www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.ir

ریحانة الجنة

گل بهشت

رسول اکرم(ص)

أکرموا أولادکم و أحسنوا أدبهم یغفر لکم

فرزندان خود را گرامی بدارید و خوب تربیتشان کنید تا گناهان شما آمرزیده شود.

مکارم الأخلاق ص ۲۲۲

فرهنگ جامع علمی تربیتی فرزند

از منابع شیعه و اهل سنت

بسم الله الرحمن الرحیم

ریحانهٔ الجنهٔ گل بهشتی : فرهنگ جامع علمی تربیتی فرزند

نویسنده:

سید داود متقی

ناشر چاپی:

مولف

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست ----- ۵

ریحانه الجنه گل بهشتی : فرهنگ جامع علمی تربیتی فرزند ----- ۲۷

مشخصات کتاب ----- ۲۷

فهرست ----- ۲۸

اهمیت فرزند داشتن ----- ۵۷

۱) فرزند صالح پاداش بعد از مرگ ----- ۵۸

۲) سعادت در فرزند نیک و صالح ----- ۶۱

اشاره ----- ۶۱

سعادت در وجود فرزند بعد از خود ----- ۶۲

سعادت در فرزندان کمک کار ----- ۶۲

سعادت در بر عهده داشتن زندگی فرزندان ----- ۶۳

۳) ثبت شدن حسنات فرزند برای پدر و مادر ----- ۶۳

۴) فرزند صالح گلی از گل های بهشت ----- ۶۴

۵) فرزند صالح و متعبّد ارث خداوند بر مومن ----- ۶۵

۶) کسی که فرزند ندارد و بمیرد مثل این است که نبوده ----- ۶۵

۷) اجر پدر و مادری که فرزند از دست می دهند ----- ۶۶

۸) فرزند بیشتر، موجب افتخار کردن پیامبر (صلی الله علیه و اله) بر سایر امت ها ----- ۸۶

۹) اهمیت فرزندان امت نزد پیامبر (صلی الله علیه و اله) ----- ۸۶

۱۰) فرزند گل خوشبوی زندگی ----- ۸۶

۱۱) فرزند روشنی چشم و حیات قلب ----- ۸۷

۱۲) نیکی به فرزند معادل نیکی به پدر و مادر ----- ۸۷

۱۳) فضیلت فرزند دختر ----- ۸۸

۱۴) فضیلت فرزند پسر ----- ۱۰۲

۱۵) فضیلت فرزند سقط شده ----- ۱۰۴

۱۶) اگر خدا برای کسی خیر بخواهد به او فرزند عطا کند ---- ۱۰۷
۱۷) سنگین شدن زمین با تسبیح و تهلیل فرزند ---- ۱۰۸
۱۸) نجات در گرو عمل فرزند ---- ۱۰۸
۱۹) فرزند چشم روشن ترین چیز در دنیا ---- ۱۰۹
۲۰) فرزند رزقی از جانب خداوند ---- ۱۰۹
۲۱) متأهل ها بهترین افراد امت ---- ۱۱۰
۲۲) نبود اسم پدر در نبود فرزند ---- ۱۱۰
۲۳) نبود برکت در نبود فرزند ---- ۱۱۰
۲۴) اولین کسانی که وارد بهشت می شوند ---- ۱۱۱
۲۵) لعن خداوند در ازدواج نکردن و فرزنددار نشدن ---- ۱۱۱
۲۶) طولانی شدن عمر در اثر ازدواج و فرزندآوری ---- ۱۱۱
روش های فرزند دار شدن و زیاد شدن آن ---- ۱۱۲
۱) اذکار و دعاها ---- ۱۱۲
۲) نماز خواندن ---- ۱۲۰
۳) استفاده از آب نیسان همراه با شرایط ---- ۱۲۴
۴) خوردن تخم مرغ ---- ۱۲۹
۵) خوردن غذای ریخته شده از سفره ---- ۱۳۱
۶) خوردن گیاه کاسنی ---- ۱۳۱
۷) استفاده از انگشتر ---- ۱۳۲
۸) نیت کردن فرزند به اسم علی (علیه السلام) ---- ۱۳۴
۹) اذان بلند گفتن در خانه ---- ۱۳۴
۱۰) خوردن گوشت با تخم مرغ ---- ۱۳۵
۱۱) قطع رحم نکردن و قسم دروغ نخوردن ---- ۱۳۶
۱۲) آویزان کردن سوره آل عمران ---- ۱۳۷
راه رفع عقیم شدن زن ---- ۱۳۸
آداب بسته شدن نطفه فرزندان ---- ۱۳۹

۱) خوراک ---- ۱۳۹
۲) نماز و دعا خواندن ---- ۱۳۹
۳) رعایت زمان ---- ۱۴۴
۴) رعایت مکان ---- ۱۵۶
۵) شبیه شدن فرزند به چهره تصور شده هنگام جماع ---- ۱۵۷
۶) نگاه نکردن به آلت زن در حالت جماع ---- ۱۵۸
۷) پرهیز از صحبت کردن هنگام جماع ---- ۱۵۹
۸) مجامعت نکردن در زیر آسمان ---- ۱۶۰
۹) جماع نکردن با زن حائض ---- ۱۶۱
اشاره ---- ۱۶۱
سیاه شدن پوست فرزند ---- ۱۶۲
۱۰) پرهیز از جماع بعد از جماع بدون غسل ---- ۱۶۳
۱۱) دور کردن زن از خوردن چهار چیز ---- ۱۶۴
۱۲) جماع نکردن با شهوت زن دیگر ---- ۱۶۵
۱۲) پاک نشدن آب مرد و زن با یک پارچه ---- ۱۶۵
۱۳) جماع نکردن در حال ایستاده ---- ۱۶۶
۱۴) نگاه نکردن کودک هنگام جماع ---- ۱۶۷
۱۵) دفع مشارکت شیطان در فرزند ---- ۱۶۸
اشاره ---- ۱۶۸
شریک شدن شیطان در نطفه فرزندان ---- ۱۷۱
نجات از شریک شدن شیطان ---- ۱۸۴
۱۶) جماع نکردن هنگام شیردادن فرزند ---- ۱۸۵
۱۷) جماع نکردن در حالت حنا بستن ---- ۱۸۵
۱۸) پوشش هنگام جماع ---- ۱۸۵
مراقبت های ایام بارداری مادر ---- ۱۸۶
۱) بهترین غذا و دارو ---- ۱۸۶

۲) عوامل ایجاد زیبایی و اخلاق نیکو در فرزند ---- ۱۸۶
۳) رشد عقل فرزند ---- ۱۹۱
۴) دفع سموم غذا از زن باردار ---- ۱۹۱
۵) جماع در ایام بارداری ---- ۱۹۱
۶) حفظ شدن فرزند در شکم ---- ۱۹۳
اجر مادر در بارداری و بعد آن ---- ۱۹۴
خون دیدن در ایام بارداری و اثر آن ---- ۱۹۷
اثر بارداری در صبر مادر ---- ۱۹۷
علت درد زایمان ---- ۱۹۸
راه های رهایی زن از سختی زایمان ---- ۲۰۰
مراقبت های دوران نفاس مادر ---- ۲۲۵
۱) خوراک ---- ۲۲۵
۲) محفوظ ماندن از شیطان ---- ۲۲۷
ویژگی زنانی که در حالت نفاس بمیرند ---- ۲۲۸
آداب هنگام تولد فرزندان ---- ۲۲۸
۱) اذان و اقامه گفتن در گوش ---- ۲۲۸
خواندن موارد دیگر در گوش ---- ۲۳۰
۲) ختنه کردن ---- ۲۳۱
اشاره ---- ۲۳۱
دعا هنگام ختنه کردن ---- ۲۳۶
علت به وجود آمدن سنت ختنه ---- ۲۳۸
۳) تراشیدن سر و صدقه دادن طلا یا نقره به وزن موها ---- ۲۴۱
۴) تحنیک کردن ---- ۲۴۶
۵) عقیقه فرزند ---- ۲۵۰
اشاره ---- ۲۵۰
دعا هنگام عقیقه ---- ۲۶۱

نمالیدن خون عقیقه به سر فرزند ---- ۲۶۳
۶) اسم گذاری فرزند ---- ۲۶۶
اشاره ---- ۲۶۶
آثار اسماء ---- ۲۸۱
نام گذاری های ائمه (علیهم السلام) برای مردم ---- ۲۸۸
تقیه در اسم گذاری ---- ۲۹۲
کنیه گذاشتن ---- ۲۹۲
۷) آداب شیر خوردن فرزندان ---- ۲۹۷
اشاره ---- ۲۹۷
راه شیردار شدن مادر ---- ۳۰۷
راه آسان شدن گرفتن نوزاد از شیر ---- ۳۰۷
فرزند دار نشدن هنگام شیردهی زنان ---- ۳۰۸
۸) خارج شدن افراد هنگام تولد ---- ۳۰۸
۹) مالیدن زعفران به سر فرزند ---- ۳۰۹
۱۰) سه روز غذا دادن ---- ۳۰۹
۱۱) سوراخ کردن گوش پسر ---- ۳۱۰
۱۲) تهنیت گفتن به پدر ---- ۳۱۱
۱۳) عدم پوشش فرزند با پارچه زرد ---- ۳۱۳
۱۴) چکاندن قطره جاوشیر در بینی کودک ---- ۳۱۴
۱۵) غسل دادن کودک هنگام تولد ---- ۳۱۴
۱۶) استفاده از حرز ---- ۳۱۵
مراقبت های دوران کودکی ---- ۳۱۷
۱) خوراک و درمان ---- ۳۱۷
استفاده از گوشت ---- ۳۱۷
رفع ضعف بدن ---- ۳۱۸
تسریع در رشد ---- ۳۱۹

باز شدن زبان فرزند ---- ۳۱۹
رشد نیک و سالم ---- ۳۲۰
رفع درد دندان آوری ---- ۳۲۰
درمان شب ادراری ---- ۳۲۱
۲) حجامت ---- ۳۲۳
۳) محفوظ ماندن فرزند از بلاها و خطرات و جنّ ---- ۳۲۴
۴) درمان جن زدگی (أم الصبیان برای کودکان ---- ۳۳۵
۵) ایمن شدن کودک از نقص در بدن ---- ۳۳۸
۶) حفظ کودکان در غروب و طلوع خورشید با خواندن حرز ---- ۳۳۸
۷) حرز خواندن هنگام چشم خوردن کودکان ---- ۳۳۹
اشاره ---- ۳۳۹
راه چشم نکردن فرزندان خود ---- ۳۳۹
دعای رفع چشم زخم از فرزندان ---- ۳۴۰
مراحل سِتّی تربیت فرزند ---- ۳۴۱
موضوعات تربیتی فرزند ---- ۳۴۴
۱) آوردن کودکان در نماز جماعت ---- ۳۴۴
۲) زینت کردن فرزندان به طلا و نقره ---- ۳۴۴
۳) عدم نگاه به عورت فرزند و برعکس ---- ۳۴۴
۴) نیکی به فرزندان و علت آن ---- ۳۴۵
اشاره ---- ۳۴۵
نیکی به فرزند مساوی نیکی به پدر و مادر ---- ۳۴۷
اثر نیکی به فرزندان ---- ۳۴۸
۵) یاد دادن شنا و تیر اندازی به فرزندان ---- ۳۴۸
۶) کمک کردن به فرزندان در عاق نشدن ---- ۳۴۹
۷) تعلیم قرآن به آنها ---- ۳۵۱
اشاره ---- ۳۵۱

اثر تعلیم قرآن به فرزند توسط پدر و مادر ---- ۳۵۳
دفع شدن عذاب به خاطر کودکان قرآن آموز ---- ۳۵۶
جوان و قرآن ---- ۳۵۶
۸) زود شوهر دادن دختران ---- ۳۵۷
۹) بوسیدن و شاد کردن فرزندان ---- ۳۶۰
۱۰) دوست داشتن و رحم کردن به فرزندان ---- ۳۶۷
رحمت خدا هنگام شدت محبت به فرزند ---- ۳۶۸
۱۱) وفا کردن هنگام وعده به فرزندان ---- ۳۶۹
۱۲) کودکی کردن با کودک ---- ۳۷۰
۱۳) یاد دادن نماز و روزه و اذکار ---- ۳۷۱
جمع بین دو نماز ظهر و عصر ، مغرب و عشاء ---- ۳۸۱
۱۴) یاد دادن فرائض و واجبات ---- ۳۸۳
۱۵) عدالت بین فرزندان ---- ۳۸۴
جلوگیری از حسادت در محبت ---- ۳۸۷
۱۶) یاد دادن نوشتن و خواندن ---- ۳۸۸
۱۷) ازدواج دادن فرزندان ---- ۳۸۸
۱۸) هدیه دادن ---- ۳۸۹
۱۹) اکرام و بزرگ داشتن ---- ۳۹۰
۲۰) عدم ارتباط نامحرم با دختر و پسربچه ---- ۳۹۰
۲۱) عدم تماس جسمی مادر با دختر از ۶ سالگی ---- ۳۹۳
۲۲) جدا شدن پسران و زنان در بسترهای خواب ---- ۳۹۳
۲۳) زدن فرزندان ---- ۳۹۴
۲۴) یاد دادن اشعار حضرت ابوطالب (علیه السلام) به فرزندان ---- ۴۰۰
۲۵) بازی نکردن کودکان با پرنده قُنبُرَه ---- ۴۰۱
۲۶) بازداشتن کودکان از همراه کردن آهن ---- ۴۰۲
۲۷) سلام کردن به کودکان ---- ۴۰۲

۲۸) نزدن کودکان هنگام گریه ---- ۴۰۳
۲۹) باز داشتن پسران از پنج کار و شغل ---- ۴۰۴
۳۰) حق فرزند بر پدر ---- ۴۰۶
۳۱) غضب شدید خداوند برای کودکان ---- ۴۰۹
۳۲) اثر بازی گوش بودن کودک ---- ۴۰۹
۳۳) جواز برتری دادن بعضی از فرزندان ---- ۴۱۰
۳۴) کیفیت استفاده از گوشت برای فرزندان ---- ۴۱۳
۳۵) سالم بودن فرزند مهمتر از پسر یا دختر بودن ---- ۴۱۴
۳۶) پرهیز از مشغولیت زیاد به فرزندان ---- ۴۱۴
۳۷) ترک نکردن طلب فرزند به خاطر رزق ---- ۴۱۵
۳۸) حقیقت گریه فرزند ---- ۴۱۵
۳۹) کمک گیری از خداوند در تربیت ---- ۴۱۷
۴۰) خاک ، بهشت کودکان ---- ۴۱۷
۴۱) نجات فرزندان از گروه مرجئه ---- ۴۱۸
۴۲) پرورش فرزندان به نفرت داشتن از عثمان ---- ۴۱۹
۴۳) یاد دادن محبت امیرالمومنین (علیه السلام) به فرزندان ---- ۴۱۹
۴۴) یاد دادن بیزاری جستن از دشمنان اهل بیت (علیهم السلام) ---- ۴۲۰
۴۵) یاد دادن اشعار سفیان بن مصعب العبدی ---- ۴۲۱
۴۶) یاد دادن حکمت هایی از امیرالمومنین (علیه السلام) ---- ۴۲۱
۴۷) الفت گرفتن با فرزندان و تعلیم علم و تربیت کردن آنها ---- ۴۲۴
۴۸) ادب و تربیت ، بدون خشم ---- ۴۲۸
۴۹) همراه نکردن فرزند بدون دعوت در مهمانی ---- ۴۲۸
۵۰) دفع ظلم کردن فرزندان ---- ۴۲۹
۵۱) تاثیر اعمال پدران بر فرزندان ---- ۴۲۹
۵۲) اثر جرأت یافتن فرزند به پدر در کودکی ---- ۴۳۱
۵۳) رفتار پیامبر (صلی الله علیه و اله) با فرزندان ---- ۴۳۱

دعا کردن به برکت ---- ۴۳۲
۵۴) اثر نفرین پدر بر فرزند ---- ۴۳۳
۵۵) عدم سپردن اموال به فرزند نادان ---- ۴۳۳
۵۶) رفع فساد در فرزند ---- ۴۳۴
۵۷) زیرک ترین فرزندان ---- ۴۳۴
۵۸) دشمن شدن فرزندان ---- ۴۳۵
۵۹) فتنه بودن فرزند ---- ۴۳۷
۶۰) بدترین فرزندان ---- ۴۴۰
۶۱) مستجاب بودن دعا و نفرین پدر در حق فرزند ---- ۴۴۰
نفرین نکردن ---- ۴۴۳
۶۲) اهمیت تهیه نفقه برای فرزندان ---- ۴۴۳
۶۳) نفقه به فرزند در حکم صدقه ---- ۴۴۵
۶۴) انفاق به فرزند بهتر از انفاق در راه خدا ---- ۴۴۶
۶۵) کفالت فرزند ، جهاد در راه خدا ---- ۴۴۷
۶۶) تربیت نیک بهترین بخشش پدر به فرزند ---- ۴۴۸
۶۷) تربیت کردن فرزند بهتر از صدقه روزانه ---- ۴۴۸
۶۸) شتاب در تربیت فرزند ---- ۴۴۸
۶۹) نگاه پدر به فرزند از روی محبت ---- ۴۴۹
۷۰) سفارش امام باقر (علیه السلام) به فرزندانشان ---- ۴۴۹
۷۱) حب خدا و حب فرزند ---- ۴۵۰
۷۲) خالص ایمان در غلبه حب خدا بر حب فرزند ---- ۴۵۱
۷۳) اثر ظلم به دیگران بر فرزند ---- ۴۵۱
۷۴) بوسه بر لبان کودکان ---- ۴۵۵
۷۵) مهر فرزندی و انحراف ---- ۴۵۵
۷۶) راه جذب فرزند و دفع شرّ او ---- ۴۵۶
۷۷) اثر شادمانی در روز عاشورا بر فرزند ---- ۴۵۹

۷۸) عملی در روز عاشورا و اثر آن بر فرزند ---- ۴۶۰
۷۹) ایجاد برکت در فرزند ---- ۴۶۵
۸۰) مقدم کردن خاندان پیامبر (صلی الله علیه و اله) برخانواده در محبت ---- ۴۶۷
۸۱) اثر لعن بر فرزندان ---- ۴۶۸
۸۲) بازی کردن با کودکان ---- ۴۶۸
۸۳) جوان بخشنده ---- ۴۷۰
۸۴) جوان و موی سر ---- ۴۷۰
۸۵) جوان و جنون ---- ۴۷۰
۸۶) جوانی نوعی مستی ---- ۴۷۰
۸۷) خطر غالیان برای جوانان ---- ۴۷۱
۸۸) ماندگاری علم در جوانی ---- ۴۷۲
۸۹) جوان و عبادت ---- ۴۷۲
۹۰) رفع بد اخلاقی در کودکان ---- ۴۷۲
۹۱) توجه به خانواده در روز جمعه ---- ۴۷۳
۹۲) کفر و معصیت فرزند موجب جدایی از خانواده ---- ۴۷۳
۹۳) خانه نشین بودن دختر ---- ۴۷۷
۹۴) نخوابیدن دختر همراه با پدر یا مادر در زیر یک لحاف ---- ۴۷۷
۹۵) هدف از تعلیم و تربیت فرزند در سن کودکی ---- ۴۷۸
۹۶) صبر در مقابل تلخی های فرزند ---- ۴۷۹
۹۷) دوست داشتن کودکان برترین عمل نزد خداوند ---- ۴۷۹
۹۸) نیکی به پدر ومادر موجب نیکی فرزند به او ---- ۴۸۰
۹۹) قهر کردن با فرزند ---- ۴۸۰
۱۰۰) چگونگی درخواست فرزند از خداوند ---- ۴۸۰
۱۰۱) وعده خداوند در رزق فرزندان ---- ۴۸۱
۱۰۲) مانع نشدن فرزندان نسبت به یاد خداوند ---- ۴۸۲
۱۰۳) سلام کردن به فرزندان هنگام ورود به خانه ---- ۴۸۳

۱۰۴) اثر گذاشتن رزق حرام بر فرزند ---- ۴۸۳
۱۰۵) پرهیز از بد اخلاقی ---- ۴۸۴
۱۰۶) مجازات در عدم تربیت فرزند بر ترک معصیت ---- ۴۸۴
۱۰۷) کلام امیرالمومنین (علیه السلام) با امام حسن (علیه السلام) در کودکی ---- ۴۸۴
۱۰۸) مهربانی با کودکان ---- ۴۸۶
۱۰۹) اثر نرمی و مدارا با فرزندان ---- ۴۸۸
۱۱۰) تأثیر احترام به بزرگترها ---- ۴۸۹
۱۱۱) پرهیز از افراط در محبت ---- ۴۸۹
۱۱۲) زیاده روی نکردن در سرزنش فرزند ---- ۴۸۹
۱۱۳) اثر افشای راز برای فرزند توسط مادر ---- ۴۹۰
۱۱۴) کوتاه شدن نماز پیامبر (صلی الله علیه و اله) به خاطر گریه کودک ---- ۴۹۰
۱۱۵) سوال کردن در کودکی ---- ۴۹۱
۱۱۶) نماز پدر برای اصلاح فرزند ---- ۴۹۱
علامت فرزند عاقل و فهیم ---- ۴۹۲
علت مراتب فهم در افراد ---- ۴۹۴
زنده نماندن فرزند در تولد هشت ماهگی ---- ۴۹۵
فوت مادر در صورت حمل بیش از نه ماه ---- ۴۹۶
شناخت اول و دوم بودن فرزندان دو قلو ---- ۴۹۶
نشانه پسر یا دختر شدن دو قلوها و سقط آن ها ---- ۴۹۷
علت شبیه شدن مرد به زن و بر عکس ---- ۴۹۸
علت شبیه شدن فرزند به پدر و مادر و عمو و دایی ---- ۴۹۸
علت شبیه نبودن فرزند به والدین و دیگران ---- ۵۰۵
راه پسر شدن فرزند ---- ۵۱۰
دعا تغییر دهنده جنسیت فرزند ---- ۵۱۳
علت پسر یا دختر شدن فرزند ---- ۵۱۷
منشأ تشکیل فرزند در بدن مرد ---- ۵۱۸

فرزند از مرد است یا زن ؟ ---- ۵۱۹
نشانه فرزند دار شدن یا نشدن ---- ۵۲۰
سیر تغییرات نطفه در رحم و به وجود آمدن فرزند ---- ۵۲۰
نطفه و خاک قبر ---- ۵۳۰
نطفه ، حاصل تمام بدن ---- ۵۳۲
نطفه و آسمان ---- ۵۳۲
آب حیات بهشتی در نطفه مومن ---- ۵۳۳
خلقت مومن ---- ۵۳۶
محل ایجاد نطفه در مرد و زن ---- ۵۳۷
دمیدن روح در چهار ماهگی ---- ۵۳۷
خارج شدن نطفه قبل از مرگ ---- ۵۳۸
تاثیر مناطق زمین در نطفه ---- ۵۳۸
تأثیر زیاد دایی بر فرزند ---- ۵۴۰
فرزند خیر و فرزند شر ---- ۵۴۰
ثبت حسنات برای پسران از ۱۲ سالگی و سیئات از بلوغ ---- ۵۴۱
نعمت بودن شباهت فرزند به پدر ---- ۵۴۲
سعادت در شباهت فرزند به پدر در سیرت و صورت ---- ۵۴۲
نهایت رشد قد و عقل در فرزند ---- ۵۴۳
میزان رشد طولی کودک در هر سال ---- ۵۴۴
علت بیشتر بودن اضطراب والدین نسبت به فرزندان نه برعکس ---- ۵۴۴
اثر افشای اسرار اهل بیت (علیهم السلام) ---- ۵۴۵
اهل بیت (علیهم السلام) ملاک حلال و حرام زادگی ---- ۵۴۵
عدم ولایت اهل بیت (علیهم السلام) و فاجر شدن فرزندان ---- ۵۵۱
اصناف مختلف مردم در دشمنی اهل بیت (علیهم السلام) ---- ۵۵۲
ارتباط خمس دادن با حلال یا حرام زادگی ---- ۵۵۵
نشانه های فرزند زنازاده ---- ۵۵۹

پاک نشدن زنازاده ---- ۵۶۰
نبود خیر در زنازاده ---- ۵۶۱
زنازاده و قیامت ---- ۵۶۱
زنازاده و نزول عذاب ---- ۵۶۲
داخل بهشت نشدن زنازاده ---- ۵۶۲
علت حرام شدن زنا ---- ۵۶۳
عدم ولادت از زنای مومن ---- ۵۶۴
علت ضربه شلاق بر فرد تهمت زننده زنا ---- ۵۶۴
غیبت کردن و حرام زادگی ---- ۵۶۵
آغشته نشدن دست حلال زاده به خون معصوم ---- ۵۶۵
جواز آویزان کردن قرآن به کودکان ---- ۵۶۶
حضرت زهرا (علیها السلام) نگهدارنده کودکان شیعه بعد از مرگ ---- ۵۶۶
کفالت حضرت ابراهیم (علیه السلام) و ساره از کودکان مومنین بعد از مرگ ---- ۵۶۷
کمیاب بودن فرزند رشد یافته در مسیر حق ---- ۵۷۰
علت زاییده شدن مومن از کافر و کافر از مومن ---- ۵۷۲
برکت در زن ---- ۵۷۵
بهترین زن ---- ۵۷۷
زن صالح ---- ۵۷۸
ویژگی های زن در ازدواج و وراثت ---- ۵۷۹
عاقبت کودکان بعد از مرگ ---- ۵۸۷
اثر جدایی انداختن بین مادر و فرزند ---- ۶۰۲
اثر جدایی انداختن بین پدر و فرزند ---- ۶۰۳
فرزند موجب بخل و ترس و نادانی پدر و مادر ---- ۶۰۳
کشتن فرزند به خاطر فقر ---- ۶۰۴
اثر فرزند بد ---- ۶۰۴
اثر استغفار پدر و مادر برای فرزند متوفی ---- ۶۰۵

تأثیر عمل فرزند برای والدین بعد از مرگ ---- ۶۰۵
فرزند بازوی والدین ---- ۶۰۶
اثر خوردن بیرون ریخته های سفره بر فرزند ---- ۶۰۷
تأثیر رسیدگی به ایتام ---- ۶۰۷
فرزند صالح بهترین یاد والدین ---- ۶۰۸
فرزند شفاعت کننده والدین ---- ۶۰۸
علت عدم استجابت دعا در طلب فرزند ---- ۶۰۹
اجر فرزند از دست داده شکرگذار ---- ۶۰۹
شوق خداوند در شکر مصیبت فرزند ---- ۶۱۰
اجتناب از جزع و گریه همراه با باطل گویی در مرگ فرزندان ---- ۶۱۰
اجتناب پدر از چاک زدن گریبان در مرگ فرزند ---- ۶۱۸
مومن و بلاء ---- ۶۱۸
علت مصیبت دیدن در مورد فرزند ---- ۶۱۹
اثر استرجاع گفتن هنگام مصیبت ---- ۶۲۲
نوع نگاه به فرزند و مصیبت او ---- ۶۲۲
تعزیت یا تهنیت در مصیبت فرزند ---- ۶۲۴
اشک ریختن بر فرزند از دست داده ---- ۶۲۵
وارد نشدن پدر در قبر فرزند ---- ۶۲۶
عظمت صبر در مقابل مصیبت فرزند ---- ۶۲۷
خاک نریختن پدر و مادر در قبر فرزند ---- ۶۲۷
یاد مصیبت های پیامبر (صلی الله علیه و اله) در مصیبت فرزند ---- ۶۲۸
مرگ فرزند سوزاننده جگر ---- ۶۲۸
درمان ترس و کثرت گریه کودکان ---- ۶۲۹
آمرزش فرزندان ---- ۶۳۳
خصوصیات روزهای ماه شمسی در تولد فرزندان ---- ۶۳۵
اشاره ---- ۶۳۵

روز اول ---- ۶۳۶
روز دوم ---- ۶۳۶
روز سوم ---- ۶۳۷
روز چهارم ---- ۶۳۸
روز پنجم ---- ۶۳۸
روز ششم ---- ۶۳۹
روز هفتم ---- ۶۴۰
روز هشتم ---- ۶۴۱
روز نهم ---- ۶۴۲
روز دهم ---- ۶۴۳
روز یازدهم ---- ۶۴۴
روز دوازدهم ---- ۶۴۵
روز سیزدهم ---- ۶۴۵
روز چهاردهم ---- ۶۴۷
روز پانزدهم ---- ۶۴۸
روز شانزدهم ---- ۶۴۹
روز هفدهم ---- ۶۵۱
روز هجدهم ---- ۶۵۳
روز نوزدهم ---- ۶۵۴
روز بیستم ---- ۶۵۶
روز بیست ویکم ---- ۶۵۷
روز بیست ودوم ---- ۶۵۹
روز بیست و سوم ---- ۶۶۰
روز بیست و چهارم ---- ۶۶۱
روز بیست و پنجم ---- ۶۶۳
روز بیست و ششم ---- ۶۶۵

روز بیست وهفتم ---- ۶۶۷
روز بیست و هشتم ---- ۶۶۸
روز بیست و نهم ---- ۶۷۰
روز سیم ---- ۶۷۱
تأثیر خوردن مردار و خون ---- ۶۷۴
ولیمه برای فرزند ---- ۶۷۴
غذای نوزاد در شکم مادر و بعد آن ---- ۶۷۵
تغذیه فرزند در شکم مادر مانند تغذیه بهشتیان ---- ۶۷۹
نماز خواندن برای فرزند متوفی ---- ۶۷۹
نماز اول وقت بهتر از فرزند ---- ۶۸۱
نجات فرزند از مریضی ---- ۶۸۱
تولد فرزند بر فطرت خداپرستی ---- ۶۸۳
خداوند و جانشینی او از پدر فوت شده ---- ۶۸۶
فرزند ، دعای پیامبر (صلی الله علیه و اله) برای دشمنان ! ---- ۶۸۷
عذاب بودن فرزند برای کافران ---- ۶۸۸
بوی فرزند بوی بهشت ---- ۶۸۸
دوست (برادر) واقعی یعنی مقدم کردن دوست بر فرزند ---- ۶۸۹
ویژگی زنان قریش و سیده ---- ۶۸۹
مریضی فرزند کفاره برای والدین ---- ۶۹۰
سرما خوردگی نشانه خوب در فرزندان ---- ۶۹۰
فرزند عصاره پدر ---- ۶۹۱
دفع شدن ضرر خورشید از کودکان مومنین ---- ۶۹۱
معنای مستضعف بودن فرزندان ---- ۶۹۲
اثر شراب خوراندن به نوزاد ---- ۶۹۵
تنها فرزند شش ماهه در قرآن ---- ۶۹۶
اشخاص شش ماهه در دنیا ---- ۶۹۷

ایجاد نور عقل هنگام بلوغ فرزند ---- ۷۰۰
همراه شدن نوزاد با شیطان و فرشته ---- ۷۰۱
نوزاد و لمس شیطان ---- ۷۰۱
تولد انسان همراه با تولد شیطان ---- ۷۰۳
ترسناک ترین مراحل برای انسان ---- ۷۰۴
زاییده نشدن فرزند کمتر از شش ماه ---- ۷۰۵
شش ماه فاصله میان امام حسن و امام حسین (علیهما السلام) ---- ۷۰۵
تولد در بهشت ---- ۷۰۵
شیرین ترین و تلخ ترین مخلوق خداوند ---- ۷۰۶
جوان و غذای شب ---- ۷۰۷
اطفال موجب دفع عذاب خداوند ---- ۷۰۷
دعا کردن و آمین گفتن کودکان ---- ۷۱۱
درمان یک بیماری خاص ---- ۷۱۱
پنهان کردن کودکان در شب ---- ۷۱۲
علت خنده و گریه بدون مقدمه نوزادان ---- ۷۱۳
علت گریه کودکان ---- ۷۱۳
کودکان پیامبران ---- ۷۱۵
کودکان ائمه (علیهم السلام) ---- ۷۱۶
علم امام (علیه السلام) به فرزند قبل از تولد ---- ۷۱۶
عدم تأثیر شرّ مشرک در نطفه مومن ---- ۷۱۷
محفوظ ماندن مومن در صلب کافر ---- ۷۱۸
نطفه در رحم حرام ---- ۷۱۸
علت زیبایی و خوش اخلاقی و بد اخلاقی در نسل حضرت آدم ---- ۷۱۹
افراد خلق شده و خلق نشده در صلب حضرت آدم ---- ۷۲۰
اثر آرزو داشتن مرگ دختران ---- ۷۲۱
فرزند، توشه دنیا ---- ۷۲۱

وجوب رسیدگی به فرزندان دیگران در صورت قساوت قلب مادر ---- ۷۲۲
شدیدترین مصیبت ---- ۷۲۲
ولایت بهتر از ولادت ---- ۷۲۳
امر به نماز هنگام فقر و نیاز خانواده ---- ۷۲۴
نافله یعنی فرزندِ فرزند ---- ۷۲۴
همراهی فرزند تا قبر پدر ---- ۷۲۵
منفعت وجود فرزند در صورت اطاعت خداوند ---- ۷۲۵
آرامش دل در فرزند نیکوکار ---- ۷۲۶
جایز نبودن سقط فرزند ---- ۷۲۶
اثر صالح نبودن فرزند برای والدین ---- ۷۲۷
تفاوت وزن شیر مادر در فرزند پسر و دختر ---- ۷۲۷
عدم عذر با وجود پسران نیکوکار ---- ۷۲۸
کشتن نوعی از مارها در دفع سقط فرزند ---- ۷۲۹
پناه بردن به خدا از مسلط شدن فرزند ---- ۷۲۹
استفاده پدر از مال فرزند بدون اذن ---- ۷۳۰
کشته نشدن پدر در قتل فرزند ---- ۷۳۱
جواز ازدواج نکردن ! ---- ۷۳۱
انسان شقاوتمند ، شقاوتمند در شکم مادر ---- ۷۳۲
علت بیشتر بودن استخوان دنده زن نسبت به مرد ---- ۷۳۳
امام حسن و امام حسین (علیهما السلام) پسران پیامبر (صلی الله علیه و اله) نه نوه ایشان ---- ۷۳۳
امکان فرزند آوری بدون دخول مرد ---- ۷۳۶
فرزند به منزله اسیر ---- ۷۳۸
بهترین اشخاص ---- ۷۳۹
ترک کردن دنیا و دوری از فرزندان ! ---- ۷۴۰
رفع چشم درد از فرزند ---- ۷۴۲
اثر احسان به فرزندان دیگران ---- ۷۴۲

تاثیر نیکی به دیگران ---- ۷۴۲
بازی نکردن ائمه و انبیاء (علیهم السلام) با کودکان در کودکی ---- ۷۴۳
ورود پدر بر فرزند بدون اجازه ---- ۷۴۵
ورود فرزند بر پدر با اجازه ---- ۷۴۵
وجود رزق در مراحل زندگی فرزند ---- ۷۴۶
ترک ازدواج به علت نیازمند شدن ---- ۷۴۸
اثر خانواده داشتن همراه با صبر ---- ۷۴۸
اصلاح بین پدر و فرزند در اول ماه شعبان ---- ۷۴۸
رفتار با یتیم مانند رفتار با فرزند ---- ۷۴۹
تاثیرکودک در تشریع وقت نماز عشاء ---- ۷۵۰
طول ندادن نماز جماعت به خاطر کودکان ---- ۷۵۰
حق مومن بر مومن ---- ۷۵۱
حاضر نبودن کودکان در عذاب های الهی ---- ۷۵۱
وجود زبانی دیگر برای اطفال ---- ۷۵۲
شفا به دست پیامبر (صلی الله علیه و اله) ---- ۷۵۴
دستور پیامبر (صلی الله علیه و اله) در جنگ ها ---- ۷۵۵
نجس شدن لباس پیامبر (صلی الله علیه و اله) توسط نوزادان و رفتار ایشان ---- ۷۵۵
اثر یادگیری حکمت ---- ۷۵۷
شفاعت کردن برای فرزندان ---- ۷۵۸
علامت نزول لعنت خداوند ---- ۷۵۸
علامت نزدیک شدن قیامت ---- ۷۶۰
حق کودک و نوجوان ---- ۷۶۰
معنای عقوق به پدر و مادر ---- ۷۶۱
شوم بودن فرزند عقوق ---- ۷۶۲
آرزوی فرزند کم توسط والدین به خاطر عقوق ---- ۷۶۲
علت حرام بودن عقوق به والدین ---- ۷۶۳

حکومت باطل و عقوق فرزندان ---- ۷۶۳
گناه کبیره بودن عقوق نسبت به والدین ---- ۷۶۴
عقوق والدین موجب تاریکی هوا ---- ۷۶۶
نگاه نکردن خداوند به عاق والدین ---- ۷۶۶
نفهمیدن بوی بهشت توسط عاق والدین ---- ۷۶۷
بخشیده نشدن عاق والدین در شب قدر ---- ۷۶۷
داخل آتش شدن عاق به والدین ---- ۷۶۸
شتاب در عذاب عاق والدین ---- ۷۶۹
عقوق به والدین موجب کم شدن عمر ---- ۷۶۹
عقوق به والدین باعث بند آمدن زبان هنگام مرگ ---- ۷۷۰
ملعون بودن عاق به والدین ---- ۷۷۱
زیر سایه عرش بودن در اثر عاق نبودن ---- ۷۷۲
عقوق در حیات و ممات والدین ---- ۷۷۲
شقیّ شدن فرد عاق ---- ۷۷۳
رضایت خدا در گرو رضایت والدین ---- ۷۷۳
بالاترین حد عقوق ---- ۷۷۴
معاف شدن از عقوق والدین ---- ۷۷۴
اثر بزرگداشت پدر و مادر ---- ۷۷۵
ادا شدن حق والدین ---- ۷۷۵
علت پیدایش اقوام سیاه پوست و ترک و سقالبه و یاجوج و ماجوج و چین ---- ۷۷۶
وجوب نفقه فرزند بر پدر ---- ۷۷۸
معصیت بودن بخل بر خانواده و فرزند ---- ۷۷۸
برترین صدقه ---- ۷۷۹
طاعت خداوند در طلب معاش خانواده ---- ۷۷۹
راضی ترین شخص نزد خداوند ---- ۷۸۱
وسعت رزق بر خانواده در عید غدیر ---- ۷۸۱

توسعه رزق بر خانواده با وجود نعمت ---- ۷۸۲
اعتدال در نفقه خانواده ---- ۷۸۴
پاداش اطعام طعام به خانواده ---- ۷۸۶
ارزش تلاش برای طلب رزق خانواده ---- ۷۸۷
پیشروترین اعمال ---- ۷۸۷
هفتصد برابر شدن نفقه بر خانواده ---- ۷۸۷
پاداش عظیم در نفقه بر خانواده ---- ۷۸۸
پاداش غصه خوردن بر مخارج خانواده ---- ۷۸۸
گناه در توجه نکردن به حق خانواده ---- ۷۸۹
ملعون شدن در توجه نکردن به خانواده ---- ۷۹۰
بازخواست شدن پدر برای خانواده ---- ۷۹۰
راه زیاد شدن رزق شخص خانواده دار ---- ۷۹۰
هم خوراکی با خانواده نشانه عدم تکبر ---- ۷۹۳
بدترین مردان ---- ۷۹۳
لعن شدن در واگذاری نیازهای خانواده به دیگران ---- ۷۹۴
نهی از خوردن اختصاصی بدون خانواده ---- ۷۹۴
نوعی از اسراف ---- ۷۹۴
مصداقی از طلب آخرت ---- ۷۹۵
نهایت بلاء ---- ۷۹۶
محبت خداوند به خانواده دار فقیر ---- ۷۹۶
شرک ورزیدن به خدا ---- ۷۹۷
شیعیان امیرالمومنین (علیه السلام) گرامی تر از خانواده ---- ۷۹۷
قسم دروغ و فقر فرزندان ---- ۷۹۸
سنّ کودکان در بهشت ---- ۷۹۸
حیض نشدن دختران پیامبران ---- ۷۹۹
هفت آیه از سوره تغابن ---- ۷۹۹

استفاده از تربت امام حسین (علیه السلام) برای کودکان ---------- ۸۰۰
درباره مرکز ---------- ۸۰۱

ریحانه الجنه گل بهشتی : فرهنگ جامع علمی تربیتی فرزند

مشخصات کتاب

ریحانه الجنه گل بهشتی : فرهنگ جامع علمی تربیتی فرزند

برگرفته شده از منابع شیعه و اهل سنت

سید داود متقی

بهار ۱۴۰۰

ص:۱۰

فهرست

اهمیت فرزند داشتن. ۱

۱) فرزند صالح پاداش بعد از مرگ.. ۱

۲) سعادت در فرزند نیک و صالح. ۴

سعادت در وجود فرزند بعد از خود ۵

سعادت در فرزندان کمک کار ۵

سعادت در بر عهده داشتن زندگی فرزندان. ۶

۳) ثبت شدن حسنات فرزند برای پدر و مادر ۶

۴) فرزند صالح گلی از گل های بهشت.. ۷

۵) فرزند صالح و متعبّد ارث خداوند بر مومن. ۸

۶) کسی که فرزند ندارد و بمیرد مثل این است که نبوده ۸

۷) اجر پدر و مادری که فرزند از دست می دهند. ۹

۸) فرزند بیشتر، موجب افتخار کردن پیامبر (صلی الله علیه واله) بر سایر امت ها ۲۹

۹) اهمیت فرزندان امت نزد پیامبر (صلی الله علیه واله). ۲۹

۱۰) فرزند گل خوشبوی زندگی. ۲۹

۱۱) فرزند روشنی چشم و حیات قلب.. ۳۰

۱۲) نیکی به فرزند معادل نیکی به پدر و مادر ۳۰

۱۳) فضیلت فرزند دختر ۳۱

۱۴) فضیلت فرزند پسر ۴۵

۱۵) فضیلت فرزند سقط شده ۴۷

۱۶) اگر خدا برای کسی خیر بخواهد به او فرزند عطا کند. ۵۰

۱۸) نجات در گرو عمل فرزند. ۵۱

۱۹) فرزند چشم روشن ترین چیز در دنیا ۵۲

۲۰) فرزند رزقی از جانب خداوند. ۵۲

۲۱) متأهل ها بهترین افراد امت.. ۵۳

۲۲) نبود اسم پدر در نبود فرزند. ۵۳

۲۳) نبود برکت در نبود فرزند. ۵۳

۲۴) اولین کسانی که وارد بهشت می شوند. ۵۴

۲۵) لعن خداوند در ازدواج نکردن و فرزنددار نشدن. ۵۴

۲۶) طولانی شدن عمر در اثر ازدواج و فرزندآوری. ۵۴

روش های فرزند دار شدن و زیاد شدن آن. ۵۵

۱) اذکار و دعاها ۵۵

۲) نماز خواندن. ۶۳

۳) استفاده از آب نیسان همراه با شرایط.. ۶۷

۴) خوردن تخم مرغ. ۷۲

۵) خوردن غذای ریخته شده از سفره ۷۴

۶) خوردن گیاه کاسنی. ۷۴

۷) استفاده از انگشتر ۷۵

۸) نیت کردن فرزند به اسم علی (علیه السلام). ۷۷

۹) اذان بلند گفتن در خانه. ۷۷

۱۰) خوردن گوشت با تخم مرغ. ۷۸

۱۱) قطع رحم نکردن و قسم دروغ نخوردن. ۷۹

۱۲) آویزان کردن سوره آل عمران. ۸۰

راه رفع عقیم شدن زن. ۸۱

آداب بسته شدن نطفه فرزندان. ۸۲

۱) خوراک.. ۸۲

۲) نماز و دعا خواندن. ۸۲

۳) رعایت زمان. ۸۶

۴) رعایت مکان. ۹۸

۵) شبیه شدن فرزند به چهره تصور شده هنگام جماع. ۹۹

۶) نگاه نکردن به آلت زن در حالت جماع. ۱۰۰

۷) پرهیز از صحبت کردن هنگام جماع. ۱۰۱

۸) مجامعت نکردن در زیر آسمان. ۱۰۲

۹) جماع نکردن با زن حائض... ۱۰۳

سیاه شدن پوست فرزند. ۱۰۴

۱۰) پرهیز از جماع بعد از جماع بدون غسل. ۱۰۵

۱۱) دور کردن زن از خوردن چهار چیز ۱۰۶

۱۲) جماع نکردن با شهوت زن دیگر ۱۰۷

۱۲) پاک نشدن آب مرد و زن با یک پارچه. ۱۰۷

۱۳) جماع نکردن در حال ایستاده ۱۰۸

۱۴) نگاه نکردن کودک هنگام جماع. ۱۰۹

۱۵) دفع مشارکت شیطان در فرزند. ۱۱۰

شریک شدن شیطان در نطفه فرزندان. ۱۱۳

نجات از شریک شدن شیطان. ۱۲۶

۱۶) جماع نکردن هنگام شیردادن فرزند. ۱۲۷

۱۷) جماع نکردن در حالت حنا بستن. ۱۲۷

۱۸) پوشش هنگام جماع. ۱۲۷

مراقبت های ایام بارداری مادر ۱۲۸

۱) بهترین غذا و دارو ۱۲۸

۲) عوامل ایجاد زیبایی و اخلاق نیکو در فرزند. ۱۲۸

۳) رشد عقل فرزند. ۱۳۳

۴) دفع سموم غذا از زن باردار ۱۳۳

۵) جماع در ایام بارداری. ۱۳۳

۶) حفظ شدن فرزند در شکم. ۱۳۵

اجر مادر در بارداری و بعد آن. ۱۳۶

خون دیدن در ایام بارداری و اثر آن. ۱۳۹

اثر بارداری در صبر مادر ۱۳۹

علت درد زایمان. ۱۴۰

راه های رهایی زن از سختی زایمان. ۱۴۲

مراقبت های دوران نفاس مادر ۱۶۷

۱) خوراک.. ۱۶۷

۲) محفوظ ماندن از شیطان. ۱۶۹

ویژگی زنانی که در حالت نفاس بمیرند. ۱۷۰

آداب هنگام تولد فرزندان. ۱۷۰

۱) اذان و اقامه گفتن در گوش.. ۱۷۰

خواندن موارد دیگر در گوش.. ۱۷۲

۲) ختنه کردن. ۱۷۳

دعا هنگام ختنه کردن. ۱۷۸

علت به وجود آمدن سنت ختنه. ۱۸۰

۳) تراشیدن سر و صدقه دادن طلا یا نقره به وزن موها ۱۸۳

۴) تحنیک کردن. ۱۸۸

۵) عقیقه فرزند. ۱۹۲

دعا هنگام عقیقه. ۲۰۳

نمالیدن خون عقیقه به سر فرزند. ۲۰۵

۶) اسم گذاری فرزند. ۲۰۸

آثار اسماء ۲۲۳

نام گذاری های ائمه (علیهم السلام) برای مردم. ۲۳۰

تقیه در اسم گذاری. ۲۳۴

کنیه گذاشتن. ۲۳۴

۷) آداب شیر خوردن فرزندان. ۲۳۹

راه شیردار شدن مادر ۲۴۹

راه آسان شدن گرفتن نوزاد از شیر ۲۴۹

فرزند دار نشدن هنگام شیردهی زنان. ۲۵۰

۸) خارج شدن افراد هنگام تولد. ۲۵۰

۹) مالیدن زعفران به سر فرزند. ۲۵۱

۱۰) سه روز غذا دادن. ۲۵۱

۱۱) سوراخ کردن گوش پسر ۲۵۲

۱۲) تهنیت گفتن به پدر ۲۵۳

۱۳) عدم پوشش فرزند با پارچه زرد ۲۵۵

۱۴) چکاندن قطره جاوشیر در بینی کودک.. ۲۵۶

۱۵) غسل دادن کودک هنگام تولد. ۲۵۶

۱۶) استفاده از حرز ۲۵۷

مراقبت های دوران کودکی. ۲۵۹

۱) خوراک و درمان. ۲۵۹

استفاده از گوشت.. ۲۵۹

رفع ضعف بدن. ۲۶۰

تسریع در رشد. ۲۶۱

باز شدن زبان فرزند. ۲۶۱

رشد نیک و سالم. ۲۶۲

رفع درد دندان آوری. ۲۶۲

درمان شب ادراری. ۲۶۳

۲) حجامت.. ۲۶۵

۳) محفوظ ماندن فرزند از بلاها و خطرات و جنّ. ۲۶۶

۴) درمان جن زدگی (أم الصبیان) برای کودکان. ۲۷۷

۵) ایمن شدن کودک از نقص در بدن. ۲۸۰

۶) حفظ کودکان در غروب و طلوع خورشید با خواندن حرز ۲۸۰

۷) حرز خواندن هنگام چشم خوردن کودکان. ۲۸۱

راه چشم نکردن فرزندان خود ۲۸۱

دعای رفع چشم زخم از فرزندان. ۲۸۲

مراحل سِنّی تربیت فرزند. ۲۸۳

موضوعات تربیتی فرزند. ۲۸۶

۱) آوردن کودکان در نماز جماعت.. ۲۸۶

۲) زینت کردن فرزندان به طلا و نقره ۲۸۶

۳) عدم نگاه به عورت فرزند و برعکس... ۲۸۶

۴) نیکی به فرزندان و علت آن. ۲۸۷

نیکی به فرزند مساوی نیکی به پدر و مادر ۲۸۹

اثر نیکی به فرزندان. ۲۹۰

۵) یاد دادن شنا و تیر اندازی به فرزندان. ۲۹۰

۶) کمک کردن به فرزندان در عاق نشدن. ۲۹۱

۷) تعلیم قرآن به آنها ۲۹۳

اثر تعلیم قرآن به فرزند توسط پدر و مادر ۲۹۵

دفع شدن عذاب به خاطر کودکان قرآن آموز ۲۹۸

جوان و قرآن. ۲۹۸

۸) زود شوهر دادن دختران. ۲۹۹

۹) بوسیدن و شاد کردن فرزندان. ۳۰۲

۱۰) دوست داشتن و رحم کردن به فرزندان. ۳۰۹

رحمت خدا هنگام شدت محبت به فرزند. ۳۱۰

۱۱) وفا کردن هنگام وعده به فرزندان. ۳۱۱

۱۲) کودکی کردن با کودک.. ۳۱۲

۱۳) یاد دادن نماز و روزه و اذکار ۳۱۳

جمع بین دو نماز ظهر و عصر ، مغرب و عشاء ۳۲۳

۱۴) یاد دادن فرائض و واجبات.. ۳۲۵

۱۵) عدالت بین فرزندان. ۳۲۶

جلوگیری از حسادت در محبت.. ۳۲۹

۱۶) یاد دادن نوشتن و خواندن. ۳۳۰

۱۷) ازدواج دادن فرزندان. ۳۳۰

۱۸) هدیه دادن. ۳۳۱

۱۹) اکرام و بزرگ داشتن. ۳۳۲

۲۰) عدم ارتباط نامحرم با دختر و پسربچه. ۳۳۲

۲۱) عدم تماس جسمی مادر با دختر از ۶ سالگی. ۳۳۵

۲۲) جدا شدن پسران و زنان در بسترهای خواب.. ۳۳۵

۲۳) زدن فرزندان. ۳۳۶

۲۴) یاد دادن اشعار حضرت ابوطالب (علیه السلام) به فرزندان. ۳۴۲

۲۵) بازی نکردن کودکان با پرنده قُنبُرَه ۳۴۳

۲۶) بازداشتن کودکان از همراه کردن آهن. ۳۴۴

۲۷) سلام کردن به کودکان. ۳۴۴

۲۸) نزدن کودکان هنگام گریه. ۳۴۵

۲۹) باز داشتن پسران از پنج کار و شغل. ۳۴۶

۳۰) حق فرزند بر پدر ۳۴۸

۳۱) غضب شدید خداوند برای کودکان. ۳۵۱

۳۲) اثر بازی گوش بودن کودک.. ۳۵۱

۳۳) جواز برتری دادن بعضی از فرزندان. ۳۵۲

۳۴) کیفیت استفاده از گوشت برای فرزندان. ۳۵۵

۳۵) سالم بودن فرزند مهمتر از پسر یا دختر بودن. ۳۵۶

۳۶) پرهیز از مشغولیت زیاد به فرزندان. ۳۵۶

۳۷) ترک نکردن طلب فرزند به خاطر رزق. ۳۵۷

۳۸) حقیقت گریه فرزند. ۳۵۷

۳۹) کمک گیری از خداوند در تربیت.. ۳۵۹

۴۰) خاک ، بهشت کودکان. ۳۵۹

۴۱) نجات فرزندان از گروه مرجئه. ۳۶۰

۴۲) پرورش فرزندان به نفرت داشتن از عثمان. ۳۶۱

۴۳) یاد دادن محبت امیرالمومنین (علیه السلام) به فرزندان. ۳۶۱

۴۴) یاد دادن بیزاری جستن از دشمنان اهل بیت (علیهم السلام). ۳۶۲

۴۵) یاد دادن اشعار سفیان بن مصعب العبدی. ۳۶۳

۴۶) یاد دادن حکمت هایی از امیرالمومنین (علیه السلام). ۳۶۳

۴۷) الفت گرفتن با فرزندان و تعلیم علم و تربیت کردن آنها ۳۶۶

۴۸) ادب و تربیت ، بدون خشم. ۳۷۰

۴۹) همراه نکردن فرزند بدون دعوت در مهمانی. ۳۷۰

۵۰) دفع ظلم کردن فرزندان. ۳۷۱

۵۱) تاثیر اعمال پدران بر فرزندان. ۳۷۱

۵۲) اثر جرأت یافتن فرزند به پدر در کودکی. ۳۷۳

۵۳) رفتار پیامبر (صلی الله علیه واله) با فرزندان. ۳۷۳

دعا کردن به برکت.. ۳۷۴

۵۴) اثر نفرین پدر بر فرزند. ۳۷۵

۵۵) عدم سپردن اموال به فرزند نادان. ۳۷۵

۵۶) رفع فساد در فرزند. ۳۷۶

۵۷) زیرک ترین فرزندان. ۳۷۶

۵۸) دشمن شدن فرزندان. ۳۷۷

۵۹) فتنه بودن فرزند. ۳۷۹

۶۰) بدترین فرزندان. ۳۸۲

۶۱) مستجاب بودن دعا و نفرین پدر در حق فرزند. ۳۸۲

نفرین نکردن. ۳۸۵

۶۲) اهمیت تهیه نفقه برای فرزندان. ۳۸۵

۶۳) نفقه به فرزند در حکم صدقه. ۳۸۷

۶۴) انفاق به فرزند بهتر از انفاق در راه خدا ۳۸۸

۶۵) کفالت فرزند ، جهاد در راه خدا ۳۸۹

۶۶) تربیت نیک بهترین بخشش پدر به فرزند. ۳۹۰

۶۷) تربیت کردن فرزند بهتر از صدقه روزانه. ۳۹۰

۶۸) شتاب در تربیت فرزند. ۳۹۰

۶۹) نگاه پدر به فرزند از روی محبت.. ۳۹۱

۷۰) سفارش امام باقر (علیه السلام) به فرزندانشان. ۳۹۱

۷۱) حب خدا و حب فرزند. ۳۹۲

۷۲) خالص ایمان در غلبه حب خدا بر حب فرزند. ۳۹۳

۷۳) اثر ظلم به دیگران بر فرزند. ۳۹۳

۷۴) بوسه بر لبان کودکان. ۳۹۷

۷۵) مهر فرزندی و انحراف.. ۳۹۷

۷۶) راه جذب فرزند و دفع شرّ او ۳۹۸

۷۷) اثر شادمانی در روز عاشورا بر فرزند. ۴۰۱

۷۸) عملی در روز عاشورا و اثر آن بر فرزند. ۴۰۲

۷۹) ایجاد برکت در فرزند. ۴۰۷

۸۰) مقدم کردن خاندان پیامبر (صلی الله علیه واله) برخانواده در محبت.. ۴۰۹

۸۱) اثر لعن بر فرزندان. ۴۱۰

۸۲) بازی کردن با کودکان. ۴۱۰

۸۳) جوان بخشنده ۴۱۲

۸۴) جوان و موی سر ۴۱۲

۸۵) جوان و جنون. ۴۱۲

۸۶) جوانی نوعی مستی. ۴۱۲

۸۷) خطر غالیان برای جوانان. ۴۱۳

۸۸) ماندگاری علم در جوانی. ۴۱۴

۸۹) جوان و عبادت.. ۴۱۴

۹۰) رفع بد اخلاقی در کودکان. ۴۱۴

۹۱) توجه به خانواده در روز جمعه. ۴۱۵

۹۲) کفر و معصیت فرزند موجب جدایی از خانواده ۴۱۵

۹۳) خانه نشین بودن دختر ۴۱۹

۹۴) نخوابیدن دختر همراه با پدر یا مادر در زیر یک لحاف.. ۴۱۹

۹۵) هدف از تعلیم و تربیت فرزند در سن کودکی. ۴۲۰

۹۶) صبر در مقابل تلخی های فرزند. ۴۲۱

۹۷) دوست داشتن کودکان برترین عمل نزد خداوند. ۴۲۱

۹۸) نیکی به پدر ومادر موجب نیکی فرزند به او ۴۲۲

۹۹) قهر کردن با فرزند. ۴۲۲

۱۰۰) چگونگی درخواست فرزند از خداوند. ۴۲۲

۱۰۱) وعده خداوند در رزق فرزندان. ۴۲۳

۱۰۲) مانع نشدن فرزندان نسبت به یاد خداوند. ۴۲۴

۱۰۳) سلام کردن به فرزندان هنگام ورود به خانه. ۴۲۵

۱۰۴) اثر گذاشتن رزق حرام بر فرزند. ۴۲۵

۱۰۵) پرهیز از بد اخلاقی. ۴۲۶

۱۰۶) مجازات در عدم تربیت فرزند بر ترک معصیت.. ۴۲۶

۱۰۷) کلام امیرالمومنین (علیه السلام) با امام حسن (علیه السلام) در کودکی. ۴۲۶

۱۰۸) مهربانی با کودکان. ۴۲۸

۱۰۹) اثر نرمی و مدارا با فرزندان. ۴۳۰

۱۱۰) تأثیر احترام به بزرگترها ۴۳۱

۱۱۱) پرهیز از افراط در محبت.. ۴۳۱

۱۱۲) زیاده روی نکردن در سرزنش فرزند. ۴۳۱

۱۱۳) اثر افشای راز برای فرزند توسط مادر ۴۳۲

۱۱۴) کوتاه شدن نماز پیامبر (صلی الله علیه واله) به خاطر گریه کودک.. ۴۳۲

۱۱۵) سوال کردن در کودکی. ۴۳۳

۱۱۶) نماز پدر برای اصلاح فرزند. ۴۳۳

علامت فرزند عاقل و فهیم. ۴۳۴

علت مراتب فهم در افراد ۴۳۶

زنده نماندن فرزند در تولد هشت ماهگی. ۴۳۷

فوت مادر در صورت حمل بیش از نه ماه ۴۳۸

شناخت اول و دوم بودن فرزندان دو قلو ۴۳۸

نشانه پسر یا دختر شدن دو قلوها و سقط آن ها ۴۳۹

علت شبیه شدن مرد به زن و بر عکس... ۴۴۰

علت شبیه شدن فرزند به پدر و مادر و عمو و دایی. ۴۴۰

علت شبیه نبودن فرزند به والدین و دیگران. ۴۴۷

راه پسر شدن فرزند. ۴۵۲

دعا تغییر دهنده جنسیت فرزند. ۴۵۵

علت پسر یا دختر شدن فرزند. ۴۵۹

منشأ تشکیل فرزند در بدن مرد ۴۶۰

فرزند از مرد است یا زن ؟ ۴۶۱

نشانه فرزند دار شدن یا نشدن. ۴۶۲

سیر تغییرات نطفه در رحم و به وجود آمدن فرزند. ۴۶۲

نطفه و خاک قبر ۴۷۲

نطفه ، حاصل تمام بدن. ۴۷۴

نطفه و آسمان. ۴۷۴

آب حیات بهشتی در نطفه مومن. ۴۷۵

خلقت مومن. ۴۷۸

محل ایجاد نطفه در مرد و زن. ۴۷۹

دمیدن روح در چهار ماهگی. ۴۷۹

خارج شدن نطفه قبل از مرگ.. ۴۸۰

تاثیر مناطق زمین در نطفه. ۴۸۰

تأثیر زیاد دایی بر فرزند. ۴۸۲

فرزند خیر و فرزند شر ۴۸۲

ثبت حسنات برای پسران از ۱۲ سالگی و سیئات از بلوغ. ۴۸۳

نعمت بودن شباهت فرزند به پدر ۴۸۴

سعادت در شباهت فرزند به پدر در سیرت و صورت.. ۴۸۴

نهایت رشد قد و عقل در فرزند. ۴۸۵

میزان رشد طولی کودک در هر سال. ۴۸۶

علت بیشتر بودن اضطراب والدین نسبت به فرزندان نه برعکس... ۴۸۶

اثر افشای اسرار اهل بیت (علیهم السلام). ۴۸۷

اهل بیت (علیهم السلام) ملاک حلال و حرام زادگی. ۴۸۷

عدم ولایت اهل بیت (علیهم السلام) و فاجر شدن فرزندان. ۴۹۳

اصناف مختلف مردم در دشمنی اهل بیت (علیهم السلام). ۴۹۴

ارتباط خمس دادن با حلال یا حرام زادگی. ۴۹۷

نشانه های فرزند زنازاده ۵۰۱

پاک نشدن زنازاده ۵۰۲

نبود خیر در زنازاده ۵۰۳

زنازاده و قیامت.. ۵۰۳

زنازاده و نزول عذاب.. ۵۰۴

داخل بهشت نشدن زنازاده ۵۰۴

علت حرام شدن زنا ۵۰۵

عدم ولادت از زنای مومن. ۵۰۶

علت ضربه شلاق بر فرد تهمت زننده زنا ۵۰۶

غیبت کردن و حرام زادگی. ۵۰۷

آغشته نشدن دست حلال زاده به خون معصوم. ۵۰۷

جواز آویزان کردن قرآن به کودکان. ۵۰۸

حضرت زهرا (علیها السلام) نگهدارنده کودکان شیعه بعد از مرگ.. ۵۰۸

کفالت حضرت ابراهیم (علیه السلام) و ساره از کودکان مومنین بعد از مرگ.. ۵۰۹

کمیاب بودن فرزند رشد یافته در مسیر حق. ۵۱۲

فرزند شیعه برگ درخت اهل بیت.. ۵۱۲

علت زاییده شدن مومن از کافر و کافر از مومن. ۵۱۴

برکت در زن. ۵۱۷

بهترین زن. ۵۱۹

زن صالح. ۵۲۰

ویژگی های زن در ازدواج و وراثت.. ۵۲۱

عاقبت کودکان بعد از مرگ.. ۵۲۹

اثر جدایی انداختن بین مادر و فرزند. ۵۴۴

اثر جدایی انداختن بین پدر و فرزند. ۵۴۵

فرزند موجب بخل و ترس و نادانی پدر و مادر ۵۴۵

کشتن فرزند به خاطر فقر ۵۴۶

اثر فرزند بد. ۵۴۶

اثر استغفار پدر و مادر برای فرزند متوفی. ۵۴۷

تأثیر عمل فرزند برای والدین بعد از مرگ.. ۵۴۷

فرزند بازوی والدین. ۵۴۸

اثر خوردن بیرون ریخته های سفره بر فرزند. ۵۴۹

تأثیر رسیدگی به ایتام. ۵۴۹

فرزند صالح بهترین یاد والدین. ۵۵۰

فرزند شفاعت کننده والدین. ۵۵۰

علت عدم استجابت دعا در طلب فرزند. ۵۵۱

اجر فرزند از دست داده شکرگذار ۵۵۱

شوق خداوند در شکر مصیبت فرزند. ۵۵۲

اجتناب از جزع و گریه همراه با باطل گویی در مرگ فرزندان. ۵۵۲

اجتناب پدر از چاک زدن گریبان در مرگ فرزند. ۵۶۰

مومن و بلاء ۵۶۰

علت مصیبت دیدن در مورد فرزند. ۵۶۱

اثر استرجاع گفتن هنگام مصیبت.. ۵۶۴

نوع نگاه به فرزند و مصیبت او ۵۶۴

تعزیت یا تهنیت در مصیبت فرزند. ۵۶۶

اشک ریختن بر فرزند از دست داده ۵۶۷

وارد نشدن پدر در قبر فرزند. ۵۶۸

عظمت صبر در مقابل مصیبت فرزند. ۵۶۹

خاک نریختن پدر و مادر در قبر فرزند. ۵۶۹

یاد مصیبت های پیامبر (صلی الله علیه واله) در مصیبت فرزند. ۵۷۰

مرگ فرزند سوزاننده جگر ۵۷۰

درمان ترس و کثرت گریه کودکان. ۵۷۱

آمرزش فرزندان. ۵۷۵

خصوصیات روزهای ماه شمسی در تولد فرزندان. ۵۷۷

روز اول. ۵۷۸

روز دوم. ۵۷۸

روز سوم. ۵۷۹

روز چهارم. ۵۸۰

روز پنجم. ۵۸۰

روز ششم. ۵۸۱

روز هفتم. ۵۸۲

روز هشتم. ۵۸۳

روز نهم. ۵۸۴

روز دهم. ۵۸۵

روز یازدهم. ۵۸۶

روز دوازدهم. ۵۸۷

روز سیزدهم. ۵۸۷

روز چهاردهم. ۵۸۹

روز پانزدهم. ۵۹۰

روز شانزدهم. ۵۹۱

روز هفدهم. ۵۹۳

روز هجدهم. ۵۹۵

روز نوزدهم. ۵۹۶

روز بیستم. ۵۹۸

روز بیست ویکم. ۵۹۹

روز بیست ودوم. ۶۰۱

روز بیست و سوم. ۶۰۲

روز بیست و چهارم. ۶۰۳

روز بیست و پنجم. ۶۰۵

روز بیست و ششم. ۶۰۷

روز بیست وهفتم. ۶۰۹

روز بیست و هشتم. ۶۱۰

روز بیست و نهم. ۶۱۲

روز سیم. ۶۱۳

تأثیر خوردن مردار و خون. ۶۱۶

ولیمه برای فرزند. ۶۱۶

غذای نوزاد در شکم مادر و بعد آن. ۶۱۷

تغذیه فرزند در شکم مادر مانند تغذیه بهشتیان. ۶۲۱

نماز خواندن برای فرزند متوفی. ۶۲۱

نماز اول وقت بهتر از فرزند. ۶۲۳

نجات فرزند از مریضی. ۶۲۳

تولد فرزند بر فطرت خداپرستی. ۶۲۵

خداوند و جانشینی او از پدر فوت شده ۶۲۸

فرزند ، دعای پیامبر (صلی الله علیه واله) برای دشمنان ! ۶۲۹

عذاب بودن فرزند برای کافران. ۶۳۰

بوی فرزند بوی بهشت.. ۶۳۰

دوست (برادر) واقعی یعنی مقدم کردن دوست بر فرزند. ۶۳۱

ویژگی زنان قریش و سیده ۶۳۱

مریضی فرزند کفاره برای والدین. ۶۳۲

سرما خوردگی نشانه خوب در فرزندان. ۶۳۲

فرزند عصاره پدر ۶۳۳

دفع شدن ضرر خورشید از کودکان مومنین. ۶۳۳

معنای مستضعف بودن فرزندان. ۶۳۴

اثر شراب خوراندن به نوزاد ۶۳۷

تنها فرزند شش ماهه در قرآن. ۶۳۸

اشخاص شش ماهه در دنیا ۶۳۹

ایجاد نور عقل هنگام بلوغ فرزند. ۶۴۲

همراه شدن نوزاد با شیطان و فرشته. ۶۴۳

نوزاد و لمس شیطان. ۶۴۳

تولد انسان همراه با تولد شیطان. ۶۴۵

ترسناک ترین مراحل برای انسان. ۶۴۶

زاییده نشدن فرزند کمتر از شش ماه ۶۴۷

شش ماه فاصله میان امام حسن و امام حسین (علیهما السلام). ۶۴۷

تولد در بهشت.. ۶۴۷

شیرین ترین و تلخ ترین مخلوق خداوند. ۶۴۸

جوان و غذای شب.. ۶۴۹

اطفال موجب دفع عذاب خداوند. ۶۴۹

دعا کردن و آمین گفتن کودکان. ۶۵۳

درمان یک بیماری خاص.. ۶۵۳

پنهان کردن کودکان در شب.. ۶۵۴

علت خنده و گریه بدون مقدمه نوزادان. ۶۵۵

علت گریه کودکان. ۶۵۵

کودکان پیامبران. ۶۵۷

کودکان ائمه (علیهم السلام). ۶۵۸

علم امام (علیه السلام) به فرزند قبل از تولد. ۶۵۸

عدم تأثیر شرّ مشرک در نطفه مومن. ۶۵۹

محفوظ ماندن مومن در صلب کافر ۶۶۰

نطفه در رحم حرام. ۶۶۰

علت زیبایی و خوش اخلاقی و بد اخلاقی در نسل حضرت آدم. ۶۶۱

افراد خلق شده و خلق نشده در صلب حضرت آدم. ۶۶۲

اثر آرزو داشتن مرگ دختران. ۶۶۳

فرزند، توشه دنیا ۶۶۳

وجوب رسیدگی به فرزندان دیگران در صورت قساوت قلب مادر ۶۶۴

شدیدترین مصیبت.. ۶۶۴

ولایت بهتر از ولادت.. ۶۶۵

امر به نماز هنگام فقر و نیاز خانواده ۶۶۶

نافله یعنی فرزندِ فرزند. ۶۶۶

همراهی فرزند تا قبر پدر ۶۶۷

منفعت وجود فرزند در صورت اطاعت خداوند. ۶۶۷

آرامش دل در فرزند نیکوکار ۶۶۸

جایز نبودن سقط فرزند. ۶۶۸

اثر صالح نبودن فرزند برای والدین. ۶۶۹

تفاوت وزن شیر مادر در فرزند پسر و دختر ۶۶۹

عدم عذر با وجود پسران نیکوکار ۶۷۰

کشتن نوعی از مارها در دفع سقط فرزند. ۶۷۱

استفاده پدر از مال فرزند بدون اذن. ۶۷۲

کشته نشدن پدر در قتل فرزند. ۶۷۳

جواز ازدواج نکردن ! ۶۷۳

انسان شقاوتمند ، شقاوتمند در شکم مادر ۶۷۴

علت بیشتر بودن استخوان دنده زن نسبت به مرد ۶۷۵

امام حسن و امام حسین (علیهما السلام) پسران پیامبر (صلی الله علیه واله) نه نوه ایشان. ۶۷۵

امکان فرزند آوری بدون دخول مرد ۶۷۸

فرزند به منزله اسیر ۶۸۰

بهترین اشخاص.. ۶۸۱

ترک کردن دنیا و دوری از فرزندان ! ۶۸۲

رفع چشم درد از فرزند. ۶۸۴

اثر احسان به فرزندان دیگران. ۶۸۴

تاثیر نیکی به دیگران. ۶۸۴

بازی نکردن ائمه و انبیاء (علیهم السلام) با کودکان در کودکی. ۶۸۵

ورود پدر بر فرزند بدون اجازه ۶۸۷

ورود فرزند بر پدر با اجازه ۶۸۷

وجود رزق در مراحل زندگی فرزند. ۶۸۸

ترک ازدواج به علت نیازمند شدن. ۶۹۰

اثر خانواده داشتن همراه با صبر ۶۹۰

اصلاح بین پدر و فرزند در اول ماه شعبان. ۶۹۰

رفتار با یتیم مانند رفتار با فرزند. ۶۹۱

تاثیرکودک در تشریع وقت نماز عشاء ۶۹۲

طول ندادن نماز جماعت به خاطر کودکان. ۶۹۲

حق مومن بر مومن. ۶۹۳

حاضر نبودن کودکان در عذاب های الهی. ۶۹۳

وجود زبانی دیگر برای اطفال. ۶۹۴

شفا به دست پیامبر (صلی الله علیه واله). ۶۹۶

دستور پیامبر (صلی الله علیه واله) در جنگ ها ۶۹۷

نجس شدن لباس پیامبر (صلی الله علیه واله) توسط نوزادان و رفتار ایشان. ۶۹۷

اثر یادگیری حکمت.. ۶۹۹

شفاعت کردن برای فرزندان. ۷۰۰

علامت نزول لعنت خداوند. ۷۰۰

علامت نزدیک شدن قیامت.. ۷۰۲

حق کودک و نوجوان. ۷۰۲

معنای عقوق به پدر و مادر ۷۰۳

شوم بودن فرزند عقوق. ۷۰۴

آرزوی فرزند کم توسط والدین به خاطر عقوق. ۷۰۴

علت حرام بودن عقوق به والدین. ۷۰۵

حکومت باطل و عقوق فرزندان. ۷۰۵

گناه کبیره بودن عقوق نسبت به والدین. ۷۰۶

عقوق والدین موجب تاریکی هوا ۷۰۸

نگاه نکردن خداوند به عاق والدین. ۷۰۸

نفهمیدن بوی بهشت توسط عاق والدین. ۷۰۹

بخشیده نشدن عاق والدین در شب قدر ۷۰۹

داخل آتش شدن عاق به والدین. ۷۱۰

شتاب در عذاب عاق والدین. ۷۱۱

عقوق به والدین موجب کم شدن عمر ۷۱۱

عقوق به والدین باعث بند آمدن زبان هنگام مرگ.. ۷۱۲

ملعون بودن عاق به والدین. ۷۱۳

زیر سایه عرش بودن در اثر عاق نبودن. ۷۱۴

عقوق در حیات و ممات والدین. ۷۱۴

شقیّ شدن فرد عاق. ۷۱۵

رضایت خدا در گرو رضایت والدین. ۷۱۵

بالاترین حد عقوق. ۷۱۶

معاف شدن از عقوق والدین. ۷۱۶

اثر بزرگداشت پدر و مادر ۷۱۷

ادا شدن حق والدین. ۷۱۷

علت پیدایش اقوام سیاه پوست و ترک و سقالبه و یاجوج و ماجوج و چین. ۷۱۸

وجوب نفقه فرزند بر پدر ۷۲۰

معصیت بودن بخل بر خانواده و فرزند. ۷۲۰

برترین صدقه. ۷۲۱

طاعت خداوند در طلب معاش خانواده ۷۲۱

راضی ترین شخص نزد خداوند. ۷۲۳

وسعت رزق بر خانواده در عید غدیر ۷۲۳

توسعه رزق بر خانواده با وجود نعمت.. ۷۲۴

اعتدال در نفقه خانواده ۷۲۶

پاداش اطعام طعام به خانواده ۷۲۸

ارزش تلاش برای طلب رزق خانواده ۷۲۹

پیشروترین اعمال. ۷۲۹

هفتصد برابر شدن نفقه بر خانواده ۷۲۹

پاداش عظیم در نفقه بر خانواده ۷۳۰

پاداش غصه خوردن بر مخارج خانواده ۷۳۰

گناه در توجه نکردن به حق خانواده ۷۳۱

ملعون شدن در توجه نکردن به خانواده ۷۳۲

بازخواست شدن پدر برای خانواده ۷۳۲

راه زیاد شدن رزق شخص خانواده دار ۷۳۲

هم خوراکی با خانواده نشانه عدم تکبر ۷۳۵

بدترین مردان. ۷۳۵

لعن شدن در واگذاری نیازهای خانواده به دیگران. ۷۳۶

نهی از خوردن اختصاصی بدون خانواده ۷۳۶

نوعی از اسراف.. ۷۳۶

مصداقی از طلب آخرت.. ۷۳۷

نهایت بلاء ۷۳۸

محبت خداوند به خانواده دار فقیر ۷۳۸

شرک ورزیدن به خدا ۷۳۹

شیعیان امیرالمومنین (علیه السلام) گرامی تر از خانواده ۷۳۹

قسم دروغ و فقر فرزندان. ۷۴۰

سنّ کودکان در بهشت.. ۷۴۰

حیض نشدن دختران پیامبران. ۷۴۱

هفت آیه از سوره تغابن. ۷۴۱

استفاده از تربت امام حسین (علیه السلام) برای کودکان. ۷۴۲

ص:۱۰

اهمیت فرزند داشتن

۱) فرزند صالح پاداش بعد از مرگ

عَنْ مُعَاوِيَهَ بْنِ عَمَّار قَالَ قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): مَا يَلْحَقُ الرَّجُلَ بَعْدَ مَوْتِه فَقَالَ : سُنَّهٌ سَنَّهَا يُعْمَلُ بِهَا بَعْدَ مَوْتِهِ فَيَكُونُ لَه مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهَا مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْتَقِصَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَیْ ءٌ وَ الصَّدَقَهُ الْجَارِيَهُ تَجْرِی مِنْ بَعْدِهِ وَ الْوَلَدُ الطَّيِّبُ يَدْعُو لِوَالِدَيْهِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا وَ يَحُجُّ وَ يَتَصَدَّقُ وَ يُعْتِقُ عَنْهُما وَ يُصَلِّی وَ يَصُومُ عَنْهُمَا فَقُلْتُ: أُشْرِكُهُمَا فِی حَجِّی قَالَ: نَعَمْ .(۱)

راوی گوید: به امام صادق (علیه السلام) عرض کردم: چه چیزی بعد از مرگ به شخص می رسد؟ حضرت فرمودند:۱- عمل خوبی که پایه گذاری کرده و بعد از مرگش به آن عمل شود پس اجر او مثل کسی است که آن را انجام داده بدون اینکه از ثواب آنها کم شود ۲- صدقه ای که بعد از او جاری باشد ۳- فرزند نیک که برای پدر و مادرش بعد از مرگ آنها دعا کند و حج و صدقه به جا آورد و از جانب آنها برده آزاد کند و نماز بخواند و روزه بگیرد ، عرض کردم: آنها را در حج خود شریک کنم؟ فرمودند: آری .

عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَيْسَ يَتْبَعُ الرَّجُلَ بَعْدَ مَوْتِهِ مِنَ الْأَجْرِ إِلَّا ثَلَاثُ خِصَالٍ صَدَقَهٌ أَجْرَاهَا فِی حَيَاتِهِ فَهِیَ تَجْرِی بَعْدَ مَوْتِهِ وَ سُنَّهُ هُدًی سَنَّهَا فَهِیَ يُعْمَلُ بِهَا بَعْدَ مَوْتِهِ أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ (۲) .(۳)

۱- کافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص ۵۷ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۴۴۴ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۶۳

۲- در الأمالی للصدوق ص ۳۵ و الخصال ج ۱ ص ۱۵۱ " یستغفر له " آمده است.

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص۵۶

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : سه چیز است که بعد از مرگ پاداشش به دنبال شخص خواهد بود : ۱- صدقه ای که در زمان حیات انجام شده و بعد از مرگ جاری باشد ۲- کار نیکی که پایه گذاری کرده و بعد از او به آن عمل شود ۳- فرزند صالحی که برای او دعا کند.

عَنْ أَبِی کَهْمَسٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سِتَّةٌ تَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ بَعْدَ وَفَاتِهِ وَلَدٌ یَسْتَغْفِرُ لَهُ وَ مُصْحَفٌ یُخَلِّفُهُ وَ غَرْسٌ یَغْرِسُهُ وَ قَلِیبٌ یَحْفِرُهُ وَ صَدَقَةٌ یُجْرِیهَا وَ سُنَّةٌ یُؤْخَذُ بِهَا مِنْ بَعْدِهِ.(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : شش چیز بعد از مرگ به مومن ملحق می شود : ۱- فرزندی که برای او استغفار کند ۲- قرآنی که به جا گذارد ۳- درختی که بکارد ۴- چاهی که حفر کند ۵- صدقه ای که باقی باشد ۶- کار خوبی که بعد از او انجام شود.

قَالَ (علیه السلام) فِی کِتَابٍ رَوَی صَاحِبُ جُمَلِ الْغَرَائِبِ فِی کِتَابِهِ بِإِسْنَادٍ لَهُ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: خَمْسَةٌ فِی قُبُورِهِمْ وَ ثَوَابُهُمْ یَجْرِی إِلَی دِیوَانِهِمْ مَنْ غَرَسَ نَخْلًا وَ مَنْ حَفَرَ بِئْراً وَ مَنْ بَنَی لِلَّهِ مَسْجِداً وَ مَنْ کَتَبَ مُصْحَفاً وَ مَنْ خَلَّفَ ابْناً صَالِحاً.(۲)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند : پنج دسته در قبرهایشان هستند و ثواب هم چنان در کتاب اعمالشان ثبت می شود : ۱- کسی که درخت نخلی بکارد ۲- کسی که چاه آبی حفر کند ۳- کسی که برای خدا مسجد بنا کند ۴- کسی که قرآنی بنویسد ۵- کسی که فرزند صالحی به جا گذارد.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص ۵۷ ، من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۲۴۶ ، مشکاه الأنوار ص ۱۵۱

۲- جامع الأخبار(للشعیری) ص۱۰۵ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۷

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا عَنْ ثَلَاثٍ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ وَ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ بَعْدَهُ وَ صَدَقَهٍ جَارِيَهٍ.(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : فرزند آدم زمانی که بمیرد عمل او قطع می شود مگر از سه چیز : ۱- فرزند صالحی که برای او دعا کند ۲- علمی که بعد از او استفاده شود ۳- صدقه ای که جاری باشد.

قَالَ النَبِیُّ (صلی الله علیه و اله): خَيْرُ مَا يُخَلِّفُ الرَّجُلُ مِنْ بَعْدِهِ ثَلَاثٌ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ وَ صَدَقَهٌ تَجْرِی يَبْلُغُهُ أَجْرُهَا وَ عِلْمٌ يُعْمَلُ بِهِ مِنْ بَعْدِه (۲)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین چیزی که شخص بعد از خود به جا می گذارد سه چیز است: فرزند صالحی که برای او دعا کند ، صدقه جاری بعد از او که اجرش به او برسد و علمی که بعد از او به آن عمل شود .

عَنْ عَبْدِ الْخَالِقِ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) خَيْرُ مَا يُخَلِّفُهُ الرَّجُلُ بَعْدَهُ ثَلَاثَهٌ وَلَدٌ بَارٌّ يَسْتَغْفِرُ لَهُ وَ سُنَّهُ خَيْرٍ يُقْتَدَی بِهِ فِيهَا وَ صَدَقَهٌ تَجْرِی مِنْ بَعْدِه (۳)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : بهترین چیزی که شخص بعد از خود به جا می گذارد سه چیز است : فرزند نیکوکاری که برای او استغفار کند ، سنت و کار خیری که به آن عمل شود ، صدقه ای که بعد از او جاری باشد .

۱- جامع الأخبار(للشعیری) ص۱۰۵ ، عوالی اللئالی ج ۳ ص ۲۸۳ ، سنن الکبری ج ۴ ص ۱۰۹

۲- منیه المرید ص ۱۰۳

۳- وسائل الشیعه ج ۱۹ ص ۱۷۵ ، بحارالأنوار ج ۶ ص ۲۹۴ ، الأمالی للطوسی ص ۲۳۷

۲) سعادت در فرزند نیک و صالح

اشاره

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): ثَلَاثَةٌ مِنَ السَّعَادَةِ الزَّوْجَةُ الْمُؤَاتِيَةُ وَ الْأَوْلَادُ الْبَارُّونَ وَ الرَّجُلُ يُرْزَقُ مَعِيشَتَهُ بِبَلَدِهِ يَغْدُو إِلَى أَهْلِهِ وَ يَرُوحُ.(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : سه چیز از عوامل سعادت است : ۱- همسر موافق و اطاعت گر ۲- فرزندان نیکوکار ۳- شخصی که رزقش در وطن خود بوده و صبحگاه بیرون رود و شب به نزد اهلش آید.

عَنِ الصَّادِقُ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: خَمْسَةٌ مِنَ السَّعَادَةِ الزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ وَ الْبَنُونَ الْأَبْرَارُ وَ الْخُلَطَاءُ الصَّالِحُونَ وَ رِزْقُ الْمَرْءِ فِي بَلَدِهِ وَ الْحُبُّ لِآلِ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله).(۲)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : پنج چیز موجب سعادت می شوند : ۱- همسر صالح ۲- فرزندان نیکوکار ۳- دوستان صالح ۴- رزق خوب در وطن ۵- دوست داشتن اهل بیت پیامبر (صلی الله علیه و اله) .

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) أَرْبَعٌ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ زَوْجَةٌ صَالِحَةٌ وَ وُلْدٌ أَبْرَارٌ وَ خُلَطَاءُ صَالِحُونَ وَ مَعِيشَةٌ فِي بِلَادِهِ.(۳)امام صادق (علیه السلام) فرمودند : چهار چیز باعث سعادت مرد است : ۱- همسر صالح ۲- فرزندان نیکوکار ۳- دوست صالح ۴- رزق و معیشت در وطن خود.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۲۵۸ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۲۳۶ ، وسائل الشیعه ج ۱۷ ص ۲۴۴

۲- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۹۵ ، عوالی اللئالی ج ۳ ص ۲۹۳ ، مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۲۹۲

۳- جامع الأخبار(للشعیری) ص۱۰۶

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : مِنْ سَعَادَهِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ الزَّوْجَهُ الصَّالِحَهُ وَ الْمَسْكَنُ الْوَاسِعُ وَ الْمَرْكَبُ الْهَنِی ءُ وَ الْوَلَدُ الصَّالِحُ.(۱)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند : از جمله سعادت های مرد مسلمان عبارتند از : ۱- همسر صالح ۲- خانه وسیع ۳- مرکب (حیوان سواری) گوارا ۴- فرزند صالح .

سعادت در وجود فرزند بعد از خود

عَنْ مُوسَی بْنِ بَكْرٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِی إِبْرَاهِیمَ (علیه السلام) فَقَالَ لِی إِنَّ جَعْفَراً (علیه السلام) كَانَ يَقُولُ سَعِدَ امْرُؤٌ لَمْ يَمُتْ حَتَّی يَرَی خَلَفَهُ مِنْ نَفْسِهِ ثُمَّ أَوْمَأَ بِيَدِهِ إِلَی ابْنِهِ عَلِیٍّ (علیه السلام) فَقَالَ هَذَا وَ قَدْ أَرَانِیَ اللَّهُ خَلَفِی مِنْ نَفْسِی (۲)

راوی گوید: نزد امام کاظم (علیه السلام) بودم که فرمودند: جعفر (علیه السلام) می فرمود: سعادتمند است کسی که نمیرد تا اینکه فرزندی از خود را ببیند سپس اشاره به فرزندشان علی (علیه السلام) کرده و فرمودند: خداوند به من نشان داده است.

سعادت در فرزندان کمک کار

قَالَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (علیه السلام): إِنَّ مِنْ سَعَادَهِ الْمَرْءِ أَنْ يَكُونَ مَتْجَرُهُ فِی بِلَادِهِ وَ يَكُونَ خُلَطَاؤُهُ صَالِحِينَ وَ يَكُونَ لَهُ أَوْلَادٌ يَسْتَعِينُ بِهِمْ.(۳)

امام سجاد (علیه السلام) فرمودند: از سعادت مرد آن است که تجارتش در وطن خود بوده و دوستانش صالح باشند و فرزندانی داشته باشد که از آنها کمک گیرد.

۱- النوادر ص ۲۴

۲- الغیبه للطوسی ص ۴۱ ، الخصال ج ۱ ص ۲۷ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۴۴۰

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۱۶۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۷ ص ۴۶۷ ، هدایه الامه ج ۶ ص ۱۳۲

سعادت در بر عهده داشتن زندگی فرزندان

عَنْ مُعَاذِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: مِنْ سَعَادَهِ الرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ الْقَيِّمَ عَلَى عِيَالِهِ .(۱)

امام صادق (عليه السلام) فرمودند : از سعادت شخص آن است که عهده دار امور زندگی خانواده خود باشد .

۳) ثبت شدن حسنات فرزند برای پدر و مادر

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِساً عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) إِذْ دَخَلَ يُونُسُ بْنُ يَعْقُوبَ فَرَأَيْتُهُ يَئِنُّ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) مَا لِي أَرَاكَ تَئِنُّ قَالَ طِفْلٌ لِي تَأَذَّيْتُ بِهِ اللَّيْلَ أَجْمَعَ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) يَا يُونُسُ حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ آبَائِهِ (عليهم السلام) عَنْ جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ(صلى الله عليه و اله) أَنَّ جَبْرَئِيلَ(عليه السلام) نَزَلَ عَلَيْهِ وَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) وَ عَلِيٌّ (عليهالسلام) يَئِنَّانِ فَقَالَ جَبْرَئِيلُ (عليه السلام) يَا حَبِيبَ اللَّهِ مَا لِي أَرَاكَ تَئِنُّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) طِفْلَانِ لَنَا تَأَذَّيْنَا بِبُكَائِهِمَا فَقَالَ جَبْرَئِيلُ(عليه السلام) مَهْ يَا مُحَمَّدُ فَإِنَّهُ سَيُبْعَثُ لِهَؤُلَاءِ الْقَوْمِ شِيعَهٌ إِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ فَبُكَاؤُهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَى أَنْ يَأْتِيَ عَلَيْهِ سَبْعُ سِنِينَ فَإِذَا جَازَ السَّبْعَ فَبُكَاؤُهُ اسْتِغْفَارٌ لِوَالِدَيْهِ إِلَى أَنْ يَأْتِيَ عَلَى الْحَدِّ فَإِذَا جَازَ الْحَدَّ فَمَا أَتَى مِنْ حَسَنَهٍ فَلِوَالِدَيْهِ وَ مَا أَتَى مِنْ سَيِّئَهٍ فَلَا عَلَيْهِمَا.(۲)

راوی گوید : نزد امام صادق (عليه السلام) نشسته بودم که یونس بن یعقوب وارد شد و دیدم او را که ناله می کرد و آه می کشید پس امام صادق (عليه السلام) به او فرمودند: چه شده که تو را ناله کن می بینم؟ گفت: کودکی دارم که همه شب را به

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۴ ص ۱۳ ، من لا يحضره الفقيه ج ۳ ص ۱۶۸ ، وسائل الشيعه ج ۱۷ ص ۶۸

۲- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۶ ص ۵۲ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۴۹۵

خاطر او اذیت شدم، حضرت به او فرمودند: ای یونس پدرم محمد بن علی از پدرانش (علیهم السلام) از جدم رسول خدا (صلی الله علیه و اله) حدیث نقل کرد که فرمود: جبرئیل(علیه السلام) بر ایشان نازل شد و رسول خدا (صلی الله علیه و اله) و علی (علیه السلام) ناله می کردند، جبرئیل (علیه السلام) عرض کرد: ای حبیب خدا چه شده که شما را ناله کنان می بینم؟ پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: به خاطر گریه دو فرزندمان اذیت شده ایم، جبرئیل (علیه السلام) عرض کرد: ای محمد باز ایست که برای این قوم افرادی می آیند که اگر یکی از آنان گریه کنند تا هفت سالگی لا اله الا الله باشد و بعد از هفت سالگی گریه او استغفار برای پدر و مادرش باشد و بعد از بلوغ هر کار نیکی انجام دهد برای پدر و مادرش است و اگر گناهی انجام دهد برای آن دو نیست.

۴) فرزند صالح گلی از گل های بهشت

فِی رِوَایَهِ السَّکُونِیِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْوَلَدُ الصَّالِحُ رَیْحَانَهٌ مِنْ رَیَاحِینِ الْجَنَّهِ .(۱)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند : فرزند صالح گلی از گل های بهشت است .

عَنِ السَّکُونِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): الْوَلَدُ الصَّالِحُ رَیْحَانَهٌ مِنَ اللَّهِ قَسَمَهَا بَیْنَ عِبَادِهِ وَ إِنَّ رَیْحَانَتَیَّ مِنَ الدُّنْیَا الْحَسَنُ وَ الْحُسَیْنُ(علیهما السلام) سَمَّیْتُهُمَا بِاسْمِ سِبْطَیْنِ مِنْ بَنِی إِسْرَائِیلَ شَبَّراً وَ شَبِیراً. (۲)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند : فرزند صالح گل خوش بوی خداست که بین بندگان خود تقسیم کرده است و همانا حسن و حسین(علیهما السلام) دو گل خوش بوی من در دنیاست و آن دو را به اسم دو فرزند بنی اسرائیل شَبَّر و شُبَیر گذاشتم.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۱ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۵۸

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۵۸ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۰۳

۵) فرزند صالح و متعبّد ارث خداوند بر مومن

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): مِیرَاثُ اللَّهِ مِنْ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ الْوَلَدُ الصَّالِحُ یَسْتَغْفِرُ لَهُ.(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: ارث خداوند بر بنده مومن خود بعد از او، فرزند صالحی است که برای او استغفار کند.قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : مِیرَاثُ اللَّهِ تَعَالَی مِنْ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ إِذَا مَاتَ وَلَدٌ یَعْبُدُهُ ثُمَّ تَلَا آیَهَ زَکَرِیَّا « فَهَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ وَلِیًّا یَرِثُنِی »(۲)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: فرزندی که عبد خداوند باشد ارث خداوند بر مومن بعد از مرگ اوست سپس آیه حضرت زکریا را تلاوت کردند (پس خدایا به من فرزندی متعبد ببخش که از من ارث ببرد).

۶) کسی که فرزند ندارد و بمیرد مثل این است که نبوده

رُوِیَ أَنَّ مَنْ مَاتَ بِلَا خَلَفٍ فَکَأَنْ لَمْ یَکُنْ فِی النَّاسِ وَ مَنْ مَاتَ وَ لَهُ خَلَفٌ فَکَأَنْ لَمْ یَمُتْ.(۳)

روایت شده است: کسی که بمیرد و فرزندی از خود باقی نگذارد مثل اینکه در مردم نبوده است و کسی که بمیرد و دارای فرزند باشد مثل اینکه نمرده است.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۵۹ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۰۴

۲- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۲۸۴ ، الوافی ج ۲۳ ص ۱۲۹۵

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۱ ، مکارم الأخلاق ص ۲۱۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۵۷

۷) اجر پدر و مادری که فرزند از دست می دهند

عَنْ عَمْرِو بْنِ عَنْبَسَهَ السُّلَمِيِّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَقُولُ: أَيُّمَا رَجُلٍ قَدَّمَ ثَلَاثَهَ أَوْلَادٍ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْثَ أَوِ امْرَأَهٍ قَدَّمَتْ ثَلَاثَهَ أَوْلَادٍ فَهُمْ حُجَّابٌ يَسْتُرُونَهُ مِنَ النَّارِ.(۱)

راوی گوید از پیامبر (صلی الله علیه و اله) شنیدم که فرمودند: مرد و زنی که سه فرزند نابالغ از دست دهند، آن فرزندان مانع از آتش جهنم به آن ها می شوند.عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُيَسِّرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: وَلَدٌ وَاحِدٌ يُقَدِّمُهُ الرَّجُلُ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ وَلَداً يَبْقَوْنَ بَعْدَهُ يُدْرِكُونَ(۲) الْقَائِمَ (علیه السلام) .(۳)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: یک فرزندی که شخص پیش از خود از دست دهد بهتر از هفتاد فرزندی است که بعد از او باشد و حضرت قائم(علیه السلام) را درک کنند.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ ثَكِلَ ثَلَاثَهً مِنْ صُلْبِهِ فَاحْتَسَبَهُمْ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ.(۴)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که بر سه فرزند از دست داده خود گریه کند و آنها را به حساب خداوند گذارد، بهشت بر او واجب می گردد.

۱- ثواب الأعمال و عقاب الأعمال النص ص۱۹۶ ، مسکن الفؤاد ص ۲۰ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۱۶

۲- در الدعوات للراوندی " الشاکین فی السلاح مع القائم (علیه السلام) " آمده است.

۳- ثواب الأعمال و عقاب الأعمال النص ص۱۹۶ ، جامع الأخبار ص ۱۰۵ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۶

۴- الخصال ج ۱ ص ۱۸۰

أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ: مَنْ قَدَّمَ أَوْلَاداً احْتَسَبَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ حَجَبُوهُ مِنَ النَّارِ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَی.(۱)

امام باقر (علیه السلام) فرمودند: کسی که فرزندانی را دست دهد و آنها را به حساب خداوند گذارد، فرزندان به اذن خداوند مانع او از آتش گردند.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) مَن دَفَنَ ثَلاثَةً مِنَ الوَلَدِ حَرَّمَ اللَّه عَلَیهِ النَّار.(۲)پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه فرزند خود را دفن کند خداوند آتش جهنم را بر او حرام می کند.

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلَی خَدِیجَهَ حِینَ مَاتَ الْقَاسِمُ ابْنُهَا وَ هِیَ تَبْکِی فَقَالَ لَهَا مَا یُبْکِیکِ فَقَالَتْ دَرَّتْ دُرَیْرَهٌ فَبَکَیْتُ فَقَالَ یَا خَدِیجَهُ أَ مَا تَرْضَیْنَ إِذَا کَانَ یَوْمُ الْقِیَامَهِ أَنْ تَجِی ءَ إِلَی بَابِ الْجَنَّهِ وَ هُوَ قَائِمٌ فَیَأْخُذَ بِیَدِکِ فَیُدْخِلَکِ الْجَنَّهَ وَ یُنْزِلَکِ أَفْضَلَهَا وَ ذَلِکِ لِکُلِّ مُؤْمِنٍ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَحْکَمُ وَ أَکْرَمُ أَنْ یَسْلُبَ الْمُؤْمِنَ ثَمَرَهَ فُؤَادِهِ ثُمَّ یُعَذِّبَهُ بَعْدَهَا أَبَداً.(۳)

امام باقر (علیه السلام) فرمودند: پیامبر (صلی الله علیه و اله) زمانی که قاسم فرزند خدیجه (علیها السلام) از دنیا رفت نزد ایشان آمده در حالی که گریه می کرد حضرت فرمودند: برای چه گریه می کنی؟ عرض کردند: شیر در سینه هایم زیاد گشته است پس گریه کردم. حضرت فرمودند: ای خدیجه آیا راضی نمی شوی که در روز قیامت بر در بهشت آمده و او (قاسم) آنجا ایستاده و دست تو را بگیرد و تو را در بهترین

۱- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۰۵

۲- مسکن الفؤاد عند فقد الاحبه و الاولاد ص ۳۳

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۱۸ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۴

جاهای بهشت منزل دهد و این اتفاق برای همه مومنین است، همانا خداوند حکیم تر و گرامی تر از این است که میوه دل مومن را از او بگیرد سپس بعد از آن او را عذاب کند هیچ گاه این طور نیست.

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: لَمَّا تُوُفِّیَ طَاهِرُ ابْنُ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) نَهَی رَسُولُ اللَّهِ خَدِیجَهَ (علیها السلام) عَنِ الْبُکَاءِ فَقَالَتْ بَلَی یَا رَسُولَ اللَّهِ وَ لَکِنْ دَرَّتْ عَلَیْهِ الدُّرَیْرَهُ فَبَکَیْتُ فَقَالَ أَ مَا تَرْضَیْنَ أَنْ تَجِدِیهِ قَائِماً عَلَی بَابِ الْجَنَّهِ فَإِذَا رَآکِ أَخَذَ بِیَدِکِ فَأَدْخَلَکِ الْجَنَّهَ أَطْهَرَهَا مَکَاناً وَ أَطْیَبَهَا قَالَتْ وَ إِنَّ ذَلِکَ کَذَلِکَ قَالَ اللَّهُ أَعَزُّ وَ أَکْرَمُ مِنْ أَنْ یَسْلُبَ عَبْداً ثَمَرَهَ فُؤَادِهِ فَیَصْبِرَ وَ یَحْتَسِبَ وَ یَحْمَدَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ یُعَذِّبَه. (۱)

امام باقر (علیه السلام) فرمودند: هنگامی که طاهر فرزند رسول خدا (صلی الله علیه و اله) از دنیا رفت ایشان خدیجه (علیها السلام) را از گریه کردن نهی نمودند و خدیجه (علیها السلام) عرض کرد: بله ای رسول خدا اما شیر در من زیاد گشته پس گریه کردم. حضرت فرمودند: آیا راضی نمی شوی که او را درکنار در بهشت بیابی و او دست تو را گرفته و در پاک ترین و نیکوترین مکان های بهشت داخل کند، عرض کرد: همین طور است. حضرت فرمودند: خداوند بزرگتر و گرامی تر از آن است که میوه دل بنده ای را بگیرد و او صبر کرده و امید ثواب داشته باشد و شکر خدا به جا آورد سپس او را عذاب کند.

فِی حَدِیثٍ أَنَّ الْأَطْفَالَ یُجْمَعُونَ فِی مَوْقِفِ الْقِیَامَهِ عِنْدَ عَرْضِ الْخَلَائِقِ لِلْحِسَابِ فَیُقَالُ لِلْمَلَائِکَهِ اذْهَبُوا بِهَؤُلَاءِ إِلَی الْجَنَّهِ فَیَقِفُونَ عَلَی بَابِ الْجَنَّهِ فَیُقَالُ لَهُمْ مَرْحَباً بِذَرَارِیِ الْمُسْلِمِینَ ادْخُلُوا لَا حِسَابَ عَلَیْکُمْ فَیَقُولُونَ أَیْنَ آبَاؤُنَا وَ أُمَّهَاتُنَا فَیَقُولُ الْخَزَنَهُ إِنَّ آبَاءَکُمْ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۱۹ ، مشکاه الأنوار ص ۲۳ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۴

وَ أَمَّهَاتِكُمْ لَيْسُوا مِثْلَكُمْ إِنَّهُمْ كَانَتْ لَهُمْ ذُنُوبٌ وَ سَيِّئَاتٌ فَهُمْ يُحَاسَبُونَ وَ يُطْلَبُونَ بِهَا قَالَ فَيَتَصَايَحُونَ وَ يَضِجُّونَ عَلَى بَابِ الْجَنَّهِ ضَجَّهً وَاحِدَهً فَيَقُولُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَ هُوَ أَعْلَمُ ، مَا هَذِهِ الضَّجَّهُ فَيَقُولُونَ أَطْفَالُ الْمُسْلِمِينَ قَالُوا لَا نَدْخُلُ الْجَنَّهَ إِلَّا مَعَ آبَائِنَا فَيَقُولُ اللَّهُ تَخَلَّلُوا الْجَمْعَ فَخُذُوا بِأَيْدِي آبَائِكُمْ فَأَدْخِلُوهُمُ الْجَنَّه (۱)در حدیث آمده است: کودکان در موقف قیامت هنگام رسیدگی به حساب مردم، جمع می شوند و به ملائکه گفته می شود: این ها را به بهشت ببرید، پس کودکان در ورودی بهشت می ایستند، به آنها گفته می شود: خوش آمدید ای فرزندان مسلمین داخل بهشت شوید که شما حسابی ندارید، گویند: پدران و مادران ما کجایند؟ نگهبانان گویند: پدران و مادرانتان مثل شما نیستند، آنها دارای گناه هستند و نسبت به آن محاسبه می شوند، پس کودکان همه یک صدا شروع به گریه و ناله کنند، خداوند سبحان با اینکه می داند می فرماید: این ضجه به خاطر چیست؟ ملائکه گویند:کودکان می گویند ما جز به همراه پدرانمان داخل بهشت نمی شویم پس خداوند می فرماید: داخل در جمع مردم شده و پدرانتان را خارج کرده و آنها را وارد بهشت کنید.

عَنِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: تَجِي ءُ يَوْمَ الْقِيَامَهِ أَطْفَالُ الْمُؤْمِنِينَ عِنْدَ عَرْضِ الْخَلَائِقِ لِلْحِسَابِ فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لِجَبْرَئِيلَ (علیه السلام) اذْهَبْ بِهَؤُلَاءِ إِلَى الْجَنَّهِ فَيَقِفُونَ عَلَى أَبْوَابِ الْجَنَّهِ وَ يَسْأَلُونَ عَنْ آبَائِهِمْ وَ أُمَّهَاتِهِمْ فَتَقُولُ لَهُمُ الْخَزَنَهُ آبَاؤُكُمْ وَ أُمَّهَاتُكُمْ لَيْسُوا كَأَمْثَالِكُمْ لَهُمْ ذُنُوبٌ وَ سَيِّئَاتٌ يُطَالَبُونَ بِهَا فَيَصِيحُونَ صَيْحَهً بَاكِينَ فَيَقُولُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَى يَا جَبْرَئِيلُ مَا هَذِهِ الصَّيْحَهُ فَيَقُولُ اللَّهُمَّ أَنْتَ أَعْلَمُ هَؤُلَاءِ أَطْفَالُ الْمُؤْمِنِينَ يَقُولُونَ لَا نَدْخُلُ

۱- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۲۸۷

الْجَنَّهَ حَتَّی یَدْخُلَ آبَاؤُنَا وَ أُمَّهَاتُنَا فَیَقُولُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ وَ تَعَالَی یَا جَبْرَئِیلُ تَخَلَّلِ الْجَمْعَ وَ خُذْ بِیَدِ آبَائِهِمْ وَ أُمَّهَاتِهِمْ فَأَدْخِلْهُمْ مَعَهُمُ الْجَنَّهَ بِرَحْمَتِی.(۱)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: اطفال مومنین در روز قیامت هنگام محاسبه اعمال وارد می شوند و خداوند به جبرئیل (علیه السلام) فرماید: این کودکان را به بهشت ببر، پس آنها کنار درهای بهشت ایستاده و پدران ومادران خود را طلب کنند، نگهبانان به آنان گویند: پدران و مادرانتان مثل شما نیستند و دارای گناه هستند که از آنها مطالبه می شود پس کودکان فریاد زده و گریه کنند، خداوند سبحان فرماید: ای جبرئیل این فریاد چیست؟ جبرئیل گوید: پروردگارا تو داناتری، این ها کودکان مومنین هستند که می گویند : ما داخل بهشت نمی شویم تا اینکه پدران و مادرانمان داخل شوند، پس خداوند سبحان فرماید: ای جبرئیل داخل در جمعیت شو و دست پدران و مادران آنها را بگیر و به واسطه رحمت من وارد بهشت گردان.

رَوَی الْغَزَّالِیُّ فِی الأخبار أَنَّ بَعْضَ الصَّالِحِینَ کَانَ یُعْرَضُ عَلَیْهِ التَّزْوِیجُ بُرْهَهً مِنْ دَهْرِهِ فَیَأْبَی قَالَ فَانْتَبَهَ مِنْ نَوْمِهِ ذَاتَ یَوْمٍ وَ قَالَ زَوِّجُونِی فَزَوَّجُوهُ فَسُئِلَ عَنْ ذَلِکَ فَقَالَ لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ یَرْزُقَنِی وَلَداً فَیَقْبِضَهُ فَیَکُونَ لِی مُقَدِّمَهً فِی الْآخِرَهِ ثُمَّ قَالَ رَأَیْتُ فِی الْمَنَامِ کَأَنَّ الْقِیَامَهَ قَدْ قَامَتْ وَ کَأَنِّی فِی جُمْلَهِ الْخَلَائِقِ فِی الْمَوْقِفِ وَ لِی مِنَ الْعَطَشِ مَا کَادَ أَنْ یَقْطَعَ قَلْبِی وَ کَذَا الْخَلَائِقُ مِنْ شِدَّهِ الْعَطَشِ وَ الْکَرْبِ فَبَیْنَمَا نَحْنُ کَذَلِکَ وَ إِذِ الْوِلْدَانُ یَتَخَلَّلُونَ الْجَمْعَ عَلَیْهِمْ قَنَادِیلُ مِنْ نُورٍ وَ بِأَیْدِیهِمْ أَبَارِیقُ مِنْ فِضَّهٍ وَ أَکْوَابٌ مِنْ ذَهَبٍ یَسْقُونَ الْوَاحِدَ بَعْدَ الْوَاحِدِ وَ یُجَاوِزُونَ أَکْثَرَ النَّاسِ فَمَدَدْتُ یَدِی إِلَی أَحَدِهِمْ فَقُلْتُ اسْقِنِی فَقَدْ أَجْهَدَنِیَ

۱- اعلام الدین فی صفات المؤمنین ص ۲۸۱ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۲۳

الْعَطَشُ فَقَالَ مَا لَکَ فِینَا وَلَدٌ إِنَّمَا نَسْقِی آبَاءَنَا فَقُلْتُ وَ مَنْ أَنْتُمْ قَالُوا نَحْنُ مَنْ مَاتَ مِنْ أَطْفَالِ الْمُسْلِمِینَ.(۱)

غزالی در خبری روایت کرده است که یکی از صالحین از ازدواج کردن دوری می کرد ، روزی از خواب بیدار شده و گفت: من را ازدواج دهید پس او ازدواج کرد، بعد از آن از وی سوال شد: چطور شد که ازدواج کردید؟ گفت: شاید کهخدا فرزندی به من عطا کند و آن را از من بگیرد و به عنوان پیش فرستاده من در آخرت باشد سپس گفت: در خواب دیدم قیامت برپا شده است و من در میان همه مردم هستم و آن چنان عطشی بر من عارض شده که نزدیک است قلب من را پاره کند و مردم هم دچار تشنگی و سختی بودند، در همین هنگام کودکانی داخل در جمع مردم شده که همراه آنها چراغ های نورانی و آفتابه های نقره ای و کاسه های طلایی است که یک به یک را آب می دهند و بیشتر افراد را پشت سر گذاشتند پس من دستم را دراز کرده و گفتم به من آب بده که عطش طاقتم را برده، گفت: تو فرزندی در میان ما نداری ما فقط به پدران خود آب می دهیم، گفتم شما چه کسانی هستید؟ گفتند: ما اموات از اطفال مسلمین هستیم.

عَنْ أَبِی سَالِمٍ رَاعِی رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یَقُولُ خَمْسٌ مَا أَثْقَلَهُنَّ فِی الْمِیزَانِ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ وَ الْوَلَدُ الصَّالِحُ یُتَوَفَّی لِمُسْلِمٍ فَیَصْبِرُ وَ یَحْتَسِبُ.(۲)

۱- مُسکّن الفؤاد عند فقد الأحبّه و الأولاد ص ۳۶

۲- الخصال ج ۱ ص ۲۶۷ ، مسکن الفؤاد ص ۲۱ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۱۵

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: پنج چیز در ترازوی اعمال سنگین است: سبحان الله و الحمدلله و لا اله الا الله و الله اکبر و فرزند صالحی که از دنیا برود و پدرش صبر کرده و امید ثواب داشته باشد.

رُوِیَ عَنِ الْحَسَنِ الْبَصْرِیِّ أَنَّهُ قَالَ: بِئْسَ الشَّیْ ءُ الْوَلَدُ إِنْ عَاشَ کَدَّنِی وَ إِنْ مَاتَ هَدَّنِی فَبَلَغَ ذَلِکَ زَیْنَ الْعَابِدِینَ (علیه السلام) فَقَالَ کَذَبَ وَ اللَّهِ نِعْمَ الشَّیْ ءُ الْوَلَدُ إِنْ عَاشَ فَدَعَّاءٌ حَاضِرٌ وَ إِنْ مَاتَ فَشَفِیعٌ سَابِقٌ .(۱)از حسن بصری روایت شده است که گفت: چه بد است فرزند اگر زنده باشد من را به سختی اندازد و اگر بمیرد من را ناتوان کند، این مطلب به امام سجاد (علیه السلام) رسید پس فرمودند: او به خدا دروغ گفته است، چه خوب است فرزند اگر زنده بماند دعا کننده حاضر است و اگر بمیرد شفاعت کننده از پیش رفته است.

عَلِیِّ بْنِ مُیَسِّرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: وَلَدٌ وَاحِدٌ یُقَدِّمُهُ الرَّجُلُ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِینَ یُخَلِّفُهُمْ مِنْ بَعْدِهِ کُلُّهُمْ قَدْ رَکِبُوا الْخَیْلَ وَ قَاتَلُوا فِی سَبِیلِ اللَّهِ.(۲)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: یک فرزندی که شخص از دست دهد بهتر از هفتاد فرزندی است که بعد از خود باقی گذارد که همگی آنها سوار بر مرکب شده و در راه خداوند جنگ کنند.

عَنِ الصّادِقِ (علیه السلام) ثَوَابُ الْمُؤْمِنِ مِنْ وَلَدِهِ إِذَا مَاتَ الْجَنَّهُ صَبَرَ أَوْ لَمْ یَصْبِرْ.(۳)

۱- الدعوات للراوندی ص ۲۸۵ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۳۲

۲- مُسکّن الفؤاد ص ۲۰ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۶

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۲۰ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۱۷۶ ، مُسکّن الفؤاد ص ۲۰

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : ثواب مومن در قبال فرزند فوت شده چه صبر کند چه صبر نکند، بهشت است.

رَوَی التِّرْمِذِیُّ بِإِسْنَادِهِ إِلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: مَا نَزَلَ الْبَلَاءُ بِالْمُؤْمِنِ وَ الْمُؤْمِنَهِ فِی نَفْسِهِ وَ وَلَدِهِ وَ مَالِهِ حَتَّی یَلْقَی اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَ وَ مَا عَلَیْهِ خَطِیئَهٌ.(۱)پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند : هیچ بلایی در فرزند و مال مرد و زن مومن رخ ندهد تا اینکه خداوند را در حالی که هیچ گناهی ندارد ملاقات می کند.

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَهَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: إِنِّی رَأَیْتُ الْبَارِحَهَ عَجَباً فَذَکَرَ حَدِیثاً طَوِیلًا وَ فِیهِ رَأَیْتُ رَجُلًا مِنْ أُمَّتِی قَدْ خُفِّفَت مِیزَانُهُ فَجَاءَ أَفْرَاطُهُ فَثَقَّلُوا مِیزَانَه (۲)

راوی گوید : رسول خدا (صلی الله علیه و اله) فرمودند: دیشب خواب عجیبی دیدم و حدیثی طولانی ذکر کردند و در آن فرمودند: شخصی از امت خودم را دیدم که ترازوی عملش سبک شده بود پس فرزندان فوت شده اش آمدند و ترازوی او را سنگین کردند.

عَنْ عُبَادَهَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: النُّفَسَاءُ یَجُرُّهَا وَلَدُهَا یَوْمَ الْقِیَامَهِ بِسِرَرِهَا إِلَی الْجَنَّهِ.(۳)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: زنانی که در ایام نفاس فرزند خود را از دست می دهند در روز قیامت فرزندشان با بند ناف خود آنها را به سوی بهشت می کشانند.

۱- مُسکّن الفؤاد ص ۲۱

۲- مُسکّن الفؤاد ص ۲۲ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۱۷

۳- مُسکّن الفؤاد عند فقد الأحبّه و الأولاد ص ۲۳

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ قَدَّمَ مِنْ صُلْبِهِ وَلَداً لَمْ يَبْلُغِ الْحِنْثَ كَانَ أَفْضَلَ مِنْ أَنْ يُخَلِّفَ مِنْ بَعْدِهِ مِائَةَ كُلُّهُمْ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تَسْكُنُ رَوْعَتُهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَهِ.(۱)پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که فرزندی را قبل از بلوغ از دست دهد، بهتر است برای او از اینکه صد فرزند بعد از او باشند و همگی در راه خدا جهاد کنند و تا روز قیامت جنگ کردنشان پایان نیابد.

عَنْ قُرَّهَ بْنِ إِيَاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ (صلی الله علیه و اله) كَانَ يَخْتَلِفُ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ مَعَ ابْنٍ لَهُ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) ذَاتَ يَوْمٍ يَا فُلَانُ تُحِبُّهُ قَالَ نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أُحِبُّهُ كَحُبِّكَ فَفَقَدَهُ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) فَسَأَلَ عَنْهُ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَاتَ ابْنُهُ فَلَمَّا رَآهُ قَالَ (صلی الله علیه و اله) أَ مَا تَرْضَى أَنْ لَا تَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ بَاباً مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّهِ إِلَّا جَاءَ حَتَّى يَفْتَحَهُ لَكَ فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَ لَهُ وَحْدَهُ أَمْ لِكُلِّنَا قَالَ بَلْ لِكُلِّكُمْ.(۲)

راوی گوید: مردی از انصار همراه با پسر خود نزد پیامبر (صلی الله علیه و اله) رفت و آمد داشت، روزی پیامبر (صلی الله علیه و اله) به او گفتند: ای فلانی پسرت را دوست داری؟ گفت: آری ای رسول خدا او را همچون شما دوست دارم، پیامبر (صلی الله علیه و اله) چندی بعد او را نیافتند پس درباره او سوال کردند گفتند: ای رسول خدا پسرش مرده است، پیامبر (صلی الله علیه و اله) زمانی که او را دیدند فرمودند: آیا راضی نمی شوی که در روز قیامت به هیچ دری از درهای بهشت نرسی مگر این که او بیاید و آن را برای

۱- مُسکّن الفؤاد ص ۲۴

۲- مُسکّن الفؤاد عند فقد الأحبّه و الأولاد ص ۲۷

تو بـاز کنـد، مرد دیگری گفت: ای رسول خـدا آیـا برای او به تنهـایی این ویژگی است یـا برای همه ما ؟ فرمودنـد: برای همه شمـا.عَنْ جَابِرِ بْنِ سَـمُرَهَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صـلی الله علیه و اله) مَنْ دَفَنَ ثَلَاثَهً وَ صَبَرَ عَلَیْهِمْ وَ احْتَسَبَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ فَقَالَتْ أُمُّ أَیْمَنَ وَ اثْنَیْنِ فَقَالَ مَنْ دَفَنَ اثْنَیْنِ وَ صَبَرَ عَلَیْهِمَا وَ احْتَسَـبَهُمَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ فَقَالَتْ أُمُّ أَیْمَنَ وَ وَاحِـدٌ فَسَـکَتَ وَ أَمْسَکَ فَقَالَ یَا أُمَّ أَیْمَنَ مَنْ دَفَنَ وَاحِداً وَ صَبَرَ عَلَیْهِ وَ احْتَسَبَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ.(۱)

پیامبر (صـلی الله علیه و اله) فرمودند: کسـی که سه فرزند خود را دفن کند و بر آنها صبر کند و امید ثواب داشـته باشد، بهشت بر او واجب می شود ، ام ایمن گفت: دو فرزنـد چی؟ فرمودنـد: کسـی که دو فرزنـد خود را دفن کنـد و صبر کند و آنها را به حساب ثواب خداوند گذارد، بهشت بر او واجب گردد پس ام ایمن گفت: یک فرزند چی؟ حضرت ساکت شدند و فرمودند: ای ام ایمن کسـی که یـک فرزنـد خود را دفن کنـد و بر او صـبر کنـد و به حسـاب ثواب خداونـد گـذارد، بهشت بر او واجب گردد.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِـکٍ قَـالَ قَـالَ رَسُـولُ اللَّهِ (صـلی الله علیه و اله) إِذَا کَـانَ یَـوْمُ الْقِیَـامَهِ نُـودِیَ فِی أَطْفَـالِ الْمُؤْمِنِینَ أَنِ اخْرُجُوا مِنْ قُبُورِکُمْ فَیَخْرُجُونَ مِنْ قُبُورِهِمْ ثُمَ یُنَـادَی فِیهِمْ أَنِ امْضُوا إِلَی الْجَنَّهِ زُمَراً فَیَقُولُونَ رَبَّنَا وَ وَالِـدَیْنَا مَعَنَا ثُمَّ یُنَادَی فِیهِمْ ثَانِیَهً أَنِ امْضُوا إِلَی الْجَنَّهِ زُمَراً فَیَقُولُونَ رَبَّنَـا وَ وَالِـدَیْنَا ثُمَّ یُنَـادَی فِیهِمْ ثَالِثَهً أَنِ امْضُوا إِلَی الْجَنَّهِ زُمَراً فَیَقُولُونَ رَبَّنَا وَ وَالِـدَیْنَا فَیَقُولُ عَزَّ وَ جَلَّ فِی الرَّابِعَهِ وَ وَالِدَیْکُمْ مَعَکُمْ فَیَثِبُ کُلُّ طِفْلٍ إِلَی أَبَوَیْهِ فَیَأْخُذُونَ

۱- مُسکّن الفؤاد عند فقد الأحبّه و الأولاد ص ۲۹

بِأَيْدِيهِمْ فَيَدْخُلُونَ بِهِمُ الْجَنَّهَ فَهُمْ أَعْرَفُ بِآبَائِهِمْ وَ أُمَّهَاتِهِمْ يَوْمَئِذٍ مِنْ أَوْلَادِكُمُ الَّذِينَ فِي بُيُوتِكُمْ.(۱)پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: هنگامی که روز قیامت فرا رسد در میان کودکان مومنین ندا شود: از قبر های خود خارج شوید و آنها خارج می شوند سپس ندا می شوند: گروه گروه به طرف بهشت حرکت کنید، پس آنان گویند: پروردگارا پدر مادرمان همراه ما هستند؟، دوباره ندا شوند: به طرف بهشت گروهی حرکت کنید پس گویند: پروردگارا پدر و مادرمان، دوباره ندا شوند: گروهی به طرف بهشت بروید، پس گویند: پروردگارا پدر و مادرمان، در مرتبه چهارم خداوند به آنان فرماید: پدر مادرتان همراه شماست پس هر کودکی به طرف والدین خود رفته و دستانشان را گرفته و وارد بهشت کنند و آنها نسبت به فرزندان در خانه هایتان بیشتر آشنا با پدر و مادر خود هستند.

عَنِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: يُقَالُ لِلْوِلْدَانِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ ادْخُلُوا الْجَنَّهَ فَيَقُولُونَ يَا رَبِّ حَتَّى يَدْخُلَ آبَاؤُنَا وَ أُمَّهَاتُنَا فَيَأْتُونَ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَا لِي أَرَاهُمْ مُحْبَنْطِئِينَ ادْخُلُوا الْجَنَّهَ فَيَقُولُونَ يَا رَبِّ آبَاؤُنَا فَيَقُولُ عَزَّ وَ جَلَّ ادْخُلُوا الْجَنَّهَ أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ.(۲)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: به کودکان در روز قیامت گفته شود داخل بهشت شوید، پس گویند: پروردگارا داخل نمی شویم تا اینکه پدر و مادرمان داخل شوند، کودکان می آیند پس خداوند به آنها فرماید: چه شده که شما را پر از ناراحتی می بینم داخل بهشت شوید، گویند: پروردگارا پدرانمان، خداوند فرماید: شما و پدرانتان داخل بهشت شوید.

۱- مسکّن الفؤاد ص ۲۵ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۱۸

۲- مسکن الفؤاد ص ۲۴

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَجِی ءُ بِصَبِیٍّ مَعَهُ إِلَی رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ أَنَّهُ مَاتَ فَاحْتُبِسَ وَالِدُهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَسَأَلَ عَنْهُ فَقَالُوا مَاتَ صَبِیُّهُ الَّذِی رَأَیْتَهُ مَعَهُ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) هَلَّا آذَنْتُمُونِی فَقُومُوا إِلَی أَخِینَا نُعَزِّیهِ فَلَمَّا دَخَلَ عَلَیْهِ إِذَا الرَّجُلُ حَزِینٌ وَ بِهِ كَآبَةٌ فَعَزَّاهُ فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ كُنْتُ أَرْجُوهُ لِكِبَرِ سِنِّی وَ ضَعْفِی فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَ مَا یَسُرُّكَ أَنْ یَكُونَ یَوْمَ الْقِیَامَهِ بِإِزَائِكَ یُقَالُ لَهُ ادْخُلِ الْجَنَّهَ فَیَقُولُ یَا رَبِّ وَ أَبَوَایَ فَلَا یَزَالُ یَشْفَعُ حَتَّی یُشَفِّعَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِیكُمْ و یُدخِلَكُم الجَنَّهَ جَمِیعَاً.(۱)

راوی گوید: مردی با کودک خود به نزد رسول خدا (صلی الله علیه و اله) می آمد و فرزندش از دنیا رفت و او خود را از دیدن حضرت حبس کرد، پیامبر (صلی الله علیه و اله) سراغ او را گرفتند، به ایشان گفتند: آن کودکی را که همراه او می دیدید فوت شده پس پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: چرا من را خبر نکردید! بروید به سوی برادرمان تا به او تعزیت گوییم، زمانی که بر او وارد شدند آن مرد ناراحت بوده و آثار شکستگی بر چهره اش نمایان بود پس حضرت او را تعزیت گفتند و آن مرد گفت: ای رسول خدا امید داشتم که او در زمان پیری و ناتوانی من باشد، پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: آیا به این خوشحال نمی شوی که او در روز قیامت در کنار تو بوده و به او گفته شود: داخل بهشت شو پس گوید: پروردگارا پدر و مادرم و پیوسته شفاعت کند تا اینکه خداوند شفاعت او را قبول کرده و همه شما را داخل بهشت کند.

۱- مُسکّن الفؤاد ص ۲۶

عَنْ زُرَارَهَ بْنِ أَوْفَی أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَزَّی رَجُلًا عَلَی ابْنِهِ فَقَالَ آجَرَکَ اللَّهُ وَ أَعْظَمَ لَکَ الْأَجْرَ فَقَالَ الرَّجُلُ یَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَا شَیْخٌ کَبِیرٌ وَ کَانَ ابْنِی قَدْأَجْزَأَ عَنِّی فَقَالَ لَهُ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) أَ یَسُرُّکَ أَنْ یُشِیرَ لَکَ أَوْ یَتَلَقَّاکَ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّهِ بِالْکَأْسِ قَالَ مَنْ لِی بِذَلِکَ فَقَالَ اللَّهُ لَکَ بِهِ وَ لِکُلِ مُسْلِمٍ مَاتَ وَلَدُهُ فِی الْإِسْلَامِ.(۱)

راوی گوید: پیامبر (صلی الله علیه و اله) مردی را در مرگ فرزندش تعزیت گفتند و فرمودند: خداوند پاداش تو را زیاد گرداند، پس مرد به ایشان گفت: ای رسول خدا من پیرمرد هستم و فرزندم کمک کارم بود، حضرت فرمودند: آیا خوشحال نمی شوی فرزندت به تو اشاره کند یا تو را در کنار درهای بهشت با ظرفی ملاقات کند، پیرمرد گفت: چه کسی ضامن این مطلب برای من است، حضرت فرمودند: خداوند ضامن برای تو و هر مسلمانی است که فرزند او در اسلام از دنیا رفته است.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ قَدَّمَ ثَلَاثَهً لَمْ یَبْلُغِ الْحِنْثَ کَانَ لَهُ حِصْناً حَصِیناً فَقَالَ أَبُو ذَرٍّ قَدَّمْتُ اثْنَیْنِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ اثْنَیْنِ ثُمَّ قَالَ أُبَیُّ بْنُ کَعْبٍ قَدَّمْتُ وَاحِداً فَقَالَ وَ وَاحِداً وَ لَکِنْ إِنَّمَا ذَاکَ عِنْدَ الصَّدْمَهِ الْأُولَی.(۲)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه فرزند نابالغ از دست دهد برای او دژ مستحکم باشد، ابوذر گوید: اگر دو فرزند از دست بدهم چی؟ حضرت فرمودند: همین طور باشد، سپس ابیّ بن کعب گوید: یک فرزند چی؟ حضرت

۱- مُسکّن الفؤاد ص ۲۸

۲- مسکن الفؤاد ص ۳۰

فرمودند: همان گونه باشد اما این در صورت صبر هنگام ابتدای مصیبت و شدت آن است.عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَرَّ عَلَی امْرَأَهٍ وَ هِیَ تَبْکِی عَلَی وَلَدِهَا فَقَالَ اصْبِرِی أَیَّتُهَا الْمَرْأَهُ فَقَالَتْ اذْهَبْ إِلَی عَمَلِکَ فَمَضَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقِیلَ لَهَا هَذَا رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَاتَّبَعَتْهُ فَقَالَتْ یَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّی لَمْ أَعْرِفْکَ فَهَلْ لِی مِنْ أَجْرٍ فِی مُصِیبَتِی فَقَالَ لَهَا الْأَجْرُ مَعَ الصَّدْمَهِ الْأُولَی .(۱)

امیرالمومنین (علیه السلام) فرمودند: پیامبر (صلی الله علیه و اله) از کنار زنی عبور کردند که بر فرزند از دست داده خود گریه می کرد، پس پیامبر (صلی الله علیه و اله) به او فرمودند: ای زن صبر کن، زن گفت: برو دنبال کارت، پیامبر (صلی الله علیه و اله) عبور کردند که به زن گفته شد او رسول خدا (صلی الله علیه و اله) است پس زن به دنبال ایشان رفته و گفت: ای رسول خدا من شما را نشناختم، آیا اجری در مصیبت من است؟ فرمودند: بله اجر آن هنگام ابتدای مصیبت و شدت آن است.

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِ أَنَ النِّسَاءَ قُلْنَ لِلنَّبِی (صلی الله علیه و اله) اجْعَلْ لَنَا یَوْماً نَعِظُنَا فِیهِ فَوَعَظَهُنَّ وَ قَالَ أَیُّمَا امْرَأَهٍ مَاتَ لَهَا ثَلَاثَهٌ مِنَ الْوَلَدِ کَانُوا لَهَا حِجَاباً مِنَ النَّارِ قَالَتِ امْرَأَهٌ وَ اثْنَانِ قَالَ وَ اثْنَانِ.(۲)

راوی گوید: زنان به پیامبر (صلی الله علیه و اله) گفتند: روزی را برای موعظه ما قرار بده، پس حضرت آنها را موعظه کرده و فرمودند: هر زنی که سه فرزنداز دست دهد،

۱- الجعفریات ص ۲۰۷ ، مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۳۵۲

۲- مُسکّن الفؤاد عند فقد الأحبّه و الأولاد ص ۳۰

آنها حجاب و مانع او از آتش باشند، زنی گفت: دو فرزند چی؟ حضرت فرمودند: دو فرزند هم همین طور.

عَنْ بُرَيْدَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَتَعَاهَدُ الْأَنْصَارَ وَ يَعُودُهُمْ وَ يَسْأَلُ عَنْهُمْ فَبَلَغَهُ أَنَّ امْرَأَةً مَاتَ ابْنٌ لَهَا فَجَزِعَتْ عَلَيْهِ فَأَتَاهَا فَأَمَرَهَا بِتَقْوَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الصَّبْرِ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي امْرَأَةٌ رَقُوبٌ لَا أَلِدُ وَ لَمْ يَكُنْ لِي وَلَدٌ غَيْرُهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الرَّقُوبُ الَّتِي لَا يَبْقَى لَهَا وَلَدُهَا ثُمَّ قَالَ مَا مِنِ امْرِئٍ مُسْلِمٍ أو امْرَأَةٍ مُسْلِمَةٍ يَمُوتُ لَهُمَا ثَلَاثَةٌ مِنَ الْوُلْدِ إِلَّا أَدْخَلَهُمَا اللَّهُ الْجَنَّةَ فَقِيلَ لَهُ وَ اثْنَانِ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) وَ اثْنَانِ.وَ فِي حَدِيثٍ آخَرَ

أَنَّهُ (صلی الله علیه و اله) قَالَ لَهَا تُحِبِّينَ أَنْ تَرَيْنَهُ عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ وَ هُوَ يَدْعُوكِ إِلَيْنَا فَقَالَتْ بَلَى قَالَ فَإِنَّهُ كَذَلِكِ.(۱)

راوی گوید: پیامبر (صلی الله علیه و اله) بر حال انصار سرکشی می کرد و آنان را عیادت کرده و سوال می پرسید پس خبر به ایشان رسید زنی فرزند خود را از دست داده و برای آن جزع می کند، پس پیامبر (صلی الله علیه و اله) بر او وارد شده و امر به تقوا و صبر نمودند، زن گفت: ای رسول خدا من رقوب(۲)

هستم و فرزندی غیر از او نداشتم، حضرت فرمودند: رقوب زنی است که فرزندی برای او باقی نباشد ،سپس فرمودند: هیچ مرد و زن مسلمانی نیست که سه فرزند خود را از دست دهد جز اینکه خداوند والدین او را داخل بهشت کند، گفته شد ای رسول خدا دو فرزند چی؟ فرمودند: همین گونه. در حدیث دیگر آمده که پیامبر (صلی الله علیه و اله) به او فرمودند: آیا دوست داریفرزند خود را بر در بهشت ببینی و او تو را به سوی ما دعوت کند؟ زن گفت: بله، پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: این چنین می شود.

۱- مسکن الفؤاد ص ۳۱، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۲۰

۲- یعنی کسی که می میرد و فرزندی از خود ندارد.

عَنِ الْحَارِثِ بْنِ أَقَيْشٍ قَالَ : كُنَّا عِنْدَ أَبِي بَرْزَةَ لَيْلَةً فَحَدَّثَ عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) أَنَّهُ قَالَ : مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَمُوتُ لَهُمَا أَرْبَعَةُ أَفْرَاطٍ إِلَّا أَدْخَلَهُمَا اللَّهُ الْجَنَّةَ بِفَضْلِ رَحْمَتِهِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَثَلَاثَةٌ قَالَ : وَثَلَاثَةٌ قَالُوا: وَاثْنَانِ قَالَ : وَاثْنَان .(۱)

راوی گوید: ما شبی نزد ابی برره بودیم که گفت پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ دو مسلمانی نیست که چهار فرزند کوچک از دست دهد جز اینکه خداوند آن دو را به رحمت خود داخل بهشت گرداند، گفتند: ای رسول خدا سه فرزند چی؟ فرمودند: همان طور است، گفتند: دو فرزند چی؟ فرمودند: همان طور است.

عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ قَالَ: خَطَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) فِي الْكُوفَهِ فَقَالَ أَيُّهَا النَّاسُ مَا الرَّقُوبُ فِيكُمْ فَقَالُوا الرَّجُلُ يَمُوتُ وَ لَمْ يَتْرُكْ وَلَداً فَقَالَ بَلِ الرَّقُوبُ حَقَّ الرَّقُوبِ رَجُلٌ مَاتَ وَ لَمْ يُقَدِّمْ مِنْ وُلْدِهِ أَحَداً يَحْتَسِبُهُ عِنْدَ اللَّهِ وَ إِنْ كَانُوا كَثِيراً مِنْ بَعْدِه .(۲)

راوی گوید: روزی امیرالمومنین (علیه السلام) در کوفه خطبه خواندند و فرمودند: ای مردم در میان شما رقوب چه کسی است؟ گفتند: کسی که بمیرد و فرزندی به جا نگذارد پس حضرت فرمودند: رقوب به معنای واقعی کسیاست که بمیرد و یک فرزند پیش از او از دنیا نرود در حالی که امید ثواب از خداوند داشته باشد اگر چه بعد از خود فرزندان زیادی به جا گذارد.

۱- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۲۹ ص ۴۰۲

۲- مشکاه الأنوار ص ۱۴۵ ، تحف العقول ص ۴۶ ، بحارالأنوار ج ۷۴ ص ۱۵۰

عَنْ أُمِّ مَيْسَرِ الْأَنْصَارِيَّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ دَخَلَ عَلَيْهَا وَ هِيَ تَطْبُخُ حَبّاً فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) مَنْ مَاتَ لَهُ ثَلَاثٌ لَمْ يَبْلُغُوا الْحِنْثَ كَانُوا لَهُ حِجَاباً مِنَ النَّارِ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ اثْنَانِ قَالَ وَ اثْنَانِ يَا أُمَّ مَيْسَر.(۱)

امّ میسر انصاری گوی : پیامبر (صلی الله علیه و اله) بر او وارد شدند در حالی که حبوبات می پخت پس فرمودند: کسی که از او سه فرزند نابالغ فوت شود، آنها برای او مانعی از آتش باشند، گفت: ای رسول خدا دو فرزند چی؟ فرمودند: ای ام میسر همین گونه است.

عَنْ قَبِيصَهَ بْنِ بُرهَه قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) جَالِساً إِذْ أَتَتْهُ امْرَأَهٌ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ لِي فَإِنَّهُ لَيْسَ يَعِيشُ لِي وَلَدٌ قَالَ كَمْ مَاتَ لَكِ قَالَتْ ثَلَاثَهٌ قَالَ (صلی الله علیه و اله) لَقَدْ أُحْظِرْتِ مِنَ النَّارِ بِحِظَارٍ شَدِيد.(۲)

راوی گوید: نزد رسول الله (صلی الله علیه و اله) بودم که زنی وارد شد و گفت: ای رسول خدا برای من دعا کن فرزندی برایم نمانده است حضرت فرمودند: چند فرزند از دست دادی؟ گفت: سه فرزند، حضرت فرمودند: از آتش جهنم فاصله زیادی گرفته ای.عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ قَالَ: مَاتَ وَلَدٌ لِدَاوُدَ (علیه السلام) فَحَزِنَ عَلَيْهِ حَزَناً كَثِيراً فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ يَا دَاوُدُ وَ مَا كَانَ يَعْدِلُ هَذَا الْوَلَدُ عِنْدَكَ قَالَ كَانَ يَا رَبِّ يَعْدِلُ عِنْدِي مِلْ ءَ الْأَرْضِ ذَهَباً قَالَ فَلَكَ عِنْدِي يَوْمَ الْقِيَامَهِ مِلْ ءُ الْأَرْضِ ثَوَاباً.(۳)

۱- مسکن الفؤاد ص ۳۱

۲- مسکن الفؤاد ص ۳۲

۳- بحار الأنوار ج ۷۹ ص ۱۲۱ ، مسکن الفؤاد ص ۳۴

راوی گویـد: فرزنـدی از داود پیامبر(علیه السـلام) از دنیا رفت و ایشان بسیار ناراحت شدند پس خداوند به او وحی کرده: ای داود فرزنـدت نزد تو معادل چه چیزی است؟ عرضه داشت: پروردگارا معادل طلا به انـدازه زمین پس خداونـد فرمود: به همان اندازه نزد من در قیامت پاداش داری.

عَنْ عَلْقَمَهَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ مَاتَ لَهُ وَلَدٌ أَوِ ابْنٌ فَصَبَرَ أَوْ لَمْ يَصْبِرْ يُسَلِّمُ أَوْ لَمْ يُسَلِّمْ لَمْ يَكُنْ لَهُ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّهُ.(۱)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودنـد: کسـی که یک فرزنـد یا یک پسـر از او فوت شود چه صبر کنـد و چه صبر نکند، تسلیم باشد یا نباشد، ثوابی جز بهشت ندارد.

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ مَاتَ لَهُ ابْنٌ احْتَسَبَهُ أَوْ لَمْ يَحْتَسِبْهُ صَبَرَ أَوْ لَمْ يَصْبِرْ لَمْ يَكُنْ لَهُ ثَوَابٌ إِلَّا الْجَنَّهُ.(۲)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسـی که پسـری را از دست دهد چه امید ثواب از خداوند داشته باشد چه نداشته باشد و چه صبر کند یا صبر نکند ثوابی جز بهشت ندارد.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ وَهْبٍ الْمِصْرِيِّ يَرْفَعُهُ إِلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: تُوُفِّيَ ابْنٌ لِعُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ وَ اشْتَدَّ حُزْنُهُ عَلَيْهِ حَتَّى اتَّخَذَ فِي دَارِهِ مَسْجِداً يَتَعَبَّدُ فِيهِ فَبَلَغَ ذَلِكَ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ يَا عُثْمَانَ بْنَ مَظْعُونٍ إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَكْتُبْ عَلَيْنَا الرَّهْبَانِيَّهَ إِنَّمَا رَهْبَانِيَّهُ أُمَّتِي الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَا عُثْمَانُ إِنَّ لِلْجَنَّهِ ثَمَانِيَهَ أَبْوَابٍ وَ لِلنَّارِ سَبْعَهَ أَبْوَابٍ فَمَا يَسُرُّكَ أَلَّا تَأْتِيَ

۱- مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۳۹۹

۲- مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۳۹۹

بَاباً مِنْهَا إِلَّا وَجَدْتَ ابْنَکَ إِلَی جَنْبِکَ آخِذٌ بِحُجْزَتِکَ یَشْفَعُ لَکَ إِلَی رَبِّکَ قَالَ بَلَی قَالَ الْمُسْلِمُونَ وَ لَنَا فِی فَرَطِنَا مَا لِعُثْمَانَ قَالَ نَعَمْ لِمَنْ صَبَرَ مِنْکُمْ وَ احْتَسَبَ.(۱)

راوی گوید: عثمان بن مظعون پسری را از دست داد و بر او سخت ناراحت شد تا اینکه در منزل خود مسجدی قرار داد و در آن عبادت می کرد، این قضیه به پیامبر (صلی الله علیه و اله) رسید و فرمودند: ای عثمان بن مظعون خداوند بر ما گوشه گیری را واجب نکرده همانا گوشه گیری امت من در جنگ در راه خداست، ای عثمان بهشت هشت در دارد و جهنم هفت در آیا خوشحال نمی شوی که به هیچ دری از درهای بهشت وارد نشوی جز اینکه پسرت را کنار خود ببینی که تو را گرفته و شفاعت تو را به خداوند کند، گفت: بله، مسلمانان گفتند: آنچه برای عثمان است برای فرزندان ما هم است؟ حضرت فرمودند: بله برای کسی که صبر کند و امید ثواب خداوند را داشته باشد.

عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یَجْمَعُ اللَّهُ أَطْفَالَ أُمَّهِ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله) یَوْمَ الْقِیَامَهِ فِی حِیَاضٍ تَحْتَ الْعَرْشِ قَالَ فَیَطَّلِعُ اللَّهُ عَلَیْهِمْ اطِّلَاعَهً فَیَقُولُ مَا لِی أَرَاکُمْ رَافِعِی رُءُوسِکُمْ إِلَیَّ فَیَقُولُونَ یَا رَبَّنَا الْآبَاءُ وَ الْأُمَّهَاتُ فِیعَطَشِ الْقِیَامَهِ وَ نَحْنُ فِی هَذِهِ الْحِیَاضِ قَالَ فَیُوحِی اللَّهُ إِلَیْهِمْ أَنِ اغْرِفُوا فِی هَذِهِ الْآنِیَهِ مِنَ الْحِیَاضِ ثُمَّ تَخَلَّلُوا صُفُوفَ الْقِیَامَهِ فَاسْقُوا الْآبَاءَ وَ الْأُمَّهَاتِ.(۲)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند کودکان امت محمد(صلی الله علیه و اله) را در روز قیامت در حوض های آب در زیر عرش جمع می کند، پس خداوند به آنها توجه کرده و

۱- الأمالی للصدوق ص ۶۶ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۶

۲- مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۴۰۲

فرماید: چه شده که سرهایتان را به سوی من بلند کرده اید؟ گویند: پروردگارا پدران و مادران ما در تشنگی روز قیامت هستند و ما در این حوض ها، پس خداوند به آنها وحی کند: این ظرف ها را از آب حوض پر کنید سپس در صف های مردم رفته و پدران و مادران خود را سیراب کنید.

عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ إِذَا وَجَّهْتُ إِلَی عَبْدٍ مِنْ عَبِیدِی مُصِیبَةً فِی بَدَنِهِ أَوْ مَالِهِ أَوْ وَلَدِهِ ثُمَّ اسْتَقْبَلَ ذَلِکَ بِصَبْرٍ جَمِیلٍ اسْتَحْیَیْتُ مِنْهُ یَوْمَ الْقِیَامَهِ أَنْ أَنْصِبَ لَهُ مِیزَاناً أَوْ أَنْشُرَ لَهُ دِیوَاناً.(۱)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند متعال می فرماید: هنگامی که متوجه بنده خود می شوم که بلایی در بدن یا مال یا فرزند به او رسیده و با صبر نیکو به پیشواز آن رفته است، حیا می کنم در روز قیامت ترازوی اعمال را برای او قرار دهم و کتاب عمل را بر وی باز کنم.

عَنْ أَبِی حَسَّانَ قَالَ : تُوُفِّیَ ابْنَانِ لِی فَقُلْتُ لِأَبِی هُرَیْرَهَ : سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) حَدِیثًا تُحَدِّثُنَاهُ یُطَیِّبُ بِأَنْفُسِنَا عَنْ مَوْتَانَا قَالَ : نَعَمْ صِغَارُهُمْ دَعَامِیصُ الْجَنَّهِ یَلْقَی أَحَدُهُمْ أَبَاهُ – أَوْ قَالَ : أَبَوَیْهِ – فَیَأْخُذُ بِنَاحِیَهِ ثَوْبِهِ – أَوْ یَدِهِ – کَمَا آخُذُ بِصَنِفَهِ ثَوْبِکَ هَذَا فَلَا یُفَارِقُهُ حَتَّی یُدْخِلَهُ اللَّهُ وَأَبَاهُ الْجَنَّه .(۲)

راوی گوید: دو پسر من فوت شد به ابوهریره گفتم: آیا از پیامبر (صلی الله علیه و اله) حدیثی شنیده ای که جانمان به خاطر گذشتگانمان آرام گیرد؟ گفت: بله، پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمود: کودکان سیاحت کنندگان در هر جای بهشت هستند، با ملاقت پدر یا

۱- جامع الاخبار للشعیری ۱۱۶ ، جواهرالسنیه ص ۳۳۱ ، الدعوات للراوندی ص ۱۷۲

۲- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۱۶ ص ۲۲۰ ، صحیح مسلم ج ۴ ص ۲۰۲۹

پـدر و مادر گوشه لباس یا دست آنان را همچون گرفتن من نسـبت به لباست گرفته و آنان را رها نمی کنـد تا اینکه خـدا او و پدرش را وارد بهشت کند .

۸) فرزند بیشتر، موجب افتخار کردن پیامبر (صلی الله علیه و اله) بر سایر امت ها

قَالَ أَمِيرُالمُومِنِين (عليه السـلام) تَزَوَّجُوا فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صـلى الله عليه و اله) كَثِيراً مَـا كَـانَ يَقُولُ مَنْ كَانَ يُحِبُّ أَنْ يَتَّبِعَ سُـنَّتِي فَلْيَتَزَوَّجْ فَإِنَّ مِنْ سُنَّتِيَ التَّزْوِيجَ وَ اطْلُبُوا الْوَلَدَ فَإِنِّي أُكَاثِرُ بِكُمُ الْأُمَمَ غَداً(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: ازدواج کنید ،چرا که رسول خدا(صـلی الله علیه و اله) زیاد می فرمودند: کسی که دوست دارد سـنت من را تبعیت کند پس باید ازدواج کند و از سـنت من، ازدواج کردن است و فرزنددار شوید که من در روز قیامت از زیادی شما بر سایر امت ها افتخار می کنم.

۹) اهمیت فرزندان امت نزد پیامبر (صلی الله علیه و اله)

قَالَ رَسُولُ الله (صلى الله عليه و اله) : لَلْمَوْلُودُ مِنْ أُمَّتِي أَحَبُ إِلَيَ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْس .(۲)

پیـامبر اکرم (صـلی الله علیه و اله) فرمودنـد: یـک نوزاد از امت من، برایم محبوب تر از آن چیزی است که خورشـید بر آن می تابد.

۱۰) فرزند گل خوشبوی زندگی

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) الْوَلَدُ رَيْحَانَةٌ وَ رَيْحَانَتَايَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ (عليهما السلام) .(۳)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزند گل خوش بو است و دو گل من حسن و حسین (علیهما السلام) هستند.

۱- الخصال ج ۲ ص ۶۱۴ ، بحارالأنوار ج ۱۰ ص ۹۳

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۱۵۸ ، الخصال ج ۱ ص ۲۸۸ ، تهذیب الاحکام ج ۶ ص ۳۶۲

۳- صحیفه الإمام الرضا علیه السلام ص ۴۵ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۲۷ ، جامع الأخبار ص ۱۰۶

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): الْوَلَدُ لِلْوَالِدِ رَيْحَانَهٌ مِنَ اللَّهِ قَسَمَهَا بَيْنَ عِبَادِهِ وَ إِنَّ رَيْحَانَتَيَّ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ (علیهما السلام) سَمَّيْتُهُمَا بِاسْمِ سِبْطَيْ بَنِي إِسْرَائِيلَ شَبَّراً وَ شُبَيراً (۱)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزند برای پدر گلی است از جانب خداوند که آن را بین بندگانش تقسیم کرده است، و حسن وحسین (علیهما السلام) دو گل من هستند آنها را به اسم دو فرزند بنی اسرائیل شبّر و شُبَیر گذاشتم.

۱۱) فرزند روشنی چشم و حیات قلب

مِنَ الْفِرْدَوْسِ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): اطْلُبُوا الْوَلَدَ وَ الْتَمِسُوهُ فَإِنَّهُ قُرَّهُ الْعَيْنِ وَ رَيْحَانَهُ الْقَلْبِ وَ إِيَّاكُمْ وَ الْعَجْزَ وَ الْعُقْرَ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزنددار شوید و آن را بخواهید که او روشنی چشم و حیات قلب است و از زن پیر و عقیم دوری کنید.

۱۲) نیکی به فرزند معادل نیکی به پدر و مادر

أَرْوِی عَنِ الْعَالِمِ(علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ لِرَجُلٍ أَ لَكَ وَالِدَانِ فَقَالَ لَا فَقَالَ أَ لَكَ وَلَدٌ قَالَ نَعَمْ قَالَ لَهُ بَرَّ وَلَدَكَ يُحْسَبْ لَكَ بِرُّ وَالِدَيْكَ.(۳)

امام رضا (علیه السلام) به شخصی فرمودند: آیا پدر و مادر داری؟ گفت: نه، فرمودند: فرزند داری؟ گفت: بله، حضرت فرمودند: به فرزند خود نیکی کن که برای تو نیکی به پدر و مادر حساب می شود.

۱- عده الداعی ص ۸۶، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۸

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۲۴، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۸۴

۳- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص۳۳۶، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۷۷

عَنْ أَبِی طَالِبٍ رَفَعَهُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ مَنْ أَبَرُّ قَالَ وَالِدَیْکَ قَالَ قَدْ مَضَیَا قَالَ بَرَّ وَلَدَکَ.(۱)

راوی گوید: شخصی از انصار به امام صادق(علیه السلام) عرض کرد: به چه کسی نیکی کنم؟ حضرت فرمودند: پدر و مادر، گفت: آنها از دنیا رفته اند، فرمودند: به فرزند خود نیکی کن.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) بِرُّ الرَّجُلِ بِوَلَدِهِ بِرُّهُ بِوَالِدَیْهِ .(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نیکی شخص به فرزندش، نیکی او به پدر و مادرش است.

۱۳) فضیلت فرزند دختر

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: نِعْمَ الْوَلَدُ الْبَنَاتُ الْمُخَدَّرَاتُ(۳) مَنْ کَانَتْ عِنْدَهُ وَاحِدَهٌ جَعَلَهَا اللَّهُ لَهُ سِتْراً مِنَ النَّارِ وَ مَنْ کَانَتْ عِنْدَهُ ابْنَتَانِ أَدْخَلَهُ اللَّهُ بِهِمَا الْجَنَّهَ وَ مَنْ کانَت لَهُ ثَلَاثٌ أَوْ مِثْلُهُنَّ مِنَ الْأَخَوَاتِ وُضِعَ عَنْهُ الْجِهَادُ وَ الصَّدَقَهُ.(۴)

رسول خدا (صلی الله علیه و اله) فرمودند: دختران در پس پرده چه خوب فرزندانی هستند، کسی که یک دختر داشته باشد خداوند او را برای شخص پوششی از آتش قرار می دهد و کسی که دو دختر دارد خداوند به واسطه آن دو او را داخل بهشت کند و کسی که سه دختر یا سه خواهر در تکفل خود دارد، جهاد و صدقه از او برداشته می شود.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۹ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۳ ، عده الداعی ص ۸۸

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۳ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۴

۳- در کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۵۴ به جای آن آمده: البَنَاتُ هُنَّ المُشفِقَاتُ المُجَهِّزَاتُ المُبَارَکات

۴- روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۹ ، مکارم الأخلاق ۲۱۹ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۱

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): نِعْمَ الْوَلَدُ الْبَنَاتُ مُلْطِفَاتٌ مُجَهِّزَاتٌ مُونِسَاتٌ مُبَارَكَاتٌ مُفَلِّيَاتٌ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: چه خوب فرزندانی هستند دختران محبت کننده و انجام دهنده کارهای پدر و مادر و مونس و مبارک و پاک شده از شپش.قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ عَالَ ابْنَتَيْنِ أَوْ ثَلَاثاً كَانَ مَعِي فِي الْجَنَّهِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که دو دختر یا سه دختر را سرپرستی کند همراه من در بهشت است.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): مَنْ كَانَ لَهُ ثَلَاثُ بَنَاتٍ أَوْ ثَلَاثُ أَخَوَاتٍ اتَّقَى اللَّهَ وَأَقَامَ عَلَيْهِنَّ كَانَ مَعِي فِي الْجَنَّهِ هَكَذَا وَأَشَارَ بِأَصَابِعِهِ الْأَرْبَع .(۳)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه دختر یا سه خواهر داشته و رعایت تقوا کرده و امور آنان را عهده دار شود، همراه من در بهشت است به این شکل و اشاره به چهار انگشت خود کردند.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ فَأَدَّبَهُنَّ وَرَحِمَهُنَّ وَأَحْسَنَ إِلَيْهِنَّ فَلَهُ الْجَنَّه .(۴)

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۶ ص ۵ ، النوادر للراوندی ص ۶ ، عده الداعی ۸۹ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۳۶۲

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۵

۳- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۲۰ ص ۴۸

۴- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۱۸ ص ۴۱۳ ، سنن أبی داود ج ۴ ص ۲۱۹۰

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه دختر داشته و آن ها را سرپرستی کند و تربیت نماید و نسبت به آن ها مهربانی و احسان داشته باشد، بهشت برای او خواهد بود.

عَن عُقْبَهِ بْنَ عَامِرٍ الْجُهَنِیَّ یَقُولُ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یَقُولُ : مَنْ کَانَتْ - وَقَالَ مَرَّهً : مَنْ کَانَ - لَهُ ثَلَاثُ بَنَاتٍ فَصَبَرَ عَلَیْهِنَّ فَأَطْعَمَهُنَّ وَسَقَاهُنَّ وَکَسَاهُنَّ مِنْ جِدَّتِهِ کُنَّ لَهُ حِجَابًا مِنَ النَّار.(۱)راوی گوید: شنیدم پیامبر (صلی الله علیه و اله) می فرمودند: مرد یا زنی که سه دختر داشته و بر آنان صبر کرده و به آن ها غذا و آب داده و لباس بپوشاند، برای او مانعی از آتش گردند.

عَن عَایشَه قَالَت قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) : مَن اُبتُلِیَ بِشَیءٍ مِنَ البَناتِ فَصَبَرَ عَلَیهِنَّ کُنَّ لَهُ حِجَاباً مِنَ النَّار.(۲)

عایشه گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که صاحب چند دختر شود و بر آنان صبر کند، دختران مانعی از آتش برای او باشد.

عَن جَابِرِ ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): مَنْ کُنَّ لَهُ ثَلَاثُ بَنَاتٍ یُؤْوِیهِنَّ وَیَرْحَمُهُنَّ وَیَکْفُلُهُنَّ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّهُ الْبَتَّهَ قَالَ : قِیلَ : یَا رَسُولَ اللَّهِ : فَإِنْ کَانَتْ اثْنَتَیْنِ ؟ قَالَ : وَإِنْ کَانَتْ اثْنَتَیْنِ قَالَ : فَرَأَی بَعْضُ الْقَوْمِ أَنْ لَوْ قَالُوا لَهُ وَاحِدَهً لَقَالَ : وَاحِدَه .(۳)

۱- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۲۸ ص ۶۲۲ ، سنن الحافظ ج ۵ ص ۲۵۶

۲- الجامع الصحیح (سنن الترمذی) ج ۴ ص ۹۴

۳- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۲۲ ص ۱۵۰

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه دختر داشته و با ایشان مهربانی و دلسوزی داشته و آن ها را کفالت کند بهشت بر او واجب است، گفته شد: ای رسول خدا دو دختر چگونه است؟ فرمودند: همین طور، پس بعضی از افراد نظر داشتند به پیامبر(صلی الله علیه و اله) بگویند یک دختر چگونه است، فرمودند: یک دختر هم همین طور.الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِيُّ فِي لُبِّ اللُّبَابِ عَنِ النَّبِيِّ(صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: رَحِمَ اللَّهُ أَبَا الْبَنَاتِ الْبَنَاتُ مُبَارَكَاتٌ مُحَبَّبَاتٌ وَ الْبَنُونَ مُبَشَّرَاتٌ وَ هُنَ الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ .(۱)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند رحمت کند پدر دختران را که دختران مبارک و دوست داشتنی و پسران بشارت هستند و دختران باقیات الصالحات می باشند.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ كَانَتْ لَهُ ابْنَةٌ وَاحِدَةٌ كَانَتْ خَيْراً لَهُ مِنْ أَلْفِ حَجَّةٍ وَ أَلْفِ غَزْوَةٍ وَ أَلْفِ بَدَنَةٍ وَ أَلْفِ ضِيَافَةٍ.(۲)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که یک دختر داشته باشد برای او بهتر از هزار حج و هزار جنگ همراه با پیامبر (صلی الله علیه و اله) و هزار قربانی شتر و هزار مهمانی، است.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ يُعْطَى ثَلَاثَ رَوْضَاتٍ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ كُلُّ رَوْضَةٍ أَوْسَعُ مِنَ الدُّنْيَا وَ مَا فِيهَا.(۳)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه دختر داشته و آنان را سرپرستی کند، خداوند سه باغ از باغ های بهشتی به او عطا کند که هر باغ وسعتش بیشتر از دنیا و آن چه در آن است می باشد.

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۵

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۵

۳- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۵

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ کَانَ لَهُ أُنْثَی فَلَمْ یُئِدْهَا وَ لَمْ یُهِنْهَا وَ لَمْ یُؤْثِرْ وُلْدَهُ عَلَیْهَا أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّهَ.(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که دختر داشته باشد و او را آشکار نکرده و خوار و کوچک نکند و پسرانش را بر او مقدم نگرداند، خداوند او را داخل بهشت کند.

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ کَانَ لَهُ أُخْتَانِ أَوْ بِنْتَانِ فَأَحْسَنَ إِلَیْهِمَا کُنْتُ أَنَا وَ هُوَ فِی الْجَنَّهِ کَهَاتَیْنِ وَ أَشَارَ بِإِصْبَعَیْهِ السَّبَّابَهِ وَ الْوُسْطَی.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که دو خواهر یا دو دختر داشته باشد و به آنها نیکی کند، من و او در بهشت همچون این دو انگشت هستیم و اشاره به انگشت وسط و سبابه کردند.

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنِ ابْتُلِیَ بِشَیْ ءٍ مِنْ هَذِهِ الْبَنَاتِ فَأَحْسَنَ إِلَیْهِنَّ کُنَّ لَهُ سِتْراً مِنَ النَّارِ.(۳)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که دارای چند دختر شود و به آنها نیکی کند، آنها برای او پوششی از آتش باشند.

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ کَانَ لَهُ ابْنَهٌ فَاللَّهُ فِی عَوْنِهِ وَ نُصْرَتِهِ وَ بَرَکَتِهِ وَ مَغْفِرَتِهِ.(۴)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که یک دختر داشته باشد خداوند کمک کار و یاری دهنده و برکت دهنده و آمرزنده اوست.

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۸ ، عوالی اللئالی ج ۱ ص ۱۸۱

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۸ ، عوال اللئالی ج ۱ ص ۲۵۳

۳- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۸ ، عوال اللئالی ج ۱ ص ۲۵۴

۴- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۵

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (عليه السلام) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) إِذَا بُشِّرَ بِجَارِيَةٍ قَالَ رَيْحَانَةٌ وَ رِزْقُهَا عَلَى اللَّهِ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: وقتی که بشارت دختری به پیامبر(صلی الله علیه و اله) داده می شد می فرمودند: گل خوش بو و رزقش بر عهده خداست.

رُوِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) مَا مِنْ بَيْتٍ فِيهِ الْبَنَاتُ إِلَّا نَزَلَتْ كُلَّ يَوْمٍ عَلَيْهِ اثْنَتَا عَشْرَةَ بَرَكَةً وَ رَحْمَةً مِنَ السَّمَاءِ وَ لَا تَنْقَطِعُ زِيَارَةُ الْمَلَائِكَهِ مِنْ ذَلِكَ الْبَيْتِ يَكْتُبُونَ لِأَبِيهِمْ كُلَّ يَوْمٍ وَ لَيْلَهٍ عِبَادَهَ سَنَهٍ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ خانه ای نیست که در آن دختران باشند جز اینکه هر روز در آن خانه دوازده برکت و رحمت از آسمان نازل می شود و زیارت ملائکه از آن خانه قطع نمی شود و برای پدرشان هر روز و شب عبادت یک سال را می نویسند.

رَوَى أَبَانُ بْنُ تَغْلِبَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: الْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ وَ الْبَنُونَ نِعْمَةٌ فَالْحَسَنَاتُ يُثَابُ عَلَيْهَا وَ النِّعْمَهُ يُسْأَلُ عَنْهَا.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: دختران حسنه و پسران نعمت هستند پس در مقابل حسنات ثواب داده می شود و در مقابل نعمت از آن سوال می گردد.

۱- الجعفریات (الأشعثیات) ص ۱۸۹ ، النوادر للراوندی ص ۶

۲- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۰۵

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۱ ، الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۶ ، ثواب الأعمال ص ۲۰۱

بُشِّرَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) بِابْنَهٍ(۱) فَنَظَرَ فِي وُجُوهِ أَصْحَابِهِ فَرَأَى الْكَرَاهَةَ فِيهِمْ فَقَالَ مَا لَكُمْ رَيْحَانَهٌ أَشَمُّهَا وَ رِزْقُهَا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ .(۲)

بشارت یک دختر به پیامبر(صلی الله علیه و اله) داده شد و حضرت در چهره اصحاب ناپسندی را مشاهده کردند پس فرمودند: شما را چه شده او گل خوش بویی است که می بویم و رزقش بر عهده خداست.

أَنَّ أَيُّوبَ بْنَ نُوحٍ قَالَ كَانَ لِيَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا حَمْلٌ فَكَتَبَ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ (عليه السلام) أَنَّ لِي حَمْلًا ادْعُ اللَّهَ لِي أَنْ يَرْزُقَنِي ابْناً فَكَتَبَ إِلَيْهِ رُبَّ ابْنَهٍ خَيْرٌ مِنِ ابْنٍ فَوُلِدَتْ لَهُ ابْنَهٌ.(۳)

ایوب بن نوح گوید: یحیی بن زکریا همسرش باردار بود به امام کاظم (علیه السلام) نامه نوشت که دعا کنند فرزندش پسر باشد، پس امام (علیه السلام) برای او نوشتند چه بسا دختر بهتر از پسر باشد و بعد برای او دختری زاییده شد.

عَنِ الصَّادِقِ (عليه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَيَرْحَمُ الرَّجُلَ لِشِدَّهِ حُبِّهِ لِوَلَدِهِ وَ قَالَ لَهُ عُمَرُ بْنُ يَزِيدَ إِنَ لِي بَنَاتٍ فَقَالَ لَهُ لَعَلَّكَ تَتَمَنَّى مَوْتَهُنَّ أَمَا إِنَّكَ لَوْ تَمَنَّيْتَ مَوْتَهُنَّ وَ مِتْنَ لَمْ تُؤْجَرْ يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ لَقِيتَ رَبَّكَ حِينَ تَلْقَاهُ وَ أَنْتَ عَاصٍ.(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند به مرد به خاطر شدت محبتش به فرزند، رحم می کند، عمر بن یزید به حضرت عرض کرد: من دارای دختر هستم، امام صادق(علیه السلام) فرمودند: انگار آرزوی مرگ آنها را داری! آگاه باش اگر آرزوی مرگ

۱- در ثواب الأعمال " فاطمه (علیها السلام) " آمده است.

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۵

۳- الخرائج و الجرائح ج ۱ ص ۳۹۸ ، کشف الغمه ج ۲ ص ۳۸۵ ، اثبات الهداه ج ۴ ص ۴۴۲

۴- مکارم الأخلاق ص ۲۱۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۲

آنها را بکنی و آنها بمیرند در قیامت پاداشی نداشته و با گناه خداوند را ملاقات می کنی.

رَوَی حَمْزَهُ بْنُ حُمْرَانَ بِإِسْنَادِهِ أَنَّهُ أَتَی رَجُلٌ إِلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) وَ عِنْدَهُ رَجُلٌ فَأَخْبَرَهُ بِمَوْلُودٍ لَهُ فَتَغَیَّرَ لَوْنُ الرَّجُلِ فَقَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) مَا لَکَ قَالَ خَیْرٌ قَالَ قُلْ قَالَ خَرَجْتُ وَ الْمَرْأَهُ تَمْخَضُ فَأُخْبِرْتُ أَنَّهَا وَلَدَتْ جَارِیَهً فَقَالَ لَهُ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) الْأَرْضُ تُقِلُّهَا وَ السَّمَاءُ تُظِلُّهَا وَ اللَّهُ یَرْزُقُهَا وَ هِیَ رَیْحَانَهٌ تَشَمُّهَا ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَی أَصْحَابِهِ فَقَالَ مَنْ کَانَ لَهُ ابْنَهٌ وَاحِدَهٌ فَهُوَ مَفْدُوحٌ (۱) وَ مَنْ کَانَ لَهُ ابْنَتَانِ فَیَا غَوْثَاهُ بِاللَّهِ وَ مَنْ کَانَ لَهُ ثَلَاثُ بَنَاتٍ وُضِعَ عَنْهُ الْجِهَادُ وَ کُلُّ مَکْرُوهٍ وَ مَنْ کَانَ لَهُ أَرْبَعُ بَنَاتٍ فَیَا عِبَادَ اللَّهِ أَعِینُوهُ یَا عِبَادَ اللَّهِ أَقْرِضُوهُ یَا عِبَادَ اللَّهِ ارْحَمُوهُ.(۲)

راوی گوید: شخصی نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و به شخصی که کنار رسول خدا(صلی الله علیه و اله) بود خبر ولادت فرزندش را داد، رنگ چهره مرد عوض شد پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) به او فرمودند: چه شد؟ گفت: خیر است، حضرت فرمودند: بگو، گفت: از خانه خارج شدم در حالی که همسرم نزدیک زایمانش بود و بعد خبر دار شدم که دختر زاییده است، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زمین او را حمل می کند و آسمان بر او سایه می افکند و خداوند روزی او را می دهد، او گل خوش بویی است که آن را استشمام می کنی سپس حضرت رو به اصحاب کردند و فرمودند: کسی که یک دختر دارد خسته و سنگین است و کسی که دو دختر دارد خداوند دادرس اوباشد و کسی که سه دختر دارد جهاد و هر ناخوشی از او بر طرف شود و کسی

۱- در من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۲ و ثواب الأعمال ص ۲۰۲ ، مکارم الأخلاق ص ۲۱۹ " مقروح " آمده است .

۲- الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۳

که چهار دختر دارد ای بندگان خدا به او کمک کنید ای بندگان خدا به او قرض دهید ای بندگان خدا به او رحم کنید.

عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ أَوْ ثَلَاثَ أَخَوَاتٍ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ اثْنَتَيْنِ فَقَالَ وَ اثْنَتَيْنِ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ وَاحِدَةً فَقَالَ وَ وَاحِدَةً.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه دختر یا سه خواهر را سرپرستی کند بهشت بر او واجب می شود، گفته شد: ای رسول خدا دو دختر چی؟ فرمودند: دو دختر باشد، گفته شد: یک دختر چی؟ فرمودند: یک دختر هم همین گونه است.

عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) أَيُّمَا رَجُلٍ عَالَ جَارِيَتَيْنِ حَتَّى تُدْرِكَا دَخَلْتُ أَنَا وَ هُوَ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ وَ أَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ وَ الْوُسْطَى.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: شخصی که دو دختر داشته و آنها را سرپرستی کند تا اینکه بالغ شوند، من و او در بهشت مانند این دو انگشت هستیم و اشاره به انگشت سبابه و انگشت وسط کردند.

قَالَ الصَّادِقُ (عليه السلام) مَنْ عَالَ ابْنَتَيْنِ أَوْ أُخْتَيْنِ أَوْ عَمَّتَيْنِ أَوْ خَالَتَيْنِ حَجَبَتَاهُ مِنَ النَّارِ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که دو دختر و دو خواهر و دو عمه و دو خاله خود را سرپرستی کند، آن دو او را از آتش جهنم حفظ می کنند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۶ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۲ ، وسائل الشیعه ج۲۱ ص ۳۶۱

۲- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۰۶

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۲ ، الخصال ج ۱ ص ۳۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۲

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام) إِذَا أَصَابَ الرَّجُلُ ابْنَةً بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهَا مَلَكاً فَأَمَرَّ جَنَاحَهُ عَلَى رَأْسِهَا وَ صَدْرِهَا وَ قَالَ ضَعِيفَةٌ خُلِقَتْ مِنْ ضَعْفٍ الْمُنْفِقُ عَلَيْهَا مُعَانٌ(۱) .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: وقتی که شخصی دختردار شود خداوند فرشته ای را به سوی دختر بر می انگیزد و او بالش را بر سر و سینه دختر می کشد و گوید: او ضعیفی است که از ضعف متولد شده است و رسیدگی کننده به او یاری شود.

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام) الْبَنَاتُ مِحْنَةٌ وَ الْبَنُونَ نِعْمَةٌ وَ اللَّهُ تَعَالَى يُعْطِي الْجَنَّةَ بِالْمِحْنَةِ لَا بِالنِّعْمَةِ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: دخترها وسیله امتحان و پسرها نعمت هستند و خداوند بهشت را در مقابل امتحان می دهد نه نعمت.

عَنْ إِبْرَاهِيمَ الْكَرْخِيِّ عَنْ ثِقَةٍ حَدَّثَهُ مِنْ أَصْحَابِنَا قَالَ: تَزَوَّجْتُ بِالْمَدِينَةِ فَقَالَ لِي أَبُوعَبْدِاللَّهِ (علیه السلام) كَيْفَ رَأَيْتَ قُلْتُ مَا رَأَى رَجُلٌ مِنْ خَيْرٍ فِي امْرَأَةٍ إِلَّا وَ قَدْ رَأَيْتُهُ فِيهَا وَ لَكِنْ خَانَتْنِي فَقَالَ وَ مَا هُوَ قُلْتُ وَلَدَتْ جَارِيَةً قَالَ لَعَلَّكَ كَرِهْتَهَا إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ «آباؤُكُمْ وَ أَبْناؤُكُمْ لا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعاً(۴) » .(۵)راوی گوید: در مدینه ازدواج کردم و امام صادق(علیه السلام) به من فرمودند: همسرت را چگونه دیدی؟ گفتم: آنچه از خیر مردی در زنی می بیند من در او دیدم جز

۱- در ثواب الأعمال ص ۲۰۲ " إلی یوم القیامه " اضافه دارد.

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۸

۳- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۰۵

۴- سوره نساء آیه ۱۱

۵- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۳ ، البرهان ج ۲ ص ۳۸

اینکه او به من خیانت کرد، حضرت فرمودند: چه خیانتی؟ گفتم: دختر زاییده است، حضرت فرمودند: انگار نسبت به دختر بودن او ناخوش هستی همانا خداوند می فرماید: (پدرانتان و پسرانتان، نمی دانید کدام نسبت به شما بیشترین نفع را دارد) (یعنی چه بسا دختر نفعش بیشتر از پسر باشد و شما ندانید) .

عَنْ مُحَمَّدٍ الْوَاسِطِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ إِبْرَاهِيمَ (علیه السلام) سَأَلَ رَبَّهُ أَنْ يَرْزُقَهُ ابْنَةً تَبْكِيهِ وَ تَنْدُبُهُ بَعْدَ مَوْتِهِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: حضرت ابراهیم(علیه السلام) از خداوند خواست که دختری به ایشان عطا کند تا بعد از مرگ بر او گریه و زاری کند.

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ جَعْفَرٍ الْجَعْفَرِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَلَى الْإِنَاثِ أَرْأَفُ مِنْهُ عَلَى الذُّكُورِ وَ مَا مِنْ رَجُلٍ يُدْخِلُ فَرْحَةً عَلَى امْرَأَةٍ بَيْنَهُ وَ بَيْنَهَا حُرْمَةٌ إِلَّا فَرَّحَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند نسبت به زنان بیشتر از مردان مهربان است و مردی نیست که زن محرمی را شاد کند جز اینکه خداوند در روز قیامت او را شاد کند.

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ سَعِيدٍ اللَّخْمِيِّ قَالَ: وُلِدَ لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِنَا جَارِيَةٌ فَدَخَلَ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَرَآهُ مُتَسَخِّطاً فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَ رَأَيْتَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَيْكَ أَنْ أَخْتَارُ لَكَ أَوْ تَخْتَارُ لِنَفْسِكَ مَا كُنْتَ تَقُولُ قَالَ كُنْتُ أَقُولُ يَا رَبِّ تَخْتَارُ لِي قَالَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۱ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۰۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۶

فَإِنَّ اللَّهَ قَدِ اخْتَارَ لَكَ قَالَ ثُمَّ قَالَ إِنَّ الْغُلَامَ الَّذِی قَتَلَهُ الْعَالِمُ الَّذِی كَانَ مَعَ مُوسَی وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ « فَأَرَدْنا أَنْ يُبْدِلَهُما رَبُّهُما خَيْراً مِنْهُ زَكاةً وَ أَقْرَبَ رُحْماً(۱) » أَبْدَلَهُمَا اللَّهُ بِهِ جَارِيَةً وَلَدَتْ سَبْعِينَ نَبِيّا.(۲)

راوی گوید: برای یکی از اصحاب، فرزند دختری به دنیا آمد و او بر امام صادق (علیه السلام) داخل شد و حضرت او را غضبناک دیدند، حضرت به او فرمودند: اگر خداوند به تو وحی کند من برای تو انتخاب کنم یا تو برای خودت چه می گویی؟ گفتم: می گویم پروردگارا تو انتخاب کن، حضرت فرمودند: خداوند برای تو دختر اختیار کرده است سپس حضرت فرمودند: آن پسری که عالِم (حضرت خضر) همراهِ حضرت موسی او را کشت (به این خاطر پروردگارشان خواست فرزندی پاک تر و مهربان تر از او به آنان عوض دهد) خداوند به جای آن پسر دختری به آنان داد که هفتاد پیامبر از او متولد گشتند.

عَنْ حُذَيْفَهَ الْيَمَانِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) خَيْرُ أَوْلَادِكُمُ الْبَنَاتُ .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین فرزندان شما دختران هستند.عَنْ أَبِی هُرَيْرَهَ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ كُنَّ لَهُ ثَلَاثُ بَنَاتٍ فَصَبَرَ عَلَی لَأْوَائِهِنَّ وَ ضَرَّائِهِنَّ وَ سَرَّائِهِنَّ كُنَّ لَهُ حِجَاباً يَوْمَ الْقِيَامَهِ.(۴)

۱- سوره کهف آیه ۸۱

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۷ ، عده الداعی ص ۹۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۴

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۱۹ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۱

۴- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۲ ، الخصال ج ۱ ص ۱۷۴ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۰۴

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه دختر داشته باشد و بر سختی و تنگی معیشت و ضرر آنها صبر کند، آنان برای او حجاب از آتش در روز قیامت باشند.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ أَوْ مِثْلَهُنَّ مِنَ الْأَخَوَاتِ وَ صَبَرَ عَلَى لَأْوَائِهِنَّ حَتَّى يَأْتِينَ إِلَى أَزْوَاجِهِنَّ أَوْ يَمُتْنَ فَيَصِرْنَ إِلَى الْقُبُورِ كُنْتُ أَنَا وَ هُوَ فِي الْجَنَّهِ كَهَاتَيْنِ وَ أَشَارَ بِالسَّبَّابَهِ وَ الْوُسْطَى فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ اثْنَتَيْنِ قَالَ وَ اثْنَتَيْنِ قُلْتُ وَ وَاحِدَهً قَالَ وَ وَاحِدَهً.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه دختر یا سه خواهر خود را سرپرستی کند و بر سختی و تنگی معیشت آن صبر کند تا اینکه ازدواج کنند یا بمیرند و به قبرهایشان درآیند، من و او مانند این دو انگشت در بهشت هستیم و اشاره به انگشت سبابه و وسط کردند، راوی گوید: گفتم: ای رسول خدا دو نفر چی؟ فرمودند: دو نفر هم همین طور، گفتم: یک نفر چی؟ فرمودند: همین طور یک نفر.عَنِ الْجَارُودِ بْنِ الْمُنْذِرِ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) بَلَغَنِي أَنَّهُ وُلِدَ لَكَ ابْنَهٌ فَتُسْخِطُهَا وَ مَا عَلَيْكَ مِنْهَا رَيْحَانَهٌ تَشَمُّهَا وَ قَدْ كُفِيتَ رِزْقَهَا وَ قَد كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَبَا بَنَاتٍ.(۲)

راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) به من فرمودند: با خبر شدم که دختردار شدی و به خاطر آن غضبناک شدی، تو را نسبت به او چه شده؟ او گل خوش بویی است که استشمامش می کنی و رزق او کفایت شده است و رسول خدا (صلی الله علیه و اله) پدر دختران بود.

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۲ ، عده الداعی ص ۹۰ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۹

۲- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۴ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۶ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۰۴

عَنِ الرِّضَا (علیه السلام) عَنْ أَبِیهِ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) قَالَ: سَأَلَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ (علیهما السلام) عَنْ بَعْضِ أَهْلِ مَجْلِسِهِ فَقِیلَ عَلِیلٌ فَقَصَدَهُ عَائِداً وَ جَلَسَ عِنْدَ رَأْسِهِ فَوَجَدَهُ دَنِفاً فَقَالَ لَهُ أَحْسِنْ ظَنَّکَ بِاللَّهِ تَعَالَی فَقَالَ أَمَّا ظَنِّی بِاللَّهِ فَحَسَنٌ وَ لَکِنْ غَمِّی لِبَنَاتِی مَا أَمْرَضَنِی غَیْرُ رِفْقِی بِهِنَّ(۱)

فَقَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) الَّذِی تَرْجُوهُ لِتَضْعِیفِ حَسَنَاتِکَ وَ مَحْوِ سَیِّئَاتِکَ فَارْجُهُ لِإِصْلَاحِ حَالِ بَنَاتِکَ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ لَمَّا جَاوَزْتُ سِدْرَةَ الْمُنْتَهَی وَ بَلَغْتُ أَغْصَانَهَا وَ قُضْبَانَهَا رَأَیْتُ بَعْضَ ثِمَارِ قُضْبَانِهَا أَثْدَاؤُهُ مُعَلَّقَةٌ یَقْطُرُ مِنْ بَعْضِهَا اللَّبَنُ وَ مِنْ بَعْضِهَا الْعَسَلُ وَ مِنْ بَعْضِهَا الدُّهْنُ وَ یَخْرُجُ مِنْ بَعْضِهَا شِبْهُ دَقِیقِ السَّمِیدِ وَ مِنْ بَعْضِهَا النَّبَاتُ وَ مِنْ بَعْضِهَا کَالنَّبِقِ فَیَهْوِی ذَلِکَ کُلُّهُ إِلَی نَحْوِ الْأَرْضِ فَقُلْتُ فِی نَفْسِی أَیْنَ مَفَرُّ هَذِهِ الْخَارِجَاتِ عَنْ هَذِهِ الْأَثْدَاءِ وَ ذَلِکَ أَنَّهُ لَمْ یَکُنْ مَعِی جَبْرَئِیلُ لِأَنِّی کُنْتُ جَاوَزْتُ مَرْتَبَتَهُ وَ اخْتَزَلَ دُونِی فَنَادَانِی رَبِّی عَزَّ وَ جَلَّ فِی سِرِّی یَا مُحَمَّدُ هَذِهِ أَنْبَتُّهَا فِی هَذَا الْمَکَانِ الْأَرْفَعِ لِأَغْذُوَ مِنْهَا بَنَاتِ الْمُؤْمِنِینَ مِنْ أُمَّتِکَ وَ بَنِیهِمْ فَقُلْ لِآبَاءِ الْبَنَاتِ لَا تَضِیقَنَّ صُدُورُکُمْ عَلَی فَاقَتِهِنَّ فَإِنِّی کَمَا خَلَقْتُهُنَّ أَرْزُقُهُنَّ.(۲)

امام رضا(علیه السلام) فرمایند: امام صادق(علیه السلام) جویای حال یکی از همنشینانشان شدند، گفته شد: مریض است، حضرت قصد عیادت وی کردند و نزدیک سر او نشستند و او را نزدیک مرگ یافتند، حضرت به او فرمودند: گمان خوب به خدا داشته باش، عرض کرد: گمانم به خدا خوب است اما نسبت به دخترانم غمناک هستم و من را جز غم آنها مریض نکرده است، امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی را که در مضاعف شدن حسنات و محو شدن گناهان به او امید

۱- در نسخ دیگر "غیر همّی بهنّ " آمده است.

۲- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۳، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۳۶۵، بحارالأنوار ج ۵ ص ۱۴۶

داری، امید به او در اصلاح حال دخترانت هم داشته باش، آیا نمی دانی رسول خدا(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هنگامی که از سدره المنتهی گذر کردم و به شاخه های آن رسیدم، مشاهده کردم بعضی از میوه های آن پستان هایی است که از بعضی شیر و بعضی عسل و بعضی روغن و از بعضی چیزی شبیه آرد سفید و بعضی گیاه و از بعضی میوه درخت سدر خارج می شود و همگی آنها نزدیک زمین می شوند، به خود گفتم: این چیزهای خارج شده از پستان ها قرار است در کجا استفاده شود؟ و جواب ندانستن به خاطر آن بود که جبرئیل همراهم نبود چرا که از مرتبه او عبور کردم و غیر از من کسی راهی نداشت، پس پروردگارم در درونم ندا داد: ای محمد من این درخت را در این مکان بلند مرتبه رویاندم تا دختران و پسران از افراد مومن امت تو را از آن تغذیه کنم پس به پدرانِ دختران بگو سینههایشان از احتیاجات دختران تنگ نشود و من همان طور که آنها را خلق کردم رزقشان را هم می دهم.

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): لا تَکرَهُوا البَنَاتِ فَإِنَّهُنَّ المُؤنِسَاتُ الغَالِیَاتُ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: دختران را ناپسند ندانید چرا که آنان همدمانی گران بها هستند.

۱۴) فضیلت فرزند پسر

قَالَ أَبُو إِسْحَاقَ: قَالَ الْأَصْبَغُ وَ رَفَعَهُ: وَ مَا مِنْ قَوْمٍ وُلِدَ فِیهِمْ مَوْلُودٌ ذَکَرٌ إِلَّا حَدَثَ فِیهِمْ عِزٌّ لَمْ یَکُنْ .(۲)

۱- مسند ابن حنبل ج ۶ ص ۱۳۴ ، المعجم الکبیر ج ۱۷ ص ۳۱۰ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۴۹

۲- الأمالی للطوسی ص ۵۱۱ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۲۹ ، المعجم الأوسط ج ۷ ص ۲۴۴

روایت شده است: هیچ قومی نیست که در آن فرزند پسر متولد گردد جز اینکه یک عزت و بزرگی در آنان ایجاد شود که از قبل نبوده است.

رَوَی أَیَانُ بْنُ تَغْلِبَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ وَ الْبَنُونَ نِعْمَةٌ فَالْحَسَنَاتُ یُثَابُ عَلَیْهَا وَ النِّعْمَةُ یُسْأَلُ عَنْهَا.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: دختران حسنه و پسران نعمت هستند پس در مقابل حسنات ثواب داده می شود و در مقابل نعمت از آن سوال می شود.

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام): الْبَنَاتُ مِحْنَةٌ وَ الْبَنُونَ نِعْمَةٌ وَ اللَّهُ تَعَالَی یُعْطِی الْجَنَّةَ بِالْمِحْنَهِ لَا بِالنِّعْمَهِ.(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: دخترها وسیله امتحان و پسرها نعمت هستند و خداوند بهشت را در مقابل امتحان می دهد نه نعمت.

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِیُّ فِی لُبِّ اللُّبَابِ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: رَحِمَ اللَّهُ أَبَا الْبَنَاتِ الْبَنَاتُ مُبَارَکَاتٌ مُحَبَّبَاتٌ وَ الْبَنُونَ مُبَشَّرَاتٌ وَ هُنَ الْبَاقِیَاتُ الصَّالِحَاتُ .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند رحمت کند پدر دختران را که دختران مبارک و دوست داشتنی و پسران بشارت هستند و دختران باقیات الصالحات می باشند.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۱ ، الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۶ ، ثواب الأعمال ص ۲۰۱

۲- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۰۵

۳- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۵

۱۵) فضیلت فرزند سقط شده

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) تَنَاکَحُوا تَکْثُرُوا فَإِنِّی أُبَاهِی بِکُمُ الْأُمَمَ یَوْمَ الْقِیَامَهِ حَتَّی بِالسِّقْطِ. (۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ازدواج کنید و زیاد شوید که من به شما و حتی به سقط شده از شما در روز قیامت بر امت های دیگر مباهات می کنم.

عَنْ عَابِسِ بْنِ رَبِیعَهَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَ السِّقْطَ یُرَاغِمُ رَبَّهُ أَنْ یُدْخِلَ أَبَوَیْهِ النَّارَ فَیُقَالُ لَهُ أَیُّهَا السِّقْطُ الْمُرَاغِمُ رَبَّهُ ارْجِعْ فَقَدْ أَدْخَلْتَ أَبَوَیْکَ الْجَنَّهَ فَیَجُرُّهُمَا بِسُرَرِهِ حَتَّی یُدْخِلَهُمَا الْجَنَّهَ.(۲)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزند سقط شده در روز قیامت به خاطر داخل شدن پدر ومادرش در آتش بر پروردگار غضبناک می شود، پس خطاب می شود ای سقطی که بر خدای خود غضبناک و ناراحت است بازگرد که پدر مادرت را داخل بهشت کردی پس آنها را با بند ناف خود کشیده و داخل بهشت کند.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ أَنَّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: تَزَوَّجُوا فَإِنِّی مُکَاثِرٌ بِکُمُ الْأُمَمَ غَداً فِی الْقِیَامَهِ حَتَّی إِنَّ السِّقْطَ لَیَجِی ءُ مُحْبَنْطِئاً عَلَی بَابِ الْجَنَّهِ فَیُقَالُ لَهُ ادْخُلِ الْجَنَّهَ فَیَقُولُ لَا حَتَّی یَدْخُلَ أَبَوَایَ الْجَنَّهَ قَبْلِی.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ازدواج کنید که من به زیادی شما در روز قیامت بر سایر امت ها مباهات می کنم تا اینکه فرزند سقط شده از شما با حالتی ناراحت و

۱- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۲۸۶ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۲۰

۲- مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۴۰۰

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۸۳ ، معانی الأخبار ص ۲۹۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۴

غضبناک بر در بهشت ایستاده و به او گفته می شود : داخل بهشت شو گوید: داخل نمی شوم تا اینکه پدر و مادرم قبل از من داخل شوند.

عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى بْنِ أَعْيَنَ مَوْلَى آلِ سَامٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) ... أَ مَا عَلِمْتُمْ أَنِّي أُبَاهِي بِكُمُ الْأُمَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى بِالسِّقْطِ يَظَلُّ مُحْبَنْطِئاً عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ ادْخُلِ الْجَنَّةَ فَيَقُولُ لَا أَدْخُلُ حَتَّى يَدْخُلَ أَبَوَايَ قَبْلِي فَيَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لِمَلَكٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ ائْتِنِي بِأَبَوَيْهِ فَيَأْمُرُ بِهِمَا إِلَى الْجَنَّةِ فَيَقُولُ هَذَا بِفَضْلِ رَحْمَتِي لَكَ.(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آیا نمی دانید که من به شما حتی به سقط از شما در روز قیامت بر دیگر امت ها مباهات می کنم، سقط از شما بر در بهشت با حالت ناراحت و غضبناک می ایستد و خداوند گوید: داخل بهشت شو، گوید: داخل بهشت نمی شوم تا اینکه پدر و مادرم داخل شوند پس خداوند به ملکی از ملائکه گوید: پدر و مادر او را بیاورید و به فرزند امر می کند همراه پدر و مادر وارد بهشت شود و خداوند گوید: این به فضل و رحمت من برای تو است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) اعْلَمُوا أَنَّ أَحَدَكُمْ يَلْقَى سِقْطَهُ مُحْبَنْطِئاً عَلَى بَابِ الْجَنَّةِ حَتَّى إِذَا رَآهُ أَخَذَ بِيَدِهِ حَتَّى يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ وَ إِنَّ وَلَدَ أَحَدِكُمْ إِذَا مَاتَ أُجِرَ فِيهِ وَ إِنْ بَقِيَ بَعْدَهُ اسْتَغْفَرَ لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بدانید شخصی از شما فرزند سقط شده خود را با حالت غضبناک و ناراحت بر در بهشت بیند و فرزند با دیدن او دستش را گرفته و

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۴ ، التوحید للصدوق ص ۳۹۵ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۱

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۵۷

داخل بهشت کند و فرزندی از شما اگر از دنیا برود آن فرد پاداش گیرد و اگر زنده بماند، بعد از مرگ برایش استغفار کند.

عَنِ الْحَسَنِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : لَأَنْ أُقَدِّمَ سِقْطاً أَحَبُّ إِلَیَّ مِنْ أَنْ أُخَلِّفَ مِائَهَ فَارِسٍ کُلُّهُمْ یُقَاتِلُ فِی سَبِیلِ اللَّهِ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند : از دست دادن یک فرزند سقط شده برای من محبوب تر از به جا گذاشتن صد نفر جنگجو در راه خداست.قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) : ذَرُوا الْحَسْنَاءَ الْعَقِیمَ وَ عَلَیْکُمْ بِالسَّوْدَاءِ الْوَلُودِ فَإِنِّی مُکَاثِرٌ بِکُمُ الْأُمَمَ حَتَّی بِالسِّقْطِ.(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: همسر زیبای عقیم را کنار گذارید و با همسر سیاه فرزندزا ازدواج کنید که من به شما حتی سقط شده از شما به سایر امت ها در تعداد زیاد افتخار می کنم.

عَنْ أَیُّوبَ بْنِ مُوسَی أَنَّ النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ لِلزُّبَیْرِ: یَا زُبَیْرُ إِنَّکَ إِنْ تُقَدِّمْ سِقْطاً أَحْیَرُ مِنْ أَنْ تَدَعَ بَعْدَکَ مِنْ وُلْدِکَ مِائَهً کُلٌّ مِنْهُمْ عَلَی فَرَسٍ یُجَاهِدُ فِی سَبِیلِ اللَّهِ.(۳)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به زبیر فرمودند: ای زبیر اگر یک فرزند سقط شده را زودتر از خود از دست دهی بهتر است از اینکه صد فرزند سوارکار جهادگر در راه خدا را بعد از خود به جای گذاری.

۱- مجموعه ورام ج ۱ ص ۲۸۷ ، مسکن الفؤاد ص ۲۴

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۰۲

۳- مُسکّن الفؤاد ص ۲۴

سُلَيْمَانُ بْنُ جَعْفَرٍ الْجَعْفَرِيُّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِرَجُلٍ تَزَوَّجْهَا سَوْدَاءَ وَدُوداً وَ لَا تَزَوَّجْهَا حَسْنَاءَ عَاقِراً فَإِنِّي مُبَاهٍ بِكُمُ الْأُمَمَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ أَ وَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ الْوِلْدَانَ تَحْتَ الْعَرْشِ يَسْتَغْفِرُونَ لِآبَائِهِمْ يَحْضُنُهُمْ إِبْرَاهِيمُ وَ تُرَبِّيهِمْ سَارَهُ فِي جَبَلٍ مِنْ مِسْكٍ وَ عَنْبَرٍ وَ زَعْفَرَانٍ.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: رسول خدا(صلی الله علیه و اله) به مردی فرمودند: با زن سیاه و فرزندزا ازدواج کن و با زن عقیم زیبا ازدواج نکن کهمن در قیامت به شما بر سایر امت ها افتخار می کنم، آیا نمی دانی فرزندان در زیر عرش خداوند برای پدرانشان استغفار کرده و ابراهیم(علیه السلام) و ساره از آنها در کوهی از مشک و عنبر و زعفران نگهداری می کنند.

۱۶) اگر خدا برای کسی خیر بخواهد به او فرزند عطا کند

قَالَ أَبُو الْحَسَنِ (علیه السلام) إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِذَا أَرَادَ بِعَبْدٍ خَيْراً لَمْ يُمِتْهُ حَتَّى يُرِيَهُ الْخَلَفَ.(۲)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: اگر خداوند متعال خیر بنده ای را بخواهد او را نمی میراند تا اینکه فرزندش را به او بنمایاند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۴ ، الجعفریات ص ۹۲ ، النوادر ج ۲۱ ص ۴۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۵۴

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۱ ، مکارم الأخلاق ص ۲۱۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۵۷

۱۷) سنگین شدن زمین با تسبیح و تهلیل فرزند

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَمَّا لَقِیَ یُوسُفُ أَخَاهُ قَالَ یَا أَخِی کَیْفَ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَزَوَّجَ النِّسَاءَ بَعْدِی فَقَالَ إِنَّ أَبِی أَمَرَنِی قَالَ إِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَکُونَ لَکَ ذُرِّیَّةٌ تُثْقِلُ الْأَرْضَ بِالتَّسْبِیحِ فَافْعَلْ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که یوسف برادر خود را ملاقات کرد گفت: ای برادر چگونه توانستی بعد از من ازدواج کنی؟ گفت: پدر به من امرکرد اگر می توانی فرزندانی داشته باشی که زمین را با تسبیح پروردگار سنگین کنند، این کار را انجام بده.

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ الْبَاقِرِ (علیهما السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَا یَمْنَعُ الْمُؤْمِنَ أَنْ یَتَّخِذَ أَهْلًا لَعَلَّ اللَّهُ أَنْ یَرْزُقَهُ نَسَمَةً تُثْقِلُ الْأَرْضَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّه .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: چه چیز مانع مومن است که ازدواج کند، شاید خداوند فرزندی رزقش کند که زمین را با لا اله الا الله سنگین کند.

۱۸) نجات در گرو عمل فرزند

عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَرَّ عِیسَی بْنُ مَرْیَمَ بِقَبْرٍ یُعَذَّبُ صَاحِبُهُ ثُمَّ مَرَّ بِهِ مِنْ قَابِلٍ فَإِذَا هُوَ لَیْسَ یُعَذَّبُ فَقَالَ یَا رَبِّ مَرَرْتُ بِهَذَا الْقَبْرِ عَامَ أَوَّلَ فَکَانَ صَاحِبُهُ یُعَذَّبُ ثُمَّ مَرَرْتُ بِهِ الْعَامَ فَإِذَا هُوَ لَیْسَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۲۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۶ ، الوافی ج ۲۳ ص ۱۲۹۲

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۸۲ ، مکارم الأخلاق ص ۱۹۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۴

يُعَذَّبُ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ يَا رُوحَ اللَّهِ إِنَّهُ أَدْرَكَ لَهُ وَلَدٌ صَالِحٌ فَأَصْلَحَ طَرِيقاً وَ آوَى يَتِيماً فَغَفَرْتُ لَهُ بِمَا عَمِلَ ابْنُه. (۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: عیسی بن مریم بر قبری عبور کرد که صاحبش در حال عذاب شدن بود، سپس سال بعد از همان جا گذشت در حالی که عذاب نمی شد، پس گفت: ای پروردگار من سال گذشته از این قبر عبور کردم در حالی که صاحبش عذاب می شد ولی امسال عبور کردم دیگر عذاب نمی شد، خداوند به او وحی کرد ای روح الله صاحب قبر دارای پسریصالح است که راهی را اصلاح و یتیمی را پناه داده است پس من به خاطر عمل فرزندش او را آمرزیدم.

۱۹) فرزند چشم روشن ترین چیز در دنیا

قَالَ أَیُّ شَیْ ءٍ مِنَ الدُّنْیَا أَقَرُّ لِلْعَیْنِ قَالَ الْوَلَدُ الْأَدِیبُ وَ الزَّوْجَهُ الْمُوَافِقَهُ الْمُؤَاتِیَهُ الْمُعِینَهُ عَلَی أَمْرِ الْآخِرَه (۲)

امام عسگری(علیه السلام) در نقل سوال پسر یک پادشاه از یک حکیم فرمودند: کدام چیز در دنیا چشم روشن ترین چیز است؟ حکیم گفت: فرزند تربیت یافته و همسر همراه و کمک کار در امر آخرت.

۲۰) فرزند رزقی از جانب خداوند

فِی الحَدِیثِ الوَلَدُ مِن رَیحَانِ الله .(۳)

۱- الأمالی(للصدوق) ص ۵۱۲ ، الکافی(ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۴ ، عده الداعی ص ۸۷

۲- کمال الدین ج ۲ ص ۶۱۷ ، بحارالأنوار ج ۷۵ ص ۴۲۳

۳- بحار الأنوار ج ۸۷ ص ۲۵۴

در حدیث آمده است : فرزند رزقی از جانب پروردگار است .

۲۱) متأهل ها بهترین افراد امت

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) خِيَارُ أُمَّتِي الْمُتَأَهِّلُونَ وَ شِرَارُ أُمَّتِي الْعُزَّابُ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین افراد امت من متاهل ها هستند و بدترین آنان مجردها.

۲۲) نبود اسم پدر در نبود فرزند

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): لا يَدَعُ أَحَدُكُم طَلَبَ الوَلَدَ فَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا مَاتَ وَ لَيسَ لَهُ وَلَدٌ انقَطَعَ اسمُهُ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ کدام از شما طلب کردن فرزند را رها نکند چون مرد اگر بمیرد و فرزندی نداشته باشد اسم او از بین می رود.

۲۳) نبود برکت در نبود فرزند

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): بَيتٌ لا صِبيَانَ فِيهِ لا بَرَكَةَ فِيه.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خانه ای که در آن کودک نیست، برکتی نیست.

۱- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۰۲ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۲۱

۲- المعجم الکبیر ج ۲۳ ص ۲۱۰ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۲۸۱

۳- الفردوس ج ۵ ص ۳۵۹ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۲۷۴

۲۴) اولین کسانی که وارد بهشت می شوند

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: أَوَّلُ مَنْ یَدْخُلُ الْجَنَّهَ مِنَ النَّاسِ شَهِیدٌ أَوْ عَبْدٌ مَمْلُوکٌ أَحْسَنَ عِبَادَهَ رَبِّهِ وَ نَصَحَ سَیِّدَهُ أَوْ رَجُلٌ عَفِیفٌ مُتَعَفِّفٌ ذُو عِیَال .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اولین کسانی که از مردم وارد بهشت می شوند، شهید و برده ای است که به نیکی خداوند را عبادت کرده و خیرخواه رئیس خود بوده و مرد عفیف و پکدامن که خانواده دار باشد.

۲۵) لعن خداوند در ازدواج نکردن و فرزنددار نشدن

عَن أبِی أمامه عَن النَّبیَّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: أربعٌ لَعَنَهُم اللهُ مِن فَوقِ عَرشِهِ وَ أمَّنَت عَلَیهِ مَلائِکَتُهُ: الَّذی یَحصِرُ نَفسَهُ عَنِ النِّسَاءِ فَلا یَتَزَوَّجُ وَ لا یَتَسَرَّی لِئلاّ یُولَدُ لَه.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: چهار دسته اند که خداوند از بالای عرش خود آنان را لعن کرده و ملائکه آمین گفته اند: کسی که خود را از زنان باز داشته و ازدواج نکند و کنیز نگیرد تا فرزنددار نشود ...

۲۶) طولانی شدن عمر در اثر ازدواج و فرزندآوری

عَن عُثمَانِ بنِ مُحَمَّدِ بنِ المُغَیرَهِ الأخنَسِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّه (صلی الله علیه و اله): تَقطَعُ الآجَالُ مِن شَعبَانٍ إلی شَعبَانٍ حَتّی أنّ الرَجُلَ لَینکِحُ وَ یُولَدُ لَهُ وَ قَد خَرَجَ إسمُهُ فِی المَوتَی .(۳)

۱- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۴۶ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۲۸ ، معدن الجواهر ص ۳۲

۲- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۷ ص ۹۱

۳- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۸ ص ۳۴۹

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: عمرها از ماه شعبان تا ماه شعبان بعدی تمام می گردد تا این که شخصی ازدواج کرده و فرزنددار می شود و در اثر آن اسمش از مردگان خارج می شود.

روش های فرزند دار شدن و زیاد شدن آن

۱) اذکار و دعاها

عَنِ ابْنِ أَبِی عُمَیْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ قَالَ: شَکَا الْأَبْرَشُ الْکَلْبِیُّ إِلَی أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) أَنَّهُ لَا یُولَدُ لَهُ فَقَالَ لَهُ عَلِّمْنِی شَیْئاً قَالَ اسْتَغْفِرِ اللَّهَ فِی کُلِّ یَوْمٍ أَوْ فِی کُلِّ لَیْلَهٍ مِائَهَ مَرَّهٍ فَإِنَّ اللَّهَ یَقُولُ (اسْتَغْفِرُوا رَبَّکُمْ إِنَّهُ کانَ غَفَّاراً إِلَی قَوْلِهِ وَ یُمْدِدْکُمْ بِأَمْوالٍ وَ بَنِین(۱)). (۲)

راوی گوید: شخصی از بی فرزندی به امام باقر(علیه السلام) شکایت کرد و درخواست کرد امام(علیه السلام) چیزی به او یاد بدهد، حضرت فرمودند: هر روز یا هر شب صد مرتبه استغفار کن چرا که خداوند می فرماید: (استغفار کنید که خداوند بخشنده است ... و در فرزند و مال شما را کمک می کند)

عَنْ سَعِیدِ بْنِ یَسَارٍ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) لَا یُولَدُ لِی فَقَالَ اسْتَغْفِرْ رَبَّکَ فِی السَّحَرِ مِائَهَ مَرَّهٍ فَإِنْ نَسِیتَهُ فَاقْضِهِ.(۳)

راوی گوید: شخصی به امام صادق(علیه السلام) عرض کرد: من فرزنددار نمی شوم پس حضرت فرمودند: در سحر صد مرتبه استغفار کن و اگر فراموش کردی قضا کن.

۱- سوره نوح آیات ۱۰ و ۱۱و ۱۲

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۸ ، البرهان ج ۵ ص ۴۹۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۱

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۲ ، البرهان ج ۵ ص ۴۹۸

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يُوسُفَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) وَ أَنَا عِنْدَهُ فَقَالَ إِنِّی كَثِيرُ الْمَالِ وَ لَيْسَ يُولَدُ لِی وَلَدٌ فَهَلْ مِنْ حِيلَةٍ قَالَ اسْتَغْفِرْ رَبَّكَ سَنَةً فِی آخِرِ اللَّيْلِ مِائَةَ مَرَّةٍ فَإِنْ ضَيَّعْتَ ذَلِكَ بِاللَّيْلِ فَاقْضِهِ بِالنَّهَارِ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ (۱) الْآيَةَ.(۲)شخصی از امام باقر(علیه السلام) سوال کرد من مال زیادی دارم اما فرزندی ندارم آیا چاره ای برایم هست؟ حضرت فرمودند: تا یک سال آخر شب صد مرتبه استغفار کن پس اگر شب نتوانستی در روز قضا کن، خداوند می فرماید: «استغفار کنید که خداوند بخشنده است ...و در فرزند و مال شما را کمک می کند».

عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ الْأَوَّلِ مُحَمَّدٍ الْبَاقِرِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِیٍّ (علیهم السلام) : أَنَّ رَجُلًا شَكَا إِلَيْهِ قِلَّةَ الْوَلَدِ وَ أَنَّهُ يَطْلُبُ الْوَلَدَ مِنَ الْإِمَاءِ وَ الْحَرَائِرِ فَلَا يُرْزَقُ لَهُ وَ هُوَ ابْنُ سِتِّينَ سَنَةً فَقَالَ (علیه السلام) قُلْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فِی دُبُرِ صَلَاتِكَ الْمَكْتُوبَةِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ وَ فِی دُبُرِ صَلَاةِ الْفَجْرِ سُبْحَانَ اللَّهِ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ تَخْتِمُهُ بِقَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَ « اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كانَ غَفَّاراً * يُرْسِلِ السَّماءَ عَلَيْكُمْ مِدْراراً وَ يُمْدِدْكُمْ بِأَمْوالٍ وَ بَنِينَ وَ يَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَ يَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهاراً » ثُمَّ وَاقِعِ امْرَأَتَكَ اللَّيْلَةَ الثَّالِثَةَ فَإِنَّكَ تُرْزَقُ بِإِذْنِ اللَّهِ ذَكَراً سَوِيّاً قَالَ فَفَعَلْتُ ذَلِكَ وَ لَمْ يَحُلِ الْحَوْلُ حَتَّى رُزِقْتُ قُرَّةَ عَيْنٍ.(۳)

شخصی به امام باقر (علیه السلام) از کمی فرزند شکایت کرد و اینکه از کنیز و همسر طلب فرزند می کند اما نصیب او نمی شود در حالی که ۶۰ سال سنش بود ، حضرت فرمودند : سه روز بعد از نماز صبح و نماز عشاء هفتاد مرتبه سبحان

۱- سوره نوح آیه ۱۰

۲- وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۷۸ ، بحارالأنوار ج ۸۴ ص ۲۲۱ ، تفسیر نورالثقلین ج ۵ ص ۴۲۳ ، تفسیر کنزالدقائق ج ۱۳ ص ۴۵۴

۳- طبّ الأئمه (علیهم السلام) ص ۱۲۹ ، بحارالأنوار ج ۸۳ ص ۱۳۰

الله و هفتاد مرتبه استغفار کن و بعد این آیات را بخوان : « اسْتَغْفِرُوا رَبَّکُمْ إِنَّهُ کانَ غَفَّاراً * یُرْسِلِ السَّماءَ عَلَیْکُمْ مِدْراراً وَ یُمْدِدْکُمْ بِأَمْوالٍ وَ بَنِینَ وَ یَجْعَلْ لَکُمْ جَنَّاتٍ وَ یَجْعَلْ لَکُمْ أَنْهاراً » سپس شب سوم با همسرت آمیزش کن کهخداوند فرزند پسری به تو عطا می کند ، گوید این کار را کردم و یک سال نشد که فرزنددار شدم.

عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) أَنَّهُ قَالَ لِبَعْضِ أَصْحَابِهِ قُلْ فِی طَلَبِ الْوَلَدِ رَبِّ لا تَذَرْنِی فَرْداً وَ أَنْتَ خَیْرُ الْوارِثِینَ (۱) وَ اجْعَلْ لِی مِنْ لَدُنْکَ وَلِیّاً یَبَرُّ بِی فِی حَیَاتِی وَ یَسْتَغْفِرُ لِی بَعْدَ وَفَاتِی وَ اجْعَلْهُ خَلْقاً سَوِیّاً وَ لَا تَجْعَلْ لِلشَّیْطَانِ فِیهِ شِرْکاً وَ لَا نَصِیباً اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَغْفِرُکَ وَ أَتُوبُ إِلَیْکَ إِنَّکَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِیمُ سَبْعِینَ مَرَّةً فَإِنَّ مَنْ أَکْثَرَ هَذَا الدُّعَاءَ رَزَقَهُ اللَّهُ مَا یَتَمَنَّی مِنْ مَالٍ وَ وَلَدٍ وَ مِنْ خَیْرِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ فَإِنَّهُ تَعَالَی یَقُولُ « فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّکُمْ إِنَّهُ کانَ غَفَّاراً یُرْسِلِ السَّماءَ عَلَیْکُمْ مِدْراراً وَ یُمْدِدْکُمْ بِأَمْوالٍ وَ بَنِینَ وَ یَجْعَلْ لَکُمْ جَنَّاتٍ وَ یَجْعَلْ لَکُمْ أَنْهاراً(۲) ».(۳)

امام سجاد (علیه السلام) به بعضی از اصحاب خود فرمودند : در طلب کردن فرزند هفتاد مرتبه این را بخوان : رَبِّ لا تَذَرْنِی فَرْداً ... إِنَّکَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِیمُ ، کسی که زیاد این دعا را بخواند ، خداوند آنچه آرزو در مورد مال و فرزند و خیر دنیا و آخرت را دارد به او عطا کند چرا که خداوند می فرماید : (استغفار کنید که او آمرزنده است * باران بر شما می فرستد و شما را با اموال و فرزندان یاری می کند و برای شما باغ ها و رود ها قرار می دهد

۱- سوره انبیاء آیه ۸۹

۲- سوره نوح آیات ۹ و ۱۰ و ۱۱

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۴ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۰

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ (علیه السلام) أَنَّهُ وَفَدَ عَلَى مُعَاوِيَةَ فَلَمَّا خَرَجَ تَبِعَهُ بَعْضُ حُجَّابِهِ وَ قَالَ إِنِّي رَجُلٌ ذُو مَالٍ وَ لَا يُولَدُ لِي فَعَلِّمْنِي شَيْئاً لَعَلَّ اللَّهَ يَرْزُقُنِي وَلَداً فَقَالَ عَلَيْكَ بِالاسْتِغْفَارِ فَكَانَ يُكْثِرُ الِاسْتِغْفَارَ حَتَّى رُبَّمَا اسْتَغْفَرَ فِي الْيَوْمِ سَبْعَمِائَةِ مَرَّةٍ فَوُلِدَ لَهُعَشَرَةُ بَنِينَ فَبَلَغَ ذَلِكَ مُعَاوِيَةَ فَقَالَ هَلَّا سَأَلْتَهُ مِمَّ قَالَ ذَلِكَ فَوَفَدَهُ وَفْدَةً أُخْرَى عَلَى مُعَاوِيَةَ فَسَأَلَهُ الرَّجُلُ فَقَالَ أَ لَمْ تَسْمَعْ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ اسْمُهُ فِي قِصَّةِ هُودٍ « وَ يَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلى قُوَّتِكُمْ » (۱) وَ فِي قِصَّةِ نُوحٍ « وَ يُمْدِدْكُمْ بِأَمْوالٍ وَ بَنِينَ »(۲).(۳)

راوی گوید : امام حسن (علیه السلام) بر معاویه وارد شدند و هنگام بازگشت یکی از نگهبانان به دنبال حضرت آمده و گفت : من مردی ثروتمندم و فرزندی ندارم پس چیزی به من بیاموز شاید که خداوند به من فرزندی عطا کند ، حضرت فرمودند : استغفار کن ، آن شخص زیاد استغفار می کرد چه بسا در یک روز هفتصد مرتبه استغفار می کرد ، پس دارای ده پسر شد و این خبر به معاویه رسید و به او گفت : نپرسیدی از کجا این را گفت؟ امام (علیه السلام) بار دیگر بر معاویه وارد گشتند و نگهبان از ایشان پرسید ، حضرت فرمودند : آیا قول خداوند را در قصه هود نشنیده ای (و قوت شما را زیاد می کند) و در قصه نوح (و با اموال و فرزندان شما را کمک می کند) .

عَنْ زُرَارَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: وَفَدْتُ إِلَى هِشَامِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ فَأَبْطَأَ عَلَيَّ الْإِذْنُ حَتَّى اغْتَمَمْتُ وَ كَانَ لَهُ حَاجِبٌ كَثِيرُ الدُّنْيَا لَا وَلَدَ لَهُ فَدَنَا أَبُو جَعْفَرٍ (علیه السلام) فَقَالَ لَهُ هَلْ لَكَ أَنْ تُوصِلَنِي إِلَى هِشَامٍ فَأُعَلِّمَكَ دُعَاءً يُولَدُ لَكَ وَلَدٌ فَقَالَ نَعَمْ وَ أَوْصَلَهُ إِلَى هِشَامٍ فَقَضَى

۱- سوره هود آیه ۵۵

۲- سوره نوح آیه ۱۱

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۲۶ ، المصباح للکفعمی ص ۱۶۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۲

حَوائِجَهُ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ لَهُ الْحَاجِبُ جُعِلْتُ فِدَاكَ الدُّعَاءَ الَّذِي قُلْتَ لِي عَلِّمْنِي فَقَالَ نَعَمْ تَقُولُ فِي كُلِّ يَوْمٍ إِذَا أَصْبَحْتَ وَ إِذَا أَمْسَيْتَ سُبْحَانَ اللَّهِ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ تَسْتَغْفِرُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ تُسَبِّحُهُ تِسْعَ مَرَّاتٍ وَ تَخْتِمُ الْعَاشِرَهَبِالاسْتِغْفَارِ لِقَوْلِهِ تَعَالَى «اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كانَ غَفَّاراً يُرْسِلِ السَّماءَ عَلَيْكُمْ مِدْراراً وَ يُمْدِدْكُمْ بِأَمْوالٍ وَ بَنِينَ وَ يَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَ يَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهاراً(۱) » فَقَالَهَا الْحَاجِبُ فَرُزِقَ ذُرِّيَّةً كَثِيرَةً وَ كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ يَصِلُ أَبَا جَعْفَرٍ وَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیهما السلام) قَالَ سُلَيْمَانُ فَقُلْتُهَا وَ قَدْ تَزَوَّجْتُ ابْنَهَ عَمِّي وَ قَدْ أَبْطَأَ عَلَيَّ الْوَلَدُ مِنْهَا وَ عَلَّمْتُهَا أَهْلِي فَرُزِقْتُ وَلَداً وَ زَعَمَتِ الْمَرْأَهُ أَنَّهَا حِينَ تَشَاءُ أَنْ تَحْمِلَ حَمَلَتْ إِذَا قَالَتْهَا وَ عَلَّمْتُهَا غَيْرَهَا مِمَّنْ لَمْ يَكُنْ يُولَدُ لَهُ فَوُلِدَ لَهُمْ وُلْدٌ كَثِيرٌ.(۲)

امام باقر (علیه السلام) فرمودند : بر هشام بن عبدالملک وارد گشتم و اذن دخول به من نداد ، طول کشید و من ناراحت شدم ، نگهبانی ثروتمند آن جا بود که فرزندی نداشت پس امام باقر (علیه السلام) نزدیک شده و به او فرمودند : آیا می توانی من را پیش هشام ببری تا به تو دعایی بیاموزم که صاحب فرزند شوی؟ گفت : بله و امام (علیه السلام) را پیش هشام برد و حضرت کارشان را انجام دادند ، بعد از فارغ شدن نگهبان به ایشان گفت : فدای شما شوم دعایی که گفتید را بیاموزید ، حضرت فرمودند : باشه ، هر روز هنگام صبح و غروب هفتاد مرتبه سبحان الله و ده مرتبه استغفار و نه مرتبه سبحان الله و در آخر یک مرتبه استغفار می کنی چرا که خداوند می فرماید : (استغفار کنید که او آمرزنده است * باران بر شما می فرستد و شما را با اموال و فرزندان یاری می کند و برای شما باغ ها و رود ها قرار می دهد) پس نگهبان آن را گفت و فرزند

۱- سوره نوح آیات ۹ و ۱۰ و ۱۱

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۲۴ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۸۵

زیادی به وی عطا شد و بعد از آن به امام باقر و صادق (علیهما السلام) هدیه می داد ، سلیمان گوید : من با دختر عمویمازدواج کردم و فرزنددار نشدیم و این عمل را انجام دادم و به همسرم یاد دادم و فرزنددار شدیم و همسرم عقیده پیدا کرد هر زمان خواهد بچه دار شود آن را بخواند و آن را به دیگران که فرزند نداشتند هم یاد دادم و دارای فرزند زیاد شدند.

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام) لِطَلَبِ الْوَلَدِ قَالَ إِذَا أَرَدْتَ الْمُبَاشَرَةَ فَلْتَقْرَأْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغاضِباً الْآیَهَ(۱).(۲)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : هرگاه فرزند خواستی هنگام جماع این آیه را سه بار بخوان : وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغاضِباً (آیه ۸۷ انبیاء)

عَنْ أَبِی جَمِیلَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ خُرَاسَانَ بِالرَّبَذَهِ جُعِلْتُ فِدَاکَ لَمْ أُرْزَقْ وَلَداً فَقَالَ لَهُ إِذَا رَجَعْتَ إِلَی بِلَادِکَ وَ أَرَدْتَ أَنْ تَأْتِیَ أَهْلَکَ فَاقْرَأْ إِذَا أَرَدْتَ ذَلِکَ « وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغاضِباً فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَیْهِ فَنادی فِی الظُّلُماتِ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَکَ إِنِّی کُنْتُ مِنَ الظَّالِمِینَ » (۳) إِلَی ثَلَاثِ آیَاتٍ فَإِنَّکَ سَتُرْزَقُ وَلَداً إِنْ شَاءَ اللَّهُ.(۴)

راوی گوید : شخصی از اهل خراسان به امام صادق (علیه السلام) عرضه داشت : قربانتان شوم من فرزنددار نشدم ، حضرت فرمودند : هنگامی که به وطن خود برگشتی و قصد همسر خود کردی این آیه را تا سه آیه بعد از آن بخوان که

۱- سوره انبیاء آیه ۸۷

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۲۵

۳- سوره انبیاء آیه ۸۷

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۰ ، البرهان ج ۳ ص ۸۳۵

ان شاء الله خداوند به تو فرزند عطا کند : (وَ ذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغاضِباً فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنادى فِي الظُّلُماتِ أَنْ لا إِلهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ)

عَنْ أَبِي عُبَيْدَهَ قَالَ: أَتَتْ عَلَيَّ سِتُّونَ سَنَهً لَا يُولَدُ لِي فَحَجَجْتُ فَدَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَشَكَوْتُ إِلَيْهِ ذَلِكَ فَقَالَ لِي أَ وَ لَمْ يُولَدْ لَكَ قُلْتُ لَا قَالَ إِذَا قَدِمْتَ الْعِرَاقَ فَتَزَوَّجِ امْرَأَهً وَ لَا عَلَيْكَ أَنْ تَكُونَ سَوْءَاءَ قَالَ قُلْتُ وَ مَا السَّوْءَاءُ قَالَ امْرَأَهٌ فِيهَا قُبْحٌ فَإِنَّهُنَّ أَكْثَرُ أَوْلَاداً وَ ادْعُ بِهَذَا الدُّعَاءِ فَإِنِّي أَرْجُو أَنْ يَرْزُقَكَ اللَّهُ ذُكُوراً وَ إِنَاثاً وَ الدُّعَاءُ اللَّهُمَ لا تَذَرْنِي فَرْداً وَحِيداً وَحْشاً فَيَقْصُرَ شُكْرِي عَنْ تَفَكُّرِي يَلْ هَبْ لِي أُنْساً وَ عَاقِبَهَ صِدْقٍ ذُكُوراً وَ إِنَاثاً أَسْكُنُ إِلَيْهِمْ مِنَ الْوَحْشَهِ وَ آنَسُ بِهِمْ مِنَ الْوَحْدَهِ وَ أَشْكُرُكَ عَلَى تَمَامِ النِّعْمَهِ يَا وَهَّابُ يَا عَظِيمُ يَا مُعْطِي أَعْطِنِي فِي كُلِّ عَاقِبَهٍ خَيْراً حَتَّى تُبَلِّغَنِي مُنْتَهَى رِضَاكَ عَنِّي فِي صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ أَدَاءِ الْأَمَانَهِ وَ وَفَاءِ الْعَهْدِ.(۱)

راوی گوید : من به شصت سالگی رسیدم و فرزندی نداشتم به حج رفته و نزد امام صادق (علیه السلام) رفتم و این موضوع را به حضرت شکایت کردم ، حضرت فرمودند : فرزندی نداری؟ گفتم : نه ، فرمودند : زمانی که به عراق رفتی با زنی ازدواج کن و مشکلی ندارد که سَوءاء باشد ، گفتم : منظور از سَوءاء چیست؟ فرمودند : زنی که در او زشتی باشد و آنها زیاد بچه دار می شوند و این دعا را (قبل از جماع) بخوان که من امید دارم خداوند به تو فرزند پسر و دختر عطا کند : اللَّهُمَ لا تَذَرْنِي فَرْداً وَحِيداً ...

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۹

عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَنَّهُ شَکَا إِلَیْهِ رَجُلٌ أَنَّهُ لَا یُولَدُ لَهُ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام)إِذَا جَامَعْتَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنَّکَ إِنْ رَزَقْتَنِی ذَکَراً سَمَّیْتُهُ مُحَمَّداً قَالَ فَفَعَلَ ذَلِکَ فَرُزِقَ.(۱)

راوی گوید: شخصی به امام صادق(علیه السلام) از بی فرزندی شکایت کرد پس حضرت به او فرمودند: هنگام جماع این دعا را بخوان : اللَّهُمَّ إِنَّکَ إِنْ رَزَقْتَنِی ذَکَراً سَمَّیْتُهُ مُحَمَّداً (خدیا اگر به من فرزندی عطا کنی اسمش را محمد می گذارم) ، گوید: این کار را کردم و دارای فرزند شدم.

عَنِ الْحَارِثِ النَّصْرِیِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِنِّی مِنْ أَهْلِ بَیْتٍ قَدِ انْقَرَضُوا وَ لَیْسَ لِی وَلَدٌ قَالَ ادْعُ وَ أَنْتَ سَاجِدٌ رَبِّ هَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ وَلِیًّا یَرِثُنِی رَبِّ هَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ ذُرِّیَّةً طَیِّبَةً إِنَّکَ سَمِیعُ الدُّعاءِ رَبِّ لا تَذَرْنِی فَرْداً وَ أَنْتَ خَیْرُ الْوارِثِینَ قَالَ فَفَعَلْتُ فَوُلِدَ لِی عَلِیٌّ وَ الْحُسَیْنُ.(۲)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم: ما خانواده ای هستیم که نسلی بعد از ما نیست و من فرزندی ندارم، حضرت فرمودند: این دعا را در حال سجده بخوان: رَبِّ هَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ وَلِیًّا یَرِثُنِی رَبِّ هَبْ لِی مِنْ لَدُنْکَ ذُرِّیَّةً طَیِّبَةً إِنَّکَ سَمِیعُ الدُّعاءِ رَبِّ لا تَذَرْنِی فَرْداً وَ أَنْتَ خَیْرُ الْوارِثِینَ، گوید: آن را انجام دادم و دارای علی و حسین شدم.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۸ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۹

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): إِذَا أَبْطَأَ عَلَى أَحَدِكُمُ الْوَلَدُ فَلْيَقُلِ اللَّهُمَ لا تَذَرْنِی فَرْداً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوارِثِينَ وَحِيداً وَحْشاً فَيَقْصُرَ شُكْرِی عَنْ تَفَكُّرِی بَلْ هَبْ لِی عَاقِبَهَ صِدْقٍ ذُكُوراً وَ إِنَاثاً آنَسُ بِهِمْ مِنَ الْوَحْشَهِ وَ أَسْكُنُ إِلَيْهِمْ مِنَ الْوَحْدَهِ وَ أَشْكُرُكَ عِنْدَ تَمَامِ النِّعْمَهِ يَا وَهَّابُ يَا عَظِيمُ يَا مُعَظَّمُ ثُمَّ أَعْطِنِی فِی كُلِّ عَافِيَهٍ شُكْراً حَتَّى تُبَلِّغَنِی مِنْهَا رِضْوَانَكَ فِی صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ أَدَاءِ الْأَمَانَهِ وَ وَفَاءٍ بِالْعَهْدِ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که یکی از شما بچه دار شدنش به تاخیر افتاد این دعا را بخواند: اللَّهُمَ لا تَذَرْنِی فَرْداً ...

۲) نماز خواندن

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يُحْبَلَ لَهُ فَلْيُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَهِ يُطِيلُ فِيهِمَا الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِمَا سَأَلَكَ بِهِ زَكَرِيَّا يَا رَبِّ لا تَذَرْنِی فَرْداً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوارِثِينَ اللَّهُمَ هَبْ لِی مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّهً طَيِّبَهً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعاءِ اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ اسْتَحْلَلْتُهَا وَ فِی أَمَانَتِكَ أَخَذْتُهَا فَإِنْ قَضَيْتَ فِی رَحِمِهَا وَلَداً فَاجْعَلْهُ غُلَاماً مُبَارَكاً زَكِيّاً وَ لَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شِرْكاً وَ لَا نَصِيباً.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که می خواهد همسرش باردار شود پس دو رکعت نماز بعد از نماز جمعه بخواند و رکوع و سجده اش را طولانی کند سپس بگوید: اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ بِمَا سَأَلَكَ بِهِ زَكَرِيَّا ...

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۷، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۸

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۸، تهذیب الأحکام ج ۳ ص ۳۱۵، مصباح المتهجد ج ۱ ص ۳۷۸

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ(صلی الله علیه و اله) : مَنْ صَلَّی أَرْبَعَ رَکَعَاتٍ یَوْمَ الْجُمُعَهِ قَبْلَ الصَّلَاهِ یَقْرَأُ فِی کُلِّ رَکْعَهٍ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ عَشْرَ مَرَّاتٍ وَ مِثْلَهَا قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَ مِثْلَهَا قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ وَ مِثْلَهَا قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ مِثْلَهَا قُلْ یَا أَیُّهَا الْکَافِرُونَ وَ مِثْلَهَا آیَهَ الْکُرْسِیِّ وَ فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی یَقْرَأُ عَشْرَ مَرَّاتٍ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَی الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ وَ بَعْدَ فَرَاغِهِ مِنَ الصَّلَاهِ یَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِائَهَ مَرَّهٍ وَ یَقُولُ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّی وَ أَتُوبُ إِلَیْهِ وَ فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِی لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَیُّ الْقَیُّومُ غَافِرُ الذَّنْبِ واسِعُ الْمَغْفِرَهِ وَ یَقُولُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ مِائَهَ مَرَّهٍ وَ یُصَلِّی عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ مِائَهَ مَرَّهٍ ثُمَّ یَدْعُو بَعْدَ ذَلِکَ بِالدُّعَاءِ الَّذِی یَأْتِی وَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ صَلَّی هَذِهِ الصَّلَاهَ وَ قَالَ هَذَا الْقَوْلَ دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ شَرَّ أَهْلِ السَّمَاءِ وَ أَهْلِ الْأَرْضِ وَ شَرَّ الشَّیْطَانِ وَ شَرَّ کُلِّ سُلْطَانٍ جَائِرٍ وَ قَضَی اللَّهُ لَهُ سَبْعِینَ حَاجَهً فِی الدُّنْیَا وَ سَبْعِینَ حَاجَهً فِی الْآخِرَهِ مَقْضِیَّهً غَیْرَ مَرْدُودَهٍ وَ قَالَ اللَّیْلُ وَ النَّهَارُ أَرْبَعٌ وَ عِشْرُونَ سَاعَهً یُعْتِقُ اللَّهُ تَعَالَی لِصَاحِبِ هَذِهِ الصَّلَاهِ فِی کُلِّ سَاعَهٍ لِکَرَامَتِهِ عَلَی اللَّهِ سَبْعِینَ أَلْفَ إِنْسَانٍ قَدِ اسْتَوْجَبُوا النَّارَ مِنَ الْمُوَحِّدِینَ یُعْتِقُهُمُ اللَّهُ تَعَالَی مِنَ النَّارِ وَ لَوْ أَنَّ صَاحِبَ هَذِهِ الصَّلَاهِ أَتَی الْمَقَابِرَ فَدَعَا الْمَوْتَی أَجَابُوهُ بِإِذْنِ اللَّهِ لِکَرَامَتِهِ عَلَی اللَّهِ تَعَالَی ثُمَّ قَالَ (صلی الله علیه و اله) وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّی هَذِهِ الصَّلَاهَ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ بَعَثَ اللَّهُ لَهُ سَبْعِینَ أَلْفَ مَلَکٍ یَکْتُبُونَ لَهُ الْحَسَنَاتِ وَ یَدْفَعُونَ عَنْهُ السَّیِّئَاتِ وَ یَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ وَ یَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَ یُصَلُّونَ عَلَیْهِ حَتَّی یَمُوتَ وَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا لَا یُولَدُ لَهُ وَلَدٌ وَ امْرَأَهً لَا یُولَدُ لَهَا صَلَّیَا هَذِهِ الصَّلَاهَ وَ دَعَوَا بِهَذَا الدُّعَاءِ لَرَزَقَهُمَا اللَّهُ وَلَداً وَ لَوْ مَاتَ بَعْدَ هَذِهِ الصَّلَاهِ لَکَانَ لَهُ أَجْرُ سَبْعِینَ أَلْفَ شَهِیدٍ وَ حِینَ یَفْرُغُ مِنْ هَذِهِ الصَّلَاهِ یُعْطِیهِ اللَّهُ بِکُلِّ قَطْرَهٍ قَطَرَتْ مِنَ السَّمَاءِ وَ بِعَدَدِ نَبَاتِ

الْأَرْضِ وَ كَتَبَ لَهُ مِثْلَ أَجْرِ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى وَ زَكَرِيَّا وَ يَحْيَى وَ فَتَحَ عَلَيْهِ بَابَ الْغِنَى وَ سَدَّ عَنْهُ بَابَ الْفَقْرِ وَ لَمْ يَلْدَغْهُ حَيَّةٌ وَ لَا عَقْرَبٌ وَ لَمْ يَمُوتْ غَرَقاً وَ لَا حَرَقاً وَ لَا شَرَقاً قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) وَ أَنَا الضَّامِنُ عَلَيْهِ وَ يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِ فِي كُلِّ يَوْمٍ ثَلَاثَمِائَةِ وَ سِتِّينَ نَظْرَةً وَ مَنْ يَنْظُرْ إِلَيْهِ يُنْزِلْ عَلَيْهِ الرَّحْمَةَ وَ الْمَغْفِرَةَ وَ لَوْ صَلَّى هَذِهِ الصَّلَاةَ وَ كَتَبَ مَا قَالَ فِيهَا بِزَعْفَرَانٍ وَ غَسَلَ بِمَاءِ الْمَطَرِ وَ سَقَى الْمَجْنُونَ وَ الْمَجْذُومَ وَ الْأَبْرَصَ لَشَفَاهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ خَفَّفَ عَنْهُ وَ عَنْ وَالِدَيْهِ وَ لَوْ كَانَا مُشْرِكَيْنِ قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) وَ هَذِهِ الصَّلَاةُ يُقَالُ لَهَا الْكَامِلَةُ ، الدُّعاءُ(۱) بَعدَ هَذِهِ الصَّلاةِ ... (۲)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که در روز جمعه قبل از نماز واجب چهار رکعت بخواند که در هر رکعت ده مرتبه هرکدام از سوره حمد و فلق و ناس و توحید و کافرون و آیه الکرسی [در روایتی دیگر به همین تعداد سوره قدر و شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ إِلَى الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ] بخواند و بعد از آن صد مرتبه أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ [در روایت دیگر أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لا إِلهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ غَافِرُ الذَّنْبِ واسِعُ الْمَغْفِرَهِ] و صد مرتبه سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ و صد مرتبه صلوات بر پیامبر و آل او (صلی الله علیه و اله) بگوید و دعای بعد از آن را بخواند، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر کسی این نماز و دعای بعد آن را بخواند خداوند شر اهل آسمان و زمین و شر شیطان و پادشاه ظالم را از او دورکرده و هفتاد حاجت او در دنیا و هفتاد حاجت وی در آخرت را بدون رد شدن برآورده می کند و فرمودند: شب و روز ۲۴ ساعت است و خداوند به خاطر تکریم گذارنده این نماز، هر ساعت هفتاد

۱- در این جا از ذکر دعا به دلیل طولانی بودن صرف نظر کردیم رجوع شود به منبع روایت

۲- جمال الأسبوع ص ۳۰۳ ، بحارالأنوار ج ۸۶ ص ۳۷۳

هزار انسان موحدی که مستحق آتش است را رهایی می دهد و اگر صاحب این نماز به قبرستان برود و اموات را صدا بزند به اذن خدا و به خاطر کرامت او نزد خدا، جواب او را می دهند سپس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: قسم به کسی که مرا برانگیخت اگر کسی این نماز و دعای بعد از آن را بخواند، خداوند هفتاد هزار ملائکه برای او قرار داده که برای او حسنات نوشته و سیئات را دفع کرده و درجات او را بالا برده و برای او استغفار و صلوات فرستاده تا اینکه بمیرد و اگر زن و مردی که فرزند ندارند این نماز و دعای بعد آن را بخوانند، خداوند به آنها فرزند می دهد و اگر بعد از این نماز بمیرد خداوند به او پاداش هفتاد هزار شهید را می دهد و هنگامی که از نماز فارغ می شود به اندازه قطره های باران و گیاهان روی زمین به او عطا و بخشش دارد و برای او مثل پاداش حضرت ابراهیم و موسی و زکریا و یحیی را بنویسد و دَرِ بی نیازی را بر او باز کرده و دَرِ فقر را بر او می بندد و مار و عقرب او را نمی گزد و به صورت غرق شدن و سوخته شدن و غصه خوردن نمی میرد، امام صادق(علیه السلام) فرمودند: من ضامن او هستم و خداوند در هر روز ۳۶۰ مرتبه به او نگاه کرده که در هر نگاه بر او رحمت و مغفرت فرو می فرستد و اگر کسی این نماز را خوانده و آنچه در آن گفته است را با زعفران در ظرفی نوشته و با آب باران بشوید و به کسی که دچار دیوانگی و جذام و برص است بخوراند خداوند او را شفا می دهد و عذاب را بر او و پدر و مادرش اگرچه مشرک باشند کم می کند، امام صادق(علیه السلام) فرمودند: این نمازی است که به آن کامله گویند و دعای بعد نماز این است ...

(رجوع شود به منبع)

۳) استفاده از آب نیسان همراه با شرایط

۳) استفاده از آب نیسان(۱) همراه با شرایط

رُوِیَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلَّمَنِی جَبْرَئِیلُ (علیه السلام) دَوَاءً لَا أَحْتَاجُ مَعَهُ إِلَی طَبِیبٍ فَقَالَ بَعْضُ أَصْحَابِهِ نُحِبُّ یَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْ تُعَلِّمَنَا فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) یُؤْخَذُ بِنَیْسَانَ یُقْرَأُ عَلَیْهِ فَاتِحَهُ الْکِتَابِ وَ آیَهُ الْکُرْسِیِّ وَ قُلْ یَا أَیُّهَا الْکَافِرُونَ وَ سَبِّحِ اسْمَ رَبِّکَ الْأَعْلَی سَبْعِینَ مَرَّهً وَ الْمُعَوِّذَتَانِ وَ الْإِخْلَاصُ سَبْعِینَ مَرَّهً ثُمَّ یُقْرَأُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سَبْعِینَ مَرَّهً وَ اللَّهُ أَکْبَرُ سَبْعِینَ مَرَّهً وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ سَبْعِینَ مَرَّهً وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ سَبْعِینَ مَرَّهً ثُمَّ یُشْرَبُ مِنْهُ جُرْعَهٌ بِالْعِشَاءِ وَ جُرْعَهٌ غُدْوَهً سَبْعَهَ أَیَّامٍ مُتَوَالِیَاتٍ. وَ قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً إِنَّ اللَّهَ یَدْفَعُ عَمَّنْ یَشْرَبُ هَذَا الْمَاءَ کُلَّ دَاءٍ وَ کُلَّ أَذًی فِی جَسَدِهِ وَ یُطَیِّبُ الْفَمَ وَ یَقْطَعُ الْبَلْغَمَ وَ لَا یَتَّخِمُ إِذَا أَکَلَ وَ شَرِبَ وَ لَا تُؤْذِیهِ الرِّیَاحُ وَ لَا یُصِیبُهُ فَالِجٌ وَ لَا یَشْتَکِی ظَهْرَهُ وَ لَا جَوْفَهُ وَ لَا سُرَّتَهُ وَ لَا یَخَافُ الْبِرْسَامَ وَ یَقْطَعُ عَنْهُ الْبُرُودَهَ وَ حَصْرَ الْبَوْلِ وَ لَا تُصِیبُهُ حِکَّهٌ وَ لَا جُدَرِیٌّ وَ لَا طَاعُونٌ وَ لَا جُذَامٌ وَ لَا بَرَصٌ وَ لَا یُصِیبُهُ الْمَاءُ الْأَسْوَدُ فِی عَیْنَیْهِ وَ یَخْشَعُ قَلْبُهُ وَ یُرْسِلُ اللَّهُ عَلَیْهِ أَلْفَ رَحْمَهٍ وَ أَلْفَ مَغْفِرَهٍ وَ یُخْرِجُ مِنْ قَلْبِهِ النُّکْرَ وَ الشِّرْکَ وَ الْعُجْبَ وَ الْکَسَلَ وَ الْفَشَلَ وَ الْعَدَاوَهَ وَ یُخْرِجُ مِنْ عِرْقِهِ الدَّاءَ وَ یَمْحُو عَنْهُ الْوَجَعَ مِنَ اللَّوْحِ الْمَحْفُوظِ وَ أَیُّ رَجُلٍ أَحَبَّ أَنْ تَحْبَلَ امْرَأَتُهُ حَبِلَتِ امْرَأَتُهُ وَ رَزَقَهُ اللَّهُ الْوَلَدَ وَ إِنْ کَانَ رَجُلٌ مَحْبُوساً وَ شَرِبَ ذَلِکَ أَطْلَقَهُ اللَّهُ مِنَ السِّجْنِ وَ یَصِلُ إِلَی مَا یُرِیدُ وَ إِنْ کَانَ بِهِ صُدَاعٌ سَکَنَ عَنْهُ وَ سَکَنَ عَنْهُ کُلُّ دَاءٍ فِی جِسْمِهِ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَی.(۲)

۱- آب نیسان یعنی آب باران از ۲۳ فروردین تا ۲۳ اردیبهشت .

۲- بحار الأنوار ج ۶۳ ص ۴۷۸

رسول الله(صلی الله علیه و اله) فرمودند: جبرئیل(علیه السلام) به من دوایی یاد داد که همراه آن نیازی به طبیب پیدا نمی کنم، بعضی از اصحاب گفتند: ای رسول خدا دوست داریم به ما تعلیم دهی پس حضرت فرمودند: آب نیسان را برداشته و بر آن هفتاد مرتبه سوره حمد و آیه الکرسی و سوره کافرون و سوره اعلی و سوره ناس و سوره فلق و سوره اخلاص (توحید) می خوانی سپس هفتاد مرتبه لا اله الا الله و الله اکبر خوانده و سپس یک جرعه در صبح و یک جرعه در شب مدت هفت روز پشت سر هم خورده شود. پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: قسم به خدایی که من را به پیامبری برانگیخت، خداوند از هر کسی که این را بنوشد، هر مریضی و اذیتی در بدنش را بر طرف کرده و دهانش خوشبو شده، بلغم را قطع می کند و معده او عاجز از هضم غذا نمی شود تا منجر به بیماری گردد و بادهای بدن او را اذیت نمی کند، فلج نمی گردد، کمر و شکم و ناف او دردآور نمی شود، به برسام (نوعی مریضی در سر) دچار نمی گردد، سردی و حبس ادرار از وی قطع می شود، حکه (نوعی بیماری در زیر پوست) و آبله و وبا و جذام و برص به او نمی رسد، آب سیاه در دو چشم او پدید نمی آید، قلبش خاشع می گردد، خداوند هزار رحمت و هزار آمرزش گناه بر او قرار می دهد، خداوند از قلبش امور ناپسند و شرک و خودپسندی و سنگینی در انجام کارها و ناتوانی همراه ترس و دشمنی را خارج کرده و درد را از رگ او بیرون می کند، و درد را از لوح محفوظ بر او محو می کند، شخصی اگر بخواهد همسر او باردار شود محقق می شود و خدا به او فرزند می دهد، کسی که در زندان است از آن بنوشد آزاد شده و به آنچه بخواهد می رسد و به اذن خدا اگر سردرد و هر درد دیگری داشته باشد برطرف می شود.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ حَدَّثَنَا نَافِعٌ عَنْ عُمَرَ قَالَ: كُنَّا جُلُوساً إِذْ دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَسَلَّمَ عَلَيْنَا فَرَدَدْنَا عَلَيْهِ السَّلَامَ فَقَالَ أَ لَا أُعَلِّمُكُمْ دُعَاءً عَلَّمَنِيجَبْرَئِيلُ (علیه السلام) حَيْثُ لَا أَحْتَاجُ إِلَى دَوَاءِ الْأَطِبَّاءِ قَالَ عَلِيٌّ وَ سَلْمَانُ وَ غَيْرُهُمْ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَ مَا ذَاكَ الدَّوَاءُ

فَقَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) لِعَلِيٍّ (عليه السلام) تَأْخُذُ مِنْ مَاءِ الْمَطَرِ بِنَيْسَانَ وَ تَقْرَأُ عَلَيْهِ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ تَشْرَبُ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ غُدْوَةً وَ عَشِيَّةً سَبْعَةَ أَيَّامٍ مُتَوَالِيَاتٍ قَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً أَنَّ جَبْرَئِيلَ (عليه السلام) قَالَ إِنَّ اللَّهَ يَرْفَعُ عَنِ الَّذِي يَشْرَبُ مِنْ هَذَا الْمَاءِ كُلَّ دَاءٍ فِي جَسَدِهِ وَ يُعَافِيهِ وَ يُخْرِجُ مِنْ عُرُوقِهِ وَ جَسَدِهِ وَ عَظْمِهِ وَ جَمِيعِ أَعْضَائِهِ وَ يَمْحُو ذَلِكَ مِنَ اللَّوْحِ الْمَحْفُوظِ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ بَعْدَ ذَلِكَ فَشَرِبَ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ كَانَ لَهُ وَلَدٌ وَ إِنْ كَانَتِ امْرَأَةٌ عَقِيماً وَ شَرِبَتْ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ رَزَقَهُ اللَّهُ وَلَداً وَ إِنْ كَانَ عِنِّيناً وَ الْمَرْأَةُ عَقِيماً وَ شَرِبَتْ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ أَطْلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ وَ ذَهَبَ مَا عِنْدَهُ وَ يَقْدِرُ عَلَى الْمُجَامَعَةِ وَ إِنْ أَحَبَّتْ أَنْ تَحْمِلَ بِابْنٍ حَمَلَتْ وَ إِنْ أَحَبَّتْ أَنْ تَحْمِلَ بِذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى حَمَلَتْ وَ تَصْدِيقُ ذَلِكَ فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى « يَهَبُ لِمَنْ يَشاءُ إِناثاً وَ يَهَبُ لِمَنْ يَشاءُ الذُّكُورَ أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْراناً وَ إِناثاً وَ يَجْعَلُ مَنْ يَشاءُ عَقِيماً(۱) » وَ إِنْ كَانَ بِهِ صُدَاعٌ فَشَرِبَ مِنْ ذَلِكَ يَسْكُنُ عَنْهُ الصُّدَاعُ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ إِنْ كَانَ بِهِ وَجَعُ الْعَيْنِ يُقَطِّرُ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ فِي عَيْنَيْهِ وَ يَشْرَبُ مِنْهُ وَ يَغْسِلُ عَيْنَيْهِ يَبْرَأُ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ يَشُدُّ أُصُولَ الْأَسْنَانِ وَ يُطَيِّبُ الْفَمَ وَ لَا يَسِيلُ مِنْ أُصُولِ الْأَسْنَانِ اللُّعَابُ وَ يَقْطَعُ الْبَلْغَمَ وَ لَا يَتَّخِمُ إِذَا أَكَلَ وَ شَرِبَ وَ لَا يَتَأَذَّى بِالرِّيحِ وَ لَا يُصِيبُهُ الْفَالِجُ وَ لَا يَشْتَكِي ظَهْرَهُ وَ لَا يَتَّجِعُ بَطْنُهُ وَ لَا يَخَافُ مِنَ الزُّكَامِ وَ وَجَعِ الضِّرْسِ وَ لَا يَشْتَكِي الْمَعِدَةَ وَ لَا الدُّودَ وَ لَا يُصِيبُهُ قُولَنْجٌ وَلَا يَحْتَاجُ إِلَى الْحِجَامَةِ وَ لَا يُصِيبُهُ النَّاسُورُ وَ لَا يُصِيبُهُ الْحِكَّةُ وَ لَا الْجُدَرِيُّ وَ لَا الْجُنُونُ وَ لَا الْجُذَامُ وَ الْبَرَصُ وَ الرُّعَافُ وَ لَا الْقَلْسُ وَ لَا يُصِيبُهُ عَمًى وَ لَا بَكَمٌ وَ لَا خَرَسٌ وَ لَا صَمٌّ وَ

۱- سوره شوری آیات ۴۹ و ۵۰

لَا مُقْعِدٌ وَ لَا يُصِيبُهُ الْمَاءُ الْأَسْوَدُ فِي عَيْنَيْهِ وَ لَا يُفْسِدُهُ دَاءٌ يُفْسِدُ عَلَيْهِ صَوْمَهُ وَ صَلَاتَهُ وَ لَا يَتَأَذَّى بِالْوَسْوَسَهِ وَ لَا الْجِنِّ وَ لَا الشَّيَاطِينِ قَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) قَالَ جَبْرَئِيلُ إِنَّهُ مَنْ شَرِبَ مِنْ ذَلِكَ كَانَ ثُمَّ كَانَ لَهُ جَمِيعُ الْأَوْجَاعِ الَّتِي تُصِيبُ النَّاسَ فَإِنَّهُ شِفَاءٌ لَهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَوْجَاعِ فَقُلْتُ يَا جَبْرَئِيلُ هَلْ يَنْفَعُ فِي غَيْرِ مَا ذَكَرْتَ مِنَ الْأَوْجَاعِ قَالَ جَبْرَئِيلُ وَ الَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيّاً مَنْ يَقْرَأُ بِهَذِهِ الْآيَاتِ عَلَى هَذَا الْمَاءِ مَلَأَ اللَّهُ تَعَالَى قَلْبَهُ نُوراً وَ ضِيَاءً وَ يُلْقِي الْإِلْهَامَ فِي قَلْبِهِ وَ يُجْرِي الحِكْمَهَ عَلَى لِسَانِهِ وَ يَحْشُو قَلْبَهُ مِنَ الْفَهْمِ وَ التَّبْصِرَهِ وَ لَمْ يُعْطِ مِثْلَهُ أَحَداً مِنَ الْعَالَمِينَ وَ يُرْسِلُ عَلَيْهِ أَلْفَ مَغْفِرَهٍ وَ أَلْفَ رَحْمَهٍ وَ يُخْرِجُ الْغِشَّ وَ الْخِيَانَهَ وَ الْغِيبَهَ وَ الْحَسَدَ وَ الْبَغْيَ وَ الْكِبْرَ وَ الْبُخْلَ وَ الْحِرْصَ وَ الْغَضَبَ مِنْ قَلْبِهِ وَ الْعَدَاوَهَ وَ الْبَغْضَاءَ وَ النَّمِيمَهَ وَ الْوَقِيعَهَ فِي النَّاسِ وَ هُوَ الشِّفَاءُ مِنْ كُلِّ دَاء.

وَ قَدْ رُوِيَ فِي رِوَايَهٍ أُخْرَى عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) فِيمَا يُقْرَأُ عَلَى مَاءِ الْمَطَرِ فِي نَيْسَانَ زِيَادَهٌ وَ هِيَ أَنَّهُ يَقْرَأُ عَلَيْهِ سُورَهَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ وَ يُكَبِّرُ اللَّهَ وَ يُهَلِّلُ اللَّهَ وَ يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) كُلَّ وَاحِدَهٍ مِنْهَا سَبْعِينَ مَرَّهً.(۱)

راوی گوید: ما نشسته بودیم که رسول خدا(صلی الله علیه و اله) بر ما وارد شدند و بر ما سلام کردند و ما پاسخ گفتیم و فرمودند: آیا به شما یاد ندهم دعایی که جبرئیل به من آموخت که دیگر به داروی طبیب ها نیاز نداشته باشید، علی(علیه السلام) و سلمان و دیگران گفتند آن دارو چیست؟ پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) فرمودند: آب باران را در نیسانبرگیر و هفتاد مرتبه سوره حمد و آیه الکرسی و سوره توحید و سوره فلق و سوره ناس و سوره کافرون به آن بخوان و در هفت روز پشت سر هم، صبح و شب از آن بخور، فرمودند: قسم به کسی که مرا به پیامبری برگزید جبرئیل گوید هر کسی که از این بنوشد خداوند هر بیماری

۱- مهج الدعوات ص ۳۵۶

در بدن او باشد برطرف کرده و عافیت می دهد و آن از رگها و بدن و استخوان و همه اعضایش خارج می کند و از لوح محفوظ پاک می گرداند، قسم به خدایی که مرا به پیامبری برگزید، اگر کسی فرزند ندارد و دوست دارد فرزند دار شود سپس از آن بخورد، فرزنددار می شود اگر چه همسر او عقیم باشد و اگر مرد توانایی مجامعت نداشته و میلی به همسرش ندارد و زن هم عقیم باشد و از آن بنوشد خداوند آن را برطرف می کند و زن اگر بخواهد پسر بزاید، پسر می زاید و اگر دختر بخواهد، دختر می زاید و تصدیق این مطلب در کتاب خداست: «يَهَبُ لِمَنْ يَشاءُ إِناثاً وَ يَهَبُ لِمَنْ يَشاءُ الذُّكُورَ* أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْراناً وَ إِناثاً وَ يَجْعَلُ مَنْ يَشاءُ عَقِيماً» و اگر سر درد داشته باشد به اذن خدا آرام می شود و اگر چشم درد داشته باشد و از آن آب در چشم بچکاند و از آن بخورد و چشمش را با آن بشوید، از بین می رود به اذن خدا و ریشه دندان ها را محکم می کند و دهان را خوشبو می کند و از ریشه دندان لعاب جاری نمی شود و بلغم را قطع می کند و معده او هنگام خوردن و آشامیدن سنگین نشده و منجر به مرضی نمی شود و از باد اذیت نشده و فلج نمی گردد و درد کمر و شکم نمی گیرد و از زکام و درد دندان نمی ترسد و درد معده و قولنج نمی گیرد و احتیاجی به حجامت پیدا نمی کند و دچار ناسور (بواسیر شدید) و حکه (بیماری زیر پوست) و آبله و دیوانگی و جذام و برص و رُعاف (خارج شدن خون از بینی) و قَلس (برگشت غذا و نوشیدنی به فضای دهان چه دهان پر باشد چه خالی که به حالت استفراغ نرسد) و کوری و لالی و کری و مُقعَد (عدم توانایی بر ایستادن) نمی شود و چشمش دچار آب سیاه نمی گردد و بیماری نمی گیرد که روزه ونمازش را فاسد کند و اذیت از وسوسه جن و شیاطین نمی شود، پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: جبرئیل به من گفت اگر شخصی تمامی بیماری های مردم را بگیرد و این را بنوشد از آن شفا یابد، به جبرئیل گفتم: آیا منفعت دیگر برای آن به غیر از این بیماری ها هست؟ جبرئیل گفت: قسم به خدایی که شما را به

پیامبری برانگیخت، کسی که این آیات را بر این آب بخواند خداوند قلبش را پر از نور و ضیاء کرده و الهام به قلبش القا می کند و حکمت بر زبانش جاری گرداند و قلبش را پر از فهم و بصیرت کند به طوری که به کسی عطا نکرده باشد و بر او هزار مغفرت و هزار رحمت فرو فرستد و فریب دادن و خیانت و غیبت و حسد و ظلم و کبر و بخل و حرص و خشم را از قلبش خارج می کند و دشمنی و نفرت و سخن چینی و عیب گیری و غیبت نسبت به مردم را از او خارج می کند و آن شفاء از هر مریضی است.

و در روایت دیگر از آن چیزهایی که بر آب خوانده می شود ، سوره قدر و الله اکبر و لا اله الا الله و صلوات بر پیامبر (صلی الله علیه و اله) هفتاد مرتبه آمده است.

۴) خوردن تخم مرغ

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ عَدِمَ الْوَلَدَ فَلْیَأْکُلِ الْبَیْضَ وَ لْیُکْثِرْ مِنْهُ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که فرزند ندارد تخم مرغ زیاد بخورد.

عَنِ الْأَصْبَغِ عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ نَبِیّاً مِنَ الْأَنْبِیَاءِ شَکَا إِلَی اللَّهِ قِلَّهَ النَّسْلِ فِی أُمَّتِهِ فَأَمَرَهُ أَنْ یَأْمُرَهُمْ بِأَکْلِ الْبَیْضِ فَفَعَلُوا فَکَثُرَ النَّسْلُ فِیهِم. (۲)امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبری از پیامبران از کم بودن نسل امتش به خداوند شکایت کرد، پس خداوند به او امر کرد که آنها را به خوردن تخم مرغ امر کند، آنها چنین کرده و نسلشان زیاد گشت.

۱- المحاسن ج ۲ ص ۴۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۸۰ ، مکارم الأخلاق ص ۱۶۳

۲- المحاسن ج ۲ ص ۴۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۸۰

عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِی حَسَنَهَ الْجَمَّالِ قَالَ: شَکَوْتُ إِلَی أَبِی الْحَسَنِ(علیه السلام) قِلَّهَ الْوَلَدِ فَقَالَ اسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَ کُلِ الْبَیْضَ بِالْبَصَلِ .(۱)

راوی گوید: از کمی فرزند به امام کاظم(علیه السلام) شکایت کردم، پس حضرت فرمودند: استغفار کن و تخم مرغ را با پیاز بخور.

عَنْ مُوسَی بْنِ بَکْرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ(علیه السلام) یَقُولُ: أَکْثِرُوا مِنَ الْبَیْضِ فَإِنَّهُ یَزِیدُ فِی الْوَلَدِ.(۲)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) شنیدم که فرمودند: زیاد تخم مرغ بخورید که فرزند را زیاد می کند.

قَالَ أَبُو الْحَسَنِ (علیه السلام) مَنْ أَکَلَ الْبَیْضَ وَ الْبَصَلَ وَ الزَّیْتَ زَادَ فِی جِمَاعِهِ وَ مَنْ أَکَلَ اللَّحْمَ بِالْبَیْضِ کَبُرَ عَظْمُ وَلَدِه. (۳)

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: کسی که تخم مرغ و پیاز و روغن زیتون را بخورد جماعش زیاد گردد و کسی که گوشت را با تخم مرغ بخورد استخوان فرزندش بزرگ گردد.

۱- المحاسن ج ۲ ص ۴۸۱ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۲۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۷۹

۲- المحاسن ج ۲ ص ۴۸۱ ، بحارالأنوار ج ۶۳ ص ۴۶

۳- مکارم الأخلاق ص ۱۹۵ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۸۴

۵) خوردن غذای ریخته شده از سفره

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَكَلْنَا عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) فَلَمَّا رُفِعَ الْخِوَانُ تَلَقَّطَ مَا وَقَعَ مِنْهُ فَأَكَلَهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ وَ يُكْثِرُ الْوَلَدَ .(۱)

راوی گوید: نزد امام صادق(علیه السلام) بودیم که سفره غذا جمع شد و حضرت آن چه از سفره بر روی زمین ریخت برداشتند و خوردند و فرمودند: فقر را می برد و فرزند را زیاد می کند.

۶) خوردن گیاه کاسنی

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الْهِنْدَبَا يَقْطُرُ عَلَيْهِ قَطَرَاتٌ مِنَ الْجَنَّهِ وَ هُوَ يَزِيدُ فِي الْوَلَدِ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کاسنی قطراتی از بهشت بر روی آن فرو می ریزد و موجب زیادی در فرزند می شود.

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنِ الْبَقْلِ وَ أَنَا عِنْدَهُ فَقَالَ الْهِنْدَبَا لَنَا وَ قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) عَلَيْكُمْ بِأَكْلِ بَقْلَهِ الْهِنْدَبَا فَإِنَّهُ تَزِيدُ فِي الْمَالِ وَ الْوَلَدِ وَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكْثُرَ مَالُهُ وَ وَلَدُهُ فَلْيُدْمِنْ أَكْلَ الْهِنْدَبَا .(۳)

راوی گوید: شخصی از امام صادق(علیه السلام) درباره سبزی سوال کرد و من حضور داشتم، حضرت فرمودند: سبزی ما کاسنی است و امام رضا(علیه السلام) فرمودند:

۱- المحاسن ج ۲ ص ۴۴۴ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۰۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۴ ص ۳۷۹

۲- المحاسن ج ۲ ص ۵۰۸

۳- المحاسن ج ۲ ص ۵۰۸

کاسنی بخورید که موجب زیادی در مال و فرزند می شود و کسی که دوست دارد مال و فرزندش زیاد گردد مداومت بر خوردن کاسنی داشته باشد.

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) مَنْ سَرَّهُ أَنْ یَکْثُرَ مَالُهُ وَ وُلْدُهُ الذُّکُورُ فَلْیُکْثِرْ مِنْ أَکْلِ الْهِنْدَبَا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که خوشحال می شود مال و فرزند پسرش زیاد گردد، کاسنی زیاد بخورد.

عَنْ ثَعْلَبَهَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: عَلَیْکَ بِالْهِنْدَبَاءِ فَإِنَّهُ یَزِیدُ فِی الْمَاءِ وَ یُحَسِّنُ الْوَلَدَ وَ هُوَ حَارٌّ لَیِّنٌ یَزِیدُ فِی الْوَلَدِ الذُّکُورَهَ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کاسنی بخورید که نطفه را زیاد و فرزند را زیبا می کند و آن گرم متعادل است و فرزند پسر را زیاد می گرداند.

۷) استفاده از انگشتر

عَنِ الصَّادِقِ(علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: مَنْ أَرَادَ أَنْ یَکْثُرَ مَالُهُ وَ وُلْدُهُ وَ یُوَسَّعَ رِزْقُهُ عَلَیْهِ فَلْیَتَّخِذْ فَصّاً مِنْ عَقِیقٍ وَ لْیَنْقُشْ عَلَیْهِ ما شاءَ اللَّهُ لا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَنِ أَنَا أَقَلَّ مِنْکَ مالًا وَ وَلَداً أَوْ نَفَراً(۳) وَ اسْتَغْفِرُوا رَبَّکُمْ إِنَّهُ کانَ غَفَّاراً.(۴)

۱- المحاسن ج ۲ ص ۵۰۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۸۱

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۶۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۷۹

۳- در مستدرک الوسائل " وَ یَقْرَأُ " آمده است.

۴- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۳۴

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که می خواهد مال و فرزند و رزقش زیاد گردد، نگینی از عقیق بردارد و در آن نقش کند : ما شاءَ اللَّهُ لا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَنِ أَنَا أَقَلَّ مِنْکَ مالًا وَ وَلَداً أَوْ نَفَراً وَ اسْتَغْفِرُوا رَبَّکُمْ إِنَّهُ کانَ غَفَّاراً .

أَخْبَرَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الطَّيِّبِ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ النَّحْوِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ الْأَنْبَارِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو نَصْرٍ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ الطَّائِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّيْمَرِيُّ الْكَاتِبُ قَالَ: تَزَوَّجْتُ ابْنَهَ جَعْفَرِ بْنِ مَحْمُودٍ الْكَاتِبِ وَ أَحْبَبْتُهَا حُبّاً لَمْ يُحِبَّ أَحَدٌ مِثْلَهُ وَ أَبْطَأَ عَلَيَّ الْوَلَدُ فَصِرْتُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا (علیهما السلام) فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَتَبَسَّمَ وَ قَالَ: اتَّخِذْ خَاتَماً فَصُّهُ فَيْرُوزَجٌ وَ اكْتُبْ عَلَيْهِ «رَبِّ لا تَذَرْنِي فَرْداً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوارِثِينَ»(۱) قَالَ: فَفَعَلْتُ ذَلِكَ فَمَا أَتَى عَلَيَّ حَوْلٌ حَتَّى رُزِقْتُ مِنْهَا وَلَداً ذَكَراً.(۲)

راوی گوید: من با دختر جعفر بن محمود کاتب ازدواج کردم و به گونه ای او را دوست داشتم که کسی مثلش را نداشته و من بچه دار نشدم و نزد علی بن موسی الرضا(علیهما السلام) رفتم و مطلب را گفتم، حضرت خندیدند و فرمودند: یک انگشتری که سنگش فیروزه باشد بردار و بر آن بنویس: (رَبِّ لا تَذَرْنِي فَرْداً وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوارِثِينَ) گوید: این کار را کردم و یک سال نگذشت تا اینکه پسردار شدم.

۱- سوره انبیاء آیه ۸۹

۲- الأمالی للطوسی ص ۴۹

۸) نیت کردن فرزند به اسم علی (علیه السلام)

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: لَمْ يُولَدْ لِي شَيْ ءٌ قَطُّ وَ خَرَجْتُ إِلَى مَكَّهَ وَ مَا لِي وَلَدٌ فَلَقِيَنِي إِنْسَانٌ فَبَشَّرَنِي بِغُلَامٍ فَمَضَيْتُ وَ دَخَلْتُ عَلَى أَبِي الْحَسَنِ(علیه السلام) بِالْمَدِينَهِ فَلَمَّا صِرْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ قَالَ لِي كَيْفَ أَنْتَ وَ كَيْفَ وَلَدُكَ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ خَرَجْتُ وَ مَا لِي وَلَدٌ فَلَقِيَنِي جَارٌ لِي فَقَالَ لِي قَدْ وُلِدَ لَكَ غُلَامٌ فَتَبَسَّمَ ثُمَّ قَالَ سَمِّهِ عَلِيّاً قُلْتُ لَا قَالَ سَمِّهِ عَلِيّاً فَإِنَّ أَبِي كَانَ إِذَا أَبْطَأَتْ عَلَيْهِ جَارِيَهٌ مِنْ جَوَارِيهِ قَالَ لَهَا يَا فُلَانَهُ انْوِي عَلِيّاً فَلَا تَلْبَثُ أَنْ تَحْمِلَ فَتَلِدَ غُلَاماً.(۱)

راوی گوید: به سمت مکه حرکت کردم و هیچ فرزندی برای من متولد نشده بود پس شخصی من را ملاقات کرد و بشارت فرزند پسری را به من داد، گذر کردم و نزد امام کاظم(علیه السلام) در مدینه رفتم و مقابل حضرت قرار گرفتم، حضرت فرمودند: حال خودت و فرزندت چطور است؟ گفتم: جانم به قربانت من به مکه آمدم و فرزندی نداشتم و همسایه ام من را دید و به من گفت: پسرت متولد گشته، حضرت خندیدند سپس فرمودند: اسم او را گذاشته ای؟ گفتم: نه، فرمودند: نام او را علی بگذار چرا که پدرم زمانی که فرزنددار شدنشان از کنیزی به تاخیر می افتاد به او می فرمودند: ای فلانی نیت علی کن، پس مدتی نمی گذشت که باردار شده و پسر می زایید.

۹) اذان بلند گفتن در خانه

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ رَاشِدٍ قَالَ حَدَّثَنِي هِشَامُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَنَّهُ شَكَا إِلَى أَبِي الْحَسَنِ(علیه السلام) سُقْمَهُ وَ أَنَّهُ لَا يُولَدُ لَهُ فَأَمَرَهُ أَنْ يَرْفَعَ صَوْتَهُ بِالْأَذَانِ فِي مَنْزِلِهِ قَالَ فَفَعَلْتُ فَأَذْهَبَ اللَّهُ عَنِّي سُقْمِي وَ كَثُرَ وُلْدِي قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ رَاشِدٍ وَ كُنْتُ دَائِمَ الْعِلَّهِ مَا أَنْفَكُّ مِنْهَا فِي نَفْسِي وَ جَمَاعَهِ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۷

خَدَمِی وَ عِیَالِی حَتَّی إِنِّی کُنْتُ أَبْقَی وَحْدِی وَ مَا لِی أَحَدٌ یَخْدُمُنِی فَلَمَّا سَمِعْتُ ذَلِکَ مِنْ هِشَامٍ عَمِلْتُ بِهِ فَأَذْهَبَ اللَّهُ عَنِّی وَ عَنْ عِیَالِیَ الْعِلَلَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ.(۱)

هشام بن ابراهیم به امام رضا(علیه السلام) از مریضی و نداشتن فرزند شکایت کرد، حضرت به او فرمودند: صدای خود را به اذان در خانه بلند کن، گوید: این کار را کردم پس خداوند مریضی ام را برطرف کرد و فرزندانم زیاد شد، محمد بن راشد گوید: من و خانواده ام و خادم هایم دائم مریض بودیم تا آنجا که تنها بودم و کسی نبود به من کمک کند، زمانی که این مطلب را از هشام شنیدم عمل کردم پس خداوند مریضی ها را از من و خانواده ام برطرف نمود و خدا را شکر می کنم.

۱۰) خوردن گوشت با تخم مرغ

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّ نَبِیّاً مِنَ الْأَنْبِیَاءِ شَکَا إِلَی اللَّهِ قِلَّهَ النَّسْلِ فَقَالَ لَهُ کُلِ اللَّحْمَ بِالْبَیْضِ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پیامبری از پیامبران از کمی نسل به خداوند شکایت کرد پس خداوند فرمود: گوشت را با تخم مرغ بخور.

قَالَ أَبُو الْحَسَنِ(علیه السلام) : مَنْ أَکَلَ الْبَیْضَ وَ الْبَصَلَ وَ الزَّیْتَ زَادَ فِی جِمَاعِهِ وَ مَنْ أَکَلَ اللَّحْمَ بِالْبَیْضِ کَبُرَ عَظْمُ وَلَدِه. (۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۲۹۲ ، المصباح للکفعمی ص ۱۵۳

۲- المحاسن ج ۲ ص ۴۸۱ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۷۲

۳- مکارم الأخلاق ص ۱۹۵ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۸۴

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: کسی که تخم مرغ و پیاز و روغن زیتون را بخورد جماعش زیاد گردد و کسی که گوشت را با تخم مرغ بخورد استخوان فرزندش بزرگ گردد.

۱۱) قطع رحم نکردن و قسم دروغ نخوردن

عَنْ أَبِی عُبَیْدَهَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ فِی کِتَابِ عَلِیٍّ(علیه السلام) : ثَلَاثُ خِصَالٍ لَا یَمُوتُ صَاحِبُهُنَّ أَبَداً حَتَّی یَرَی وَبَالَهُنَّ الْبَغْیُ وَ قَطِیعَهُ الرَّحِمِ وَ الْیَمِینُ الْکَاذِبَهُ یُبَارِزُ اللَّهَ بِهَا وَ إِنَّ أَعْجَلَ الطَّاعَهِ ثَوَاباً لَصِلَهُ الرَّحِمِ وَ إِنَّ الْقَوْمَ لَیَکُونُونَ فُجَّاراً فَیَتَوَاصَلُونَ فَتَنْمِی أَمْوَالُهُمْ وَ یَبَرُّونَ فَتَزْدَادُ أَعْمَارُهُمْ وَ إِنَّ الْیَمِینَ الْکَاذِبَهَ وَ قَطِیعَهَ الرَّحِمِ لَتَذَرَانِ الدِّیَارَ بَلَاقِعَ مِنْ أَهْلِهَا وَ یُثْقِلَانِ الرَّحِمَ وَ إِنَّ تَثَقُّلَ الرَّحِمِ انْقِطَاعُ النَّسْلِ. (۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: در کتاب علی(علیه السلام) آمده است: سه خصلت است که صاحب آن نمی میرد تا اینکه عاقبت بد آن را می بیند ۱- ظلم ۲- قطع رحم ۳- قسم دروغ که به وسیله آن به جنگ خدا می رود، سریع ترین ثواب در طاعت، صله رحم است و همانا گروهی که معصیت کار هستند و با یکدیگر صله رحم می کنند اموالشان زیاد گشته و با نیکی کردن عمرهایشان افزایش می یابد و قسم دروغ و قطع رحم منجر به خالی شدن زمین از مردم شده و رحم زن را سنگین می کنند و سنگین شدن رحم موجب قطع نسل است.

۱- الخصال ج ۱ ص ۱۲۴ ، بحارالأنوار ج ۷۲ ص ۲۷۴

عَنْ طَلْحَهَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَ الْیَمِینَ الْفَاجِرَهَ تُنْغِلُ(۱)

فِی الرَّحِمِ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ مَا مَعْنَی تُنْغِلُ فِی الرَّحِمِ قَالَ تُعْقِرُ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: قسم دروغ موجب فساد رحم می شود، راوی گوید: فدایتان شوم معنای فاسد شدن رحم چیست؟ فرمودند: عقیم شدن آن.

عَن أَبِی الأسوَد قَالَ: سَمِعتُ رَسُولَ اللّهِ (صلی الله علیه و اله) یَقُولُ: الیَمِینُ الفَاجِرَهُ تَعقِمُ الرَّحِمَ.(۳)

راوی گوید: از پیامبر(صلی الله علیه و اله) شنیدم که فرمود: قسم دروغ رحم را عقیم می کند.

عَنْ أَبِی سُودٍ قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یَقُولُ : الْیَمِینُ الْفَاجِرَهُ الَّتِی یَقْتَطِعُ بِهَا الرَّجُلُ مَالَ الْمُسْلِمِ تَعْقِمُ الرَّحِمِ. (۴)

راوی گوید: از پیامبر(صلی الله علیه و اله) شنیدم که فرمودند: قسم دروغی که مرد برای گرفتن مال مسلمان می خورد، رَحِم را عقیم می کند.

۱۲) آویزان کردن سوره آل عمران

عَنِ الصّادِقِ (علیه السلام) قَالَ: إن کُتِبَت بِزَعفَرَان وَ عُلِّقَت عَلَی امرأهٍ تُرِیدُ الحَملَ حُمِلَت بِإذنِ اللهِ تَعَالَی .(۵)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر سوره آل عمران با زعفران نوشته شود و بر زن خواستار بارداری آویزان گردد، به اذن خداوند باردار شود.

۱- در ثواب الأعمال ص ۲۲۷ " لتنقل " آمده است .

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص ۴۳۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۳ ص ۲۰۳

۳- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۳ ص ۱۰۰

۴- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۳۴ ص ۳۵۰

۵- البرهان ج ۱ ص ۵۹۳

راه رفع عقیم شدن زن

لِعَقْمِ النِّسَاءِ: لِيَطْبَخْ نَعْجَةً سَمِينَةً فِي قِدْرٍ فِيهِ مَاءٌ ثُمَّ لِيَتَنَاوَلْ مِنْهُ وَ لْيَكْتُبْ هَذِهِ الْآيَاتِ دَاخِلَ إِنَاءٍ طَاهِرٍ بِخَطٍّ وَاضِحٍ وَ يَشْرَبُ مِنْهُ عِنْدَ مُقَارَبَةِ زَوْجَتِهِ وَ لِيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِهِ وَ أَبْجَدْ هَوَّزْ حَتَّى آخِرِهَا قَالَ «إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَاماً زَكِيّاً ... كَانَ أَمْراً مَقْضِيّاً »(۱) فَحَمَلَتْ بِعَوْنِ اللَّهِ فَحَمَلَتْ بِلُطْفِ اللَّهِ فَحَمَلَتْ

۱- سوره مریم آیات ۱۹تا ۲۱

بِحَوْلِ اللَّهِ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ «فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكاناً قَصِيّاً (۱)» إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئاً أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ»(۲)« سُبْحَانَ الَّذِی بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ»(۳)« سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ وَ سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»(۴)» .(۵)

یک گوسفند ماده چاق در دیگی که در آن آب است پخته شده و مرد از آن بخورد و این آیات را داخل یک ظرف پاکیزه به خط واضح نوشته و هنگام مقاربت با همسر از آن بخورد و بر پیامبر (صلی الله علیه و اله) و آل او صلوات بفرستد و بگوید أبجد هوّز حُطّی کَلَمن سَعفص قَرَشت ثَخّذ ضَظِغ، آیات مورد نوشتن: (إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَاماً زَكِيّاً ... قَالَ كَذَلِكِ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَيَّهَيِّنٌ وَ لِنَجْعَلَهُ آيَهً لِلنَّاسِ وَ رَحْمَهً مِنَّا وَ كَانَ أَمْراً مَقْضِيّاً(۶)) فَحَمَلَتْ بِعَوْنِ اللَّهِ فَحَمَلَتْ بِلُطْفِ اللَّهِ فَحَمَلَتْ بِحَوْلِ اللَّهِ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ (فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكاناً قَصِيّاً (۷)) (إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئاً أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ(۸)) (سُبْحَانَ الَّذِی بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَیْ ءٍ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ(۹)) (سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ وَ سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ(۱۰)).

آداب بسته شدن نطفه فرزندان

۱) خوراک

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) أَنَّهُ نَظَرَ إِلَى غُلَامٍ جَمِيلٍ فَقَالَ يَنْبَغِی أَنْ يَكُونَ أَبُو هَذَا أَكَلَ سَفَرْجَلًا لَيْلَهَ الْجِمَاعِ. (۱۱)

امام صادق(علیه السلام) نگاهشان به پسری زیبا افتاد پس فرمودند: پدر این پسر در شب جماع به مصرف کرده است.

۲) نماز و دعا خواندن

مِنْ كِتَابِ النَّجَاهِ الْمَرْوِیِّ عَنِ الْأَئِمَّهِ (علیهم السلام) إِذَا قَرُبَ الزِّفَافُ يُسْتَحَبُّ أَنْ تَأْمُرَهَا أَنْ تُصَلِّیَ رَكْعَتَيْنِ اسْتِحْبَاباً وَ تَكُونَ عَلَى وُضُوءٍ إِذَا أُدْخِلَتْ عَلَيْكَ وَ تُصَلِّیَ أَنْتَ أَيْضاً مِثْلَ ذَلِكَ وَ تَحْمَدَ اللَّهَ وَ تُصَلِّیَ عَلَى النَّبِیِّ وَ آلِهِ وَ تَقُولَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی إِلْفَهَا وَ وُدَّهَا وَ رِضَاهَاوَ أَرْضِنِی بِهَا وَ اجْمَعْ بَيْنَنَا بِأَحْسَنِ اجْتِمَاعٍ وَ أَيْسَرِ ائْتِلَافٍ فَإِنَّكَ تُحِبُّ الْحَلَالَ وَ تَكْرَهُ

۱- سوره مریم آیه ۲۲

۲- سوره یس آیه ۸۲

۳- سوره یس آیه ۸۳

۴- سوره صافات آیات ۱۸۰ تا ۱۸۲

۵- زاد المعاد ص ۵۸۸

۶- سوره مریم آیات ۱۹تا ۲۱

۷- سوره مریم آیه ۲۲

۸- سوره یس آیه ۸۲
۹- سوره یس آیه ۸۳
۱۰- سوره صافات آیات ۱۸۰ تا ۱۸۲
۱۱- مکارم الأخلاق ص ۱۷۲

الْحَرَامَ وَ تَقُولَ إِذَا أَرَدْتَ الْمُبَاشَرَهَ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی وَلَداً وَ اجْعَلْهُ تَقِیّاً ذَکِیّاً لَیْسَ فِی خَلْقِهِ زِیَادَهٌ وَ لَا نُقْصَانٌ وَ اجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَی خَیْرٍ وَ تُسَمِّیَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ عِنْدَ الْجِمَاعِ.(۱)

روایت شده است: هنگام نزدیک شدن زفاف، مستحب است که همسر خود را امر به دو رکعت نماز مستحبی کنی و و اینکه با وضو باشد و تو هم مثل او نماز بخوان و حمد خدا را به جا بیاور و بر پیامبر و آل او (صلی الله علیه و اله) صلوات بفرست و بگو: اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی إِلْفَهَا وَ وُدَّهَا وَ رِضَاهَا وَ أَرْضِنِی بِهَا وَ اجْمَعْ بَیْنَنَا بِأَحْسَنِ اجْتِمَاعٍ وَ أَیْسَرِ ائْتِلَافٍ فَإِنَّکَ تُحِبُّ الْحَلَالَ وَ تَکْرَهُ الْحَرَامَ و قبل از نزدیکی بگو: اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی وَلَداً وَ اجْعَلْهُ تَقِیّاً ذَکِیّاً لَیْسَ فِی خَلْقِهِ زِیَادَهٌ وَ لَا نُقْصَانٌ وَ اجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَی خَیْرٍ و هنگام جماع نام خداوند را بیاور.

عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا أَرَدْتَ الْوَلَدَ فَتَوَضَّأْ وُضُوءاً سَابِغاً وَ صَلِّ رَکْعَتَیْنِ وَ حَسِّنْهُمَا وَ اسْجُدْ بَعْدَهُمَا سَجْدَهً وَ قُلْ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِحْدَی وَ سَبْعِینَ مَرَّهً ثُمَّ تَغَشَّ امْرَأَتَکَ وَ قُلِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی وَلَداً لِأُسَمِّیَهُ بِاسْمِ نَبِیِّکَ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله) فَإِنَّ اللَّهَ یَفْعَلُ ذَلِکَ وَ لَا تَشُکَّ فِی ذَلِکَ فَإِنِّی أَمَرْتُکَ بِالطَّهُورِ وَ قَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَی (وَ یُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِینَ (۲)) وَ أَمَرْتُکَ بِالصَّلَاهِ وَ قَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یَقُولُ أَقْرَبُ مَا یَکُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ إِذَا رَآهُ سَاجِداً وَ رَاکِعاً وَ أَمَرْتُکَ بِالاسْتِغْفَارِ وَ قَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَی (اسْتَغْفِرُوا رَبَّکُمْ إِنَّهُ کانَ غَفَّاراً یُرْسِلِ

۱- مکارم الأخلاق ص ۲۰۸

۲- سوره بقره آیه ۲۲۲

السَّماءَ عَلَيْكُمْ مِدْراراً وَ يُمْدِدْكُمْبِأَمْوالٍ وَ بَنِينَ (۱)» وَ قَالَ تَعَالَى لِنَبِيِّهِ (صلى الله عليه و اله) «نِ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ (۲)» فَأَمَرْتُكَ أَنْ تَزِيدَ عَلَى السَّبْعِينَ.(۳)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که قصد فرزند پیدا کردی وضویی کامل گرفته و دو رکعت نماز به نیکی به جا آورده و بعد از آن به سجده برو و هفتاد و یک مرتبه استغفار کن سپس با همسرت آمیزش کن و این دعا را بگو: اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی وَلَداً لِأُسَمِّيَهُ بِاسْمِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه و اله) (خدایا به من فرزندی عطا نما تا اسم آن را به اسم پیامبرت محمد (صلی الله علیه و اله) بگذارم)، پس خداوند چنین خواهد کرد و شکی در آن نکن، تو را امر به وضو کردم چرا که خداوند فرموده است: «خداوند طهارت کنندگان را دوست دارد» و تو را امر به نماز کردم به خاطر اینکه از پیامبر(صلی الله علیه و اله) شنیدم که فرمود: نزدیک ترین حالتی که عبد نسبت به خداوند دارد هنگامی است که او را سجده کننده و رکوع کننده ببیند و تو را امر به استغفار کردم چرا که خداوند می فرماید: «استغفار کنید که خداوند بخشنده است ... و در فرزند و مال شما را کمک می کند» و خداوند به پیامبرش فرمود: «اگر برای آنها هفتاد مرتبه استغفار کنی خدا آنها را نمی آمرزد» پس تو را امر کردم بیش از هفتاد مرتبه استغفار کنی.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: إِذَا أَرَدْتَ الْوَلَدَ فَقُلْ عِنْدَ الْجِمَاعِ اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی وَلَداً وَ اجْعَلْهُ تَقِيّاً لَيْسَ فِی خَلْقِهِ زِيَادَةٌ وَ لَا نُقْصَانٌ وَ اجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَى خَيْرٍ.(۴)

۱- سوره نوح آیات ۹ و ۱۰ و ۱۱

۲- سوره توبه آیه ۱۸۰

۳- مکارم الأخلاق ص ۳۳۹، بحارالأنوار ج ۸۸ ص ۳۶۳

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۰

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که قصد جماع داشتی بگو: اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی وَلَداً وَ اجْعَلْهُ تَقِیّاً لَیْسَ فِی خَلْقِهِ زِیَادَةٌ وَ لَا نُقْصَانٌ وَ اجْعَلْ عَاقِبَتَهُ إِلَی خَیْرٍ.

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِذَا تَزَوَّجَ أَحَدُکُمْ کَیْفَ یَصْنَعُ قَالَ قُلْتُ لَهُ مَا أَدْرِی جُعِلْتُ فِدَاکَ قَالَ فَإِذَا هَمَّ بِذَلِکَ فَلْیُصَلِّ رَکْعَتَیْنِ وَ یَحْمَدُ اللَّهَ وَ یَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّی أُرِیدُ أَنْ أَتَزَوَّجَ اللَّهُمَّ فَاقْدِرْ لِی مِنَ النِّسَاءِ أَعَفَّهُنَّ فَرْجاً وَ أَحْفَظَهُنَّ لِی فِی نَفْسِهَا وَ فِی مَالِی وَ أَوْسَعَهُنَّ رِزْقاً وَ أَعْظَمَهُنَّ بَرَکَةً وَ اقْدِرْ لِی مِنْهَا وَلَداً طَیِّباً تَجْعَلُهُ خَلَفاً صَالِحاً فِی حَیَاتِی وَ بَعْدَ مَوْتِی فَإِذَا أُدْخِلَتْ عَلَیْهِ فَلْیَضَعْ یَدَهُ عَلَی نَاصِیَتِهَا وَ یَقُولُ اللَّهُمَّ عَلَی کِتَابِکَ تَزَوَّجْتُهَا وَ فِی أَمَانَتِکَ أَخَذْتُهَا وَ بِکَلِمَاتِکَ اسْتَحْلَلْتُ فَرْجَهَا فَإِنْ قَضَیْتَ فِی رَحِمِهَا وَلَداً فَاجْعَلْهُ مُسْلِماً سَوِیّاً وَ لَا تَجْعَلْهُ شِرْکَ شَیْطَانٍ قُلْتُ وَ کَیْفَ یَکُونُ شِرْکَ شَیْطَانٍ فَقَالَ إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا دَنَا مِنَ الْمَرْأَهِ وَ جَلَسَ مَجْلِسَهُ حَضَرَهُ الشَّیْطَانُ فَإِنْ هُوَ ذَکَرَ اسْمَ اللَّهِ تَنَحَّی الشَّیْطَانُ عَنْهُ وَ إِنْ فَعَلَ وَ لَمْ یُسَمِّ أَدْخَلَ الشَّیْطَانُ ذَکَرَهُ فَکَانَ الْعَمَلُ مِنْهُمَا جَمِیعاً وَ النُّطْفَهُ وَاحِدَهٌ قُلْتُ فَبِأَیِّ شَیْ ءٍ یُعْرَفُ هَذَا جُعِلْتُ فِدَاکَ قَالَ بِحُبِّنَا وَ بُغْضِنَا. (۱)

راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که کسی از شما ازدواج می کند (در شب زفاف) چگونه عمل می کند؟ گفتم: فدایتان شوم نمی دانم، فرمودند: اگر قصد کرد، دو رکعت نماز گزارده و حمد خدا را به جا آورده و بگوید: اللَّهُمَّ إِنِّی أُرِیدُ ... فِی حَیَاتِی وَ بَعْدَ مَوْتِی، پس قبل از جماع دستش را برموهای جلوی سر زن گذاشته و بگوید: اللَّهُمَّ عَلَی کِتَابِکَ ... لَا تَجْعَلْهُ شِرْکَ شَیْطَانٍ، گفتم:

۱- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۰۷، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۱۳

شیطان چگونه شریک در فرزند می شود؟ فرمودند: هنگامی که مرد نزدیک زن می شود و حالت جماع به خود می گیرد، اسم خداوند را یاد کند شیطان از او دور می شود و اگر جماع کند و یاد نکند شیطان آلت خود را همراه مرد داخل رحم می کند اما نطفه یکی است، گفتم: فدایتان شوم شناخت شریک شدن شیطان چگونه است؟ فرمودند: به محبت و دشمنی نسبت به ما.

۳) رعایت زمان

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِين(علیه السلام) : إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْتِيَ أَهْلَهُ فَلْيَتَوَقَ أَوَّلَ الْأَهِلَّهِ وَ أَنْصَافَ الشُّهُورِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَطْلُبُ الْوَلَدَ فِي هَذَيْنِ الْوَقْتَيْنِ وَ الشَّيَاطِينُ يَطْلُبُونَ الشِّرْكَ فِيهِمَا فَيَجِيئُونَ وَ يُحْبِلُون .(۱)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: هر کس خواهد با همسرش آمیزش کند، از اول و وسط های ماه های قمری بپرهیزد چرا که شیطان فرزند را در این دو زمان می خواهد و طالب شریک شدن در آن دو زمان برای فرزند هستند، پس آمده و زنان را باردار می کنند.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) لَا تُجَامِعْ فِي أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ لَا فِي وَسَطِهِ وَ لَا فِي آخِرِهِ فَإِنَّهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَلْيُسَلِّمْ لِسِقْطِ الْوَلَدِ فَإِنْ تَمَّ أَوْشَكَ أَنْ يَكُونَ مَجْنُوناً أَ لَا تَرَى أَنَّ الْمَجْنُونَ أَكْثَرُ مَا يُصْرَعُ فِي أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ وَسَطِهِ وَ آخِرِهِ. (۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: در اول و وسط و آخر ماه قمری جماع نکن، پس کسی که این کار را بکند تسلیم سقط فرزند باشد و اگر فرزند سقط نگردد

۱- الخصال ج ۲ ص ۶۳۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۰

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۰۳ ، مکارم الأخلاق ص ۲۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۲۹

ممکن است دیوانه گردد، آیا نمی بینی دیوانه در اول و وسط و آخر ماه بیشترین حالت دیوانگی را دارد.

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَکَ فِی أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ وَسَطِهِ وَ آخِرِهِ فَإِنَّ الْجُنُونَ وَ الْجُذَامَ وَ الْخَبَلَ یُسْرِعُ إِلَیْهَا وَ إِلَی وَلَدِهَا. (۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی با همسر خود در اول و وسط و آخر ماه قمری جماع نکن که دیوانگی و جذام و خَبَل (فساد در عقل یا اعضای بدن) نسبت به او و فرزندش سرعت می گیرد.

عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی(علیه السلام) عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ فِیمَا أَوْصَی بِهِ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیّاً(علیه السلام) قَالَ یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعْ أَهْلَکَ فِی أَوَّلِ لَیْلَهٍ مِنَ الْهِلَالِ وَ لَا فِی لَیْلَهِ النِّصْفِ وَ لَا فِی آخِرِ لَیْلَهٍ فَإِنَّهُ یُتَخَوَّفُ عَلَی وَلَدِ مَنْ یَفْعَلُ ذَلِکَ الْخَبَلُ فَقَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام) وَ لِمَ ذَاکَ یَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ إِنَّ الْجِنَّ یُکْثِرُونَ غِشْیَانَ نِسَائِهِمْ فِی أَوَّلِ لَیْلَهٍ مِنَ الْهِلَالِ وَ لَیْلَهِ النِّصْفِ وَ فِی آخِرِ لَیْلَهٍ أَ مَا رَأَیْتَ الْمَجْنُونَ یُصْرَعُ فِی أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ فِی آخِرِهِ وَ فِی وَسَطِهِ.(۲)امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در سفارش خود به امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: ای علی در شب اول هلال ماه و شب نیمه ماه و و شب آخر هلال ماه با همسرت جماع نکن، چرا که ترس آن می رود فرزند دچار دیوانگی شود، پس امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: ای رسول خدا به خاطر چیست؟ حضرت

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۴۹۹ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۲۸

فرمودنـد: جن بیشترین ارتبـاط را در این سه شب بـا زنان دارد آیا نمی بینی فرد دیوانه در این سه شب بیشترین حالت دیوانگی را دارد.

عَنْ سَـعْدٍ الْمَوْلَی قَـالَ: قَالَ لِی أَبُو عَبْـدِ اللَّهِ الصَّادِقُ (علیه السـلام) إِیَّاکَ وَ الْجِمَاعَ فِی اللَّیْلَهِ الَّتِی یُهِلُّ فِیهَا الْهِلَالُ فَإِنَّکَ إِنْ فَعَلْتَ ثُمَّ رُزِقْتَ وَلَداً کَانَ مَخْبُوطاً قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ لِمَ تَکْرَهُونَ ذَلِکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ قَالَ أَ مَا تَرَی الْمَصْرُوعَ أَکْثَرُهُمْ لَا یُصْرَعُ إِلَّا فِی رَأْسِ الْهِلَالِ.(۱)

راوی گوید: امام صادق(علیه السـلام) به من فرمودند: در شب اول ماه که در آن هلال دیده می شود جماع نکن که اگر انجام دهی و صـاحب فرزنـد شوی دچـار خباط (بیماری ای شبیه دیوانگی) شود، گفتم: جانم به قربانت چرا این عمل را در اول ماه ناپسند می دارید؟ حضرت فرمودند: آیا نمی دانی افراد دیوانه بیشتر در اول ماه حالت دیوانگی دارند.

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَالِمٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی جَعْفَرٍ(علیه السـلام) لِمَ تَکْرَهُونَ الْجِمَاعَ عِنْدَ مُسْتَهَلِّ الْهِلَالِ وَ فِی النِّصْفِ مِنَ الشَّهْرِ فَقَالَ لِأَنَّ الْمَصْرُوعَ أَکْثَرُ مَا یُصْرَعُ فِی هَذَیْنِ الْوَقْتَیْنِ قُلْتُ قَدْ عَرَفْتُ مُسْتَهَلَّ الْهِلَالِ فَمَا بَالُ النِّصْفِ مِنَ الشَّهْرِ قَالَ إِنَّ الْهِلَالَ یَتَحَوَّلُ مِنْحَالَهٍ إِلَی حَالَهٍ یَأْخُذُ فِی النُّقْصَانِ فَإِنْ فَعَلَ ذَلِکَ ثُمَّ رُزِقَ وَلَداً کَانَ مُقِلًّا فَقِیراً ضَئِیلًا مُمْتَحَناً.(۲)

راوی گوید: به امام باقر(علیه السلام) عرض کردم چرا جماع را در اول و وسط ماه (قمری) ناپسند می دارید، حضرت فرمودند: چون فرد دیوانه بیشتر در این دو زمان دیوانه می شود، گفتم: اول ماه را فهمیدم اما وسط ماه چرا؟ فرمودند:

۱- طبّ الأئمه (علیهم السلام) ص ۱۳۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۰

۲- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۰ ، طب الأئمه (علیهم السلام) ص ۱۳۰

هلال ماه از حالی به حال دیگر تغییر می کند و در حالت کم شدن آن بعد از نصف اگر کسی فرزنددار شود، فرزند او ندار و فقیر و لاغر و امتحان شده گردد.

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ جَعْفَرٍ الْجَعْفَرِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ(علیه السلام) قَالَ: مَنْ أَتَى أَهْلَهُ فِي مُحَاقِ الشَّهْرِ فَلْيُسَلِّمْ لِسِقْطِ الْوَلَدِ.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: کسی که در شب آخر یا سه شب آخر ماه قمری جماع کند، تسلیم سقط شدن فرزند باشد.

رُوِيَ عَنِ الْبَاقِرِ وَ الصَّادِقِ (علیهما السلام) كَرَاهِيَةُ الْجِمَاعِ أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ إِلَّا أَوَّلَ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ فَإِنَّهُ يُسْتَحَبُّ فِيهَا .(۲)

از امام باقر و صادق (علیهما السلام) روایت شده است: شب اول هر ماه قمری جماع کردن مکروه است جز شب اول ماه رمضان که مستحب می باشد.قَالَ الرِّضَا(علیه السلام) اتَّقِ التَّزْوِيجَ إِذَا كَانَ الْقَمَرُ فِي الْعَقْرَبِ فَإِنَّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ مَنْ تَزَوَّجَ وَ الْقَمَرُ فِي الْعَقْرَبِ لَمْ يَرَ خَيْراً أَبَداً ... وَ اتَّقِ الْجِمَاعَ فِي الْيَوْمِ الَّذِي تَنْكَسِفُ فِيهِ الشَّمْسُ وَ فِي لَيْلَةٍ يَنْخَسِفُ فِيهَا الْقَمَرُ وَ فِي الزَّلْزَلَةِ وَ عِنْدَ الرِّيحِ الصَّفْرَاءِ وَ الْحَمْرَاءِ وَ السَّوْدَاءِ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ وَ قَدْ بَلَغَهُ الْحَدِيثُ رَأَى فِي وَلَدِهِ مَا يَكْرَهُ (۳)

امام رضا (علیه السلام) فرمودند: از ازدواج کردن در زمان قمر در عقرب بپرهیز که امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که در آن ازدواج کند خیری نبیند. از جماع کردن

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۴۹۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۰۳ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۱۱

۲- عوالی اللئالی ج ۲ ص ۸۳ ، نورالثقلین ج ۱ ص ۱۷۳ ، کنزالدقائق ج ۲ ص ۲۵۲

۳- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص ۲۳۵

در روزی که خورشید گرفتگی دارد و در شبی که ماه گرفتگی دارد بپرهیز و از جماع کردن هنگام زلزله و باد زرد و قرمز و سیاه بپرهیز که اگر کسی این کار را بکند امر ناپسند در فرزند خود ببیند.

مُحَمَّدُ بْنُ حُمْرَانَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ تَزَوَّجَ وَ الْقَمَرُ فِی الْعَقْرَبِ لَمْ یَرَ الْحُسْنَی.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که ازدواج کند و قمر در عقرب باشد خوبی نمی بیند.

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: قُلْتُ لَهُ هَلْ یُکْرَهُ الْجِمَاعُ فِی وَقْتٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ وَ إِنْ کَانَ حَلَالًا قَالَ نَعَمْ مَا بَیْنَ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَی طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ مِنْ مَغِیبِ الشَّمْسِ إِلَی مَغِیبِ الشَّفَقِ وَ فِی الْیَوْمِ الَّذِی تَنْکَسِفُ فِیهِ الشَّمْسُ وَ فِی اللَّیْلَهِ الَّتِی یَنْکَسِفُ فِیهَا الْقَمَرُ وَ فِی الْیَوْمِ وَ اللَّیْلَهِ الَّتِی یَکُونُ فِیهِمَا الرِّیحُ السَّوْدَاءُ وَ الرِّیحُ الْحَمْرَاءُ وَ الرِّیحُ الصَّفْرَاءُ وَ الْیَوْمِ وَ اللَّیْلَهِ الَّتِی یَکُونُ فِیهِمَا الزَّلْزَلَهُ وَ لَقَدْ بَاتَرَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عِنْدَ بَعْضِ نِسَائِهِ فِی لَیْلَهٍ انْکَسَفَ فِیهَا الْقَمَرُ فَلَمْ یَکُنْ فِی تِلْکَ اللَّیْلَهِ مَا یَکُونُ مِنْهُ فِی غَیْرِهَا حَتَّی أَصْبَحَ فَقَالَتْ لَهُ یَا رَسُولَ اللَّهِ أَ لِبُغْضِ هَذَا مِنْکَ فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ قَالَ لَا وَ لَکِنْ هَذِهِ الْآیَهُ ظَهَرَتْ فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ فَکَرِهْتُ أَنْ أَتَلَذَّذَ وَ أَلْهُوَ فِیهَا وَ قَدْ غَیَّرَ اللَّهُ أَقْوَاماً فِی کِتَابِهِ فَقَالَ «وَ إِنْ یَرَوْا کِسْفاً مِنَ السَّماءِ ساقِطاً یَقُولُوا سَحابٌ مَرْکُومٌ فَذَرْهُمْ حَتَّی

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۹۴ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۱ ص ۲۸۸ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴

يُلاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِی فِيهِ يُصْعَقُونَ (۱)» ثُمَّ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) وَ ايْمُ اللَّهِ لَا يُجَامِعُ أَحَدٌ فَيُرْزَقَ وَلَداً فَيَرَى فِی وَلَدِهِ ذَلِكَ مَا يُحِبُ .(۲)

راوی گوید: به امام باقر(علیه السلام) عرض کردم: آیا جماع در وقتی از زمان ها مکروه است اگر چه حلال باشد؟ فرمودند: بله بین اذان صبح و طلوع خورشید و بین غروب خورشید و مغرب و روزی که خورشید گرفتگی و شبی که ماه گرفتگی باشد و روز و شبی که در آنها باد سیاه و قرمز و زرد و روز و شبی که در آنها زلزله باشد همانا رسول خدا(صلی الله علیه و اله) شبی در نزد یکی از همسرانشان بودند که ماه گرفتگی رخ داد و در آن شب پیامبر(صلی الله علیه و اله) با همسر خود نزدیکی نکردند، هنگام صبح همسر عرضه داشت: ای رسول خدا آیا شب از من نفرت داشتید؟ حضرت فرمودند: نه اما ماه گرفتگی رخ داد که ناپسند داشتم لذت ببرم و خداوند افرادی را در کتابش سرزنش کرده و گوید: (و اگر پاره سنگی در حال سقوط از آسمان ببینند (فکر نمی کنند عذاب است بلکه چنان بر انکار حق اصرار دارند که) می گویند ابری متراکم است * (اکنون که با هیچ دلیلی هدایت نمی شوند)آنان را واگذار تا آن روزشان را که در آن هلاک می شوند، ببینند) امام باقر(علیه السلام) فرمودند: به خدا سوگند هیچ کسی در این زمان جماع نمی کند و فرزنددار نمی شود جز این که آنچه دوست دارد در فرزند نمی بیند.

۱- سوره طور آیات ۴۴ و ۴۵[۱]

۲- المحاسن ج ۲ ص ۳۱۱ ، الکافی (ط-الإسلامیه) ج ۵ ص ۴۹۸ ، الإختصاص ص ۲۱۸

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعْ أَهْلَکَ بَیْنَ الْأَذَانِ وَ الْإِقَامَهِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یَکُونُ حَرِیصاً عَلَی إِهْرَاقِ الدِّمَاءِ .(۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی بین اذان و اقامه با همسر خود جماع نکن که اگر فرزندی به وجود آید حرص در خون ریختن و کشتن دارد.

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَکَ بَعْدَ الظُّهْرِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ فِی ذَلِکَ الْوَقْتِ یَکُونُ أَحْوَلَ الْعَیْنِ وَ الشَّیْطَانُ یَفْرَحُ بِالْحَوَلِ فِی الْإِنْسَانِ.(۲)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی با همسر خود هنگام بعد از ظهر جماع نکن، که اگر فرزندی در آن وقت به وجود آید لوچ گردد و شیطان از لوچ شدن انسان خوشحال می شود.عَنْ مُیَسِّرِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِیزِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ: یَا مُیَسِّرُ تَزَوَّجْ بِاللَّیْلِ فَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَهُ سَکَناً .(۳)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: ای مُیَسِّر در شب ازدواج کن، که خداوند شب را مایه آرامش قرار داده است.

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

۲- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۶۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۹۱

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَشَّاءِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ فِي التَّزْوِيجِ قَالَ مِنَ السُّنَّةِ التَّزْوِيجُ بِاللَّيْلِ لِأَنَّ اللَّهَ جَعَلَ اللَّيْلَ سَكَناً وَ النِّسَاءُ إِنَّمَا هُنَّ سَكَن. (۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: ازدواج کردن در شب از جمله سنت هاست، چون خداوند شب را مایه آرامش قرار داده و زنان شأنشان آرامش دادن است.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: أَوْصَى رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... يَا عَلِيُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَكَ فِي لَيْلَةِ الْفِطْرِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ الْوَلَدُ إِلَّا كَثِيرَ الشَّرِّ يَا عَلِيُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَكَ فِي لَيْلَةِ الْأَضْحَى فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ يَكُونُ لَهُ سِتُّ أَصَابِعَ أَوْ أَرْبَعُ أَصَابِعَ .(۲)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی در شب عید فطر جماع نکن که اگر فرزندی به وجود آید، بسیار شرّ باشد. ای علی در شب عید قربان جماع نکن، که اگر فرزندی به وجود آید شش انگشتی یا چهار انگشتی باشد.رُوِيَ أَنَّ الْجِمَاعَ لَيْلَةَ الْفِطْرِ يُورِثُ عَدَمَ الْوَلَدِ فِي الْوَلَدِ إِلَّا فِي كِبَرِ السِّنِّ وَ لَيْلَةَ الْأَضْحَى يُورِثُ زِيَادَةَ الْإِصْبَعِ أَوْ نُقْصَانَهَا فِي الْوَلَدِ. (۳)

روایت شده است: جماع در شب عید فطر منجر به فرزنددار شدن فرزند در سن پیری می گردد و در شب عید قربان موجب زیاد و کم شدن انگشت در فرزند می شود.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۶۶ ، تفسیرالعیاشی ج ۱ ص ۳۷۱ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۱۸

۲- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۳

۳- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۳۰۷

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعْ أَهْلَکَ فِی النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یَکُونُ مَشُوماً ذَا شَامَهٍ فِی وَجْهِهِ یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعْ أَهْلَکَ فِی آخِرِ دَرَجَهٍ مِنْهُ إِذَا بَقِیَ مِنْهُ یَوْمَانِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یَکُونُ عَشَّاراً أَوْ عَوْناً لِلظَّالِمِ وَ یَکُونُ هَلَاکُ فِئَامٍ مِنَ النَّاسِ عَلَی یَدَیْهِ .(۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی در نیمه شعبان با همسر خود جماع نکن که اگر فرزند به وجود آید شوم بوده و خالی در چهره داشته باشد، ای علی در دو روز باقی مانده از ماه شهبان جماع نکن که اگر فرزندی پدید آید مالیات گیر یا کمک کار ظالم بوده که گروه هایی از مردم را هلاک کند.

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... یَا عَلِیُّ وَ إِذَا خَرَجْتَ فِی سَفَرٍ فَلَا تُجَامِعْ أَهْلَکَ تِلْکَ اللَّیْلَهَ فَإِنَّهُإِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یُنْفِقُ مَالَهُ فِی غَیْرِ حَقٍّ وَ قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ الْمُبَذِّرِینَ کانُوا إِخْوانَ الشَّیاطِینِ یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَکَ إِذَا خَرَجْتَ إِلَی سَفَرٍ مَسِیرَهَ ثَلَاثَهِ أَیَّامٍ وَ لَیَالِیهِنَّ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یَکُونُ عَوْناً لِکُلِّ ظَالِمٍ عَلَیْکَ یَا عَلِیُّ عَلَیْکَ بِالْجِمَاعِ لَیْلَهَ الْإِثْنَیْنِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یَکُونُ حَافِظاً لِکِتَابِ اللَّهِ رَاضِیاً بِمَا قَسَمَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ یَا عَلِیُّ إِنْ جَامَعْتَ أَهْلَکَ فِی لَیْلَهِ الثَّلَاثَاءِ فَقُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ فَإِنَّهُ یُرْزَقُ الشَّهَادَهَ بَعْدَ شَهَادَهِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللَّهِ وَ لَا یُعَذِّبُهُ اللَّهُ مَعَ الْمُشْرِکِینَ وَ یَکُونُ طَیِّبَ النَّکْهَهِ مِنَ الْفَمِ رَحِیمَ الْقَلْبِ سَخِیَّ الْیَدِ طَاهِرَ اللِّسَانِ مِنَ الْغِیبَهِ وَ الْکَذِبِ وَ الْبُهْتَانِ یَا عَلِیُّ وَ إِنْ جَامَعْتَ أَهْلَکَ لَیْلَهَ الْخَمِیسِ

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۳

فَقُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّهُ يَكُونُ حَاكِماً مِنَ الْحُكَّامِ أَوْ عَالِماً مِنَ الْعُلَمَاءِ وَ إِنْ جَامَعْتَهَا يَوْمَ الْخَمِيسِ عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ عَنْ كَبِدِ السَّمَاءِ فَقُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَقْرَبُهُ حَتَّى يَشِيبَ وَ يَكُونُ فَهِماً وَ يَرْزُقُهُ اللَّهُ السَّلَامَةَ فِي الدِّينِ وَ الدُّنْيَا يَا عَلِيُّ فَإِنْ جَامَعْتَهَا لَيْلَةَ الْجُمُعَهِ وَ كَانَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّهُ يَكُونُ خَطِيباً قَوَّالًا مُفَوَّهاً وَ إِنْ جَامَعْتَهَا يَوْمَ الْجُمُعَهِ بَعْدَ الْعَصْرِ فَقُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّهُ يَكُونُ مَعْرُوفاً مَشْهُوراً عَالِماً وَ إِنْ جَامَعْتَهَا فِي لَيْلَهِ الْجُمُعَهِ بَعْدَ صَلَاهِ الْعِشَاءِ الْآخِرَهِ فَإِنَّهُ يُرْجَى أَنْ يَكُونَ لَكُمَا وَلَدٌ مِنَ الْأَبْدَالِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ يَا عَلِيُّ لَا تُجَامِعْ أَهْلَكَ فِي أَوَّلِ سَاعَهٍ مِنَ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ لَا يُؤْمَنُ أَنْ يَكُونَ سَاحِراً مُؤْثِراً لِلدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَهِ .(۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی اگر به سفر رفتی در همان شب با همسرت جماع نکن که اگر فرزندی پدید آید مالش را در غیر راه حق خرج می کند و پیامبر(صلی الله علیه و اله)فرمودند: انفاق کنندگان مال در غیر راه حق برادران شیطان هستند، ای علی اگر سه روز و سه شب به سفر رفتی با همسر خود جماع نکن، که اگر فرزندی ایجاد گردد کمک کار هر ظالم بر تو خواهد بود، ای علی در شب دوشنبه جماع کن که اگر فرزندی به وجود آید حافظ کتاب خدا و راضی به قسمت خداوند باشد، ای علی اگر با همسرت در شب سه شنبه جماع کردی و فرزندی به وجود آید شهادت بعد از شهادت به لا اله الا الله و محمد رسول الله نصیب او گردد و خداوند او را با مشرکین عذاب نکند و دارای دهانی خوش بو و قلبی بسیار مهربان و دستان سخاوتمند و زبانی پاک از غیبت و دروغ و تهمت گردد، ای علی اگر با همسر خود در شب

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۳

پنج شنبه جماع کردی و فرزندی پدید آید او حاکم یا عالم باشد و اگر روز پنج شنبه هنگام زوال خورشید (وقت ظهر) جماع کنی و فرزندی پدید آید شیطان تا پیری نزدیک او نمی شود و با فهم گردیده و خداوند سلامت در دین و دنیا به او عطا کند، ای علی اگر در شب جمعه جماع کنی و فرزندی ایجاد گردد سخنرانی بلیغ خواهد شد، ای علی اگر در روز جمعه بعد از عصر جماع کنی و فرزندی به وجود آید، عالم مشهور و معروف خواهد شد، ای علی اگر در شب جمعه بعد از زمان نماز عشاء جماع کنی و فرزندی پدید آید امید است که از ابدال باشد ان شاء الله، ای علی در اولین ساعت شب جماع نکن که اگر فرزندی پدید آید در امان نبوده که دنیای خود را به آخرت مقدم کند.

عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدٍ الْبَاقِرِ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) : کَرِهَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فِی اللَّیْلَهِ الَّتِی یُرِیدُ فِیهَا الرَّجُلُ سَفَراً وَ قَالَ إِنْ رُزِقَ وَلَداً کَانَ أحولا [أَحْوَلَ]. وَ عَنِ الْبَاقِرِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ (علیهما السلام) أَنَّهُ قَالَ:قَالَ الْحُسَیْنُ بْنُ عَلِیٍّ (علیهما السلام) لِأَصْحَابِهِ اجْتَنِبُوا الْغِشْیَانَ فِی اللَّیْلَهِ الَّتِی تُرِیدُونَ فِیهَا السَّفَرَ فَإِنَّ مَنْ فَعَلَ ذَلِکَ ثُمَّ رُزِقَ وَلَداً کَانَ أحولا [أَحْوَلَ].(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) جماع را در شبی که اراده سفر وجود دارد را ناپسند می داشتند و فرمودند: اگر فرزندی پدید آید لوچ گردد و امام باقر(علیه السلام) فرمودند: حسین بن علی(علیهما السلام) به اصحاب خود فرمودند: در شبی که می خواهید سفر کنید جماع نکنید پس کسی که این کار را بکند فرزندش لوچ گردد.

۱- طبّ الأئمه (علیهم السلام) ص ۱۳۲

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام) کَرِهَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْجِمَاعَ فِی اللَّیْلَهِ الَّتِی یُرِیدُ فِیهَا الرَّجُلُ سَفَراً وَ قَالَ إِنْ رُزِقَ وَلَداً کَانَ جَوَّالَه .(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) جماع در شبی که قصد سفر کردن است را ناپسند می دانستند و فرمودند: اگر فرزندی متولد گردد بسیار به سفر می رود .

قَالَ الرِّضَا(علیه السلام) لَا تَقْرَبِ النِّسَاءَ فِی أَوَّلِ اللَّیْلِ لَا شِتَاءً وَ لَا صَیْفاً وَ ذَلِکَ أَنَّ الْمِعْدَهَ وَ الْعُرُوقَ تَکُونُ مُمْتَلِئَهً وَ هُوَ غَیْرُ مَحْمُودٍ یُتَخَوَّفُ مِنْهُ الْقُولَنْجُ وَ الْفَالِجُ وَ اللَّقْوَهُ وَ النِّقْرِسُ وَ الْحَصَاهُ وَ التَّقْطِیرُ وَ الْفَتْقُ وَ ضَعْفُ الْبَصَرِ وَ الدِّمَاغِ فَإِذَا أُرِیدُ ذَلِکَ فَلْیَکُنْ فِی آخِرِ اللَّیْلِ فَإِنَّهُ أَصَحُّ لِلْبَدَنِ وَ أَرْجَی لِلْوَلَدِ وَ أَذْکَی لِلْعَقْلِ فِی الْوَلَدِ الَّذِی یُقْضَی بَیْنَهُمَا . (۲)امام رضا(علیه السلام) فرمودند: در اول شب چه در تابستان و چه زمستان با زنان جماع نکن و آن به این خاطر است که معده و رگ ها پر بوده و خوب نمی باشد و ترس به وجود آمدن قولنج و فلج شدن و لَقوَه (نوعی بیماری که صورت را به سمت گردن کج می کند) و نِقرِس (درد و ورم در مفاصل پا و انگشتان آن) و سنگ مثانه و قطره قطره آمدن ادرار و ضعف در چشم و مغز، وجود دارد پس اگر کسی چنین اراده ای دارد در آخر شب گذارد که آن سالم تر برای بدن و امیدوار کننده تر برای فرزند و بهتر برای هوش و عقل او است.

۱- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۵۳ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۱۲۸

۲- طب الإمام الرضا (علیه السلام) (الرساله الذهبیه) ص۶۴

۴) رعایت مکان

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) لَا تُجَامِعْ فِی السَّفِینَهِ وَ لَا تُجَامِعْ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَهِ وَ لَا تَسْتَدْبِرْهَا.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: در کشتی و رو و پشت به قبله جماع نکن.

عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ: نَهَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَنِ ... وَ نَهَی أَنْ یُجَامِعَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَهِ وَ عَلَی ظَهْرِ طَرِیقٍ عَامِرٍ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِکَ فَعَلَیْهِ لَعْنَهُ اللَّهِ وَ الْمَلائِکَهِ وَ النَّاسِ أَجْمَعِین. (۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) از جماع کردن رو به روی قبله و در راه پر رفت و آمد نهی کردند، پس کسی که این کار را انجام دهد لعنت خدا و ملائکه و مردم بر او خواهد بود.عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ...یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَکَ تَحْتَ شَجَرَهٍ مُثْمِرَهٍ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یَکُونُ جَلَّاداً قَتَّالًا أوعَرِیفاً یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعْ أَهْلَکَ فِی وَجْهِ الشَّمْسِ وَ تَلْأْلُئِهَا إِلَّا أَنْ یُرْخَی سَتْرٌ فَیَسْتُرَکُمَا فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ لَا یَزَالُ فِی بُؤْسٍ وَ فَقْرٍ حَتَّی یَمُوتَ. (۳)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی با همسر خود در زیر درخت میوه دار جماع نکن، که اگر فرزندی به وجود آید شکنجه گر و آدم کش یا معرفی کننده مردم به ظالمین شود، ای علی در زیر نور آفتاب بدون

۱- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص۲۳۵

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۶ ، مکارم الأخلاق ص ۴۲۵ ، مجموعه ورام ج ۲ ص ۲۵۷

۳- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

پوشش جماع نکن که اگر فرزندی ایجاد گردد، پیوسته در سختی و فقر باشد تا بمیرد.

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعْ أَهْلَکَ عَلَی سُقُوفِ الْبُیُوتِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یَکُونُ مُنَافِقاً مُرَائِیاً مُبْتَدِعاً. (۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی با همسر خود بر روی سقف خانه ها جماع نکن که اگر فرزندی پدید آید، منافق و نشان دهنده خود بیش از آنچه هست و بدعت گذار خواهد شد.

۵) شبیه شدن فرزند به چهره تصور شده هنگام جماع

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: إِنَ الْمَلِکِ قَالَ لِدَانیال أَشْتَهِی أَنْ یَکُونَ لِی ابْنٌ مِثْلَکَ فَقَالَ مَا مَحَلِّی مِنْ قَلْبِکَ قَالَ أَجَلَّ مَحَلٍّ وَ أَعْظَمَهُ قَالَ دَانِیَالُ فَإِذَا جَامَعْتَ فَاجْعَلْ هِمَّتِکَ فِیَّ قَالَ فَفَعَلَ الْمَلِکِ ذَلِکَ فَوُلِدَ لَهُ ابْنٌ أَشْبَهَ خَلْقِ اللَّهِ بِدَانِیَالَ .(۲)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: پادشاه به دانیال پیامبر گفت: دوست دارم فرزندی مثل تو داشته باشم، پس دانیال گفت: جایگاه من نزد تو چقدر است؟ پاسخ داد: با عظمت ترین جایگاه، دانیال گفت: هنگام مجامعت قصد و اراده من را بکن، حضرت فرمودند: پادشاه این کار را کرد و فرزندی را دارا شد که شبیه ترین خلق به دانیال بود.

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۳

۲- قصص الأنبیاء علیهم السلام (للراوندی) ص ۲۳۰ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۶۶

بیان : أقول ذکر الأطباء أیضا أن للتخیل فی وقت الجماع مدخلا فی کیفیه تصویر الجنین قال ابن سینا فی القانون قد قال قوم من العلماء و لم یعدوا عن حکم الجواز إن من أسباب الشبه ما یتمثل حال العلوق فی وهم المرأه أو الرجل من الصور الإنسانیه تمثلا متمکنا انتهی .(۱)

علامه مجلسی گوید: اطباء نیز گویند تخیل کردن هنگام جماع دخالت در کیفیت چهره جنین دارد، ابن سینا در قانون گوید: عده ای از علماء این را گویند در حالی که آن را جایز دانسته اند، از اسباب شباهت آن است که زن و مرد در وهم خود هنگام جماع چیزی از چهره های انسانی را به صورت خوب تصور کنند.

۶) نگاه نکردن به آلت زن در حالت جماع

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ زَیْدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی کَرِهَ لَکُمْ أَیَّتُهَا الْأُمَّهُ أَرْبَعاً وَ عِشْرِینَ خَصْلَهً وَ نَهَاکُمْ عَنْهَا ... کَرِهَ النَّظَرَ إِلَی فُرُوجِ النِّسَاءِ وَ قَالَ یُورِثُ الْعَمَی .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند متعال بیست و پنج خصلت را ناپسند داشته و شما را از آن نهی کرده است: نگاه کردن به آلت زنان هنگام جماع که موجب کوری در فرزند می شود ...

۱- بحار الأنوار ج ۵۷ ص ۳۶۶

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۶ ، الأمالی للصدوق ص ۳۰۱ ، الخصال ج ۲ ص ۵۲۰

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ یَا عَلِیُّ ...لَا یَنْظُرَنَّ أَحَدُکُمْ إِلَی فَرْجِ امْرَأَتِهِ وَ لْیَغُضَّ بَصَرَهُ عِنْدَ الْجِمَاعِ فَإِنَّ النَّظَرَ إِلَی الْفَرْجِ یُورِثُ الْعَمَی فِی الْوَلَدِ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی هیچ کسی از شما به آلت همسر خود هنگام جماع نگاه نکند و چشم خود را ببندد چون نگاه به آلت موجب کوری در فرزند می شود.

عَنْ سَمَاعَهَ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ یَنْظُرُ فِی فَرْجِ الْمَرْأَهِ وَ هُوَ یُجَامِعُهَا قَالَ لَا بَأْسَ بِهِ إِلَّا أَنَّهُ یُورِثُ الْعَمَی فِی الْوَلَدِ.(۲)راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره شخصی که هنگام جماع به آلت زن نگاه می کند سوال کردم، حضرت فرمودند: مشکلی ندارد جز اینکه موجب کوری در فرزند می شود.

۷) پرهیز از صحبت کردن هنگام جماع

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ زَیْدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی کَرِهَ لَکُمْ أَیَّتُهَا الْأُمَّهُ أَرْبَعاً وَ عِشْرِینَ خَصْلَهً وَ نَهَاکُمْ عَنْهَا ... کَرِهَ الْکَلَامَ عِنْدَ الْجِمَاعِ وَ قَالَ یُورِثُ الْخَرَسَ .(۳)

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

۲- تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۱۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۲۱ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۱۱۹

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۶ ، الأمالی للصدوق ص ۳۰۱ ، الخصال ج ۲ ص ۵۲۰

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند متعال بیست و پنج خصلت را ناپسند داشته و شما را از آن نهی کرده است: صحبت کردن هنگام مجامعت، که موجب لالی در فرزند می شود.

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ...یَا عَلِیُّ لَا تَتَکَلَّمْ عِنْدَ الْجِمَاعِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ لَا یُؤْمَنُ أَنْ یَکُونَ أَخْرَسَ. (۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی هنگام جماع صحبت نکن، که اگر فرزندی به وجود آید ایمن از لال شدن نیست.عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ: نَهَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَنِ ... وَ نَهَی أَنْ یُکْثِرَ الْکَلَامُ عِنْدَ الْمُجَامَعَهِ وَ قَالَ یَکُونُ مِنْهُ خَرَسُ الْوَلَد.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) زیاد سخن گفتن هنگام را جماع نهی کردند و فرمودند: فرزند لال می شود.

۸) مجامعت نکردن در زیر آسمان

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ زَیْدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی کَرِهَ لَکُمْ أَیَّتُهَا الْأُمَّهُ أَرْبَعاً وَ عِشْرِینَ خَصْلَهً وَ نَهَاکُمْ عَنْهَا ... کَرِهَ الْمُجَامَعَهَ تَحْتَ السَّمَاءِ .(۳)

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۵ ، الأمالی للصدوق ص ۴۲۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۲۳

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۶ ، الأمالی للصدوق ص ۳۰۱ ، الخصال ج ۲ ص ۵۲۰

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند متعال بیست و پنج خصلت را ناپسند داشته و شما را از آن نهی کرده است: ... جماع کردن در زیر آسمان.

۹) جماع نکردن با زن حائض

اشاره

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ زَیْدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی کَرِهَ لَکُمْ أَیَّتُهَا الْأُمَّهُ أَرْبَعاً وَعِشْرِینَ خَصْلَهً وَ نَهَاکُمْ عَنْهَا ... کَرِهَ لِلرَّجُلِ أَنْ یَغْشَی امْرَأَتَهُ وَ هِیَ حَائِضٌ (۱) فَإِنْ غَشِیَهَا فَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْذُوماً أَوْ أَبْرَصَ فَلَا یَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. (۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند متعال بیست و پنج خصلت را ناپسند داشته و شما را از آن نهی کرده است: جماع کردن با زن حائض پس اگر این کار را انجام دهد و فرزند جذام یا برص بگیرد کسی را جز خودش ملامت نکند.

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) :إِتْیَانُ الْمَرْأَهِ الْحَائِضِ یُورِثُ الْجُذَامَ فِی الْوَلَدِ.(۳)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: هم بستر شدن با زن در حالت حیض موجب جذام در فرزند می شود.

رُوِیَ أَنَّ وَطْأَ الْحَائِضِ یُورِثُ الْحَوَلَ فِی الْوَلَدِ وَ الْحَوَلُ مِنَ الشَّیْطَانِ .(۴)

۱- معنای کراهت در اینجا با توجه به دیگر اخبار حمل بر حرمت می شود.

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۶ ، الأمالی للصدوق ص ۳۰۱ ، الخصال ج ۲ ص ۵۲۰

۳- طب الرضا (علیه السلام) ص ۳۴ ، بحارالأنوار ج ۵۹ ص ۳۲۱

۴- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۳۰۷

روایت شده است: همبستر شدن با زن حائض موجب لوچی در چشم فرزند می شود و لوچی از شیطان است.

عَنْ عُذَافِرٍ الصَّيْرَفِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): تَرَى هَؤُلَاءِ الْمُشَوَّهِينَ خَلْقُهُمْ قَالَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ آبَاؤُهُمْ يَأْتُونَ نِسَاءَهُمْ فِي الطَّمْثِ.(۱)امام صادق(علیه السلام) به راوی فرمودند: آیا این افراد زشت خلقت را می بینی؟ راوی گفت: بله، حضرت فرمودند: این ها کسانی هستند که پدرانشان در حالت حیض با زنانشان جماع کرده اند.

عَن أبی هُرَیرَهِ قَالَ النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله): مَن وَطِئَ إمرَأتَهُ وَ هِیَ حَائِضٌ فَقَضَی مِنهُمَا وَلَدٌ فَأصَابَهُ جُذَامٌ فَلا یَلومَنَّ إلّا نَفسَهُ.(۲)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که با همسرش در حال حیض جماع کند و فرزندی به وجود آید و دچار جذام گردد جز خودش را ملامت نکند.

سیاه شدن پوست فرزند

فَضَائِلِ الْعَشَرَهِ أَنَّهُ أُتِيَ عُمَرُ بِابْنٍ أَسْوَدَ انْتَفَى مِنْهُ أَبُوهُ فَأَرَادَ عُمَرُ أَنْ يُعَزِّرَهُ فَقَالَ عَلِيٌّ (علیه السلام) لِلرَّجُلِ هَلْ جَامَعْتَ أُمَّهُ فِي حَيْضِهَا قَالَ نَعَمْ قَالَ فَلِذَلِكَ سَوَّدَهُ اللَّهُ فَقَالَ عُمَرُ لَوْ لَا عَلِيٌّ لَهَلَكَ عُمَرُ وَ فِي رِوَايَهِ الْكَلْبِي قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) فَانْطَلِقَا فَإِنَّهُ ابْنُكُمَا وَ إِنَّمَا غَلَبَ الدَّمُ النُّطْفَهَ الْخَبَرَ.(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۳۹

۲- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۲ ص ۱۵۷

۳- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۳۶۳ ، صراط المستقیم ج ۲ ص ۱۷ ، بحارالأنوار ج ۴۰ ص ۲۲۹

پسری سیاه پوست نزد عمر آورده شد که پدرش او را فرزند خود نمی دانست پس عمر خواست که زن را مجازات کند، امیرالمومنین(علیه السلام) به پدر او فرمودند: آیا در حالت حیض با مادرش جماع کردی؟ گفت: بله، حضرت فرمودند: به این خاطر خداوند چهره او را سیاه کرده است پس عمر گفت: اگر علی نبود عمر هلاک می شد.در روایت کلبی امیرالمومنین(علیه السلام) به پدر و مادر فرزند فرمودند: بروید که آن فرزند شماست و سیاهی به خاطر غلبه پیدا کردن خون بر نطفه است.

۱۰) پرهیز از جماع بعد از جماع بدون غسل

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى كَرِهَ لَكُمْ أَيَّتُهَا الْأُمَّةُ أَرْبَعاً وَ عِشْرِينَ خَصْلَةً وَ نَهَاكُمْ عَنْهَا ...كَرِهَ أَنْ يَغْشَى الرَّجُلُ الْمَرْأَةَ وَ قَدِ احْتَلَمَ حَتَّى يَغْتَسِلَ مِنِ احْتِلَامِهِ الَّذِي رَأَى فَإِنْ فَعَلَ وَ خَرَجَ الْوَلَدُ مَجْنُوناً فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند متعال بیست و پنج خصلت را ناپسند داشته و شما را از آن نهی کرده است : مرد با زن در حال جنابت جماع نکند تا اینکه غسل کند، پس اگر این کار را بکند و فرزندی دیوانه پدید آید کسی را جز خودش ملامت نکند.

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) الْجِمَاعُ بَعْدَ الْجِمَاعِ مِنْ غَيْرِ فَصْلٍ بَيْنَهُمَا بِغُسْلٍ يُورِثُ لِلْوَلَدِ الْجُنُون. (۲)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۶ ، الأمالی للصدوق ص ۳۰۱ ، الخصال ج ۲ ص ۵۲۰

۲- طب الرضا (علیه السلام) ص ۳۴ ، بحارالأنوار ج ۵۹ ص ۳۲۱

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: جماع بعد از جماع بدون فاصله شدن غسل، موجب دیوانگی در فرزند است.

۱۱) دور کردن زن از خوردن چهار چیز

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ یَا عَلِیُّ ... امْنَعِ الْعَرُوسَ فِی أُسْبُوعِهَا مِنَ الْأَلْبَانِ وَ الْخَلِّ وَ الْکُزْبُرَهِ وَ التُّفَّاحِ الْحَامِضِ مِنْ هَذِهِ الْأَرْبَعَهِ الْأَشْیَاءِ فَقَالَ عَلِیٌّ(علیه السلام) یَا رَسُولَ اللَّهِ وَ لِأَیِّ شَیْ ءٍ أَمْنَعُهَا مِنْ هَذِهِ الْأَشْیَاءِ الْأَرْبَعَهِ قَالَ لِأَنَّ الرَّحِمَ تَعْقَمُ وَ تَبْرُدُ مِنْ هَذِهِ الْأَرْبَعَهِ الْأَشْیَاءِ عَنِ الْوَلَدِ وَ لَحَصِیرٌ فِی نَاحِیَهِ الْبَیْتِ خَیْرٌ مِنِ امْرَأَهٍ لَا تَلِدُ فَقَالَ عَلِیٌّ(علیه السلام) یَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا بَالُ الْخَلِّ تَمْنَعُ مِنْهُ قَالَ إِذَا حَاضَتْ عَلَی الْخَلِّ لَمْ تَطْهُرْ أَبَداً طُهْراً بِتَمَامٍ وَ الْکُزْبُرَهُ تُثِیرُ الْحَیْضَ فِی بَطْنِهَا وَ تُشَدِّدُ عَلَیْهَا الْوِلَادَهَ وَ التُّفَّاحُ الْحَامِضُ یَقْطَعُ حَیْضَهَا فَیَصِیرُ دَاءً عَلَیْهَا. (۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی در طول هفته عروس خود را از خوردن شیرها و سرکه و گشنیز و سیب ترش منع کن، علی (علیه السلام) عرضه داشت: ای رسول خدا برای چی او را از این چهار چیز بازدارم؟ حضرت فرمودند: به خاطر این که رحم از این چهار چیز عقیم و از فرزند سرد می شود و حصیر در کنار خانه بهتر از زن عقیم است، علی(علیه السلام) عرض کرد: ای رسول خدا سرکه به چه خاطر است؟ حضرت فرمودند: اگر زن در حال سرکه خوردن حیض شود، طهارت او هیچ وقت کامل رخ ندهد و گشنیز حیض را در شکم زن بر می انگیزد و ولادت را بر او سخت می کند و سیب ترش حیض را قطع می کند و موجب بیماری در او می شود.

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

۱۲) جماع نکردن با شهوت زن دیگر

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَکَ بِشَهْوَهِ امْرَأَهِ غَیْرِکَ فَإِنِّی أَخْشَی إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ أَنْ یَکُونَ مُخَنَّثاً مُؤَنَّثاً مُخَبَّلًا. (۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی با همسر خود با شهوت زن دیگر جماع نکن، چرا که می ترسم اگر فرزندی به وجود آید، دختری خنثی و معیوب در عقل یا اعضای بدن باشد.

رُوِیَ أَنَّ الْجِمَاعَ بِشَهْوَهِ غَیْرِهَا یُورِثُ تَخْنِیثَ الْوَلَد.(۲)

روایت شده است: جماع با شهوت غیر همسر، موجب خنثی شدن فرزند می شود.

۱۲) پاک نشدن آب مرد و زن با یک پارچه

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ... یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَکَ إِلَّا وَ مَعَکَ خِرْقَهٌ وَ مَعَ أَهْلِکَ خِرْقَهٌ وَ لَا تَمْسَحَا بِخِرْقَهٍ وَاحِدَهٍ فَتَقَعَ الشَّهْوَهُ عَلَی الشَّهْوَهِ فَإِنَّ ذَلِکَ یُعْقِبُ الْعَدَاوَهَ بَیْنَکُمَا ثُمَّ یَرُدُّکُمَا إِلَی الْفُرْقَهِ وَ الطَّلَاقِ(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی با همسر خود جماع نکن جز اینکه همراه تو یک پارچه باشد و همراه او پارچهدیگر و از یک پارچه استفاده

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

۲- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۳۰۷

۳- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

نکنید که شهوت روی شهوت رفته و موجب عداوت و دشمنی بین شما می گردد سپس شما را به جدایی و طلاق سوق می دهد.

۱۳) جماع نکردن در حال ایستاده

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ...یَا عَلِیُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَکَ مِنْ قِیَامٍ فَإِنَّ ذَلِکَ مِنْ فِعْلِ الْحَمِیرِ وَ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ کَانَ بَوَّالًا فِی الْفِرَاشِ کَالْحَمِیرِ الْبَوَّالَهِ فِی کُلِّ مَکَانٍ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی با همسر خود در حال ایستاده جماع نکن که این کار الاغ است و اگر فرزندی به وجود آید در بستر خواب خود بسیار ادرار می کند همچون الاغی که در هر مکان ادرار می کند.

رُوِیَ أَنَّ الْجِمَاعَ بِشَهْوَهِ غَیْرِهَا یُورِثُ تَخْنِیثَ الْوَلَدِ وَ مُجَامَعَتَهَا مِنْ قِیَامٍ یُورِثُ فِیهِ الْبَوْلَ فِی الْفِرَاشِ .(۲)

روایت شده است: جماع کردن با شهوت غیر همسر موجب خنثی شدن فرزند و جماع در حال ایستاده منجر به ادرار کردن فرزند در بستر خواب می شود.

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۲

۲- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۳۰۷

۱۴) نگاه نکردن کودک هنگام جماع

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) إِيَّاكَ وَ الْجِمَاعَ حَيْثُ يَرَاكَ صَبِيٌّ يُحْسِنُ أَنْ يَصِفَ حَالَكَ قُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ كَرَاهَةَ الشُّنْعَةِ(۱) قَالَ لَا فَإِنَّكَ إِنْ رُزِقْتَ وَلَداً كَانَ شُهْرَةً عَلَماً فِي الْفِسْقِ وَ الْفُجُورِ.(۲)

جابر گوید: امام باقر(علیه السلام) فرمودند: از جماعی که کودک تو را ببیند و به خوبی حال تو را بیان کند بپرهیز، گفتم: ای فرزند رسول خدا کراهت شما به خاطر زشت شدن فرزند است، فرمودند: نه اگر فرزنددار شوی فرزندت مشهور به گناه و اعمال زشت خواهد شد.

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: إِيَّاكَ أَنْ تُجَامِعَ أَهْلَكَ وَ صَبِيٌّ يَنْظُرُ إِلَيْكَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) كَانَ يَكْرَهُ ذَلِكَ أَشَدَّ كَرَاهِيَةٍ.(۳)

راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) فرمودند: برحذر باشد که هنگام جماع کردن با همسرت کودکی تو را ببیند، همانا رسول خدا(صلی الله علیه و اله) به شدت این عمل را ناپسند می دانستند.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا غَشِيَ امْرَأَتَهُ وَ فِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ مُسْتَيْقِظٌ يَرَاهُمَا وَ يَسْمَعُ

۱- در طب الأئمه (علیهم السلام) ص ۱۳۳ " کراهه النبیغه " آمده است.

۲- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۴

۳- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۴

كَلَامَهُمَا وَ نَفَسَهُمَا مَا أَفْلَحَ أَبَداً إِذَا كَانَ غُلَاماً كَانَ زَانِياً أَوْجَارِيَةً كَانَتْ زَانِيَةً وَ كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ(عليه السلام)إِذَا أَرَادَ أَنْ يَغْشَى أَهْلَهُ أَغْلَقَ الْبَابَ وَ أَرْخَى السُّتُورَ وَ أَخْرَجَ الْخَدَمَ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: قسم به کسی که جانم در دست اوست اگر کسی با همسر خود جماع کند و کودکی در اتاق بیدار بوده و آن دو را ببیند و صدای سخن گفتن و نفس کشیدن آنها را بشنود، فرزند پدید آمده رستگار نخواهد شد و پسر یا دختر باشد زناکار گردد و علی بن حسین(علیهما السلام) هنگامی که قصد جماع با همسرش را داشت در را بسته و پرده ها را کشیده و خادم ها را بیرون می کردند.

۱۵) دفع مشارکت شیطان در فرزند

اشاره

عَنِ الْحَلَبِيِّ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) فِي الرَّجُلِ إِذَا أَتَى أَهْلَهُ وَ خَشِيَ أَنْ يُشَارِكَهُ الشَّيْطَانُ قَالَ: يَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ وَ يَتَعَوَّذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) در مورد شخصی که می خواهد با همسر خود جماع کرده و ترس شریک شدن شیطان را در فرزند دارد فرمودند: بسم الله بگوید و از شیطان به خدا پناه ببرد.

عَنِ ابْنِ الْقَدَّاحِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) :إِذَا جَامَعَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي الشَّيْطَانَ وَ جَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنِي قَالَ فَإِنْ قَضَى اللَّهُ بَيْنَهُمَا وَلَداً لَا يَضُرُّهُ الشَّيْطَانُ بِشَيْ ءٍ أَبَداً.(۳)

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۵ ص ۵۰۰ ، وسائل الشيعه ج ۲۰ ص ۱۳۳

۲- وسائل الشيعه ج ۲۰ ص ۱۳۵ ، الكافي (ط- الإسلاميه) ج ۵ ص ۵۰۲ ، هدايه الأمه ج ۷ ص ۱۱۷

۳- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۵ ص ۵۰۳ ، وسائل الشيعه ج ۲۰ ص ۱۳۶ ، مسند الإمام احمد بن حنبل ج ۳ ص ۳۹۱

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که هر کدام از شما قصد جماع داشت بگوید: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنِی الشَّیْطَانَ وَ جَنِّبِ الشَّیْطَانَ مَا رَزَقْتَنِی، فرمودند: اگر خداوند به آنان فرزند عطا کند شیطان هیچ وقت به او ضرر نمی رساند.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِذَا أَتَی أَحَدُکُمْ أَهْلَهُ فَلْیَذْکُرِ اللَّهَ فَإِنَّ مَنْ لَمْ یَذْکُرِ اللَّهَ عِنْدَ الْجِمَاعِ وَ کَانَ مِنْهُ وَلَدٌ کَانَ ذَلِکَ شِرْکَ شَیْطَانٍ وَ یُعْرَفُ ذَلِکَ بِحُبِّنَا وَ بُغْضِنَا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که شخصی خواهد با همسر خود جماع کند باید خداوند را یاد کند پس کسی که خدا را هنگام جماع یاد نکند و از او فرزندی پدید آید، شیطان شریک در نطفه آن فرزند است و این شریک شدن با دوست داشتن و نفرت داشتن ما اهل بیت (علیهم السلام) شناخته می شود.

عَنْ سُلَیْمَانَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) مَا قَوْلُ اللَّهِ « شارِکْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ(۲) » فَقَالَ قُلْ فِی ذَلِکَ قَوْلًا أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِیعِ الْعَلِیمِ مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ .(۳)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم منظور از آیه شریفه (در اموال و فرزندان آنها شریک شو) چیست؟ فرمودند: هنگام جماع حتما این را بگو: أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِیعِ الْعَلِیمِ مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ .عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): یَا أَبَا مُحَمَّدٍ أَیَّ شَیْ ءٍ یَقُولُ الرَّجُلُ مِنْکُمْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَیْهِ امْرَأَتُهُ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ أَ یَسْتَطِیعُ الرَّجُلُ أَنْ یَقُولَ شَیْئاً فَقَالَ أَ لَا أُعَلِّمُکَ مَا تَقُولُ قُلْتُ بَلَی قَالَ تَقُولُ بِکَلِمَاتِ اللَّهِ اسْتَحْلَلْتُ فَرْجَهَا وَ فِی أَمَانَهِ اللَّهِ أَخَذْتُهَا اللَّهُمَّ إِنْ

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۰۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۷ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۱۱۷

۲- سوره اسراء آیه ۶۴

۳- تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۳۰۰ ، البرهان ج ۳ ص ۵۴۷ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۹۴

قَضَيْتَ لِي فِي رَحِمِهَا شَيْئاً فَاجْعَلْهُ بَارّاً تَقِيّاً وَ اجْعَلْهُ مُسْلِماً سَوِيّاً وَ لَا تَجْعَلْ فِيهِ شِرْكاً لِلشَّيْطَانِ.(۱)

ابو بصیر گوید: امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ای ابامحمد مردان از شما هنگامی که همسرش بر او وارد می شود چه می گوید؟ گفتم: قربانت گردم آیا می شود چیزی گفت؟ فرمودند: آیا به تو یاد ندهم چه بگویی؟ گفتم: بله، فرمودند: می گویی بِكَلِمَاتِ اللَّهِ اسْتَحْلَلْتُ فَرْجَهَا وَ فِي أَمَانَهِ اللَّهِ أَخَذْتُهَا اللَّهُمَّ إِنْ قَضَيْتَ لِي فِي رَحِمِهَا شَيْئاً فَاجْعَلْهُ بَارّاً تَقِيّاً وَ اجْعَلْهُ مُسْلِماً سَوِيّاً وَ لَا تَجْعَلْ فِيهِ شِرْكاً لِلشَّيْطَانِ .

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) جَالِساً فَذَكَرَ شِرْكَ الشَّيْطَانِ فَعَظَّمَهُ حَتَّى أَفْزَعَنِي قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا الْمَخْرَجُ مِنْ ذَلِكَ قَالَ إِذَا أَرَدْتَ الْجِمَاعَ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ بَدِيعُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ اللَّهُمَّ إِنْ قَضَيْتَ مِنِّي فِي هَذِهِ اللَّيْلَهِ خَلِيفَهً فَلَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شِرْكاً وَ لَا نَصِيباً وَ لَا حَظّاً وَ اجْعَلْهُ مُؤْمِناً مُخْلِصاً مُصَفًّى مِنَ الشَّيْطَانِ وَ رِجْزِهِ جَلَّ ثَنَاؤُكَ .(۲)راوی گوید: نزد امام صادق(علیه السلام) نشسته بودم که موضوع شریک شدن شیطان را بیان کردند و مساله بزرگی دانستند تا اینکه من را ترساندند، گفتم: قربانت گردم راه نجات از آن چیست؟ فرمودند: هنگامی که اراده جماع کردی بگو: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ بَدِيعُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ اللَّهُمَّ إِنْ قَضَيْتَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۰۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۰۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۶

مِنِّی فِی هَذِهِ اللَّیْلَهِ خَلِیفَهً فَلَا تَجْعَلْ لِلشَّیْطَانِ فِیهِ شِرْکاً وَ لَا نَصِیباً وَ لَا حَظّاً وَ اجْعَلْهُ مُؤْمِناً مُخْلِصاً مُصَفًّی مِنَ الشَّیْطَانِ وَ رِجْزِهِ جَلَّ ثَنَاؤُکَ.

شریک شدن شیطان در نطفه فرزندان

عَنْ عَبْدِ الْمَلِکِ بْنِ أَعْیَنَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ(علیه السلام): یَقُولُ إِذَا زَنَی الرَّجُلُ أَدْخَلَ الشَّیْطَانُ ذَکَرَهُ فَعَمِلَا جَمِیعاً فَکَانَتِ النُّطْفَهُ وَاحِدَهً فَخُلِقَ مِنْهَا وَ یَکُونُ شِرْکَ شَیْطَانٍ .(۱)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) شنیدم که فرمودند: هنگامی که مردی زنا کند شیطان آلت خود را داخل کند و یک نطفه ایجاد شود که از مرد و شیطان است و فرزند از آن خلق شود و شیطان در آن شریک باشد.

عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ جَدِّی عَنْ أَبِیهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَمَّا أُسْرِیَ بِی إِلَی السَّمَاءِ حَمَلَنِی جَبْرَئِیلُ عَلَی کَتِفِهِ الْأَیْمَنِ فَنَظَرْتُ إِلَی بُقْعَهٍ بِأَرْضِ الْجَبَلِ حَمْرَاءَ أَحْسَنَ لَوْناً مِنَ الزَّعْفَرَانِ وَ أَطْیَبَ رِیحاً مِنَ الْمِسْکِ فَإِذَا فِیهَا شَیْخٌ عَلَی رَأْسِهِ بُرْنُسٌ فَقُلْتُ لِجَبْرَئِیلَ مَا هَذِهِ الْبُقْعَهُ الْحَمْرَاءُ الَّتِی هِیَ أَحْسَنُ لَوْناً مِنَ الزَّعْفَرَانِ وَ أَطْیَبُ رِیحاً مِنَ الْمِسْکِ قَالَ بُقْعَهُ شِیعَتِکَ وَ شِیعَهِ وَصِیِّکَ عَلِیٍّ (علیه السلام) فَقُلْتُ مَنِ الشَّیْخُ صَاحِبُ الْبُرْنُسِ قَالَ إِبْلِیسُ قُلْتُ فَمَا یُرِیدُ مِنْهُمْ قَالَ یُرِیدُ أَنْ یَصُدَّهُمْ عَنْ وَلَایَهِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام) وَ یَدْعُوَهُمْ إِلَی الْفِسْقِ وَ الْفُجُورِ فَقُلْتُ یَا جَبْرَئِیلُ أَهْوِ بِنَا إِلَیْهِمْ فَأَهْوَی بِنَا إِلَیْهِمْ أَسْرَعَ مِنَ الْبَرْقِ الْخَاطِفِ وَ الْبَصَرِ اللَّامِعِ فَقُلْتُ قُمْ یَا مَلْعُونُ فَشَارِکْ أَعْدَاءَهُمْ فِی

۱- المحاسن ص ۱۰۷ ، ثواب الأعمال ص ۲۶۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۱۲

أَمْوَالِهِمْ وَ أَوْلَادِهِمْ وَ نِسَائِهِمْ فَإِنَّ شِيعَتِی وَ شِيعَهَ عَلِیٍ لَيْسَ لَکَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ فَسُمِّيَتْ قُمْ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: وقتی به آسمان سیر داده شدم جبرئیل من را بر کتف راست خود حمل کرد، پس نگاهم به قطعه ای از زمین افتاد که دارای کوه بود و رنگی بهتر از زعفران و بویی بهتر از مشک داشت و در آن پیرمردی نشسته بود که بر سرش کلاهی چسبیده به لباس بود، به جبرئیل گفتم: این زمین قرمزی که رنگش بهتر از زعفران و بویش بهتر از مشک است چیست؟ گفت: این سرزمین شیعیان تو و شیعیان جانشین تو علی(علیه السلام) است، پس گفتم: این پیرمرد کلاه دار کیست؟ گفت: ابلیس است، گفتم: از شیعیان چه می خواهد؟ گفت: آنها را از ولایت امیرالمومنین(علیه السلام) دور کرده و دعوت به فسق و فجور کند، گفتم: ای جبرئیل من را به سمت آنها پایین ببر پس سریع تر از برق و چشم بر هم زدن به پایین رفت، به ابلیس گفتم: ای ملعون بلند شو و در اموال و فرزندان و زنان دشمنان شیعیان ما شریک شو و تو بر شیعه من و علی(علیه السلام) هیچ سلطه ای نداری، این شد که سرزمین قم، قم نامیده شد.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِیِّ قَالَ: کُنَّا بِمِنًی مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِذْ بَصُرْنَا بِرَجُلٍ سَاجِدٍ وَ رَاکِعٍ وَ مُتَضَرِّعٍ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَحْسَنَ صَلَاتَهُ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) هُوَ الَّذِی أَخْرَجَ أَبَاکُمْ مِنَ الْجَنَّهِ فَمَضَی إِلَيْهِ عَلِیٌّ(علیه السلام) غَيْرَ مُکْتَرِثٍ فَهَزَّهُ هَزَّهً أَدْخَلَ أَضْلَاعَهُ الْيُمْنَی فِی الْيُسْرَی وَ الْيُسْرَی فِی الْيُمْنَی ثُمَ قَالَ لَأَقْتُلَنَّکَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَقَالَ لَنْ تَقْدِرَ عَلَی ذَلِکَ إِلَی أَجَلٍ مَعْلُومٍ مِنْ عِنْدِ رَبِّی مَا لَکَ تُرِيدُ قَتْلِی فَوَ اللَّهِ مَا أَبْغَضَکَ أَحَدٌ إِلَّا سَبَقَتْ نُطْفَتِی إِلَی

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۷۲ ، بحارالأنوار ج ۱۸ ص ۴۰۹

رَحِمِ أُمِّهِ قَبْلَ نُطْفَهِ أَبِيهِ وَ لَقَدْ شَارَكْتُ مُبْغِضَكَ فِي الْأَمْوَالِ وَ الْأَوْلَادِ وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ «وَ شارِكْهُمْ فِي الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ»(۱) قَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) صَدَقَ يَا عَلِيُّ لَا يُبْغِضُكَ مِنْ قُرَيْشٍ إِلَّا سِفَاحِيٌّ وَ لَا مِنَ الْأَنْصَارِ إِلَّا يَهُودِيٌّ وَ لَا مِنَ الْعَرَبِ إِلَّا دَعِيٌّ وَ لَا مِنْ سَائِرِ النَّاسِ إِلَّا شَقِيٌّ وَ لَا مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا سَلَقْلَقِيَّهٌ وَ هِيَ الَّتِي تَحِيضُ مِنْ دُبُرِهَا ثُمَّ أَطْرَقَ مَلِيّاً ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ مَعَاشِرَ الْأَنْصَارِ اعْرِضُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى مَحَبَّهِ عَلِيٍّ (عليه السلام) فَإِنْ أَجَابُوا فَهُمْ مِنْكُمْ وَ إِنْ أَبَوْا فَلَيْسُوا مِنْكُمْ قَالَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ فَكُنَّا نَعْرِضُ حُبَّ عَلِيٍّ(عليه السلام) عَلَى أَوْلَادِنَا فَمَنْ أَحَبَّ عَلِيّاً عَلِمْنَا أَنَّهُ مِنْ أَوْلَادِنَا وَ مَنْ أَبْغَضَ عَلِيّاً انْتَفَيْنَا مِنْهُ.(۲)

راوی گوید: با رسول خدا(صلی الله علیه و اله) در منا بودیم که چشم هایمان به شخصی سجده کننده و رکوع کننده و خاشع افتاد، گفتیم: ای رسول خدا چه نماز زیبایی می خواند، حضرت فرمودند: او کسی است که پدر شما را از بهشت بیرون کرد، پس علی(علیه السلام) با بی باکی به طرف او رفته و تکان زیادی به او داده و دنده های راست او را در دنده های چپ و و دنده های چپ او را در دنده های راست داخل کرد، سپس فرمود: اگر خدا بخواهد تو را می کشم، ابلیس گفت: من را تا مدت معلوم نزد پروردگارم نمی توانی به قتل برسانی، چرا می خواهی من را بکشی؟ به خدا سوگند هیچ کسی نفرت نسبت به تو ندارد جز اینکه نطفه من زودتر از نطفه پدرش در رحم مادر قرارمی گیرد و من شریک متنفران از تو در اموال و فرزندانشان هستم و آن قول خداوند در محکمات کتابش است: (و در اموال و فرزندانشان شریک شو، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی راست می گوید، از قریش کسی بغض تو را ندارد جز اینکه زنازاده باشد و از انصار مدینه کسی

۱- سوره اسراء آیه ۶۴

۲- علل الشرائع ج ۱ ص ۱۴۲

بغض تو را نـدارد جز اینکه یهودی باشـد و از عرب کسـی بغض تو را ندارد جز اینکه پدرش معلوم نباشد که کیست و از سایر مردم کسی نیست جز اینکه شقاوتمند باشد و از زنان کسی نیست جز اینکه از پشتشان حیض شوند.

کِتَـابِ الشِّیرَازِیِّ رَوَی سُـفْیَانُ الثَّوْرِیُّ عَـنْ وَاصِـلٍ عَنِ الْحَسَنِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ فِی قَـوْلِهِ (وَ شـارِکْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلاـدِ(۱)) أَنَّهُ جَلَسَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ(علیهما السـلام) وَ یَزِیدُ بْنُ مُعَاوِیَهَ بْنِ أَبِی سُفْیَانَ یَأْکُلَانِ الرُّطَبَ فَقَالَ یَزِیدُ یَا حَسَنُ إِنِّی مُنْذُ کُنْتُ أُبْغِضُکَ قَالَ الْحَسَنُ اعْلَمْ یَـا یَزِیـدُ إِنَّ إِبْلِیسَ شَـارَکَ أَبَـاکَ فِی جِمَـاعِهِ فَاخْتَلَطَ الْمَاءَانِ فَأَوْرَثَکَ ذَلِکَ عَـدَاوَتِی لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَی یَقُولُ (وَ شارِکْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ(۲)) وَ شَارَکَ الشَّیْطَانُ حَرْباً عِنْدَ جِمَاعِهِ فَوُلِدَ لَهُ صَخْرٌ فَلِذَلِکَ کَانَ یُبْغِضُ جَدِّی رَسُولَ اللَّهِ.(۳)

ابن عباس پیرامون آیه شـریفه (و در اموال و فرزندانشان شـریک شو) گوید: حسن بن علی(علیهما السلام) و یزید بن معاویه در جلسه ای رطب می خوردند، یزید گفت: ای حسن تا بوده من از تو متنفر بودم، حسن(علیه السـلام) گفت: بدان ای یزید ابلیس در جماع پدر تو شراکت داشته و آب آن دو با هم مخلوط شده و موجب دشمنی تو نسبت من گشته، چون خداوندمی فرماید: (و در اموال و فرزندانشان شـریک شو و شـیطان با حَرب (جدّ یزید) در جماعش شـریک بوده و صَـخر (ابوسفیان) متولد شد و بغض جدّ من رسول الله(صلی الله علیه و اله) را داشت.

۱- سوره اسراء آیه ۶۴

۲- سوره اسراء آیه ۶۴

۳- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) (لابن شهرآشوب) ج ۴ ص ۲۲ ، بحارالأنوار ج ۴۴ ص ۱۰۴

عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یَا عَلِیُّ قَالَ لَبَّیْکَ قَالَ لَهُ أَتَی الشَّیْطَانُ الْوَادِیَ فَأْتِ الْوَادِیَ فَانْظُرْ مَنْ فِیهِ فَأَتَی الْوَادِیَ فَدَارَ فِیهِ فَلَمْ یَرَ أَحَداً حَتَّی إِذَا صَارَ عَلَی بَابِهِ لَقِیَ شَیْخاً فَقَالَ مَا تَصْنَعُ هُنَا قَالَ أَرْسَلَنِی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ تَعْرِفُنِی قَالَ یَنْبَغِی أَنْ تَکُونَ أَنْتَ هُوَ یَا مَلْعُونُ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَلا بُدَّ مِنْ أَنْ أُصَارِعَکَ قَالَ لَا بُدَّ مِنْهُ فَصَارَعَهُ فَصَرَعَهُ عَلِیٌّ (علیه السلام) قَالَ قُمْ عَنِّی یَا عَلِیُّ حَتَّی أُبَشِّرَکَ فَقَامَ عَنْهُ فَقَالَ بِمَ تُبَشِّرُنِی یَا مَلْعُونُ قَالَ إِذَا کَانَ یَوْمُ الْقِیَامَهِ صَارَ الْحَسَنُ (علیه السلام) عَنْ یَمِینِ الْعَرْشِ وَ الْحُسَیْنُ (علیه السلام) عَنْ یَسَارِ الْعَرْشِ یُعْطُونَ شِیعَتَهُمُ الْجَوَائِزَ مِنَ النَّارِ قَالَ فَقَامَ إِلَیْهِ فَقَالَ أَ لَا أُصَارِعُکَ مَرَّهً أُخْرَی قَالَ نَعَمْ فَصَرَعَهُ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) قَالَ قُمْ عَنِّی حَتَّی أُبَشِّرَکَ فَقَامَ عَنْهُ فَقَالَ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ أَخْرَجَ ذُرِّیَّتَهُ مِنْ ظَهْرِهِ مِثْلَ الذَّرِّ قَالَ فَأَخَذَ مِیثَاقَهُمْ فَقَالَ أَ لَسْتُ بِرَبِّکُمْ قالُوا بَلی قَالَ فَأَشْهَدَهُمْ عَلی أَنْفُسِهِمْ فَأَخَذَ مِیثَاقَ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله) وَ مِیثَاقَکَ فَعَرَفَ وَجْهَکَ الْوُجُوهُ وَ رُوحَکَ الْأَرْوَاحُ فَلَا یَقُولُ لَکَ أَحَدٌ أُحِبُّکَ إِلَّا عَرَفْتَهُ وَ لَا یَقُولُ لَکَ أَحَدٌ أُبْغِضُکَ إِلَّا عَرَفْتَهُ قَالَ قُمْ صَارِعْنِی قَالَ ثَالِثَهً قَالَ نَعَمْ فَصَارَعَهُ فَأَعْرَقَهُ ثُمَّ صَرَعَهُ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) فَقَالَ یَا عَلِیُّ لَا تُبْغِضْنِی قُمْ عَنِّی حَتَّی أُبَشِّرَکَ قَالَ بَلَی وَ أَبْرَأُ مِنْکَ وَ أَلْعَنُکَ قَالَ وَ اللَّهِ یَا ابْنَ أَبِی طَالِبٍ مَا أَحَدٌ یُبْغِضُکَ إِلَّا أَشْرَکْتُ فِی رَحِمِ أُمِّهِ وَ فِی وُلْدِهِ فَقَالَ لَهُ أَ مَا قَرَأْتَ کِتَابَ اللَّهِ (وَ شارِکْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ وَ عِدْهُمْ وَ ما یَعِدُهُمُ الشَّیْطانُ إِلَّا غُرُوراً(۱)) (۲).

۱- سوره اسراء آیه ۶۴

۲- تفسیر فرات الکوفی ص۱۴۷

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی، علی(علیه السلام) فرمود: در اطاعت شما هستم، پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: شیطان به دره کوه آمده ببین چه کسی آنجاست، علی(علیه السلام) به آنجا رفته و دور زد و هیچ کس را ندید تا اینکه به در ورودی آن آمد و پیرمردی را ملاقات کرد، پیرمرد گفت: این جا چه کار می کنی؟ علی(علیه السلام) فرمود: رسول الله(صلی الله علیه و اله) من را فرستاده است، پیرمرد گفت: من را می شناسی؟ علی(علیه السلام) فرمود: تو همان ملعون (ابلیس) هستی؟ گفت: بله، علی(علیه السلام) فرمود: پس چاره ای جز درگیر شدن با تو را ندارم، ابلیس گفت: بله چاره ای نیست، با هم درگیر شدند و علی(علیه السلام) او را زمین زد و روی او قرار گرفت، ابلیس گفت: ای علی از روی من بلند شو تا بشارتی به تو بدهم، علی(علیه السلام) بلند شد و فرمود: چه بشارتی داری ای ملعون؟ گفت: در روز قیامت حسن(علیه السلام) از سمت راست عرش و حسین(علیه السلام) از سمت چپ عرش به شیعیان خودشان حکم عبور از جهنم را می دهند، علی(علیه السلام) فرمود: بار دیگر درگیر شویم، ابلیس گفت: بله، پس امیرالمومنین(علیه السلام) او را زمین زد، ابلیس گفت: از روی من بلند شو تا بشارتی به تو بدهم، پس حضرت بلند شد، ابلیس گفت: هنگامی که خداوند آدم را خلق کرد فرزندانش را از پشتش مثل مورچه خارج کرد و از آنها میثاق گرفت پس گفت: من پروردگار شما نیستم؟ گفتند: بله، پس آنها را برخودشان شاهد گرفت و میثاق محمد(صلی الله علیه و اله) و تو را از آنها گرفت، پس صورت ها صورت تو و ارواح روح تو را می شناسند و هیچ کسی به تو نمی گوید تو را دوست دارم جز اینکه او را می شناسی و هیچ کسی بغض تو را ندارد جز اینکه او را می شناسی، علی(علیه السلام) فرمود: با من کشتی بگیر، گفت: بار سوم؟ فرمود: بله پس حضرت درگیر شده و عرق او را در آورد و او را زمین زد، ابلیس گفت: ای علی بغض من را نداشته باش و از روی من بلند شو تا بشارتی به تو بدهم، امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: من از تو بیزارم و تو را لعن می کنم، گفت: ای پسر

ابوطالب هیچ کسی نیست که بغض تو را داشته باشد جز اینکه در رحم مادرش و در فرزندانش شریک هستم، آیا کتاب خدا را نخوانده ای:(و در اموال و فرزندانشان شریک شو و به آنها وعده بده و شیطان جز به دروغ آنها را وعده نمی دهد) .

عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ رَزِينٍ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَحَدِهِمَا (علیهما السلام) قَالَ: شِرْكُ الشَّيْطَانِ مَا كَانَ مِنْ مَالٍ حَرَامٍ فَهُوَ مِنْ شِرْكِهِ وَ يَكُونُ مَعَ الرَّجُلِ حِينَ يُجَامِعُ فَيَكُونُ نُطْفَتُهُ مَعَ نُطْفَتِهِ إِذَا كَانَ حَرَاماً قَالَ كِلْتَيْهِمَا جَمِيعاً يَخْتَلِطُهُ وَ قَالَ رُبَّمَا خُلِقَ مِنْ وَاحِدَهٍ وَ رُبَّمَا خُلِقَ مِنْهُمَا جَمِيعا .(۱)

امام باقر یا امام صادق(علیهما السلام) فرمودند: شریک شدن شیطان در نطفه از مال حرام به وجود می آید و شیطان هنگام جماع مرد، همراه او بوده و نطفه او با نطفه مرد مخلوط می شود که گاهی فرزند از یک نطفه خلق شود و گاهی از هر دو .عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْجَنَّهَ عَلَى كُلِّ فَحَّاشٍ (۲) بَذِيٍّ قَلِيلِ الْحَيَاءِ لَا يُبَالِي مَا قَالَ وَ لَا مَا قِيلَ لَهُ ، فَإِنَّكَ إِنْ فَتَّشْتَهُ لَمْ تَجِدْهُ إِلَّا لِغَيَّهٍ أَوْ شِرْكِ شَيْطَانٍ. فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ فِي النَّاسِ شِرْكُ شَيْطَانٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَ مَا تَقْرَأُ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ « وَ شارِكْهُمْ فِي الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ(۳)» فَقِيلَ وَ فِي النَّاسِ مَنْ لَا يُبَالِي مَا قَالَ وَ مَا قِيلَ لَهُ فَقَالَ نَعَمْ مَنَ تَعَرَّضَ لِلنَّاسِ فَقَالَ فِيهِمْ (۴) وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُمْ لَا يَتْرُكُونَهُ فَذَلِكَ الَّذِي لَا يُبَالِي مَا قَالَ وَ مَا قِيلَ لَه .(۵)

۱- تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۳۰۰ ، البرهان ج ۳ ص ۵۴۷ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۹۴

۲- در تفسیر العیّاشی ج ۲ ص ۲۹۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۳۵۵ " فاحش " آمده است.

۳- سوره اسراء آیه ۶۴

۴- در الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۲ ص ۳۲۳ " تَعَرَّضَ لِلنّاس یَشتِمُهُم " آمده است.

۵- کتاب سلیم بن قیس الهلالی ج ۲ ص ۹۵۶

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند بهشت را بر هر ناسزاگوی کم حیاء که باکی ندارد چه بگوید و چه درباره او گفته شود حرام کرده است، پس اگر حال او را جویا شوی یا زنا زاده است و یا از شریک شدن شیطان در نطفه به وجود آمده، گفته شد: ای رسول خدا آیا در مردم مشارکت شیطان وجود دارد؟ حضرت فرمودند: آیا کلام خداوند را نخوانده ای: (و در اموال و فرزندانشان شریک شو) گفته شد: آیا در مردم کسانی هستند که باکی ندارند چه بگویند و چه در مورد آنها گفته شود؟ فرمودند: بله کسی که متعرض مردم شود و در مورد آنها چیزی بگوید (فحش دهد) در حالی که می داند مردم رهایش نمی کنند پس او آن کسی است که باکی ندارد چه بگوید و چه درباره اش بگویند.قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : مَنْ لَمْ يُبَالِ مَا قَالَ وَ مَا قِيلَ فِيهِ فَهُوَ شِرْكُ شَيْطَانٍ وَ مَنْ لَمْ يُبَالِ أَنْ يَرَاهُ النَّاسُ مُسِيئاً فَهُوَ شِرْكُ شَيْطَانٍ وَ مَنِ اغْتَابَ أَخَاهُ الْمُؤْمِنَ مِنْ غَيْرِ تِرَةٍ بَيْنَهُمَا فَهُوَ شِرْكُ شَيْطَانٍ وَ مَنْ شُغِفَ بِمَحَبَّةِ الْحَرَامِ وَ شَهْوَةِ الزِّنَا فَهُوَ شِرْكُ شَيْطَان . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که ابایی ندارد که چه بگوید و چه چیزی در مورد او گفته شود و کسی که ابابی ندارد که مردم او را گناهکار ببینند و کسی که پشت برادر مومن خود بدون دشمنی غیبت کند و کسی که به محبت حرام و شهوت زنا دل ببندد، شیطان در نطفه او شریک است.

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ مِنْ عَلَامَاتِ شِرْكِ الشَّيْطَانِ الَّذِي لَا يُشَكُّ فِيهِ أَنْ يَكُونَ فَحَّاشاً لَا يُبَالِي مَا قَالَ وَ لَا مَا قِيلَ فِيهِ.(۲)

۱- من لا يحضره الفقيه ج ۴ ص ۴۱۷ ، معانی الأخبار ص ۴۰۰ ، الإختصاص ص ۲۲۰

۲- الكافی (ط - الإسلاميه) ج ۲ ص ۳۲۳ ، إرشاد القلوب ج ۱ ص ۱۴۳ ، وسائل الشيعه ج ۱۶ ص ۳۲

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: از علامت های شریک شدن شیطان که شکی در آن نیست آن است که فرد بسیار فحش دهنده بوده و اعتنایی ندارد چه می گوید و چه درباره او گفته شود.

عَنْ یَزِیدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَمَّنْ حَدَّثَهُ قَالَ: کَتَبَ أَبُو جَعْفَرٍ (علیه السلام) إِلَی سَعْدٍ الْخَیْرِ ... فَلَمَّا غَشِیَ النَّاسَ ظُلْمَهُ خَطَایَاهُمْ صَارُوا إِمَامَیْنِ دَاعٍ إِلَی اللَّهِ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی وَ دَاعٍ إِلَی النَّارِ فَعِنْدَ ذَلِکَ نَطَقَ الشَّیْطَانُ فَعَلَا صَوْتُهُ عَلَی لِسَانِ أَوْلِیَائِهِ وَ کَثُرَ خَیْلُهُ وَ رَجْلُهُ وَ شَارَکَ فِی الْمَالِ وَ الْوَلَدِ مَنْ أَشْرَکَهُ فَعَمِلَ بِالْبِدْعَهِ وَ تَرَکَ الْکِتَابَ وَ السُّنَّه.(۱)

امام باقر(علیه السلام) به سعد الخیر نوشتند: ... پس زمانی که مردم را تاریکی خطاهایشان فرا گیرد، مردم دو دسته شوند، عده ای دعوت کننده به حق و عده ای دعوت کننده به آتش در این هنگام شیطان با زبان دوستانش به سخن آید و صدایش را بالا برده و سپاه سواره و پیاده او زیاد گردد و در مال و فرزند شریک گردد و کسی که شیطان شریک در او شود به بدعت عمل کرده و قرآن و سنت را ترک می کند .

عَنْ أَبِی هَدِیَّهَ قَالَ حَدَّثَنِی أَنَسُ بْنُ مَالِکٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) کَانَ ذَاتَ یَوْمٍ جَالِساً عَلَی بَابِ الدَّارِ وَ مَعَهُ عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) إِذْ أَقْبَلَ شَیْخٌ فَسَلَّمَ عَلَی رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِعَلِیٍّ (علیه السلام) أَ تَعْرِفُ الشَّیْخَ فَقَالَ عَلِیٌّ(علیه السلام) مَا أَعْرِفُهُ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) هَذَا إِبْلِیسُ فَقَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام) لَوْ عَلِمْتُ یَا رَسُولَ اللَّهِ لَضَرَبْتُهُ ضَرْبَهً بِالسَّیْفِ فَخَلَّصْتُ أُمَّتَکَ مِنْهُ قَالَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۸ ص ۵۵ ، الوافی ج ۲۶ ص ۹۲ ، بحارالأنوار ج ۷۵ ص ۳۶۱

فَانْصَرَفَ إِبْلِيسُ إِلَى عَلِيٍّ (علیه السلام) فَقَالَ لَهُ ظَلَمْتَنِی یَا أَبَا الْحَسَنِ أَ مَا سَمِعْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَقُولُ « وَ شارِکْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ » فَوَ اللَّهِ مَا شَارَکْتُ أَحَداً أَحَبَّکَ فِی أُمِّهِ .(۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) روزی بر در خانه بودند و علی(علیه السلام) همراه ایشان که ناگاه پیرمردی آمد و بر پیامبر(صلی الله علیه و اله)سلام کرد، رسول خدا(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) فرمودند: آیا پیرمرد را می شناسی؟ علی(علیه السلام) عرض کرد: نه نمی شناسم، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: این ابلیس است پس علی(علیه السلام) عرض کردند: ای رسول خدا اگر می دانستم، با یک ضربه شمشیر امتت را از او پاک می کردم، ابلیس به طرف علی(علیه السلام) آمد و گفت: ای اباالحسن به من ظلم کردی، آیا نشنیدی خداوند می فرماید: (و در اموال و فرزندانشان شریک شو) به خدا سوگند کسی که تو را دوست دارد در رحم مادرش شریک نمی شوم.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَیْنَا رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) جَالِسٌ إِذْ نَظَرَ إِلَى حَیَّهٍ کَأَنَّهَا بَعِیرٌ فَهَمَّ عَلِیٌّ بِضَرْبِهَا بِالْعَصَا فَقَالَ لَهُ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) مَهْ إِنَّهُ إِبْلِیسُ وَ إِنِّی قَدْ أَخَذْتُ عَلَیْهِ شُرُوطاً أَلَّا یُبْغِضَکَ مُبْغِضٌ إِلَّا شَارَکَهُ فِی رَحِمِ أُمِّهِ وَ ذَلِکَ قَوْلُهُ تَعَالَى «وَ شارِکْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ» .(۲)

راوی گوید: هنگامی که رسول خدا(صلی الله علیه و اله) نشسته بودند ناگاه چشمشان به ماری افتاد که چهره اش شبیه شتر بود، علی(علیه السلام) قصد کرد با عصا او را بکشد که پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: صبر کن او ابلیس است و من بر او شرط کردم که هیچ کسی بغض تو نداشته باشد جز اینکه در رحم مادرش شریک شود و این فرمایش خداوند است: (و در اموال و فرزندانشان شریک شو

۱- المحاسن ج ۲ ص ۳۳۲ ، بحارالأنوار ج ۱۸ ص ۸۸

۲- تفسیر فرات الکوفی ص ۲۴۲ ، شواهدالتنزیل ج ۱ ص ۴۵۱

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یَا أَبَا مُحَمَّدٍ أَیَّ شَیْ ءٍ یَقُولُ الرَّجُلُ مِنْکُمْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَیْهِ امْرَأَتُهُ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ أَ یَسْتَطِیعُ الرَّجُلُ أَنْ یَقُولَ شَیْئاً فَقَالَ أَ لَا أُعَلِّمُکَ مَا تَقُولُ قُلْتُ بَلَی قَالَ تَقُولُ بِکَلِمَاتِ اللَّهِ اسْتَحْلَلْتُ فَرْجَهَا وَ فِی أَمَانَهِ اللَّهِ أَخَذْتُهَا اللَّهُمَّ إِنْ قَضَیْتَ لِی فِی رَحِمِهَا شَیْئاً فَاجْعَلْهُ بَارّاً تَقِیّاً وَ اجْعَلْهُ مُسْلِماً سَوِیّاً وَ لَا تَجْعَلْ فِیهِ شِرْکاً لِلشَّیْطَانِ قُلْتُ وَ بِأَیِّ شَیْ ءٍ یُعْرَفُ ذَلِکَ قَالَ أَ مَا تَقْرَأُ کِتَابَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ ابْتَدَأَ هُوَ « وَ شارِکْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ » ثُمَّ قَالَ إِنَّ الشَّیْطَانَ لَیَجِی ءُ حَتَّی یَقْعُدَ مِنَ الْمَرْأَهِ کَمَا یَقْعُدُ الرَّجُلُ مِنْهَا وَ یُحْدِثُ کَمَا یُحْدِثُ وَ یَنْکِحُ کَمَا یَنْکِحُ قُلْتُ بِأَیِّ شَیْ ءٍ یُعْرَفُ ذَلِکَ قَالَ بِحُبِّنَا وَ بُغْضِنَا فَمَنْ أَحَبَّنَا کَانَ نُطْفَهَ الْعَبْدِ وَ مَنْ أَبْغَضَنَا کَانَ نُطْفَهَ الشَّیْطَانِ.(۱)

ابوبصیر گوید: امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ای ابامحمد مردان از شما هنگامی که همسرش بر او وارد می شود چه می گوید؟ گفتم: قربانت گردم آیا می شود چیزی گفت؟ فرمودند: آیا به تو یاد ندهم چه بگویی؟ گفتم: بله، فرمودند: می گویی: بِکَلِمَاتِ اللَّهِ اسْتَحْلَلْتُ فَرْجَهَا وَ فِی أَمَانَهِ اللَّهِ أَخَذْتُهَا اللَّهُمَّ إِنْ قَضَیْتَ لِی فِی رَحِمِهَا شَیْئاً فَاجْعَلْهُ بَارّاً تَقِیّاً وَ اجْعَلْهُ مُسْلِماً سَوِیّاً وَ لَا تَجْعَلْ فِیهِ شِرْکاً لِلشَّیْطَانِ ، گفتم: دلیل بر شریک شدن شیطان چیست؟ حضرت فرمودند: آیا کتاب خدا را نخوانده ای که می فرماید: (و در اموال و فرزندانشان شریک شو)، سپس فرمودند: شیطان همان گونه می نشیند که مرد نسبت به زن در جماع می نشیند و همان کاری را می کند که مرد می کند و جماع می کند همان طور که مرد جماع می کند، گفتم: شریک شدن شیطان در فرزند چگونه فهمیده

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۰۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۳۶

می شود؟ فرمودند: به دوست داشتن و نداشتن ما اهل بیت، پس کسیکه ما را دوست دارد نطفه پدرش است و کسی که ما را دوست ندارد نطفه شیطان.

عَنْ عَطِيَّهَ أَخِي أَبِي الْمَغْرَاءِ قَالَ: ذَكَرْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) الْمَنْكُوحَ مِنَ الرِّجَالِ قَالَ لَيْسَ يُبْلِي اللَّهُ تَعَالَى بِهَذَا الْبَلَاءِ أَحَداً وَ لَهُ فِيهِ حَاجَهٌ إِنَّ فِي أَدْبَارِهِمْ أَرْحَاماً مَنْكُوسَهً وَ حَيَاءُ أَدْبَارِهِمْ كَحَيَاءِ الْمَرْأَهِ وَ قَدْ شَرِكَ فِيهِمُ ابْنٌ لِإِبْلِيسَ يُقَالُ زَوَالٌ فَمَنْ شَرِكَ فِيهِ مِنَ الرِّجَالِ كَانَ مَنْكُوحاً وَ مَنْ شَرِكَ فِيهِ مِنَ النِّسَاءِ كَانَ (۱)عَقِيماً

مِنَ الْمَوْلُودِ وَ الْعَامِلُ بِهَا مِنَ الرَّجُلِ إِذَا بَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَهً لَمْ يَتْرُكْهُ وَ هُمْ بَقِيَّهُ سَدُومَ أَمَا إِنِّي لَسْتُ أَعْنِي بَقِيَّتَهُمْ أَنَّهُمْ وُلْدُهُ وَ لَكِنْ مِنْ طِينَتِهِمْ قُلْتُ سَدُومُ الَّذِي قُلِبَتْ عَلَيْهِمْ قَالَ هِيَ أَرْبَعَهُ مَدَائِنَ سَدُومُ وَ صَدِيمُ وَ الدنا [لَدْنَا] وَ عُمَيْرَا قَالَ فَأَتَاهُمْ جَبْرَئِيلُ (علیه السلام) وَ هُنَّ مَقْلُوبَاتٌ إِلَى تُخُومِ الْأَرَضِينَ السَّابِعَهِ فَوَضَعَ جَنَاحَهُ تَحْتَ السُّفْلَى مِنْهُنَّ وَ رَفَعَهُنَّ جَمِيعاً حَتَّى سَمِعَ أَهْلُ السَّمَاءِ الدُّنْيَا نُبَاحَ كِلَابِهِمْ ثُمَّ قَلَبَهَا.(۲)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره مردان مورد لواط سوال کردم، حضرت فرمودند: خداوند کسی را که نسبت به او توجه داشته باشد به این بلاء مبتلا نمی کند همانا این افراد در پشتشان رَحِم های تغییر یافته وجود دارد (یعنی شهوتشان به پشت منتقل شده است) و حیائشان نسبت به پشت همچون حیاء زن است و پسر ابلیس به نام زَوال در نطفه آنها شریک شده و کسی که او در آن شریک شود اگر مرد باشد مورد لواط بوده و اگر زن باشد از فرزند عقیم گردد و لواط کننده هنگامی که به سن چهل سالگی برسد اینعمل را

۱- در الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۴۹ و وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۳۴ : کانَت مِنَ المَوارِد " آمده است.

۲- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۵۲ ، البرهان ج ۵ ص ۱۶۶

ترک نکنـد و آنان باقی مانـده قوم سـدوم هسـتند و منظورم از باقی مانـده، نسل آنها نیست بلکه طینت آنهاست، گفتم: سـدوم آنهایی هسـتند که زمین برای آنها زیر و رو شـد؟ حضـرت فرمودنـد: آنان چهار شـهر هسـتند سَـدوم، صَـدیم، لَدنا و عُمَیرا که جبرئیل(علیه السـلام) در حالی که آنها در انتهای زمین های هفت گانه بودنـد بال خود را در زمین آنها برده و آن را بالا آورد تا اینکه صدای سگان آنها را اهل آسمان دنیا شنیدند و سپس آن را برگرداند.

عَنْ سُـلَيْمَانَ بْنِ خَالِـدٍ قَـالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْـدِ اللَّهِ (علیه السـلام) مَـا قَوْلُ اللَّهِ «شارِكْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ» فَقَالَ قُلْ فِی ذَلِكَ قَوْلًا أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. (۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره آیه (در اموال و فرزندان آن ها شریک شو) سوال کردم، فرمودند: هنگام جماع بگو أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

صَفْوَانُ الْجَمَّالُ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السـلام) فَاسْتَأْذَنَ عِيسَى بْنُ مَنْصُورٍ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُ مَا لَكَ وَ لِفُلَانٍ يَا عِيسَى أَمَا إِنَّهُ مَـا يُحِبُّكَ فَقَـالَ بِأَبِی وَ أُمِّی يَقُولُ قَوْلَنَا وَ يَتَوَلَّى مَنْ نَتَوَلَّى فَقَالَ إِنَّ فِيهِ نَخْوَةَ إِبْلِيسَ فَقَالَ بِأَبِی وَ أُمِّی أَ لَيْسَ يَقُولُ إِبْلِيسُ «خَلَقْتَنِی مِنْ نـارٍ وَ خَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ(۲) » فَقَـالَ أَبُو عَبْـدِ اللَّهِ (علیه السـلام) وَ قَـدْ يَقُولُ اللَّهُ « وَ شـارِكْهُمْ فِی الْأَمْوالِ وَ الْأَوْلادِ(۳)» فَالشَّيْطَانُ يُبَاضِعُ ابْنَ آدَمَ هَكَذَا وَ قَرَنَ بَيْنَ إِصْبَعَيْهِ .(۴)

۱- بحار الأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۹۴ ، تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۳۰۰ ، البرهان ج ۳ ص ۵۴۷

۲- سوره اعراف آیه ۱۲

۳- سوره اسراء آیه ۶۴

۴- تفسیر العیّاشیّ ج ۲ ص ۳۰۰ ، البرهان ج ۳ ص ۵۴۸ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۹۴

راوی گوید: نزد امام صادق(علیه السلام) بودم که عیسی بن منصور از حضرت اجازه ورود گرفت، حضرت فرمودند: ای عیسی چرا با فلانی ارتباط داری؟ او تو را دوست ندارد، گفت: پدر و مادرم فدایتان او هم عقیده ما است و دوست دارد کسی را که ما دوست داریم، پس حضرت فرمودند: در او تکبر و فخر ابلیس است، گفت: آیا ابلیس نمی گوید (من را از آتش خلق کردی و آدم را از گل) حضرت فرمودند: خداوند می فرماید ([شیطان] در اموال و فرزندان آن ها شریک شو) پس شیطان با پسر آدم این چنین جماع می کند و دو انگشت دست خود را کنار هم آوردند.

عَن أبِی هُرَیرَهِ عَن رَسُولِ اللهِ(صلی الله علیه و اله): یَأتِی عَلَی النَّاسِ زَمانٌ یُشَارِکُهُم الشَّیاطِینَ فِی أولادِهِم قِیلَ: وَ کائِنٌ ذَلِکَ یَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: نَعَم، قَالُوا: وَ کَیفَ نَعرِفُ أولادَنا مِن أولادِهِم؟ قَالَ: بِقِلَّهِ الحَیاءِ وَ قِلَّهِ الرَّحمَه.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بر مردم زمانی فرا می‌رسد که شیاطین در فرزندان آنان مشارکت می کنند، گفته شد: این شدنی است ای رسول خدا؟ فرمودند: بله، گفتند: چگونه فرزندانمان را از فرزندان آنان تشخیص دهیم؟ فرمودند: به کم شرمی و کم رحمی.

نجات از شریک شدن شیطان

قَالَ أمیرُالمُؤمِنین(علیه السلام): یَا کُمَیلُ انْجُ بِوَلَایَتِنَا مِنْ أَنْ یَشْرَکَکَ الشَّیطَانُ فِی مَالِکَ وَ وُلْدِک .(۲)

۱- کنزالعمال ج ۳ ص ۱۲۶

۲- تحف العقول ص ۱۷۴ ، بشاره المصطفی ص ۲۸ ، بحارالأنوار ج ۷۴ ص ۲۷۲

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: ای کمیل به واسطه ولایت ما از شریک شدن شیطان در مال و فرزندانت نجات پیدا کن.

۱۶) جماع نکردن هنگام شیردادن فرزند

قَالَ (صلی الله علیه و اله) : لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَنْهَی عَنِ الْغِیلَهِ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: همت کردم که از جماع مرد با زن هنگام شیر دادن فرزند نهی کنم.

۱۷) جماع نکردن در حالت حنا بستن

عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ أَبِی زَیْنَبَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ لِرَجُلٍ مِنْ أَوْلِیَائِهِ : لَا تُجَامِعْ أَهْلَکَ وَ أَنْتَ مُخْتَضِبٌ فَإِنَّکَ إِنْ رُزِقْتَ وَلَداً کَانَ مُخَنَّثاً.(۲)

امام صادق(علیه السلام) به یکی از دوستانشان فرمودند: با همسر خود در حال حنا بستن جماع نکن که اگر فرزنددار شوی فرزند خنثی شود.

۱۸) پوشش هنگام جماع

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): إِذَا أَتَی أَحَدُکُم أهلَهُ فَلیَستَتِر فَإِنَّهُ إِذَا لَم یَستَتِر استَحیَت المَلائِکهُ وَ خَرِجَت وَ حَضَرَهُ الشَّیطانُ فَإِذَا کانَ بَینَهُما وَلَدٌ کانَ الشَّیطانُ فِیهِ شَرِیکاً.(۳)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هرگاه یکی از شما با همسرش درآمیخت باید خود را بپوشاند، چرا که اگر نپوشاند فرشتگان شرم می کنند و خارج می شوند و

۱- معانی الأخبار ص ۲۸۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۹۰

۲- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۵۸ ، طب الأئمه (علیهم السلام) ص ۱۳۲ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۹۲

۳- کنزالعمال ج ۱۶ ص ۳۴۳ ، المعجم الأوسط ج ۱ ص ۶۳

شیطان حاضر می شود و اگر از آنان فرزندی به وجود آید شیطان در نطفه او شریک می گردد .

مراقبت های ایام بارداری مادر

۱) بهترین غذا و دارو

قَالَ أَمِيرُالمُومِنِينَ (علیه السلام) : مَا تَأْكُلُ الْحَامِلُ مِنْ شَیْ ءٍ وَ لَا تَتَدَاوَى بِهِ أَفْضَلَ مِنَ الرُّطَبِ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لِمَرْيَمَ « وَ هُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَهِ تُساقِطْ عَلَيْكِ رُطَباً جَنِيًّا * فَكُلِي وَ اشْرَبِي وَ قَرِّي عَيْناً(۱) » .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: زن حامله هیچ خوراک و دارویی برای او بهتر از خرمای تازه نیست، خداوند متعال به مریم فرمود (و تنه خرما را به سوی خود حرکت ده تا برایت خرمای تازه و چیده بریزد پس از آن بخور و آب بیاشام و خاطرت را خوش دار) .

۲) عوامل ایجاد زیبایی و اخلاق نیکو در فرزند

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: نَظَرَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِلَى غُلَامٍ جَمِيلٍ فَقَالَ يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ أَبَوَا هَذَا الْغُلَامِ أَكَلَا السَّفَرْجَلَ وَ قَالَ السَّفَرْجَلُ يُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَ يَجُمُّ الْفُؤَادَ.(۳)راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) نگاهشان به پسر زیبایی خورد و فرمودند: پدر و مادر این پسر، به خورده اند و فرمودند: به صورت را زیبا کرده و قلب را آرام و راحت می کند.

۱- سوره مریم آیه ۲۵ و ۲۶

۲- الخصال ج ۲ ص ۶۳۷ ، هدایه الأمه ج ۸ ص ۱۸۸ ، بحارالأنوار ج ۱۰ ص ۱۱۵

۳- المحاسن ج ۲ ص ۵۴۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۶۷ ، هدایه الأمه ج ۸ ص ۱۶۸

قَالَ رَسُولُ الله (صلی الله علیه و اله): کُلُوا السَّفَرْجَلَ فَإِنَّهُ یَزِیدُ فِی الذِّهْنِ وَ یَذْهَبُ بِطَخَاءِ الصَّدْرِ وَ یُحَسِّنُ الْوَلَدَ وَ قَالَ مَنْ أَکَلَ سَفَرْجَلًا ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ عَلَی الرِّیقِ صَفَا ذِهْنُهُ وَ امْتَلَأَ جَوْفُهُ حُکْماً وَ عِلْماً وَ وُقِیَ مِنْ کَیْدِ إِبْلِیسَ وَ جُنُودِهِ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به بخورید که قوت ذهن را زیاد می کند و سنگینی سینه را می برد و فرزند را زیبا می کند و فرمودند: کسی که سه روز ناشتا به بخورد ذهن او صاف و خالی از ناخالصی می شود و شکمش پر از حکمت و علم گشته و از حیله ابلیس و سربازانش رهایی می یابد.

عَنْ سُلَیْمَانَ بْنِ جَعْفَرٍ الْجَوْهَرِیِّ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: کَسَرَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) سَفَرْجَلَهً وَ أَطْعَمَ جَعْفَرَ بْنَ أَبِی طَالِبٍ وَ قَالَ لَهُ کُلْ فَإِنَّهُ یُصَفِّی اللَّوْنَ وَ یُحَسِّنُ الْوَلَدَ .(۲)

امام کاظم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) یک به را قطعه کردند و به جعفر بن ابی طالب دادند و فرمودند: بخور که رنگ چهره را صاف و درخشان کرده و فرزند را زیبا می کند .

عَنْ سَجَادَهَ رَفَعَهُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ أَکَلَ سَفَرْجَلَهً عَلَی الرِّیقِ طَابَ مَاؤُهُ وَ حَسُنَ وَلَدُهُ .(۳)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که میوه به را ناشتا بخورد، نطفه او نیکو و فرزندش زیبا گردد .

۱- مکارم الأخلاق ص ۱۷۲ ، بحارالأنوار ج ۶۳ ص ۱۷۷ ، مستدرک الوسائل ج ۱۶ ص ۴۰۲

۲- المحاسن ج ۲ ص ۵۴۹ ، الکافی (ط-الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۵۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۶۶

۳- المحاسن ج ۲ ص ۵۴۹ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۵۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۶۶

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: كُلُوا السَّفَرْجَلَ وَ تَهَادُوهُ بَيْنَكُمْ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَ يُنْبِتُ الْمَوَدَّةَ فِي الْقَلْبِ وَ أَطْعِمُوهُ حَبَالاكُمْ فَإِنَّهُ يُحَسِّنُ أَوْلَادَكُمْ وَ فِي رِوَايَةٍ يُحَسِّنُ أَخْلَاقَ أَوْلَادِكُمْ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: میوه بِه را بخورید و به هم هدیه دهید، چرا که آن چشم را جلا داده و محبت را در قلب می رویاند و به زنان باردارتان بدهید که فرزندان شما را زیبا می کند و در روایتی اخلاق او را خوب می کند .

عَنْ كِتَابِ الْإِمَامَةِ وَ التَّبْصِرَةِ لِعَلِيِّ بْنِ بَابَوَيْهِ عَنْ مُوسَى بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): رَائِحَةُ الْأَنْبِيَاءِ رَائِحَةُ السَّفَرْجَلِ وَ رَائِحَةُ الْحُورِ الْعِينِ رَائِحَةُ الْآسِ وَ رَائِحَةُ الْمَلَائِكَةِ رَائِحَةُ الْوُرُودِ وَ رَائِحَةُ ابْنَتِي فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ (علیها السلام) رَائِحَةُ السَّفَرْجَلِ وَ الْآسِ وَ الْوَرْدِ وَ لَمَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيّاً وَ لَا وَصِيّاً إِلَّا وُجِدَ مِنْهُ رَائِحَةُ السَّفَرْجَلِ فَكُلُوهَا وَ أَطْعِمُوا حَبَالاكُمْ يُحَسِّنْ أَوْلَادَكُمْ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بوی پیامبران بوی میوه بِه است و بوی زنان بهشتی بوی ریحان و بوی ملائکه بوی گل ها و بوی دخترم فاطمه (علیها السلام) بوی بِه و ریحان و گل هاست و هیچ پیامبری و جانشینی مبعوث نشدجز اینکه بوی بِه از او استشمام می شد، پس آن را بخورید و به زنان باردارتان بدهید که فرزندان شما را زیبا می کند .

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): أَطْعِمُوا حَبَالاكُمُ السَّفَرْجَلَ فَإِنَّهُ يُحَسِّنُ أَخْلَاقَ أَوْلَادِكُم. (۳)

۱- مکارم الأخلاق ص ۱۷۱ ، بحارالأنوار ج ۶۳ ص ۱۷۶

۲- بحارالأنوار ج ۶۳ ص ۱۷۷ ، مستدرک الوسائل ج ۱۶ ص ۴۰۰

۳- الدعوات (للراوندی) ص ۱۵۱ ، بحارالأنوار ج ۶۳ ۱۷۷

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به همسران باردارتان بِه بدهید که اخلاق فرزندانتان را نیکو می کند.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : أَكْلُ السَّفَرْجَلِ قُوَّةٌ لِلْقَلْبِ الضَّعِيفِ وَ يُطَيِّبُ الْمَعِدَةَ وَ يَزِيدُ فِي قُوَّةِ الْفُؤَادِ وَ يُشَجِّعُ الْجَبَانَ وَ يُحَسِّنُ الْوَلَد.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خوردن بِه موجب قوت گرفتن قلب ضعیف و پاک شدن معده و زیاد شدن قوت قلب و شجاع شدن شخص ترسو و زیبایی فرزند می شود.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الرِّضَا(علیه السلام) قَالَ: أَطْعِمُوا حَبَالاكُمُ اللُّبَانَ فَإِنْ يَكُنْ فِي بَطْنِهَا غُلَامٌ خَرَجَ ذَكِيَّ الْقَلْبِ عَالِماً شُجَاعاً وَ إِنْ تَكُنْ جَارِيَةٌ حَسُنَ خُلُقُهَا وَ خِلْقَتُهَا وَ عَظُمَتْ عَجِيزَتُهَا وَ حَظِيَتْ عِنْدَ زَوْجِهَا.(۲)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: به همسران باردارتان کندر دهید که اگر در شکمش پسر باشد، فردی باهوش و عالم و شجاع باشد و اگر دختر باشد،خوش اخلاق و خوش خلقت گردیده و لگن او بزرگ شده و نزد همسر خود بهره مند باشد .

عَنْ عُبْدُوسِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْبَغْدَادِيِّ رَفَعَهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: الْحِنَّاءُ يَذْهَبُ بِالسَّهَكِ وَ يَزِيدُ فِي مَاءِ الْوَجْهِ وَ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ يُحَسِّنُ الْوَلَدَ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: گیاه حناء بوی بد عرق بدن را برده و درخشانی چهره را زیاد کرده و بوی دهان را خوش بو و موجب زیبایی فرزند می شود .

عَنْ عَمْرِو بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْخُرَاسَانِيِّ (الرِّضَا (علیه السلام)) قَالَ: أَكْلُ الرُّمَّانِ يَزِيدُ فِي مَاءِ الرَّجُلِ وَ يُحَسِّنُ الْوَلَدَ. (۴)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: خوردن انار موجب زیاد شدن نطفه مرد و زیبایی فرزند می شود .

۱- الخصال ج ۲ ص ۶۱۲ ، تحف العقول ص ۱۰۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۲۸

۲- تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۰ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۵

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۱۲۱ ، ثواب الأعمال ص ۲۱

۴- المحاسن ج ۲ ص ۵۴۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۵۵ ، بحارالأنوار ج ۶۳ ص ۱۶۴

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) مَا مِنِ امْرَأَهٍ حَامِلَهٍ أَکَلَتِ الْبِطِّیخَ إِلَّا یَکُونُ مَوْلُودُهَا حَسَنَ الْوَجْهِ وَ الْخُلُقِ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ زن بارداری نیست که خربزه بخورد جز اینکه فرزندش خوش صورت و خوش اخلاق گردد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): أَطْعِمُوا الْمَرْأَهَ فِی شَهْرِهَا الَّذِی تَلِدُ فِیهِ التَّمْرَ فَإِنَّ وَلَدَهَا یَکُونُ حَلِیماً نَقِیّاً.(۲)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به زن باردار در ماهی که زایمان می‌کند خرما بدهید چون فرزندش صبور و با تقوا خواهد شد.

عَنْ ثَعْلَبَهَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: عَلَیْکَ بِالْهِنْدَبَاءِ فَإِنَّهُ یَزِیدُ فِی الْمَاءِ وَ یُحَسِّنُ الْوَلَدَ وَ هُوَ حَارٌّ لَیِّنٌ یَزِیدُ فِی الْوَلَدِ الذُّکُورَهَ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کاسنی بخورید که نطفه را زیاد و فرزند را زیبا می کند و آن گرم متعادل است و فرزند پسر را زیاد می گرداند.

۱- بحار الأنوار ج ۵۹ ص ۲۹۹ ، طب النبیّ (صلی الله علیه واله) ص ۲۹

۲- مکارم الأخلاق ص ۱۶۹ ، بحارالأنوار ج ۶۳ ص ۱۴۱

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۶۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۷۹

۳) رشد عقل فرزند

قَالَ رَسُولُ الله (صلی الله علیه و اله): اسْقُوا نِسَاءَكُمُ الْحَوَامِلَ اللُّبَانَ فَإِنَّهَا تَزِيدُ فِی عَقْلِ الصَّبِیِّ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به زنان باردارتان کندر دهید که عقل کودک را زیاد می کند .

۴) دفع سموم غذا از زن باردار

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): إن شَرِبَت مَاءَها الحَوَامِلُ نَفَعَتهَا وَ سَلِمَتهَا مَن سُمُومِ الطَّعَامِ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زن باردار اگر از آب سوره بینه (با زعفران بر ظرفی نوشته و سپس شسته شود) استفاده کند برای او نافع بوده و او را از سموم غذا در سلامت می دارد .

۵) جماع در ایام بارداری

بِإِسْنَادِهِ عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ: نَهَی النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) عَنْ وَطْءِ الْحَبَالَی حَتَّی یَضَعْن. (۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) از جماع با زن باردار نهی کردند تا اینکه زایمان کند.

۱- طب النبیّ (صلی الله علیه واله) ص ۲۴ ، بحارالأنوار ج ۵۹ ص ۲۹۴

۲- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۷۱۷

۳- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۹۳ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۲۳۶

عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: أَوْصَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ ...یَا عَلِیُّ إِذَا حَمَلَتِ امْرَأَتُکَ فَلَا تُجَامِعْهَا إِلَّا وَ أَنْتَ عَلَی وُضُوءٍ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِیَ بَیْنَکُمَا وَلَدٌ یَکُونُ أَعْمَی الْقَلْبِ بَخِیلَ الْیَدِ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) سفارش کردند: ای علی هنگام بارداری همسرت با وضو جماع کن وگرنه اگر فرزندی ایجاد گردد کور دل و بخیل باشد.

عَنْ رِفَاعَهَ بْنِ مُوسَی قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَی بْنَ جَعْفَرٍ (علیه السلام) قُلْتُ أَشْتَرِی الْجَارِیَهَ إِلَی أَنْ قَالَ قُلْتُ: فَإِنْ کَانَ حَمْلٌ فَمَا لِی مِنْهَا إِنْ أَرَدْتُ قَالَ لَکَ مَا دُونَ الْفَرْجِ إِلَی أَنْ تَبْلُغَ فِی حَمْلِهَا أَرْبَعَهَ أَشْهُرٍ وَ عَشَرَهَ أَیَّامٍ فَإِذَا جَازَ حَمْلُهَا أَرْبَعَهَ أَشْهُرٍ وَ عَشَرَهَ أَیَّامٍفَلَا بَأْسَ بِنِکَاحِهَا فِی الْفَرْجِ قُلْتُ إِنَّ الْمُغِیرَهَ وَ أَصْحَابَهُ یَقُولُونَ لَا یَنْبَغِی لِلرَّجُلِ أَنْ یَنْکِحَ امْرَأَتَهُ وَ هِیَ حَامِلٌ قَدِ اسْتَبَانَ حَمْلُهَا حَتَّی تَضَعَ فَیَغْذُوَ وَلَدُهُ قَالَ هَذَا مِنْ فِعَالِ الْیَهُودِ.(۲)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) سوال کردم: من کنیزی می خرم و او باردار است حال می توانم با او جماع کنم؟ فرمودند: جماع بدون آلت زن باشد تا اینکه چهار ماه و ده روز از وی بگذرد بعد می توانی دخول داشته باشی، گفتم: مغیره و یارانش می گویند: مرد با همسرش در حال بارداری نباید جماع کند تا اینکه فرزند به دنیا آمده و غذا بخورد، حضرت فرمودند: این عملکرد یهود است .

۱- الأمالی للصدوق ص ۵۶۷ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۱۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۳

۲- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۹۲ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۲۹

۶) حفظ شدن فرزند در شکم

رُوِیَ عَنِ النَّبِیّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: مَن کَتَبها وَ عَلَّقَها عَلَی امرأهٍ حَامِلٍ حُفِظَ مَا فِی بَطنِهَا بِإذنِ اللهِ تَعَالَی .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سوره الحاقّه را بنویسد و آن را بر زن باردار آویزان کند به اذن خداوند فرزند حفظ گردد.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : المَرأهُ إذَا شَربَت مَاءَها دَرَّت اللَّبَنُ بَعدَ إمسَاکِهِ وَ حُفِظَ جَنِینُها وَ أمِنَت عَلَی نَفسِهَا مِن کُلِّ خَوفٍ وَ مَحذُورٍ بِإذنِ اللهِ تَعَالَی .(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زنی که سوره حجرات را نوشته و از آبش بنوشد شیر او بعد از نبودنش جاری می گردد و جنینش حفظ گردد و از هر ترسی ایمن گردد به اذن خداوند.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إذَا کُتِبَت وَ عُلِّقَت عَلَی حَامِلٍ حُفِظَتِ الجَنِینُ وَ إذَا سُقِیَ مِنهَا الوَلَدُ ذَکّاهُ وَ سَلِمَهُ اللهُ تَعَالَی وَ نَشَأ أحسَنَ نُشُوءٍ بِإذنِ اللهِ تَعَالَی .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: سوره الحاقه اگر نوشته شود و بر زن باردار آویزان گردد فرزندش محفوظ گردد و اگر از آبش به فرزند داده شود خداوند او را پاک و طاهر و سالم قرار دهد و بهترین رشد را به اذن پروردگار دارد .

۱- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۴۶۷

۲- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۹۹

۳- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۴۶۷

اجر مادر در بارداری و بعد آن

أَبُو خَالِدٍ الْكَعْبِيُّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: إِذَا حَمَلَتِ الْمَرْأَةُ كَانَتْ بِمَنْزِلَةِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْمُجَاهِدِ بِنَفْسِهِ وَ مَالِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِذَا وَضَعَتْ كَانَ لَهَا مِنَ الْأَجْرِ مَا لَا تَدْرِي مَا هُوَ لِعِظَمِهِ فَإِذَا أَرْضَعَتْ كَانَ لَهَا بِكُلِّ مَصَّةٍ كَعِدْلِ عِتْقِ مُحَرَّرٍ مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِيلَ فَإِذَا فَرَغَتْ مِنْ رَضَاعِهِ ضَرَبَ مَلَكٌ عَلَى جَنْبِهَا وَ قَالَ اسْتَأْنِفِي الْعَمَلَ فَقَدْ غُفِرَ لَكِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) از قول پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زمانی که زن باردار شود همچون شخص روزه دار، شب زنده دار و جهاد کننده با جان و مال خود در راه خداست و هنگامی که بچه را به دنیا آورد پاداش آن به قدری عظیم است که ندانی و زمانی که شیر دهد با هر مکیدن شیر اجر او همچونآزاد کردن برده ای از فرزندان حضرت اسماعیل است و زمان فارغ شدن از شیر دادن ملکی به پهلوی او ضربه ای زند و گوید عمل را از نو شروع کن که خداوند تو را بخشید.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) : يَا حَوْلَاءُ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً وَ رَسُولًا وَ مُبَشِّراً وَ نَذِيراً مَا مِنِ امْرَأَةٍ تَحْمِلُ مِنْ زَوْجِهَا وَلَداً إِلَّا كَانَتْ فِي ظِلِّ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَتَّى يُصِيبَهَا طَلْقٌ يَكُونُ لَهَا بِكُلِّ طَلْقَةٍ عِتْقُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَإِذَا وَضَعَتْ حَمْلَهَا وَ أَخَذَتْ فِي رَضَاعِهِ فَمَا يَمَصُّ الْوَلَدُ مَصَّةً مِنْ لَبَنِ أُمِّهِ إِلَّا كَانَ بَيْنَ يَدَيْهَا نُوراً سَاطِعاً يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعْجِبُ مَنْ رَآهَا مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ كُتِبَتْ صَائِمَةً قَائِمَةً وَ إِنْ كَانَتْ مُفْطِرَةً كُتِبَ لَهَا صِيَامُ الدَّهْرِ كُلِّهِ وَ قِيَامُهُ فَإِذَا

۱- الأمالی(للصدوق) ص ۴۱۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۵۱ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۲۷

فَطَمَتْ وَلَدَهَا قَالَ الْحَقُّ جَلَّ ذِكْرُهُ يَا أَيَّتُهَا المَرْأَةُ قَدْ غَفَرْتُ لَكِ مَا تَقَدَّمَ مِنَ الذَّنُوبِ فَاسْتَأْنِفِي الْعَمَلَ رَحِمَكِ اللَّه .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای حولاء قسم به خدایی که مرا به پیامبری و بشارت دهنده و بیم دهنده مبعوث کرد هیچ زنی نیست که از شوهر خود فرزنددار شود مگر اینکه در سایه خداوند متعال باشد تا اینکه به درد زایمان دچار شود و با هر بار درد گرفتن اجر آزاد کردن یک برده مومن برای او می باشد و هنگامی که زایمان کند و شروع به شیردادن کند، با هر بار مکیدن فرزند در شیر خوردن در روز قیامت دارای نور درخشانی که اولین و آخرین را به شگفتی وادارد باشد و برای او روزه همه روزگار که شبش را به عبادت بیدار بوده اگرچه غذا می خورده ثبت می گردد و هنگامی که فرزند ازشیر گرفته شود، خداوند فرماید: ای زن گناهان گذشته تو را آمرزیدم پس عمل خود را از نو شروع کن رحمت خدا بر تو .

عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْجِهَادَ فَقَالَتِ امْرَأَةٌ لِرَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَا لِلنِّسَاءِ مِنْ هَذَا شَيْ ءٌ فَقَالَ بَلَى لِلْمَرْأَةِ مَا بَيْنَ حَمْلِهَا إِلَى وَضْعِهَا إِلَى فِطَامِهَا مِنَ الْأَجْرِ كَالْمُرَابِطِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ هَلَكَتْ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ كَانَ لَهَا مِثْلُ مَنْزِلَهِ الشَّهِيد .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: رسول خدا(صلی الله علیه و اله) یاد آور جهاد شدند، زنی گفت: ای رسول خدا از جهاد چیزی برای زنان نیست؟ فرمودند: بله از زمان بارداری تا

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۲۴۵

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۶۱ ، مکارم الأخلاق ص ۲۳۴

زایمان و از شیر گرفتن فرزند اجرش مانند جهاد کننده در راه خداست پس اگر در بین این زمان فوت کند به منزله شهید است .

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: إِذَا أَقْبَلَ الرَّجُلُ الْمُؤْمِنُ عَلَى امْرَأَتِهِ الْمُؤْمِنَهِ اكْتَنَفَهُ الْمَلَكَانِ وَ كَانَ كَالشَّاهِرِ سَيْفَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِذَا فَرَغَ مِنْهَا تَحَاتَّتْ عَنْهُ الذُّنُوبُ كَمَا يَتَحَاتُّ وَرَقُ الشَّجَرِ أَوَانَ سُقُوطِهِ فَإِذَا هُوَ اغْتَسَلَ انْسَلَخَ مِنَ الذُّنُوبِ فَقَالَتِ امْرَأَةٌ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا لِلرِّجَالِ فَمَا لِلنِّسَاءِ قَالَ هِيَ إِذَا حَمَلَتْ كَتَبَ اللَّهُ لَهَا أَجْرَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ فَإِذَا أَخَذَهَا الطَّلْقُ لَمْ يُدْرَ مَا لَهَا مِنَ الْأَجْرِ إِلَّا اللَّهُ فَإِذَا وَضَعَتْ كَتَبَ اللَّهُ لَهَا بِكُلِّ مَصَّهٍ يَعْنِي مِنَ الرَّضَاعِ حَسَنَهً وَ مَحَا عَنْهَا سَيِّئَهً .(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زمانی که مرد مومن به قصد جماع به زن مومن خود روی آورد، دو فرشته او را در بر گرفته و مانند کسی است که شمشیر خود را در راه خدا کشیده است پس زمانی که از جماع فارغ گردد گناهان او مانند ریختن برگ های درخت هنگام ریزش آن بریزد پس هنگامی که غسل کند از گناه کنده شود، زنی گفت: ای رسول خدا پدر و مادرم فدایتان این مطلب برای مردان بود برای زنان چیست؟ فرمودند: هنگامی که باردار شود خداوند پاداش فرد روزه دار و شب زنده دار را برای او بنویسد و هنگام درد زایمان اجری دارد که فقط خدا می داند و زمان زایمان خداوند در مقابل هر مکیدن شیر توسط فرزند یک حسنه ثبت کرده و یک سیئه از او محو کند .

۱- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۹۱ ، مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۱۵۲

خون دیدن در ایام بارداری و اثر آن

عَنْ حَرِيزٍ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ أَحَدِهِمَا (عليهما السلام) فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ « يَعْلَمُ ما تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثى وَ ما تَغِيضُ الْأَرْحامُ وَ ما تَزْدادُ(۱)

» قَالَ الْغَيْضُ كُلُ حَمْلٍ دُونَ تِسْعَهِ أَشْهُرٍ وَ مَا تَزْدَادُ كُلُّ شَيْ ءٍ يَزْدَادُ عَلَى تِسْعَهِ أَشْهُرٍ فَكُلَّمَا رَأَتِ الْمَرْأَهُ الدَّمَ الْخَالِصَ فِي حَمْلِهَا فَإِنَّهَا تَزْدَادُ بِعَدَدِ الْأَيَّامِ الَّتِي رَأَتْ فِي حَمْلِهَا مِنَ الدَّمِ.(۲)

امام باقر یا امام صادق(علیهما السلام) پیرامون آیه شریفه (خداوند جنین هایی را که هر انسان و حیوان ماده ای آبستن است و آنچه را رحم ها [از زمان طبیعی حمل] می کاهند و آنچه را می افزایند می داند) فرمودند: "الغیض" منظور بارداری کمتر از ۹ ماه است و " مَا تَزدَادُ " منظور بارداریبیش از ۹ ماه است و هر زمان زن در هنگام بارداری خون خالص ببیند به اندازه ایام خون دیدن مدت بارداری او بیشتر می شود .

اثر بارداری در صبر مادر

عَنْ مَسْعَدَهَ بْنِ صَدَقَهَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ (عليهما السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى جَعَلَ لِلْمَرْأَهِ صَبْرَ عَشَرَهِ رِجَالٍ فَإِذَا حَمَلَتْ زَادَهَا قُوَّهَ صَبْرِ عَشَرَهِ رِجَالٍ أُخْرَى.(۳)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال صبر زن را به اندازه ده مرد قرار داده است پس زمانی که بچه دار شود به اندازه بیست مرد می گردد .

۱- سوره رعد آیه ۸

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۲ ، تفسیر العیاشی ج ۲ ص ۲۰۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۸۱

۳- الخصال ج ۲ ص ۴۳۹

علت درد زایمان

عَنْ أَبِی حَمْزَهَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) عَنِ الْخَلْقِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی لَمَّا خَلَقَ الْخَلْقَ مِنْ طِینٍ أَفَاضَ بِهَا کَإِفَاضَهِ الْقِدَاحِ فَأَخْرَجَ الْمُسْلِمَ فَجَعَلَهُ سَعِیداً وَ جَعَلَ الْکَافِرَ شَقِیّاً فَإِذَا وَقَعَتِ النُّطْفَهُ تَلَقَّتْهَا الْمَلَائِکَهُ فَصَوَّرُوهَا ثُمَّ قَالُوا یَا رَبِّ أَ ذَکَراً أَوْ أُنْثَی فَیَقُولُ الرَّبُّ جَلَّ جَلَالُهُ أَیَّ ذَلِکَ شَاءَ فَیَقُولَانِ تَبَارَکَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخالِقِینَ ثُمَّ تُوضَعُ فِی بَطْنِهَا فَتَرَدَّدُ تِسْعَهَ أَیَّامٍ فِی کُلِّ عِرْقٍ وَ مَفْصِلٍ وَ مِنْهَا لِلرَّحِمِ ثَلَاثَهُ أَقْفَالٍ قُفْلٌ فِی أَعْلَاهَا مِمَّا یَلِی أَعْلَی السُّرَّهِ مِنَ الْجَانِبِ الْأَیْمَنِ وَ الْقُفْلُ الْآخَرُ وَسَطَهَا وَ الْقُفْلُ الْآخَرُ أَسْفَلَ مِنَ الرَّحِمِ فَیُوضَعُ بَعْدَ تِسْعَهِ أَیَّامٍ فِی الْقُفْلِ الْأَعْلَی فَیَمْکُثُ فِیهِ ثَلَاثَهَ أَشْهُرٍ فَعِنْدَ ذَلِکَ یُصِیبُ الْمَرْأَهَ خُبْثُ النَّفْسِ وَ التَّهَوُّعُ ثُمَّ یَنْزِلُ إِلَی الْقُفْلِ الْأَوْسَطِ فَیَمْکُثُ فِیهِ ثَلَاثَهَ أَشْهُرٍ وَ سُرَّهُ الصَّبِیِ فِیهَا مَجْمَعُ الْعُرُوقِ وَ عُرُوقُ الْمَرْأَهِ کُلُّهَا مِنْهَا یَدْخُلُ طَعَامُهُ وَ شَرَابُهُ مِنْ تِلْکَ الْعُرُوقِ ثُمَّیَنْزِلُ إِلَی الْقُفْلِ الْأَسْفَلِ فَیَمْکُثُ فِیهِ ثَلَاثَهَ أَشْهُرٍ فَذَلِکَ تِسْعَهُ أَشْهُرٍ ثُمَّ تُطْلَقُ الْمَرْأَهُ فَکُلَّمَا طُلِقَتْ انْقَطَعَ عِرْقٌ مِنْ سُرَّهِ الصَّبِیِّ فَأَصَابَهَا ذَلِکَ الْوَجَعُ وَ یَدُهُ عَلَی سُرَّتِهِ حَتَّی یَقَعَ إِلَی الْأَرْضِ وَ یَدُهُ مَبْسُوطَهٌ فَیَکُونُ رِزْقُهُ حِینَئِذٍ مِنْ فِیهِ.(۱)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) درباره خلقت سوال کردم، حضرت فرمودند: خداوند متعال هنگامی که مردم را از گل خلق کرد مسلمان را خارج کرده و سعادتمند قرار داد و کافر را شقاوتمند، پس هنگامی که نطفه در رحم واقع شود ملائکه آن را ملاقات کرده و به او شکل می دهند، سپس گویند: پروردگارا مرد باشد یا زن، پس خداوند هر چه خواهد گوید، آن دو فرشته هم گویند:

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۵ ، البرهان ج ۴ ص ۱۸ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۶۳

مبارک باد خدایی را که بهترین خلق کنندگان است، سپس نطفه در شکم مادر قرار گرفته و طی نه روز در هر رگ و مفصلی عبور می کند و از جمله رحم که دارای سه قفل است ۱- قفلی در بالای رحم بالاتر از ناف در ناحیه راست ۲- قفلی در وسط رحم ۳- قفلی در پایین رحم، پس نطفه بعد از نه روز در قفل بالایی آمده و سه ماه در آن می ماند و آن هنگام زن دچار بد حالی و تهوع می شود سپس به قفل وسط پایین آمده و در آن سه ماه می ماند و ناف فرزند محل اجتماع رگ های او و مادر است و از آن خوراک و نوشیدنی مادر به فرزند داخل می گردد، سپس فرزند به قفل پایینی آمده و در آن سه ماه می ماند که نه ماه می شود و بعد مادر به درد زایمان افتاده و با هر درد رگی از رگ ها قطع می شود و زن دچار درد می گردد و فرزند دستش بر ناف خود است تا اینکه به دنیا آمده و دستش باز شود و رزقش در این هنگام از دهانش باشد.كِتَابُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ بَعْضُ أَصْحَابِ الْحَسَنِ (علیه السلام) مَرْفُوعاً الطَّلْقُ لِلنِّسَاءِ إِنَّمَا يَكُونُ سُرَّةُ الْمَوْلُودِ مُتَّصِلَةً بِسُرَّةِ أُمِّهِ فَتُقْطَعُ فَيُؤْلِمُهَا.(۱)

امام حسن(علیه السلام) فرمودند: درد زایمان زنان به خاطر این است که ناف فرزند متصل به ناف مادرش است و هنگام قطع شدن آن موجب درد برای مادر می شود.

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۱۳ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۳۵۷

راه های رهایی زن از سختی زایمان

أَبُو یَزِیدَ الْقَنَّادُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: تُکْتَبُ هَذِهِ الْعُوذَةُ فِی قِرْطَاسٍ أَوْ رَقٍ لِلْحَوَامِلِ مِنَ الْإِنْسِ وَ الدَّوَابِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ یُسْراً إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ یُسْراً(۱) یُرِیدُ اللَّهُ بِکُمُ الْیُسْرَ وَ لا یُرِیدُ بِکُمُ الْعُسْرَ وَ لِتُکْمِلُوا الْعِدَّةَ وَ لِتُکَبِّرُوا اللَّهَ عَلی ما هَداکُمْ وَ لَعَلَّکُمْ تَشْکُرُونَ وَ إِذا سَأَلَکَ عِبادِی عَنِّی فَإِنِّی قَرِیبٌ أُجِیبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذا دَعانِ فَلْیَسْتَجِیبُوا لِی وَ لْیُؤْمِنُوا بِی لَعَلَّهُمْ یَرْشُدُونَ (۲)

وَ یُهَیِّئْ لَکُمْ مِنْ أَمْرِکُمْ مِرفَقاً(۳) وَ یُهَیِّئْ لَکُمْ مِنْ أَمْرِکُمْ رَشَداً وَ عَلَی اللَّهِ قَصْدُ السَّبِیلِ وَ مِنْها جائِرٌ وَ لَوْ شاءَ لَهَداکُمْ أَجْمَعِینَ(۴) ثُمَّ السَّبِیلَ یَسَّرَهُ(۵)

أَ وَ لَمْ یَرَ الَّذِینَ کَفَرُوا أَنَّ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ کانَتا رَتْقاً فَفَتَقْناهُما وَ جَعَلْنا مِنَ الْماءِ کُلَّ شَیْ ءٍ حَیٍّ أَ فَلا یُؤْمِنُونَ (۶)

فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَکاناً قَصِیًّا فَأَجاءَهَا الْمَخاضُ إِلی جِذْعِ النَّخْلَهِ قالَتْ یا لَیْتَنِی مِتُّ قَبْلَ هذا وَ کُنْتُ نَسْیاً مَنْسِیًّا فَناداها مِنْ تَحْتِها أَلَّا تَحْزَنِی قَدْ جَعَلَ رَبُّکِ تَحْتَکِ سَرِیًّا وَ هُزِّی إِلَیْکِ بِجِذْعِ النَّخْلَهِ تُساقِطْ عَلَیْکِ رُطَباً جَنِیًّا فَکُلِی وَ اشْرَبِی وَ قَرِّی عَیْناً فَإِمَّا تَرَیِنَّ مِنَ الْبَشَرِ أَحَداً فَقُولِی إِنِّی نَذَرْتُ لِلرَّحْمنِ صَوْماً فَلَنْ أُکَلِّمَ الْیَوْمَ إِنْسِیًّا فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَها تَحْمِلُهُ قالُوا یا مَرْیَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَیْئاً فَرِیًّا یا أُخْتَ هارُونَ ما کانَ أَبُوکِ امْرَأَ سَوْءٍ وَ ما کانَتْ أُمُّکِ بَغِیًّا فَأَشارَتْ إِلَیْهِ قالُوا کَیْفَ نُکَلِّمُ مَنْ کانَ فِی الْمَهْدِ صَبِیًّا قالَ إِنِّی عَبْدُ اللَّهِ

۱- سوره شرح آیات ۵ و ۶

۲- سوره بقره آیات ۱۸۵ و ۱۸۶

۳- سوره کهف آیه ۱۶

۴- سوره نحل آیه ۹

۵- سوره عبس آیه ۲۰

۶- سوره انبیاء آیه ۳۰

آتانِیَ الْکِتابَ وَ جَعَلَنِی نَبِیًّا وَ جَعَلَنِی مُبارَکاً أَیْنَ ما کُنْتُ وَ أَوْصانِی بِالصَّلاهِ وَ الزَّکاهِ ما دُمْتُ حَیًّا وَ بَرًّا بِوالِدَتِی وَ لَمْ یَجْعَلْنِی جَبَّاراً شَقِیًّا وَ السَّلامُ عَلَیَّ یَوْمَ وُلِدْتُ وَ یَوْمَ أَمُوتُ وَ یَوْمَ أُبْعَثُ حَیًّا ذلِکَ عِیسَی ابْنُ مَرْیَمَ (۱)

وَ اللَّهُ أَخْرَجَکُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهاتِکُمْ لا تَعْلَمُونَ شَیْئاً وَ جَعَلَ لَکُمُ السَّمْعَ وَ الْأَبْصارَ وَ الْأَفْئِدَهَ لَعَلَّکُمْ تَشْکُرُونَ أَ لَمْ یَرَوْا إِلَی الطَّیْرِ مُسَخَّراتٍ فِی جَوِّ السَّماءِ ما یُمْسِکُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِی ذلِکَ لَآیاتٍ لِقَوْمٍ یُؤْمِنُونَ (۲)

کَذلِکَ أَیُّهَا الْمَوْلُودُ اخْرُجْ سَوِیّاً بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ تُعَلَّقُ عَلَیْهَا فَإِذَا وَضَعَتْ نُزِعَ مِنْهَا فَاحْفَظِ الْآیَهَ أَنْ لَا تَتْرُکَ مِنْهَا بَعْضَهَا أَوْ تَقِفَ عَلَی بَعْضٍ مِنْهَا حَتَّی تُتِمَّهَا وَ هُوَ قَوْلُهُ تَعَالَی وَ اللَّهُ أَخْرَجَکُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهاتِکُمْ لا تَعْلَمُونَ شَیْئاً فَإِنْ وَقَفْتَ هَاهُنَا خَرَجَ الْمَوْلُودُأَخْرَسَ وَ إِنْ لَمْ تَقْرَأْ وَ جَعَلَ لَکُمُ السَّمْعَ وَ الْأَبْصارَ وَ الْأَفْئِدَهَ لَعَلَّکُمْ تَشْکُرُونَ لَمْ یَخْرُجِ الْوَلَدُ سَوِیّاً.(۳)

امام رضا (علیه السلام) فرمودند: این حرز بر روی یک کاغذ یا پوست نازک نوشته شود و بر زن یا حیوان باردار آویزان شده و بعد از زایمان برداشته شود بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ ... اخْرُجْ سَوِیّاً بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ . اگر این آیه وَ اللَّهُ أَخْرَجَکُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهاتِکُمْ لا تَعْلَمُونَ شَیْئاً را ناقص بیاورد و تمام نکند بچه لال به دنیا می آید، و اگر جمله: کَذلِکَ أَیُّهَا الْمَوْلُودُ اخْرُجْ سَوِیّاً بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ را ننویسد فرزند در سلامت به دنیا نیاید.

۱- سوره مریم آیات ۲۲ تا ۳۴

۲- سوره نحل آیات ۷۸ و ۷۹

۳- طبّ الأئمه (علیهم السلام) ص ۹۸ ، بحارلأنوار ج ۹۲ ص ۴۰

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام): إذَا کَتَبتَ وَ عَلَّقتَ عَلی امرَأهٍ مُطَلَّقهٍ وُضِعَت فِی عاجِلٍ بِإذنِ اللهِ تَعَالَی .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زمانی که سوره ذاریات نوشته شده و بر زنی که درد زایمان دارد آویزان شود سریع وضع حمل کند ان شاء الله .

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَن کَتَبها فِی إناءٍ وَ شَربَها زَالَ عَنهُ وَجَعُ البَطنِ وَ إن عُلِّقَت عَلَی الحَامِلِ المُتَعَسِّرَه وُلِدَت سَرِیعاً.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سوره ذاریات را در ظرفی بنویسد و از آن بخورد درد شکم از بین برود و اگر بر زن باردار به سختی افتاده آویخته شود فرزندش سریع به دنیا آید.رُوِیَ عَنِ النَّبِیّ (صلی الله علیه و اله) أنَّهُ قَالَ: مَن قَرَأ هَذِه السّورَهَ أعَاذَهُ اللهُ تَعَالَی أن یُعطَی کِتَابُهُ مِن وَرَاءِ ظَهرِه وَ إن کُتِبَت وَ عُلِّقَت عَلَی المُتَعَسِّرَهِ بِوَلَدِهَا أو قُرِئَت عَلَیهَا وُضِعَت مِن سَاعَتِها.(۳)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سوره انشقاق را بخواند خداوند کتاب اعمالش را بر پشتش قرار ندهد و اگر نوشته شود و بر زن باردار که در زایمان به سختی افتاده آویزان شود یا بر او خوانده شود، سریع زایمان کند.

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام): إذَا عُلِّقَت عَلَی المَطلوقَهِ وُضِعَت وَ یَحرُصُ الوَاضِعُ لَهَا أن یَنزَعَها عَن المَطلوقَهِ سَرِیعاً لِئلَّا یَخرُجَ جَمِیعَ مَا فِی بَطنِها .(۴)

۱- البرهان ج ۵ ص ۱۵۵

۲- البرهان ج ۵ ص ۱۵۵

۳- البرهان ج ۵ ص ۶۱۵

۴- البرهان ج ۵ ص ۶۱۵

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر سوره انشقاق بر زن نزدیک به زایمان آویخته شود زایمان می کند و کسی که آن را بر زن باردار قرار می دهد بعد از زایمان آن را سریع جدا کند تا همه محتوای شکم خالی نشود.

عَنِ الصّادِقِ (علیه السلام) قَالَ إن کُتِبت بِزَعفَرَان وَ عُلِّقَت عَلَی امرأهٍ تُریدُ الحَملَ حُمِلَت بِإذنِ اللهِ تَعَالَی وَ إن عَلَقَّها مُعسِرٌ یَسَّرَ اللهُ أمرَه وَ رَزَقَهُ اللهُ تَعَالَی .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر سوره آل عمران با زعفران نوشته شود و بر زن خواستار بارداری آویزان شود، به اذن خداوند باردار شود و اگر کسی کهزایمان بر او سخت شده به خود بیاویزد زایمان او آسان گردد و به او رزق عطا کند .

عَنْ أَنَسِ بْنِ أُوَیْسٍ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ [الْأَسْمَاءِ] اسْتَجَابَ اللَّهُ لَهُ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً لَوْ دُعِیَ بِهَذَا الْأَسْمَاءِ عَلَی صَفَائِحِ الْحَدِیدِ لَذَابَتْ وَ لَوْ دُعِیَ بِهَا عَلَی مَاءٍ جَارٍ لَجَمَدَ حَتَّی یُمْشَی عَلَیْهِ وَ لَوْ دُعِیَ بِهَا عَلَی مَجْنُونٍ لَأَفَاقَ وَ لَوْ دُعِیَ بِهَا عَلَی امْرَأَهٍ قَدْ عَسُرَ عَلَیْهَا لَسَهَّلَ اللَّهُ عَلَیْهَا وَ لَوْ دَعَا بِهَا رَجُلٌ أَرْبَعِینَ لَیْلَهَ جُمُعَهٍ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا بَیْنَهُ وَ بَیْنَ الْآدَمِیِّینَ وَ بَیْنَ رَبِّهِ فَقَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِیُّ رَحْمَهُ اللَّهِ عَلَیْهِ بِأَبِی أَنْتَ وَ أُمِّی یَا رَسُولَ اللَّهِ أَ یُعْطَی الرَّجُلُ بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ هَذَا کُلَّهُ فَقَالَ یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَا تَحُثُّوا النَّاسَ عَلَیْهَا فَإِنِّی أَخْشَی أَنْ یَتْرُکُوا الْعَمَلَ وَ یَتَکَلَّمُوا عَلَیْهَا ثُمَّ قَالَ (صلی الله علیه و اله) یَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ یَغْفِرُ اللَّهُ لِقَائِلِهَا وَ لِأَهْلِ بَیْتِهِ وَ لِمُؤَدِّبِ بَلَدِهِ وَ لِأَهْلِ مَدِینَتِهِ کُلِّهِمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَی وَ هَذِهِ الْأَسْمَاءُ وَ الدُّعَاءُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِیمِ اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ وَ أَنْتَ

۱- البرهان ج ۱ ص ۵۹۳

الرَّحْمَنُ وَ أَنْتَ الرَّحِيمُ الْمَلِكَ الْقُدُّوسُ السَّلامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ الْحَمِيدُ الْمَجِيدُ الْمُبْدِئُ الْمُعِيدُ الْوَدُودُ الشَّهِيدُ الْقَدِيمُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ الْعَلِيمُ الصَّادِقُ الرَّءُوفُ الرَّحِيمُ الشَّكُورُ الْغَفُورُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ الرَّقِيبُ الْحَفِيظُ ذُو الْجَلالِ وَ الْإِكْرامِ الْعَظِيمُ الْعَلِيمُ الْغَنِيُّ الْوَلِيُّ الْفَتَّاحُ الْمُرْتَاحُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْعَدْلُ الْوَفِيُّ الْوَلِيُّ الْحَقُّ الْمُبِينُ الْخَلَّاقُ الرَّزَّاقُ الْوَهَّابُ التَّوَّابُ الرَّبُّ الْوَكِيلُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الدَّيَّانُ الْمُتَعَالِي الْقَرِيبُ الْمُجِيبُ الْبَاعِثُ الْوَارِثُ الْوَاسِعُ الْبَاقِي الْحَيُّ الدَّائِمُ الَّذِي لَا يَمُوتُ الْقَيُّومُ النُّورُ الْغَفَّارُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً أَحَدٌ ذُوالطَّوْلِ الْمُقْتَدِرُ عَلَّامُ الْغُيُوبِ الْبَدِيءُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الدَّاعِي الظَّاهِرُ الْمُقِيتُ الْمُغِيثُ الدَّافِعُ الضَّارُّ النَّافِعُ الْمُعِزُّ الْمُذِلُّ الْمُطْعِمُ الْمُنْعِمُ الْمُهَيْمِنُ الْمُكَرِّمُ الْمُحْسِنُ الْمُجْمِلُ الْحَنَّانُ الْمُفْضِلُ الْمُحْيِي الْمُمِيتُ الْفَعَّالُ لِمَا يُرِيدُ مَالِكُ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشاءُ وَ تَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشاءُ وَ تُعِزُّ مَنْ تَشاءُ وَ تُذِلُّ مَنْ تَشاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلى كُلِّ شَيْ ءٍ قَدِيرٌ. تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهارِ وَ تُولِجُ النَّهارَ فِي اللَّيْلِ وَ تُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ تُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ تَرْزُقُ مَنْ تَشاءُ بِغَيْرِ حِسابٍ فالِقُ الْإِصْباحِ وَ فالِقُ الْحَبِّ وَ النَّوى يُسَبِّحُ لَهُ ما فِي السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ وَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ اللَّهُمَّ مَا قُلْتُ مِنْ قَوْلٍ أَوْ حَلَفْتُ مِنْ حَلْفٍ أَوْ نَذَرْتُ مِنْ نَذْرٍ فِي يَوْمِي هَذَا وَ لَيْلَتِي هَذِهِ فَمَشِيَّتُكَ بَيْنَ يَدَيْ ذَلِكَ كُلِّهِ مَا شِئْتَ مِنْهُ كَانَ وَ مَا لَمْ تَشَأْ مِنْهُ لَمْ يَكُنْ فَادْفَعْ عَنِّي بِحَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ اللَّهُمَّ بِحَقِّ هَذِهِ الْأَسْمَاءِ عِنْدَكَ صَلِّ عَلى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اغْفِرْ لِي وَ ارْحَمْنِي وَ تُبْ عَلَيَّ وَ تَقَبَّلْ مِنِّي وَ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي وَ يَسِّرْ أُمُورِي وَ وَسِّعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي وَ أَغْنِنِي بِكَرَمِ وَجْهِكَ عَنْ جَمِيعِ خَلْقِكَ وَ صُنْ

وَجْهِی وَ یَدَیَّ وَ لِسَانِی عَنْ مَسْأَلَهِ غَیْرِکَ وَ اجْعَلْ لِی مِنْ أَمْرِی فَرَجاً وَ مَخْرَجاً فَإِنَّکَ تَعْلَمُ وَ لَا أَعْلَمُ وَ تَقْدِرُ وَ لَا أَقْدِرُ وَ أَنْتَ عَلَی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ بِرَحْمَتِکَ یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی سَیِّدِ الْمُرْسَلِینَ مُحَمَّدٍ النَّبِیِّ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که این دعا را بخواند خداوند او را اجابت کند قسم به کسی که من را به حق به پیامبری برگزید اگر این اسماء بر صفحه های آهن خوانده شود آب گردند و اگر بر آب جاری خواندهشود جامد گردد تا اینکه بر روی آن راه رفته شود و اگر بر دیوانه خوانده شود خوب گردد و اگر بر زنی که زایمان بر او سخت شده خوانده شود آسان گردد و اگر شخصی آن را در چهل شب جمعه بخواند خداوند آنچه را بین او و آدم ها و خدایش است می آمرزد، سلمان فارسی گوید: پدر و مادرم فدای شما ای رسول خدا آیا شخص با این اسماء به همه این ها می رسد؟ حضرت فرمودند: ای اباعبدالله مردم را تشویق به این دعا نکن که می ترسم آنها عمل را ترک کرده و این دعا را بخوانند. سپس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای اباعبدالله خداوند گوینده این دعا و خانواده او و معلم آن شهر و اهل آن شهر را می آمرزد ان شاء الله و این اسماء و دعا این است: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِیمِ اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ ...

قَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِیُّ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعْتُ عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) یَقُولُ قَالَ لِی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یَا عَلِیُّ لَوْ دَعَا دَاعٍ بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَی صَفَائِحِ الْحَدِیدِ لَذَابَتْ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً لَوْ دَعَا دَاعٍ بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَی مَاءٍ جَارٍ لَسَکَنَ حَتَّی یَمُرَّ عَلَیْهِ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً أَنَّهُ مَنْ بَلَغَ بِهِ الْجُوعُ وَ الْعَطَشُ ثُمَّ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَ سَقَاهُ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً لَوْ أَنَّ رَجُلًا دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَی جَبَلٍ بَیْنَهُ وَ بَیْنَ مَوْضِعٍ یُرِیدُهُ لَانْشَعَبَ الْجَبَلُ حَتَّی یَسْلُکَ فِیهِ إِلَی الْمَوْضِعِ الَّذِی یُرِیدُهُ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً لَوْ یُدْعَی بِهِ عَلَی مَجْنُونٍ لَأَفَاقَ مِنْ جُنُونِهِ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً لَوْ یُدْعَی بِهِ عَلَی امْرَأَهٍ قَدْ عَسُرَ عَلَیْهَا وِلَادَتُهَا لَسَهَّلَ اللَّهُ عَلَیْهَا الْوِلَادَهَ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً لَوْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ رَجُلٌ عَلَی مَدِینَهٍ وَ الْمَدِینَهُ تَحْتَرِقُ وَ مَنْزِلُهُ فِی وَسَطِهَا لَنَجَا مَنْزِلُهُ وَ لَمْ یَحْتَرِقْ وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ نَبِیّاً

۱- مهج الدعوات ص ۹۲ ، المصباح للکفعمی ص ۲۸۵

لَوْ دَعَا بِهِ دَاعٍ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً مِنْ لَيَالِي الْجُمَعِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ كُلَّ ذَنْبٍ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ الْآدَمِيِّينَ وَ لَوْ كَانَ فَجَرَ بِأُمِّهِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذَلِكَ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً أَنَّهُ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَى سُلْطَانٍ جَائِرٍ جَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ السُّلْطَانَ طَوْعَ يَدَيْهِ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ أَنَّهُ مَنْ نَامَ وَ هُوَ يَدْعُو بِهِ بَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْهُ أَلْفَ أَلْفِ مَلَكٍ مِنَ الرُّوحَانِيِّينَ وُجُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ بِسَبْعِينَ ضِعْفاً يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ وَ يَكْتُبُونَ الْحَسَنَاتِ وَ يَرْفَعُونَ لَهُ الدَّرَجَاتِ قَالَ سَلْمَانُ فَقُلْتُ لَهُ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَ يُعْطَى بِهَذَا الْأَسْمَاءِ كُلَّ هَذَا فَقَالَ قُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَ يُعْطَى الدَّاعِي بِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ كُلَّ هَذَا فَقَالَ يَا عَلِيُّ أُخْبِرُكَ بِأَعْظَمَ مِنْ ذَلِكَ مَنْ نَامَ وَ قَدِ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ كُلَّهَا وَ قَدْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ فَإِنْ مَاتَ فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ شَهِيدٌ وَ إِنْ مَاتَ عَلَى غَيْرِ تَوْبَةٍ يَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِ وَ لِوَالِدَيْهِ وَ لِوُلْدِهِ وَ لِمُؤَذِّنِ مَسْجِدِهِ وَ لِإِمَامِهِ بِعَفْوِهِ وَ رَحْمَتِهِ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنَّكَ حَيٌّ لَا تَمُوتُ وَ صَادِقٌ لَا تَكْذِبُ وَ قَاهِرٌ لَا تُقْهَرُ وَ بَدِيءٌ لَا تَنْفَدُ وَ قَرِيبٌ لَا تَبْعُدُ وَ قَادِرٌ لَا تُضَادُّ وَ غَافِرٌ لَا تُظْلَمُ وَ صَمَدٌ لَا تُطْعَمُ وَ قَيُّومٌ لَا تَنَامُ وَ مُجِيبٌ لَا تَسْأَمُ وَ جَبَّارٌ لَا تُعَانُ وَ عَظِيمٌ لَا تُرَامُ وَ عَالِمٌ لَا تُعَلَّمُ وَ قَوِيٌّ لَا تَضْعُفُ وَ حَلِيمٌ لَا تَعْجَلُ وَ جَلِيلٌ لَا تُوصَفُ وَ وَفِيٌّ لَا تُخْلِفُ وَ غَالِبٌ لَا تُغْلَبُ وَ عَادِلٌ لَا تَحِيفُ وَ غَنِيٌّ لَا تَفْتَقِرُ وَ كَبِيرٌ لَا تُغَادَرُ وَ حَكِيمٌ لَا تَجُورُ وَ وَكِيلٌ لَا تَحِيفُ وَ فَرْدٌ

لَا تَسْتَشِيرُ وَ وَهَّابٌ لَا تَمَلَّ وَ عَزِيزٌ لَا تُسْتَذَلَّ وَ سَمِيعٌ لَا تَذْهَلُ وَ جَوَادٌ لَا تَبْخَلُ وَ حَافِظٌ لَا تَغْفَلُ وَ قَائِمٌ لَا تَسْهُو وَ دَائِمٌ لَا تَفْنَى وَ مُحْتَجِبٌ لَا تُرَى وَ بَاقٍ لَا تُبْلَى وَ وَاحِدٌ لَا تُشَبَّهُ وَ مُقْتَدِرٌ لَا تُنَازَعُ يَا كَرِيمُ الْجَوَادُ الْمُتَكَرِّمُ يَا ظَاهِرُ يَا قَاهِرُ أَنْتَ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ يَا عَزِيزُ الْمُتَعَزِّزُ يَا مَنْ يُنَادَى مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ بِأَلْسِنَهٍ شَتَّى وَ لُغَاتٍ مُخْتَلِفَهٍ وَ حَوَائِجَ مُتَتَابِعَهٍ لَا يَشْغَلُكَ شَيْ ءٌ عَنْ شَيْ ءٍ أَنْتَ الَّذِي لَا تُفْنِيكَ الدُّهُورُ وَ لَا تُحِيطُ بِكَ الْأَمْكِنَهُ وَ لَا تَأْخُذُكَ سِنَهٌ وَ لا نَوْمٌ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ يَسِّرْ لِي مَا أَخَافُ عُسْرَهُ وَ فَرِّجْ عَنِّي مَا أَخَافُ كَرْبَهُ وَ سَهِّلْ لِي مَا أَخَافُ حُزُونَتَهُ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.(۱)

سلمان فارسی گوید: از علی(علیه السلام) شنیدم که فرمود: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به من فرمودند: ای علی اگر کسی این دعا را بر صفحه های آهن بخواند ذوب شود، قسم به خدایی که من را به حق به پیامبر برگزید اگر کسی این دعا را بر آب جاری بخواند جامد گردد تا اینکه از آن عبور کند و قسم به کسی که من را به حق به پیامبری برگزید اگر کسی گرسنه و تشنه باشد و این دعا را بخواند خداوند به او غذا و آب دهد و قسم به خدایی که من را به حق به پیامبری برگزید اگر کسی این دعا را بر کوهی که میان او و مقصد اوست بخواند کوه پراکنده شده و او به مقصد خود رسد و قسم به خدایی که من را به حق به پیامبری برگزید اگر این دعا بر دیوانه ای خوانده شود خوب گردد و قسم به خدایی که من را به حق به پیامبری برگزید اگر این دعا بر زنی که زایمان بر او سخت شده خوانده شود خداوند زایمان او را آسان کند و قسم به خدایی که من را به حق به پیامبری برگزید اگر شخصی این دعا را در حالی که شهر در حال سوختن باشد و منزل او در وسط شهر باشد بخواند منزل او نجات یابد و نسوزد و قسم به خدایی که من را به حق به

۱- مهج الدعوات ص ۱۳۷ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۳۸۹

پیامبری برگزید اگر کسی این دعا را چهل شب جمعه بخواند خداوند همه گناهان بین او و آدم ها را می آمرزد اگرچه با مادر خود زنا کرده باشد خداوند او را بیامرزد و قسم به خدایی که من را به حق به پیامبری برگزید اگر کسی این دعا را برحاکم ستمگری بخواند خداوند حاکم را فرمانبردار او قرار دهد و قسم به خدایی که من را به حق به پیامبری برگزید کسی که قبل از خواب آن را بخواند خداوند به تعداد هر حرف از آن یک ملیون ملک از روحانیین که چهره هایشان هفتاد برابر بهتر از خورشید و ماه است بر می انگیزد که برای او استغفار کرده و حسنات برای او ثبت کرده و درجات او را بالا برد، سلمان گوید: پدر و مادرم فدای شما ای امیرالمومنین آیا با خواندن این اسماء همه این چیزها عطا می شود؟ حضرت فرمودند: به رسول خدا (صلی الله علیه و اله) عرض کردم: آیا با خواندن این اسماء همه این چیزها عطا می شود؟ پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی آیا بزرگتر از آن را به تو خبر ندهم؟! اگر کسی بخوابد در حالی که همه گناهان کبیره را انجام داده باشد و این دعا را بخواند و بمیرد نزد خدا شهید به حساب آید و اگر بدون توبه بمیرد خداوند او و خانواده اش و پدر و مادرش و فرزندانش و اذان گو و امام مسجدش را با عفو و رحمت خود بیامرزد و این دعا این است : اللَّهُمَّ إِنَّکَ حَیٌّ لَا تَمُوتُ وَ صَادِقٌ لَا تَکْذِبُ ...

عَنْ أُوَیْسٍ الْقَرَنِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ: ... یَا سَلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَیْمِنُ الْعَزِیزُ الْجَبَّارُ الْمُتَکَبِّرُ الطَّاهِرُ الْمُطَهَّرُ الْقَاهِرُالْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ یَا مَنْ یُنَادِی مِنْ کُلِّ فَجٍّ عَمِیقٍ

بِأَلْسِنَتِهِ شَتَّى وَ لُغَاتٍ مُخْتَلِفَهٍ وَ حَوَائِجَ أُخْرَى يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ شَأْنٌ عَنْ شَأْنٍ أَنْتَ الَّذِي لَا تُغَيِّرُكَ الْأَزْمِنَهُ وَ لَا تُحِيطُ بِكَ الْأَمْكِنَهُ وَ لَا تَأْخُذُكَ نَوْمٌ وَ لَا سِنَهٌ يَسِّرْ لِي مَا أَخَافُ عُسْرَهُ وَ فَرِّجْ لِي مِنْ أَمْرِي مَا أَخَافُ كَرْبَهُ وَ سَهِّلْ لِي مِنْ أَمْرِي مَا أَخَافُ حُزْنَهُ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ عَمِلْتُ سُوءاً وَ ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً.(۱)

این روایت با مقدمه‌ای مشابه روایت قبل، از امیرالمومنین(علیه السلام) نقل شده اما دعای آن فرق دارد : يَا سَلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ ...

عَنِ الْحَرْثِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ (علیهما السلام) عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ: عَلَّمَنِي رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) هَذَا الدُّعَاءَ وَ أَمَرَنِي أَنْ أَحْتَفِظَ فِي كُلِّ سَاعَهٍ لِكُلِّ شِدَّهٍ وَ رَخَاءٍ وَ أَنْ أُعَلِّمَهُ خَلِيفَتِي مِنْ بَعْدِي وَ أَمَرَنِي أَنْ لَا أُفَارِقَهُ طُولَ عُمُرِي حَتَّى أَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ غَداً بِهَذَا وَ قَالَ قُلْ لِي حِينَ تُصْبِحُ وَ تُمْسِي هَذَا الدُّعَاءَ فَإِنَّهُ كَنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الْعَرْشِ قُلْتُ مَا أَقُولُ قَالَ قُلْ هَذَا الدُّعَاءَ الَّذِي أَنَا ذَاكِرُهُ بَعْدَ تَفْسِيرِ ثَوَابِهِ فَلَمَّا فَرَغَ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ لَهُ أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ الْأَنْصَارِيُّ فَمَا لِمَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مِنَ الْأَجْرِ وَ الثَّوَابِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ لَهُ اسْكُنْ يَا أُبَيَّ بْنَ كَعْبٍ الْأَنْصَارِيَّ يُقْطَعُ مَنْطِقُ قَوْلِ الْعُلَمَاءِ عَمَّا لِصَاحِبِ هَذَا الدُّعَاءِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ الْمَزِيدِ وَ الْكَرَامَهِ قَالَ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي بَيِّنْ لَنَا وَ حَدِّثْنَا مَا ثَوَابُ هَذَا الدُّعَاءِ فَضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ قَالَ إِنَّ ابْنَ آدَمَ

۱- مهج الدعوات ص ۱۰۳

حَرِيصٌ عَلَى مَنْعٍ سَأُخْبِرُكُمْ بِبَعْضِ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ أَمَّا صَاحِبُهُ حِينَ يَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَتَنَاثَرُ عَلَيْهِ الْبِرُّ مِنْ مَفْرَقِ رَأْسِهِ مِنْ أَعْنَانِ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَ يُنْزِلُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَيْهِ السَّكِينَةَ وَ تَغْشَاهُ الرَّحْمَةَ وَ لَا يَكُونُ لِهَذَا الدُّعَاءِ مُنْتَهَى دُونَ عَرْشِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَهُ دَوِيٌّ حَوْلَالْعَرْشِ كَدَوِيِّ النَّحْلِ وَ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ مَنْ دَعَا بِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَا يَسْأَلُ اللَّهَ جَلَّ اسْمُهُ شَيْئاً مِنَ الْخَيْرِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ إِلَّا أَعْطَاهُ سُؤْلَهُ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ مَنَحَهُ إِيَّاهُ وَ يُنَجِّيهِ اللَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَ يَصْرِفُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ عَنْهُ ضِيقَ الصَّدْرِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَهِ وَافَى صَاحِبُ هَذَا الدُّعَاءِ عَلَى نَجِيبَهٍ مِنْ دُرَّهٍ بَيْضَاءَ فَيَقُومُ بَيْنَ يَدَيْ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ يَأْمُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ بِالْكَرَامَهِ كُلِّهَا وَ يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَبْدِي تَبَوَّأْ مِنَ الْجَنَّهِ حَيْثُ تَشَاءُ مَعَ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ الْمَزِيدِ وَ الْكَرَامَهِ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَ لَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَ لَا خَطَرَ عَلَى قُلُوبِ الْمَخْلُوقِينَ وَ لَا أَلْسِنَهِ الْوَاصِفِينَ فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ زِدْنَا مِنْ ثَوَابِ هَذَا الدُّعَاءِ جَعَلَنِيَ اللَّهُ فِدَاكَ قَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً لَوْ دُعِيَ بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَى مَجْنُونٍ لَأَفَاقَ مِنْ جُنُونِهِ مِنْ سَاعَتِهِ وَ لَوْ دُعِيَ بِهِ عِنْدَ امْرَأَهٍ قَدْ عَسُرَ عَلَيْهَا الْوَلَدُ لَسَهَّلَ اللَّهُ عَلَيْهَا خُرُوجَ وَلَدِهَا أَسْرَعَ مِنْ طَرْفَهِ عَيْنٍ وَ لَوْ دُعِيَ بِهَذَا الدُّعَاءِ عَلَى عَاقٍّ لِوَالِدَيْهِ لَأَصْلَحَهُ اللَّهُ لِوَالِدَيْهِ مِنْ سَاعَتِهِ نَعَمْ يَا سَلْمَانُ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً مَا مِنْ عَبْدٍ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِهَذَا أَرْبَعِينَ لَيْلَهً مِنْ لَيَالِي الْجُمَعِ خَاصَّهً إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ مَا كَانَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ الْآدَمِيِّينَ وَ مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ رَبِّهِ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيّاً يَا سَلْمَانُ مَا مِنْ أَحَدٍ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِهَذَا الدُّعَاءِ إِلَّا أَخْرَجَ اللَّهُ عَنْ قَلْبِهِ غُمُومَ الدُّنْيَا وَ هُمُومَهَا وَ أَمْرَاضَهَا نَعَمْ يَا سَلْمَانُ مَنْ دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِهَذَا الدُّعَاءِ أَحْسَنَهُ أَمْ لَمْ يُحْسِنْهُ ثُمَّ نَامَ فِي فِرَاشِهِ وَ هُوَ يَنْوِي

رَجَاءَ ثَوَابِهِ بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِكُلِّ حَرْفٍ مِنْ هَذَا الدُّعَاءِ أَلْفَ مَلَكٍ مِنَ الْكَرُوبِيِّينَ وُجُوهُهُمْ أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ لَيْلَهَ الْبَدْرِ فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ أَ يُعْطِي اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ هَذَا الْعَبْدَ بِهَذَا الدُّعَاءِ كُلَّ هَذَا الثَّوَابِ فَقَالَ (صلى الله عليه و اله) يَا سَلْمَانُ لَا تُخْبِرَنَّ بِهِلِلنَّاسِ حَتَّى أُخْبِرَكَ بِأَعْظَمَ مِمَّا أَخْبَرْتُكَ بِهِ فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ لِمَ تَأْمُرُنِي بِكِتْمَانِ ذَلِكَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) أَخْشَى أَنْ يَدَعُوا الْعَمَلَ وَ يَتَكَلَّمُوا عَلَى الدُّعَاءِ فَقَالَ سَلْمَانُ أَخْبِرْنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ نَعَمْ أُخْبِرُكَ يَا سَلْمَانُ أَنَّهُ مَنْ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ كَانَ فِي حَيَاتِهِ وَ قَدِ ارْتَكَبَ الْكَبَائِرَ ثُمَّ مَاتَ مِنْ لَيْلَتِهِ أَوْ مِنْ يَوْمِهِ بَعْدَ مَا دَعَا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِهَذَا الدُّعَاءِ مَاتَ شَهِيداً وَ إِنْ مَاتَ يَا سَلْمَانُ عَلَى غَيْرِ تَوْبَهٍ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ بِكَرَمِهِ وَ عَفْوِهِ وَ هُوَ هَذَا الدُّعَاءُ تَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْمُبِينُ الْمُدَبِّرُ بِلَا وَزِيرٍ وَ لَا خَلْقٍ مِنْ عِبَادِهِ يَسْتَشِيرُ الْأَوَّلُ غَيْرُ مَصْرُوفٍ وَ الْبَاقِي بَعْدَ فَنَاءِ الْخَلْقِ الْعَظِيمُ الرُّبُوبِيَّهِ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِينَ وَ فَاطِرُهُمَا وَ مُبْتَدِعُهُمَا بِغَيْرِ عَمَدٍ خَلَقَهُمَا وَ فَتَقَهُمَا فَتْقاً فَقَامَتِ السَّمَاوَاتُ طَائِعَاتٌ بِأَمْرِهِ وَ اسْتَقَرَّتِ الْأَرَضُونَ بِأَوْتَادِهَا فَوْقَ الْمَاءِ ثُمَّ عَلَا رَبُّنَا فِي السَّمَاوَاتِ الْعُلَى الرَّحْمنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوى . لَهُ ما فِي السَّماواتِ وَ ما فِي الْأَرْضِ وَ ما بَيْنَهُما وَ ما تَحْتَ الثَّرى فَأَنَا أَشْهَدُ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا رَافِعَ لِمَا وَضَعْتَ وَ لَا وَاضِعَ لِمَا رَفَعْتَ وَ لَا مُعِزَّ لِمَنْ أَذْلَلْتَ وَ لَا مُذِلَّ لِمَنْ أَعْزَزْتَ وَ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَ لَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ كُنْتَ إِذْ لَمْ تَكُنْ سَمَاءٌ مَبْنِيَّهٌ وَ لَا أَرْضٌ مَدْحِيَّهٌ وَ لَا شَمْسٌ مُضِيئَهٌ وَ لَا لَيْلٌ مُظْلِمٌ وَ لَا نَهَارٌ مُضِيءٌ وَ لَا بَحْرٌ لُجِّيٌّ لَا جَبَلٌ رَاسٍ وَ لَا نَجْمٌ سَارٍ وَ لَا قَمَرٌ مُنِيرٌ وَ لَا رِيحٌ تَهُبُّ وَ لَا سَحَابٌ يَسْكُبُ وَ لَا بَرْقٌ يَلْمَعُ وَ لَا رَعْدٌ يُسَبِّحُ وَ لَا رُوحٌ تَنَفَّسُ وَ لَا طَائِرٌ تَطِيرُ وَ لَا نَارٌ تَتَوَقَّدُ وَ لَا مَاءٌ يَطَّرِدُ كُنْتَ قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ وَ كَوَّنْتَ كُلَّ شَيْءٍ وَ قَدَرْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

وَ ابْتَدَعْتَ كُلَّ شَيْ ءٍ وَ أَغْنَيْتَ وَ أَفْقَرْتَ وَ أَمَتَّ وَ أَحْيَيْتَ وَ أَضْحَكْتَ وَ أَبْكَيْتَ وَ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَيْتَ فَتَبَارَكْتَ يَا اللَّهُ وَ تَعَالَيْتَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْخَلَّاقُ الْمُعِينُ أَمْرُكَ غَالِبٌ وَ عِلْمُكَ نَافِذٌ وَ كَيْدُكَ غَرِيبٌ وَ وَعْدُكَ صَادِقٌ وَ قَوْلُكَ حَقٌّ وَ حُكْمُكَ عَدْلٌ وَ كَلَامُكَ هُدًى وَ وَحْيُكَ نُورٌ وَ رَحْمَتُكَ وَاسِعَةٌ وَ عَفْوُكَ عَظِيمٌ وَ فَضْلُكَ كَثِيرٌ وَ عَطَاؤُكَ جَزِيلٌ وَ حَبْلُكَ مَتِينٌ وَ إِمْكَانُكَ عَتِيدٌ وَ جَارُكَ عَزِيزٌ وَ بَأْسُكَ شَدِيدٌ وَ مَكْرُكَ مَكِيدٌ أَنْتَ يَا رَبِّ مَوْضِعُ كُلِّ شَكْوَى حَاضِرُ كُلِّ مَلَإٍ وَ شَاهِدُ كُلِّ نَجْوَى مُنْتَهَى كُلِّ حَاجَةٍ مُفَرِّجُ كُلِّ حُزْنٍ غَنِيُّ كُلِّ مِسْكِينٍ حِصْنُ كُلِّ هَارِبٍ أَمَانُ كُلِّ خَائِفٍ حِرْزُ الضُّعَفَاءِ كَنْزُ الْفُقَرَاءِ مُفَرِّجُ الْغَمَّاءِ مُعِينُ الصَّالِحِينَ ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّنَا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ تَكْفِي مِنْ عِبَادِكَ مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْكَ وَ أَنْتَ جَارُ مَنْ لَاذَ بِكَ وَ تَضَرَّعَ إِلَيْكَ عِصْمَةُ مَنِ اعْتَصَمَ بِكَ نَاصِرُ مَنِ انْتَصَرَ بِكَ تَغْفِرُ الذُّنُوبَ لِمَنِ اسْتَغْفَرَكَ جَبَّارُ الْجَبَابِرَهِ عَظِيمُ الْعُظَمَاءِ كَبِيرُ الْكُبَرَاءِ سَيِّدُ السَّادَاتِ مَوْلَى الْمَوَالِي صَرِيخُ الْمُسْتَصْرِخِينَ مُنَفِّسٌ عَنِ الْمَكْرُوبِينَ مُجِيبُ دَعْوَهِ الْمُضْطَرِّينَ أَسْمَعُ السَّامِعِينَ أَبْصَرُ النَّاظِرِينَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ قَاضِي حَوَائِجِ الْمُؤْمِنِينَ مُغِيثُ الصَّالِحِينَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ أَنْتَ الْخَالِقُ وَ أَنَا الْمَخْلُوقُ وَ أَنْتَ الْمَالِكُ وَ أَنَا الْمَمْلُوكُ وَ أَنْتَ الرَّبُّ وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ أَنْتَ الرَّازِقُ وَ أَنَا الْمَرْزُوقُ وَ أَنْتَ الْمُعْطِي وَ أَنَا السَّائِلُ وَ أَنْتَ الْجَوَادُ وَ أَنَا الْبَخِيلُ وَ أَنْتَ الْقَوِيُّ وَ أَنَا الضَّعِيفُ وَ أَنْتَ الْعَزِيزُ وَ أَنَا الذَّلِيلُ وَ أَنْتَ الْغَنِيُّ وَ أَنَا الْفَقِيرُ وَ أَنْتَ السَّيِّدُ وَ أَنَا الْعَبْدُ وَ أَنْتَ الْغَافِرُ وَ أَنَا الْمُسِي ءُ وَ أَنْتَ الْعَالِمُ وَ أَنَا الْجَاهِلُ وَ أَنْتَ الْحَلِيمُ وَ أَنَا الْعَجُولُ وَ أَنْتَ الرَّحْمَنُ وَ أَنَا الْمَرْحُومُ وَ أَنْتَ الْمُعَافِي وَ أَنَا الْمُبْتَلَى وَ أَنْتَ الْمُجِيبُ وَ أَنَا الْمُضْطَرُّ وَ أَنَا أَشْهَدُ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْمُعْطِي عِبَادَكَ بِلَا سُؤَالٍ وَ أَشْهَدُ

بِأَنَّکَ أَنْتَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الْمُتَفَرِّدُ الصَّمَدُ الْفَرْدُ وَ إِلَیْکَ الْمَصِیرُ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ الطَّیِّبِینَ الطَّاهِرِینَ وَ اغْفِرْ لِی ذُنُوبِی وَ اسْتُرْ عَلَیَّ عُیُوبِی وَ افْتَحْ لِی مِنْ لَدُنْکَ رَحْمَهً وَ رِزْقاًوَاسِعاً یَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِ الْعالَمِینَ وَ حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَکِیلُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) این دعا را به من آموختند و من را امر کردند که آن را درهر ساعت برای هر مشکل و سختی بخوانم و آن را به خلیفه بعد از خودم یاد دهم و من را امر کردند که در طول عمرم از آن جدا نشوم تا اینکه خداوند را با این دعا ملاقات کنم و فرمودند: هنگام صبح و شب این دعا را بخوان که آن گنجی از گنج های عرش است. عرض کردم: چه بخوانم؟ پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: این دعایی که بعد از ذکر ثواب، آن را می گویم، پس هنگامی پیامبر(صلی الله علیه و اله) فارغ شدند أبیّ بن کعب انصاری گفت: ای رسول خدا خواننده این دعا چه ثوابی دارد؟ فرمودند: ای ابی بن کعب آرام باش کلام علماء از بیان ثواب زیاد و کرامت خواننده این دعا نزد خداوند قطع باشد، گفت: پدر و مادرم فدای شما ثواب آن را برای ما بیان کنید، پیامبر(صلی الله علیه و اله) خندیدند و فرمودند: فرزند آدم به آن چه از آن منع شده حریص است، بعضی از ثواب آن را به شما خبر می دهم، کسی که این دعا را می خواند برّ و نیکی از فرق سرش در وجودش از جانب نواحی آسمان به زمین پخش می شود و خداوند سکینه و آرامش را بر وی نازل کرده و غرق رحمت شود و نزد عرش پروردگار این دعا انتهایی ندارد، برای این دعا صدایی همچون صدای زنبور عسل در کنار عرش است و خداوند به خواننده این دعا نگاه و نظر می کند و

۱- مهج الدعوات ص ۱۲۲ ، بحارالأنوار ج ۸۳ ص ۳۳۰

کسی که آن را سه بار بخواند و از خداوند متعال درخواست خیر دنیا و آخرت را بکند، خداوند به او عطا کند و او را از عذاب قبر نجات داده و تنگی سینه و صدر رااز او برطرف می کند و در روز قیامت در حال سوار بر حیوانی نجیب از دُرّ سفید در مقابل پروردگار آمده و خداوند تمامی کرامت ها را برای او دستور می دهد و فرماید: ای بنده من در هر کجای از بهشت که خواهی برو، و او همراه با مزید نعمت و کرامتی از نزد خداست که نه چشمی دیده و نه گوشی شنیده و نه خطوری به قلب های مخلوقین و زبان توصیف کنندگان شده، پس سلمان فارسی گفت: فدایتان گردم از ثواب آن بیشتر بیان فرمایید، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای اباعبدالله قسم به کسی که مرا به حق به پیامبری برگزید اگر این دعا بر دیوانه ای خوانده شود در همان ساعت خوب گردد و اگر بر زنی که زایمان بر او سخت شده خوانده شود خداوند خروج فرزندش را سریع تر از چشم بر هم زدنی آسان گرداند و اگر این دعا بر عاق والدین خوانده شود در همان ساعت خداوند امر او اصلاح کند، بله ای سلمان قسم به کسی که مرا به حق به پیامبری برگزید کسی که این دعا را فقط در چهل شب جمعه بخواند خداوند هر آن چه بین او و آدم ها و بین او و پروردگارش است بیامرزد، ای سلمان قسم به کسی که مرا به حق به پیامبری برگزید کسی این دعا را نمی خواند مگر این که خداوند غم ها و همّ ها و مریضی های دنیا را از او خارج کند، بله ای سلمان کسی که خداوند را به این دعا بخواند چه احسان کننده به خدا باشد چه نباشد و سپس در بستر خود بخوابد در حالی که امید ثواب آن را داشته باشد، خداوند به تعداد هر حرف آن هزار ملك از کروبّیین که صورتشان نیکوتر از خورشید و ماه شب چهارده است برانگیزد، پس سلمان عرضه داشت: آیا خداوند تمام این ثواب ها را به این بنده عطا می کند؟ حضرت فرمودند: مردم را از آن باخبر نکن تا بزرگتر از آن را به تو خبر دهم، سلمان

گفت: ای رسول خدا چرا امر به کتمان آن می کنید؟ فرمودند: می ترسم مردم عمل را ترک کرده و این دعا را بخوانند، سلمان گفت:ای رسول خدا به من خبر دهید، حضرت فرمودند: بله به تو می گویم، کسی که این دعا را بخواند و در زمان حیاتش مرتکب گناهان کبیره شده و در شب یا روز بعد از خواندن این دعا بمیرد شهید از دنیا رفته و اگر بدون توبه بمیرد خداوند با کَرَم و بخشش خود آن را بیامرزد و آن این دعاست: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی ... لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ .

صَالِحُ بْنُ رَزِينٍ عَنْ شِهَابٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا عَسُرَ عَلَى الْمَرْأَةِ وَلَدُهَا فَاكْتُبْ لَهَا فِی رَقٍ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ما يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا ساعَةً مِنْ نَهارٍ(۱) *كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَها لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحاها(۲) * وَ إِذ قالَتِ امْرَأَتُ عِمْرانَ رَبِّ إِنِّی نَذَرْتُ لَكَ ما فِی بَطْنِی مُحَرَّراً(۳) ثُمَ ارْبِطْهُ بِخَيْطٍ وَ شُدَّهُ عَلَى فَخِذِهَا الْأَيْمَنِ فَإِذَا وَضَعَتْ فَانْزِعْهُ . (۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که بر زنی سختی زایمان عارض شود بر روی کاغذی این را بنویس: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ كَأَنَّهُمْ ... مُحَرَّراً سپس با نخ کاغذ را بسته و به ران راست زن محکم کند و زمانی که زاییدن حاصل شد باز کند.

۱- سوره احقاف آیه ۳۵

۲- نازعات آیه ۴۶

۳- سوره آل عمران آیه ۳۵

۴- السرائر ج ۳ ص ۵۹۸ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۱۹

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) قَالَ: تُكْتَبُ هَذِهِ الْآيَاتُ فِي قِرْطَاسٍ لِلْحَامِلِ إِذَا دَخَلَتْ فِي شَهْرِهَا الَّتِي تَلِدُ فِيهِ فَإِنَّهَا لَا يُصِيبُهَا طَلْقٌ وَ لَا عُسْرُ وِلَادَهٍ وَ لْيُلَفَّ عَلَى الْقِرْطَاسِ سَحَاهً لَفّاً خَفِيفاً وَ لَا يَرْبِطْهَا وَ لْيَكْتُبْ « أَ وَ لَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ كانَتا رَتْقاً فَفَتَقْناهُما وَ جَعَلْنا مِنَ الْماءِ كُلَّ شَيْ ءٍ حَيٍّ أَ فَلا يُؤْمِنُونَ(۱) * وَ آيَهٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهارَ فَإِذا هُمْ مُظْلِمُونَ وَ الشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَها ذلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ وَ الْقَمَرَ قَدَّرْناهُ مَنازِلَ حَتَّى عادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَها أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَ لَا اللَّيْلُ سابِقُ النَّهارِ وَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ وَ آيَهٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ وَ خَلَقْنا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ ما يَرْكَبُونَ وَ إِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلا صَرِيخَ لَهُمْ وَ لا هُمْ يُنْقَذُونَ إِلَّا رَحْمَهً مِنَّا وَ مَتاعاً إِلى حِينٍ (۲) * وَ نُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذا هُمْ مِنَ الْأَجْداثِ إِلى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ (۳) » وَ يَكْتُبُ عَلَى ظَهْرِ الْقِرْطَاسِ هَذِهِ الْآيَاتِ «كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ما يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا ساعَهً مِنْ نَهارٍ بَلاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفاسِقُونَ(۴) كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَها لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّهً أَوْ ضُحاها(۵) » وَ تُعَلَّقُ الْقِرْطَاسُ فِي وَسَطِهَا فَحِينَ يَقَعُ وَلَدُهَا يُقْطَعُ عَنْهَا وَ لَا يُتْرَكُ عَلَيْهَا سَاعَهً وَاحِدَهً.(۶)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زمانی که زن حامله در ماه زاییدن داخل شود این آیات را بر روی کاغذ نوشته و به دور آن از همان کاغذ به صورت نازک، کم بپیچد و با نخ آن را نبندد و بنویسد « أَ وَ لَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا ... إِلى رَبِّهِمْ

۱- سوره انبیاء آیه ۳۰

۲- سوره یس آیات ۳۷ تا ۴۴

۳- سوره یس آیه ۵۱

۴- سوره احقاف آیه ۳۵

۵- سوره نازعات آیه ۴۶

۶- طبّ الأئمه (علیه السلام) ص ۹۵ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۱۷

يَنْسِلُونَ» و بر پشت كاغذ اين آيات را بنويسد «كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ... عَشِيَّةً أَوْ ضُحاها» و آن بر وسط زن آويزان شود و هنگامى كه فرزند زاييده شد از او باز شود و بر او يک ساعت باقى نماند.عَنْ أَبِى حَمْزَةَ عَنْ أَبِى جَعْفَرٍ (عليه السلام) أَنَّهُ قَالَ: إِذَا عَسُرَ عَلَى الْمَرْأَةِ وِلَادَتُهَا يُكْتَبُ لَهَا هَذِهِ الْآيَاتُ فِى إِنَاءٍ نَظِيفٍ بِمِسْكٍ وَ زَعْفَرَانٍ ثُمَّ يُغْسَلُ بِمَاءِ الْبِئْرِ وَ يُسْقَى مِنْهُ الْمَرْأَةُ وَ يُنْضَحُ بَطْنُهَا وَ فَرْجُهَا فَإِنَّهَا تَلِدُ مِنْ سَاعَتِهَا يُكْتَبُ «كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحاها(۱) * كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ما يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا ساعَةً مِنْ نَهارٍ بَلاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفاسِقُونَ(۲) * لَقَدْ كانَ فِى قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِى الْأَلْبابِ ما كانَ حَدِيثاً يُفْتَرى وَ لكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَ تَفْصِيلَ كُلِّ شَىْ ءٍ وَ هُدىً وَ رَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (۳) ».(۴)

امام باقر(عليه السلام) فرمودند: هنگام سختى زاييدن بر زن، اين آيات با مشک و زعفران بر يک ظرف تميز نوشته شده سپس با آب چاه شستشو داده و زن از آن نوشيده و به شکم و عورت او پاشيده شود که با اين کار همان ساعت زاييدن محقق می شود «كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ما ... لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ »

عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ الْهِلَالِيِّ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) قَالَ : إِنِّى لَأَعْرِفُ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ الْمُنَزَلِ تُكْتَبَانِ لِلْمَرْأَةِ إِذَا عَسُرَ عَلَيْهَا وَلَدُهَا تُكْتَبَانِ فِى رَقِ ظَبْيٍ وَ يُعَلِّقُهُ فِى حَقْوَيْهَا: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْراً إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْراً(۵) سَبْعَ مَرَّاتٍ. يا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا

۱- سوره نازعات آيه ۴۶

۲- سوره احقاف آيه ۳۵

۳- سوره يوسف آيه ۱۱۱

۴- طبّ الأئمه (عليهم السلام) ص ۹۵ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۱۷

۵- سوره انشراح آيات ۵ و ۶

رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَیْ ءٌ عَظِیمٌ یَوْمَ تَرَوْنَها تَذْهَلُ کُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَ تَضَعُ کُلُّ ذاتِ حَمْلٍ حَمْلَها وَ تَرَی النَّاسَ سُکاری وَ ما هُمْ بِسُکاری وَ لکِنَّعَذابَ اللَّهِ شَدِیدٌ(۱) مَرَّةً وَاحِدَةً. یُکْتَبُ عَلَی وَرَقَةٍ وَ تُرْبَطُ بِخَیْطٍ مِنْ کَتَّانٍ غَیْرِ مَفْتُولٍ وَ تُشَدُّ عَلَی فَخِذِهَا الْأَیْسَرِ فَإِذَا وَلَدَتْهُ قَطَعْتَهُ مِنْ سَاعَتِکَ وَ لَا تَتَوَانَی عَنْهُ وَ یُکْتَبُ (۲): حی وَلَدَتْ مَرْیَمُ وَ مَرْیَمُ وَلَدَتْ حی یَا حَیُّ اهْبِطْ إِلَی الْأَرْضِ السَّاعَةَ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَی .(۳)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: من دو آیه در کتاب خدا می شناسم که برای زن هنگام سختی زایمان بر پوست نازک آهو نوشته و بر پایین کمر آویزان کند: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ یُسْراً إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ یُسْراً هفت مرتبه و یا أَیُّهَا النَّاسُ ... شَدِیدٌ یک مرتبه. و این جمله: حی وَلَدَتْ مَرْیَمُ وَ مَرْیَمُ وَلَدَتْ حی، یَا حَیُّ اهْبِطْ إِلَی الْأَرْضِ السَّاعَةَ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَی روی کاغذ نوشته شده و با نخ کتان بسته شده بدون گره زدن و سپس به ران چپ بسته شود و بعد از زاییدن از او باز شود و نسبت به باز شدن توجه شود .

عَنْ جَابِرِ بْنِ یَزِیدَ الْجُعْفِیِ : أَنَّ رَجُلًا أَتَی أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِیٍّ الْبَاقِرَ (علیهما السلام) فَقَالَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَغِثْنِی فَقَالَ مَا ذَاکَ قَالَ امْرَأَتِی قَدْ أَشْرَفَتْ عَلَی الْمَوْتِ مِنْ شِدَّهِ الطَّلْقِ قَالَ اذْهَبْ وَ اقْرَأْ عَلَیْهَا «فَأَجاءَهَا الْمَخاضُ إِلی جِذْعِ النَّخْلَهِ قالَتْ یا لَیْتَنِی مِتُّ قَبْلَ هذا وَ کُنْتُ نَسْیاً مَنْسِیًّا فَناداها مِنْ تَحْتِها أَلَّا تَحْزَنِی قَدْ جَعَلَ رَبُّکِ تَحْتَکِ سَرِیًّا وَ هُزِّی إِلَیْکِ بِجِذْعِ النَّخْلَهِ تُساقِطْ عَلَیْکِ رُطَباً جَنِیًّا(۴)» ثُمَّ ارْفَعْ صَوْتَکَ بِهَذِهِ الْآیَهِ « وَ اللَّهُ أَخْرَجَکُمْ

۱- سوره حج آیات ۱ و ۲

۲- این یک دعای مستقل است و ربطی به دو آیه قبل ندارد به قرینه ابتدای روایت که می فرماید دو آیه و اسمی از دعا نمی آورد و اینکه در ابتدای حدیث موضع بستن را خاصره می گوید و بعدی ران چپ .

۳- کتاب سلیم بن قیس الهلالی ج ۲ ص ۹۵۵

۴- [۴]سوره مریم آیات ۲۳ تا ۲۵

مِنْ بُطُونِ أُمَّهاتِكُمْ لا تَعْلَمُونَ شَيْئاً وَ جَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَ الْأَبْصارَ وَ الْأَفْئِدَهَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (۱)» كَذلِكَ اخْرُجْ أَيُّهَا الطَّلْقُ اخْرُجْ بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِنَّهَا تَبْرَأُ مِنْ سَاعَتِهَا بِعَوْنِ اللَّهِ تَعَالَى.(۲)

شخصی به محضر امام باقر(علیه السلام) آمده و گفت: ای پسر رسول خدا به فریاد من برس، حضرت فرمودند: چه شده؟ گفت: همسرم از شدت درد زایمان مشرف به مرگ شده حضرت فرمودند: برو و این آیه را بر او بخوان«فَأَجاءَهَا الْمَخاضُ ... تا رُطَباً جَنِيًّا» سپس صدایت را بالا ببر به این آیه «وَ اللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ ...» تا اخْرُجْ بِإِذْنِ اللَّهِ پس از آن درد فارغ گردد به کمک خداوند متعال.

عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي أُمَيَّةَ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) وَ كَانَ مُؤْمِناً مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يُوَالِي آلَ مُحَمَّدٍ (علیهم السلام) فَقَالَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنَّ جَارِيَتِي قَدْ دَخَلَتْ فِي شَهْرِهَا وَ لَيْسَ لِي وَلَدٌ فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي ابْناً فَقَالَ اللَّهُمَّ ارْزُقْهُ ابْنَا ذَكَراً سَوِيّاً ثُمَّ قَالَ إِذَا دَخَلَتْ فِي شَهْرِهَا فَاكْتُبْ لَهَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ وَ عَوِّذْهَا بِهَذِهِ الْعُوذَهِ وَ مَا فِي بَطْنِهَا بِمِسْكٍ وَ زَعْفَرَانٍ وَ اغْسِلْهَا وَ اسْقِهَا مَاءَهَا وَ انْضَحْ فَرْجَهَا وَ الْعُوذَهُ هَذِهِ أُعِيذُ مَوْلُودِي بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ وَ أَنَّا لَمَسْنَا السَّماءَ فَوَجَدْناها مُلِئَتْ حَرَساً شَدِيداً وَ شُهُباً وَ أَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْها مَقاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهاباً رَصَداً ثُمَّ يَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطانِ الرَّجِيمِ أَنَا وَ أَنْتَ وَ الْبَيْتُ وَ مَنْ فِيهِ وَ الدَّارُ وَ مَنْ فِيهَا نَحْنُ كُلُّنَا فِي حِرْزِ اللَّهِ وَ عِصْمَهِ اللَّهِ وَ جِيرَانِ اللَّهِ وَ جِوَارِ اللَّهِ آمِنِينَ مَحْفُوظِينَ ثُمَّ تَقْرَأُ الْمُعَوِّذَتَيْنِ وَ تَبْدَأُ بِفَاتِحَهِ الْكِتَابِ قَبْلَهُمَا ثُمَّ بِسُورَهِ الْإِخْلَاصِ ثُمَّ تَقْرَأُ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّما

۱- سوره نحل آیه ۷۸

۲- طبّ الأئمه (علیهم السلام) ص ۶۹ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۱۷

خَلَقْناكُمْ عَبَثاً وَ أَنَّكُمْ إِلَيْنا لا تُرْجَعُونَ فَتَعالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ وَ مَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلهاً آخَرَ لا بُرْهانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّما حِسابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لا يُفْلِحُ الْكافِرُونَ وَ قُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ (۱) وَ لَوْ أَنْزَلْنا هذَا الْقُرْآنَ عَلى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خاشِعاً مُتَصَدِّعاً مِنْ خَشْيَهِ اللَّهِ إِلَى آخِرِ السُّورَهِ(۲) ثُمَّ تَقُولُ مَدْحُوراً مَنْ يُشَاقِّ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ أَقْسَمْتُ عَلَيْكَ يَا بَيْتُ وَ مَنْ فِيكَ بِالْأَسْمَاءِ السَّبْعَهِ وَ الْأَمْلَاكِ السَّبْعَهِ الَّذِينَ يَخْتَلِفُونَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ مَحْجُوباً عَنْ هَذِهِ الْمَرْأَهِ وَ مَا فِي بَطْنِهَا كُلُّ عَرَضٍ وَ اخْتِلَاسٍ أَوْ لَمْسٍ أَوْ لَمْعَهِ طَيْفٍ مَسَّ مِنْ إِنْسٍ أَوْ جَانٍّ وَ إِنْ قَالَ عِنْدَ فَرَاغِهِ مِنْ هَذَا الْقَوْلِ وَ مِنَ الْعُوذَهِ كُلِّهَا أَعْنِي بِهَذَا الْقَوْلِ وَ هَذِهِ الْعُوذَهِ فُلَاناً وَ أَهْلَهُ وَ وُلْدَهُ وَ دَارَهُ وَ مَنْزِلَهُ فَلْيُسَمِّ نَفْسَهُ وَ دَارَهُ وَ مَنْزِلَهُ وَ أَهْلَهُ وَ وُلْدَهُ وَ لْيُلَفِّظْ بِهِ وَ لْيَقُلْ أَهْلَ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ وَ وَلَدَهُ فُلَانَ بْنَ فُلَانٍ فَإِنَّهُ أَحْكَمُ لَهُ وَ أَجْوَدُ وَ أَنَا لَضَامِنٌ عَلَى نَفْسِهِ وَ أَهْلِهِ وَ وُلْدِهِ أَنْ لَا يُصِيبَهُمْ آفَهٌ وَ لَا خَبَلٌ وَ لَا جُنُونٌ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى.(۳)

شخصی از بنی امیه که فردی مومن و اهل موالات آل محمد(علیهم السلام) بود وارد بر محضر امام باقر(علیه السلام) گشت و عرضه داشت ای پسر رسول خدا کنیز من در ماه زایمان خود است و من فرزندی ندارم از خدا فرزند پسری برای من بخواهید، حضرت برایش دعا کردند و فرمودند: هنگامی که همسرت وارد ماه زاییدن شد سوره قدر را با مشک و زعفران بر یک ظرف نوشته و آب آن را به او خورانده و به عورتش بپاش و این حرز را به او بخوان: أُعِيذُ مَوْلُودِي بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ ... شِفاءً رَصَداً سپس بگو: بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ ... آمِينَ

۱- سوره مومنون آیات ۱۱۵ تا ۱۱۸

۲- سوره حشر آیات ۲۱ تا ۲۴

۳- طبّ الأئمه (علیهم السلام) ص ۹۶ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۱۹

مَحْفُوظِينَ سپس سوره حمد و توحید و ناس و فلق را خوانده و می گویی: أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّما ... مُتَصَدِّعاً مِنْ خَشْيَهِ اللَّهِ تا آخر سوره حشر و سپس می گویی: مَدْحُوراً مَنْ يُشَاقِّ اللَّهَ ... مِنْ إِنْسٍ أَوْ جَانٍّ اگر بعد از دعا بگوید: أَغْنِنِي بِهَذَا الْقَوْلِ وَ هَذِهِ الْعُوذَهِ فُلَاناً وَ أَهْلَهُ وَ وُلْدَهُ وَ دَارَهُ وَ مَنْزِلَهُ و اسم خودش و خانه اش و منزلش و خانواده اش و فرزندانش را ببرد و بگوید: اهل فلان فرزند فلانی و فرزندش فلانی فرزند فلانی، این کار محکم تر و بهتر است و من ضامنم به اذن خدا که هیچ آفتی و آسیبی و جنونی به او و خانواده اش و فرزندانش نرسد.

يَكْتُبُ وَ يُعَلِّقُ عَلَى سَاقِهَا الْيُسْرَى بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَها لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّهً أَوْ ضُحاها إِذَا السَّماءُ انْشَقَّتْ وَ أَذِنَتْ لِرَبِّها وَ حُقَّتْ وَ إِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ وَ أَلْقَتْ ما فِيها وَ تَخَلَّتْ وَ لَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلاثَ مِائَهٍ سِنِينَ وَ ازْدَادُوا تِسْعاً اخْرُجْ بِإِذْنِ اللَّهِ مِنَ الْبَطْنِ الطَّيِّبِهِ إِلَى الْأَرْضِ الطَّيِّبَهِ مِنْها خَلَقْناكُمْ وَ فِيها نُعِيدُكُمْ وَ مِنْها نُخْرِجُكُمْ تارَهً أُخْرى اخْرُجْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ قُدْرَتِهِ وَ اسْمِهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ دَاءٌ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي السَّماءِ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الْعَزِيزُ الْوَهَّابُ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ما يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا ساعَهً مِنْ نَهارٍ بَلاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفاسِقُونَ أَ وَ لَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ كانَتا رَتْقاً فَفَتَقْناهُما إِلَى قَوْلِهِ أَ فَلا يُؤْمِنُونَ إِنَّما أَمْرُهُ إِذا أَرادَ شَيْئاً أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ فَسُبْحانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْ ءٍ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ إِذا جاءَ نَصْرُ اللَّهِ السُّورَهَ وَ أُولاتُ الْأَحْمالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَ .(۱)

۱- مکارم الأخلاق ص ۳۸۰، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۱۹

روایت شده است که این جملات نوشته و بر ساق چپ آویزان شود، بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ...إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ و بعد سوره نصر و بعد جمله وَ أُولاتُ الْأَحْمالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَ نوشته شود .

يُكْتَبُ فِي جَنْبِهَا بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اخْرُجْ بِإِذْنِ اللَّهِ مِنْها خَلَقْناكُمْ وَ فِيها نُعِيدُكُمْ وَ مِنْها نُخْرِجُكُمْ تارَةً أُخْرى وَ يُصَلَّى عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِه . (۱)

روایت شده است که عبارت بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ ... تارَةً أُخْرى اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ نوشته شده و بر پهلو آویخته شود.

رُوِيَ أَنَّهُ يُكْتَبُ لَهَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ وَ تُسْقَى مَاءَهَا وَ يُنْضَحُ عَلَى فَرْجِهَا.(۲)

روایت شده است سوره قدر بر ظرفی نوشته شده و با آب آن را شسته و زن بخورد و به آلتش پاشیده شود.

رُوِيَ أَنَّهُ يُقْرَأُ عِنْدَهَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ.(۳)

روایت شده است سوره قدر نزد زن باردار خوانده شود.

يُكْتَبُ عَلَى قِرْطَاسٍ (أَ وَ لَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ كانَتا رَتْقاً إِلَى قَوْلِهِ أَ فَلا يُؤْمِنُونَ (۴) وَ آيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهارَ فَإِذا هُمْ مُظْلِمُونَ (۵)

وَ نُفِخَ فِي الصُّورِ

۱- مکارم الأخلاق ص ۳۸۱، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۲۰

۲- مکارم الأخلاق ص ۳۸۱، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۲۰

۳- مکارم الأخلاق ص ۳۸۱، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۲۰

۴- سوره انبیاء آیه ۳۰

۵- سوره یس آیه ۳۷

فَإِذا هُمْ مِنَ الْأَجْداثِ إِلى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ (۱) كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ما يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا ساعَةً مِنْ نَهارٍ(۲) » وَ يُعَلَّقُ عَلَى وَسَطِهَا فَإِذَا وُضِعَتْ يُقْطَعُ وَ لَا يُتْرَكُ.(۳)

روایت شده است بر کاغذ این آیات نوشته شود: (أَ وَ لَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ كانَتا رَتْقاً إِلَى قَوْلِهِ أَ فَلا يُؤْمِنُونَ وَ آيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهارَ فَإِذا هُمْ مُظْلِمُونَ وَ نُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذا هُمْ مِنَ الْأَجْداثِ إِلى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ما يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا ساعَةً مِنْ نَهارٍ) و در وسط بدن زن آویخته شود و بعد از زایمان حتما باز شود.

مَنْ عَسُرَتْ عَلَيْهَا الْوِلَادَةُ تَقْرَأُ هَذِهِ الْأَدْعِيَةَ عَلَى كُوزٍ مَمْلُوءٍ مَاءً ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ تَشْرَبُ مِنْهُ الْمَرْأَةُ وَ يُصَبُّ بَيْنَ كَتِفَيْهَا وَ ثَدْيَيْهَا فَإِنَّهَا تَضَعُ الْوَلَدَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ هِيَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَها لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحاها كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ ما يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا ساعَةً مِنْ نَهارٍ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ.(۴)

روایت شده است زنی که زایمان بر او سخت شده است این دعاها بر یک کوزه پر از آب سه بار خوانده شود و زن از آن بنوشد و به دو کتف و دو سینه او پاشیده شود که به اذن خداوند بچه متولد گردد و دعا این باشد: بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ... صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ.

۱- سوره یس آیه ۵۱

۲- سوره احقاف آیه ۳۵

۳- مکارم الأخلاق ص ۳۸۱، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۲۰

۴- مکارم الأخلاق ص ۳۹۳، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۲۱

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) قَالَ: یُکْتَبُ لِلْمَرْأَهِ إِذَا عَسُرَ عَلَیْهَا وِلَادَتُهَا فِی رَقٍ أَوْ قِرْطَاسٍ اللَّهُمَ فَارِجَ الْهَمِّ وَ کَاشِفَ الْغَمِّ وَ رَحْمَانَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ رَحِیمَهُمَا ارْحَمْ فُلَانَهَ بِنْتَ فُلَانَهَ رَحْمَهً تُغْنِیهَا بِهَا عَنْ رَحْمَهِ جَمِیعِ خَلْقِکَ تُفَرِّجُ بِهَا کُرْبَتَهَا وَ تَکْشِفُ بِهَا غَمَّهَا وَ تُیَسِّرُ وِلَادَتَهَا وَ قُضِیَ بَیْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَ هُمْ لا یُظْلَمُونَ وَ قِیلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِین .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زنی که زایمان بر او سخت شده در یک پوست یا کاغذ این دعا نوشته شود و به او آویخته شود: اللَّهُمَ فَارِجَ الْهَمِّ ...الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِین .

مَنْ عَسُرَتْ عَلَیْهَا الْوِلَادَهُ مِن امْرَأَهٍ أَوْ دَابَّهٍ یُقْرَأُ عَلَیْهَا یَا خَالِقَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ وَ مُخَلِّصَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ خَلِّصْهَا بِحَوْلِکَ وَ قُوَّتِکَ.(۲)

روایت شده است زن یا حیوانی که زایمان برای او سخت شده این دعا را بر او خوانده شود: یَا خَالِقَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ وَ مُخَلِّصَ النَّفْسِ مِنَ النَّفْسِ خَلِّصْهَا بِحَوْلِکَ وَ قُوَّتِکَ .

۱- مکارم الأخلاق ص ۴۰۹، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۲۱

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۰۹، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۲۱

مراقبت های دوران نفاس مادر

۱) خوراک

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام) خَیْرُ تُمُورِکُمُ الْبَرْنِیُّ فَأَطْعِمُوهُ نِسَاءَکُمْ فِی نِفَاسِهِنَّ تَخْرُجْ أَوْلَادُکُمْ زَکِیاً حَلِیماً.(۱)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: بهترین خرمای شما خرمای برنی است آن را به زنانتان در حین نفاس بدهید که موجب پاک دلی و صبور شدن فرزندان می گردد.

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) خَیْرُ تُمُورِکُمُ الْبَرْنِیُّ فَأَطْعِمُوهُ نِسَاءَکُمْ فِی نِفَاسِهِنَ تَخْرُجْ أَوْلَادُکُمْ حُلَمَاء.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: بهترین خرمای شما خرمای برنی است آن را به زنانتان در دوران نفاس دهید که فرزندانتان صبور و حلیم می شوند.

عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ عَمِّهِ یَعْقُوبَ رَفَعَهُ إِلَی عَلِیٍّ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِیَکُنْ أَوَّلُ مَا تَأْکُلُ النُّفَسَاءُ الرُّطَبَ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ لِمَرْیَمَ بِنْتِ عِمْرَانَ « وَ هُزِّی إِلَیْکِ بِجِذْعِ النَّخْلَهِ تُساقِطْ عَلَیْکِ رُطَباً جَنِیًّا (۳)» قِیلَ یَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ یَکُنْ إِبَّانُ الرُّطَبِ قَالَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ مِنْ تَمَرَاتِ الْمَدِینَهِ فَإِنْ لَمْ یَکُنْ فَسَبْعَ تَمَرَاتٍ مِنْ تَمْرِ أَمْصَارِکُمْ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۲ ، المحاسن ج ۲ ص ۵۳۴

۲- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۳ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۱۲

۳- سوره مریم آیه ۲۵

تَعَالَى قَالَ وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي وَ عَظَمَتِي وَ ارْتِفَاعِ مَكَانِي لَا تَأْكُلُ نُفَسَاءُ يَوْمَ تَلِدُ الرُّطَبَ فَيَكُونُ غُلَاماً إِلَّا كَانَ حَلِيماً وَ إِنْ كَانَتْ جَارِيَةً كَانَتْ حَلِيمَةً .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اول چیزی که باید زن در حالت نفاس بخورد خرماست چون خداوند به مریم دختر عمران فرمود: (و تنه خرما را بهسوی خود حرکت ده تا برایت خرمای تازه و چیده بریزد) سوال شد: ای رسول خدا اگر زمان چیدن خرما نبود چه کنیم؟ فرمودند: هفت خرما از خرمای شهر مدینه را استفاده کنید و اگر نبود هفت خرما از شهر خودتان، همانا خداوند متعال فرمود: به عزت و جلال و عظمت و علو شأنم قسم هیچ زنی در حالت نفاس روزی که زایمان می کند از خرمای تازه نمی خورد مگر اینکه اگر پسر باشد، حلیم و صبور گردد و اگر دختر باشد صبور شود.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): إِذَا وَلَدَتِ امْرَأَةٌ فَلْيَكُنْ أَوَّلُ مَا تَأْكُلُ الرُّطَبَ وَ التَّمْرَ فَإِنَّهُ لَوْ كَانَ شَيْ ءٌ أَفْضَلَ مِنْهُ أَطْعَمَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَرْيَمَ حِينَ وَلَدَتْ عِيسَى .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زمانی که زن زایمان می کند باید اولین چیزی که می خورد رطب و خرما باشد چون اگر چیزی بهتر از آن بود خداوند آن را به مریم هنگام زایمانش می داد .

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَوْ كَانَ طَعَامٌ أَطْيَبُ مِنَ الرُّطَبِ لَأَطْعَمَهُ اللَّهُ مَرْيَم .(۳)

۱- المحاسن ج ۲ ص ۵۳۵ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۲ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۰

۲- طب النبیّ (صلی الله علیه واله) ص ۲۶ ، مکارم الأخلاق ص ۲۳۸ ، بحارالأنوار ج ۵۹ ص ۲۹۵

۳- المحاسن ج ۲ ص ۵۳۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۴

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر غذایی نیکوتر از خرما بود خداوند به مریم می خورانید .

عَنْ أَبِی الْبَخْتَرِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَا اسْتَشْفَتْ نُفَسَاءُ بِمِثْلِ الرُّطَبِ لِأَنَّ اللَّهَ أَطْعَمَ مَرْیَمَ جَنِیّاً فِی نِفَاسِهَا .(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زنان در نفاس به چیزی مثل خرما شفا نمی یابند چون خداوند در حالت نفاس به حضرت مریم خرمای تازه داد.

۲) محفوظ ماندن از شیطان

الْوَلِیدُ بْنُ بینه [نَقِیَّهَ] مُؤَذِّنُ مَسْجِدِ الْکُوفَهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْحَسَنِ الْعَسْکَرِیُّ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) عَنْ مُحَمَّدٍ الْبَاقِرِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ أَرَادَ أَنْ لَا یَعْبَثَ الشَّیْطَانُ بِأَهْلِهِ مَا دَامَتِ الْمَرْأَهُ فِی نِفَاسِهَا فَلْیَکْتُبْ هَذِهِ الْعُوذَهَ بِمِسْکٍ وَ زَعْفَرَانٍ بِمَاءِ الْمَطَرِ الصَّافِی وَ لْیَعْصِرْهُ بِثَوْبٍ جَدِیدٍ لَمْ یُلْبَسْ وَ لَبِسَ مِنْهُ أَهْلُهُ وَ وُلْدُهُ وَ لْیُرِشَّ الْمَوْضِعَ وَ الْبَیْتَ الَّذِی فِیهِ النُّفَسَاءُ فَإِنَّهُ لَا یُصِیبُ أَهْلَهُ مَا دَامَتْ فِی نِفَاسِهَا وَ لَا یُصِیبُ وَلَدَهُ خَبْطٌ وَ لَا جُنُونٌ وَ لَا فَزَعٌ وَ لَا نَظْرَهٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَی بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِیمِ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ وَ السَّلَامُ عَلَی رَسُولِ اللَّهِ وَ السَّلَامُ عَلَی آلِ رَسُولِ اللَّهِ وَ الصَّلَاهُ عَلَیْهِمْ وَ رَحْمَهُ اللَّهِ وَ بَرَکَاتُهُ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اخْرُجْ بِإِذْنِ اللَّهِ اخْرُجْ بِإِذْنِ اللَّهِ مِنْهَا خَرَجْتُمْ وَ فِیهَا نُعِیدُکُمْ وَ مِنْهَا نُخْرِجُکُمْ تارَهً أُخْرَی فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِیَ اللَّهُ لا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَیْهِ تَوَکَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ أَدْفَعُکُمْ بِاللَّهِ أَدْفَعُکُمْ بِرَسُولِ اللَّهِ.(۲)

۱- المحاسن ج ۲ ص ۵۳۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۴

۲- طبّ الأئمه (علیهم السلام) ص ۹۷ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۳۹

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: اگر کسی می خواهد شیطان با همسرش در حال نفاس بازی نکند پس این حرز را با مشک و زعفران بر ظرفی نوشته و با آب باران زلال شسته و آن را به لباسی نو که پوشیده نشده بپاشد و همسر و فرزندش آن را بپوشند و آب را به عورت زن و اتاقی که در آن است بپاشد که این اثر شیطان را بر همسرش در حال نفاس از بین می برد و فرزندش دچار خَبط (حرکت غیر طبیعی) و دیوانگی و ترس و نگاه جن ان شاء الله نمی شود: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ... أَدْفَعُكُمْ بِرَسُولِ اللَّهِ .

ویژگی زنانی که در حالت نفاس بمیرند

عَنْ أَبِي مُوسَى الْبَنَّاءِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: النُّفَسَاءُ تُبْعَثُ مِنْ قَبْرِهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ لِأَنَّهَا مَاتَتْ فِي غَمِّ نِفَاسِهَا.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زنانی که در حالت نفاس فوت شده اند از قبرشان بدون حساب محشور می شوند به خاطر آنکه در غم نفاس از دنیا رفته اند .

آداب هنگام تولد فرزندان

۱) اذان و اقامه گفتن در گوش

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ وُلِدَ لَهُ مَوْلُودٌ فَلْيُؤَذِّنْ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى بِأَذَانِ الصَّلَاةِ وَ لْيُقِمْ فِي الْيُسْرَى فَإِنَّهَا عِصْمَةٌ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.(۲)

۱- الأمالی للطوسی ص ۶۷۳ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۰۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۴ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۳۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۶

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که فرزنددار شود باید در گوش راستش اذان نماز و در گوش چپ اقامه نماز را بخواند، چون موجب حفظ شدن از شیطان رانده شده است.

عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ: لَمَّا حَضَرَتْ وِلَادَهُ فَاطِمَهَ (علیها السلام) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِأَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَیْسٍ وَ لِأُمِّ سَلَمَهَ احْضُرَاهَا فَإِذَا وَقَعَ وَلَدُهَا وَاسْتَهَلَّ فَأَذِّنَا فِی أُذُنِهِ الْیُمْنَی وَ أَقِیمَا فِی أُذُنِهِ الْیُسْرَی فَإِنَّهُ لَا یُفْعَلُ ذَلِکَ بِمِثْلِهِ إِلَّا عُصِمَ مِنَ الشَّیْطَانِ (۱).

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: زمان زایمان فاطمه(علیها السلام) پیامبر(صلی الله علیه و اله) به اسماء بنت عمیس و أم سلمه فرمودند: نزد فاطمه(علیها السلام) حاظر شوید و هنگامی که فرزند به دنیا آمد و شروع به گریه کرد در گوش راست او اذان و در گوش چپ اقامه بخوانید، چرا که این کار با هیچ کس نشود جز اینکه از شیطان محفوظ شود.

عَنْ حَفْصٍ الْکُنَاسِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مُرُوا الْقَابِلَهَ أَوْ بَعْضَ مَنْ یَلِیهِ أَنْ تُقِیمَ الصَّلَاهَ فِی أُذُنِهِ الْیُمْنَی فَلَا یُصِیبُهُ لَمَمٌ وَ لَا تَابِعَهٌ أَبَداً .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: به قابله یا افراد نزدیک او امر کنید که اذان را در گوش راست نوزاد بگویید، که در این صورت هیچ جنون و جنّی به او آسیب نزند.

۱- کشف الغمه ج ۱ ص ۵۲۵ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۵۵ ، الفصول المهمه ج ۲ ص ۶۸۸ در آخر اضافه آمده: و لا تحدّثنا شیئا حتّی آتیکما.

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۳ ، الوافی ج ۲۳ ص ۱۳۱۷

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): یَا عَلِیّ إِذَا وُلِدَ لَکَ غُلامٌ أو جَارِیَهٌ فَأَذِّن فِی أُذُنِهِ الیُمنَی وَ أَقِم فِی أُذُنِهِ الیُسرَی فَإِنَّهُ لا یَقرَبُهُ الشَّیطَانُ أَبداً .(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی زمانی که پسر یا دختری برایت متولد شد در گوش راست او اذان و در گوش چپش اقامه بخوان که شیطان هیچ وقت به او نزدیک نمی شود.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَن وُلِدَ لَهُ فَأَذَّنَ فِی اُذُنِهِ الیُمنَی وَ أَقَامَ فِی اُذُنِهِ الیُسرَی لَم یَضُرُّهُ أُمُّ الصِّبیَان.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هر کس صاحب فرزند شود و در گوش راست او اذان و در گوش چپ او اقامه گوید جن به او زیان نمی رساند.

خواندن موارد دیگر در گوش

دَعَائِمُ الْإِسْلَام عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ وُلِدَ لَهُ مَوْلُودٌ فَلْیُؤَذِّنْ فِی أُذُنِهِ الْیُمْنَی وَ لْیُقِمْ فِی الْیُسْرَی فَإِنَ ذَلِکَ عِصْمَهٌ مِنَ الشَّیْطَانِ وَ إِنَّهُ (صلی الله علیه و اله) أَمَرَ أَنْ یُفْعَلَ ذَلِکَ بِالْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) وَ أَنْ یُقْرَأَ مَعَ الْأَذَانِ فِی آذَانِهِمَا فَاتِحَهُ الْکِتَابِ وَ آیَهُ الْکُرْسِیِّ وَ آخِرُ سُورَهِ الْحَشْرِ وَ سُورَهُ الْإِخْلَاصِ وَ الْمُعَوِّذَتَان. (۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) از قول پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که دارای فرزند شد باید در گوش راستش اذان و در گوش چپ اقامه گوید که آن موجب دور شدن شیطان می شود و پیامبر(صلی الله علیه و اله) امر کردند این کار با حسن و حسین(علیهما السلام) بشود و

۱- فضائل الثقلین من کتاب توضیح الدلائل علی ترجیح الفضائل ص ۲۵۴

۲- مسند أبی یعلی ج ۶ ص ۱۸۱ ، الفردوس ج ۳ ص ۶۳۲ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۵۷

۳- بحار الأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۲۶ ، دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۴۷

همراه با اذان گفتن، سورهحمد و آیه الکرسی و چهار آیه آخر سوره حشر و سوره توحید و سوره ناس و فلق، نیز خوانده شود.

۲) ختنه کردن

اشاره

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) الْخِتَانُ سُنَّةٌ وَاجِبَةٌ لِلرِّجَالِ وَ مَكْرُمَةٌ لِلنِّسَاءِ.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: ختنه کردن یک سنت واجب برای مردان و کرامتی برای زنان است.

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْجَهْمِ قَالَ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) خَمْسٌ مِنَ السُّنَنِ فِي الرَّأْسِ وَ خَمْسٌ فِي الْجَسَدِ فَأَمَّا الَّتِي فِي الرَّأْسِ فَالسِّوَاكُ وَ أَخْذُ الشَّارِبِ وَ فَرْقُ الشَّعْرِ وَ الْمَضْمَضَةُ وَ الِاسْتِنْشَاقُ وَ أَمَّا الَّتِي فِي الْجَسَدِ فَالْخِتَانُ وَ حَلْقُ الْعَانَةِ وَ نَتْفُ الْإِبْطَيْنِ وَ تَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ وَ الِاسْتِنْجَاءُ.(۲)

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: پنج چیز در سر و پنج چیز در بدن سنت است، اما آنچه در سر است عبارتند از: مسواک زدن، گرفتن موی سبیل، فرق باز کردن، مضمضه کردن آب و آب در بینی کردن و آنچه در جسد است عبارتند از: ختنه کردن، زدودن موی اطراف مثانه، زدودن موی زیر بغل، کوتاه کردن ناخن و شستن محل خروج نجاست.

۱- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۱۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۷ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۲۴

۲- الخصال ج ۱ ص ۲۷۱ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۱۱ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۰۹

عَنْ أَبِی هُرَیْرَهَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَهِ تَقْلِیمُ الْأَظْفَارِ وَ قَصُّ الشَّارِبِ وَ نَتْفُ الْإِبْطِ وَ حَلْقُ الْعَانَهِ وَ الِاخْتِتَانُ.(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: پنج چیز از فطرت است، کوتاه کردن ناخن، کوتاه کردن سبیل، کوتاه کردن موی زیر بغل، کوتاه کردن موی اطراف مثانه و ختنه کردن.

حَدَّثَنِی مَسْعَدَهُ بْنُ صَدَقَهَ قَالَ حَدَّثَنِی جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ (علیهما السلام) أَنَّ ثَقْبَ أُذُنِ الْغُلَامِ مِنَ السُّنَّهِ وَ خِتَانَهُ مِنَ السُّنَّهِ السَّبْعَهَ أَیَّامٍ وَ خَفْضَ النِّسَاءِ مَکْرُمَهٌ وَ لَیْسَ مِنَ السُّنَّهِ وَ لَا شَیْئاً وَاجِباً وَ أَیُّ شَیْ ءٍ أَفْضَلُ مِنَ الْمَکْرُمَهِ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: سوراخ کردن گوش پسر و ختنه کردن او در روز هفتم سنت است و ختنه زنان کرامت است و سنت و واجب نیست و چه چیزی بهتر از کرامت!

عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ: وَجَدْنَا فِی قَائِمِ سَیْفِ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فِی صَحِیفَهٍ أَنَّ الْأَغْلَفَ لَا یُتْرَکُ فِی الْإِسْلَامِ حَتَّی یُخْتَنَ وَ لَوْ بَلَغَ ثَمَانِینَ سَنَهً.(۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: در دسته شمشیر پیامبر(صلی الله علیه و اله) در برگه ای یافتیم که فرد ختنه نشده در اسلام رها گذاشته نمی شود تا اینکه ختنه شود اگرچه هشتاد ساله گردد.

۱- الخصال ج ۱ ص ۳۱۰ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۱۳۳ ، بحارالأنوار ج ۷۳ ص ۶۸

۲- قرب الإسناد (ط - الحدیثه) ص ۱۰ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۵ ، مکارم الأخلاق ص ۲۳۰

۳- الجعفریات ص ۲۸

عَنِ السَّكُونِيِّ بِإِسْنَادِهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْوَلِيمَةُ فِي أَرْبَعٍ الْعُرْسِ وَ الْخُرْسِ وَ هُوَ الْمَوْلُودُ يُعَقُّ عَنْهُ وَ يُطْعَمُ لَهُ وَ إِعْذَارٍ وَ هُوَ خِتَانُ الْغُلَامِ وَ الْإِيَابِ وَ هُوَ الرَّجُلُ يَدْعُو إِخْوَانَهُ إِذَا آبَ مِنْ غَيْبَةٍ .(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ولیمه دادن در چهار مورد است : عروسی و عقیقه و ختنه کردن پسر و برگشت از مسافرت .

قَالَ أَمِيرُالمُومِنين (علیه السلام): اخْتِنُوا أَوْلَادَكُمْ يَوْمَ السَّابِعِ وَ لَا يَمْنَعْكُمْ حَرٌّ وَ لَا بَرْدٌ فَإِنَّهُ طُهْرٌ لِلْجَسَدِ وَ إِنَّ الْأَرْضَ لَتَضِجُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ بَوْلِ الْأَغْلَفِ .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: فرزندانتان را در روز هفتم ختنه کنید و گرما و سرما مانع از آن نشود، که این کار موجب پاکی بدن است و زمین از ادرار شخص ختنه نشده به سوی خداوند شیون و فریاد می کند.

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله)خَتِّنُوا أَوْلَادَكُمْ يَوْمَ السَّابِعِ فَإِنَّهُ أَطْهَرُ وَ أَطْيَبُ وَ أَسْرَعُ لِنَبَاتِ اللَّحْمِ فَإِنَّ الْأَرْضَ تَنْجَسُ مِنْ بَوْلِ الْأَغْلَفِ أَرْبَعِينَ صَبَاحاً.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را در روز هفتم ختنه کنید، که برای آنها پاک تر و بهتر بوده و موجب سریع شدن رشد گوشت گردد و زمین از ادرار فرد ختنه نشده چهل روز نجس می گردد.

۱- المحاسن ج ۲ ص ۴۱۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۴ ص ۳۱۰

۲- تحف العقول ص۱۲۴ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۵ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۸

۳- الخصال ج ۲ ص ۵۳۸ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۵ ، قرب الإسناد ص ۱۲۲

عَنْ أَبِيهِ عَنْ وَهْبٍ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ: لَا تُخْفَضُ الْجَارِيَهُ حَتَّى تَبْلُغَ سَبْعَ سِنِينَ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: دختر در سن ۷ سالگی ختنه شود.أَخْبَرَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنِی مُوسَی قَالَ حَدَّثَنَا أَبِی عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهما السلام) أَنَّ عَلِیّاً (علیه السلام) قَالَ: یَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ إِذَا خَفَضْتُنَّ بَنَاتِکُنَّ فَبَقِّینَ مِنْ ذَلِکَ شَیْئاً فَإِنَّهُ أَنْقَی لِأَلْوَانِهِنَّ وَ أَحْظَی لَهُنَّ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: ای زنان اگر دخترانتان را ختنه کردید چیزی از آن را باقی بگذارید، چون برای رنگ صورتشان و محبوبیت و نزدیکی به شوهر بهتر است.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَمَّا هَاجَرَتِ النِّسَاءُ إِلَی رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) هَاجَرَتْ فِیهِنَّ امْرَأَهٌ یُقَالُ لَهَا أُمُّ حَبِیبٍ وَ کَانَتْ خَافِضَهً تَخْفِضُ الْجَوَارِیَ فَلَمَّا رَآهَا رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ لَهَا یَا أُمَّ حَبِیبٍ الْعَمَلُ الَّذِی کَانَ فِی یَدِکِ هُوَ فِی یَدِکِ الْیَوْمَ قَالَتْ نَعَمْ یَا رَسُولَ اللَّهِ إِلَّا أَنْ یَکُونَ حَرَاماً فَتَنْهَانِی عَنْهُ فَقَالَ لَا بَلْ حَلَالٌ فَادْنِی مِنِّی حَتَّی أُعَلِّمَکِ قَالَتْ فَدَنَوْتُ مِنْهُ فَقَالَ یَا أُمَّ حَبِیبٍ إِذَا أَنْتِ فَعَلْتِ فَلَا تَنْهَکِی أَیْ لَا تَسْتَأْصِلِی وَ أَشِمِّی فَإِنَّهُ أَشْرَقُ لِلْوَجْهِ وَ أَحْظَی عِنْدَ الزَّوْجِ .(۳)

۱- تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۶۰ ، وسائل الشیعه ج ۱۷ ص ۱۳۰ ، ملاذ الأخیار ج ۱۰ ص ۳۴۲

۲- الجعفریات ص ۲۹ ، دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۲۴

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۱۸۸ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۶ ، وسائل الشیعه ج۱۷ ص ۱۳۰

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که زنان به سوی پیامبر(صلی الله علیه و اله) هجرت کردند، زنی در میان آنان به نام أم حبیب بود که دختران را ختنه می کرد، هنگامی که پیامبر(صلی الله علیه و اله) او را دیدند فرمودند: أم حبیب آن کاری را که می کردی هنوز هم می کنی؟ گفت: بله مگر اینکه حرام باشد و شما من را از آن منع کنید، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نه حلال است نزدیک بیا تا به تو یاد بدهم چکار کنی، گوید: نزدیک شدم،پس فرمودند: ای أم حبیب هنگامی که این کار را می کنی از ته نبر چرا که این کار باعث روشنی چهره و محبوبیت نزد شوهر است.

عَمْرِو بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: کَانَتِ امْرَأَةٌ یُقَالُ لَهَا أُمُّ طَیْبَةَ تَخْفِضُ الْجَوَارِیَ فَدَعَاهَا النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ لَهَا یَا أُمَّ طَیْبَةَ إِذَا خَفَضْتِ الْجَوَارِیَ فَأَشِمِّی وَ لَا تُجْحِفِی فَإِنَّهُ أَصْفَی لِلَوْنِ الْوَجْهِ وَ أَحْظَی عِنْدَ الْبَعْلِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زنی بود به نام أم طیبه که دختران را ختنه می کرد، پیامبر(صلی الله علیه و اله) او را خواسته و فرمودند: هنگامی که ختنه می کنی از ته نبر و نقصان زیاد وارد نکن که آن موجب صفای چهره و محبوبیت نزد شوهر می شود.

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهما السلام) قَالَ سَمَّی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ (علیهما السلام) لِسَبْعَهِ أَیَّامٍ وَ عَقَّ عَنْهُمَا لِسَبْعٍ وَ خَتَنَهُمَا لِسَبْعٍ وَ حَلَقَ رُءُوسَهُمَا لِسَبْعٍ وَ تَصَدَّقَ بِزِنَهِ شُعُورِهِمَا فِضَّه .(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) اسم گذاری حسن و حسین(علیهما السلام) و عقیقه و ختنه و تراشیدن سر و صدقه نقره به وزن موها را در روز هفتم انجام دادند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۱۱۹ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۶۰ ، وسائل الشیعه ج۱۷ ص ۱۳۰

۲- قرب الإسناد (ط - الحدیثه) ص۱۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۹

رَوَى غِيَاثُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ (عليهما السلام) قَالَ قَالَ عَلِيٌّ(عليه السلام) لَا بَأْسَ أَنْ لَا تَخْتَتِنَ الْمَرْأَةُ فَأَمَّا الرَّجُلُ فَلَا بُدَّ مِنْهُ.(۱)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: اشکالی ندارد که زن ختنه نشود اما مرد باید ختنه شود.

دعا هنگام ختنه کردن

رُوِيَ عَنْ مُرَازِمِ بْنِ حَكِيمٍ الْأَزْدِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) فِي الصَّبِيِّ إِذَا خُتِنَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُمَّ هَذِهِ سُنَّتُكَ وَ سُنَّةُ نَبِيِّكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ اتِّبَاعٌ مِنَّا لَكَ وَ لِنَبِيِّكَ بِمَشِيَّتِكَ وَ بِإِرَادَتِكَ وَ قَضَائِكَ لِأَمْرٍ أَنْتَ أَرَدْتَهُ وَ قَضَاءٍ حَتَمْتَهُ وَ أَمْرٍ أَنْفَذْتَهُ فَأَذَقْتَهُ حَرَّ الْحَدِيدِ فِي خِتَانِهِ وَ حِجَامَتِهِ لِأَمْرٍ أَنْتَ أَعْرَفُ بِهِ مِنِّي اللَّهُمَّ فَطَهِّرْهُ مِنَ الذُّنُوبِ وَ زِدْ فِي عُمُرِهِ وَ ادْفَعِ الْآفَاتِ عَنْ بَدَنِهِ وَ الْأَوْجَاعَ عَنْ جِسْمِهِ وَ زِدْهُ مِنَ الْغِنَى وَ ادْفَعْ عَنْهُ الْفَقْرَ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ وَ لَا نَعْلَمُ وَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) أَيُّ رَجُلٍ لَمْ يَقُلْهَا عِنْدَ خِتَانِ وَلَدِهِ فَلْيَقُلْهَا عَلَيْهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَحْتَلِمَ فَإِنْ قَالَهَا كُفِيَ حَرَّ الْحَدِيدِ مِنْ قَتْلٍ أَوْ غَيْرِهِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کودک هنگامی که ختنه شود این دعا خوانده شود: اللَّهُمَّ هَذِهِ سُنَّتُكَ وَ سُنَّةُ نَبِيِّكَ ... فَإِنَّكَ تَعْلَمُ وَ لَا نَعْلَمُ ، امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که این دعا را هنگام ختنه کردن نخواند است آن را قبل از محتلم شدن فرزندش بخواند، که موجب حفظ از تیزی آهن در کشته شدن و ... می شود.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۷ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۲۳

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۸ ، مکارم الاخلاق ص ۲۲۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۴۴

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام)سَبْعُ خِصَالٍ فِی الصَّبِیِّ إِذَا وُلِدَ مِنَ السُّنَّهِ ...السَّادِسَهُ یُطَهَّرُ بِالْخِتَانِ .(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هفت ویژگی در کودک هنگام تولد سنت است ... ششم با ختنه کردن پاک گردد.

عَنْ أَبِی أَحْمَدَ مُحَمَّدِ بْنِ زِیَادٍ الْأَزْدِیِّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَی بْنَ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) یَقُولُ لَمَّا وُلِدَ الرِّضَا (علیه السلام) إِنَّ ابْنِی هَذَا وُلِدَ مَخْتُوناً طَاهِراً مُطَهَّراً وَ لَیْسَ مِنَ الْأَئِمَّهِ أَحَدٌ یُولَدُ إِلَّا مَخْتُوناً طَاهِراً مُطَهَّراً وَ لَکِنْ سَنُمِرُّ الْمُوسَی عَلَیْهِ لِإِصَابَهِ السُّنَّهِ وَ اتِّبَاعِ الْحَنِیفِیَّه. (۲)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) شنیدم که فرمودند: زمانی که رضا(علیه السلام) متولد شد، به صورت ختنه شده و پاک و پاکیزه بود و هیچ امامی نیست جز اینکه اینگونه متولد می شود، اما به خاطر اجرای سنت و روش حنیفی تیغ را بر محل ختنه می کشیم.

حَدَّثَنَا عَلِیُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ الْفَرَجِ الْمُؤَذِّنُ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْکَرْخِیُّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هَارُونَ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِنَا یَقُولُ رَأَیْتُ صَاحِبَ الزَّمَانِ (علیه السلام) وَ وَجْهُهُ یُضِیءُ کَأَنَّهُ الْقَمَرُ لَیْلَهَ الْبَدْرِ وَ رَأَیْتُ عَلَی سُرَّتِهِ شَعْراً یَجْرِی کَالْخَطِّ وَ کَشَفْتُ الثَّوْبَ عَنْهُ فَوَجَدْتُهُ مَخْتُوناً فَسَأَلْتُ أَبَا مُحَمَّدٍ (علیه السلام) عَنْ ذَلِکَ فَقَالَ هَکَذَا وُلِدَ وَ هَکَذَا وُلِدْنَا وَ لَکِنَّا سَنُمِرُّ الْمُوسَی عَلَیْهِ لِإِصَابَهِ السُّنَّهِ.(۳)

راوی گوید: صاحب الزمان(علیه السلام) را در حالی که صورتش همچون ماه شب چهارده می درخشید و بر نافش یک خط مو بود، دیدم و لباسش را کنار زده او را ختنه شده یافتم، پس از امام عسگری(علیه السلام) در مورد آنپرسیدم حضرت

۱- مکارم الأخلاق ص ۲۲۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۱

۲- کمال الدین ج ۲ ص ۴۳۳ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۲۶۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۸

۳- کمال الدین ج ۲ ص ۴۳۵ ، الغیبه للطوسی ص ۲۵۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۸

فرمودند: این چنین متولد شده و ما اینگونه هستیم اما تیغ را بر محل به خاطر انجام سنت می کشیم.

علت به وجود آمدن سنت ختنه

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَزَعَهَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِنَّ مَنْ قِبَلَنَا یَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِیمَ خَلِیلَ الرَّحْمَنِ خَتَنَ نَفْسَهُ بِقَدُومٍ عَلَی دَنٍّ فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ لَیْسَ کَمَا یَقُولُونَ کَذَبُوا عَلَی إِبْرَاهِیمَ(علیه السلام) فَقُلْتُ لَهُ صِفْ لِی ذَلِکَ فَقَالَ إِنَّ الْأَنْبِیَاءَ کَانَتْ تَسْقُطُ عَنْهُمْ غُلْفُهُمْ مَعَ سُرَرِهِمْ یَوْمَ السَّابِعِ فَلَمَّا وُلِدَ لِإِبْرَاهِیمَ إِسْمَاعِیلُ مِنْ هَاجَرَ غَیَّرَتْهَا سَارَهُ بِمَا تُغَیِّرُ بِهِ الْإِمَاءُ فَقَالَ فَبَکَتْ هَاجَرُ وَ اشْتَدَّ ذَلِکَ عَلَیْهَا فَلَمَّا رَآهَا إِسْمَاعِیلُ تَبْکِی بَکَی لِبُکَائِهَا قَالَ فَدَخَلَ إِبْرَاهِیمُ(علیه السلام) فَقَالَ مَا یُبْکِیکَ یَا إِسْمَاعِیلُ فَقَالَ إِنَّ سَارَهَ غَیَّرَتْ أُمِّی بِکَذَا وَ کَذَا فَبَکَتْ فَبَکَیْتُ لِبُکَائِهَا فَقَامَ إِبْرَاهِیمُ(علیه السلام) إِلَی مُصَلَّاهُ فَنَاجَی رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِیهِ وَ سَأَلَهُ أَنْ یُلْقِیَ ذَلِکَ عَنْ هَاجَرَ قَالَ فَأَلْقَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْهَا فَلَمَّا وَلَدَتْ سَارَهُ إِسْحَاقَ وَ کَانَ یَوْمُ السَّابِعِ سَقَطَتْ مِنْ إِسْحَاقَ سُرَّتُهُ وَ لَمْ تَسْقُطْ غُلْفَتُهُ قَالَ فَجَزِعَتْ مِنْ ذَلِکَ سَارَهُ فَلَمَّا دَخَلَ عَلَیْهَا إِبْرَاهِیمُ(علیه السلام) قَالَتْ یَا إِبْرَاهِیمُ مَا هَذَا الْحَادِثُ الَّذِی قَدْ حَدَثَ فِی آلِ إِبْرَاهِیمَ (علیه السلام) وَ أَوْلَادِ الْأَنْبِیَاءِ هَذَا ابْنُکَ إِسْحَاقُ قَدْ سَقَطَتْ عَنْهُ سُرَّتُهُ وَ لَمْ تَسْقُطْ عَنْهُ غُلْفَتُهُ فَقَامَ إِبْرَاهِیمُ(علیه السلام)إِلَی مُصَلَّاهُ فَنَاجَی رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ یَا رَبِّ مَا هَذَا الْحَادِثُ الَّذِی قَدْ حَدَثَ فِی آلِ إِبْرَاهِیمَ وَ أَوْلَادِ الْأَنْبِیَاءِ هَذَا إِسْحَاقُ ابْنِی قَدْ سَقَطَتْ سُرَّتُهُ وَ لَمْ تَسْقُطْ عَنْهُ غُلْفَتُهُ قَالَ فَأَوْحَی اللَّهُ تَعَالَی إِلَی إِبْرَاهِیمَ (علیه السلام) هَذَا لِمَا غَیَّرَتْ سَارَهُ هَاجَرَ فَآلَیْتُ أَنْ لَا أُسْقِطَ ذَلِکَ عَنْ أَحَدٍ مِنْ أَوْلَادِ الْأَنْبِیَاءِ بَعْدَ تَغْیِیرِهَا لِهَاجَرَ فَاخْتِنْ إِسْحَاقَ بِالْحَدِیدِ وَ أَذِقْهُ حَرَّ

الْحَدِیدِقَالَ فَخَتَنَ إِبْرَاهِیمُ(علیه السلام)إِسْحَاقَ بِحَدِیدَهٍ فَجَرَتِ السُّنَّهُ بِالْخِتَانِ فِی النَّاسِ بَعْدَ ذَلِکَ.(۱)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) گفتم: در کنار ما افرادی هستند که می گویند: ابراهیم خلیل الرحمن با تیغه نجّاری، خود را ختنه کرده است، حضرت فرمودند: سبحان الله (تعجب کردن) این گونه نیست که می گویند، بر ابراهیم (علیه السلام) دروغ بستند، پس گفتم برایم توضیح دهید، حضرت فرمودند: پیامبران در روز هفتم ختنه گاهشان همراه با نافشان می افتد، زمانی که اسماعیل از هاجر متولد گشت ساره نسبت به کنیز بودن هاجر عیب جویی می کرد، پس هاجر گریان شده و بر او سخت آمد، هنگامی که اسماعیل او را دید به گریه مادرش گریان شد و نزد پدر آمد، ابراهیم(علیه السلام) فرمود: چه چیزی موجب گریه تو شده؟ اسماعیل گفت: ساره مادرم را نسبت به این و این عیب جویی کرد و او به گریه افتاد و من به گریه او گریان شدم، ابراهیم(علیه السلام) بلند شد و به طرف محراب نماز خود رفت و با خداوند مناجات کرده و از او خواست آن مساله را از او دور کند و خداوند این کار را کرد، زمانی که ساره اسحاق را به دنیا آورد با فرا رسیدن روز هفتم ناف او افتاد اما ختنه گاه او نیفتاد پس ساره به جزع کردن افتاد، گفت: ای ابراهیم این چه اتفاقی است که در خاندان ابراهیم(علیه السلام) و فرزندان پیامبران افتاده است، این پسر تو اسحاق است که ناف او افتاده اما ختنه گاه او نیفتاده است، ابراهیم(علیه السلام) به عبادت گاه خود رفت و با خداوند مناجات کرده و گفت: پروردگارا این چه اتفاقی است که در خاندان ابراهیم (علیه السلام) و فرزندان پیامبران افتاده است، این پسرم اسحاق است که ناف او افتاده اماختنه گاه او نیفتاده است. خداوند به ابراهیم (علیه السلام) وحی نمود: این به خاطر

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۰۵، بحارالأنوار ج ۱۲ ص ۱۰۱

عیب جویی ساره نسبت به هاجر است و من بعد از این واقعه بر خود قسم خوردم که ختنه گاه هیچ یک از فرزندان پیامبران را نیندازم پس اسحاق را با تیزی آهن ختنه کن. ابراهیم(علیه السلام) این کار را کرد و بعد از او در مردم این سنت جاری گشت.

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) فِي قَوْلِ سَارَةَ اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا صَنَعْتُ بِهَاجَرَ إِنَّهَا كَانَتْ خَفَضَتْهَا فَجَرَتِ السُّنَّةُ بِذَلِكَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) درباره گفته ساره: خدایا من را به خاطر کاری که با هاجر کردم مؤاخذه نکن، فرمودند: ساره کاری کرد که موجب ختنه شدن هاجر شد پس بعد از او سنت بر این عمل جاری گشت.

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِيُّ فِي لُبِّ اللُّبَابِ: وَ لَمْ يُبَايِعِ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) أَحَداً مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَخْتُونَةً وَ أَوَّلُ مَنِ اخْتَتَنَ مِنَ النِّسَاءِ هَاجَرُ لِحَلْفِ سَارَةَ أَنْ تَقْطَعَ عُضْواً مِنْهَا فَأَمَرَ اللَّهُ تَعَالَى بِاخْتِتَانِهَا.(۲)

در روایت است پیامبر(صلی الله علیه و اله) با زنی بیعت نکرد جز اینکه او ختنه شده بود و اول زنی که ختنه شد هاجر بود و آن هم به خاطر قسم خوردن ساره مبنی بر قطع کردن عضوی از او بود، پس خداوند امر به ختنه شدن زنان کرد.

سُئِلَ الرِّضَا (علیه السلام) عَنْ أَوَّلِ مَا أُمِرَ بِالْخِتَانِ فَقَالَ (علیه السلام) إِبْرَاهِيمُ(علیه السلام) وَ سُئِلَ عَنْ أَوَّلِ مَنْ خُفِضَ مِنَ النِّسَاءِ فَقَالَ (علیه السلام) هَاجَرُ أُمُّ إِسْمَاعِيلَ خَفَضَتْهَا سَارَةُ لِتَخْرُجَ مِنْ يَمِينِهَا.(۳)

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۰۶ ، بحارالأنوار ج ۱۲ ص ۱۰۹ ، النور المبین فی قصص الأنبیاء ص۱۲۷

۲- مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل ج ۱۵ ص ۱۵۲

۳- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۱ ص ۲۴۵ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۹۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص۴۴۳

از امام رضا(علیه السلام) سوال شد: اولین کسی که امر به ختنه کردن شد که بود؟ فرمودند: ابراهیم (علیه السلام) و سوال شد: اول زنی که ختنه شد که بود؟ فرمودند: هاجر مادر اسماعیل که ساره به خاطر عملی کردن قَسَمش او را ختنه کرد.

۳) تراشیدن سر و صدقه دادن طلا یا نقره به وزن موها

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهما السلام) قَالَ سَمَّی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ (علیهما السلام) لِسَبْعَهِ أَیَّامٍ وَ عَقَّ عَنْهُمَا لِسَبْعٍ وَ خَتَنَهُمَا لِسَبْعٍ وَ حَلَقَ رُءُوسَهُمَا لِسَبْعٍ وَ تَصَدَّقَ بِزِنَهِ شُعُورِهِمَا فِضَّه .(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) اسم گذاری حسن و حسین(علیهما السلام) و عقیقه و ختنه و تراشیدن سر و صدقه نقره به وزن موها را در روز هفتم انجام دادند.

عَنْ عَلِیِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَخِیهِ أَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ مَوْلُودٍ لَم یُحْلَق رَأْسُهُ یَوْمَ السَّابِعِ فَقَالَ إِذَا مَضَی سَبْعَهُ أَیَّامٍ فَلَیْسَ عَلَیْهِ حَلْقٌ .(۲)علی بن جعفر گوید: از امام کاظم(علیه السلام) درباره نوزادی که روز هفتم سرش تراشیده نشده سوال کردم، حضرت فرمودند: اگر هفت روز بگذرد نسبت به آن وظیفه ای ندارد.

سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) مَا الْعِلَّهُ فِی حَلْقِ رَأْسِ الْمَوْلُودِ قَالَ تَطْهِیرُهُ مِنْ شَعْرِ الرَّحِمِ .(۳)

از امام صادق(علیه السلام) درباره علت تراشیده شدن موی سر نوزاد سوال شد، حضرت فرمودند: به خاطر پاک شدن نوزاد از موی داخل رحم است.

۱- قرب الإسناد (ط - الحدیثه) ص۱۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۸ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۹

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۹ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۰۵

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (عليه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): احْلِقُوا شَعْرَ الذَّكَرِ وَ الْأُنْثَى يَوْمَ السَّابِعِ وَ تَصَدَّقُوا بِوَزْنِهِ فِضَّةً.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: موی سر نوزادان پسر و دختر را روز هفتم بتراشید و به وزن آن نقره صدقه دهید.

رُوِيَ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: كَتَبْتُ إِلَى صَاحِبِ الدَّارِ(عليه السلام) وُلِدَ لِي مَوْلُودٌ وَ حَلَقْتُ رَأْسَهُ وَ وَزَنْتُ شَعْرَهُ بِالدَّرَاهِمِ وَ تَصَدَّقْتُ بِهِ قَالَ لَا يَجُوزُ وَزْنُهُ إِلَّا بِالذَّهَبِ أَوِ الْفِضَّةِ وَ كَذَا جَرَتِ السُّنَّةُ .(۲)راوی گوید: به امام هادی یا عسگری(علیهما السلام) نامه نوشتم که فرزنددار شده ام و سرش را تراشیده و به وزنش درهم (سکه نقره) صدقه دادم، حضرت فرمودند: به وزن آن باید طلا یا نقره صدقه داد و سنت همین است.

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ(عليه السلام): لَا تَحْلِقُوا الصِّبْيَانَ الْقَزَعَ وَ الْقَزَعُ أَنْ يَحْلِقَ مَوْضِعاً وَ يَدَعَ مَوْضِعاً.(۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: در تراشیدن موی سر کودکان به گونه ای نباشید که جایی را بتراشید و جایی را نتراشید.

۱- الجعفریات ص ۱۵۶

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۹

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۰ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۵۰

عَنِ ابْنِ الْقَدَّاحِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَنَّهُ کَانَ یَکْرَهُ الْقَزَعَ فِی رُءُوسِ الصِّبْیَانِ وَ ذَکَرَ أَنَّ الْقَزَعَ أَنْ یُحْلَقَ الرَّأْسُ إِلَّا قَلِیلًا وَ یُتْرَکَ وَسَطُ الرَّأْسِ یُسَمَّی الْقَزَعَهَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: قزع در تراشیدن سر نوزادان مکروه است و قزع آن است که جای کمی از سر را نتراشند و وسط سر رها شود که به آن قزعه گویند.

عَنْ مُعَاذٍ الْفَرَّاءِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّ فَاطِمَهَ (علیها السلام) حَلَقَتْ ابْنَیْهَا وَ تَصَدَّقَتْ بِوَزْنِ شَعْرِهِمَا فِضَّهً.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: فاطمه(علیها السلام) سر دو پسر خود را تراشید و به وزن آن نقره صدقه داد.قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام)سَبْعُ خِصَالٍ فِی الصَّبِیِّ إِذَا وُلِدَ مِنَ السُّنَّهِ أُولَاهُنَّ یُسَمَّی وَ الثَّانِیَهُ یُحْلَقُ رَأْسُهُ وَ الثَّالِثَهُ یُتَصَدَّقُ بِوَزْنِ شَعْرِهِ وَرِقاً أَوْ ذَهَباً إِنْ قُدِرَ عَلَیْهِ ...(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هفت ویژگی در نوزاد سنت است : ۱- اسم گذاری ۲- تراشیدن سر ۳- طلا یا درهم (سکه نقره) به وزن موها صدقه دهد ...

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا(علیه السلام) عَنِ التَّهْنِئَهِ بِالْوَلَدِ مَتَی فَقَالَ إِنَّهُ قَالَ لَمَّا وُلِدَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ (علیهما السلام) هَبَطَ جَبْرَئِیلُ بِالتَّهْنِئَهِ عَلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ وَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۰

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۶

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۲۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۱

أَمَرَهُ أَنْ يُسَمِّيَهُ وَ يُكَنِّيَهُ وَ يَحْلِقَ رَأْسَهُ وَ يَعُقَّ عَنْهُ وَ يَثْقُبَ أُذُنَهُ وَ كَذَلِكَ كَانَ حِينَ وُلِدَ الْحُسَيْنُ (علیه السلام) أَتَاهُ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ فَأَمَرَهُ بِمِثْلِ ذَلِكَ ...(۱)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) سوال کردم: تبریک گفتن به خاطر فرزند چه زمانی است؟ فرمودند: زمانی که حسن بن علی(علیهما السلام) متولد شد جبرئیل برای تبریک بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) در روز هفتم نازل شد و به او امر کرد که اسم و کنیه گذاری و تراشیدن سر و عقیقه و سوراخ کردن گوش را انجام دهد و همچنین هنگامی که حسین (علیه السلام) متولد شد در روز هفتم جبرئیل نازل شد و به مثل آن امر کرد ...عَنْ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنِ الْعَقِيقَةِ وَ الْحَلْقِ وَ التَّسْمِيَةِ بِأَيِّهَا يُبْدَأُ قَالَ يُصْنَعُ ذَلِكَ كُلُّهُ فِي سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ يُحْلَقُ وَ يُذْبَحُ وَ يُسَمَّى ثُمَّ ذَكَرَ مَا صَنَعَتْ فَاطِمَةُ (علیها السلام) لِوُلْدِهَا ثُمَّ قَالَ يُوزَنُ الشَّعْرُ وَ يُتَصَدَّقُ بِوَزْنِهِ فِضَّةً.(۲)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره عقیقه و تراشیدن سر و نام گذاری پرسیدم که از کدام شروع می شود، حضرت فرمودند: همگی در یک ساعت، اول تراشیدن سر و بعد ذبح کردن و بعد نام گذاری، سپس آنچه را فاطمه (علیها السلام) برای فرزندانش انجام دادند را بیان کردند و سپس فرمودند: موها وزن شده و به اندازه آن نقره صدقه داده شود.

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: قُلْتُ لَهُ بِأَيِ ذَلِكَ نَبْدَأُ قَالَ تَحْلِقُ رَأْسَهُ وَ تَعُقُّ عَنْهُ وَ تَصَدَّقُ بِوَزْنِ شَعْرِهِ فِضَّةً وَ يَكُونُ ذَلِكَ فِي مَكَانٍ وَاحِدٍ.(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۳ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۲

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۰

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۷ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۲

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) پرسیدم اول از کدام شروع کنم؟ فرمودند: سر را می تراشی و عقیقه می کنی و به اندازه وزن مو نقره صدقه می دهی و این ها در یک زمان است.

عَلِيُّ بْنُ جَعْفَرٍ فِي كِتَابِهِ عَنْ أَخِيهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ مَوْلُودٍ تَرَكَ أَهْلُهُ حَلْقَ رَأْسِهِ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ هَلْ عَلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ حَلْقُهُ وَ الصَّدَقَةُ بِوَزْنِهِ فَقَالَ إِذَا مَضَى سَبْعَةُ أَيَّامٍ فَلَيْسَ عَلَيْهِمْ حَلْقُهُ إِنَّمَا الْحَلْقُ وَ الْعَقِيقَةُ وَ الِاسْمُ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ.(۱)راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) درباره نوزادی که خانواده اش در روز هفتم تراشیدن سر و صدقه به وزن موها را ترک کرده اند، سوال شد می شود بعد از آن انجام داد؟ حضرت فرمودند: اگر هفت روز بگذرد تراشیدن بر آنها نیست همانا تراشیدن و عقیقه و اسم گذاری در روز هفتم است.

عَنْ سَمُرَةَ بنِ جُنْدَب عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ :كُلُّ غُلَامٍ رَهِينَةٌ بِعَقِيقَتِهِ تُذْبَحُ عَنْهُ يَوْمَ السَّابِعِ وَ يُحْلَقُ رَأْسُهُ وَ يُسَمَّى. (۲)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هر پسری مورد مطالبه عقیقه واقع می شود، روز هفتم از برای او قربانی صورت گرفته و سر او تراشیده شده و اسم گذاری شود.

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۴۵ ، مسائل علی بن جعفر ص ۱۱۱ ، بحارالأنوار ج ۱۰ ص ۲۵۲

۲- سنن أبی داود ج ۳ ص ۱۲۳۸ ، مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۳۳ ص ۳۱۸ ، السنن الکبری ج ۳ ص ۷۷

قَالَ أَمِيرُالمُومِنِين (علیه السلام) تَصَدَّقُوا إِذَا حَلَقْتُمْ رُءُوسَهُمْ بِوَزْنِ شُعُورِهِمْ فِضَّةً فَإِنَّهُ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ كَذَلِكَ فَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) بِالْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام) إِذَا نَاوَلْتُمْ سَائِلًا شَيْئاً فَاسْأَلُوهُ أَنْ يَدْعُوَ لَكُمْ فَإِنَّهُ يُسْتَجَابُ فِيكُمْ وَ لَا يُجَابُ فِي نَفْسِهِ لِأَنَّهُمْ يَكْذِبُونَ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که سرهای کودکان خود را می تراشید به اندازه آن نقره صدقه دهید، چرا که بر هر مسلمانی واجب است و پیامبر(صلی الله علیه و اله) برای حسن و حسین(علیهما السلام) این کار را انجام داد. زمانی که به فقیر چیزی را دادید از او بخواهید برایتان دعا کند کهمستجاب می شود و دعای خودشان در حق خودشان مستجاب نمی شود چون دروغ می گویند.

۴) تحنیک کردن

فِي رِوَايَةٍ حَنِّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِمَاءِ الْفُرَاتِ وَ بِتُرْبَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فَبِمَاءِ السَّمَاءِ.(۲)

در روایت آمده است: تربت امام حسین(علیه السلام) را همراه با آب فرات در داخل دهان فرزند به عنوان اولین خوراکی بریزید و اگر آب فرات نبود با آب آسمان انجام شود.

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام) حَنِّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِالتَّمْرِ هَكَذَا فَعَلَ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) بِالْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام).(۳)

۱- تحف العقول ص ۱۰۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۴ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۳۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۷

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۴ ، الخصال ج ۲ ص ۶۳۷ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۳۷

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: اولین چیزی که در دهان نوزاد هنگام ولادت می ریزید خرما باشد، این چنین پیامبر(صلی الله علیه و اله) برای حسن و حسین(علیهما السلام) انجام دادند.

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) حَنِّكْهُ بِمَاءِ الْفُرَاتِ إِنْ قَدَرْتَ عَلَيْهِ أَوْ بِالْعَسَلِ سَاعَةَ يُولَدُ.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: در زمان ولادت نوزاد اگر می توانید در دهانش آب فرات یا عسل بریزید.عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: نَهْرَانِ مُؤْمِنَانِ وَ نَهْرَانِ كَافِرَانِ نَهْرَانِ كَافِرَانِ نَهَرُ بَلْخٍ وَ دِجْلَهُ وَ الْمُؤْمِنَانِ نِيلُ مِصْرَ وَ الْفُرَاتُ فَحَنِّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِمَاءِ الْفُرَاتِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: دو رود مومن هستند و دو رود کافر، دو رود کافر بلخ و دجله هستند و دو رود مومن نیل و فرات، پس هنگام تولد فرزندانتان آب فرات در دهانشان بریزید.

عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْعَلَاءِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّه (علیه السلام) يَقُولُ : حَنِّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِتُرْبَهِ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) فَإِنَّهُ أَمَانٌ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کام نوزادانتان را با تربت حسین(علیه السلام) باز کنید که موجب در امان بودن می شود.

قَالَ رَسُولُ الله (صلی الله علیه و اله) يُحَنَّكُ الْمَوْلُودُ بِالْمَاءِ السُّخْنِ .(۴)

۱- فقه الرضا (علیه السلام) ص ۲۳۹

۲- کامل الزیارات ص ۴۹

۳- کامل الزیارات ص ۲۷۸ ، کتاب المزار للمفید ص ۱۴۴ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۷۴

۴- الإمامه و التبصره ص ۳۴

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آب گرم در دهان فرزند هنگام تولد ریخته شود.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی حَمْزَهَ عَمَّنْ ذَکَرَهُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَا إِخَالُ أَحَداً یُحَنَّکُ بِمَاءِ الْفُرَاتِ إِلَّا أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَیْتِ وَ قَالَ (علیه السلام) مَا سُقِیَ أَهْلُ الْکُوفَهِ مَاءَ الْفُرَاتِ إِلَّا لِتَأَمُّرٍ مَا وَ قَالَ یُصَبُّ فِیهِ مِیزَابَانِ مِنَ الْجَنَّهِ.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: گمان نمی کنم شخصی کامش با آب فرات باز شود جز اینکه ما اهل بیت را دوست داشته باشد و اهل کوفه به علتی آب فرات را می نوشند و فرمودند: از دو ناودان بهشتی آب به درون فرات می ریزد.

عَنِ ابْنِ بُکَیْرٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ: یُدْفَقُ فِی الْفُرَاتِ کُلَّ یَوْمٍ دُفُقَاتٌ مِنَ الْجَنَّهِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: در هر روز چند مرتبه آب از بهشت به فرات ریخته می شود.

عَنْ حَکِیمِ بْنِ جُبَیْرٍ قَالَ سَمِعْتُ سَیِّدَنَا عَلِیَّ بْنَ الْحُسَیْنِ (علیه السلام) یَقُولُ إِنَّ مَلَکاً یَهْبِطُ مِنَ السَّمَاءِ فِی کُلِّ لَیْلَهٍ مَعَهُ ثَلَاثَهُ مَثَاقِیلَ مِسْکاً مِنْ مِسْکِ الْجَنَّهِ فَیَطْرَحُهَا فِی الْفُرَاتِ وَ مَا مِنْ نَهَرٍ فِی شَرْقِ الْأَرْضِ وَ لَا غَرْبِهَا أَعْظَمَ بَرَکَهً مِنْهُ.(۳)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: فرشته ای هر شب از آسمان آمده و سه مثقال مُشک از بهشت به درون فرات می ریزد و هیچ رودی در شرق و غرب زمین با برکت تر از فرات نیست.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۸۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۲۶۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۸۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۲۶۷

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۸۹ ، کامل الزیاره ص ۴۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۲۶۸

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ هَارُونَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) مَا أَظُنُّ أَحَداً يُحَنَّكَ بِمَاءِ الْفُرَاتِ إِلَّا أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: گمان نمی کنم کسی کامش به آب فرات باز شود جز اینکه ما اهل بیت را دوست دارد.مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَا أَظُنُّ أَحَداً يُحَنَّكُ بِمَاءِ الْفُرَاتِ إِلَّا كَانَ لَنَا شِيعَه. (۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: گمان نمی کنم کسی کامش به آب فرات باز شود جز اینکه شیعه ما اهل بیت است.

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ إِسْحَاقَ عَنْ سَعْدَانَ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ رَفَعُوهُ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) قَالَ: أَمَا إِنَّ أَهْلَ الْكُوفَهِ لَوْ حَنَّكُوا أَوْلَادَهُمْ بِمَاءِ الْفُرَاتِ لَكَانُوا شِيعَهً لَنَا.(۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: اگر اهل کوفه کام فرزندانشان را با آب فرات باز می کردند شیعه ما بودند.

عَنْ هَارُونَ بْنِ خَارِجَهَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) مَا أَحَدٌ يَشْرَبُ مِنْ مَاءِ الْفُرَاتِ وَ يُحَنَّكُ بِهِ إِذَا وُلِدَ إِلَّا أَحَبَّنَا لِأَنَّ الْفُرَاتَ نَهَرٌ مُؤْمِنٌ.(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هیچ کسی از آب فرات ننوشد و هنگام تولد کامش با آن باز نشود جز اینکه دوستدار ما است چون فرات رودی مومن است.

۱- کامل الزیارات ص ۴۷ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۹ ، المزارالکبیر لابن مشهدی ص ۱۱۷

۲- کامل الزیارات ص ۴۹

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۸۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۲۶۸

۴- کامل الزیارات ص ۴۹

عَنْ عُقْبَهَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: ذَكَرَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) الْفُرَاتَ قَالَ أَمَا إِنَّهُ مِنْ شِيعَهِ عَلِيٍّ(علیه السلام) وَ مَا حُنِّكَ بِهِ أَحَدٌ إِلَّا أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: رود فرات شیعه علی(علیه السلام) است و هیچ کسی کامش به آن باز نشود جز اینکه دوستدار ما اهل بیت باشد.

عَنْ عَلِيِّ بْنِ مِيثَمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ أُمِّي تَقُولُ سَمِعْتُ نَجْمَهَ أُمَّ الرِّضَا(علیه السلام) تَقُولُ فِي حَدِيثٍ لَمَّا وَضَعْتُ ابْنِي عَلِيّاً (علیه السلام) دَخَلَ إِلَيَّ أَبُوهُ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) فَنَاوَلْتُهُ إِيَّاهُ فِي خِرْقَهٍ بَيْضَاءَ فَأَذَّنَ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى وَ أَقَامَ فِي الْيُسْرَى وَ دَعَا بِمَاءِ الْفُرَاتِ فَحَنَّكَهُ بِهِ ثُمَّ رَدَّهُ إِلَيَّ فَقَالَ خُذِيهِ فَإِنَّهُ بَقِيَّهُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ.(۲)

نجمه خاتون مادر امام رضا(علیه السلام) گویند: هنگامی که پسرم علی(علیه السلام) به دنیا آمد، پدرش موسی بن جعفر(علیهما السلام) داخل شد و من او را در پارچه سفید به پدرش دادم، پس ایشان در گوش راستش اذان و در گوش چپش اقامه خواندند و آب فرات درخواست کردند و کامش را باز کردند سپس به من برگردادند و فرمودند: او را بگیر که بقیه الله در زمین است.

۵) عقیقه فرزند

اشاره

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام): الْعَقِيقَهُ عَنِ الْمَوْلُودِ لِلذَّكَرِ وَ الْأُنْثَى وَاجِبَه. (۳)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: عقیقه برای فرزند پسر و دختر واجب است .

۱- کامل الزیارات ص ۴۹ ، بحارالأنوار ج ۹۷ ص ۲۳۰

۲- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۸ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۱ ص ۲۰

۳- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۱۲۵

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهما السلام) قَالَ سَمَّی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ (علیهما السلام) لِسَبْعَهِ أَیَّامٍ وَ عَقَّ عَنْهُمَا لِسَبْعٍ .(۱)امام باقر(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) نام گذاری حسن و حسین(علیهما السلام) و عقیقه آنها را در روز هفتم انجام داد.

عَن عَلیّ بنِ جَعفَر قَالَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمَرْأَهِ هَلْ یَصْلُحُ لَهَا أَنْ تَأْکُلَ مِنْ عَقِیقَهِ وَلَدِهَا قَالَ لَا یَصْلُحُ لَهَا الْأَکْلُ مِنْهُ فَلْتَصَدَّقْ بِهَا کُلِّهَا .(۲)

علی بن جعفر گوید: از امام کاظم(علیه السلام) پرسیدم آیا زن می تواند از عقیقه فرزند خود بخورد؟ فرمودند: نه نمی شود، باید همه آن را صدقه دهد.

عَنْ مُعَاذٍ الْفَرَّاءِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الْغُلَامُ رَهْنٌ بِسَابِعِهِ بِکَبْشٍ یُسَمَّی فِیهِ وَ یُعَقُّ عَنْهُ .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پسر در گرو ذبح کردن گوسفند به عنوان عقیقه در روز هفتم است که در آن نام گذاری می شود.

رَوَی عُمَرُ بْنُ یَزِیدَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ کُلُّ امْرِئٍ مُرْتَهَنٌ یَوْمَ الْقِیَامَهِ بِعَقِیقَتِهِ وَ الْعَقِیقَهُ أَوْجَبُ مِنَ الْأُضْحِیَّهِ .(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هر شخصی در قیامت در گرو عقیقه خود است و از او مطالبه می شود و عقیقه واجب تر از قربانی روز عید قربان است.

۱- قرب الإسناد (ط - الحدیثه) ص۱۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۹

۲- مسائل علی بن جعفر و مستدرکاتها ص ۱۱۱

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۶

۴- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۲

فِی رِوَایَهِ أَبِی خَدِیجَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّه (علیه السلام) قَالَ: کُلَّ إِنْسَانٍ مُرْتَهَنٌ بِالْفِطْرَهِ وَ کُلَّ مَوْلُودٍ مُرْتَهَنٌ بِالْعَقِیقَهِ.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هر انسانی زکات فطره از او مطالبه می شود و هر کودکی عقیقه از او مطالبه می گردد.

عَنْ سَمُرَهَ بنِ جُندَب عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ :کُلُّ غُلَامٍ رَهِینَهٌ بِعَقِیقَتِهِ تُذْبَحُ عَنْهُ یَوْمَ السَّابِعِ. (۲)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هر پسری مورد مطالبه عقیقه واقع می شود، روز هفتم از برای او قربانی صورت می گیرد.

ابْنِ مُسْکَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الْعَقِیقَهِ فَقَالَ عَقِیقَهُ الْغُلَامِ وَ الْجَارِیَهِ کَبْشٌ کَبْشٌ.(۳)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره عقیقه سوال کردم، حضرت فرمودند: عقیقه پسر و دختر هر دو گوسفند است.

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ(علیه السلام) عَنِ الْعَقِیقَهِ عَلَی الْمُوسِرِ وَ الْمُعْسِرِ فَقَالَ لَیْسَ عَلَی مَنْ لَا یَجِدُ شَیْ ءٌ.(۴)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) درباره عقیقه کردن نسبت به فرد غنی و فقیر سوال کردم، حضرت فرمودند: بر کسی که توانایی مالی ندارد وظیفه ای نیست.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۴

۲- سنن أبی داود ج ۳ ص ۱۲۳۷ ، مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۳۳ ص ۲۷۱

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۶ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۱۹

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۹

عَنْهُ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: إِذَا کَانَ یَوْمُ السَّابِعِ وَ قَدْ وُلِدَ لِأَحَدِکُمْ غُلَامٌ أَوْ جَارِیَهٌ فَلْیَعُقَّ عَنْهُ کَبْشاً عَنِ الذَّکَرِ ذَکَراً وَ عَنِ الْأُنْثَی مِثْلَ ذَلِکَ عُقُّوا عَنْهُ وَ أَطْعِمُوا الْقَابِلَهَ مِنَ الْعَقِیقَهِ .(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: اگر روز هفتم فرا رسد و برای شما پسر یا دختری متولد شده باشد باید برای پسر، گوسفند نر عقیقه کند و برای دختر، گوسفند ماده و به قابله از آن عقیقه غذا دهید.

عَنِ السَّکُونِیِّ بِإِسْنَادِهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْوَلِیمَهُ فِی أَرْبَعٍ الْعُرْسِ وَ الْخُرْسِ وَ هُوَ الْمَوْلُودُ یُعَقُّ عَنْهُ وَ یُطْعَمُ لَهُ وَ إِعْذَارٍ وَ هُوَ خِتَانُ الْغُلَامِ وَ الْإِیَابِ وَ هُوَ الرَّجُلُ یَدْعُو إِخْوَانَهُ إِذَا آبَ مِنْ غَیْبَهٍ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ولیمه دادن در چهار چیز است: عروسی و عقیقه فرزند و ختنه کردن و برگشت از مسافرت.

رُوِیَ عَنْ عُمَرَ بْنِ یَزِیدَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَ اللَّهِ مَا أَدْرِی أَ کَانَ أَبِی عَقَّ عَنِّی أَمْ لَا فَأَمَرَنِی (علیه السلام) فَعَقَقْتُ عَنْ نَفْسِی وَ أَنَا شَیْخٌ.(۳)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم به خدا سوگند نمی دانم پدرم برای من عقیقه کرده است یا نه، پس حضرت من را به عقیقه امر کردند و من در حال پیری برای خود عقیقه کردم.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۷ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۳

۲- المحاسن ج ۲ ص۴۱۷

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۴ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۵ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۱

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِی حَمْزَهَ عَنِ الْعَبْدِ الصَّالِحِ (علیه السلام) قَالَ: الْعَقِیقَهُ وَاجِبَهٌ إِذَا وُلِدَ لِلرَّجُلِ وَلَدٌ .(۱)

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: عقیقه برای شخصی که فرزنددار شود واجب است.

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الْعَقِیقَهِ أَ وَاجِبَهٌ هِیَ قَالَ نَعَمْ یُعَقُّ عَنْهُ وَ یُحْلَقُ رَأْسُهُ وَ هُوَ ابْنُ سَبْعَهٍ .(۲)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) سوال کردم آیا عقیقه کردن واجب است، حضرت فرمودند: بله و در روز هفتم است.

عَنْ حَفْصٍ الْکُنَاسِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الْمَوْلُودُ إِذَا وُلِدَ عُقَّ عَنْهُ وَ أُهْدِیَ إِلَی الْقَابِلَهِ الرِّجْلُ وَ الْوَرِکُ وَ یُدْعَی نَفَرٌ مِنَ الْمُسْلِمِینَ فَیَأْکُلُونَ وَ یَدْعُونَ لِلْغُلَامِ. (۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نوزاد هنگامی که متولد گردد برای او عقیقه شود و به قابله پا و ران گوسفند داده شود و عده ای از مسلمین دعوت گردند و از آن بخورند و برای فرزند دعا کنند.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): سَبْعُ خِصَالٍ فِی الصَّبِیِّ إِذَا وُلِدَ مِنَ السُّنَّهِ ...الرَّابِعَهُ یُعَقُّ عَنْهُ .(۴)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هفت ویژگی در کودک هنگام تولد سنت است ... چهارم برای فرزند عقیقه شود.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۴ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۴ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۰

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۷ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۴۲

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۸ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۳

۴- مکارم الأخلاق ص ۲۲۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۱

رَوَى عَمَّارٌ السَّابَاطِيُّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الْعَقِيقَةُ لَازِمَةٌ لِمَنْ كَانَ غَنِيّاً وَ مَنْ كَانَ فَقِيراً إِذَا أَيْسَرَ فَعَلَ فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى ذَلِكَ فَلَيْسَ عَلَيْهِ شَیْ ءٌ وَ إِنْ لَمْ يَعُقَّ عَنْهُ حَتَّى ضَحَّى عَنْهُ فَقَدْ أَجْزَأَتْهُ الْأُضْحِيَّةُ وَ كُلُّ مَوْلُودٍ مُرْتَهَنٌ بِعَقِيقَتِهِ وَ قَالَ فِی الْعَقِيقَةِ يُذْبَحُ عَنْهُ كَبْشٌ فَإِنْ لَمْ يُوجَدْ كَبْشٌ أَجْزَأَهُ مَا يُجْزِی فِی الْأُضْحِيَّةِ وَ إِلَّا فَحَمَلٌ أَعْظَمُ مَا يَكُونُ مِنْ حُمْلَانِ السَّنَةِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: عقیقه برای فرد ثروتمند لازم و واجب است و برای فقیر اگر توانایی داشت انجام دهد وگرنه وظیفه ای ندارد و اگر عقیقه نکرد تا اینکه در روز عید قربان قربانی کرد، کفایت از عقیقه می کند و هر نوزادی در گرو عقیقه است و در عقیقه گوسفند ذبح می شود و اگر نبود آنچه برای قربانی روز عید قربان استفاده می شود، استفاده کند و اگر نبود بزرگترین بچه گوسفند در همین سالی که فرزند متولد شده کفایت می کند.

عَنْ مُرَازِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: الْعَقِيقَةُ لَيْسَتْ بِمَنْزِلَةِ الْهَدْیِ خَيْرُهَا أَسْمَنُهَا.(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: عقیقه به منزله قربانی روز عید قربان نیست و بهترین عقیقه چاق ترین آنهاست.

فِی رِوَايَةِ مُحَمَّدِ بْنِ مَارِدٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الْعَقِيقَةِ فَقَالَ شَاةٌ أَوْ بَقَرَةٌ أَوْ بَدَنَةٌ ... فَإِنْ كَانَ ذَكَراً عَقَّ عَنْهُ ذَكَراً وَ إِنْ كَانَ أُنْثَى عَقَّ عَنْهَا أُنْثَى.(۳)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۵

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۶

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۵

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره عقیقه سوال کردم فرمودند: گوسفند یا گاو یا شتر ... پس اگر فرزند پسر باشد حیوان نر و اگر دختر باشد حیوان ماده عقیقه گردد.

عَقَّ أَبُو طَالِبٍ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَوْمَ السَّابِعِ فَدَعَا آلَ أَبِي طَالِبٍ فَقَالُوا مَا هَذِهِ فَقَالَ عَقِيقَةُ أَحْمَدَ قَالُوا لِأَيِّ شَيْ ءٍ سَمَّيْتَهُ أَحْمَدَ قَالَ سَمَّيْتُهُ أَحْمَدَ لِمَحْمَدَهِ أَهْلِ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ لَهُ .(۱)

حضرت ابوطالب(علیه السلام) پیامبر(صلی الله علیه و اله) را در روز هفتم عقیقه کردند و خاندانش را دعوت کرده، آنها گفتند این مهمانی برای چیست؟ حضرت ابوطالب(علیه السلام) فرمود: عقیقه احمد، گفتند: برای چه اسمش را احمد گذاشتی؟ فرمود: او را احمد نام گذاشتم به خاطر حمد و ثنای اهل آسمان و زمین نسبت به او.

فِي رِوَايَهِ عَمَّارٍ السَّابَاطِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنْ كَانَتِ الْقَابِلَهُ يَهُودِيَّهً لَا تَأْكُلُ مِنْ ذَبِيحَهِ الْمُسْلِمِينَ أُعْطِيَتْ رُبُعَ قِيمَهِ الْكَبْشِ يُشْتَرَى ذَلِكَ مِنْهَا .(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند : اگر قابله یهودی باشد از عقیقه فرزند مسلمان نخورد و یک چهارم قیمت گوسفند به مقدار خرید آن به او داده شود.

عَنْ عَمَّارِ بْنِ مُوسَى عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: يُعْطَى الْقَابِلَهَ رُبُعَهَا وَ إِنْ لَمْ تَكُنْ قَابِلَهٌ فَلِأُمِّهِ تُعْطِيهَا مَنْ شَاءَتْ وَ تُطْعِمُ مِنْهُ عَشَرَهً مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَإِنْ زَادُوا فَهُوَ أَفْضَلُ .(۳)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۵ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۱

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۶

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۶

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: به قابله یک چهارم عقیقه داده شود و اگر قابله ای نبود، مادر فرزند به هر کس خواست ببخشد و از آن عقیقه ده نفر از مسلمانان را غذا دهند پس اگر زیادتر شد بهتر است.

رُوِیَ أَنَّ أَفْضَلَ مَا یُطْبَخُ بِهِ مَاءٌ وَ مِلْحٌ.(۱)

روایت شده است: بهترین حالت پخته شدن عقیقه با آب و نمک است (یعنی آب گوشت).

قَالَ عَمَّارٌ السَّابَاطِیُ وَ سُئِلَ عَنِ الْعَقِیقَهِ إِذَا ذُبِحَتْ هَلْ یُکْسَرُ عَظْمُهَا قَالَ نَعَمْ یُکْسَرُ عَظْمُهَا وَ یُقَطَّعُ لَحْمُهَا وَ تَصْنَعُ بِهَا بَعْدَ الذَّبْحِ مَا شِئْتَ (۲).(۳)راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره عقیقه سوال شد: هنگامی که حیوان ذبح می شود استخوانش شکسته شود؟ فرمودند: بله استخوانش شکسته شود و گوشتش قطعه قطعه گردد و بعد از آن هر چه خواستی انجام بده.

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ: عَقَّ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَنِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) کَبْشاً یَوْمَ سَابِعِهِمَا وَ قَطَّعَهُ أَعْضَاءً وَ لَمْ یَکْسِرْ مِنْهُ عَظْماً وَ أَمَرَ فَطُبِخَ بِمَاءٍ وَ مِلْحٍ وَ أَکَلُوا عَنْهُ بِغَیْرِ خُبْزٍ وَ أَطْعَمُوا الْجِیرَانَ.(۴)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۴

۲- یدل علی جواز کسر العظم و لا ینافی قول أبی عبد اللّه (علیه السلام) فی روایه الکاهلیّ المرویه فی الکافی« یعطی القابله الرجل مع الورک و لا یکسر العظم» حیث انه محمول علی الکراهه أو أن ما یعطی القابله لا یکسر عظمه.

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۶

۴- مکارم الأخلاق ص ۲۲۸

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در روز هفتم برای حسن و حسین(علیهما السلام) عقیقه کردند و اعضای آن را قطعه قطعه کردند و استخوان آن را نشکستند و امر به پختن آن با آب و نمک کردند و آن را بدون نان خوردند و به همسایه ها دادند.

سَأَلَ إِدْرِيسُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقُمِّيُّ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنْ مَوْلُودٍ يُولَدُ فَيَمُوتُ يَوْمَ السَّابِعِ هَلْ يُعَقُّ عَنْهُ قَالَ إِنْ كَانَ مَاتَ قَبْلَ الظُّهْرِ لَمْ يُعَقَّ عَنْهُ وَ إِنْ كَانَ مَاتَ بَعْدَ الظُّهْرِ عُقَّ عَنْهُ .(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره نوزادی که به دنیا آید و در روز هفتم بمیرد سوال کردم آیا عقیقه دارد؟ فرمودند: اگر قبل از ظهر بمیرد عقیقه ندارد و اگر بعد از ظهر بمیرد عقیقه دارد.عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُكَيْرٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَجَاءَهُ رَسُولُ عَمِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيٍّ (علیه السلام) فَقَالَ لَهُ يَقُولُ لَكَ عَمُّكَ إِنَّا طَلَبْنَا الْعَقِيقَةَ فَلَمْ نَجِدْهَا فَمَا تَرَى نَتَصَدَّقُ بِثَمَنِهَا قَالَ لَا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِطْعَامَ الطَّعَامِ وَ إِرَاقَةَ الدِّمَاءِ.(۲)

راوی گوید: نزد امام صادق(علیه السلام) بودم که فرستاده عموی حضرت عبدالله بن علی نزد حضرت آمده و گفت: عموی شما می گوید ما به دنبال عقیقه کردن هستیم اما دوست نداریم خون بریزیم، نظرتان هست قیمت آن را صدقه دهیم؟ حضرت فرمودند: خداوند غذا دادن و خون ریختن را دوست دارد.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۹ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۷

۲- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۵ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۵

عَنْ أَبِی خَدِیجَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَا یَأْکُلُ هُوَ وَ لَا أَحَدٌ مِنْ عِیَالِهِ مِنَ الْعَقِیقَهِ قَالَ وَ لِلْقَابِلَهِ الثُّلُثُ مِنَ الْعَقِیقَهِ فَإِنْ کَانَتِ الْقَابِلَهُ أُمَّ الرَّجُلِ أَوْ فِی عِیَالِهِ فَلَیْسَ لَهَا مِنْهَا شَیْ ءٌ وَ تُجْعَلُ أَعْضَاءً ثُمَّ یَطْبُخُهَا وَ یَقْسِمُهَا وَ لَا یُعْطِیهَا إِلَّا لِأَهْلِ الْوَلَایَهِ وَ قَالَ یَأْکُلُ مِنَ الْعَقِیقَهِ کُلُ أَحَدٍ إِلَّا الْأُمَ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پدر و هیچ یک از خانواده او از عقیقه نخورند و فرمودند: یک سوم عقیقه برای قابله است و اگر قابله مادر پدر فرزند یا یکی از خانواده باشد حقی در عقیقه ندارد و اعضایش قطعه قطعه شده و پخته شده و تقسیم گردد و جز به شیعیان داده نشود و فرمودند: همه از عقیقه بخورند جز مادر فرزند.مِنْ کِتَابِ طِبِّ الْأَئِمَّهِ عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) قَالَ: یُسَمَّی الصَّبِیُّ یَوْمَ السَّابِعِ وَ یُحْلَقُ رَأْسُهُ وَ یُتَصَدَّقُ بِزِنَهِ الشَّعْرِ فِضَّهً وَ یُعَقُّ عَنْهُ بِکَبْشٍ فَحْلٍ وَ یُقَطَّعُ أَعْضَاءً وَ یُطْبَخُ وَ یُدْعَی عَلَیْهِ رَهْطٌ مِنَ الْمُسْلِمِینَ فَإِنْ لَمْ یَطْبَخْهُ فَلَا بَأْسَ أَنْ یَتَصَدَّقَ بِهِ أَعْضَاءً وَ الْغُلَامُ وَ الْجَارِیَهُ فِی ذَلِکَ سَوَاءٌ وَ لَا یَأْکُلْ مِنَ الْعَقِیقَهِ الرَّجُلُ وَ لَا عِیَالُهُ وَ لِلْقَابِلَهِ رِجْلُ الْعَقِیقَهِ وَ إِنْ کَانَتِ الْقَابِلَهُ أُمَّ الرَّجُلِ أَوْ فِی عِیَالِهِ فَلَیْسَ لَهَا مِنْهَا شَیْ ءٌ فَإِنْ شَاءَ قَسَّمَهَا أَعْضَاءً وَ إِنْ شَاءَ طَبَخَهَا وَ قَسَّمَ مَعَهَا خُبْزاً وَ مَرَقاً وَ لَا یُعْطِیهَا إِلَّا لِأَهْلِ الْوَلَایَهِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: در روز هفتم، نام گذاری فرزند و تراشیدن سر او و صدقه دادن نقره به اندازه وزن موها انجام می شود و یک گوسفند نر عقیقه شده و اعضای بدنش تکه تکه شده و پخته شود و عده ای از مسلمین دعوت

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۲ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۴

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۲۷

شونـد و اگر پخته نشود اشـکالی نـدارد که اعضـایش صـدقه داده شود و پسـر و دختر در آن مساوی هسـتند و از عقیقه، مرد و خانواده اش نخورند و یک پای عقیقه به قابله داده شود و اگر قابله مادر مرد یا در خانواده او باشد نصـیبی از عقیقه ندارد، پس اگر خواهـد اعضـای عقیقه را جـدا کنـد و آن را بپزد و همراه آن نان و آب گوشت دهـد و آن را جز به اهل ولایت (شـیعیان) ندهد.

عَنِ الْكَاهِلِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) فِي الْعَقِيقَةِ قَالَ لَا تَطْعَمُ الْأُمُّ مِنْهَا شَيْئاً.(۱)

امام صادق(عليه السلام) فرمودند: مادر فرزند چیزی از عقیقه نخورد.

عَنْ ذَرِيحٍ الْمُحَارِبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: قُلْتُ الْمَوْلُودُ يُعَقُّ عَنْهُ بَعْدَ مَا كَبِرَ قَالَ إِذَا جَازَ سَبْعَةَ أَيَّامٍ فَلَا تَعُقَّ عَنْهُ.(۲)راوی گوید: از امام صادق(عليه السلام) سوال کردم کودک را در سن بزرگی می شود عقیقه کرد؟ حضرت فرمودند: اگر هفت روز بگذرد برای او عقیقه نکن.

عَنْ ذَرِيحٍ الْمُحَارِبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) فِي الْعَقِيقَةِ قَالَ: إِذَا جَاوَزَتْ سَبْعَهُ أَيَّامٍ فَلَا عَقِيقَةَ لَه. (۳)

امام صادق(عليه السلام) فرمودند: اگر عقیقه از هفت روز بگذرد دیگر انجام نشود.

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۶ ص ۳۲ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۴۲۸

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۵۲ ، الأصول السته عشر ص ۸۹

۳- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۶ ص ۳۸ ، تهذيب الأحكام ج ۷ ص ۴۴۶

عَلِيُّ بْنُ جَعْفَرٍ فِی کِتَابِهِ عَنْ أَخِیهِ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ مَوْلُودٍ تَرَکَ أَهْلُهُ حَلْقَ رَأْسِهِ فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ هَلْ عَلَیْهِ بَعْدَ ذَلِکَ حَلْقُهُ وَ الصَّدَقَهُ بِوَزْنِهِ فَقَالَ إِذَا مَضَی سَبْعَهُ أَیَّامٍ فَلَیْسَ عَلَیْهِمْ حَلْقُهُ إِنَّمَا الْحَلْقُ وَ الْعَقِیقَهُ وَ الِاسْمُ فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ.(۱)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) درباره نوزادی که خانواده اش در روز هفتم تراشیدن سر و صدقه به وزن موها را ترک کرده، سوال شد می شود بعد از آن انجام داد؟ حضرت فرمودند: اگر هفت روز بگذرد تراشیدن بر آنها نیست همانا تراشیدن و عقیقه و اسم گذاری در روز هفتم است .

دعا هنگام عقیقه

رَوَی عَمَّارٌ السَّابَاطِیُّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَذْبَحَ الْعَقِیقَهَ قُلْتَ یا قَوْمِ إِنِّی بَرِی ءٌ مِمَّا تُشْرِکُونَ إِنِّی وَجَّهْتُ وَجْهِیَ لِلَّذِی فَطَرَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ حَنِیفاً مُسْلِماً وَ ما أَنَا مِنَ الْمُشْرِکِینَ إِنَّ صَلاتِی وَ نُسُکِی وَ مَحْیایَ وَ مَماتِی لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ لا شَرِیکَ لَهُ وَ بِذلِکَ أُمِرْتُ وَ أَنَا مِنَ الْمُسْلِمِینَ اللَّهُمَّ مِنْکَ وَ لَکَ بِسْمِ اللَّهِ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ (۲) مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ وَ تُسَمِّی الْمَوْلُودَ بِاسْمِهِ ثُمَّ تَذْبَحُ .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هرگاه خواستی عقیقه کنی این دعا را بخوان: یا قَوْمِ إِنِّی بَرِی ءٌ ...اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ ، (به جای فلان اول اسم فرزند و فلان دوم اسم پدرش را بگو) و نوزاد را نام گذاری کرده و سپس ذبح کن.

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۴۵ ، مسائل علی بن جعفر ص ۱۱۱ ، بحارالأنوار ج ۱۰ ص ۲۵۲

۲- در الکافی ج ۶ ص ۳۱ « اللّهمّ صلی علی محمّد و آل محمّد و تقبل الخ» آمده است.

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۷ ، الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۱

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: یُقَالُ عِنْدَ الْعَقِیقَهِ اللَّهُمَّ مِنْکَ وَ لَکَ مَا وَهَبْتَ وَ أَنْتَ أَعْطَیْتَ اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْهُ مِنَّا عَلَی سُنَّهِ نَبِیِّکَ وَ تَسْتَعِیذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّیْطَانِ الرَّجِیمِ وَ تُسَمِّی وَ تَذْبَحُ وَ تَقُولُ لَکَ سَفَکْتُ الدِّمَاءَ لَا شَرِیکَ لَکَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ اللَّهُمَّ اخْسَأْ عَنَّا الشَّیْطَانَ الرَّجِیمَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: قبل از عقیقه کردن بگو: اللَّهُمَّ مِنْکَ وَ لَکَ مَا وَهَبْتَ وَ أَنْتَ أَعْطَیْتَ اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْهُ مِنَّا عَلَی سُنَّهِ نَبِیِّکَ ، و بگو أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّیطانِ الرَّجِیم و اسم فرزند را بگذار و حیوان را ذبح کن و بگو لَکَ سَفَکْتُ الدِّمَاءَ لَا شَرِیکَ لَکَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ اللَّهُمَّ اخْسَأْ عَنَّا الشَّیْطَانَ الرَّجِیمَ .مِنْ کِتَابِ الْآدَابِ لِمَوْلَایَ أَبِی طَابَ ثَرَاهُ عَنِ الْبَاقِرِ(علیه السلام) قَالَ: ... فَإِذَا ذَبَحْتَ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ إِیمَاناً بِاللَّهِ وَ ثَنَاءً عَلَی رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ شُکْراً لِرِزْقِ اللَّهِ وَ عِصْمَهً بِأَمْرِ اللَّهِ وَ مَعْرِفَهً بِفَضْلِهِ عَلَیْنَا أَهْلَ الْبَیْتِ فَإِنْ کَانَ ذَکَراً فَقُلِ اللَّهُمَّ أَنْتَ وَهَبْتَ لَنَا ذَکَراً وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِمَا وَهَبْتَ وَ مِنْکَ مَا أَعْطَیْتَ وَ لَکَ مَا صَنَعْنَا فَتَقَبَّلْهُ مِنَّا عَلَی سُنَّتِکَ وَ سُنَّهِ رَسُولِکَ (صلی الله علیه و اله) وَ اخْسَأْ عَنَّا الشَّیْطَانَ الرَّجِیمَ لَکَ سُفِکَتِ الدِّمَاءُ لَا شَرِیکَ لَکَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِینَ .(۲)

امام باقر (علیه السلام) فرمودند: هنگامی که ذبح کردی بگو: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ اللَّهُ أَکْبَرُ إِیمَاناً بِاللَّهِ وَ ثَنَاءً عَلَی رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ شُکْراً لِرِزْقِ اللَّهِ وَ عِصْمَهً بِأَمْرِ اللَّهِ وَ مَعْرِفَهً بِفَضْلِهِ عَلَیْنَا أَهْلَ الْبَیْتِ ، و هنگامی که فرزند پسر باشد بگو: اللَّهُمَّ أَنْتَ

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۱

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۲۸

وَهَبْتَ لَنَا ذَكَراً وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِمَا وَهَبْتَ وَ مِنْكَ مَا أَعْطَيْتَ وَ لَكَ مَا صَنَعْنَا فَتَقَبَّلْهُ مِنَّا عَلَى سُنَّتِكَ وَ سُنَّةِ رَسُولِكَ (صلى الله عليه و اله) وَ اخْسَأْ عَنَّا الشَّيْطَانَ الرَّجِيمَ لَكَ سُفِكَتِ الدِّمَاءُ لَا شَرِيكَ لَكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ .

عَنْ إِبْرَاهِيمَ الْكَرْخِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(عليه السلام) قَالَ: تَقُولُ عَلَى الْعَقِيقَةِ إِذَا عَقَقْتَ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اللَّهُمَّ عَقِيقَةٌ عَنْ فُلَانٍ لَحْمُهَا بِلَحْمِهِ وَ دَمُهَا بِدَمِهِ وَ عَظْمُهَا بِعَظْمِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ وِقَاءً لِآلِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه و اله) .(۱)امام صادق(عليه السلام) فرمودند: بعد از عقيقه كردن بگو: بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ اللَّهُمَّ عَقِيقَةٌ عَنْ فُلَانٍ (اسم فرزند را بگويد) لَحْمُهَا بِلَحْمِهِ وَ دَمُهَا بِدَمِهِ وَ عَظْمُهَا بِعَظْمِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ وِقَاءً لِآلِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه و اله) .

نماليدن خون عقيقه به سر فرزند

عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ (عليهم السلام) عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ عَنْ فَاطِمَةَ (عليها السلام) قَالَتْ إِنَّهَا قَالَتْ لَمَّا حَمَلْتُ بِالْحَسَنِ (عليه السلام) وَ وَلَدْتُهُ جَاءَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) فَقَالَ يَا أَسْمَاءُ هَلُمِّي ابْنِي فَدَفَعْتُهُ إِلَيْهِ فِي خِرْقَةٍ صَفْرَاءَ فَرَمَى بِهَا النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) وَ أَذَّنَ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى وَ أَقَامَ فِي أُذُنِهِ الْيُسْرَى إِلَى أَنْ قَالَ فَسَمَّاهُ الْحَسَنَ فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ سَابِعِهِ عَقَّ عَنْهُ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) بِكَبْشَيْنِ أَمْلَحَيْنِ وَ أَعْطَى الْقَابِلَةَ فَخِذاً وَ دِينَاراً وَ حَلَقَ رَأْسَهُ وَ تَصَدَّقَ بِوَزْنِ الشَّعْرِ وَرِقاً وَ طَلَى رَأْسَهُ بِالْخَلُوقِ وَ قَالَ يَا أَسْمَاءُ الدَّمُ فِعْلُ الْجَاهِلِيَّةِ قَالَتْ أَسْمَاءُ فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ حَوْلٍ وُلِدَ الْحُسَيْنُ (عليه السلام) جَاءَنِي وَ قَالَ يَا أَسْمَاءُ هَلُمِّي بِابْنِي فَدَفَعْتُهُ إِلَيْهِ فِي خِرْقَةٍ بَيْضَاءَ فَأَذَّنَ فِي

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۶ ص ۳۰ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۴۲۶

أُذُنِهِ الْيُمْنَى وَ أَقَامَ فِي الْيُسْرَى وَ وَضَعَهُ فِي حَجْرِهِ إِلَى أَنْ قَالَتْ فَقَالَ جَبْرَئِيلُ سَمِّهِ الْحُسَيْنَ فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ سَابِعِهِ عَقَّ عَنْهُ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) بِكَبْشَيْنِ أَمْلَحَيْنِ وَ أَعْطَى الْقَابِلَةَ فَخِذاً وَ دِينَاراً ثُمَّ حَلَقَ رَأْسَهُ وَ تَصَدَّقَ بِوَزْنِ الشَّعْرِ وَرِقاً وَ طَلَى رَأْسَهُ بِالْخَلُوقِ وَ قَالَ يَا أَسْمَاءُ الدَّمُ فِعْلُ الْجَاهِلِيَّةِ.(۱)در ماجرای ولادت امام حسن(علیه السلام) و عقیقه کردن و وزن کردن موی ایشان و صدقه دادن به وزن آن توسط پیامبر(صلی الله علیه و اله) ، اسماء بنت عمیس خون عقیقه را بر سر امام حسن(علیه السلام) مالید و پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خون مالیدن مربوط به زمان جاهلیت است و برای ولادت امام حسین(علیه السلام) نیز دوباره این عمل را انجام داد و پیامبر(صلی الله علیه و اله) دوباره فرمودند: این عمل مربوط به جاهلیت است.

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَقَّتْ فَاطِمَةُ (علیها السلام) عَنِ ابْنَيْهَا وَ حَلَقَتْ رُءُوسَهُمَا فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ وَ تَصَدَّقَتْ بِوَزْنِ الشَّعْرِ وَرِقاً وَ قَالَ كَانَ نَاسٌ يُلَطِّخُونَ رَأْسَ الصَّبِيِّ فِي دَمِ الْعَقِيقَةِ وَ كَانَ أَبِي يَقُولُ ذَلِكَ شِرْكٌ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند : فاطمه (علیها السلام) برای دو فرزندش عقیقه کرد و روز هفتم سرهایشان را تراشید و به وزن آن نقره صدقه داد و مردمی خون عقیقه را بر سر کودک می مالیدند و پدرم می فرمود: این عمل شرک است .

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۸ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۲۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۳ ، الوافی ج ۲۳ ص ۱۳۳۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۹

عَنْ عَاصِمٍ الْكَوزِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) يَذْكُرُ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَقَّ عَنِ الْحَسَنِ (علیه السلام) بِكَبْشٍ وَ عَنِ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) بِكَبْشٍ وَ أَعْطَى الْقَابِلَةَ شَيْئاً وَ حَلَقَ رُءُوسَهُمَا يَوْمَ سَابِعِهِمَا وَ وَزَنَ شَعْرَهُمَا فَتَصَدَّقَ بِوَزْنِهِ فِضَّةً قَالَ فَقُلْتُ لَهُ يُؤْخَذُ الدَّمُ فَيُلَطَّخُ بِهِ رَأْسُ الصَّبِي فَقَالَ ذَاكَ شِرْكٌفَقُلْتُ سُبْحَانَ اللَّهِ شِرْكٌ فَقَالَ لِمَ لَمْ يَكُنْ ذَاكَ شِرْكاً فَإِنَّهُ كَانَ يُعْمَلُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَ نُهِيَ عَنْهُ فِي الْإِسْلَامِ.(۱)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم مردم خون عقیقه را به سر کودک می مالند، حضرت فرمودند: این کار شرک است، گفتم : شرک است !! حضرت فرمودند: چرا شرک نباشد در حالی که در جاهلیت انجام می شده و در اسلام از آن نهی شده است.

عَن عَبدِاللهِ بنِ بُرَيدَه قَالَ سَمِعتُ أبِی بُرَيدَه يَقُولُ: كُنَّا فِی الجَاهِلِيَّهِ إذَا وُلِدَ لِأحَدِنَا غُلامٌ ذُبِحَ شَاهٌ وَ لُطِخَ رَأسُهُ بِدَمِهَا فَلمَّا جَاءَ اللهُ بِالإسلامِ كُنَّا نَذبَحُ شَاهً وَ نَحلِقُ رَأسَهُ وَ نُلَطِّخُهُ بِالزَّعفَرَان.(۲)

راوی گوید: ما در جاهلیت این گونه بودیم هنگامی که پسری متولد می گشت، گوسفندی ذبح شده و خونش به فرزند مالیده می شد پس هنگامی که اسلام آمد، گوسفند را ذبح می کنیم و سر او را می تراشیم و زعفران به سرش می مالیم.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۹ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۲۲

۲- سنن أبی داود ج ۳ ص ۱۲۴۰

۶) اسم گذاری فرزند

اشاره

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام): الْعَقِیقَهُ عَنِ الْمَوْلُودِ لِلذَّکَرِ وَ الْأُنْثَی وَاجِبَهٌ وَ کَذَلِکَ تَسْمِیَتُه .(۱)امام رضا(علیه السلام) فرمودند: عقیقه کردن نوزاد پسر و دختر و اسم گذاری آن واجب است.

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا(علیه السلام) عَنِ التَّهْنِئَهِ بِالْوَلَدِ مَتَی فَقَالَ إِنَّهُ قَالَ لَمَّا وُلِدَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ (علیهما السلام) هَبَطَ جَبْرَئِیلُ بِالتَّهْنِئَهِ عَلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ وَ أَمَرَهُ أَنْ یُسَمِّیَهُ وَ یُکَنِّیَهُ وَ یَحْلِقَ رَأْسَهُ وَ یَعُقَّ عَنْهُ وَ یَثْقُبَ أُذُنَهُ وَ کَذَلِکَ کَانَ حِینَ وُلِدَ الْحُسَیْنُ (علیه السلام) أَتَاهُ فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ فَأَمَرَهُ بِمِثْلِ ذَلِکَ ...(۲)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) سوال کردم : تبریک گفتن به خاطر فرزند چه زمانی است؟ فرمودند: زمانی که حسن بن علی(علیهما السلام) متولد شد جبرئیل برای تبریک بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) در روز هفتم نازل شد و به او امر کرد که اسم و کنیه گذاری و تراشیدن سر و عقیقه و سوراخ کردن گوش را انجام دهد و همچنین هنگامی که حسین(علیه السلام) متولد شد در روز هفتم جبرئیل نازل شد و به مثل آن امر کرد.

عَنْ دُرُسْتَ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی(علیه السلام) قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ مَا حَقُّ ابْنِی هَذَا قَالَ تُحْسِنُ اسْمَهُ وَ أَدَبَهُ وَ ضَعْهُ مَوْضِعاً حَسَناً.(۳)

۱- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۱۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۳ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۲

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۲ ، عده الداعی ص ۸۶

شخصی به محضر پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: ای رسول خدا حق پسرم بر من چیست؟ فرمودند: اسم نیکو بر او گذاشته و تربیت پسندیدهنسبت به داشته و او را در محیطی (کسب و کار یا علم و دانش) نیکو و خوب قرار بده.

عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): إِنَّ أَوَّلَ مَا یَنْحَلُ أَحَدُکُمْ وَلَدَهُ الِاسْمُ الْحَسَنُ فَلْیُحْسِنْ أَحَدُکُمْ اسْمَ وَلَدِهِ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اولین چیزی که یکی از شما به فرزند خود عطا می کند، اسم نیکو است پس اسم نیکو بر فرزندان خود بگذارید.

عَنْ مُوسَی بْنِ بَکْرٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ(علیه السلام) قَالَ: أَوَّلُ مَا یَبَرُّ الرَّجُلُ وَلَدَهُ أَنْ یُسَمِّیَهُ بِاسْمٍ حَسَنٍ فَلْیُحْسِنْ أَحَدُکُمُ اسْمَ وَلَدِهِ.(۲)

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: اولین نیکی شخص به فرزندش نام گذاری او به اسم نیکو است پس هر کدام از شما اسم فرزندش را نیکو قرار دهد.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام)سَبْعُ خِصَالٍ فِی الصَّبِیِّ إِذَا وُلِدَ مِنَ السُّنَّهِ أُولَاهُنَّ یُسَمَّی ...(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هفت ویژگی در کودک سنت است، اولین آن نام گذاری است.

عَنِ النَّبِیِّ(صلی الله علیه و اله) قَالَ: سُمُّوا أَوْلَادَکُمْ أَسْمَاءَ الْأَنْبِیَاءِ وَ أَحْسَنُ الْأَسْمَاءِ عَبْدُ اللَّهِ وَ عَبْدُالرَّحْمَنِ.(۴)

۱- الجعفریات ص ۱۸۹ ، النوادر للراوندی ص ۶

۲- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۳۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج۶ ص ۱۸

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۲۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۱۱

۴- مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۲

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را به نام های پیامبران نام گذاری کنید و بهترین نام ها عبدالله و عبدالرحمن است.

أَبُو وَهْبٍ يَرْفَعُهُ تَسَمَّوْا بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَ أَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَ أَصْدَقُهَا حَارِثٌ وَ هَمَّامٌ وَ أَقْبَحُهَا حَرْبٌ وَ مُرَّه .(۱)

در روایت است: به اسم های پیامبران نامگذاری کنید و محبوب ترین اسم ها برای خداوند عبدالله و عبدالرحمن و صادق ترین آنها حارث و هَمّام و زشت ترین آن حَرب و مُرَّه است.

قَالَ عَلِيّ (علیه السلام) : إِذَا سَمَّيْتُمْ فَعَبِّدُوا. (۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: هنگام نامگذاری از اسم هایی استفاده کنید که با عبد شروع می شود (مثل عبدالله).

مِنْ كِتَابِ الْآدَابِ لِمَوْلَايَ أَبِي طَابَ ثَرَاهُ عَنِ الْبَاقِرِ(علیه السلام) قَالَ: إِذَا وُلِدَ لِأَحَدِكُمْ وَلَدٌ فَكَانَ يَوْمُ السَّابِعِ فَلْيَعُقَّ عَنْهُ كَبْشاً وَ لْيُطْعِمِ الْقَابِلَةَ مِنَ الْعَقِيقَةِ الرِّجْلَ بِالْوَرِكِ وَ لْيُحَنِّكْهُ بِمَاءِ الْفُرَاتِ وَ لْيُؤَذِّنْ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى وَ لْيُقِمْ فِي الْيُسْرَى وَ يُسَمِّيهِ يَوْمَ السَّابِعِ ... فَإِنَّ اللَّهَ يُنْزِلُ اسْمَهُ مِنَ السَّمَاءِ .(۳)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که فرزندی برای شما متولد شد در روز هفتم یک گوسفند عقیقه کند و از عقیقه، پای گوسفند را همراه با رانش به قابله دهد و کام فرزند را با آب فرات باز کند و اذان را در گوش راست واقامه را در

۱- مجموعه ورّام ج ۱ ص ۳۳

۲- مجموعه ورّام ج ۱ ص ۳۳ ، شرح نهج البلاغه لإبن أبی الحدید ج ۱۹ ص ۳۶۶

۳- مکارم الأخلاق ص۲۲۸ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۲۲

گوش چپ بخواند و در روز هفتم او را نام گذاری کند ... که خداوند اسم را از آسمان نازل می کند.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) اسْتَحْسِنُوا أَسْمَاءَكُمْ فَإِنَّكُمْ تُدْعَوْنَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَهِ قُمْ يَا فُلَانَ بْنَ فُلَانٍ إِلَى نُورِكَ وَ قُمْ يَا فُلَانَ بْنَ فُلَانٍ لَا نُورَ لَكَ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اسم هایتان را نیکو قرار دهید که در روز قیامت با آن صدا زده می شوید [گفته می شود] بلند شو فلانی فرزند فلانی به سمت نور خود و بلند شو ای فلانی فرزند فلانی که نوری برایت نیست.

عَنْ أَبِي الْبَخْتَرِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(عليه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) سَمُّوا أَسْقَاطَكُمْ فَإِنَّ النَّاسَ إِذَا دُعُوا يَوْمَ الْقِيَامَهِ بِأَسْمَائِهِمْ تَعَلَّقَ الْأَسْقَاطُ بِآبَائِهِمْ فَيَقُولُونَ لِمَ لَمْ تُسَمُّونَا فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا مَنْ عَرَفْنَاهُ أَنَّهُ ذَكَرٌ سَمَّيْنَاهُ بِاسْمِ الذُّكُورِ وَ مَنْ عَرَفْنَا أَنَّهَا أُنْثَى سَمَّيْنَاهَا بِاسْمِ الْإِنَاثِ أَ رَأَيْتَ مَنْ لَمْ يَسْتَبِنْ خَلْقُهُ كَيْفَ نُسَمِّيهِ قَالَ بِالْأَسْمَاءِ الْمُشْتَرَكَهِ مِثْلِ زَائِدَهَ وَ طَلْحَهَ وَ عَنْبَسَهَ وَ حَمْزَهَ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندان سقط شده خود را اسم گذاری کنید، چرا که وقتی مردم در روز قیامت با نام هایشان صدا زده شوند، فرزندان سقط شده نزد پدران آمده و گویند چرا برای ما اسم نگذاشتید؟، اصحاب گفتند: ای رسول خدا این زمانی است که بدانیم پسر است و اسم پسر برای او بگذاریم و بدانیم دختر است و اسم دختر بگذاریم، بفرمایید زمانی که برای ماجنسیت

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص۱۹ ، عده الداعی ص ۸۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۸۹

۲- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۸۸ ، قرب الإسناد ص ۱۶۰

معلوم نیست چکار کنیم؟ حضرت فرمودند: اسم های مشترک بین مرد و زن را قرار دهید مثل زائده و طلحه و عنبسه و حمزه.

عَنْ أَبِی إِسْحَاق عَنِ الْأَصْبَغِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَا مِنْ أَهْلِ بَیْتٍ فِیهِمُ اسْمُ نَبِیٍ إِلَّا بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَیْهِمْ مَلَکاً یُقَدِّسُهُمْ مِنْ صَلَاهِ الْغَدَاهِ إِلَی الْعِشَاءِ قَالَ أَبُو إِسْحَاقَ: وَ ذَکَرَ مِثْلَ ذَلِکَ فِی لَیْلِهِمْ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ خانواده ای نیست که در آن اسم پیامبری باشد جز اینکه خداوند ملکی را از نماز صبح تا نماز عشاء می گمارد تا آنها را تقدیس و پاک کنند. ابو اسحاق گوید: اصبغ مثل آن را در شب تا صبح نیز گفته است.

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهما السلام) قَالَ سَمَّی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ (علیهما السلام) لِسَبْعَهِ أَیَّامٍ .(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: رسول خدا(صلی الله علیه و اله) حسن و حسین(علیهما السلام) را در روز هفتم نام گذاری کردند.

فِی رِوَایَهِ مُحَمَّدِ بْنِ مَارِدٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الْعَقِیقَهِ فَقَالَ شَاهٌ أَوْ بَقَرَهٌ أَوْ بَدَنَهٌ ثُمَّ یُسَمِّی وَ یَحْلِقُ رَأْسَ الْمَوْلُودِ یَوْمَ السَّابِعِ .(۳)

۱- الأمالی للطوسی ص ۵۱۱، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۲ (با اندکی تفاوت) ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۲۹

۲- قرب الإسناد (ط - الحدیثه) ص۱۲۲

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۵

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره عقیقه سوال کردم فرمودند : گوسفند یا گاو یا شتر سپس اسم گذاری شود و سرش تراشیده شود و این ها در روز هفتم است.

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): قَالَ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ جَدِّی قَالَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام): سَمُّوا أَوْلَادَکُمْ قَبْلَ أَنْ یُولَدُوا فَإِنْ لَمْ تَدْرُوا أَ ذَکَرٌ أَمْ أُنْثَی فَسَمُّوهُمْ بِالْأَسْمَاءِ الَّتِی تَکُونُ لِلذَّکَرِ وَ الْأُنْثَی فَإِنَّ أَسْقَاطَکُمْ إِذَا لَقُوکُمْ یَوْمَ الْقِیَامَهِ وَ لَمْ تُسَمُّوهُمْ یَقُولُ السِّقْطُ لِأَبِیهِ أَلَّا سَمَّیْتَنِی وَ قَدْ سَمَّی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مُحسِناً قَبْلَ أَنْ یُولَدَ .(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: فرزندانتان را قبل از اینکه متولد شوند نام گذاری کنید و اگر ندانستید پسر است یا دختر پس از اسم های مشترک بین پسر و دختر استفاده کنید، همانا فرزندان سقط شده شما هنگامی که شما را در روز قیامت ملاقات کنند در حالی که نامی برای آنها نگذاشته باشید به پدر خود گوید: چرا اسمی برای من قرار ندادی؟، حضرت فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) قبل از تولد محسن (علیه السلام) او را محسن نامیدند.

عَنْ فُلَانِ بْنِ حُمَیْدٍ أَنَّهُ سَأَلَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) وَ شَاوَرَهُ فِی اسْمِ وَلَدِهِ فَقَالَ سَمِّهِ بِأَسْمَاءٍ مِنَ الْعُبُودِیَّهِ فَقَالَ أَیُّ الْأَسْمَاءِ هُوَ فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ.(۲)راوی از امام صادق(علیه السلام) پیرامون اسم فرزندش مشورت خواست، حضرت فرمودند: او را به نام های عبودیت نام گذاری کن، گفت: کدام نام ها؟ فرمودند: عبدالرحمن.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۸ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۴۶۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۸۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۱

عَنْ يَعْقُوبَ السَّرَّاجِ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) وَ هُوَ وَاقِفٌ عَلَى رَأْسِ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى (عليه السلام) وَ هُوَ فِي الْمَهْدِ فَجَعَلَ يُسَارُّهُ طَوِيلًا فَجَلَسْتُ حَتَّى فَرَغَ فَقُمْتُ إِلَيْهِ فَقَالَ لِي ادْنُ مِنْ مَوْلَاكَ فَسَلِّمْ فَدَنَوْتُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ عَلَيَّ السَّلَامَ بِلِسَانٍ فَصِيحٍ ثُمَّ قَالَ لِي اذْهَبْ فَغَيِّرِ اسْمَ ابْنَتِكَ الَّتِي سَمَّيْتَهَا أَمْسِ فَإِنَّهُ اسْمٌ يُبْغِضُهُ اللَّهُ وَ كَانَ وُلِدَتْ لِي ابْنَةٌ سَمَّيْتُهَا بِالْحُمَيْرَاءِ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) انْتِهِ إِلَى أَمْرِهِ تَرْشُدْ فَغَيَّرْتُ اسْمَهَا.(۱)

راوی گوید: وارد بر محضر امام صادق(علیه السلام) شدم و حضرت بالای سر ابوالحسن موسی(علیه السلام) در گهواره ایستاده و به مدت طولانی با ایشان نجوا کردند و من نشستم تا اینکه کارشان تمام شد و من به طرف ایشان رفتم پس به من فرمودند: نزدیک مولای خود (امام کاظم (علیه السلام)) برو و به او سلام کن، سلام کردم و ایشان با زبانی فصیح به من پاسخ گفتند، سپس به من فرمودند: برو و اسم دخترت را که دیروز گذاشتی تغییر بده که آن اسمی است مورد غضب خداوند، راوی گوید: دختری برای من به دنیا آمد و او را حمیراء نامیده بودم، امام صادق(علیه السلام) فرمودند : امر او را انجام بده تا رشد کنی پس اسمش را تغییر دادم.عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ ثَعْلَبَةَ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ رَجُلٍ قَدْ سَمَّاهُ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: أَصْدَقُ الْأَسْمَاءِ مَا سُمِّيَ بِالْعُبُودِيَّةِ وَ أَفْضَلُهَا أَسْمَاءُ الْأَنْبِيَاءِ إِنَّ النَّبِيَّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ مَنْ وُلِدَ لَهُ أَرْبَعَةُ أَوْلَادٍ وَ لَمْ يُسَمِّ أَحَدَهُمْ بِاسْمِي فَقَدْ جَفَانِي.(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: با صدق ترین نام ها اسم هایی هستند که با عبودیت همراه است و بهترین نام ها، نام های پیامبران است، همانا پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند:

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۱ ص ۳۱۰ ، اثبات الهداه ج ۴ ص ۲۳۳ ، مجمع البحرین ج ۳ ص ۲۷۷

۲- تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۳۸ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۸ ، معانی الأخبار ص ۱۴۶

کسی که دارای چهار پسر باشد و یکی از آنها را به اسم من نگذارد نسبت به من روی گردان و بی مهر شده است.

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): مَنْ وُلِدَ لَهُ ثَلَاثُ بَنِینَ وَ لَمْ یُسَمِّ أَحَدَهُمْ مُحَمَّداً فَقَدْ جَفَانِی.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سه پسر داشته باشد و یکی را به اسم محمد نگذارد نسبت به من روی گردان و بی مهر شده است.

ابْنِ الْقَدَّاحِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ وُلِدَ لِی غُلَامٌ فَمَا ذَا أُسَمِّیهِ قَالَ سَمِّهِ بِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَیَّ حَمْزَهَ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شخصی نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: ای رسول خدا برای من پسری به دنیا آمده است اسمش را چه بگذارم؟ فرمودند: محبوب ترین اسم نزد من حمزه را بگذار.صَفْوَانَ رَفَعَهُ إِلَی أَبِی جَعْفَرٍ أَوْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیهما السلام) قَالَ: هَذَا مُحَمَّدٌ أُذِنَ لَهُمْ فِی التَّسْمِیَهِ بِهِ فَمَنْ أَذِنَ لَهُمْ فِی یس یَعْنِی التَّسْمِیَهَ وَ هُوَ اسْمُ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) .(۳)

امام باقر یا امام صادق(علیهما السلام) فرمودند: اسم محمد را مردم می توانند اسم گذاری کنند اما اسم یس را نمی توانند و آن نام پیامبر(صلی الله علیه و اله) است.

۱- الأمالی (للطوسی) ص۶۸۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۴

۲- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۳۸ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۹

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۰

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) لا تُسَمُّوا أَوْلَادَكُمُ الْحَكَمَ وَ لَا أَبَا الْحَكَمِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَكَمُ وَ لَا تَذْكُرُوا الْأُخْرَى إِلَّا بِخَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْأُخْرَى وَ لَا تُسَمُّوا الْعِنَبَ الْكَرْمَ فَإِنَّ الْمُؤْمِنَ هُوَ الْكَرْم. (۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را حَکَم و اباالحکم ننامید، چرا که خداوند حَکَم است و از اسم اُخرَی به خوبی یاد کنید که خداوند اُخرَی است و به انگور، کَرم نگویید که مومن کَرم است.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): لا تُسَمِّينَ غُلامَكَ يَساراً وَ لا رَباحاً وَ لا نَجِيحاً و لا أفلَحَ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: پسر خود را یَسار و رَباح و نَجیح و اَفلَح نام گذاری نکن.عَن عَبدِالرَّحمنِ بنِ أبی سبره : دَخَلتُ أنا وَ أبِی عَلَی رَسُولِ اللهِ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ لأبِی هَذا إبنُک قُلتُ نَعَم قَالَ مَا اسمُهُ قَالَ الحُبابُ قَالَ لا تُسَمِّه الحُبابَ فَإنَّ الحُبابَ شَیطانٌ وَ لَکِن هُوَ عَبدُالرَّحمَن .(۳)

راوی گوید: من و پدرم وارد بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) شدیم و ایشان به پدرم گفتند: این پسر توست، گفت: بله، گفتند: اسمش چیست؟ گفت: حُباب، فرمودند: اسم او را حباب نگذار چون حباب شیطان است و او را عبدالرحمن بگذار.

عَن ابنِ بُرَیدَه عَن أبِیهِ : نَهَی رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) أن یُسَمَّی کَلبٌ أو کُلَیبٌ .(۴)

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۸۳

۲- صحیح مسلم ج ۳ ص ۱۶۸۵ ، ستن أبی داود ج ۴ ص ۲۱۱۲ ، مسند الأمام احمد بن حنبل ج ۳۳ ص ۲۹۸

۳- مجمع الزوائد ج ۳ ص ۳۰۶

۴- المعجم الکبیر ج ۲ ص ۲۳ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۲۴

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) اسم گذاری به نام کَلب و کُلَیب را نهی کردند.

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَا يُولَدُ لَنَا وَلَدٌ إِلَّا سَمَّيْنَاهُ مُحَمَّداً فَإِذَا مَضَتْ سَبْعَةُ أَيَّامٍ فَإِنْ شِئْنَا غَيَّرْنَا وَ إِلَّا تَرَكْنَا.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هیچ فرزندی از ما متولد نمی شود جز اینکه تا هفت روز نام او را محمد می گذاریم و بعد از هفت روز یا اسم را تغییر می دهیم و یا باقی می گذاریم.عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) دَعَا بِصَحِيفَةٍ حِينَ حَضَرَهُ الْمَوْتُ يُرِيدُ أَنْ يَنْهَى عَنْ أَسْمَاءٍ يُتَسَمَّى بِهَا وَ قُبِضَ وَ لَمْ يُسَمِّهَا ، مِنْهَا الْحَكَمُ وَ حَكِيمٌ وَ خَالِدٌ وَ مَالِكٌ وَ ذَكَرَ أَنَّهَا سِتَّةٌ أَوْ سَبْعَةٌ مِمَّا لَا يَجُوزُ أَنْ يُتَسَمَّى بِهَا.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) هنگام وفاتشان یک کاغذی خواستند تا از نام گذاری بعضی از اسم ها نهی کنند ولی از دنیا رفتند و آن اسم ها را نگفتند، بعضی از آن اسم ها حَکَم و حکیم و خالد و مالک بود و فرمودند : آنها شش یا هفت اسم است که جایز نیست به آن نام گذاری شود.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّ أَبْغَضَ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَارِثٌ وَ مَالِكٌ وَ خَالِدٌ.(۳)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: نفرت آمیزترین اسم ها نزد خداوند متعال حارث و مالک و خالد است.

۱- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۳۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۸

۲- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۳۹ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۰

۳- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۳۹ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۱

عَن مُحَمَّدِ بنِ عَمرو بنِ عَطاء : أنَّ زَينَب بِنتَ أبِی سَلَمَه سَألتهُ : مَا سَمَّیتَ ابنَتَک قَالَ سَمَّیتُهَا بَرَّه قَالَت أنَّ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) قَد نَهَی عَن هَذا الإسم سُمِّیتُ بَرَّهَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) لا تُزَکُّوا أنفُسَکُم اللهُ أعلمُ بِأهلِ البِرِّ مِنکُم فَقَالوا مَا نُسَمِّیهَا قَالَ سَمُّوها زَینَب .(۱)راوی گوید: زینب دختر ابو سلمه از او (راوی) پرسید : دخترت را چه نامیدی؟ گفت: او را بَرَّه (نیکوکار) نامیدم، گفت: پیامبر(صلی الله علیه و اله) از این نام نهی کرد، من بَرَّه نامیده شده بودم که پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خودتان را نستایید خداوند به اهل نیکی آگاه تر است، گفتند: او را چه بنامیم؟ فرمودند: زینب .

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ ثَلَاثَهٌ یُحَسِّنُ اسْمَهُ وَ یُعَلِّمُهُ الْکِتَابَهَ وَ یُزَوِّجُهُ إِذَا بَلَغَ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از جمله حق فرزند بر پدر سه چیز است: اسم نیکو بر او گذارد و نوشتن به او تعلیم دهد و هنگام بلوغ او را به ازدواج در آورد.

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْعَرْزَمِیِّ قَالَ: اسْتَعْمَلَ مُعَاوِیَهُ مَرْوَانَ بْنَ الْحَکَمِ عَلَی الْمَدِینَهِ وَ أَمَرَهُ أَنْ یَفْرِضَ لِشَبَابِ قُرَیْشٍ فَفَرَضَ لَهُمْ فَقَالَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ(علیهما السلام) فَأَتَیْتُهُ فَقَالَ مَا اسْمُکَ فَقُلْتُ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ فَقَالَ مَا اسْمُ أَخِیکَ فَقُلْتُ عَلِیٌّ فَقَالَ عَلِیٌّ وَ عَلِیٌّ مَا یُرِیدُ أَبُوکَ أَنْ یَدَعَ أَحَداً مِنْ وُلْدِهِ إِلَّا سَمَّاهُ عَلِیّاً ثُمَّ فَرَضَ لِی فَرَجَعْتُ إِلَی أَبِی فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ وَیْلٌ عَلَی ابْنِ الزَّرْقَاءِ دَبَّاغَهِ الْأُدُمِ لَوْ وُلِدَ لِی مِائَهٌ لَأَحْبَبْتُ أَنْ لَا أُسَمِّیَ أَحَداً مِنْهُمْ إِلَّا عَلِیّاً.(۳)

۱- سنن أبی داود ج ۴ ص ۲۸۸ ، المعجم الکبیر ج ۲۴ ص ۲۸۰

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۲ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۸۰

۳- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۵ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۹

راوی گوید: معاویه مروان بن حکم را استاندار مدینه کرد و به او دستور داد که به جوانان قریش پاداش دهد و او این کار را کرد، علی بن حسین(علیهماالسلام) گوید: نزد او آمده و او پرسید؟ نام تو چیست؟ گفتم: علی بن حسین(علیهما السلام)، پرسید اسم برادر تو چیست؟ گفتم: علی، گفت: علی و علی پدرت از گذاشتن اسم علی چه قصدی داشته؟! سپس به من پاداش داده و نزد پدرم بازگشتم و جریان را به ایشان خبر دادم، ایشان فرمودند: وای بر پسر زن چشم سبز و دباغی کننده پوست، اگر صد پسر داشته باشم همگی را به اسم علی می گذارم.

كِتَابِ النَّسَبِ عَنْ يَحْيَى بْنِ الْحَسَنِ قَالَ يَزِيدُ لِعَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ (عليهما السلام) وَا عَجَبَا لِأَبِيكَ سَمَّى عَلِيّاً وَ عَلِيّاً فَقَالَ (عليه السلام) إِنَ أَبِي أَحَبَّ أَبَاهُ فَسَمَّى بِاسْمِهِ مِرَاراً.(۱)

در روایت است یزید به امام سجاد(علیه السلام) گفت: تعجب آور است که پدرت اسم دو فرزندش را علی گذاشته است، امام(علیه السلام) فرمودند : پدرم پدرش را دوست داشت پس اسمش را به تکرار گذاشت.

عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ(عليه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) عَلَى مِنْبَرِهِ أَلَا إِنَّ خَيْرَ الْأَسْمَاءِ عَبْدُ اللَّهِ وَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَ حَارِثَةُ وَ هَمَّامٌ وَ شَرَّ الْأَسْمَاءِ ضِرَارٌ وَ مُرَّةُ وَ حَرْبٌ وَ ظَالِمٌ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) بر فراز منبر فرمودند: آگاه باشید که بهترین اسم ها نزد خداوند عبدالله و عبدالرحمن و حارثه و همام است و بدترین آن ها ضرار و مُرَّه و حرب و ظالم است.

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۱۷۳ ، بحارالأنوار ج ۴۵ ص ۱۷۵

۲- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۹ ، الخصال ج ۱ ص ۲۵۱

عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَطِيَّهَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) لِعَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَعْيَنَ كَيْفَ سَمَّيْتَ ابْنَكَ ضُرَيْساً قَالَ كَيْفَ سَمَّاكَ أَبُوكَ جَعْفَراً قَالَ إِنَّ جَعْفَراً نَهَرٌ فِي الْجَنَّهِ وَ ضُرَيْسٌ اسْمُ شَيْطَانٍ.(۱)

راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) به عبدالملک بن اعین فرمودند: چگونه اسم پسرت را ضُرَیس گذاشتی؟ ، گفت: چگونه پدرت اسم شما را جعفر گذاشته؟ حضرت فرمودند: جعفر نام رودی در بهشت است و ضُرَیس اسم شیطان.

مَحَاسِنِ الْبَرْقِي قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) لِضُرَيْسٍ الْكُنَاسِيِّ لِمَ سَمَّاكَ أَبُوكَ ضُرَيْساً قَالَ كَمَا سَمَّاكَ أَبُوكَ جَعْفَراً قَالَ إِنَّمَا سَمَّاكَ أَبُوكَ ضُرَيْساً بِجَهْلٍ لِأَنَّ لِإِبْلِيسَ ابْناً يُقَالُ لَهُ ضُرَيْسٌ وَ إِنَّ أَبِي سَمَّانِي جَعْفَراً بِعِلْمٍ عَلَى أَنَّهُ اسْمٌ لِنَهَرٍ فِي الْجَنَّه.(۲)

امام صادق(علیه السلام) به ضریس کناسی فرمودند: چرا پدرت اسم تو را ضریس گذاشت؟ گفت: همان طور که پدرت اسم تو را جعفر گذاشت، حضرت فرمودند: پدرت از روی ندانستن اسم تو را ضریس گذاشت چون ابلیس پسری دارد که اسمش ضریس است و پدرم اسم من را از روی آگاهی قرار داد و آن اسم رودی در بهشت است.

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): نِعْمَ الْأَسْمَاءُ عَبْدُ اللَّهِ وَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ الْأَسْمَاءُ الْمُعَبَّدَه وَ شَرُّهَا هَمَّامٌ وَ الْحَارِثُ وَ أَكْرَهُمُبَارَكٌ وَ بَشِيرٌ وَ مَيْمُونٌ لِئَلَّا يُقَالَ ثَمَّ مُبَارَكٌ ثَمَّ بَشِيرٌ ثَمَّ مَيْمُونٌ فَيُقَالَ لَا وَ لَا تُسَمِّ شِهَاباً فَإِنَّ شِهَاباً اسْمٌ مِنْ أَسْمَاءِ النَّارِ.(۳)

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۹ ، رجال الکشی ص ۱۷۶

۲- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۲۷۷ ، بحارالأنوار ج ۴۷ ص ۲۶

۳- النوادر للراوندی ص ۹ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۳۰

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین نام ها عبدالله و عبدالرحمن و اسم هایی که با عبد شروع شود و بدترین آن همام و حارث است و اسم مبارک و بشیر و میمون را ناپسند می دارم و اسم شهاب را نگذارید چرا که آن اسمی از اسم های آتش است.

فِقْهُ الرِّضَا (علیه السلام): سَمِّهِ بِأَحْسَنِ الْأَسْمَاءِ وَ كَنِّهِ بِأَحْسَنِ الْكُنَى.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: بر فرزندان، بهترین اسم ها و کنیه ها را بگذارید.

عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قِيلَ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّا نُسَمِّي بِأَسْمَائِكُمْ وَ أَسْمَاءِ آبَائِكُمْ فَيَنْفَعُنَا ذَلِكَ فَقَالَ إِي وَ اللَّهِ وَ هَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ وَ الْبُغْضُ قَالَ اللَّهُ « إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ» (۲).(۳)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض شد قربانتان شوم ما به نام های شما و پدرانتان نام گذاری می کنیم آیا این کار نفعی برای ما دارد؟ حضرت فرمودند: به خدا سوگند بله و آیا دین غیر از دوست داشتن و نفرت داشتن است، خداوند می فرماید :(اگر خدا را دوست دارید من (پیامبر (صلی اللهعلیه و اله)) را تبعیت کنید که خداوند شما را دوست داشته و گناهان شما را می آمرزد)

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): إِنِّي لَا أُحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَتَسَمَّى بِاسْمِي وَ لَا يَتَكَنَّى بِكُنْيَتِي إِلَّا مَوْلُودٍ لِعَلِيٍّ(علیه السلام) مِنْ غَيْرِ ابْنَتِي فَاطِمَةَ (علیها السلام) فَقَدْ نَحَلْتُهُ اسْمِي وَ كُنْيَتِي وَ هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ.(۴)

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۲۷

۲- سوره آل عمران آیه ۳۱

۳- تفسیر العیاشی ج ۱ ص ۱۶۸ ، البرهان ج ۱ ص ۶۱۱ ، بحارالأنوار ج ۲۷ ص ۹۵

۴- الجعفریات ص ۱۸۲

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: من جایز نمی دانم کسی اسم و کنیه ام را بگذارد جز فرزندی از علی (علیه السلام) از غیر دخترم فاطمه (علیها السلام) که من اسم و کنیه خود را به او بخشیدم و او محمد بن علی است.

عَنْ جَمِیلِ بْنِ دَرَّاجٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنِ الْعَقِیقَهِ وَ الْحَلْقِ وَ التَّسْمِیَهِ بِأَیِّهَا یُبْدَأُ قَالَ یُصْنَعُ ذَلِکَ کُلُّهُ فِی سَاعَهٍ وَاحِدَهٍ یُحْلَقُ وَ یُذْبَحُ وَ یُسَمَّی.(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره عقیقه و تراشیدن سر و نام گذاری پرسیدم که از کدام شروع می شود، حضرت فرمودند: همگی در یک ساعت، اول تراشیدن سر بعد ذبح کردن و بعد نام گذاری.

عَنْ سَعِیدِ بْنِ الْمُسَیَّبِ قَالَ: وُلِدَ لِأَخِی أُمِّ سَلَمَهَ مِنْ أُمِّهَا غُلَامٌ فَسَمَّوْهُ الْوَلِیدَ فَقَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) تُسَمُّونَ بِأَسْمَاءِ فَرَاعِنَتِکُمْ غَیِّرُوا اسْمَهُ فَسَمَّوْهُ عَبْدَ اللَّهِ فَإِنَّهُ سَیَکُونُ فِی هَذِهِ الْأُمَّهِ رَجُلٌ یُقَالُ لَهُ الْوَلِیدُ وَ هُوَ شَرٌّ لِأُمَّتِی مِنْ فِرْعَوْنَ لِقَوْمِهِ قَالَ فَکَانَ النَّاسُ یَرَوْنَ أَنَّهُ الْوَلِیدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِکِ ثُمَ رَأَیْنَا أَنَّهُ الْوَلِیدُ بْنُ یَزِیدَ.(۲)راوی گوید: برای برادر مادری امّ سلمه پسری به دنیا آمد و اسمش را ولید گذاشت، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اسم گذاری به نام های فرعون های خود می کنید!! اسمش را تغییر دهید چرا که مردی در این امت خواهد آمد که به وی ولید گویند و او برای امت من بدتر از فرعون برای قومش است، راوی گوید: مردم فکر می کردند که او ولید بن عبدالملک است سپس ما دانستیم او ولید بن یزید است.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۲۰

۲- إعلام الوری ص ۳۵ ، اثبات الهداه ج ۱ ص ۳۸۸ ، بحارالأنوار ج ۱۸ ص ۱۲۶

عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ عِكْرِمَةَ قَالَ: لَمَّا وَلَدَتْ فَاطِمَةُ(علیها السلام) الْحَسَنَ(علیه السلام) جَاءَتْ بِهِ إِلَى النَّبِيِّ(صلی الله علیه و اله) فَسَمَّاهُ حَسَناً فَلَمَّا وَلَدَتِ الْحُسَيْنَ(علیه السلام) جَاءَتْ بِهِ إِلَيْهِ وَ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا أَحْسَنُ مِنْ هَذَا فَسَمَّاهُ حُسَيْناً.(۱)

راوی گوید: زمانی فاطمه (علیها السلام) حسن(علیه السلام) را به دنیا آورد، نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) رفته و حضرت او را حسن گذاشتند و زمانی که حسین(علیه السلام) را به دنیا آورد به نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمدند و گفتند: ای رسول خدا این (حسن (علیه السلام)) نیکوتر از این (حسین (علیه السلام)) است پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) نام او را حسین گذاشتند.

آثار اسماء

عَنْ سُلَيْمَانَ الْجَعْفَرِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ(علیه السلام) يَقُولُ لَا يَدْخُلُ الْفَقْرُ بَيْتاً فِيهِ اسْمُ مُحَمَّدٍ أَوْ أَحْمَدَ أَوْ عَلِيٍّ أَوِ الْحَسَنِ أَوِ الْحُسَيْنِ أَوْ جَعْفَرٍ أَوْ طَالِبٍ أَوْ عَبْدِ اللَّهِ أَوْ فَاطِمَةَ مِنَ النِّسَاءِ.(۲)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) شنیدم که فرمودند: فقر در خانه ای که در آن اسم محمد یا احمد یا علی یا حسن یا حسین یا جعفر یا طالب یا عبدالله یا فاطمه از زنان باشد، داخل نمی شود .

۱- معانی الأخبار ص ۵۷ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۳۹ ، دلائل الإمامه ص ۱۵۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۹ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۳۸ ، عده الداعی ص ۸۷

جَابِرٌ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : مَا مِنْ بَيْتٍ فِيهِ اسْمُ مُحَمَّدٍ إِلَّا أَوْسَعَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الرِّزْقَ فَإِذَا سَمَّيْتُمُوهُمْ فَلَا تَضْرِبُوهُمْ وَ لَا تَشْتِمُوهُمْ وَ مَنْ وُلِدَ لَهُ ثَلَاثُ ذُكُورٍ فَلَمْ يُسَمِّ أَحَدَهُمْ أَحْمَدَ أَوْ مُحَمَّداً فَقَدْ جَفَانِي .(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ خانه ای نیست که در آن اسم محمد باشد جز اینکه خداوند رزق اهل آن خانه را وسعت دهد پس اگر به این اسم نام گذاری کردید آنها را نزنید و به آنان ناسزا نگویید و کسی که سه فرزند پسر داشته داشته باشد و یکی را به اسم احمد یا محمد نگذارد به من بی مهری کرده است.عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) فَخَبَّرْتُهُ أَنَّهُ وُلِدَ لِي غُلَامٌ فَقَالَ أَ لَا سَمَّيْتَهُ مُحَمَّداً قُلْتُ قَدْ فَعَلْتُ قَالَ فَلَا تَضْرِبْ مُحَمَّداً وَ لَا تَشْتِمْهُ جَعَلَهُ اللَّهُ قُرَّةَ عَيْنٍ لَكَ فِي حَيَاتِكَ وَ خَلَفَ صِدْقٍ بَعْدَكَ .(۲)

راوی گوید: بر امام صادق(علیه السلام) وارد شدم و به ایشان خبر تولد پسرم را دادم پس فرمودند: آیا اسم او را محمد نگذاشتی؟ گفتم: بله، فرمودند: پس او را نزن و به او فحش نده، خداوند او را نور چشم تو در زندگیت و جانشین صادقی بعد از تو قرار دهد.

۱- مجموعه ورّام ج ۱ ص ۳۲

۲- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۳۰ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۱۱۴ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۶۲

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: أَرَادَ أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) الرُّكُوبَ إِلَى بَعْضِ شِيَعَتِهِ لِيَعُودَهُ فَقَالَ يَا جَابِرُ الْحَقْنِي فَتَبِعْتُهُ فَلَمَّا انْتَهَى إِلَى بَابِ الدَّارِ خَرَجَ عَلَيْنَا ابْنٌ لَهُ صَغِيرٌ فَقَالَ لَهُ أَبُوجَعْفَرٍ (علیه السلام) مَا اسْمُكَ قَالَ مُحَمَّدٌ قَالَ فَبِمَا تُكَنَّى قَالَ بِعَلِيٍّ فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) لَقَدِ احْتَظَرْتَ مِنَ الشَّيْطَانِ احْتِظَاراً شَدِيداً إِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا سَمِعَ مُنَادِياً يُنَادِي يَا مُحَمَّدُ يَا عَلِيُّ ذَابَ كَمَا يَذُوبُ الرَّصَاصُ حَتَّى إِذَا سَمِعَ مُنَادِياً يُنَادِي بِاسْمِ عَدُوٍّ مِنْ أَعْدَائِنَا اهْتَزَّ وَ اخْتَالَ.(۱)

جابر گوید: امام باقر(علیه السلام) خواستار عیادت از یکی از شیعیان بودند و فرمودند: ای جابر همراه من باش و من هم دنبال حضرت راه افتادم تا اینکه به درب منزل آن شخص رسیدیم و پسری کوچک از خانه خارج شد، حضرتفرمودند: اسمت چیست؟ گفت: محمد، فرمودند: کنیه ات چیست؟ گفت: علی، حضرت فرمودند: از شیطان فاصله زیادی گرفته ای. شیطان هنگامی که بشنود کسی گوید: ای محمد ای علی مانند سرب آب می شود و اگر بشنود کسی به اسم دشمن ما صدا بزند شاد شده و احساس بزرگی کند.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): إِذَا كَانَ اسْمُ بَعْضِ أَهْلِ الْبَيْتِ اسْمَ نَبِيٍّ لَمْ تَزَلِ الْبَرَكَةُ فِيهِمْ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر اسم بعضی از اهل خانه نام پیامبری باشد، پیوسته برکت در اهل آن خانه جاری است.

عَنْ أَبِي رَافِعٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَقُولُ: إِذَا سَمَّيْتُمْ مُحَمَّداً فَلَا تُقَبِّحُوهُ وَ لَا تُجَبِّهُوهُ وَ لَا تَضْرِبُوهُ بُورِكَ بَيْتٌ فِيهِ مُحَمَّدٌ وَ مَجْلِسٌ فِيهِ مُحَمَّدٌ وَ رِفْقَةٌ فِيهَا مُحَمَّدٌ.(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۳

۲- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۸۸

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۵

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر فرزندی را نام محمد نهادید پس به او خیر برسانید و حاجتش را برآورده کنید و او را نزنید، مبارک باشد خانه ای و مجلسی که در آن محمد باشد و همراهان و دوستانی که در آن ها محمد باشد.

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِیُّ فِی لُبِّ اللُّبَابِ عَنِ النَّبِیِّ(صلی الله علیه و اله) قَالَ: لَا تُسَمُّوا أَبْنَاءَکُمْ مُحَمَّداً ثُمَّ تَلْعَنُوهُمْ.(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اسم محمد را بر پسرانتان نگذارید و سپس آن ها را لعن کنید.

فِی الْخَبَرِ: أَنَّ رَجُلًا یُؤْتَی فِی الْقِیَامَهِ وَ اسْمُهُ مُحَمَّدٌ فَیَقُولُ اللَّهُ لَهُ مَا اسْتَحْیَیْتَ أَنْ عَصَیْتَنِی وَ أَنْتَ سَمِیُّ حَبِیبِی وَ أَنَا أَسْتَحْیِی أَنْ أُعَذِّبَکَ وَ أَنْتَ سَمِیُّ حَبِیبِی.(۲)

در روایت آمده است: شخصی را در روز قیامت می آورند که نامش محمد است پس خداوند به او فرماید : تو از من حیا نکردی که معصیت من را کردی در حالی که نامت نام محبوب من است و من حیا می کنم که تو را عذاب کنم به خاطر اینکه هم نام محبوب من هستی .

عَنْ أَبِی هَارُونَ مَوْلَی آلِ جَعْدَهَ قَالَ: کُنْتُ جَلِیساً لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) بِالْمَدِینَهِ فَفَقَدَنِی أَیَّاماً ثُمَّ إِنِّی جِئْتُ إِلَیْهِ فَقَالَ لَمْ أَرَکَ مُنْذُ أَیَّامٍ یَا أَبَا هَارُونَ فَقُلْتُ وُلِدَ لِی غُلَامٌ فَقَالَ بَارَکَ اللَّهُ لَکَ فَمَا سَمَّیْتَهُ قُلْتُ سَمَّیْتُهُ مُحَمَّداً فَأَقْبَلَ بِخَدِّهِ نَحْوَ الْأَرْضِ وَ هُوَ یَقُولُ مُحَمَّدٌ مُحَمَّدٌ مُحَمَّدٌ حَتَّی کَادَ یَلْصَقُ خَدُّهُ بِالْأَرْضِ ثُمَّ قَالَ بِنَفْسِی وَ بِوُلْدِی وَ بِأَهْلِی وَ بِأَبَوَیَّ وَ بِأَهْلِ

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۳۰

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۳۰

الْأَرْضِ كُلِّهِمْ جَمِيعاً الْفِدَاءُ لِرَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) لَا تَسُبَّهُ وَ لَا تَضْرِبْهُ وَ لَا تُسِئْ إِلَيْهِ وَ اعْلَمْ أَنَّهُ لَيْسَ فِي الْأَرْضِ دَارٌ فِيهَا اسْمُ مُحَمَّدٍ إِلَّا وَ هِيَ تُقَدَّسُ كُلَّ يَوْمٍ الْحَدِيثَ.(۱)

راوی گوید: من همنشین با امام صادق(علیه السلام) بودم و چند روزی ایشان من را ندیدند سپس به نزد ایشان آمدم و فرمودند: ای ابا هارون چند روزی است شما را نمی بینم، گفتم: پسردار شدم، فرمودند: خدا به تو برکت دهداسمش را چه گذاشتی؟ گفتم: محمد، حضرت گفتند: محمد محمد محمد و هر بار گونه خود را به زمین (به نشان تعظیم) نزدیک می کردند تا آنجا که نزدیک بود گونه ایشان به زمین بچسبد سپس فرمودند: جان من و فرزندانم و خانواده ام و پدر و مادرم و اهل زمین به فدای رسول خدا (صلی الله علیه و اله) ، به پسرت فحش نده و او را نزن و به او بدی نکن و بدان خانه ای در زمین نیست که نام محمد در آن باشد جز اینکه هر روز تقدیس شده و پاک گردد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلى الله عليه و اله) إِذَا سَمَّيْتُمُ الْوَلَدَ مُحَمَّداً فَأَكْرِمُوهُ وَ أَوْسِعُوا لَهُ فِي الْمَجْلِسِ وَ لَا تُقَبِّحُوا لَهُ وَجْهاً.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر اسم فرزندتان را محمد گذاشتید به او احترام گذاشته و در مجلس برای او جا باز کنید و به او خیر برسانید.

عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) قَالَ: مَا مِنْ قَوْمٍ كَانَتْ لَهُمْ مَشُورَةٌ فَحَضَرَ مَنِ اسْمُهُ مُحَمَّدٌ أَوْ أَحْمَدُ فَأَدْخَلُوهُ فِي مَشُورَتِهِمْ إِلَّا كَانَ خَيْراً لَهُمْ.(۳)

۱- الكافي (ط- الإسلاميه) ج ۶ ص ۳۹ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۳۹۳

۲- جامع الأخبار(للشعيری) ص۱۰۶ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۳۹۴ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۲۸

۳- عيون أخبارالرضا (عليه السلام) ج ۲ ص ۲۹ ، مكارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۳۹۴

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: افرادی نیستند که نیاز به مشورت داشته و کسی که نامش محمد یا احمد است را در مشورت خود داخل کنند جز اینکه موجب خیر برای آن ها باشد .

أَحْمَدُ بْنُ فَهْدٍ فِی عُدَّهِ الدَّاعِی قَالَ: قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) الْبَیْتُ الَّذِی فِیهِ مُحَمَّدٌ یُصْبِحُ أَهْلُهُ بِخَیْرٍ وَ یُمْسُونَ بِخَیْرٍ.(۱)امام رضا(علیه السلام) فرمودند: خانه ای که در آن محمد باشد اهل آن خانه صبح و عصرشان به خیر باشد .

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَا مِنْ مَائِدَهٍ وُضِعَتْ فَقَعَدَ عَلَیْهَا مَنِ اسْمُهُ مُحَمَّدٌ أَوْ أَحْمَدُ إِلَّا قُدِّسَ ذَلِکَ الْمَنْزِلُ فِی کُلِّ یَوْمٍ مَرَّتَیْنِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ صفره ای نیست که فردی به نام محمد یا احمد بر آن بنشیند جز اینکه آن خانه در هر روز دوبار تقدیس و پاک گردد.

عَلِیُّ بْنُ عِیسَی فِی کَشْفِ الْغُمَّهِ نَقْلًا مِنْ کِتَابِ الْوَاقِیتِ لِأَبِی عُمَرَ الزَّاهِدِ عَنِ الْعَطَّافِیِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ(علیهم السلام) عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: إِذَا کَانَ یَوْمُ الْقِیَامَهِ نَادَی مُنَادٍ أَلَا لِیَقُمْ کُلُّ مَنِ اسْمُهُ مُحَمَّدٌ فَلْیَدْخُلِ الْجَنَّهَ لِکَرَامَهِ سَمِیِّهِ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله).(۳)

امام صادق(علیه السلام) به نقل از ابن عباس فرمودند: زمان فرا رسیدن قیامت گوینده ای ندا دهد: کسی که نامش محمد است برخیزد و به خاطر هم نامی با پیامبر(صلی الله علیه و اله) وارد بهشت شود.

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۴ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۳۱

۲- عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۲۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۴

۳- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۵ ، کشف الغمه ج ۱ ص ۲۸

عَنِ السَّكُونِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) وَ أَنَا مَغْمُومٌ مَكْرُوبٌ فَقَالَ لِي يَا سَكُونِيُّ مِمَّا غَمُّكَ قُلْتُ وُلِدَتْ لِي ابْنَةٌ فَقَالَ يَا سَكُونِيُّ عَلَى الْأَرْضِ ثِقْلُهَا وَ عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا تَعِيشُ فِي غَيْرِ أَجَلِكَ وَ تَأْكُلُ مِنْ غَيْرِ رِزْقِكَ فَسَرِّي وَ اللَّهِ عَنِّي فَقَالَ لِي مَا سَمَّيْتَهَا قُلْتُ فَاطِمَةَ قَالَ آهِ آهِ ثُمَّ وَضَعَ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ فَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى اللهعليه و اله) حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ إِذَا كَانَ ذَكَراً أَنْ يَسْتَفْرِهَ أُمَّهُ وَ يَسْتَحْسِنَ اسْمَهُ وَ يُعَلِّمَهُ كِتَابَ اللَّهِ وَ يُطَهِّرَهُ وَ يُعَلِّمَهُ السِّبَاحَةَ وَ إِذَا كَانَتْ أُنْثَى أَنْ يَسْتَفْرِهَ أُمَّهَا وَ يَسْتَحْسِنَ اسْمَهَا وَ يُعَلِّمَهَا سُورَةَ النُّورِ وَ لَا يُعَلِّمَهَا سُورَةَ يُوسُفَ وَ لَا يُنْزِلَهَا الْغُرَفَ وَ يُعَجِّلَ سَرَاحَهَا إِلَى بَيْتِ زَوْجِهَا أَمَّا إِذَا سَمَّيْتَهَا فَاطِمَةَ فَلَا تَسُبَّهَا وَ لَا تَلْعَنْهَا وَ لَا تَضْرِبْهَا.(۱)

راوی گوید: با حالتی ناراحت و غمناک وارد بر محضر امام صادق(علیه السلام) شدم حضرت فرمودند: به چه علت ناراحتی؟ گفتم: دختردار شدم، حضرت فرمودند: سنگینی او بر زمین است و رزقش بر عهده خداست و عمر او بدون کم شدن از عمر تو و خوراک او بدون استفاده از رزق تو است، راوی گوید: حضرت غم را از من زدود، سپس فرمودند: اسمش را چه گذاشتی؟ گفتم: فاطمه، حضرت دست به روی پیشانی گذاشته و آه کشیدند (به خاطر مصیبت حضرت زهرا (علیها السلام)) سپس از قول پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: حق فرزند بر پدر اگر پسر باشد این است که مادر پسر را اکرام کرده و به او ناسزا نگوید و اسم نیکو بر وی گذارد و قرآن به او یاد دهد و او را ختنه کند و شنا به او یاد دهد و اگر فرزند دختر باشد، مادرش را احترام کرده و با وی بدزبانی نکند و اسم نیکو گذارد و سوره نور را به او یاد دهد و سوره یوسف را یاد ندهد و در اتاق های طبقات بالا سکنا

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۲

ندهد و سریع او را ازدواج دهد و اگر او را فاطمه نهادی به او ناسزا و لعن نکن و او را نزن.

نام گذاری های ائمه (علیهم السلام) برای مردم

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَشَّاءِ قَالَ: حَجَجْتُ أَيَّامَ خَالِي إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِلْيَاسَ فَكَتَبْنَا إِلَى أَبِي الْحَسَنِ الْأَوَّلِ (علیه السلام) فَكَتَبَ خَالِي: إِنَّ لِي بَنَاتٍ وَ لَيْسَ لِي ذَكَرٌ وَ قَدْ قَلَّ رِجَالُنَا وَقَدْ خَلَّفْتُ امْرَأَتِي وَ هِيَ حَامِلٌ فَادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَهُ غُلَاماً وَ سَمِّهِ فَوَقَّعَ فِي الْكِتَابِ: «قَدْ قَضَى اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى حَاجَتَكَ وَ سَمِّهِ مُحَمَّداً» فَقَدِمْنَا الْكُوفَةَ وَ قَدْ وُلِدَ لِي غُلَامٌ قَبْلَ دُخُولِ الْكُوفَةِ بِسِتَّةِ أَيَّامٍ وَ دَخَلْنَا يَوْمَ سَابِعِهِ قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ: فَهُوَ وَ اللَّهِ الْيَوْمَ رَجُلٌ لَهُ أَوْلَاد .(۱)

راوی گوید : همراه دایی خود اسماعیل بن الیاس در ایام حج به حج آمدیم و نامه ای را به خط دایی خود برای امام کاظم (علیه السلام) نوشتم : من دخترانی دارم اما پسر ندارم و مردان ما کم شده است و همسرم را در حال بارداری به جا گذاشته ام پس از خداوند بخواهید او را پسر قرار داده و او را نام گذاری کنید ، حضرت در جواب فرمودند : خداوند حاجت تو را برآورده کرد و نام او را محمد بگذار ، ما آمدیم کوفه و شش روز قبل از ورودمان پسری برایم متولد شده بود و ما روز هفتم او وارد شهر شدیم ، ابومحمد گوید : به خدا سوگند او امروز مردی است که دارای فرزند است .

عَنْ مُوسَى بْنِ عُمَرَ بْنِ بَزِيعٍ قَالَ: كَانَ عِنْدِي جَارِيَتَانِ حَامِلَتَانِ فَكَتَبْتُ إِلَى الرِّضَا(علیه السلام) أُعْلِمُهُ ذَلِكَ وَ أَسْأَلُهُ أَنْ يَدْعُوَ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يَجْعَلَ مَا فِي بُطُونِهِمَا ذَكَرَيْنِ وَ أَنْ يَهَبَ لِي ذَلِكَ قَالَ فَوَقَّعَ (علیه السلام) أَفْعَلُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى ثُمَّ ابْتَدَأَنِي(علیه السلام) بِكِتَابٍ مُفْرَدٍ نُسْخَتُهُ بِسْمِ اللَّهِ

۱- قرب الإسناد ص ۳۳۱ ، کشف الغمه ج ۲ ص ۲۴۳ ، اثبات الهداه ج ۴ ص ۲۵۲

الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ عَافَانَا اللَّهُ وَ إِيَّاكَ بِأَحْسَنِ عَافِيَهٍ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ بِرَحْمَتِهِ الْأُمُورُ بِيَدِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ يَمْضِي فِيهَا مَقَادِيرُهُ عَلَى مَا يُحِبُّ يُولَدُلَكَ غُلَامٌ وَ جَارِيَهٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى فَسَمِّ الْغُلَامَ مُحَمَّداً وَ الْجَارِيَهَ فَاطِمَهَ عَلَى بَرَكَهِ اللَّهِ تَعَالَى قَالَ فَوُلِدَ لِي غُلَامٌ وَ جَارِيَهٌ عَلَى مَا قَالَهُ (عليه السلام).(۱)

راوی گوید: من دو کنیز حامله داشتم و به امام رضا (علیه السلام) نامه نوشتم و از ایشان خواستم دعا کنند دو فرزند من پسر باشند پس حضرت جواب دادند: این کار را می کنم ان شاء الله، سپس در نامه ای جداگانه برایم نوشتند: بسم الله الرحمن الرحیم خداوند به رحمت خویش بهترین عافیت دنیا و آخرت را به ما و شما عطا کند، کارها به دست خداوند است هر گونه که دوست بدارد آن را رقم می زند، برای تو یک پسر و یک دختر متولد گردد که با برکت الهی پسر را محمد و دختر را فاطمه بگذار، راوی گوید: همان گونه که گفته بود یک پسر و دختر برایم متولد گشت.

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو عَلِيٍّ عُمَرُ بْنُ أَبِي مُسْلِمٍ قَالَ: كَتَبْتُ إِلَى أَبِي مُحَمَّدٍ (عليه السلام) وَ جَارِيَتِي حَامِلٌ أَسْأَلُهُ أَنْ يُسَمِّيَ مَا فِي بَطْنِهَا فَوَرَدَ الْجَوَابُ إِذَا ظَهَرَتْ فَسَمِّهَا زَيْنَبَ ثُمَّ مَاتَتْ بَعْدَ شَهْرٍ مِنْ وِلَادَتِهَا فَبَعَثَ إِلَيَّ بِخَمْسِينَ دِينَاراً عَلَى يَدِ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ الْصَرَّافِ وَ قَالَ اشْتَرِ بِهَذَا جَارِيَهً.(۲)

راوی گوید به امام عسگری(علیه السلام) نامه نوشتم که کنیز من باردار است و از ایشان خواستم فرزندم را در شکم نام گذاری کنند، جواب آمد: هنگام متولد شدن

۱- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۲۱۸ ، اثبات الهداه ج ۴ ص ۳۳۳ ، بحارالأنوار ج ۴۹ ص ۳۹

۲- فرج المهموم فی تاریخ علماء النجوم ص ۲۳۷

نام او را زینب بگذار سپس بعد از یک ماه از ولادت از دنیا رفت، پس امام (علیه السلام) پنجاه دینار به واسطه محمد بن سنان صراف به من دادند و گفتند با این یک کنیز خریداری کن.عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقَلَانِسِيِّ قَالَ: كَتَبَ أَخِي مُحَمَّدٌ إِلَى أَبِي مُحَمَّدٍ (علیه السلام) وَ امْرَأَتُهُ حَامِلٌ مُقْرِبٌ أَنْ يَدْعُوَ اللَّهَ أَنْ يُخَلِّصَهَا وَ يَرْزُقَهُ ذَكَراً وَ يُسَمِّيَهُ فَكَتَبَ يَدْعُو اللَّهَ بِالصَّلَاحِ وَ يَقُولُ رَزَقَكَ اللَّهُ ذَكَراً سَوِيّاً وَ نِعْمَ الِاسْمُ مُحَمَّدٌ وَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فَوَلَدَتْ إِلَى أَنْ قَالَ فَسَمَّى وَاحِداً مُحَمَّداً وَ الْآخَرَ صَاحِبَ الزَّوَائِدِ عَبْدَ الرَّحْمَنِ.(۱)

راوی گوید: برادرم محمد به امام عسگری(علیه السلام) نامه نوشت و همسرش باردار بود و از ایشان خواست تا برای همسرش در رهایی از زایمان و روزی شدن پسری سالم دعا کنند و او را نام گذاری کنند، حضرت در نامه ای دعا کرده و فرمودند: خداوند به تو پسری سالم عطا کند و چه خوب اسمی است محمد و عبدالرحمن. همسر او زایمان کرد پس یکی را محمد و دیگری را که عضو اضافی داشت عبدالرحمن گذاشت.

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ الشَّرِيفِ الْجُرْجَانِيِّ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ (علیه السلام) فِي حَدِيثٍ قَالَ: فَقُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ بْنَ إِسْمَاعِيلَ الْجُرْجَانِيَّ مِنْ شِيعَتِكَ كَثِيرُ الْمَعْرُوفِ إِلَى أَوْلِيَائِكَ إِلَى أَنْ قَالَ فَقَالَ (علیه السلام) شَكَرَ اللَّهُ لِأَبِي إِسْحَاقَ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ صَنِيعَهُ إِلَى شِيعَتِنَا و غَفَرَ لَهُ

۱- کشف الغمه ج ۲ ص ۴۱۸ ، بحارالأنوار ج ۵۰ ص ۲۹۸

ذُنُوبَهُ وَ رَزَقَهُ ذَكَراً سَوِيّاً قَائِلًا بِالْحَقِّ فَقُلْ لَهُ يَقُولُ لَكَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ (عليهما السلام) سَمِّ ابْنَكَ أَحْمَدَ الْخَبَرَ.(۱)

راوی گوید: به امام عسگری(علیه السلام) عرض کردم ابراهیم بن اسماعیل گرگانی از شیعیان شماست و خیر زیادی به شیعیان شما می رساند، حضرت فرمودند: خداوند شاکر عمل ابراهیم نسبت به شیعیان ما باشد و گناهان او رابیامرزد و پسر سالمی که گوینده حق است به او عطا نماید و به او بگو حسن بن علی (علیهما السلام) می گوید اسم پسرت را احمد بگذار.

حَدَّثَ هَارُونُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ وُلِدَ لِابْنِي أَحْمَدَ ابْنٌ فَكَتَبْتُ إِلَى أَبِي مُحَمَّدٍ (عليه السلام) وَ ذَلِكَ بِالْعَسْكَرِ الْيَوْمَ الثَّانِي مِنْ وِلَادَتِهِ أَسْأَلُهُ أَنْ يُسَمِّيَهُ وَ يُكَنِّيَهُ وَ كَانَ مَحَبَّتِي أَنْ أُسَمِّيَهُ جَعْفَراً وَ أُكَنِّيَهُ بِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ فَوَافَانِي رَسُولُهُ فِي صَبِيحَةِ الْيَوْمِ السَّابِعِ وَ مَعَهُ كِتَابٌ سَمِّهِ جَعْفَراً وَ كَنِّهِ بِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ دَعَا لِي .(۲)

راوی گوید: برای فرزندم احمد پسری متولد شد پس به امام عسگری (علیه السلام) در روز دوم ولادت نامه نوشته و از ایشان خواستم اسم و کنیه بر او بگذارند و خودم دوست داشتم اسمش جعفر و کنیه اش ابوعبدالله گردد، فرستاده حضرت صبح روز هفتم آمده و نامه ای به من داد که فرموده بودند: نامش را جعفر و کنیه اش را ابوعبدالله بگذار.

۱- الخرائج ج ۵ ص ۴۲۵ ، کشف الغمه ج ۲ ص ۴۲۷ ، اثبات الهداه ج ۵ ص ۳۰

۲- کشف الغمه فی معرفه الأئمه (علیهم السلام) ج ۲ ص ۴۱۶ ، بحارالأنوار ج ۵۰ ص ۲۹۶

تقیه در اسم گذاری

أحمَد بنِ عُمَر أخبَرتُ الرِّضا (علیه السلام) أنَّ اِمرَأتِی حَامِلٌ فَقَالَ (علیه السلام) سَتَلِدُ غُلامَاً فَسَمِّهِ عُمَرَ فَقُلتُ أوصیتُ أن یُسَمَّی عَلِیًا فَقَالَ (علیه السلام) غَیِّر اِسمَهَ فَقَدِمتُ الکوفَهَ فَوَجَدتُهُ فَغَیَّرتُ اِسمَهُ فَقَالَ جِیرَانِی لا نُصَدِّقُ بَعدَ ذَلِکَ بِمَا کَانَ یُحکَی عَنکَ (۱).

راوی گوید: به امام رضا(علیه السلام) عرض کردم همسر من باردار است، حضرت فرمودند: برای تو پسری به دنیا می آید پس اسمش را عمر بگذار، گفتم: سفارش کردم که اسمش را علی بگذارند، حضرت فرمودند: اسمش راتغییر بده، راوی گوید: به کوفه آمدم و فرزند خود را دیده و اسمش را تغییر دادم پس همسایه ام (که سنّی بوده است) گفت: بعد از این آنچه از تو (درباره شیعه بودن و انتساب به اهل بیت (علیهم السلام)) حکایت می شود را قبول نمی کنیم.

کنیه گذاشتن

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا(علیه السلام) عَنِ التَّهْنِئَهِ بِالْوَلَدِ مَتَی فَقَالَ إِنَّهُ قَالَ لَمَّا وُلِدَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ (علیهما السلام) هَبَطَ جَبْرَئِیلُ بِالتَّهْنِئَهِ عَلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ وَ أَمَرَهُ أَنْ یُسَمِّیَهُ وَ یُکَنِّیَهُ وَ یَحْلِقَ رَأْسَهُ وَ یَعُقَّ عَنْهُ وَ یَثْقُبَ أُذُنَهُ وَ کَذَلِکَ کَانَ حِینَ وُلِدَ الْحُسَیْنُ (علیه السلام) أَتَاهُ فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ فَأَمَرَهُ بِمِثْلِ ذَلِکَ ...(۲)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) سوال کردم: تبریک گفتن به خاطر فرزند چه زمانی است؟ فرمودند: زمانی که حسن بن علی(علیهما السلام) متولد شد جبرئیل برای تبریک بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) در روز هفتم نازل شد و به او امر کرد که اسم و کنیه

۱- الصراط المستقیم إلی مستحقی التقدیم ج ۲ ص ۱۹۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۳ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۲

گذاری و تراشیدن سر و عقیقه و سوراخ کردن گوش را انجام دهد و همچنین هنگامی که حسین(علیه السلام) متولد شد در روز هفتم جبرئیل نازل شد و به مثل آن امر کرد.

عَنْ مَعْمَرِ بْنِ خُثَيْمٍ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) مَا تُكَنَّى قَالَ مَا اكْتَنَيْتُ بَعْدُ وَ مَا لِي مِنْ وَلَدٍ وَ لَا امْرَأَةٍ وَ لَا جَارِيَةٍ قَالَ فَمَا يَمْنَعُكَ مِنْ ذَلِكَ قَالَ قُلْتُ حَدِيثٌ بَلَغَنِي عَنْ عَلِيٍّ(علیه السلام) قَالَ وَ مَا هُوَ قُلْتُ بَلَغَنَا عَنْ عَلِيٍّ(علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ مَنِ اكْتَنَى وَلَيْسَ لَهُ أَهْلٌ فَهُوَ أَبُو جَعْرٍ فَقَالَ أَبُوجَعْفَرٍ(علیه السلام) شَوْهٌ لَيْسَ هَذَا مِنْ حَدِيثِ عَلِيٍّ(علیه السلام) إِنَّا لَنُكَنِّي أَوْلَادَنَا فِي صِغَرِهِمْ مَخَافَةَ النَّبَزِ أَنْ يَلْحَقَ بِهِمْ.(۱)

راوی گوید: امام باقر(علیه السلام) فرمودند: کنیه تو چیست؟ گفتم: کنیه نگذاشتم به خاطر اینکه فرزند و زن و کنیز ندارم، حضرت فرمودند: چه چیز مانع از کنیه گذاری شد؟ گفتم: حدیثی از علی(علیه السلام) ، حضرت فرمودند: چه حدیثی؟ گفتم: کسی که کنیه گذارد و خانواده ای نداشته باشد کنیه او ابوجَعر است، فرمودند: این قبیح است و از علی(علیه السلام) نیست ما فرزندانمان را در کودکی کنیه می دهیم تا بر روی آنان لقب نگذارند.

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: أَرَادَ أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) الرُّكُوبَ إِلَى بَعْضِ ضِيَعَتِهِ لِيَعُودَهُ فَقَالَ يَا جَابِرُ الْحَقْنِي فَتَبِعْتُهُ فَلَمَّا انْتَهَى إِلَى بَابِ الدَّارِ خَرَجَ عَلَيْنَا ابْنٌ لَهُ صَغِيرٌ فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ (علیه السلام) مَا اسْمُكَ قَالَ مُحَمَّدٌ قَالَ فَبِمَا تُكَنَّى قَالَ بِعَلِيٍّ فَقَالَ لَهُ أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) لَقَدِ احْتَظَرْتَ مِنَ

۱- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۳۸ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۷

الشَّيْطَانِ احْتِظَاراً شَدِيداً إِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا سَمِعَ مُنَادِياً يُنَادِي يَا مُحَمَّدُ يَا عَلِيُّ ذَابَ كَمَا يَذُوبُ الرَّصَاصُ حَتَّى إِذَا سَمِعَ مُنَادِياً يُنَادِي بِاسْمِ عَدُوٍّ مِنْ أَعْدَائِنَا اهْتَزَّ وَ اخْتَالَ.(۱)

جابر گوید: امام باقر(علیه السلام) خواستار عیادت از یکی از شیعیان بودند و فرمودند: ای جابر همراه من باش و من هم دنبال حضرت راه افتادم تا اینکه به درب منزل آن شخص رسیدیم و پسری کوچک از خانه خارج شد، حضرت فرمودند: اسمت چیست؟ گفت: محمد، فرمودند: کنیه ات چیست؟ گفت: علی،حضرت فرمودند: از شیطان فاصله زیادی گرفته ای. شیطان هنگامی که بشنود کسی گوید: ای محمد ای علی مانند سرب آب می شود و اگر بشنود کسی به اسم دشمن ما صدا بزند شاد شده و احساس بزرگی کند.

عَنْ حَمْزَةَ بْنِ أَبِي الْفَتْحِ قَالَ: جَاءَنِي يَوْماً فَقَالَ لِيَ الْبِشَارَةُ وُلِدَ الْبَارِحَةَ فِي الدَّارِ مَوْلُودٌ لِأَبِي مُحَمَّدٍ (علیه السلام) وَ أَمَرَ بِكِتْمَانِهِ قُلْتُ وَ مَا اسْمُهُ قَالَ سُمِّيَ بِمُحَمَّدٍ وَ كُنِّيَ بِجَعْفَرٍ.(۲)

راوی گوید: روزی به من بشارت دادند که امروز صبح فرزندی برای ابو محمد (علیه السلام) (امام عسگری) به دنیا آمده و دستور به کتمان آن داده اند، گفتم: اسمش چیست گفت: محمد و کنیه او جعفر.

الْهِدَايَةُ قَالَ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) : ... يُسَمِّي بِأَحْسَنِ الْأَسْمَاءِ وَ يَكْنِيهِ بِأَحْسَنِ الْكُنَى وَ لَا يَكْنِيهِ بِعِيسَى وَ لَا بِالْحَكَمِ وَ لَا بِالْحَارِثِ وَ لَا بِأَبِي الْقَاسِمِ إِذَا كَانَ الِاسْمُ مُحَمَّداً .(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۳

۲- کمال الدین و تمام النعمه ج ۲ ص ۴۳۲ ، اثبات الهدی ج ۵ ص ۱۰۰

۳- بحار الأنوار ج ۱۰۱ ص ۱۲۶

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) در ضمن روایتی فرمودند: بهترین اسم ها و کنیه ها بر فرزند گذاشته شود و کنیه او را عیسی و حارث و ابوالقاسم اگر اسم او محمد باشد، نگذارد .

بیان: طبق سه روایت قبلی کنیه می تواند بدون پیشوند " أب " و به صورت اسم باشد.عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ : وُلِدَ لِرَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ غُلَامٌ فَأَرَادَ أَنْ يُسَمِّيَهُ مُحَمَّدًا فَانْطَلَقَ بِهِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَسَأَلُوهُ فَقَالَ : سَمُّوا بِاسْمِي وَلَا تَكَنَّوْا بِكُنْيَتِي فَإِنِّي بُعِثْتُ قَاسِمًا أَقْسِمُ بَيْنَكُم .(۱)

راوی گوید: شخصی از انصار مدینه پسردار شد و قصد اسم محمد را کرد پس فرزند را نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) برد و از ایشان سوال کرد، حضرت فرمودند: او را به اسم من نام گذاری کن اما کنیه من را نگذار همانا که من قاسم مبعوث شدم که تقسیم کننده بین مردم هستم.

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَنَّ النَّبِيَّ (صلی الله علیه و اله) نَهَى عَنْ أَرْبَعِ كُنًى عَنْ أَبِي عِيسَى وَ عَنْ أَبِي الْحَكَمِ وَ عَنْ أَبِي مَالِكٍ وَ عَنْ أَبِي الْقَاسِمِ إِذَا كَانَ الِاسْمُ مُحَمَّداً.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) از چهار کنیه نهی کرده است: ابوعیسی، ابوالحکم، ابوالمالک و ابوالقاسم اگر اسمش محمد باشد .

۱- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۲۳ ص ۲۱۹ ، صحیح البخاری ج ۵ ص ۲۱۱ ، صحیح المسلم ج۳ ص ۱۶۸۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۱ ، الخصال ج ۱ ص ۲۵۰ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۸۸

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): يُولَدُ لَكَ غُلَامٌ نَحَلْتُهُ اسْمِي وَ كُنْيَتِي فَوُلِدَ لَهُ مُحَمَّدٌ .(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) به امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: برای تو پسری متولد می گردد که اسم و کنیه خود را به او بخشیدم پس محمد متولد گردید.

بیان: نام و کنیه پیامبر(صلی الله علیه و اله) با هم فقط اختصاص به محمد حنفیه فرزند امیرالمؤمنین دارد.

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مِنَ السُّنَّةِ وَ الْبِرِّ أَنْ يُكَنَّى الرَّجُلُ بِاسْمِ إِبْنِهِ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: از سنت و کار نیک آن است که شخص به اسم پسرش کنیه بگذارد. (مثلا اگر اسم پسرش محمد باشد بگذارد ابومحمد)

أَبُو الْحُسَيْنِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عَبَّادٍ وَ كَانَ يَكْتُبُ لِلرِّضَا (علیه السلام) ضَمَّهُ إِلَيْهِ الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ قَالَ: مَا كَانَ (علیه السلام) يَذْكُرُ مُحَمَّداً (علیه السلام) ابْنَهُ إِلَّا بِكُنْيَتِهِ يَقُولُ كَتَبَ إِلَيَّ أَبُو جَعْفَرٍ (علیه السلام) وَ كُنْتُ أَكْتُبُ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) وَ هُوَ صَبِيٌّ بِالْمَدِينَةِ فَيُخَاطِبُهُ بِالتَّعْظِيمِ.(۳)

راوی گوید: امام رضا(علیه السلام) جز به کنیه محمد(علیه السلام) پسرشان را صدا نمی‌زدند و می فرمودند: ابوجعفر(علیه السلام) برای من نامه نوشته و من به ابوجعفر(علیه السلام) نامه می‌نویسم و امام جواد(علیه السلام) کودکی در مدینه بودند و پدر با احترام با ایشان صحبت می‌کرد .

۱- کفایه الطالب فی مناقب علی بن أبی طالب (علیه السلام) ص ۲۶۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۶۲ ، الجعفریات ص ۱۸۹

۳- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۲۴۰ ، اثبات الهداه ج ۴ ص ۳۸۶ ، بحارالأنوار ج ۵۰ ص ۱۸

۷) آداب شیر خوردن فرزندان

اشاره

عَنْ مَسْعَدَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ کَانَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) یَقُولُ لَا تَسْتَرْضِعُوا الْحَمْقَاءَ فَإِنَّ اللَّبَنَ یَغْلِبُ الطِّبَاعَ وَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا تَسْتَرْضِعُوا الْحَمْقَاءَ فَإِنَّ الْوَلَدَ یَشِبُّ عَلَیْهِ . (۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: زنان احمق را برای شیر دادن فرزندان قرار ندهید چرا که شیر بر ویژگی های شخصیتی غلبه می کند و پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زنان احمق را برای شیردهی فرزندان نگیرید چرا که کودک بر پایه آن، جوان می شود .

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَیْسٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا تَسْتَرْضِعُوا الْحَمْقَاءَ فَإِنَّ اللَّبَنَ یُعْدِی وَ إِنَّ الْغُلَامَ یَنْزِعُ إِلَی اللَّبَنِ یَعْنِی إِلَی الظِّئْرِ فِی الرُّعُونَهِ وَ الْحُمْقِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زنان کم عقل را برای شیردادن قرار ندهید چون از شیر به بچه سرایت می کند و همانا پسر در کم عقلی شبیه به زن شیرده می شود.

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا تَسْتَرْضِعُوا الْحَمْقَاءَ وَ لَا الْعَمْشَاءَ فَإِنَّ اللَّبَنَ یُعْدِی.(۳)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زنان کم عقل و زنانی که ضعف بینایی داشته و اشک از چشمانشان جاری می گردد را برای شیر دادن فرزند قرار ندهید چرا که شیر موجب سرایت می گردد.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۳ ، مکارم الأخلاق ص ۲۳۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۶۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۳ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۰

۳- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۳۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۶۷

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِیهِ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: زَوِّجُوا الْأَحْمَقَ وَ لَا تُزَوِّجُوا الْحَمْقَاءَ فَإِنَّ الْأَحْمَقَ یَنْجُبُ وَ الْحَمْقَاءَ لَا تَنْجُبُ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: مرد احمق (کم فهم و بی فکر) را ازدواج دهید و با زن احمق ازدواج نکنید چون مرد احمق شخصیتش پسندیده می شود و زن احمق پسندیده نمی شود .

جَعْفَرٌ عَنْ أَبِیهِ أَنَّ عَلِیّاً (علیه السلام) کَانَ یَقُولُ: تَخَیَّرُوا لِلرَّضَاعِ کَمَا تَتَخَیَّرُونَ لِلنِّکَاحِ فَإِنَّ الرَّضَاعَ یُغَیِّرُ الطِّبَاع .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: همان طور که برای ازدواج فردی را انتخاب می کنید برای شیر دادن هم فردی را انتخاب کنید چرا که شیر دادن اخلاق را تغییر می دهد .

عَنْ سَمَاعَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الرَّضَاعُ وَاحِدٌ وَ عِشْرُونَ شَهْراً فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ عَلَی الصَّبِی .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: مدت شیر دادن ۲۱ ماه است پس کم شدن آن ظلم بر کودک است .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۵۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۶۱ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۶

۲- قرب الإسناد ص ۹۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۶۸ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۳۰

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۵۵

عَنْ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ الصَّبَّاحِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) الْفَرْضُ فِی الرَّضَاعِ أَحَدٌ وَ عِشْرُونَ شَهْراً فَمَا نَقَصَ عَنْ أَحَدٍ وَ عِشْرِینَ شَهْراً فَقَدْ نَقَصَ الْمُرْضَعُ وَ إِنْ أَرَادَ أَنْ یُتِمَّ الرَّضَاعَ فَحَوْلَیْنِ کامِلَیْنِ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: واجب در زمان شیر دادن ۲۱ ماه است پس آنچه از آن کم شود، برای کودک کم گذاشته است و اگر خواستار کامل شدن مدت شیردهی باشد دو سال او را شیر دهد .

عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ الْأَشْعَرِیِّ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الصَّبِی هَلْ یُرْضَعُ أَکْثَرَ مِنْ سَنَتَیْنِ فَقَالَ عَامَیْنِ قُلْتُ فَإِنْ زَادَ عَلَی سَنَتَیْنِ هَلْ عَلَی أَبَوَیْهِ مِنْ ذَلِکَ شَیْ ءٌ قَالَ لَا.(۲)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) سوال کردم آیا کودک را می شود بیشتر از دو سال شیر داد؟ حضرت فرمودند: دو سال باشد، گفتم: اگر بیشتر از دو سال شود پدر و مادر بازخواست می شوند؟ فرمودند: نه.

عَنْ غِیَاثِ بْنِ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام) انْظُرُوا مَنْ تُرْضِعُ أَوْلَادَکُمْ فَإِنَّ الْوَلَدَ یَشِبُّ عَلَیْهِ.(۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: دقت کنید چه کسانی فرزندانتان را شیر می دهند که فرزند بر پایه آن بزرگ می شوند .

۱- تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۰۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۵۴ ، ملاذ الأخیار ج ۱۳ ص ۲۱۰

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۱ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۵ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۰۷

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۴ ، الوافی ج ۲۳ ص ۱۳۷۰

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: تَوَقَّوْا عَلَی أَوْلَادِکُمْ مِنْ لَبَنِ الْبَغِیَّهِ وَ الْمَجْنُونَهِ فَإِنَّ اللَّبَنَ یُعْدِی.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را از شیر زن زناکار و دیوانه حفظ کنید چرا که شیر به فرزند سرایت می کند .

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: لَبَنُ الْیَهُودِیَّهِ وَ النَّصْرَانِیَّهِ وَ الْمَجُوسِیَّهِ أَحَبُّ إِلَیَّ مِنْ لَبَنِ وَلَدِ الزِّنَا .(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: شیر زن یهودی و مسیحی و مجوسی برای من محبوب تر است از شیر حاصل شده از عمل زنا .

عَنِ الْفُضَیْلِ بْنِ یَسَارٍ قَالَ: قَالَ لِی جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) رَضَاعُ الْیَهُودِیَّهِ وَ النَّصْرَانِیَّهِ خَیْرٌ مِنْ رَضَاعِ النَّاصِبِیَّه. (۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شیردادن زن یهودی و مسیحی بهتر است از شیردادن زنی که دشمن اهل بیت(علیهم السلام) و مخالف آن ها است.

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: عَلَیْکُمْ بِالْوُضَّاءِ مِنَ الظُّؤْرَهِ فَإِنَّ اللَّبَنَ یُعْدِی.(۴)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: برای شیر دادن فرزندان زنان زیبا رو و مهربان را برگیرید چرا که شیر به فرزند سرایت می کند.

۱- مکارم الأخلاق ص۲۲۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۳ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۹ ، الإستبصار ج ۳ ص ۳۲۲

۳- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۶۶ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۲۴۳ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۳۰

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۰

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ قَالَ قَالَ لِی أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) اسْتَرْضِعْ لِوَلَدِکَ بِلَبَنِ الْحِسَانِ وَ إِیَّاکَ وَ الْقِبَاحَ فَإِنَّ اللَّبَنَ قَدْ یُعْدِی.(۱)

راوی گوید: امام باقر(علیه السلام) به من فرمودند: زن زیبا را برای شیردادن فرزند خود قرار ده و از زن زشت بپرهیز چون شیر موجب سرایت به کودک می شود.

عَنْ طَلْحَهَ بْنِ زَیْدٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) مَا مِنْ لَبَنٍ یُرْضَعُ بِهِ الصَّبِیُّ أَعْظَمَ بَرَکَهً عَلَیْهِ مِنْ لَبَنِ أُمِّهِ .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: هیچ شیری برای کودک پر برکت تر از شیر مادر نیست .

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَیْسَ لِلصَّبِیِّ لَبَنٌ خَیْرٌ مِنْ لَبَنِ أُمِّهِ .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: برای کودک شیری بهتر از شیر مادرش نیست .

مُحَمَّدِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ الْوَلِیدِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أُمِّهِ أُمِّ إِسْحَاقَ بِنْتِ سُلَیْمَانَ قَالَتْ نَظَرَ إِلَیَّ أَبُو عَبْدِاللَّهِ (علیه السلام) وَ أَنَا أُرْضِعُ أَحَدَ بَنِیَّ مُحَمَّداً أَوْ إِسْحَاقَ فَقَالَ یَا أُمَّ إِسْحَاقَ لَا تُرْضِعِیهِ مِنْ ثَدْیٍ وَاحِدٍ وَ أَرْضِعِیهِ مِنْ کِلَیْهِمَا یَکُونُ أَحَدُهُمَا طَعَاماً وَ الْآخَرُ شَرَاباً.(۴)مادر اسحاق گوید: من در حال شیر دادن یکی از پسرانم محمد یا اسحاق، امام صادق(علیه السلام) به من نگاه کرده فرمودند: ای مادر اسحاق از یک سینه به فرزند شیر نده از هر دو بده که یکی غذا باشد و دیگری نوشیدنی .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۴ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۶۸

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۰ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۵ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۰۸

۳- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۳۴ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۳۲۳

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۰ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۵ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۰۸

رُوِیَ إِذَا وَقَعَ الْوَلَدُ فِی بَطْنِ أُمِّهِ جَعَلَ اللَّهُ رِزْقَهُ فِی ثَدْیِ أُمِّهِ فِی أَحَدِهِمَا شَرَابَهُ وَ فِی الْآخَرِ طَعَامَهُ.(۱)

روایت شده است: هنگامی که فرزند در شکم مادر واقع می شود خداوند رزقش را در دو سینه مادر قرار می دهد، یکی را برای نوشیدنی و دیگری را برای غذا.

عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ الْکِنَانِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «لا تُضَارَّ والِدَةٌ بِوَلَدِها وَ لا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِهِ» (۲) فَقَالَ کَانَتِ الْمَرَاضِعُ مِمَّا یَدْفَعُ إِحْدَاهُنَّ الرَّجُلَ إِذَا أَرَادَ الْجِمَاعَ تَقُولُ لَا أَدَعُکَ إِنِّی أَخَافُ أَنْ أَحْبَلَ فَأَقْتُلَ وَلَدِی هَذَا الَّذِی أُرْضِعُهُ وَ کَانَ الرَّجُلُ تَدْعُوهُ الْمَرْأَةُ فَیَقُولُ أَخَافُ أَنْ أُجَامِعَکِ فَأَقْتُلَ وَلَدِی فَیَدَعُهَا وَ لَا یُجَامِعُهَا فَنَهَی اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْ ذَلِکَ أَنْ یُضَارَّ الرَّجُلُ الْمَرْأَةَ وَ الْمَرْأَةُ الرَّجُلَ.(۳)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره آیه شریفه (نباید مادری به خاطر فرزندش زیان ببیند و نه پدری برای فرزندش دچار ضرر شود) سوال کردم، فرمودند: مربوط به زن شیردهی است که شوهرش از او درخواست جماع داشته و زن امتناع کرده و گوید: من تو را ترک نکردم بلکه ترس آن دارم که باردار شده و موجب مرگ فرزند شیرخوارم شوم، و همچنین در مورد مردی است که همسرش از او درخواست جماع داشته و مرد گوید: می ترسم باتو جماع کنم و و موجب مرگ فرزندم شوم، پس او را رها کرده و جماع نمی کند پس خداوند در این آیه از ضرر رساندن مرد به زن و زن به مرد (در جماع نکردن) نهی کرده است.

۱- هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۲۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۵۳

۲- سوره بقره آیه ۲۳۳

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۱ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۱۸

عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) نَحْوَهُ وَ زَادَ وَ أَمَّا قَوْلُهُ « وَ عَلَى الْوارِثِ مِثْلُ ذلِكَ» فَإِنَّهُ نَهَى أَنْ يُضَارَّ بِالصَّبِيِّ أَوْ يُضَارَّ أُمُّهُ فِي رَضَاعِهِ وَ لَيْسَ لَهَا أَنْ تَأْخُذَ فِي رَضَاعِهِ فَوْقَ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ « فَإِنْ أَرادا فِصالًا عَنْ تَراضٍ مِنْهُما وَ تَشاوُرٍ» قَبْلَ ذَلِكَ كَانَ حَسَناً وَ الْفِصَالُ هُوَ الْفِطَامُ.(۱)

در ادامه حدیث قبل راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) در بیان ادامه آیه شریفه(و بر وارث پدر همان وظیفه است) فرمودند: خداوند از ضرر رساندن به کودک و مادرش در شیر دادن نهی کرده است و مادر در بیش از دوسال شیردادن وظیفه ای ندارد (پس اگر پدر و مادر از روی رضایت همدیگر خواستار از شیر گرفتن) قبل از دوسال بودند کاری پسندیده است.

عَنِ الْحَلَبِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) لَيْسَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَأْخُذَ فِي رَضَاعِ وَلَدِهَا أَكْثَرَ مِنْ حَوْلَيْنِ كامِلَيْنِ فَإِنْ أَرَادَا الْفِصَالَ قَبْلَ ذَلِكَ عَنْ تَراضٍ مِنْهُما فَهُوَ حَسَنٌ وَ الْفِصَالُ الْفِطَامُ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زن در شیردادن فرزند بیش از دو سال وظیفه ای ندارد، پس اگر پدر و مادر خواستند قبل از این مدت شیر را قطع کنند کار خوبی است و فصال یعنی از شیر گرفتن .عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ مُظَائَرَهِ الْمَجُوسِيِّ فَقَالَ لَا وَ لَكِنْ أَهْلُ الْكِتَابِ.(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۱ ، البرهان ج ۱ ص ۴۸۴

۲- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۸ ص ۱۰۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۵۴

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۲ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۰۹ ، ملاذ الأخیار ج ۱۳ ص ۲۱۷

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره شیردادن زن مجوسی به فرزند را سوال کردم، حضرت فرمودند: جایز نیست اما اهل کتاب جایز است .

عَلِیِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَخِیهِ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ الْمُسْلِمِ هَلْ یَصْلُحُ لَهُ أَنْ یَسْتَرْضِعَ الْیَهُودِیَّةَ وَ النَّصْرَانِیَّةَ وَ هُنَّ یَشْرَبْنَ الْخَمْرَ قَالَ امْنَعُوهُنَ مِنْ شُرْبِ الْخَمْرِ مَا أَرْضَ عْنَ لَکُمْ وَ سَأَلْتُهُ عَنِ الْمَرْأَهِ وَلَدَتْ مِنْ زِنًا هَلْ یَصْلُحُ أَنْ یُسْتَرْضَعَ لَبَنُهَا قَالَ لَا وَ لَا ابْنَتِهَا الَّتِی وُلِدَتْ مِنَ الزِّنَی.(۱)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) سوال کردم: آیا جایز است مرد مسلمان زن یهودی و مسیحی که شراب می خورند را برای شیردادن فرزند خود برگیرد؟ فرمودند: تا زمانی که شیر می دهند آنان را از شراب خوردن منع کنید و از ایشان درباره شیر دادن زنی که زنا کرده و شیردار شده سوال کردم فرمودند: جایز نیست و شیر دختر او که از زنا به وجود آمده هم جایز نیست .

عَنْ سَعِیدِ بْنِ یَسَارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَا تَسْتَرْضِعُوا لِلصَّبِیِّ الْمَجُوسِیَّةَ وَ اسْتَرْضِعْ لَهُ الْیَهُودِیَّةَ وَ النَّصْرَانِیَّةَ وَ لَا یَشْرَبْنَ الْخَمْرَ وَ یُمْنَعْنَ مِنْ ذَلِکَ.(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زن مجوسی را برای شیردادن کودک برنگیرید و برای او زن یهودی و مسیحی قرارداده در حالی که شراب مصرف نکنند و از این کار منع شوند .

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۶۵ ، مسائل علی بن جعفر ص ۲۸۲ ، قرب الإسناد ص ۲۷۵

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۴

رَوَى ابْنُ مُسْكَانَ عَنِ الْحَلَبِيِّ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ دَفَعَ وَلَدَهُ إِلَى ظِئْرٍ يَهُودِيَّةٍ أَوْ نَصْرَانِيَّةٍ أَوْ مَجُوسِيَّةٍ تُرْضِعُهُ فِي بَيْتِهَا أَوْ تُرْضِعُهُ فِي بَيْتِهِ قَالَ تُرْضِعُهُ لَكَ الْيَهُودِيَّةُ وَ النَّصْرَانِيَّةُ وَ تَمْنَعُهَا مِنْ شُرْبِ الْخَمْرِ وَ مَا لَا يَحِلُّ مِثْلَ لَحْمِ الْخِنْزِيرِ وَ لَا يَذْهَبْنَ بِوَلَدِكَ إِلَى بُيُوتِهِنَّ وَ الزَّانِيَةُ لَا تُرْضِعُ وَلَدَكَ فَإِنَّهُ لَا يَحِلُّ لَكَ وَ الْمَجُوسِيَّةُ لَا تُرْضِعُ لَكَ وَلَدَكَ إِلَّا أَنْ تُضْطَرَّ إِلَيْهَا .(۱)

ابن مسکان از حلبی نقل می کند: از او درباره مردی که فرزندش را به دایه یهودی یا مسیحی یا مجوسی برای شیردادن در خانه اش یا خانه خود داده سوال کردم، گفت: زن یهودی و مسیحی را از خوردن شراب و آنچه حلال نیست مثل گوشت خوک منع کرده و فرزندت را به منزل خود نبرد و زن زناکار به فرزندت شیر ندهد که حلال نیست و زن مجوسی هم شیر ندهد جز در حالت اضطرار و مجبور بودن .

فِي رِوَايَةِ السَّكُونِيِّ قَالَ كَانَ عَلِيٌّ (علیه السلام) يَقُولُ انْهَوْا نِسَاءَكُمْ أَنْ يُرْضِعْنَ يَمِيناً وَ شِمَالًا فَإِنَّهُنَّ يَنْسَيْنَ .(۲)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: زنانتان را از شیر دادن زیاد فرزندان دیگران منع کنید چون آنها فراموش می کنند (که ممکن است در آینده آنها با هم ازدواج کنند در حالی که محرم هستند).

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۹ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۶

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۸ ، الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۴۴۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۸۲

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ الْمِنْقَرِيِّ قَالَ: سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنِ الرَّضَاعِ فَقَالَ لَا تُجْبَرُ الْحُرَّةُ عَلَى رَضَاعِ الْوَلَدِ وَ تُجْبَرُ أَمُ الْوَلَدِ.(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره شیردادن سوال شد، فرمودند: زن آزاد مجبور به شیردادن فرزند نیست اما کنیز مجبور است .

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: مَن كَتَبَها وَ عَلَّقَها عَلَى امرأةٍ حَامِلٍ حُفِظَ مَا فِي بَطنِهَا بِإذنِ اللهِ تَعَالَى وَ إن كُتِبَت وَ غُسِلَت وَ سُقِيَ ماؤُها طِفلاً يَرضِعُ اللَّبَنَ قَبلَ كَمَالِ فِطَامِهِ خَرَجَ ذَكِّياً حَافِظاً لِكُلِّ مَا يَسمَعُهُ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سوره الحاقّه را بنویسد و آن را بر زن باردار آویزان کند به اذن خداوند فرزند حفظ گردد و اگر نوشته و شسته شود و آبش را به فرزند شیر خوار قبل از تمام شدن مدت شیرخوارگی بدهد، شخص پاک و حافظی نسبت به شنیده ها در آید .

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): إذَا كُتِبَت وَ عُلِّقَت عَلَى حَامِلٍ حُفِظَت الجَنِينُ وَ إذَا سُقِيَ مِنهَا الوَلَدُ ذَكَّاهُ وَ سَلِمَهُ اللهُ تَعَالَى وَ نَشَأَ أحسَنَ نُشُوءٍ بِإذنِ اللهِ تَعَالَى .(۳)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر سوره الحاقّه نوشته شود و بر زن باردار آویزان گردد جنین حفظ گردد و اگر فرزند از آبش بخورد، طاهر و پاک گشته و خداوند او را سالم بدارد و بهترین رشد را به اذن خدا داشته باشد .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۱ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۱۳۹ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۰۷

۲- البرهان ج ۵ ص ۴۶۷

۳- البرهان ج ۵ ص ۴۶۷

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إذَا شَرِبَت مَاءَها امرَأهٌ دَرَّ لَبَنُهَا وَ کانَ فِیهِ لِلمُرضَعِ غَذَاءٌ جَیِّدٌ بِإذنِ اللهِ تَعَالَی .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند : اگر زنی از آب سوره یس بنوشد شیرش زیاد گردد و غذای خوبی برای کودک باشد به اذن خداوند .

راه شیردار شدن مادر

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام) : المَرأهُ إذَا شَرِبَت مَاءَها دَرَّت اللَّبَنُ بَعدَ إمسَاکِهِ وَ حَفِظَ جَنِینُها و أمِنَت عَلَی نَفسِهَا مِن کُلِّ خَوفٍ وَ مَحذُورٍ بِإذنِ اللهِ تَعالَی .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زنی که سوره حجرات را نوشته و از آبش بنوشد، شیر او بعد از نبودنش جاری می گردد و جنینش حفظ گردد و از هر ترسی ایمن گردد به اذن خداوند.

راه آسان شدن گرفتن نوزاد از شیر

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام): مَن کَتَبها عَلَی خِرقَهٍ بَیضَاءٍ وَ جَعَلَها عَلَی عَضُدِ طِفلٍ صَغِیرٍ أمِنَ مِنَ البُکاءِ وَ الفَزَعِ وَ التَّوَابِعِ وَ سَهَّلَ اللهُ فِطَامَهُ عَلَیهِ بِإذنِ اللهِ تَعَالَی. (۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که سوره ابراهیم را در پارچه ای سفید بنویسد و بر بازوی کودک کوچک بیاویزد از گریه و ترس و دیگر چیزها در امان باشد و خداوند از شیر جدا شدن را بر او آسان گرداند به اذن و اجازه او.

۱- البرهان ج ۴ ص ۵۶۲

۲- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۹۹

۳- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۳ ص ۲۸۳

فرزند دار نشدن هنگام شیردهی زنان

رُوِیَ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَکُمْ غِیلَهً (۱)

.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) فرمودند: با آبستن شدن زن هنگام شیر دادن ، فرزندانتان را نکشید.

قَالَ (صلی الله علیه و اله) : لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَنْهَی عَنِ الْغِیلَهِ.(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: همت کردم که از جماع مرد با زن هنگام شیر دادن فرزند نهی کنم.

بیان: در توضیح آن گفته اند با زنان شیرده جماع نکنید که موجب برانگیخته شدن حیض و فاسد شدن شیر می گردد.(۳)

۸) خارج شدن افراد هنگام تولد

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: کَانَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ(علیهما السلام) إِذَا حَضَرَتْ وِلَادَهُ الْمَرْأَهِ قَالَ أَخْرِجُوا مَنْ فِی الْبَیْتِ مِنَ النِّسَاءِ لَا تَکُونُ أَوَّلَ نَاظِرٍ إِلَی عَوْرَهٍ.(۴)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: علی بن حسین(علیهما السلام) هنگامی که زمان زایمان همسرشان فرا می رسید می فرمود: هر کس از زنان در اتاق است خارج شود تا آنان اولین شخص نگاه کننده به عورت بچه نباشند.

۱- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۲۲۶

۲- معانی الأخبار ص ۲۸۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۹۰

۳- عوالی اللئالی ج ۳ ص ۲۲۷

۴- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۳۶

۹) مالیدن زعفران به سر فرزند

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): سَبْعُ خِصَالٍ فِی الصَّبِیِّ إِذَا وُلِدَ مِنَ السُّنَّهِ ... وَ الْخَامِسَهُ یُلَطَّخُ رَأْسُهُ بِالزَّعْفَرَانِ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هفت ویژگی هنگام تولد برای کودک سنت است، پنجمین آن مالیدن زعفران به سر است.

عَن عَبـدِاللهِ بنِ بُرَیدَه قَالَ سَـمِعتُ أبِی بُرَیدَه یَقُولُ: کُنَّا فِی الجَاهِلِیَّهِ إذَا وُلِدَ لِأحَدِنَا غُلامٌ ذُبِحَ شَاهٌ وَ لُطِخَ رَأسُهُ بِدَمِهَا فَلَمَّا جَاءَ اللهُ بِالإسلامِ کُنَّا نَذبَحُ شَاهً وَ نَحلِقُ رَأسَهُ وَ نُلَطِّخُهُ بِالزَّعفَرَان.(۲)

راوی گویـد: مـا در جـاهلیت این گونه بودیم، هنگامی که پسـری متولـد می گشت، گوسـفندی ذبـح شـده و خونش به فرزند مالیده می شد پس هنگامیکه اسلام آمد، گوسفند را ذبح می کنیم و سر او را می تراشیم و زعفران به سرش می مالیم.

۱۰) سه روز غذا دادن

عَنْ مِنْهَالٍ الْقَصَّابِ قَالَ: خَرَجْتُ مِنْ مَکَّهَ وَ أَنَا أُرِیـدُ الْمَـدِینَهَ فَمَرَرْتُ بِالْأَبْوَاءِ وَ قَـدْ وُلِـدَ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السـلام) مُوسَـی (علیه السلام) فَسَبَقْتُهُ إِلَی الْمَدِینَهِ وَ دَخَلَ بَعْدِی بِیَوْمٍ فَأَطْعَمَ النَّاسَ ثَلَاثاً فَکُنْتُ

۱- مکارم الأخلاق ص ۲۲۸

۲- سنن أبی داود ج ۳ ص ۱۲۴۰

آكُلُ فِيمَنْ يَأْكُلُ فَمَا آكُلُ شَيْئاً إِلَى الْغَدِ حَتَّى أَعُودَ فَآكُلُ فَمَكَثْتُ بِذَلِكَ ثَلَاثاً أَطْعَمُ حَتَّى أرتَفِقَ ثُمَّ لَا أَطْعَمُ شَيْئاً إِلَى الْغَدِ.(۱)

راوی گوید: از مکه به سمت مدینه حرکت کردم و از ابواء گذشتم و امام کاظم(علیه السلام) برای امام صادق(علیه السلام) متولد گشته بود و من از امام صادق(علیه السلام) در سفر سبقت گرفته و به مدینه رسیدم و حضرت روز بعد به مدینه آمدند، پس سه روز غذا داده و من جزء کسانی بودم که غذا می خوردند و تا فردا چیزی نمی خوردم تا اینکه دوباره برگردم، به همین شکل سه روز ماندم و غذا می خوردم تا پر شوم و تا فردای آن روز چیزی نمی خوردم.

الشَّيْخُ أَبُو الْحَسَنِ الْبَكْرِيُّ فِي كِتَابِ الْأَنْوَارِ فِي حَدِيثِ مَوْلِدِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) قَالَ: فَلَمَّا مَضَى لَهُ (صلى الله عليه و اله) مِنَ الْوَضْعِ سَبْعَهُ أَيَّامٍ أَوْلَمَ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ وَلِيمَهً عَظِيمَهً وَ ذَبَحَ الْأَغْنَامَ وَ نَحَرَ الْإِبِلَ وَ أَكَلَ النَّاسُ ثَلَاثَهَ أَيَّامٍ.(۲)در حدیث آمده: هنگام گذشت هفت روز از تولد پیامبر(صلی الله علیه و اله) حضرت عبدالمطلب ولیمه بزرگی داده و گوسفندان و شترانی را ذبح کردند و سه روز به مردم غذا دادند.

۱۱) سوراخ کردن گوش پسر

حَدَّثَنِي مَسْعَدَهُ بْنُ صَدَقَهَ قَالَ حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ (عليهما السلام): أَنَّ ثَقْبَ أُذُنِ الْغُلَامِ مِنَ السُّنَّهِ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: سوراخ کردن گوش پسر سنت است.

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۱ ، المحاسن ج ۲ ص ۴۱۸

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۳۴ ، بحارالأنوار ج ۱۵ ص ۳۲۹

۳- قرب الإسناد (ط - الحدیثه) ص ۱۰ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۹

فِی رِوَایَهِ السَّکُونِیِّ قَالَ قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) یَا فَاطِمَهُ اثْقُبِی أُذُنَیِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ خِلَافاً لِلْیَهُودِ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای فاطمه دو گوش حسن و حسین(علیهما السلام) را در مخالفت با یهود سوراخ کن.

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا(علیه السلام) عَنِ التَّهْنِئَهِ بِالْوَلَدِ مَتَی فَقَالَ إِنَّهُ قَالَ لَمَّا وُلِدَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ (علیهما السلام) هَبَطَ جَبْرَئِیلُ بِالتَّهْنِئَهِ عَلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ وَ أَمَرَهُ أَنْ یُسَمِّیَهُ وَ یُکَنِّیَهُ وَ یَحْلِقَ رَأْسَهُ وَ یَعُقَّ عَنْهُ وَ یَثْقُبَ أُذُنَهُ وَ کَذَلِکَ کَانَ حِینَ وُلِدَ الْحُسَیْنُ (علیه السلام) أَتَاهُ فِی الْیَوْمِ السَّابِعِ فَأَمَرَهُ بِمِثْلِ ذَلِکَ ...(۲)راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) سوال کردم: تبریک گفتن به خاطر فرزند چه زمانی است؟ فرمودند: زمانی که حسن بن علی(علیهما السلام) متولد شد جبرئیل برای تبریک بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) در روز هفتم نازل شد و به او امر کرد که اسم و کنیه گذاری و تراشیدن سر و عقیقه و سوراخ کردن گوش را انجام دهد و همچنین هنگامی که حسین(علیه السلام) متولد شد در روز هفتم جبرئیل نازل شد و به مثل آن امر کرد.

۱۲) تهنیت گفتن به پدر

قَالَ الْبَاقِرُ (علیه السلام) لِرَجُلٍ هُنِّئَ بِمَوْلُودٍ: أَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَی أَنْ یَجْعَلَهُ خَلَفاً مَعَکَ وَ خَلَفاً بَعْدَکَ فَإِنَّ الرَّجُلَ یَخْلُفُ أَبَاهُ فِی حَیَاتِهِ وَ مَوْتِهِ .(۳)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۳ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۴۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۲

۳- نزهه الناظر ص ۱۰۰ ، کشف الغمه ج ۲ ص ۱۵۰

امام باقر(علیه السلام) در تهنیت گفتن پدری به خاطر فرزند فرمودند: از خدا می خواهم او را جانشینت در حال حیات و بعد از تو قرار دهد که همانا شخص جانشین پدرش در زمان زندگی و مرگ اوست .

عَنْ بَكْرِ بْنِ صَالِحٍ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: هَنَّأَ رَجُلٌ رَجُلًا أَصَابَ ابْناً فَقَالَ يَهْنِئُكَ الْفَارِسُ فَقَالَ لَهُ الْحَسَنُ (علیه السلام) مَا عِلْمُكَ يَكُونُ فَارِساً أَوْ رَاجِلًا قَالَ جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا أَقُولُ قَالَ تَقُولُ شَكَرْتَ الْوَاهِبَ وَ بُورِكَ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ وَ بَلَغَ أَشُدَّهُ وَ رَزَقَكَ بِرَّهُ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شخصی در تهنیت گفتن شخص دیگر به خاطر فرزند گفت: فرزند سوارکار برتو مبارک باشد، امام حسن(علیه السلام) به او فرمودند: از کجا می دانی سواره است یا پیاده؟ گفت: قربانتان گردم پس چهبگویم؟ فرمودند: بگو: شَكَرْتَ الْوَاهِبَ وَ بُورِكَ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ وَ بَلَغَ أَشُدَّهُ وَ رَزَقَكَ بِرَّهُ .

عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ قَالَ: وُلِدَ لِلْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ (علیه السلام)مَوْلُودٌ فَأَتَتْهُ قُرَيْشٌ فَقَالُوا يَهْنِئُكَ الْفَارِسُ فَقَالَ وَ مَا هَذَا مِنَ الْكَلَامِ قُولُوا شَكَرْتَ الْوَاهِبَ وَ بُورِكَ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ وَ بَلَغَ اللَّهُ بِهِ أَشُدَّهُ وَ رَزَقَكَ بِرَّهُ.(۲)

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۶ ص ۱۸ ، تهذيب الأحكام ج ۷ ص ۴۳۷ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۳۸۶

۲- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۶ ص ۱۷ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۳۸۷

راوی گوید: امام حسن(علیه السلام) فرزنددار شدند قریش نزد ایشان آمده و گفتند: سوارکار بر تو مبارک باشد، حضرت فرمودند: این چه سخنی است که می گویید، بگویید: شَکَرْتَ الْوَاهِبَ وَ بُورِکَ لَکَ فِی الْمَوْهُوبِ وَ بَلَغَ اللَّهُ بِهِ أَشُدَّهُ وَ رَزَقَکَ بِرَّهُ .

عَنْ مُرَازِمٍ عَنْ أَخِیهِ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وُلِدَ لِی غُلَامٌ فَقَالَ رَزَقَکَ اللَّهُ شُکْرَ الْوَاهِبِ وَ بَارَکَ لَکَ فِی الْمَوْهُوبِ وَ بَلَغَ أَشُدَّهُ وَ رَزَقَکَ اللَّهُ بِرَّهُ.(۱)

راوی گوید: شخصی به امام صادق(علیه السلام) گفت: پسری برایم متولد شده است، حضرت فرمودند: رَزَقَکَ اللَّهُ شُکْرَ الْوَاهِبِ وَ بَارَکَ لَکَ فِی الْمَوْهُوبِ وَ بَلَغَ أَشُدَّهُ وَ رَزَقَکَ اللَّهُ بِرَّهُ .

۱۳) عدم پوشش فرزند با پارچه زرد

عَنْ عَلِیِّ بْنِ عَلِیٍّ أَخِی دِعْبِلٍ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَیْسٍ قَالَتْ : لَمَّا وَلَدَتْ فَاطِمَهُ الْحَسَنَ جَاءَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ یَا أَسْمَاءُ هَاتِیابْنِی فَدَفَعْتُهُ إِلَیْهِ فِی خِرْقَهٍ صَفْرَاءَ فَرَمَی بِهَا وَ قَالَ أَ لَمْ أَعْهَدْ إِلَیْکُمْ أَنْ لَا تُلُفُّوا الْمَوْلُودَ فِی خِرْقَهٍ صَفْرَاءَ وَ دَعَا بِخِرْقَهٍ بَیْضَاءَ فَلَفَّهُ فِیهَا .(۲)

امام رضا(علیه السلام) از قول اسماء دختر عمیس فرمایند: هنگامی که فاطمه(علیها السلام) حسن (علیه السلام) را به دنیا آورد، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای اسماء پسرم را بیاور، من فرزند را در پارچه ای زرد رنگ قرار داده به ایشان دادم، حضرت فرمودند: مگر من با شما عهد نکردم نوزاد را در پارچه زرد نپیچید و یک پارچه سفید خواسته و او را در آن قرار دادند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۷ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۳۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۸۶

۲- الأمالی للصدوق ص ۱۳۴ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۳۸ ، الأمالی للطوسی ص ۳۶۷

۱۴) چکاندن قطره جاوشیر در بینی کودک

عَنْ أَبِی یَحْیَی الرَّازِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا وُلِدَ لَکُمُ الْمَوْلُودُ أَیَّ شَیْ ءٍ تَصْنَعُونَ بِهِ قُلْتُ لَا أَدْرِی مَا نَصْنَعُ بِهِ قَالَ خُذْ عَدَسَهَ جَاوَشِیرَ فَدُقَّهُ بِمَاءٍ ثُمَّ قَطِّرْ فِی أَنْفِهِ فِی الْمَنْخِرِ الْأَیْمَنِ قَطْرَتَیْنِ وَ فِی الْأَیْسَرِ قَطْرَهً وَاحِدَهً وَ أَذِّنْ فِی أُذُنِهِ الْیُمْنَی وَ أَقِمْ فِی الْیُسْرَی تَفْعَلُ بِهِ ذَلِکَ قَبْلَ أَنْ تُقْطَعَ سُرَّتُهُ فَإِنَّهُ لَا یَفْزَعُ أَبَداً وَ لَا تُصِیبُهُ أُمُّ الصِّبْیَانِ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که فرزنددار می شوید چه می کنید؟ راوی گوید: نمی دانم چه باید بکنیم، فرمودند: به اندازه یک عدس جاوشیر برداشته و با آب مخلوط کرده و دو قطره در سوراخ راست بینی و یک قطره در سوراخ چپ بینی بریز و در گوش راست اذان و در گوش چپ اقامه بخوان و این کار را قبل از بریده شدن ناف بکن که دیگر هرگز نترسد و جنّ زدگی سراغ او نیاید.

۱۵) غسل دادن کودک هنگام تولد

عَنْ سَمَاعَهَ قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): غُسْلُ النُّفَسَاءِ وَاجِبٌ وَ غُسْلُ الْمَوْلُودِ وَاجِبٌ وَ غُسْلُ الْمَیِّتِ وَاجِبٌ وَ غُسْلُ الزِّیَارَهِ وَاجِبٌ ...(۲)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: غسل زنان در نفاس واجب است و غسل نوزاد واجب است و غسل میت و زیارت واجب است ...

بیان: شیخ طوسی و دیگر علماء کلمه واجب را در مثل نوزاد به خاطر روایات مقابل آن حمل بر استحباب مؤکد کرده اند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۰۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۴۰ ، تهذیب الأحکام ج ۱ ص ۱۰۴ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۳۰۴

۱۶) استفاده از حرز

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): ... إِذَا عُلِّقَت عَلَی الطِفلِ حِینَ یَسقُطُ مِن بَطنِ أُمِّهِ کَانَ مَحفُوظاً وَ مَحرُوساً بِإِذنِ اللهِ تَعَالَی . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر سوره جاثیه نوشته شود و بر نوزاد هنگام بیرون آمدن از شکم مادر آویزان شود، در حفظ و حراست باشد.

رُوِیَ عَنِ النَّبِیّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ مَن کَتَبَهَا وَ عَلَّقَها عَلَی الطِّفلِ أو مَا یُولَدُ أمِنَ عَلَیهِ مِن کُلِّ مَا یَعرِضُ لِلأطفَالِ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سوره بلد را نوشته و بر کودک یا نوزادی که متولد می شود آویزان کند از هر چه که عارض بر کودکان می شود محفوظ می ماند .

عَن عَبْدُ الْعَظِیم بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَسَنِیُّ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِیٍّ (علیهما السلام) کَتَبَ هَذِهِ الْعُوذَةَ لِابْنِهِ أَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) وَ هُوَ صَبِیٌّ فِی الْمَهْدِ وَ کَانَ یُعَوِّذُهُ بِهَا یَوْماً فَیَوْماً بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ اللَّهُمَّ رَبَّ الْمَلَائِکَهِ وَ الرُّوحِ وَ النَّبِیِّینَ وَ الْمُرْسَلِینَ وَ قَاهِرَ مَنْ فِی السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرَضِینَ وَ خَالِقَ کُلِّ شَیْ ءٍ وَ مَالِکَهِ کُفَّ عَنِّی بَأْسَ أَعْدَائِنَا وَ مَنْ أَرَادَنَا بِسُوءٍ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ أَعْمِ أَبْصَارَهُمْ وَ قُلُوبَهُمْ وَ اجْعَلْ بَیْنَنَا وَ بَیْنَهُمْ حِجَاباً وَ حَرَساً وَ مَدْفَعاً إِنَّکَ رَبُّنَا لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ لَنَا إِلَّا بِاللَّهِ عَلَیْهِ تَوَکَّلْنَا وَ إِلَیْهِ أَنَبْنَا وَ هُوَ الْعَزِیزُ الْحَکِیمُ رَبَّنَا عَافِنَا مِنْ کُلِّ سُوءٍ وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ دَابَّهٍ أَنْتَ

۱- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۲۳

۲- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۶۵۹

آخِذٌ بِناصِيَتِها وَ مِنْ شَرِّ ما سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَ النَّهارِ وَ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ رَبَّ الْعالَمِينَ وَ إِلَهَ الْمُرْسَلِينَ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ وَ أَوْلِيائِكَ وَ خُصَّ مُحَمَّداً وَ آلَهُ بِأَتَمِّ ذَلِكَ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ أُومِنُ بِاللَّهِ وَ بِاللَّهِ أَعُوذُ وَ بِاللَّهِ أَعْتَصِمُ وَ بِاللَّهِ أَسْتَجِيرُ وَ بِعِزَّهِ اللَّهِ وَ مَنَعَتِهِ أَمْتَنِعُ مِنْ شَياطِينِ الْإِنْسِ وَ الْجِنِّ وَ مِنْ رَجِلِهِمْ وَ خَيْلِهِمْ وَ رَكْضِهِمْ وَ عَطْفِهِمْ وَ رجعيهم [رَجْعَتِهِمْ] وَ كَيْدِهِمْ وَ شَرِّهِمْ وَ شَرِّ مَا يَأْتُونَ بِهِ تَحْتَ اللَّيْلِ وَ تَحْتَ النَّهارِ مِنَ الْبُعْدِ وَ الْقُرْبِ وَ مِنْ شَرِّ الْغائِبِ وَ الْحاضِرِ وَ الشَّاهِدِ وَ الزَّائِرِ أَحْيَاءً وَ أَمْوَاتاً أَعْمَى وَ بَصِيراً وَ مِنْ شَرِّ الْعَامَّهِ وَ الْخَاصَّهِ وَ مِنْ شَرِّ نَفْسٍ وَ وَسْوَسَتِهَا وَ مِنْ شَرِّ الدَّيَاهِشِ وَ الْحَسِ وَ اللَّمْسِ وَ اللَّبْسِ وَ مِنْ عَيْنِ الْجِنِ وَ الْإِنْسِ وَ بِالاسْمِ الَّذِي اهْتَزَّ بِهِ عَرْشُ بِلْقِيسَ وَ أُعِيذُ دِينِي وَ نَفْسِي وَ جَمِيعَ مَا تَحُوطُهُ عِنَايَتِي وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ صُورَهٍ وَ خَيَالٍ أَوْ بَيَاضٍ أَوْ سَوَادٍ أَوْ تِمْثَالٍ أَوْ مُعَاهَدٍ أَوْ غَيْرِ مُعَاهَدٍ مِمَّنْ يَسْكُنُ الْهَوَاءَ وَ السَّحَابَ وَ الظُّلُمَاتِ وَ النُّورَ وَ الظِّلَّ وَ الْحَرُورَ وَ الْبَرَّ وَ الْبُحُورَ وَ السَّهْلَ وَ الْوُعُورَ وَ الْخَرَابَ وَ الْعُمْرَانَ وَالْآكَامَ وَ الْآجَامَ وَ الْمَغَايِضَ وَ الْكَنَائِسَ وَ النَّوَاوِيسَ وَ الْفَلَوَاتِ وَ الْجَبَّانَاتِ مِنَ الصَّادِرِينَ وَ الْوَارِدِينَ مِمَّنْ يَبْدُو بِاللَّيْلِ وَ يَنْشَرُ بِالنَّهارِ وَ بِالْعَشِيِّ وَ الْإِبْكَارِ وَ الْغُدُوِّ وَ الْآصَالِ وَ الْمُرْبِئِينَ وَ الْأَسَامِرَهِ وَ الْأَفَاتِرَهِ وَ الْفَرَاعِنَهِ وَ الْأَبَالِسَهِ وَ مِنْ جُنُودِهِمْ وَ أَزْوَاجِهِمْ وَ عَشَائِرِهِمْ وَ قَبَائِلِهِمْ وَ مِنْ هَمْزِهِمْ وَ لَمْزِهِمْ وَ نَفْثِهِمْ وَ وِقَاعِهِمْ وَ أَخْذِهِمْ وَ سِحْرِهِمْ وَ ضَرْبِهِمْ وَ عَيْنِهِمْ وَ لَمْحِهِمْ وَ احْتِيَالِهِمْ وَ أَخْلَافِهِمْ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ مِنَ السَّحَرَهِ وَ الْغِيلَانِ وَ أُمِّ الصِّبْيَانِ وَ مَا وَلَدُوا وَ مَا وَرَدُوا وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ دَاخِلٍ أَوْ خَارِجٍ وَ عَارِضٍ وَ مُعْتَرِضٍ وَ سَاكِنٍ وَ مُتَحَرِّكٍ وَ ضَرْبَانِ عِرْقٍ وَ صُدَاعٍ وَ شَقِيقَهٍ وَ أُمِّ مِلْدَمٍ وَ الْحُمَّى وَ الْمُثَلَّثَهِ وَ الرِّبْعِ وَ الْغِبِّ وَ

النَّافِضَهِ وَ الصَّالِبَهِ وَ الدَّاخِلَهِ وَ الْخَارِجَهِ وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّهٍ أَنْتَ آخِذٌ بِناصِيَتِها إِنَّكَ عَلى صِراطٍ مُسْتَقِيمٍ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ سَلَّمَ تَسْلِيماً.(۱)

عبدالعظیم حسنی از امام جواد(علیه السلام) روایت کرده است که ایشان این حرز را برای امام هادی(علیه السلام) در گهواره هر روز می خواندند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ...

مراقبت های دوران کودکی

۱) خوراک و درمان

استفاده از گوشت

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِيُّ فِي لُبِّ اللُّبَابِ عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) قَالَ: اشْتَرُوا لِصِبْيَانِكُمُ اللَّحْمَ وَ ذَكِّرُوهُمْ يَوْمَ الْجُمُعَهِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: برای کودکانتان گوشت گرفته و در روز جمعه توجه بیشتر به آنها کنید.

۱- مصباح المتهجّد ج ۲ ص ۴۹۹ ، الدعوات للراوندی ص ۱۰۳ ، مهج الدعوات ص ۴۳

۲- مستدرک الوسائل ج ۶ ص ۹۹

رفع ضعف بدن

عَنْ عُتَيْمَهَ أُمِّ وَلَدِ عَبْدِ السَّلَامِ قَالَتْ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) اسْقُوا صِبْيَانَكُمُ السَّوِيقَ فِي صِغَرِهِمْ فَإِنَّ ذَلِكَ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَ يَشُدُّ الْعَظْمَ وَ قَالَ مَنْ شَرِبَ سَوِيقاً أَرْبَعِينَ صَبَاحاً امْتَلَأَتْ كَتِفَاهُ قُوَّهً.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: به کودکانتان در سن کم سویق دهید چون موجب رویش گوشت و محکم شدن استخوان می شود ، کسی که چهل صبح سویق بخورد دو کتف او پر از نیرو و قوت شود.

عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: دَخَلَتْ غُنَيْمَهُ عَمَّتِي عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَ مَعَهَا ابْنُهَا وَ أَظُنُّ اسْمَهُ مُحَمَّداً قَالَ: فَقَالَ لَهَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): مَا لِي أَرَى جِسْمَ ابْنِكِ نَحِفَ قَالَ: فَقَالَتْ: هُوَ عَلِيلٌ.قَالَ فَقَالَ لَهَا: اسْقِيهِ السَّوِيقَ فَإِنَّهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَ يَشُدُّ الْعَظْمَ .(۲)

راوی گوید: عمه من غنیمه همراه با پسرش وارد بر امام صادق(علیه السلام) شد و فکر کنم اسم پسرش محمد بود، امام صادق(علیه السلام) به او فرمودند: چرا جسم پسرت را لاغر و نحیف می بینم؟ گفت: مریض است، حضرت فرمودند: به او سویق بده که موجب رویش گوشت و محکم شدن استخوان می شود .

۱- المحاسن ج ۲ ص ۴۸۹ ، مکارم الأخلاق ص ۱۹۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۷

۲- قرب الإسناد (ط - الحدیثه) ص ۱۴ ، المحاسن ج ۲ ص ۴۸۹

عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيِّ عَنْ خَضِرٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَأَتَاهُ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِنَا فَقَالَ لَهُ يُولَدُ لَنَا الْمَوْلُودُ فَيَكُونُ مِنْهُ الْقِلَّةُ(۱) وَ الضَّعْفُ فَقَالَ مَا يَمْنَعُكَ مِنَ السَّوِيقِ فَإِنَّهُ يَشُدُّ الْعَظْمَ وَ يُنْبِتُ اللَّحْمَ .(۲)

راوی گوید: نزد امام صادق(علیه السلام) بودم که شخصی از شیعیان وارد شد و گفت: فرزندی که برای ما متولد می گردد ضعیف و لاغر است چه کنیم؟ حضرت فرمودند: چه چیز شما را از خوردن سویق منع می کند، آن موجب محکمی استخوان و رویش گوشت می شود .

تسریع در رشد

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَجَّاجِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَطْعِمُوا صِبْيَانَكُمُ الرُّمَّانَ فَإِنَّهُ أَسْرَعُ لِشَبَابِهِمْ .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: به کودکانتان انار بدهید که موجب رشد سریعتر آنهاست .

باز شدن زبان فرزند

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: أَطْعِمُوا صِبْيَانَكُمُ الرُّمَّانَ فَإِنَّهُ أَسْرَعُ لِأَلْسِنَتِهِمْ.(۴)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: به کودکانتان انار دهید که موجب باز شدن سریع زبان است .

۱- در طب الأئمه (علیهم السلام) ص ۸۸ " البُله " آمده است .

۲- المحاسن ج ۲ ص ۴۸۸ ، بحارالأنوار ج ۶۳ ص ۲۷۶

۳- المحاسن ج ۲ ص ۵۴۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۱۵۵ ، هدایه الأمه ج ۸ ص ۱۶۴

۴- الأمالی للطوسی ص ۳۶۲

رشد نیک و سالم

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام) : إذا کُتِبت وَ عُلِّقَت عَلَی حَامِلٍ حُفِظَت الجَنِینُ وَ إذَا سُقِیَ مِنها الوَلَدُ ذَکَاهُ وَ سَلِمَهُ اللهُ تَعَالَی وَ نَشَأ أحسَنَ نُشُوء بِإذنِ اللهِ تَعَالَی . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: سوره الحاقه اگر نوشته شود و بر زن باردار آویزان گردد فرزندش محفوظ گردد و اگر از آبش به فرزند بنوشانند، تیزهوش گشته و خداوند او را سالم داشته و بهترین رشد را به اذن خداوند خواهد داشت.قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَن کَتَبها وَ عَلَّقَها عَلَی طِفلٍ أو کَتَبها وَ سَقَاهُ مَاءَها کَانَ قَوِیًّا فِی جِسمِهِ سَالِماً مُسلِماً صَحِیحاً مِمَّا یُصِیبُ الأطفالَ کُلِّها قَرِیرَ العَینِ فِی مَهدِهِ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که سوره احقاف را بنویسد و بر نوزاد آویزان کند یا بنویسد و آبش را به او دهند، جسمش قوی گشته و از آسیب هایی که دچار کودکان شود در سلامت بوده و در گهواره شاد و خوشحال باشد.

رفع درد دندان آوری

الشَّهِیدُ فِی مَجْمُوعَتِهِ نَقْلًا عَنْ مَنَافِعِ الْقُرْآنِ الْمَنْسُوبَهِ إِلَی الصَّادِقِ (علیه السلام) : إِذَا غُسِلَ بِمَائِهَا فَمُ الطِّفْلِ الصَّغِیرِ خَرَجَتْ أَسْنَانُهُ بِغَیْرِ أَلَم . (۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی دهان طفل با آب سوره قاف شسته شود، دندان های طفل بدون درد بیرون می آید.

۱- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۴۶۷

۲- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۳۵

۳- مستدرک الوسائل ج ۴ ص ۳۱۳ ، مصباح للکفعمی ص ۴۵۷

درمان شب ادراری

رُوِیَ عَنْهُمْ (علیهم السلام) یُؤْخَذُ جُزْءَانِ مِنْ سُعْدٍ وَ جُزْءٌ مِنْ زَعْفَرَانٍ وَ یُدَقُّ کُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَلَی حِدَتِهِ وَ یُنْخَلُ السُّعْدُ بِحَرِیرَهٍ صَفِیقَهٍ وَ یُخْلَطَانِ جَمِیعاً وَ یُعْجَنَانِ بِعَسَلٍ مَنْزُوعِ الرَّغْوَهِ ثُمَّ یُبَنْدَقُ وَ یُکْتَبُ فِی جَامٍ جَدِیدٍ بِزَعْفَرَانٍ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ إِنَّ اللَّهَ یُمْسِکُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ أَنْ تَزُولا وَ لَئِنْ زالَتا إِنْ أَمْسَکَهُما مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُکانَ حَلِیماً غَفُوراً یَمْلَأُ الْجَامَ مِنْ هَذِهِ الْآیَهِ مَرَّهً بَعْدَ أُخْرَی ثُمَّ یَغْسِلُهُ بِمَاءٍ بَارِدٍ وَ یَصُبُّ قِنِّینَهً نَظِیفَهً [وَ یُؤْخَذُ] رَقٌّ وَ یَکْتُبُ فِیهِ بِمِدَادٍ هَذِهِ الْآیَهَ وَ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ الْمُعَوِّذَتَیْنِ وَ آیَهَ الْکُرْسِیِّ کَمَا أُنْزِلَتْ وَ آخِرَ الْحَشْرِ وَ آخِرَ بَنِی إِسْرَائِیلَ ثُمَّ یَکْتُبُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ إِنَّ اللَّهَ یُمْسِکُ السَّماواتِ الْآیَهَ(۱)

وَ یَکْتُبُ یَا مَنْ هُوَ هَکَذَا لَا هَکَذَا غَیْرُنَا أَمْسِکْ عَنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مَا یَجِدُ مِنْ غَلَبَهِ الْبَوْلِ وَ یُعَلِّقُ التَّعْوِیذَ عَلَی رُکْبَتَیْهَا إِنْ کَانَتْ أُنْثَی وَ إِنْ کَانَ غُلَاماً عَلَی مَوْضِعِ الْعَانَهِ وَ عَلَی إِحْلِیلِهِ وَ یُؤْخَذُ بُنْدُقَهٌ مِنْ تِلْکَ الْبَنَادِقِ وَ یَسْقِیهِ إِیَّاهَا حِینَ یَأْخُذُ مَضْجَعَهُ بِشَیْ ءٍ مِنْ ذَلِکَ الْمَاءِ الْمُعَوَّذِ وَ لْیُقِلَّ مِنْ شُرْبِ الْمَاءِ فَإِذَا ذَهَبَ مَا یَجِدُ مِنْ غَلَبَهِ الْبَوْلِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَلْیَحُلَّ التَّعْوِیذَ لِئَلَّا یَعْتَرِیهِ الْحَصْرُ.(۲)

روایت شده است که دو جزء سُعد و یک جزء زعفران برداشته و هر کدام جداگانه کوفته شده و سعد به واسطه یک پارچه ابریشم با بافت محکم الک و صاف شود سپس هر دو با هم مخلوط شده و با عسل عجین شود و بعد به

۱- سوره فاطر آیه ۴۱

۲- مکارم الأخلاق ص ۳۸۰، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۰۶

صورت فندق درآید و در یک ظرف نو با آب زعفران نوشته شود بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ إِنَّ اللَّهَ یُمْسِکُ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ أَنْ تَزُولا- وَ لَئِنْ زالَتا إِنْ أَمْسَکَهُما مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ کانَ حَلِیماً غَفُوراً و ظرف با تکرار نوشتن پر شود سپس با آب سرد شسته و در یک ظرف شیشه ای تمیز ریخته شود و یک پوست نازک برداشته و در آن آیه گذشته و سوره حمد و سوره توحید سه بار و سوره ناس و فلق و آیه الکرسی همان طور که نازل شده است و آیه آخر سوره حشر و آیهآخر سوره اسراء سپس بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ إِنَّ اللَّهَ یُمْسِکُ السَّماواتِ ... و بعد از آن عبارت: یَا مَنْ هُوَ هَکَذَا لَا هَکَذَا غَیْرُنَا أَمْسِکْ عَنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مَا یَجِدُ مِنْ غَلَبَهِ الْبَوْلِ نوشته شود (به جای فلان بن فلان اسم فرزند و پدرش نوشته شود مثل علی بن حسین یا فاطمه بنت حسین)، این نوشته را اگر دختر باشد بر دو زانوی او ببندند و اگر پسر باشد در بالای مثانه آویزان شود و یک فندق از دارو را در مقداری از آب درست شده مخلوط کند و هنگام خواب به او خورانده شود و از آب کم بخورد، اگر غلبه ادرار از بین رفت نوشته را باز کنند تا ادرار او بند نیاید.

یُکْتَبُ عَلَی الرَّقِّ وَ یُعَلَّقُ عَلَیْهِ هف هف هد هد هف هف هات هات أناله کف کف کف هف هفف هفف هفف معهم مسعر لم قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ الْغَالِبُ مِنْ حَیْثُ یَسْتَحْسِرُ الْعَدُوُّ إِبْلِیسُ شح لِبَنِی آدَمَ کَمَا الَّذِی سَجَدَ لِآدَمَ الْمَلَائِکَهُ بِإِذْنِ اللَّهِ إِنَّهُ کَرِیمَهٌ بِنْتُ کَرِیمَهٍ وَ وَلَدُ فُلَانِ بْنِ

فُلَانٍ ... شددت شددت بسوره سوره صفه صفه خَتَمْتُ بِخَاتَمِ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.(۱)

این نوشته بر پوست نازک نوشته شده و بر فرزند آویزان شود : هف هف هد ...

عَنْ أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مُحْصَنٍ أَخْبَرَتْهُ : أَنَّهَا أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) بِابْنٍ صَغِيرٍ لَمْ يَبْلُغْ أَنْ يَأْكُلَ الطَّعَامَ وَ قَدْ أَعْلَقَتْ عَلَيْهِ مِنَ الْعِذْرَهِ فَهِيَ تَخَافُ أَنْ تَكُونَ بِهِ الْعِذْرَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله):عَلَى مَا تَدْعُونَ أَوْلَادَكُنَّ بِهَذِهِ الْعَلَائِقِ عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْعُودِ الْهِنْدِيِّ فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَهَ أَشْفِيَهٍ مِنْهَا ذَاتُ الْجَنْبِ .(۲)

أم قیس گوید : با پسر کوچکش که توانایی غذا خوردن نداشت نزد رسول خدا (صلی الله علیه و اله) رفت و بر گلوی او زالو انداخته بود چون ترس از بیماری گلو داشت پس پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: بنابر چه چیزی فرزندانتان را با این زالوها درمان می کنید؟ از عود هندی استفاده کنید که در آن هفت شفاست از جمله بیماری ذات الجنب(۳) .

۲) حجامت

عَنْ سُفْيَانَ بْنِ السِّمْطِ قَالَ قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام): إِذَا بَلَغَ الصَّبِيُّ أَرْبَعَهَ أَشْهُرٍ فَاحْجُمْهُ فِي كُلِّ شَهْرٍ فِي النُّقْرَهِ فَإِنَّهَا تُجَفِّفُ لُعَابَهُ وَ تُهْبِطُ الْحَرَارَهَ مِنْ رَأْسِهِ وَ جَسَدِهِ.(۴)

۱- مکارم الأخلاق ص ۴۰۸ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۰۷

۲- السنن الکبری ج ۴ ص ۳۷۵ ، صحیح مسلم ج ۴ ص ۱۷۳۴ ، صحیح البخاری ج ۹ ص ۱۲۸

۳- دردی است که بر اثر سرماخوردگی سخت پدید می آید و باعث سرفه و تب و نفس تنگی می شود

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۹۶

راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) به من فرمودند: اگر نوزاد به ۴ ماهگی رسید، هر ماه قسمت پشت گردن او را حجامت کن که آب خارج شونده از دهانش را خشک و حرارت را در سر و بدن او پایین می آورد .

۳) محفوظ ماندن فرزند از بلاها و خطرات و جنّ

بیان: این روایات مربوط به سن کودکی و غیر آن است.

عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ قَالَ: رَأَيْتُ عَلَى حَمَائِلِ سَيْفِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام) كِتَابَةً فَقُلْتُ يَا أَمِيرَالْمُؤْمِنِينَ مَا هَذِهِ الْكِتَابَةُ عَلَى سَيْفِكَ فَقَالَ هَذِهِ إِحْدَى عَشْرَةَ كَلِمَةً عَلَّمَنِيهَارَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَ فَتُحِبُّ أَنْ أُعَلِّمَكَ إِيَّاهَا فَتُحْفَظَ فِي سَفَرِكَ وَ حَضَرِكَ وَ لَيْلِكَ وَ نَهَارِكَ وَ مَالِكَ وَ وُلْدِكَ فَقُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ (علیه السلام) إِذَا صَلَّيْتَ الصُّبْحَ وَ فَرَغْتَ مِنْ صَلَاتِكَ فَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا عَالِماً بِكُلِّ خَفِيَّةٍ يَا مَنِ السَّمَاءُ بِقُدْرَتِهِ مَبْنِيَّةٌ يَا مَنِ الْأَرْضُ بِقُدْرَتِهِ مَدْحِيَّةٌ يَا مَنِ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ بِنُورِ جَلَالِهِ مُضِيئَةٌ يَا مَنِ الْبِحَارُ بِقُدْرَتِهِ مَجْرِيَّةٌ يَا مُنْجِيَ يُوسُفَ مِنْ رِقِّ الْعُبُودِيَّةِ يَا مَنْ يَصْرِفُ كُلَّ نَقِمَةٍ وَ بَلِيَّةٍ يَا مَنْ حَوَائِجُ السَّائِلِينَ عِنْدَهُ مَقْضِيَّةٌ يَا مَنْ لَيْسَ لَهُ حَاجِبٌ يُغْشَى وَ لَا وَزِيرٌ يُرْشَى صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ احْفَظْنِي فِي سَفَرِي وَ حَضَرِي وَ لَيْلِي وَ نَهَارِي وَ يَقَظَتِي وَ مَنَامِي وَ نَفْسِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي وَ وُلْدِي وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ.(۱)

سلمان فارسی گوید: بر بند شمشیر امیرالمؤمنین(علیه السلام) نوشته ای را دیدم و به حضرت گفتم این نوشته بر شمشیر شما چیست؟ حضرت فرمودند: این یازده کلمه ایست که پیامبر(صلی الله علیه و اله) به من آموخت آیا دوست داری به تو یاد بدهم که در سفر و غیر سفر و شب و روز و در مال و فرزندت حفظ شوی؟ پس گفتم

۱- بحار الأنوار ج ۸۳ ص ۱۹۲ ، مستدرک الوسائل ج ۵ ص ۹۰

بله، سپس امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که نماز صبح را خواندی و فارغ گشتی این دعا را بخوان: اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُکَ ...

عَنْ أَبِی الْجَارُودِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ قَالَ فِی دُبُرِ الْفَرِیضَهِ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ الْعَظِیمَ الْجَلِیلَ نَفْسِی وَ أَهْلِی وَ وُلْدِی وَ مَنْ یَعْنِینِی أَمْرُهُ وَ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ الْمَرْهُوبَالْمَخُوفَ الْمُتَضَعْضِعَ لِعَظَمَتِهِ کُلَّ شَیْ ءٍ نَفْسِی وَ أَهْلِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی وَ مَنْ یَعْنِینِی أَمْرُهُ حُفَّ بِجَنَاحٍ مِنْ أَجْنِحَهِ جَبْرَئِیلَ (علیه السلام) وَ حُفِظَ فِی نَفْسِهِ وَ أَهْلِهِ وَ مَالِهِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که بعد از نماز واجب بگوید: أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ الْعَظِیمَ ... مَنْ یَعْنِینِی أَمْرُهُ ، در بالی از بال های جبرئیل(علیه السلام) احاطه شده و خودش و خانواده اش و مالش حفظ می شوند .

عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ عَلِیِّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ: کَانَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) یُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ (علیهما السلام) بِهَذِهِ الْعُوذَهِ وَ کَانَ یَأْمُرُ بِذَلِکَ أَصْحَابَهُ وَ هُوَ هَذَا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ أُعِیذُ نَفْسِی وَ دِینِی وَ أَهْلِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی وَ خَوَاتِیمَ عَمَلِی وَ مَا رَزَقَنِی رَبِّی وَ خَوَّلَنِی بِعِزَّهِ اللَّهِ وَ عَظَمَهِ اللَّهِ وَ جَبَرُوتِ اللَّهِ وَ سُلْطَانِ اللَّهِ وَ رَحْمَهِ اللَّهِ وَ رَأْفَهِ اللَّهِ وَ غُفْرَانِ اللَّهِ وَ قُوَّهِ اللَّهِ وَ قُدْرَهِ اللَّهِ وَ بِآلَاءِ اللَّهِ وَ بِصُنْعِ اللَّهِ وَ بِأَرْکَانِ اللَّهِ وَ بِجَمْعِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ بِرَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ قُدْرَهِ اللَّهِ عَلَی مَا یَشَاءُ مِنْ شَرِّ السَّامَّهِ وَ الْهَامَّهِ وَ مِنْ شَرِّ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ وَ مِنْ شَرِّ مَا دَبَّ فِی الْأَرْضِ وَ مِنْ شَرِّ ما یَخْرُجُ مِنْها وَ مِنْ شَرِّ ما یَنْزِلُ مِنَ السَّماءِ وَ ما یَعْرُجُ فِیها وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ دَابَّهٍ رَبِّی آخِذٌ بِناصِیَتِها إِنَّ رَبِّی عَلی صِراطٍ مُسْتَقِیمٍ وَ هُوَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۵۷۳ ، الوافی ج ۹ ص ۱۶۵۱

عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ وَ صَلَّی اللَّهُ عَلَی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِینَ.(۱)

از امیرالمؤمنین(علیه السلام) نقل شده است که پیامبر(صلی الله علیه و اله) حسن و حسین (علیهما السلام) را به این حرز حفظ می کردند و اصحابشان را به آن امر می کردند: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ أُعِیذُ نَفْسِی ...عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) أَنَّ النَّبِیَّ کَانَ یُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ (علیهما السلام) أُعِیذُکُمَا بِکَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّهِ وَ بِأَسْمَائِهِ کُلِّهَا عَامَّهً مِنْ شَرِّ کُلِّ شَیْطَانٍ وَ هَامَّهٍ وَ مِنْ شَرِّ کُلِّ عَیْنٍ لَامَّهٍ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) این گونه برای حسن و حسین(علیهما السلام) حرز می خواندند: أُعِیذُکُمَا بِکَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّهِ ...

بیان: اگر حرز برای یک فرزند باشد " أعِیذُکَ " و برای دو نفر " أعِیذُکما " و برای چند فرزند " أعِیذُکُم " گفته شود .

قَالَ رَسُولُ الله (صلی الله علیه و اله): مَنْ قَرَأَ مِنْ سُورَهِ الْبَقَرَهِ عَشَرَ آیَاتٍ لَمْ یَرَ فِی مَالِهِ وَ وُلْدِهِ شَیْئاً یَسُوءُهُ حَتَّی یُصْبِحَ . (۳)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که در شب ۱۰ آیه از سوره بقره را بخواند، هیچ بدی در مال و فرزندانش نمی بیند تا اینکه صبح کند.

۱- مهج الدعوات ص ۱۰ ، تحف العقول ص ۱۲۱ ، عدهالداعی ص ۲۸۲

۲- الجعفریات ص ۲۴۸ ، الدعوات للراوندی ص ۸۵

۳- مستدرک الوسائل ج ۴ ص ۳۳۴

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ قَالَ هَذِهِ الْکَلِمَاتِ عِنْدَ کُلِ صَلَاهٍ مَکْتُوبَهٍ حُفِظَ فِی نَفْسِهِ وَ دَارِهِ وَ مَالِهِ وَ وُلْدِهِ « أَجِیرُ نَفْسِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی وَ أَهْلِی وَ دَارِی وَ کُلَّ مَا هُوَ مِنِّی بِاللَّهِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ الَّذِی لَمْ یَلِدْ وَ لَمْ یُولَدْ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً أَحَدٌ وَ أُجِیرُ نَفْسِی وَ مَالِی وَ وُلْدِی وَ کُلَّ مَا هُوَ مِنِّی بِرَبِّ الْفَلَقِ مِنْ شَرِّ ما خَلَقَ إِلَی آخِرِهَا وَ بِرَبِّ النَّاسِ إِلَی آخِرِهَا وَ آیَهِ الْکُرْسِیِّ إِلَی آخِرِهَا ».(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که این کلمات را هنگام هر نماز واجب بخواند، خودش و خانه اش و مالش و فرزندانش حفظ می شوند: أُجِیرُ نَفْسِی ... بِرَبِّ الْفَلَقِ مِنْ شَرِّ ما خَلَقَ تا آخر سوره فلق و بِرَبِّ النَّاسِ تا آخر سوره ناس و آیه الکرسی.

قَالَ العَسکَرِی (علیه السلام) : مَنْ قَرَأَ سُورَهَ الصَّافَّاتِ فِی کُلِّ یَوْمِ جُمُعَهٍ لَمْ یَزَلْ مَحْفُوظاً مِنْ کُلِّ آفَهٍ مَدْفُوعاً عَنْهُ کُلُّ بَلِیَّهٍ فِی الدُّنْیَا مَرْزُوقاً بِأَوْسَعِ مَا یَکُونُ مِنَ الرِّزْقِ وَ لَمْ یُصِبْهُ فِی مَالِهِ وَ لَا فِی وُلْدِهِ وَ لَا فِی بَدَنِهِ سُوءٌ مِنْ شَیْطَانٍ رَجِیمٍ وَ مِنْ جَبَّارٍ عَنِیدٍ وَ إِنْ مَاتَ فِی یَوْمِهِ أَوْ لَیْلَتِهِ بَعَثَهُ اللَّهُ شَهِیداً مِنْ قَبْرِه .(۲)

امام عسگری(علیه السلام) فرمودند: کسی که سوره صافات را در هر روز جمعه بخواند پیوسته از هر آفتی حفظ شده، هر بلایی از او دفع شده و وسیع ترین رزق نصیب او گشته و هیچ بدی در مال و فرزند و بدن از سوی شیطان رانده شده

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۵۴۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۳۲۸ ، وسائل الشیعه ج ۶ ص ۴۷۰

۲- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص ۳۴۳ ، ثواب الأعمال ص ۱۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۴۱۲

و ظالم مخالف حق نمی رسد و اگر در روز و شبش بمیرد خداوند او را شهید مبعوث می کند.

عَنْ سُلَيْمَانَ الْجَعْفَرِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ (علیه السلام) قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَا مِنْ أَحَدٍ فِي حَدِّ الصِّبَا يَتَعَهَّدُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ قِرَاءَةَ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ كُلَّ وَاحِدَةٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ مِائَةَ مَرَّةٍ فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ فَخَمْسِينَ إِلَّا صَرَفَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْهُ كُلَّ لَمَمٍ أَوْ عَرَضٍ مِنْ أَعْرَاضِ الصِّبْيَانِ وَ الْعُطَاشَ وَ فَسَادَ الْمَعِدَةِ وَ بُدُورَ الدَّمِ أَبَداً مَا تُعُوهِدَ بِهَذَا حَتَّى يَبْلُغَهُ الشَّيْبُ فَإِنْ تَعَهَّدَ نَفْسَهُ بِذَلِكَ أَوْ تُعُوهِدَ كَانَ مَحْفُوظاً إِلَى يَوْمٍ يَقْبِضُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ نَفْسَهُ.(۱)

راوی گوید از امام کاظم(علیه السلام) شنیدم که فرمودند: هیچ کودکی نیست که هر شب متعهد شود که سوره فلق و ناس را هر کدام سه بار گوید و سوره توحید را صد مرتبه و اگر نتوانست پنجاه مرتبه، جز اینکه خداوند دیوانگی و آسیب های کودکانه و عُطاش (مصرف زیاد آب و سیراب نشدن) و فاسد شدن معده و غلیان خون را همیشه از او دور کند تا اینکه پیر گشته پس اگر باز هم متعهد به خواندن آن باشد تا فرا رسیدن مرگش محفوظ خواهد ماند .

إِنْ عُلِّقَتْ عَلَى طِفْلٍ حِينَ ظُهُورِهِ أَمِنَ مِنَ الْجِنِ وَ الْهَوَامّ .(۲)

در روایت است کسی که سوره دخان را بر نوزاد هنگام تولد آویزان کند از جنّ و حشرات و حیوانات سمّی در امان باشد.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۶۲۳ ، وسائل الشیعه ج ۶ص ۲۲۸ ، البرهان ج ۵ ص ۸۰۹

۲- المصباح للکفعمی ص ۴۵۷

مَنْ عَلَّقَهُمَا عَلَى طِفْلٍ أَمِنَ مِنَ الْجِنِ وَ الْهَوَامّ . (۱)

در روایت است کسی که سوره فلق و ناس را بر فرزند آویزان کند از جن و حیوانات سمی و حشرات در امان باشد.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) :مَن قَرَأَها فِی مَنزِلِهِ کُلَّ لَیلَهٍ أمِنَ مِنَ الجِنِّ وَ الوَسوَاسِ وَ مَن کَتَبها وَ عَلَّقَها عَلَی الأطفَالِ الصِّغارِ حُفِظُوا مِنَ الجَانِّ بِإذنِ اللهِ تَعَالَی .(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که در منزلش سوره ناس را هر شب بخواند از جن و وسواس ایمن گردد و کسی که آن را بنویسد و بر کودکان آویزان کند از جن به اذن خدا محفوظ می مانند .

الشَّیْخُ أَبُو الْفُتُوحِ الرَّازِیُّ فِی تَفْسِیرِهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ لِبَعْضِ أَصْحَابِهِ: قُولُوا لِصِبْیَانِکُمْ إِذَا أَرَادُوا الْمَنَامَ أَنْ یَقْرَءُوا هَذِهِ السُّورَهَ حَتَّی لَا یَتَعَرَّضَ لَهُمُ الْجِنُ .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) به بعضی از اصحاب خود فرمودند: به کودکان خود بگویید هنگام خواب سوره کافرون را بخوانند تا جن متعرض آنان نشود.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إذَا کُتِبَت وَ عُلِّقَت عَلَی حَامِلٍ حُفِظَتِ الجَنِینُ وَ إذَا سُقِیَ مِنهَا الوَلَدُ ذَکّاهُ وَ سَلِمَهُ اللهُ تَعَالَی وَ نَشَأ أحسَنَ نُشُوءٍ بِإذنِ اللهِ تَعَالَی .(۴)

۱- المصباح للکفعمی ص ۴۶۱

۲- البرهان ج ۵ ص ۸۱۷

۳- مستدرک الوسائل ج ۴ ص ۲۹۵

۴- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۴۶۷

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: سوره الحاقه اگر نوشته شود و بر زن باردار آویزان گردد فرزندش محفوظ گردد و اگر از آبش به فرزند داده شود خداوند او را پاک و طاهر و سالم قرار دهد و بهترین رشد را به اذن پروردگار دارد .

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَن کَتَبها وَ عَلَّقَها عَلَی طِفلٍ أو کَتَبها وَ سَقَاهُ مَاءَها کَانَ قَوِیًّا فِی جِسمِهِ سَالِماً مُسلِماً صَحِیحاً مِمَّا یُصِیبُ الأطفالَ کُلِّها قَرِیرَ العَینِ فِی مَهدِهِ .(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که سوره احقاف را بنویسد و بر نوزاد آویزان کند یا بنویسد و آبش را به او دهند، جسمش قوی گشته و از آسیب هایی که دچار کودکان شود در سلامت بوده و در گهواره شاد و خوشحال باشد.

عَنْ جَمِیلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ ذَرِیحٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یُعَوِّذُ بَعْضَ وُلْدِهِ وَ یَقُولُ عَزَمْتُ عَلَیْکِ یَا رِیحُ وَ یَا وَجَعُ کَائِناً مَا کُنْتِ بِالْعَزِیمَهِ الَّتِی عَزَمَ بِهَا عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) رَسُولُ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَلَی جِنِّ وَادِی الصَّبْرَهِ فَأَجَابُوا وَ أَطَاعُوا لَمَّا أَجَبْتِ وَ أَطَعْتِ وَ خَرَجْتِ عَنِ ابْنِی فُلَانٍ ابْنِ ابْنَتِی فُلَانَهَ السَّاعَهَ السَّاعَهَ.(۲)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) شنیدم که برای حفظ بعضی از فرزندانش این حرز را می خواندند: عَزَمْتُ عَلَیْکِ یَا رِیحُ ... السَّاعَهَ السَّاعَهَ .

بیان: اگر فرزند پسر باشد بگوید: عَن إبنِی فُلَانٍ السَّاعَه السَّاعَه و به جای فلان نام او را بگوید و اگر دختر باشد بگوید: عَن بِنتِی فُلَانٍ السَّاعَه السَّاعَه و به جای فلان نام او را بگوید .

۱- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۳۵

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۸ ص ۸۵

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) : مَنْ قَرَأَ الْمُمْتَحَنَهَ فِی فَرَائِضِهِ وَ نَوَافِلِهِ امْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلْإِیمَانِ وَ نَوَّرَ بَصَرَهُ وَ لَمْ یُصِبْهُ فَقْرٌ أَبَداً وَ لَا ضَرَرٌ فِی بَدَنِهِ وَ لَا فِی وُلْدِه . (۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: کسی که سوره ممتحنه را در نمازهای واجب و مستحب بخواند خداوند قلبش را به ایمان امتحان کرده و بینایی اش نورانی گشته و هیچ گاه فقیر نشده و ضرر هیچ گاه در بدن و فرزندانش نرسد.

عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): لِلْحَاجِّ وَ الْمُعْتَمِرِ إِحْدَی ثَلَاثِ خِصَالٍ: إِمَّا یُقَالُ لَهُ: قَدْ غُفِرَ لَکَ مَا مَضَی وَ مَا بَقِیَ وَ إِمَّا أَنْ یُقَالَ لَهُ: قَدْ غُفِرَ لَکَ مَا مَضَی فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ وَ إِمَّا أَنْ یُقَالَ لَهُ: قَدْ حُفِظْتَ فِی أَهْلِکَ وَ وُلْدِکَ وَ هِیَ أَحْسَنُهُن . (۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: برای حاجی و عمره گزارنده یکی از این سه خصلت است: یا به او گفته می شود گذشته و آینده تو بخشیده شد یا گفته می شود گذشته تو بخشیده شد عمل را از نو آغاز کن و یا گفته می شود خانواده و فرزندانت محفوظ خواهند بود و این بهترین مورد است.

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهم السلام) قَالَ: کَانُوا یُحِبُّونَ أَنْ یَکُونَ فِی الْبَیْتِ الشَّیْ ءُ الدَّاجِنُ مِثْلُ الْحَمَامِ وَ الدَّجَاجِ و العَناقِ لِیَعْبَثَ بِهِ صِبْیَانُ الْجِنِ وَ لَا یَعْبَثُونَ بِصِبْیَانِهِمْ.(۳)امام باقر(علیه السلام) فرمودند: اهل بیت(علیهم السلام) دوست دارند در خانه هایشان حیواناتی مثل کبوتر و مرغ و بزغاله ماده باشد تا کودکان جن با آنها بازی کرده و با کودکان آنان بازی نکنند .

۱- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص ۳۴۳ ، مستدرک الوسائل ج ۴ ص ۲۱۶

۲- قرب الإسناد ص ۱۰۸ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۱۰۶

۳- وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۵۲۴ ، قرب الإسناد ۹۳ ، هدایه الأمه ج ۵ ص ۱۲۸

عَنْ سُلَيْمَانَ الْجَعْفَرِيِّ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ أَذِّنْ فِي بَيْتِكَ فَإِنَّهُ يَطْرُدُ الشَّيْطَانَ وَ يُسْتَحَبُّ مِنْ أَجْلِ الصِّبْيَانِ .(۱)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) شنیدم: در خانه ات اذان بگو که آن شیطان را دور کرده و به خاطر کودکان مستحب است

قَالَ عَلِيّ (علیه السلام) اغْسِلُوا صِبْيَانَكُمْ مِنَ الْغَمَرِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَشَمُّ الْغَمَرَ فَيَفْزَعُ الصَّبِيُّ فِي رُقَادِهِ وَ يَتَأَذَّى بِهِ الْكَاتِبَانِ .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کودکانتان را از چربی بشویید، چرا که شیطان چربی را بو می کند و کودک در خواب می ترسد و دو فرشته ثبت کننده اعمال از آن اذیت می شوند .

عَنْ عَلِيٍّ(علیه السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَمَرَ بِغَسْلِ أَيْدِي الصِّبْيَانِ مِنَ الْغَمَرِ فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَشَمُّهُ.(۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) امر به شستن دستان کودکان از چربی کردند چرا که شیاطین آن را بو می کنند .عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي يَحْيَى الْمَدَنِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَكْثِرُوا مِنَ الدَّوَاجِنِ فِي بُيُوتِكُمْ يَتَشَاغَلْ بِهَا الشَّيَاطِينُ عَنْ صِبْيَانِكُمْ .(۴)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۳۰۸ ، وسائل الشیعه ج ۵ ص ۴۱۳

۲- الخصال ج ۲ ص ۶۳۲ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۶۹ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۵۷

۳- الجعفریات ص۲۶ ، دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۲۳ ، النوادر للراوندی ص ۴۵

۴- طب الأئمه (علیهم السلام) ص۱۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۵۲۱ ، بحارالأنوار ج ۶۰ ص ۷۴

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در خانه هایتان حیوانات خانگی (گوسفند یا شتر یا پرندگان خانگی) زیادی قرار دهید تا شیاطین به جای مشغول شدن با کودکان به آن ها مشغول شوند.

عَنْ أَبِی حَمْزَهِ الثُّمَالِیِّ قَالَ: کَانَتْ لِابْنِ ابْنَتِی حَمَامَاتٌ فَذَبَحْتُهُنَّ غَضَباً ثُمَّ خَرَجْتُ إِلَی مَکَّهَ فَدَخَلْتُ عَلَی أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدٍ الْبَاقِرِ(علیه السلام) قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ فَلَمَّا طَلَعَتْ رَأَیْتُ فِیهَا حَمَاماً کَثِیراً قَالَ قُلْتُ أَسْأَلُهُ مَسَائِلَ وَ أَکْتُبُ مَا یُجِیبُنِی عَنْهَا وَ قَلْبِی مُتَفَکِّرٌ مِمَّا صَنَعْتُ بِالْکُوفَهِ وَ ذَبْحِی لِتِلْکَ الْحَمَامَاتِ مِنْ غَیْرِ مَعْنًی وَ قُلْتُ فِی نَفْسِی لَوْ لَمْ یَکُنْ فِی الْحَمَامِ خَیْرٌ لَمَا أَمْسَکَهُنَّ فَقَالَ لِی أَبُو جَعْفَرٍ(علیه السلام) مَا لَکَ یَا أَبَا حَمْزَهَ قُلْتُ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ خَیْرٌ قَالَ کَانَ قَلْبُکَ فِی مَکَانٍ آخَرَ قُلْتُ إِی وَ اللَّهِ وَ قَصَصْتُ عَلَیْهِ الْقِصَّهَ وَ حَدَّثْتُهُ بِأَنِّی ذَبَحْتُهُنَّ فَالْآنَ أَنَا أَعْجَبُ بِکَثْرَهِ مَا عِنْدَکَ مِنْهَا قَالَ فَقَالَ الْبَاقِرُ(علیه السلام) بِئْسَ مَا صَنَعْتَ یَا أَبَا حَمْزَهَ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّهُ إِذَا کَانَ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ عَبَثٌ بِصِبْیَانِنَا یُدْفَعُ عَنْهُمُ الضَّرَرُ بِانْتِفَاضِ الْحَمَامِ وَ أَنَّهُنَّ یُؤْذِنَ بِالصَّلَاهِ فِی آخِرِ اللَّیْلِ فَتَصَدَّقْ عَنْ کُلِّ وَاحِدَهٍ مِنْهُنَّ دِینَاراً فَإِنَّکَ قَتَلْتَهُنَّ غَضَباً.(۱)

ابوحمزه گوید: پسر دخترم دارای تعدادی کبوتر بود و من آن‌ها را از روی غضب ذبح کردم، بعد از آن به مکه رفته و قبل از طلوع خورشید به محضر امام باقر(علیه السلام) رفتم، هنگامی که آفتاب طلوع کرد دیدم در خانهحضرت کبوترهای زیادی وجود دارد، با خود گفتم سوالات خود را پرسیده و جواب آن را می نویسم و قلبم در فکر این بود که چرا این کار را بدون علت با کبوتران کردم و با خود گفتم اگر خیری در این ها نبود امام(علیه السلام) آن ها را نگه نمی داشت، حضرت به من فرمودند: ای ابا حمزه چه شده؟ گفتم: خیر است،

۱- طب الأئمه (علیهم السلام) ص۱۱۱ ، بحارالأنوار ج ۶۲ ص ۱۵

فرمودنـد: قلبت جـای دیگر است، گفتم: قسم به خـدا بله و قصه را برایشـان گفتم و من الاـن از کـثرت این پرنـدگان نزد شـما تعجب می کنم، امـام (علیه السـلام) فرمودنـد: ای ابـا حمزه کـار بـدی کردی آیا نمی دانی اگر بخواهـد آسـیبی از طریق بازی کردن اهل زمین (جن ها) به کودکانمان برسد به واسـطه حرکت کردن این ها ضـرر از کودکان دفع می شود و با صدا کردن، نماز صبح را اعلام می کنند پس از برای هر کدام یک دینار صدقه بده چرا که آن ها را از روی غضب کشتی.

عَنْ أَبِی عَبْـدِ اللَّهِ(علیه السـلام) قَـالَ: لَیْسَ مِنْ بَیْتِ نَبِیٍّ إِلَّا وَ فِیهِ حَمَـامٌ لِـأَنَّ سُـفَهَاءَ الْجِنِّ یَعْبَثُونَ بِصِبْیَانِ الْبَیْتِ فَإِذَا کَانَ فِیهِ حَمَامٌ عَبَثُوا بِالْحَمَامِ وَ تَرَکُوا النَّاسَ.(۱)

امام صادق(علیه السـلام) فرمودنـد: هیـچ خانه پیامبری نبوده جز اینکه در آن کبوتر بوده است، چون جن های نادان با کودکان در خانه بازی می کنند پس اگر در آن جا کبوتر باشد، با آن بازی می کنند و مردم را رها می کنند .

عَنْ أَبِی سَـلَمَهَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السـلام): الْحَمَامُ طَیْرٌ مِنْ طُیُورِ الْأَنْبِیَاءِ (علیهم السلام) الَّتِی کَانُوا یُمْسِکُونَ فِی بُیُوتِهِمْ وَ لَیْسَ مِنْ بَیْتٍ فِیهِ حَمَـامٌ إِلَّا لَمْ تُصِبْ أَهْلَ ذلِکَ الْبَیْتِ آفَهٌ مِنَ الْجِنِّ إِنَّ سُـفَهَاءَ الْجِنِ یَعْبَثُونَ فِی الْبَیْتِ فَیَعْبَثُونَ بِالْحَمَامِ وَ یَـدَعُونَ النَّاسَ. قَالَ: فَرَأَیْتُ فِی بَیْتِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) حَمَاماً لِابْنِهِ إِسْمَاعِیلَ.(۲)

امام صادق(علیه السـلام) فرمودنـد: کبوتر پرنده ای از پرندگان پیامبران است که آن را در خانه هایشان نگه می داشـتند و خانه ای نیست که در آن کبوتر باشد جز اینکه

۱- مکارم الأخلاق ص ۱۳۱

۲- کافی (ط - دار الحدیث) ج ۱۳ ص ۲۹۱

آسیبی از جن ها به اهل آن خانه نمی رسد چرا که جن ها در خانه بازی می کنند و در این صورت با کبوتران بازی کرده و مردم را رها می کنند. راوی گوید: دیدم در خانه امام صادق(علیه السلام) کبوتری برای فرزندشان اسماعیل بود .

۴) درمان جن زدگی (أم الصبیان برای کودکان

۴) درمان جن زدگی (أم الصبیان(۱)) برای کودکان

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَن کَتَبها وَ عَلَّقَها عَلَی مُولُودٍ أمِنَ مِن کُلِّ آفَهٍ وَ مِن بُکاءِ الأطفَالِ وَ نَجَاهُ اللهُ مِن أمّ الصِّبیَانِ (۲).

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سوره بلد را نوشته و بر کودک آویزان کند از هر آفت و گریه کودکان و بیماری أم الصبیان نجات یابد .

کَانَ بَعْضُهُمْ کَتَبَ إِلَی الْحَسَنِ الْعَسْکَرِیِّ (علیه السلام) فِی صَبِیٍ لَهُ یَشْتَکِی رِیحَ أُمِ الصِّبْیَانِ فَقَالَ اکْتُبْ فِی رِقٍّ وَ عَلِّقْهُ عَلَیْهِ فَفَعَلَ فَعُوفِیَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ الْمَکْتُوبُ هَذَا بِسْمِ اللَّهِالْعَلِیِّ الْعَظِیمِ الْحَلِیمِ الْکَرِیمِ الْقَدِیمِ الَّذِی لَا یَزُولُ أَعُوذُ بِعِزَّهِ الْحَیِّ الَّذِی لَا یَمُوتُ مِنْ شَرِّ کُلِّ حَیٍّ یَمُوت .(۳)

امام عسگری(علیه السلام) درباره درمان بیماری ام الصبیان فرمودند: این دعا را بر روی کاغذ نوشته و بر کودک آویزان شود: بِسْمِ اللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ الْحَلِیمِ الْکَرِیمِ الْقَدِیمِ الَّذِی لَا یَزُولُ أَعُوذُ بِعِزَّهِ الْحَیِّ الَّذِی لَا یَمُوتُ مِنْ شَرِّ کُلِّ حَیٍّ یَمُوت .

۱- به نوعی بیماری می گویند که در آن فرد دچار حالتی می شود که در اصطلاح به آن باد گرفتن می گویند و گاهی موجب بیهوشی فرد می گردد همچنین گفته شده که ام صبیان نوعی جن است که کودکان را می آزارد. در فارسی برابر مادر دیو و دیوزدگی دانسته شده است(دانش نامه احادیث پزشکی ج ۱ ص ۶۷۷) .

۲- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۶۵۹

۳- الدعوات للراوندی ص ۲۰۱

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زُهَيْرٍ الْعَابِدُ وَ كَانَ مِنْ زُهَّادِ الشِّيعَهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ الْمُفَضَّلُ النَّوْفَلِيُّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: شَكَا رَجُلٌ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ(علیه السلام) فَقَالَ إِنَّ لِي صَبِيّاً رُبَّمَا أَخَذَتْهُ رِيحُ أُمِّ الصِّبْيَانِ فَآيَسُ مِنْهُ لِشِدَّهِ مَا يَأْخُذُهُ فَإِنْ رَأَيْتَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَنْ تَدْعُوَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ بِالْعَافِيَهِ قَالَ فَدَعَا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ ثُمَّ قَالَ اكْتُبْ لَهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ سُورَهَ الْحَمْدِ بِزَعْفَرَانٍ وَ مِسْكٍ ثُمَّ اغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَ لْيَكُنْ شَرَابُهُ مِنْهُ شَهْراً وَاحِداً فَإِنَّهُ يُعَافَى مِنْهُ قَالَ فَفَعَلْنَا بِهِ لَيْلَهً وَاحِدَهً فَمَا عَادَتْ إِلَيْهِ وَ اسْتَرَحْنَا.(۱)

راوی گوید: مردی به امام صادق(علیه السلام) شکایت کرد و گفت: من یک پسری دارم که گاهی باد ام الصبیان او را گرفته و از سختی آن از فرزندم ناامید می شوم اگر نظرتان است دعایی کنید تا خداوند به او عافیت عطا کند، حضرت برای او دعا کرده و فرمودند: هفت مرتبه سوره حمد را با زعفران و مشک نوشته و با آب بشوی و تا یک ماه از آب آن بخورد که عافیت می یابد، مرد گوید: من یک شب آن را انجام دادم و آن حالت برنگشت و او و ما راحت شدیم.

عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ هَارُونَ أَنَّهُ كَتَبَ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) يَسْأَلُهُ عُوذَهً لِلرِّيَاحِ الَّتِي تَعْرِضُ لِلصِّبْيَانِ فَكَتَبَ إِلَيْهِ بِخَطِّهِ بِهَاتَيْنِ الْعُوذَتَيْنِ وَ زَعَمَ صَالِحٌ أَنَّهُ أَنْفَذَهُمَا إِلَيَّ إِبْرَاهِيمُ بِخَطِّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لا إِلهَ إِلَّا اللَّهُ وَ لَا رَبَّ لِي إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ لا شَرِيكَ لَهُ سُبْحَانَ اللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَ مَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ اللَّهُمَّ ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ رَبَّ مُوسَى وَ عِيسَى وَ إِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى إِلَهَ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْمَاعِيلَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ وَ

۱- طب الأئمه (علیهم السلام) ص ۸۸، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۴۸

الْأَسْبَاطِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ مَعَ مَا عَدَّدْتَ مِنْ آيَاتِكَ وَ بِعَظَمَتِكَ وَ بِمَا سَأَلَكَ بِهِ النَّبِيُّونَ وَ بِأَنَّكَ رَبُّ النَّاسِ كُنْتَ قَبْلَ كُلِّ شَيْ ءٍ وَ أَنْتَ بَعْدَ كُلِّ شَيْ ءٍ أَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ الَّذِي تُمْسِكُ بِهِ السَّمَاوَاتِ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِكَ وَ بِكَلِمَاتِكَ التَّامَّاتِ الَّتِي تُحْيِي بِهِ الْمَوْتَى أَنْ تُجِيرَ عَبْدَكَ فُلَاناً مِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا يَعْرُجُ إِلَيْهَا(۱) وَ مَا يَخْرُجُ مِنَ الْأَرْضِ وَ مَا يَلِجُ فِيهَا وَ سَلامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ كَتَبَ إِلَيْهِ أَيْضاً بِخَطِّهِ بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ إِلَى اللَّهِ وَ كَمَا شَاءَ اللَّهُ وَ أُعِيذُهُ بِعِزَّهِ اللَّهِ وَ جَبَرُوتِ اللَّهِ وَ قُدْرَهِ اللَّهِ وَ مَلَكُوتِ اللَّهِ هَذَا الْكِتَابُ مِنَ اللَّهِ شِفَاءٌ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ ابْنِ عَبْدِكَ وَ ابْنِ أَمَتِكَ عَبْدَي اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ.(۲)

راوی گوید: به امام باقر(علیه السلام) نامه نوشته و از او درخواست حرزی برای بیماری امّ الصبیان (جن زدگی) کرد و حضرت با خط خود این دو حرز را نوشتند: ۱-اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ... الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّالْعالَمِينَ و به جای لفظ فلانا در دعا اسم کودک ذکر شود ۲- بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ إِلَى اللَّهِ وَ كَمَا شَاءَ اللَّهُ ... صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ و به جای فلان بن فلان اسم بچه و پدرش نوشته شود .

عَنِ الصّادِق (علیه السلام): تَكْتُبُ الْحَمْدَ سَبْعاً بِزَعْفَرَانٍ وَ مِسْكٍ ثُمَّ اغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَ اسْقِ الصَّبِيَّ مِنْهُ شَهْرا.(۳)

۱- در بعضی نسخ " و ما یعرج فیها " آمده است .

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۵۷۲ ، عده الداعی ص ۲۸۰

۳- المصباح للکفعمی ص ۱۵۷

امام صادق(علیه السلام) در مورد درمان ام الصبیان فرمودند: سوره حمد هفت بار با زعفران و مشک نوشته شده و با آب شستشو شود و یک ماه به کودک خورانده شود .

۵) ایمن شدن کودک از نقص در بدن

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): إِذَا عُلِّقَت عَلَى الطِّفلِ أمِنَ مِنَ النَّقصِ . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر سوره بلد بر کودک آویزان شود از نقص در بدن ایمن گردد .

۶) حفظ کودکان در غروب و طلوع خورشید با خواندن حرز

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ إِبْلِیسَ عَلَیْهِ لَعَائِنُ اللَّهِ یَبُثُّ جُنُودَ اللَّیْلِ مِنْ حَیْثُ تَغِیبُ الشَّمْسُ وَ تَطْلُعُ فَأَكْثِرُوا ذِكْرَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِی هَاتَیْنِ السَّاعَتَیْنِ وَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ إِبْلِیسَ وَ جُنُودِهِ وَ عَوِّذُوا صِغَارَكُمْ فِی تِلْكَ السَّاعَتَیْنِ فَإِنَّهُمَا سَاعَتَا غَفْلَةٍ.(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: ابلیس که لعنت های خدا بر او باد سربازان شب خود را هنگام غروب خورشید و طلوع آن پخش می کند پس در این دو زمان زیاد یاد خدا کنید و از شر ابلیس و سربازانش به خدا پناه برید و برای کودکانتان در این دو زمان حرز بخوانید چرا که این دو، زمان غفلت هستند.

۱- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۶۵۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۵۲۲ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۵۰۲ ، مکارم الأخلاق ص ۳۰۵

۷) حرز خواندن هنگام چشم خوردن کودکان

اشاره

رُوِیَ عَنِ النَّبِیّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: کَادَتِ الْعَیْنُ تَسْبِقُ الْقَدَرَ وَ دُخِلَ عَلَیْهِ بِابْنَیْ جَعْفَرِ بْنِ أَبِی طَالِبٍ وَ هُمَا ضَارِعَانِ فَقَالَ مَا لِی أَرَاهُمَا ضَارِعَیْنِ قَالُوا تُسْرِعُ إِلَیْهِمَا الْعَیْنُ فَقَالَ اسْتَرْقُوا لَهُمَا .(۱)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند : چشم زخم نزدیک است که بر قَدَر الهی سبقت بگیرد و دو پسر جعفر بن ابی طالب نزد پیامبر (صلی الله علیه و اله) آورده شدند ، حضرت فرمودند: چه شده که این دو را ضعیف و نحیف می بینم؟ گفتند : چشم زخم به آنان گرفته است ، حضرت فرمودند : جادوگران را برای آن دو بخواهید .

راه چشم نکردن فرزندان خود

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) مَنْ حَلِیَ فِی عَیْنِهِ شَیْ ءٌ مِنَ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ فَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ مُنِعَ أَ لَا تَرَی إِلَی قَوْلِهِ تَعَالَی«وَ لَوْ لا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَکَ قُلْتَ ما شاءَ اللَّهُ لا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ (۲)» .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که اهل و مال و فرزندش در چشمش خوش آید بگوید: مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ که با آن چشم نمی شوند. آیا کلام خداوند را ندیدی: (چرا وقتی به باغ خود وارد شدی نگفتی ما شاءَ اللَّهُ لا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ).

۱- عوالی اللئالی ج ۱ ص ۷۷ ، مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۹۲

۲- سوره کهف آیه ۳۹

۳- بحار الأنوار ج ۹۰ ص ۲۷۵

دعای رفع چشم زخم از فرزندان

عَنِ الْحَرْثِ عَنْ عَلِيٍّ(علیه السلام) أَتَى النَّبِيَّ (صلی الله علیه و اله) فَوَافَقَهُ مُغْتَمّاً فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَا هَذَا الْغَمُّ الَّذِي أَرَاهُ فِي وَجْهِكَ قَالَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ أَصَابَتْهُمَا عَيْنٌ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ صَدِّقِ الْعَيْنَ فَإِنَ الْعَيْنَ حَقٌ ثُمَّ قَالَ أَ فَلَا عَوَّذْتَهُمَا بِهَذِهِ الْكَلِمَاتِ قَالَ وَ مَا هُنَّ يَا جَبْرَئِيلُ فَقَالَ قُلِ اللَّهُمَّ يَا ذَا السُّلْطَانِ الْعَظِيمِ وَ الْمَنِّ الْقَدِيمِ وَ الْوَجْهِ الْكَرِيمِ يَا ذَا الْكَلِمَاتِ التَّامَّاتِ وَ الدَّعَوَاتِ الْمُسْتَجَابَاتِ عَافِ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ مِنْ أَنْفُسِ الْجِنِّ وَ أَعْيُنِ الْإِنْسِ فَقَالَهَا النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) فَقَامَا يَلْعَبَانِ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ النَّبِيُّ لِأَصْحَابِهِ عَوِّذُوا نِسَاءَكُمْ وَ أَوْلَادَكُمْ بِهَذِهِ التَّعْوِيذِ فَإِنَّهُ لَا يَتَعَوَّذُ الْمُتَعَوِّذُونَ بِمِثْلِهِ.(۱)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: جبرئیل نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) و ایشان را غمناک دید، عرضه داشت: ای محمد این چه غمی است که در صورت تو می‌بینم، فرمودند: چشم زخم به حسن و حسین(علیهما السلام) گرفته است، جبرئیل گفت: ای محمد چشم زخم را تصدیق کن که حق است آیا این حرز و کلمات را برای آن ها نمی خوانی؟ حضرت فرمودند: آن کلمات چه هستند؟ گفت: اللَّهُمَّ يَا ذَا السُّلْطَانِ الْعَظِيمِ وَ الْمَنِّ الْقَدِيمِ وَ الْوَجْهِ الْكَرِيمِ يَا ذَا الْكَلِمَاتِ التَّامَّاتِ وَ الدَّعَوَاتِ الْمُسْتَجَابَاتِ عَافِ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ مِنْ أَنْفُسِ الْجِنِّ وَ أَعْيُنِ الْإِنْسِ ، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) آن را گفتند و حسن و حسین(علیهما السلام) ایستادند و شروع به بازی مقابل ایشان کردند، حضرت به اصحاب خود فرمودند: زنان و فرزندانتان را به این حرز حفظ کنید که کسی به مثل آن حرزی نخوانده است .

۱- المجتنی من الدعاء المجتبی ص ۲۸

بیان: برای استفاده از این حرز به جای کلمات حسن و حسین (علیهما السلام) اسم مورد نظر را قرار داده شود.

مراحل سِنّی تربیت فرزند

قَالَ الصَّادِقِ ﷺ(علیه السلام): دَعِ ابْنَکَ یَلْعَبْ سَبْعَ سِنِینَ وَ یُؤَدَّبْ سَبْعَ سِنِینَ(۱) وَ أَلْزِمْهُ نَفْسَکَ سَبْعَ سِنِینَ فَإِنْ أَفْلَحَ وَ إِلَّا فَإِنَّهُ مِمَّنْ لَا خَیْرَ فِیهِ .(۲)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: پسرت را در هفت سال اول رها کن تا بازی کند و در هفت سال دوم قرآن تعلیم داده شود و در هفت سال سوم به اوحلال و حرام را یاد بده، اگر رستگار شد که شد اگر نشد او از کسانی است که خیری در او نیست .

عَنْ یُونُسَ بْنِ یَعْقُوبَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: أَمْهِلْ صَبِیَّکَ حَتَّی یَأْتِیَ لَهُ سِتُّ سِنِینَ ثُمَ ضُمَّهُ إِلَیْکَ سَبْعَ سِنِینَ فَأَدِّبْهُ بِأَدَبِکَ فَإِنْ قَبِلَ وَ صَلَحَ وَ إِلَّا فَخَلِّ عَنْهُ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: تا ۶ سالگی به کودک خود مهلت بده (کنایه از بازی کردن کودک) سپس تا هفت سال او را تربیت دینی کن اگر قبول کرد و اصلاح شد که هیچ اگر نشد او را رها کن.

۱- در الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۶ این عبارت نیست.

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۲ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۵

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۳

عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: الْغُلَامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ وَ يَتَعَلَّمُ الْكِتَابَ(۱) سَبْعَ سِنِينَ وَ يَتَعَلَّمُ الْحَلَالَ وَ الْحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پسر در هفت سال اول بازی کند و در هفت سال دوم قرآن یاد بگیرد و در هفت سال سوم مسائل حرام و حلال را بیاموزد.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَوْلَادُنَا أَكْبَادُنَا صُغَارُهُمْ أُمَرَاؤُنَا كُبَرَاؤُهُمْ أَعْدَاؤُنَا وَ إِنْ عَاشُوا فَتَنُونَا وَ إِنْ مَاتُوا حَزَنُونَا.(۳)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندان ما جگرهای ما هستند، کوچکشان امر کننده ما و بزرگشان دشمن ما است و اگر زنده باشند موجب امتحان شدن ما و اگر بمیرند موجب غم و اندوه ما می گردند .

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام): يُرَخَّى الصَّبِيُّ (۴) سَبْعاً وَ يُؤَدَّبُ سَبْعاً وَ يُسْتَخْدَمُ سَبْعاً وَ مُنْتَهَى طُولِهِ فِي ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ سَنَةً وَ عَقْلِهِ فِي خَمْسٍ وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً وَ مَا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ فَبِالتَّجَارِبِ.(۵)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کودک در هفت سال اول رها شود (برای بازی کردن) و در هفت سال دوم مورد تربیت و تعلیم مسائل دین واقع شده و در هفت سال سوم به خدمت و کار گرفته شود و انتهای رشد قد او در ۲۳ سالگی

۱- در تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۱ " فی الکُتَّاب " آمده است .

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۵

۳- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۰۵ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۷

۴- در من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۲ و وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۵ " یُربَّی الصبی " آمده است .

۵- مکارم الأخلاق ص ۲۲۲ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۶

است و انتهای رشد عقلش تا ۳۵ سالگی است و بعد از آن عقل با تجربه زیاد می شود.

قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) الْوَلَدُ سَیِّدٌ سَبْعَ سِنِینَ وَ عَبْدٌ سَبْعَ سِنِینَ وَ وَزِیرٌ سَبْعَ سِنِینَ فَإِنْ رَضِیتَ أَخْلَاقَهُ لِإِحْدَی وَ عِشْرِینَ وَ إِلَّا فَاضْرِبْ عَلَی جَنْبِهِ فَقَدْ أَعْذَرْتَ إِلَی اللَّهِ تَعَالَی.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزند هفت سال اول آقا و امر کننده و هفت سال دوم فراگیرنده علم و هفت سال سوم عهده دار مسئولیت است، پس اگر در سن ۲۱ سالگی از اخلاـ ق او راضی بودی که هیچ وگرنه او را بزن که نزد خداوند معذور هستی.بیان: طبق امر کننده بودن فرزند، پدر و مادر باید احترام او را داشته و با رعایت شرایط، امر او را انجام دهند و طبق علم آموزی، مسائل دین و قرآن را به او یاد دهند و طبق مسئولیت پذیری وی، پدر و مادر در حد توان در انجام کارها او را شریک کنند.

قَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام): وَلَدُکَ رَیحَانَتُکَ سَبعاً وَ خَادِمُکَ سَبعاً ثُمَّ هُوَ عَدُوُّکَ أو صَدِیقُک.(۲)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: فرزندت هفت سال دسته گل تو و هفت سال خدمتکار توست سپس یا دشمن توست و یا دوست تو.

۱- مکارم الأخلاق ص ۲۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۶

۲- ابن ابی الحدید شرح نهج البلاغه ج ۲۰ ص ۳۴۳

موضوعات تربیتی فرزند

۱) آوردن کودکان در نماز جماعت

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الصِّبْیَانِ إِذَا صَفُّوا فِی الصَّلَاهِ الْمَکْتُوبَهِ قَالَ لَا تُؤَخِّرُوهُمْ عَنِ الصَّلَاهِ وَ فَرِّقُوا بَیْنَهُمْ.(۱)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) درباره به صف ایستادن کودکان در نمازهای واجب سوال کردم، فرمودند: آنان را از نماز عقب نرانید و بین آن ها در صف جدایی اندازید.

۲) زینت کردن فرزندان به طلا و نقره

عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) عَنِ الذَّهَبِ یُحَلَّی بِهِ الصِّبْیَانُ فَقَالَ کَانَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ(علیهما السلام) یُحَلِّی وُلْدَهُ وَ نِسَاءَهُ بِالذَّهَبِ وَ الْفِضَّهِ. (۲)راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره زینت کردن کودکان با طلا سوال کردم، فرمودند: امام سجاد(علیه السلام) فرزندان و زنانشان را با طلا و نقره زینت می کردند.

۳) عدم نگاه به عورت فرزند و برعکس

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا یَدْخُلُ الرَّجُلُ مَعَ ابْنِهِ الْحَمَّامَ فَیَنْظُرَ إِلَی عَوْرَتِهِ وَ قَالَ لَیْسَ لِلْوَالِدَیْنِ أَنْ یَنْظُرَا إِلَی عَوْرَهِ الْوَلَدِ وَ لَیْسَ لِلْوَلَدِ أَنْ یَنْظُرَ إِلَی

۱- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۲ ص ۳۸ ، الکافی (ط-الإسلامیه) ج ۳ ص ۴۰۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷۵ ، وسائل الشیعه ج ۵ ص ۱۰۳ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۶۳

عَوْرَهِ الْوَالِدِ وَ قَالَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) النَّاظِرَ وَ الْمَنْظُورَ إِلَيْهِ فِی الْحَمَّامِ بِلَا مِئْزَرٍ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) از قول پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: این گونه نباشد که کسی با پسرش وارد حمام شود و عورت او را ببیند، پدر و مادر نباید عورت فرزند را ببینند و فرزند نباید عورت پدر را ببیند و فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) شخص بیننده عورت و شخص دیده شده بدون پوشش در حمام را لعن کردند.

عَن مُحَمَّدِ بنِ بَیَاض : رُفِعتُ إِلَی رَسُولِ اللهِ (صلی الله علیه و اله) فِی صِغَرِی وَ عَلَیَّ خِرقَهٌ وَ قَد کُشِفَت عَورَتِی فَقَالَ : غَطُّوا حُرمَهَ عَورَتِهِ فَإِنَّ حُرمَهَ عَورَهِ الصَّغِیرِ کَحُرمَهِ عَورَهِ الکَبِیرِ وَ لا یَنظُرُ اللهُ إِلَی کاشِفِ عَورَه .(۲)راوی گوید: در نوزادی من را به خدمت پیامبر(صلی الله علیه و اله) بردند در حالی که پارچه روی من کنار رفته و عورتم آشکار بود. ایشان فرمودند: حریم عورتش را بپوشانید که حرمت عورت کودک مانند حرمت عورت بزرگسال است و خداوند به آشکار کننده عورت نگاه نمی کند .

۴) نیکی به فرزندان و علت آن

اشاره

رُوِیَ أَنَّهُ قَالَ بَرُّوا أَوْلَادَکُمْ وَ أَحْسِنُوا إِلَیْهِمْ فَإِنَّهُمْ یَظُنُّونَ أَنَّکُمْ تَرْزُقُونَهُمْ.(۳)

روایت شده است: به فرزندانتان نیکی و احسان کنید چرا که آنان فکر می کنند شما روزی دهنده آنها هستید.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۰۳ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۵۶

۲- المستدرک علی الصحیحین ج ۳ ص ۲۸۸ ، الإصابه ج ۶ ص ۲۵

۳- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص۳۳۶ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۷۷

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) رَحِمَ اللَّهُ وَالِدَيْنِ أَعَانَا وَلَدَهُمَا عَلَى بِرِّهِمَا.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند پدر و مادری را رحمت کند که فرزندشان را در نیکی به خودشان یاری دهند (یعنی به فرزندشان نیکی کنند تا او هم نیکی کند) .

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): يَلْزَمُ الْوَالِدَيْنِ مِنَ الْعُقُوقِ لِوَلَدِهِمَا إِذَا كَانَ الْوَلَدُ صَالِحاً مَا يَلْزَمُ الْوَلَدَ لَهُمَا.(۲)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آن چه از نیکی کردن و عدم آزار و بی احترامی برای فرزندان نسبت به پدر و مادر است، برای پدر و مادر هم نسبت به فرزند اگر صالح باشد نیز وجود دارد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): يَا عَلِيُّ يَلْزَمُ الْوَالِدَيْنِ مِنْ عُقُوقِ وَلَدِهِمَا مَا يَلْزَمُ الْوَلَدَ لَهُمَا مِنْ عُقُوقِهِمَا.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی آنچه که برای فرزندان نسبت به پدر و مادر از احسان و نیکی کردن و عدم آزردن است برای پدر و مادر هم نسبت به فرزندان است.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۲ ، الجعفریات ص ۱۸۷

۲- الخصال ج ۱ ص ۵۵ ، جامع الأخبار للشعیری ص ۸۴ ، تفسیر نورالثقلین ج ۳ ص ۱۵۰

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۳۷۲ ، مکارم الأخلاق ص ۴۴۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۰

قَالَ أَمِيرُالمُؤمنِين(علیه السلام) عَلَیْکَ بِلُزُومِ الْحَلَالِ وَ حُسْنِ الْبِرِّ بِالْعِیَالِ وَ ذِکْرِ اللَّهِ فِی کُلِّ حَالٍ.(۱)

امیرالمومنین (علیه السلام) فرمودند: بر شما باد به رزق حلال و نیکی کردن به خانواده و یاد خداوند در هر حال .

نیکی به فرزند مساوی نیکی به پدر و مادر

أَرْوِی عَنِ الْعَالِمِ(علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ لِرَجُلٍ أَ لَکَ وَالِدَانِ فَقَالَ لَا فَقَالَ أَ لَکَ وَلَدٌ قَالَ نَعَمْ قَالَ لَهُ بَرَّ وَلَدَکَ یُحْسَبْ لَکَ بِرُّ وَالِدَیْکَ.(۲)امام رضا(علیه السلام) به شخصی فرمودند: آیا پدر و مادر داری؟ گفت: نه، فرمودند: فرزند داری؟ گفت: بله، حضرت فرمودند: به فرزند خود نیکی کن که برای تو نیکی به پدر و مادر حساب می‌شود.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): بِرُّ الرَّجُلِ بِوَلَدِهِ بِرُّهُ بِوَالِدَیْهِ .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نیکی شخص به فرزندش، معادل نیکی او به پدر و مادرش است.

عَنْ أَبِی طَالِبٍ رَفَعَهُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: قَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ مَنْ أَبَرُّ قَالَ وَالِدَیْکَ قَالَ قَدْ مَضَیَا قَالَ بَرَّ وَلَدَکَ.(۴)

۱- عیون الحکم و المواعظ للیثی ص ۳۳۴ ، غرر الحکم ص ۴۴۶

۲- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص۳۳۶ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۷۷

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۳ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۴

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۹ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۳ ، عده الداعی ص ۸۸

راوی گوید: فردی از انصار به امام صادق(علیه السلام) عرضه داشت به چه کسی نیکی کنم؟ فرمودند: به پدر و مادرت،گفت: فوت شده اند، فرمودند: به فرزندت نیکی کن.

اثر نیکی به فرزندان

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : مَنْ حَسُنَ بِرُّهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ مُدَّ لَهُ فِي عُمُرِه .(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : کسی که خوب به خانواده اش نیکی کند عمرش زیاد گردد.

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: إِنَّمَا سُمُّوا الْأَبْرَارَ لِأَنَّهُمْ بَرُّوا الْآبَاءَ وَ الْأَبْنَاءَ وَ الْإِخْوَانَ.(۲)امیرالمؤمنین(علیه السلام) به نقل از پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نامیده شدن ابرار به این اسم به خاطر نیکی به پدران و فرزندان و برادران دینی است.

۵) یاد دادن شنا و تیر اندازی به فرزندان

فِي الْخَبَرِ عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمُ الْعَوْمَ.(۳)

در روایت آمده است: به فرزندان خود شنا کردن یاد دهید .

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام): قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمُ السِّبَاحَةَ وَ الرِّمَايَةَ.(۴)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۰۵ ، الأمالی للطوسی ج ۲۴۵ ، وسائل الشیعه ج ۱ ص ۵۶ ، ارشادالقلوب للدیلمی ج ۱ ص ۱۳۴

۲- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۷۰ ، الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص ۳۳۶ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۲۹۶

۳- کنز الفوائد ج ۲ ص ۲۲۴

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷ ، وسائل الشیعه ج ۱۷ ص ۳۳۱

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به فرزندان خود شنا کردن و تیراندازی را یاد دهید.

عَنِ السَّکُونِیِّ عَن أَبِی عَبـدِاللهِ (علیه السـلام) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صـلی الله علیه و اله): حَقُّ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ إِذَا کَانَ ذَکَراً أَنْ یَسْتَفْرِهَ أُمَّهُ وَ یَسْتَحْسِنَ اسْمَهُ وَ یُعَلِّمَهُ کِتَابَ اللَّهِ وَ یُطَهِّرَهُ وَ یُعَلِّمَهُ السِّبَاحَهَ.(۱)پیامبر(صـلی الله علیه و اله) فرمودند: حق فرزند بر پدر اگر پسـر باشـد این است که مادر پسـر را اکرام کرده و به او ناسـزا نگوید و اسم نیکو بر وی گذارد و قرآن به او تعلیم داده و او را ختنه کند و شنا به او یاد دهد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): عَلِّمُوا بَنِیکُم الرَّمَی فَإِنَّهُ نِکایَهُ العَدُوّ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به پسرانتان تیراندازی یاد دهید، چرا که مایه پیروزی بر دشمنان است.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): عَلِّمُوا أبنَائَکُم السِّباحَهَ وَ الرَّمیَ وَ المَرأهَ المِغزَلَ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به پسرانتان شنا و تیراندازی یاد دهید و به دختر ریسندگی.

۶) کمک کردن به فرزندان در عاق نشدن

عَنْ یُونُسَ بْنِ رِبَاطٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السـلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صـلی الله علیه و اله) رَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَی بِرِّهِ قَالَ قُلْتُ کَیْفَ یُعِینُهُ عَلَی بِرِّهِ قَـالَ یَقْبَلُ مَیْسُورَهُ وَ یَتَجَاوَزُ عَنْ مَعْسُورِهِ وَ لَا یُرْهِقُهُ وَ لَا یَخْرَقُ بِهِ فَلَیْسَ بَیْنَهُ وَ بَیْنَ أَنْ یَصِـیرَ فِی حَـدٍّ مِنْ حُدُودِ الْکُفْرِ إِلَّا أَنْ یَدْخُلَ فِی

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۲

۲- الفردوس ج ۳ ص ۱۱ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۴۳

۳- شعب الإیمان ج ۶ ص ۴۰۱ ، الجامع الصغیر ج ۱ ص ۴۱۲

عُقُوقٍ أَوْ قَطِيعَهِ رَحِمٍ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه واله) الْجَنَّهُ طَيِّبَهٌ طَيِّبَهَا اللَّهُ وَ طَيَّبَ رِيحَهَا يُوجَدُ رِيحُهَا مِنْ مَسِيرَهِ أَلْفَىْ عَامٍ وَ لَا يَجِدُ رِيحَ الْجَنَّهِ عَاقٌّ وَ لَا قَاطِعُ رَحِمٍ وَ لَا مُرْخِي الْإِزَارِ خُيَلَاءَ .(۱)

راوی به نقل از امام صادق(علیه السلام) گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند رحمت کند کسی را که فرزندش را بر نیکی کردن به خودش (پدر یا مادر) یاری دهد، راوی گوید: گفتم چگونه او را بر نیکی کردن نسبت به خودش یاری دهد؟ فرمودند: کار کم او را قبول و از کار سخت او درگذرد و کاری را که توانایی آن را ندارد بر عهده اش نگذارد و به او نسبت جهل ندهد، چرا که با عاق گشتن و قطع رحم کردن در حدی از کفر داخل می شود، سپس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهشت معطر و خوش بو است و خداوند باد آن را هم خوش بو قرار داده که از مسیر دو هزار سال این بو درک می شود و عاق والدین و قطع کننده رحم و کشاننده لباس روی زمین از روی تکبر، این بو را استشمام نمی کند.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلى الله عليه و اله) يَا عَلِيُّ لَعَنَ اللَّهُ وَالِدَيْنِ حَمَلَا وَلَدَهُمَا عَلَى عُقُوقِهِمَا يَا عَلِيُّ يَلْزَمُ الْوَالِدَيْنِ مِنْ عُقُوقِ وَلَدِهِمَا مَا يَلْزَمُ الْوَلَدَ لَهُمَا مِنْ عُقُوقِهِمَا يَا عَلِيُّ رَحِمَ اللَّهُ وَالِدَيْنِ حَمَلَا وَلَدَهُمَا عَلَى بِرِّهِمَا.(۲)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند : ای علی خداوند لعنت کند پدر و مادری که فرزندشان را به سمت عاق شدن می کشانند، ای علی آنچه که برای فرزندان نسبت به پدر و مادر از احسان و نیکی کردن و عدم آزردن است برای پدر و مادر هم نسبت

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۰ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۳ ، السرائر ج ۳ ص ۵۹۵

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۳۷۲ ، مکارم الأخلاق ص ۴۴۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۰

به فرزندان است، ای علی خداوند رحمت کند پدر و مادری که فرزندشان را به نیکی کردن به خودشان سوق می دهند.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): رَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بِرِّهِ وَ هُوَ أَنْ يَعْفُوَ عَنْ سَيِّئَتِهِ وَ يَدْعُوَ لَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّه .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند رحمت کند کسی را که فرزندش را در نیکی کردن به خودش(پدر و مادر) یاری دهد و آن این است که از بدی هایش درگذرد و برای آنچه بین او و خداوند است دعا کند.

قَالَ رَسُولُ الله(صلی الله علیه و اله) : رَحِمَ اللَّهُ عَبْداً أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بِرِّهِ بِالْإِحْسَانِ إِلَيْهِ .(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند رحمت کند بنده ای را که فرزندش را در نیکی به خودش به واسطه احسان یاری دهد.

۷) تعلیم قرآن به آنها

اشاره

عَنِ السَّكُونِيِّ عَن أَبِي عَبدِاللهِ (علیه السلام) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ إِذَا كَانَ ذَكَراً ... وَ يُعَلِّمَهُ كِتَابَ اللَّهِ ... وَ إِذَا كَانَتْ أُنْثَى ... وَ يُعَلِّمَهَا سُورَةَ النُّورِ وَ لَا يُعَلِّمَهَا سُورَةَ يُوسُفَ .(۳)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: حق فرزند بر پدر اگر پسر باشد این است که ... قرآن به او یاد دهد ... و اگر دختر باشد ... سوره نور را به او یاد دهد و سوره یوسف را یاد ندهد.

۱- بحار الأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۸

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۹

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۲

عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: الْغُلَامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ وَ يَتَعَلَّمُ الْكِتَابَ(۱) سَبْعَ سِنِينَ وَ يَتَعَلَّمُ الْحَلَالَ وَ الْحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پسر در هفت سال اول بازی کند و در هفت سال دوم قرآن یاد بگیرد و در هفت سال سوم مسائل حرام و حلال را بیاموزد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): خِيَارُكُم مَن تَعَلَّمَ القُرآنَ وَ عَلَّمَهُ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین شما کسی است که قرآن را بیاموزد و بیاموزاند.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ يَس فَإِنَّهَا رَيْحَانَهُ الْقُرْآنِ.(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: به فرزندانتان سوره یس را یاد دهید که آن گل خوش بوی قرآن است.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَن قَرَأ القُرآنَ قَبلَ أن يَحتَلِمَ فَقَد اُوتِيَ الحُكمَ صَبِيّاً .(۵)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که در کودکی قرآن بخواند به تحقیق در کودکی به او حکمت داده شده است.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): سُورَهُ الوَاقِعَه سُورَهُ الغِنَى فَاقرَؤوهَا وَ عَلِّمُوا أولادَكُم .(۶)

۱- در تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۱ " فی الکُتَّاب " آمده است .
۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۵
۳- الأمالی (للطوسی) ص ۳۵۷ ، سنن ابن ماجه ج ۱ ص ۷۷
۴- الأمالی (للطوسی) ص۶۷۷ ، البرهان ج ۴ ص ۵۶۲
۵- شعب الإیمان ج ۲ ص ۳۳۰ ، الدر المنثور ج ۵ ص ۴۸۵
۶- الدر المنثور ج ۸ ص ۳

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: سوره واقعه سوره بی نیازی و غنی شدن است، آن را بخوانید و به فرزندانتان بیاموزید.

وَفَدَ غَالِبُ بْنُ صَعْصَعَهَ عَلَى عَلِيٍّ (علیه السلام) وَ مَعَهُ ابْنُهُ اَلْفَرَزْدَقُ ... ثُمَّ قَالَ يَا أَبَا الْأَخْطَلِ مَنْ هَذَا الْغُلَامُ مَعَكَ قَالَ ابْنِي وَ هُوَ شَاعِرٌ قَالَ عَلِّمْهُ اَلْقُرْآنَ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الشِّعْرِ.(۱)

غالب فرزند صعصعه نزد امیرالمؤمنین(علیه السلام) رفت و فرزندش فرزدق نیز با او بود، حضرت فرمودند: ای ابو اخطل این نوجوان همراهت کیست؟ گفت: فرزندم و شاعر است، حضرت فرمودند: به وی قرآن بیاموز که برایش از شعر بهتر است.

اثر تعلیم قرآن به فرزند توسط پدر و مادر

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّ الْقُرْآنَ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَهِ بِالرَّجُلِ الشَّاحِبِ يَقُولُ لِرَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: يَا رَبِ هَذَا أَظْمَأْتُ نَهَارَهُ وَ أَسْهَرْتُ لَيْلَهُ وَ قَوَّيْتُ فِي رَحْمَتِكَ طَمَعَهُ وَفَسَحْتُ فِي مَغْفِرَتِكَ أَمَلَهُ فَكُنْ عِنْدَ ظَنِّي فِيكَ وَ ظَنِّهِ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَعْطُوهُ الْمُلْكَ بِيَمِينِهِ وَ الْخُلْدَ بِشِمَالِهِ وَ اقْرِنُوهُ بِأَزْوَاجِهِ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ وَ اكْسُوا وَالِدَيْهِ حُلَّهً لَا تَقُومُ لَهَا الدُّنْيَا بِمَا فِيهَا. فَيَنْظُرُ إِلَيْهِمَا الْخَلَائِقُ فَيُعَظِّمُونَهُمَا(۲) وَ يَنْظُرَانِ إِلَى أَنْفُسِهِمَا فَيَعْجَبَانِ مِنْهَا وَ يَقُولَانِ: يَا رَبَّنَا أَنَّى لَنَا هَذِهِ وَ لَمْ تَبْلُغْهَا أَعْمَالُنَا فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: وَ مَعَ هَذَا تَاجُ الْكَرَامَهِ لَمْ يَرَ مِثْلَهُ الرَّاءُونَ وَ لَا يَسْمَعُ بِمِثْلِهِ السَّامِعُونَ وَ لَا يَتَفَكَّرُ فِي مِثْلِهِ الْمُتَفَكِّرُونَ. فَيُقَالُ: هَذَا بِتَعْلِيمِكُمَا وَلَدَكُمَا الْقُرْآنَ وَ تَبْصِيرِكُمَا إِيَّاهُ بِدِينِ الْإِسْلَامِ وَ رِيَاضَتِكُمَا إِيَّاهُ عَلَى حُبِّ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَ عَلِيٍّ وَلِيِّ اللَّهِ وَ تَفْقِيهِكُمَا إِيَّاهُ بِفِقْهِهِمَا لِأَنَّهُمَا اللَّذَانِ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ لِأَحَدٍ إِلَّا بِوَلَايَتِهِمَا وَ مُعَادَاهِ أَعْدَائِهِمَا عَمَلًا وَ إِنْ كَانَ مِلْ ءَ مَا بَيْنَ الثَّرَى إِلَى الْعَرْشِ ذَهَباً تَصَدَّقَ

۱- ابن ابی الحدید شرح نهج البلاغه ج ۱۰ ص ۲۱ ، کنزالعمال ج ۲ ص ۲۸۸

۲- در البرهان ج ۱ ص ۲۸۸ " فیغبطونهما " آمده است.

بِهِ فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَتِلْکَ مِنَ الْبِشَارَاتِ الَّتِی یُبَشَّرُونَ بِهَا وَ ذَلِکَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ:«وَ بُشْری لِلْمُؤْمِنِینَ(۱)» شِیعَهِ مُحَمَّدٍ وَ عَلِیٍّ وَ مَنْ تَبِعَهُمْ مِنْ أَخْلَافِهِمِ وَ ذَرَارِیِّهِمْ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در روز قیامت قرآن به صورت شخصی لاغر و رنگ پریده بیاید و به خداوند متعال گوید: پروردگارا، این شخص را من هنگام روز از خود سیرابش کردم و هنگام شب او را بیدار نگه داشتم و طمع او را نسبت به رحمتت زیاد کردم و امید او را نسبت به آمرزش ات فزونی دادم پس گمان خوب من و او را نسبت به خودت عملی کن، خداوند متعال فرماید: به دست راست او فرمانروایی و مُلک عطا کنید و به دست چپش جاودانگی در بهشت و او را همراه با همسران بهشتی کرده و به پدر و مادر او حله ایپوشانید که دنیا و آنچه در آن است به پای آن نرسد، پس مردم به آن دو نگاه کرده و آنان را بزرگ می دارند و آن دو به خود نگاه می کنند و به شگفت می آیند و گویند: پروردگارا این از کجا آمد، اعمال ما به اندازه این پوشش نبود، خداوند متعال فرماید: همراه این پوشش، تاج کرامت هم نصیب شما می شود که بیننده ای تا به حال آن را ندیده و شنونده ای آن را نشنیده و متفکری در مورد آن تفکر نکرده است و گفته می شود این پاداش به خاطر یاد دادن قرآن به فرزندتان و روشنگری آنها نسبت به دین اسلام و تمرین آنها بر محبت محمد پیامبر خدا (صلی الله علیه و اله) و علی ولی الله(علیه السلام) و تعلیم دادن فقه و احکام پیامبر (صلی الله علیه و اله) و علی (علیه السلام) به او است چرا که آن دو کسانی هستند که خداوند عمل کسی را قبول نمی کند جز با دوست داشتن آنها و دشمن داشتن دشمنان آنها اگر چه به اندازه زمین تا عرش خداوند طلا در راه خدا صدقه دهد و این از بشارت هایی است که

۱- سوره بقره آیه ۹۷

۲- التفسیر المنسوب إلی الإمام الحسن العسکری (علیه السلام) ص ۴۴۹ ، بحارالأنوار ج ۸۹ ص ۳۲

مومنان به آن بشارت داده می شوند و این قول خداوند است: (و بشارت برای مومنین است) یعنی شیعه محمد (صلی الله علیه و اله) و علی (علیه السلام) و فرزندان آنها .

عَنِ الْفَضْلِ بْنِ أَبِی قُرَّهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): ... وَ مَنْ عَلَّمَهُ الْقُرْآنَ دُعِیَ بِالْأَبَوَیْنِ فَیُکْسَیَانِ حُلَّتَیْنِ یُضِی ءُ مِنْ نُورِهِمَا وُجُوهُ أَهْلِ الْجَنَّهِ.(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ... کسی که به فرزند قرآن یاد دهد، به پدر و مادر او دو حله بهشتی پوشانده شود که از نورش صورت های بهشتیان روشن گردد .

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ عَلَّمَ وَلَدَهُ الْقُرْآنَ فَکَأَنَّمَا حَجَّ الْبَیْتَ عَشَرَهَ آلَافِ حِجَّهٍ وَ اعْتَمَرَ عَشَرَهَ آلَافِ عُمْرَهٍ وَ أَعْتَقَ عَشَرَهَ آلَافِ رَقَبَهٍ مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِیلَ وَ غَزَا عَشَرَهَ آلَافِ غَزْوَهٍ وَ أَطْعَمَ عَشَرَهَ آلَافِ مِسْکِینٍ مُسْلِمٍ جَائِعٍ وَ کَأَنَّمَا کَسَی عَشَرَهَ آلَافِ عَارٍ مُسْلِمٍ وَ یُکْتَبُ لَهُ بِکُلِّ حَرْفٍ عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَ یُمْحَی عَنْهُ عَشْرُ سَیِّئَاتٍ وَ یَکُونُ مَعَهُ فِی قَبْرِهِ حَتَّی یُبْعَثَ وَ یَثْقُلُ مِیزَانُهُ وَ یُجَاوَزُ بِهِ عَلَی الصِّرَاطِ کَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ وَ لَمْ یُفَارِقْهُ الْقُرْآنُ حَتَّی یَنْزِلَ بِهِ مِنَ الْکَرَامَهِ أَفْضَلَ مَا یَتَمَنَّی.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که به فرزندش قرآن یاد دهد مثل آن است ده هزار مرتبه حج و ده هزار مرتبه عمره به جا آورده و ده هزار بنده از فرزندان حضرت اسماعیل را آزاد کرده و ده هزار مسلمان فقیر و گرسنه را غذا داده و ده هزار مسلمان بی لباس را لباس دار کرده است و برای او به اندازه هر حرف قرآن ده حسنه نوشته شده و ده گناه از او محو گردد و قرآن همراه او در قبر بوده تا اینکه مبعوث شود و ترازوی عمل او را سنگین کرده و و او را همچون

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۹ ، عدهالداعی ص ۸۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۵

۲- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۴۹ ، بحارالأنوار ج ۸۹ ص ۱۸۹

برق کور کننده آسمان از پل صراط عبور داده و قرآن از او جدا نشده تا اینکه بیشتر از آنچه آرزو دارد از کرامت برای او نازل می کند .

دفع شدن عذاب به خاطر کودکان قرآن آموز

عَنِ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَهَ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام): إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَيَهُمُّ بِعَذَابِ أَهْلِ الْأَرْضِ جَمِيعاً لَا يُحَاشِي مِنْهُمْ أَحَداً إِذَا عَمِلُوا بِالْمَعَاصِي وَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ فَإِذَا نَظَرَ إِلَى الشِّيبِ نَاقِلِي أَقْدَامِهِمْ إِلَى الصَّلَاهِ وَ الْوِلْدَانِ يَتَعَلَّمُونَ الْقُرْآنَ رَحِمَهُمْ فَأَخَّرَ ذَلِكَ عَنْهُمْ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال همت می کند تمام اهل زمین را به خاطر معصیت ها و انجام سیئات عذاب کند و کسی را استثناء نکند پس وقتی به پیرمردها نگاه می کند که در راه انجام نماز قدم بر می دارند و کودکانی که قرآن یاد می گیرند، به آنها رحم کرده و عذاب را به تأخیر می اندازد .

جوان و قرآن

عَنْ مِنْهَالٍ الْقَصَّابِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَ هُوَ شَابٌّ مُؤْمِنٌ اخْتَلَطَ الْقُرْآنُ بِلَحْمِهِ وَ دَمِهِ وَ جَعَلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَعَ السَّفَرَهِ الْكِرَامِ الْبَرَرَهِ وَ كَانَ الْقُرْآنُ حَجِيزاً عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَهِ يَقُولُ يَا رَبِّ إِنَّ كُلَّ عَامِلٍ قَدْ أَصَابَ أَجْرَ عَمَلِهِ غَيْرَ عَامِلِي فَبَلِّغْ بِهِ أَكْرَمَ عَطَايَاكَ قَالَ فَيَكْسُوهُ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ حُلَّتَيْنِ مِنْ حُلَلِ الْجَنَّهِ وَ يُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْكَرَامَهِ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ هَلْ أَرْضَيْنَاكَ فِيهِ فَيَقُولُ الْقُرْآنُ يَا رَبِّ قَدْ كُنْتُ أَرْغَبُ لَهُ فِيمَا هُوَ أَفْضَلُ مِنْ هَذَا فَيُعْطَى الْأَمْنَ بِيَمِينِهِ وَ الْخُلْدَ بِيَسَارِهِ ثُمَّ يَدْخُلُالْجَنَّهَ فَيُقَالُ لَهُ

۱- ثواب الأعمال ص ۲۸ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۲۳۹ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۲۱

اقْرَأْ وَ اصْعَدْ دَرَجَةً ثُمَّ يُقَالُ لَهُ هَلْ بَلَّغْنَا بِهِ وَ أَرْضَيْنَاكَ فَيَقُولُ نَعَمْ قَالَ وَ مَنْ قَرَأَهُ كَثِيراً وَ تَعَاهَدَهُ بِمَشَقَّةٍ مِنْ شِدَّةِ حِفْظِهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَجْرَ هَذَا مَرَّتَيْنِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: جوان مومنی که قرآن می خواند، قرآن با گوشت و خونش مخلوط شده و خداوند او را همراه با ملائکه با کرامت و مطهر که واسطه میان خداوند و انبیاء هستند قرار داده و قرآن حافظ او در قیامت است و در آن روز قرآن گوید: پروردگارا هر عمل کننده ای پاداش عمل خود را دریافت کرده است جز عمل کننده به من پس ارزشمند ترین عطایای خود را به او برسان، پس خداوند عزیز جبار با دو حله از حله های بهشتی او را پوشانده و بر سر او تاج کرامت نهاده سپس خداوند به قرآن فرماید : آیا تو را راضی کردیم؟ قرآن گوید: پروردگارا من مشتاق بهتر از آن بودم پس خداوند امنیت را در دست راست و جاودانگی را در دست چپش قرار دهد و او داخل بهشت گردد و به او گفته می شود قرآن بخوان و یک درجه بالا برو، سپس به قرآن گفته شود آیا عطای خود را به او رساندیم و تو را راضی کردیم؟ گوید: بله، حضرت فرمودند: کسی که قرآن زیاد بخواند و با سختی عامل و متعهد به قرآن باشد، خداوند پاداش او را دو برابر می دهد.

۸) زود شوهر دادن دختران

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى وَالِدِهِ ...إِذَا كَانَتْ أُنْثَى ... أَنْ يُعَجِّلَ سَرَاحَهَا إِلَى بَيْتِ زَوْجِهَا.(۲)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۶۰۳ ، ثواب الأعمال ص ۱۰۰ ، وسائل الشیعه ج ۶ ص ۱۷۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۲

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: حق دختر بر پدر این است که سریع او را به خانه شوهر بفرستد.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): مِنْ سَعَادَهِ الرَّجُلِ أَنْ لَا تَحِيضَ ابْنَتُهُ فِي بَيْتِه. (۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از سعادت مرد آن است که دخترش در خانه او حیض نشود.

عَنْ أَبِي حَيُّونٍ مَوْلَى الرِّضَا(علیه السلام) قَالَ: نَزَلَ جَبْرَئِيلُ عَلَى النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ رَبَّكَ يُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ إِنَّ الْأَبْكَارَ مِنَ النِّسَاءِ بِمَنْزِلَهِ الثَّمَرِ عَلَى الشَّجَرِ فَإِذَا أَيْنَعَ الثَّمَرُ فَلَا دَوَاءَ لَهُ إِلَّا اجْتِنَاؤُهُ وَ إِلَّا أَفْسَدَتْهُ الشَّمْسُ وَ غَيَّرَتْهُ الرِّيحُ وَ إِنَّ الْأَبْكَارَ إِذَا أَدْرَكْنَ مَا يُدْرِكْنَ النِّسَاءُ فَلَا دَوَاءَ لَهُنَّ إِلَّا الْبُعُولُ وَ إِلَّا لَمْ يُؤْمَنْ عَلَيْهِنَّ الْفِتْنَهُ فَصَعِدَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْمِنْبَرَ فَخَطَبَ النَّاسَ ثُمَّ أَعْلَمَهُمْ مَا أَمَرَهُمُ اللَّهُ بِهِ فَقَالُوا مِمَّنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ مِنَ الْأَكْفَاءِ فَقَالُوا وَ مَنِ الْأَكْفَاءُ فَقَالَ الْمُؤْمِنُونَ بَعْضُهُمْ أَكْفَاءُ بَعْض .(۲)

خادم امام رضا(علیه السلام) گوید: جبرئیل بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) نازل گشت و گفت: ای محمد پروردگارت به تو سلام می رساند و می گوید: زنان باکره همچون میوه بر درختان هستند که رسیده اند و دوایی جز چیده شدن ندارند و گرنه آفتاب او را فاسد کرده و باد او را تغییر می دهد و دختران باکره اگر به بلوغ زنان رسیدند، دوایی جز شوهر کردن ندارند و گرنه ایمن از فتنه نیستند، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) بالای منبر رفته و برای مردم خطبه خواندند و آنان را به آن چه خداوند امر کرده آگاهشان کردند، مردم گفتند: ای رسول خدا دخترانمان را

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۲ ، مکارم الأخلاق ص ۲۱۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۶۴

۲- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۱ ص ۲۸۹ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۵۷۸ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۷

به ازدواج چه کسی در آوریم؟ فرمودند : به مومنانی که همسان و مانند شما هستند.

عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ قَالَ كَتَبَ عَلِيُّ بْنُ أَسْبَاطٍ إِلَى أَبِي جَعْفَرٍ (عليه السلام) فِي أَمْرِ بَنَاتِهِ وَ أَنَّهُ لَا يَجِدُ أَحَداً مِثْلَهُ فَكَتَبَ إِلَيْهِ أَبُو جَعْفَرٍ (عليه السلام) فَهِمْتُ مَا ذَكَرْتَ مِنْ أَمْرِ بَنَاتِكَ وَ أَنَّكَ لَا تَجِدُ أَحَداً مِثْلَكَ فَلَا تَنْظُرْ فِي ذَلِكَ رَحِمَكَ اللَّهُ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) قَالَ إِذَا جَاءَكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ خُلُقَهُ وَ دِينَهُ فَزَوِّجُوهُ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَ فَسادٌ كَبِيرٌ.(۱)

راوی گوید علی بن اسباط به امام جواد (علیه السلام) در مورد دخترانش و اینکه کسی همسان او پیدا نمی شود نامه نوشت، پس حضرت برای او نوشتند: آن چه از دخترانت گفتی فهمیدم در این که کسی را مانند خود نیافتی، پس در این قضیه درنگ نکن خدا تو را رحمت کند، چرا که رسول خدا(صلی الله علیه و اله) فرمودند: وقتی کسی که از اخلاق و دین او راضی هستید نزد شما آمد، به دامادی قبولش کنید که اگر این کار را نکنید موجب فتنه و فساد بزرگ در زمین می شود .

بیان: طبق این دو روایت می شود گفت در ازدواج ملاک، همسان بودن دو خانواده است اما اگر نبود، با آن کسی که از جهت دینی و اخلاقی مورد رضایت است ازدواج رخ دهد نظیر ازدواج پیامبر(صلی الله علیه و اله) با حضرت خدیجه (علیها السلام) .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۴۷ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۳۹۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۷۶

۹) بوسیدن و شاد کردن فرزندان

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): أَكْثِرُوا مِنْ قُبَلِهِ أَوْلَادِكُمْ (۱) فَإِنَّ لَكُمْ بِكُلِّ قُبَلِهِ دَرَجَةً فِی الْجَنَّهِ مَسِيرَهَ خَمْسِمِائَهِ عَامٍ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را زیاد ببوسید، که برای شما به ازای هر بوسه یک درجه در بهشت به اندازه مسیر پانصد سال خواهد بود .

عَنِ الْفَضْلِ بْنِ أَبِی قُرَّهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ قَبَّلَ وَلَدَهُ كَتَبَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ حَسَنَهً وَ مَنْ فَرَّحَهُ فَرَّحَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَه .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که فرزندش را بوس کند خداوند برای او یک حسنه ثبت کند و اگر او را شاد کند خداوند او را در قیامت شاد گرداند .

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ يُوسُفَ الْأَزْدِیِّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ مَا قَبَّلْتُ صَبِيّاً قَطُّ فَلَمَّا وَلَّی قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) هَذَا رَجُلٌ عِنْدِی أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ.(۴)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شخصی به نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: من تا به حال کودکی را بوس نکرده ام، وقتی که برگشت پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: این شخص نزد من از اهل آتش است.

۱- در مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ عبارت " قَبِّلُوا أَوْلَادَكُمْ " آمده است .

۲- روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۵ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ (با کمی تغییر)

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۵ ، عدهالداعی ص ۸۸

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۰ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۳ ، ملاذ الأخیار ۱۳ ص ۲۲۷

فَضَائِلِ عَبْدِ الْمَلِكِ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ كَانَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) يُقَبِّلُ الْحَسَنَ فَقَالَ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ إِنَّ لِي عَشَرَةً مِنَ الْوَلَدِ مَا قَبَّلْتُ أَحَداً مِنْهُمْ فَقَالَ (صلى الله عليه و اله) مَنْ لَا يَرْحَمْ لَا يُرْحَم. (۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در حال بوسیدن حسن(علیه السلام) بودند که اقرع بن حابس گفت: من ده پسر دارم و هیچ کدام را نبوسیدم پس حضرت فرمودند: کسی که رحم نکند رحم نمی شود .

وَ فِي رِوَايَهِ حَفْصٌ الْفَرَّاءُ فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) حَتَّى الْتَمَعَ لَوْنُهُ وَ قَالَ لِلرَّجُلِ إِنْ كَانَ قَدْ نُزِعَ الرَّحْمَهُ مِنْ قَلْبِكَ فَمَا أَصْنَعُ بِكَ مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَ يُعَزِّزْ كَبِيرَنَا فَلَيْسَ مِنَّا.(۲)

و در روایت حفص آمده پیامبر (صلی الله علیه و اله) غضبناک شدند به حدی که رنگ از چهره ایشان پرید و به شخص فرمودند : اگر رحمت از قلب تو گرفته شده باشد با تو چکار کنم؟ کسی که به کوچک ما مهربانی نکند و به بزرگ ما احترام نگذارد از ما نیست .عَن عَمرو بنِ سَعید عَن أنَس : مَا رَأیتُ أحَداً کانَ أرحَمُ بِالعِیالِ مِن رَسُولِ اللهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: کانَ إبراهِیمُ مُستَرضِعاً لَه فِی عَوَالِی المَدینَهِ فَکانَ یَنطَلِقُ وَ نَحنُ مَعَهُ فَیدخُلُ البَیتَ وَ إنَّه لَیُدَّخَنُ وَ کانَ ظِئرُهُ قَیناً فَیَأخُذُه فَیُقَبِّلُهُ ثُمَّ یَرجِعُ .(۳)

راوی گوید: من کسی را مهربان تر از پیامبر(صلی الله علیه و اله) نسبت به خانواده ندیدم، گوید: شیرخوارگی ابراهیم [فرزند پیامبر(صلی الله علیه و اله)] در روستایی نزدیک مدینه بود، پس

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۵ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۹

۲- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۳ ص ۳۸۴ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۸۳

۳- صحیح مسلم ج ۴ ص ۱۸۰۸ ، صحیح ابن حبان ج ۱۵ ص ۴۰۰

پیامبر(صلی الله علیه و اله) می آمدند و ما همراه ایشان و وارد خانه شیردهنده می شدند و آتش خانه دود می کرد و شیردهنده کنیز بود، پس ابراهیم را گرفته می بوسیدند و سپس برمی گشتند.

عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِیسَی عَنْ أَبِیهِ عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِیُّ رَحْمَهُ اللَّهِ عَلَیْهِ رَأَیْتُ الْحُسَیْنَ بْنَ عَلِیٍّ (علیهما السلام) فِی حَجْرِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) وَ هُوَ یُقَبِّلُ عَیْنَیْهِ وَ یَلْثِمُ شَفَتَیْهِ وَ یَقُولُ أَنْتَ سَیِّدٌ ابْنُ سَیِّدٍ أَبُو سَادَهٍ أَنْتَ حُجَّهٌ ابْنُ حُجَّهٍ أَبُو حُجَجٍ أَنْتَ الْإِمَامُ ابْنُ الْإِمَامِ أَبُو الْأَئِمَّهِ التِّسْعَهِ مِنْ صُلْبِکَ تَاسِعُهُمْ قَائِمُهُم .(۱)

سلمان فارسی گوید: حسین بن علی(علیهما السلام) در دامان پیامبر(صلی الله علیه و اله) دیدم که ایشان دو چشم و لب های او را می بوسید و می فرمود: تو بزرگ پسر بزرگ پدر بزرگان هستی، تو حجت خدا پسر حجت خدا و پدر حجت های خدا هستی، تو امام پسر امام پدر امامان نُه گانه از نسل خود هستی که نهمین آنان قیام کننده است.قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام): قُبْلَهُ الْوَلَدِ رَحْمَهٌ وَ قُبْلَهُ الْمَرْأَهِ شَهْوَهٌ وَ قُبْلَهُ الْوَالِدَیْنِ عِبَادَهٌ وَ قُبْلَهُ الرَّجُلِ أَخَاهُ دِینٌ وَ زَادَ عَنْهُ الْحَسَنُ الْبَصْرِیُّ وَ قُبْلَهُ الْإِمَامِ الْعَادِلِ طَاعَهٌ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: بوسه کردن به فرزند رحمت و به زن شهوت و به پدر و مادر عبادت و به برادر مومن دین است و حسن بصری اضافه کرده است و بوسیدن امام معصوم طاعت است .

۱- الإختصاص ص ۲۰۷ ، مائه منقبه ص ۱۲۴ ، مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۷۱

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۳

سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ أَ يَصْلُحُ لَهُ أَنْ يُقَبِّلَ الرَّجُلَ أَوِ الْمَرْأَةِ تُقَبِّلُ الْمَرْأَةَ قَالَ الْأَخُ وَ الِابْنُ وَ الْأُخْتُ وَ الِابْنَهُ وَ نَحْوُ ذَلِكَ فَلَا بَأْس .(۱)

علی بن جعفر گوید: از امام کاظم(علیه السلام) سوال کردم آیا مرد می تواند زن و زن می تواند زن را ببوسد؟ حضرت فرمودند: برادر و پسر و خواهر و دختر و مثل آن اشکالی ندارد.

عَنْ أَبِی قَتَادَهَ أَنَّ النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله) قَبَّلَ الْحَسَنَ وَ هُوَ یُصَلِّی .(۲)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) حسن(علیه السلام) را بوسید در حالی که نماز می خواند .

عَنْ مُوسَی بْنِ إِسْمَاعِیلَ بْنِ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): إِذَا نَظَرَ الْوَالِدُ إِلَی وَلَدِهِ فَسَرَّهُ کَانَ لِلْوَالِدِ عِتْقُ نَسَمَهٍ قِیلَ یَا رَسُولَ اللَّهِ وَ إِنْ نَظَرَ سِتِّینَ وَ ثَلَاثَمِائَهِ نَظْرَهٍ قَالَ اللَّهُ أَکْبَرُ.(۳)رسول الله(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هنگامی که پدر به فرزند نگاه کرده او را خوشحال کند، برایش پاداش آزاد کردن یک برده است، سوال شد ای رسول خدا اگر به او ۳۶۰ مرتبه نگاه کند چی؟ فرمودند: خداوند بزرگ است .

عَنْ یَعْلَی الْعَامِرِیِ أَنَّهُ خَرَجَ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِلَی طَعَامٍ دُعِیَ إِلَیْهِ فَإِذَا هُوَ بِحُسَیْنٍ (علیه السلام) یَلْعَبُ مَعَ الصِّبْیَانِ فَاسْتَقْبَلَهُ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) أَمَامَ الْقَوْمِ ثُمَّ بَسَطَ یَدَیْهِ فَطَفَرَ الصَّبِیُّ هَاهُنَا مَرَّهً وَ هَاهُنَا مَرَّهً وَ جَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یُضَاحِکُهُ حَتَّی أَخَذَهُ فَجَعَلَ إِحْدَی یَدَیْهِ تَحْتَ

۱- مسائل علیّ بن جعفر ص ۱۷۵ ، وسائل الشیعه ج ۱۲ ص ۲۳۵ ، بحارالأنوار ج ۱۰ ص ۲۸۰

۲- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۲۵ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۹۵

۳- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۹ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۹ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۸۰

ذَقَنِهِ وَ الْأُخْرَى تَحْتَ قَفَائِهِ وَ وَضَعَ فَاهُ عَلَى فِيهِ وَ قَبَّلَهُ ثُمَّ قَالَ حُسَيْنٌ مِنِّی وَ أَنَا مِنْ حُسَيْنٍ أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ حُسَيْناً حُسَيْنٌ سِبْطٌ مِنَ الْأَسْبَاطِ.(۱)

راوی گوید: همراه با رسول خدا(صلی الله علیه و اله) به قصد غذای دعوت شده رفتیم و حسین (علیه السلام) همراه با کودکان بازی می کرد، پیامبر(صلی الله علیه و اله) به استقبال او جلوی جمعیت رفته و دستانشان را باز کردند و حسین(علیه السلام) جست و خیز می کردند و حضرت ایشان را می خنداند تا اینکه حسین(علیه السلام) را گرفته و یک دست را زیر چانه و دیگری را پشت گردن او قرار داده و لبانشان را بر لبان حسین(علیه السلام) نهادند و بوسیدند و فرمودند: حسین(علیه السلام) از من است و من از حسین(علیه السلام)، خدا دوست دارد کسی را که حسین(علیه السلام) را دوست دارد، حسین(علیه السلام) فرزندی از فرزندان پیامبران است.قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) مَن بَکَی صَبِیٌّ لَه فَأرضَاهُ حَتَّی یُسکِنَهُ أعطَاهُ اللهُ مِنَ الجَنَّه حَتَّی یَرضَی .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر کسی کودک گریانش را خشنود کند تا آرام گیرد، خداوند آن قدر از نعمت های بهشت به او عطا می کند تا خشنود شود.

عَن وَاثلهِ بنِ الأسقع : أنَّ رَسُولَ اللهِ (صلی الله علیه و اله) خَرَجَ عَلَی عُثمَانَ بنِ مَظعُون وَ مَعَهُ صَبِیٌّ لَه صَغِیرٌ یَلثِمُهُ فَقَالَ : أتُحِبُّهُ یَا عُثمَان قَالَ : إی وَاللهِ یا رَسُولُ اللهِ إنِّی لَأحِبُّهُ قَالَ : أفَلا یَزِیدُکَ لَه حُبّاً قَالَ بَلَی فِدَاکَ أبِی وَ أمِّی قَالَ : إنَّهُ مَن تَرَضَّی لَه صَغِیراً مِن نَسلِهِ حَتَّی یَرضَی تَرَضَّاهُ اللهُ یَومَ القِیامَه حَتَّی یَرضَی .(۳)

۱- کامل الزیارات ص ۵۳ ، مناقب ابن شهر آشوب ج ۴ ص ۷۱ ، اخبار الحسن بن علی (علیهما السلام) ص ۵۱

۲- الفردوس ج ۳ ص ۵۴۹

۳- تاریخ دمشق ج ۵۲ ص ۳۶۳ ، أسدالغابه ج ۶ ص ۳۶۶

راوی گویـد: پیامبر(صـلی الله علیه و اله) نزد عثمان بن مظعون رفت در حالی که او کودکی را که همراهش بود می بوسـید. به وی فرمودنـد: آیا او را دوست داری ای عثمان؟ گفت: آری به خـدا سوگنـد ای رسول خدا من او را وست دارم. فرمودند: آیا محبتت را نسبت به او زیاد کنم؟ گفت: آری پدرم و مادرم فدای شـما باد، فرمودند: کسـی که کودکی از فرزندش را خشنود سـازد تـا این که او خرسـند گردد، خداونـد او را در روز قیـامت خشـنود می سـازد تـا آن جـا که او خرسـند گردد .قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): إِنَّ فِی الجَنَّهِ دَاراً یُقَالُ لَها الفَرَحُ لا یَدخُلُها إلّا مَن فَرَّحَ الصِّبیَانَ.(۱)

پیامبر(صـلی الله علیه و اله) فرمودنـد: در بهشت خانه ای است که به آن شادمانی گوینـد، که در آن داخل نمی شود جز کسـی که کودکان را شاد کرده است.

رُوِیَ أَنَّ علیا (علیه السلام) اجْتَازَ لَیْلَهً عَلَی امْرَأَهٍ مِسْکِینَهٍ لَهَا أَطْفَالٌ صِغَارٌ یَبْکُونَ مِنَ الْجُوعِ وَ هِیَ تُشَاغِلُهُمْ وَ تُلْهِیهِمْ حَتَّی یَنَامُوا وَ کَانَتْ قَدْ أَشْعَلَتْ نَاراً تَحْتَ قِدْرٍ فِیهَا مَاءٌ لَا غَیْرُ وَ أَوْهَمَتْهُمْ أَنَّ فِیهَا طَعَاماً تَطْبُخُهُ لَهُمْ فَعَرَفَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) حَالَهَا فَمَشَی وَ مَعَهُ قَنْبَرٌ إِلَی مَنْزِلِهِ فَأَخْرَجَ قَوْصَرَهَ تَمْرٍ وَ جِرَابَ دَقِیقٍ وَ شَیْئاً مِنَ الشَّحْمِ وَ الْأَرُزِّ وَ الْخُبْزِ وَ حَمَلَهُ عَلَی کَتِفِهِ الشَّرِیفِ فَطَلَبَ قَنْبَرٌ حَمْلَهُ فَلَمْ یَفْعَلْ فَلَمَّا وَصَلَ إِلَی بَابِ الْمَرْأَهِ اسْتَأْذَنَ عَلَیْهَا فَأَذِنَتْ لَهُ فِی الدُّخُولِ فَرَمَی شَیْئاً مِنَ الْأَرُزِّ فِی الْقِدْرِ وَ مَعَهُ شَیْ ءٌ مِنَ الشَّحْمِ فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ نَضْجِهِ قَرَّبَهُ لِلصِّغَارِ وَ أَمَرَهُمْ بِأَکْلِهِ فَلَمَّا شَبِعُوا أَخَذَ یَطُوفُ فِی الْبَیْتِ وَ یُبَعْبِعُ لَهُمْ فَأَخَذُوا فِی الضَّحِکِ فَلَمَّا خَرَجَ (علیه السلام) قَالَ لَهُ قَنْبَرٌ یَا مَوْلَایَ رَأَیْتُ اللَّیْلَهَ شَیْئاً عَجِیباً

۱- الکامل فی ضعفاء الرجال ج ۱ ص ۲۰۳ ، کنزالعمال ج ۳ ص ۱۷۰ ح ۶۰۰۹

قَدْ عَلِمْتُ سَبَبَ بَعْضِهِ وَ هُوَ حَمْلُکَ للزَّادَ طَلَباً لِلثَّوَابِ أَمَّا طَوَافُکَ فِی الْبَیْتِ عَلَی یَدَیْکَ وَ رِجْلَیْکَ وَ الْبَعْبَعَهُ فَمَا أَدْرِی سَبَبَ ذَلِکَ فَقَالَ (علیه السلام) یَا قَنْبَرُ إِنِّی دَخَلْتُ عَلَی هَؤُلَاءِ الْأَطْفَالِ وَ هُمْ یَبْکُونَ مِنْ شِدَّهِ الْجُوعِ فَأَحْبَبْتُ أَنْ أَخْرُجَ عَنْهُمْ وَ هُمْ یَضْحَکُونَ مَعَ الشِّبَعِ فَلَمْ أَجِدْ سَبَباً سِوَی مَا فَعَلْتُ .(۱)روایت شده که امیرالمؤمنین(علیه السلام) شبی به زنی تهی دست برخوردند که کودکانی خردسال داشت و از گرسنگی گریه می کردند. آن زن کودکان را مشغول و سرگرم می کرد تا بخوابند و آتشی زیر دیگی که فقط آب داشت، برافروخته بود تا کودکان گمان برند که در دیگ غذایی است که برایشان می پزد. امیرالمؤمنین(علیه السلام) از حال زن آگاه شدند، به سوی خانه راه افتادند در حالی که قنبر نیز با ایشان بود سپس زنبیلی خرما و کیسه ای آرد و مقداری پیه، برنج و نان برداشت و بر دوش خود نهاد. قنبر خواست آن را بر دوش کشد که ایشان نگذاشت. وقتی به خانه زن رسیدند اجازه ورود خواستند. زن اجازه ورود داد. سپس مقداری برنج با مقداری پیه در دیگ ریختند. وقتی که از پختن آن فارغ شدند، آن را در اختیار کودکان گذاشتند و از آن ها خواستند که بخورند. وقتی سیر شدند امیرالمؤمنین(علیه السلام) شروع کردند به چرخیدن دور اتاق و صدای بَع بَع در آوردن و آن ها می خندیدند. وقتی از خانه بیرون آمدند، قنبر به ایشان گفت: سرورم امشب چیزهای شگفت دیدم. علت برخی را دانستم که بر دوش کشیدن توشه برای کسب ثواب باشد اما علت دور خانه بردست و پا چرخیدن و صدای بع بع درآوردن را ندانستم. فرمودند: ای قنبر من در حالی نزد این کودکان رفتم که از شدت گرسنگی گریه می کردند.

۱- کشف الیقین فی فضائل أمیر المؤمنین (علیه السلام) ص ۱۱۵

دوست داشتم از نزد آنان خارج شوم در حالی که با شکم سیر می خندیدند و راهی جز آنچه انجام دادم نیافتم.

۱۰) دوست داشتن و رحم کردن به فرزندان

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَجَلِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَحِبُّوا الصِّبْيَانَ وَ ارْحَمُوهُمْ (۱).

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کودکان را دوست بدارید و به آن ها رحم کنید.

رُوِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَبَّلَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ(علیهما السلام) فَقَالَ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ إِنَّ لِي عَشَرَةً مِنَ الْأَوْلَادِ مَا قَبَّلْتُ وَاحِداً مِنْهُمْ فَقَالَ مَا عَلَيَّ إِنْ نَزَعَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِنْكَ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا.(۲)

روایت شده است: پیامبر(صلی الله علیه و اله) حسن و حسین(علیهما السلام) را بوسید، اقرع بن حابس گفت : من ده فرزند دارم که هیچ کدام را نبوسیدم ، حضرت فرمودند : چیزی بر عهده من نیست اگر خداوند رحمتش را از تو قطع کند.

أَحَادِيثِ اللَّيْثِ بْنِ سَعْدٍ : أَنَّ النَّبِيَّ (صلی الله علیه و اله) كَانَ يُصَلِّي يَوْماً فِي فِئَةٍ وَ الْحُسَيْنُ (علیه السلام) صَغِيرٌ بِالْقُرْبِ مِنْهُ وَ كَانَ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) إِذَا سَجَدَ جَاءَ الْحُسَيْنُ (علیه السلام) فَرَكِبَ ظَهْرَهُ ثُمَّ حَرَّكَ رِجْلَيْهِ وَ قَالَ حُلْ حُلْ وَ إِذَا أَرَادَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنْ يَرْفَعَ رَأْسَهُ أَخَذَهُ فَوَضَعَهُ إِلَى جَانِبِهِ فَإِذَا سَجَدَ عَادَ عَلَى ظَهْرِهِ وَ قَالَ حُلْ حُلْ فَلَمْ يَزَلْ يَفْعَلُ ذَلِكَ حَتَّى فَرَغَ النَّبِيُّ(صلی الله علیهو اله) مِنْ صَلَاتِهِ فَقَالَ يَهُودِيٌّ يَا مُحَمَّدُ إِنَّكُمْ لَتَفْعَلُونَ بِالصِّبْيَانِ شَيْئاً مَا نَفْعَلُهُ نَحْنُ فَقَالَ النَّبِيُّ(صلی الله علیه و اله) أَمَا

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۳ ، عده الداعی ص ۸۸

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۲

لَوْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ لَرَحِمْتُمُ الصِّبْيَانَ قَالَ فَإِنِّي أُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ فَأَسْلَمَ لَمَّا رَأَى كَرَمَهُ مِنْ عِظَمِ قَدْرِهِ.(۱)

در روایت است: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در روزی با گروهی نماز می گذارد و حسین(علیه السلام) کوچک بوده و نزدیک ایشان بود و پیامبر(صلی الله علیه و اله) هر زمان سجده می کردند، حسین(علیه السلام) آمده و پشت حضرت می نشست سپس دو پای خود را حرکت داده و می گفت: حرکت کن حرکت کن و حضرت هنگامی که می خواستند سر از سجده بردارند او را گرفته و در کنار خود قرار می دادند و هنگامی که به سجده می رفتند دوباره بر پشت حضرت آمده و می گفت : حرکت کن حرکت کن و پیوسته در نماز این کار را انجام می داد تا اینکه پیامبر(صلی الله علیه و اله) از نماز فارغ شدند، بعد از آن یک یهودی گفت: ای محمد شما برخوردی با کودکان دارید که ما نداریم، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به خدا و رسول او ایمان آورید تا به کودکان رحم و مهربانی کنید، یهودی گفت: به خدا و پیامبر او ایمان می آورم و اسلام آورد به خاطر دیدن کرامتی بزرگ از ایشان.

رحمت خدا هنگام شدت محبت به فرزند

عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لِوَلَدِهِ.(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند به خاطر شدت محبت به فرزندان، به شخص رحم می کند .

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۷۱ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۹۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۰ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۲ ، ثواب الأعمال ص ۲۰۱

۱۱) وفا کردن هنگام وعده به فرزندان

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَجَلِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): أَحِبُّوا الصِّبْيَانَ وَ ارْحَمُوهُمْ وَ إِذَا وَعَدْتُمُوهُمْ شَيْئاً فَفُوا لَهُمْ فَإِنَّهُمْ لَا يَدْرُونَ إِلَّا أَنَّكُمْ تَرْزُقُونَهُمْ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کودکان را دوست بدارید و به آن ها رحم کنید و اگر به آن ها وعده ای دادید به آن عمل کنید، چرا که آنان شما را روزی رسان خود می دانند .

عَنْ كُلَيْبٍ الصَّيْدَاوِيِّ قَالَ قَالَ لِي أَبُو الْحَسَنِ(علیه السلام) إِذَا وَعَدْتُمُ الصِّبْيَانَ فَفُوا لَهُمْ فَإِنَّهُمْ يَرَوْنَ أَنَّكُمُ الَّذِينَ تَرْزُقُونَهُمْ. (۲)

راوی گوید: امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: اگر به کودکان خود وعده می دهید به آن عمل کنید، چرا که آنان شما را روزی رسان خود می دانند .

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِذَا وَاعَدَ أَحَدُكُمْ صَبِيَّهُ فَلْيُنْجِزْ.(۳)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) به نقل از پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر کسی به فرزند کوچک خود وعده دهد باید وفا کند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۳ ، عده الداعی ص ۸۸

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۰ ، عده الداعی ص ۸۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۴

۳- الجعفریات ص ۱۶۶ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۷۰

عَن عَبدِاللهِ بنِ عَامِرِ بنِ رَبِيعَه: دَعَتنِی أمِّی یَوماً وَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) قَاعِدٌ فِی بَیتِنَا فَقَالَت: هَا تَعَالِ أعطِیکَ فَقَالَ لَها رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): وَ مَا أرَدتِ أن تُعطِیَهُ؟ قَالَت: أعطِیَهُ تَمراً فَقَالَ لَها رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) أمَا إنَّکَ لَو لَم تُعطِهِ شَیئاً کُتِبَت عَلَیکَ کِذبَهٌ.(۱)

راوی گوید: مادرم در روزی که پیامبر(صلی الله علیه و اله) در خانه ما نشسته بودند به من وعده ای داد و گفت: بیا چیزی به تو بدهم. پیامبر(صلی الله علیه و اله) به او فرمودند: چه می خواستی به او بدهی؟ گفت: خرما، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) به او فرمودند: اگر چیزی به او ندهی برای تو دروغ نوشته می شود.

عَنِ الْحَارِثِ الْأَعْوَرِ عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ: لَا یَصْلُحُ مِنَ الْکَذِبِ جِدٌّ وَ لَا هَزْلٌ وَ لَا أَنْ یَعِدَ أَحَدُکُمْ صَبِیَّهُ ثُمَّ لَا یَفِیَ لَهُ إِنَ الْکَذِبَ یَهْدِی إِلَی الْفُجُورِ وَ الْفُجُورَ یَهْدِی إِلَی النَّار.(۲)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: دروغ، چه جدی و چه شوخی درست نیست و نیز کسی که به کودکش وعده بدهد و به آن وفا نکند، چرا که دروغ انسان را به معصیت می کشاند و معصیت او را به آتش.

۱۲) کودکی کردن با کودک

عَنِ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَهَ قَالَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام): مَنْ کَانَ لَهُ وَلَدٌ صَبَا .(۳)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که فرزند دارد برای او کودکی کند .

۱- سنن أبی داود ج ۴ ص ۲۴۲۵ ، مسند الإمام احمد بن حنبل ج ۲۴ ص ۴۷۰

۲- الأمالی(للصدوق) ص ۴۱۹ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۴۶۸ ، وسائل الشیعه ج ۱۲ ص ۲۵۰

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۶

قَالَ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله): مَنْ كَانَ عِنْدَهُ صَبِيٌّ فَلْيَتَصَابَ لَهُ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که کودکی دارد برای او کودکی نشان دهد و با او بازی کند .

۱۳) یاد دادن نماز و روزه و اذکار

عَنِ الصّادِقِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: إِذَا عَقَلَ الْغُلَامُ وَ قَرَأَ شَيْئاً مِنَ الْقُرْآنِ عُلِّمَ الصَّلَاةَ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زمانی که پسر به درک و فهم برسد و بتواند چیزی از قرآن را بخواند، نماز به او یاد داده شود.

رَوَى أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرٍ عَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: يُؤْخَذُ الْغُلَامُ بِالصَّلَاةِ وَ هُوَ ابْنُ سَبْعِ سِنِين. (۳)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: پسر در هفت سالگی به نماز گرفته شود .

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ (علیهما السلام) أَنَّهُ قَالَ: يُؤْمَرُ الصِّبْيَانُ بِالصَّلَاةِ إِذَا عَقَلُوهَا وَ بِالصَّوْمِ إِذَا أَطَاقُوهُ فَقِيلَ لَهُ وَ مَتَى يَكُونُ ذَلِكَ فَقَالَ إِذَا كَانُوا أَبْنَاءَ سِتِّ سِنِينَ.(۴)امام باقر(علیه السلام) فرمودند: کودکان هنگام فهم و درک نماز، امر به نماز شوند و هنگام توان جسمی امر به روزه، سوال شد: این حالت در چه زمانی است؟ فرمودند: در شش سالگی.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۶ ، شرح ابن أبی الحدید ج ۱۶ ص ۶۲

۲- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۳ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۳

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۳۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۲۹ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۳۳

۴- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۴ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۳

عَنْ مُعَاوِيَهَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) فِی کَمْ یُؤْخَذُ الصَّبِیُّ بِالصَّلَاهِ فَقَالَ فِیمَا بَیْنَ سَبْعِ سِنِینَ وَ سِتِّ سِنِینَ قُلْتُ فِی کَمْ یُؤْخَذُ بِالصِّیَامِ فَقَالَ فِیمَا بَیْنَ خَمْسَ عَشْرَهَ أَوْ أَرْبَعَ عَشْرَهَ وَ إِنْ صَامَ قَبْلَ ذَلِکَ فَدَعْهُ فَقَدْ صَامَ ابْنِی فُلَانٌ قَبْلَ ذَلِکَ وَ تَرَکْتُهُ.(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) سوال کردم فرزند در چه سنی نماز بخواند؟ فرمودند: بین ۶ سالگی تا ۷ سالگی، عرض کردم: در چه سنی روزه بگیرد؟ فرمودند: بین ۱۴ سالگی تا ۱۵ سالگی و اگر زودتر از آن روزه گرفت او را رها کن، پسرم فلانی قبل از این موقع روزه گرفت و من او را آزاد گذاشتم .

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: إِذَا أَتَی عَلَی الصَّبِیِّ سِتُّ سِنِینَ وَجَبَتْ عَلَیْهِ الصَّلَاهُ وَ إِذَا أَطَاقَ الصَّوْمَ وَجَبَ عَلَیْهِ الصِّیَامُ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که فرزند ۶ ساله شد نماز بر او واجب است و هر زمان طاقت روزه گرفتن پیدا کرد روزه بر او واجب است.

عَنْ عِیسَی بْنُ زَیْدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ(علیهما السلام) قَالَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام): یَثْغِرُ الصَّبِیُّ لِسَبْعٍ وَ یُؤْمَرُ بِالصَّلَاهِ لِتِسْعٍ .(۳)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: فرزند در ۷ سالگی دندان هایش ریخته و دوباره شروع به رویش می کند و در ۹ سالگی به او امر به نماز شود .

۱- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۲ ص ۳۸۱ ، الإستبصار ج ۱ ص ۴۰۹ ، ملاذ الأخیار ج ۴ ص ۶۳۰

۲- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۲ ص ۳۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۴ ص ۱۹ ، ملاذ الأخیار ج ۴ ص ۶۳۰

۳- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۹ ص ۱۸۳ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۷ ص ۶۹

قَالَ عَلِيُّ بنُ الحُسَين (عليهما السلام) إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) قَالَ مَنْ نَزَلَ عَلَى قَوْمٍ فَلَا يَصُومَنَّ تَطَوُّعاً إِلَّا بِإِذْنِ صَاحِبِهِمْ وَ أَمَّا صَوْمُ التَّأْدِيبِ فَإِنَّهُ يُؤْمَرُ الصَّبِيُ إِذَا بَلَغَ سَبْعَ سِنِينَ بِالصَّوْمِ تَأْدِيباً وَ لَيْسَ بِفَرْضٍ(۱). (۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که مهمان قومی گردد جز به اجازه آن ها نمی تواند روزه مستحبی بگیرد و اما روزه از برای تربیت کودک در هفت سالگی است و واجب نیست.

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِينَ (عليه السلام) : عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمُ الصَّلَاةَ لِسَبْعٍ وَ خُذُوهُمْ بِهَا إِذَا بَلَغُوا الْحُلُمَ.(۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: نماز را به فرزندانتان در ۷ سالگی یاد دهید و هنگام بلوغ آن ها را به آن وادارید .

رُوِّينَا عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ (عليهم السلام) عَنْ عَلِيٍّ (عليه السلام) أَنَّهُ قَالَ: يُؤْمَرُ الصَّبِيُ بِالصَّلَاةِ إِذَا عَقَلَ وَ بِالصَّوْمِ إِذَا أَطَاقَ.(۴)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: فرزند هنگامی که نماز را بفهمد امر به آن شود و هنگام طاقت او امر به روزه گردد .عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَحَدِهِمَا(عليهما السلام) فِي الصَّبِي مَتَى يُصَلِّي فَقَالَ إِذَا عَقَلَ الصَّلَاةَ قُلْتُ مَتَى يَعْقِلُ الصَّلَاةَ وَ تَجِبُ عَلَيْهِ فَقَالَ لِسِتِّ سِنِينَ.(۵)

۱- در الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا (عليه السلام) ص۲۰۲ عبارت " وَ إِنْ لَمْ يَقْدِرْ إِلَّا نِصْفَ النَّهَارِ يُفْطِرُ إِذَا غَلَبَهُ الْعَطَشُ " اضافه آمده است .

۲- من لا يحضره الفقيه ج ۲ ص ۸۰ ، الخصال ج ۲ ص ۵۳۷

۳- عيون الحكم و المواعظ (الليثي) ص۳۴۱ ، غررالحكم ص ۴۶۴ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۹

۴- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۳ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۳

۵- تهذيب الأحكام (تحقيق خرسان) ج ۲ ص ۳۸۱ ، الإستبصار ج ۱ ص ۴۰۸ ، وسائل الشيعه ج ۴ ص ۱۹

از امام باقر یا امام صادق(علیهما السلام) سوال شد: فرزند در چه سنی نماز بخواند؟ فرمودند: زمانی که نماز را بفهمد، پرسیدم: چه زمانی آن را می فهمد؟ فرمودند: در ۶ سالگی .

عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) إِذَا أَطَاقُوا الصَّلَاهَ فَلَا تُؤَخِّرُوهُمْ عَنِ الْمَکْتُوبَهِ.(۱)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: فرزندان هنگامی که توانایی نماز خواندن را پیدا کردند، نماز های واجب را از آن ها به تاخیر نیندازید .

قَدْ رُوِّینَا عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیهما السلام) أَنَّهُ کَانَ یَأْمُرُ الصَّبِیَّ بِالصَّوْمِ فِی شَهْرِ رَمَضَانَ بَعْضَ النَّهَارِ فَإِذَا رَأَی الْجُوعَ وَ الْعَطَشَ غَلَبَ عَلَیْهِ أَمَرَهُ فَأَفْطَرَ.(۲)

روایت شده است: امام صادق(علیه السلام) به نونهالان امر می کردند قسمتی از روز را روزه بگیرند، پس هنگامی که تشنگی و گرسنگی بر او غلبه می کرد امر به افطار می کردند.

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام): الصَّبِیُ یُؤْخَذُ بِالصِّیَامِ إِذَا بَلَغَ تِسْعَ سِنِینَ عَلَی قَدْرِ مَا یُطِیقُهُ فَإِنْ أَطَاقَ إِلَی الظُّهْرِ أَوْ بَعْدَهُ صَامَ إِلَی ذَلِکَ الْوَقْتِ فَإِذَا غَلَبَ عَلَیْهِ الْجُوعُ أَوِ الْعَطَشُ أَفْطَرَ(۳).(۴)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: فرزند در ۹ سالگی به اندازه توانش روزه بگیرد، پس اگر تا ظهر یا بعد از آن توانست، تا همان زمان بگیرد و با غلبه گرسنگی و تشنگی افطار کند.

۱- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۳ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۳

۲- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۴ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۴

۳- در فقه الرضا (علیه السلام) ص ۲۱۱ عبارت " وَ إِذَا صَامَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ فَلَا یَأْخُذُهُ بِصِیَامِ الشَّهْرِ کُلِّه " اضافه آمده است .

۴- من لا یحضره الفقیه ج ۲ ص ۱۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۱۰ ص ۲۳۷

سَأَلَهُ سَمَاعَهُ عَنِ الصَّبِيِّ مَتَى يَصُومُ قَالَ إِذَا قَوِيَ عَلَى الصِّيَامِ.(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) سوال کردم فرزند چه زمانی روزه بگیرد؟ فرمودند: هنگامی که بر روزه توانمند گردد .

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا أَطَاقَ الْغُلَامُ صِيَامَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مُتَتَابِعَةٍ فَقَدْ وَجَبَ عَلَيْهِ صِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که پسر توانست سه روز پشت سر هم روزه بگیرد، روزه ماه رمضان بر او واجب می شود .

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) عَنْ أَبِيهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مُرُوا صِبْيَانَكُمْ بِالصَّلَاةِ إِذَا كَانُوا أَبْنَاءَ عَشْرِ سِنِينَ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را در ۱۰ سالگی امر به نماز کنید.قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): لَمَّا سُئِلَ عَن الصَّبِيِّ مَتَى يُصَلِّي، إذَا عَرَفَ يَمِينَهُ مِن شِمَالِهِ فَمُرُوه بِالصَّلاه .(۴)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) هنگامی که از ایشان پرسیده شد کودک چه هنگام نماز بخواند؟ فرمودند: هرگاه دست راستش را از چپش شناخت او را به نماز امر کنید .

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۲ ص ۱۲۲ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۱۰ ص ۲۳۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۲۵

۳- الجعفریات ص۵۱ ، دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۴ ، هدایه الأمه ج ۴ ص ۱۰

۴- سنن أبی داود ج ۱ ص ۱۳۴ ، المعجم الأوسط ج ۳ ص ۲۳۵

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِينَ (علیه السلام): أَدِّبْ صِغَارَ أَهْلِ بَيْتِكَ بِلِسَانِكَ عَلَى الصَّلَاهِ وَ الطَّهُورِ فَإِذَا بَلَغُوا عَشْرَ سِنِينَ فَاضْرِبْ وَ لَا تَجَاوَزْ ثَلَاثا.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: افراد کوچک از خانواده خود را با زبان به نماز و وضو تربیت کن و در سن ده سالگی او را بر انجام آن بزن و از سه بار تجاوز نکن.

عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّا نَأْمُرُ صِبْيَانَنَا بِالصَّلَاهِ إِذَا كَانُوا بَنِي خَمْسِ سِنِينَ فَمُرُوا صِبْيَانَكُمْ بِالصَّلَاهِ إِذَا كَانُوا بَنِي سَبْعِ سِنِينَ وَ نَحْنُ نَأْمُرُ صِبْيَانَنَا بِالصَّوْمِ إِذَا كَانُوا بَنِي سَبْعِ سِنِينَ بِمَا أَطَاقُوا مِنْ صِيَامِ الْيَوْمِ إِنْ كَانَ إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ أَوْ أَقَلَّ فَإِذَا غَلَبَهُمُ الْعَطَشُ وَ الْغَرَثُ أَفْطَرُوا حَتَّى يَتَعَوَّدُوا الصَّوْمَ وَ يُطِيقُوهُ فَمُرُوا صِبْيَانَكُمْ إِذَا كَانُوا بَنِي تِسْعِ سِنِينَ بِالصَّوْمِ مَا اسْتَطَاعُوا مِنْ صِيَامِ الْيَوْمِ فَإِذَا غَلَبَهُمُ الْعَطَشُ أَفْطَرُوا.(۲)امام باقر(علیه السلام) فرمودند: ما کودکانمان را در ۵ سالگی امر به نماز می کنیم، پس شما فرزندانتان را در ۷ سالگی امر به نماز کنید و ما کودکانمان را در ۷ سالگی امر به روزه می کنیم، بنا بر میزان توان آنها خواه تا نصف روز یا بیشتر یا کمتر پس اگر تشنگی و گرسنگی بر آنان غلبه کرد افطار کنند تا اینکه عادت کرده و توانمند شوند [و کامل بگیرند] و شما فرزندانتان را در ۹ سالگی به اندازه توان آن ها امر به روزه کنید و اگر تشنگی غلبه کرد افطار کنند.

۱- مجموعه ورّام ج ۲ ص ۱۵۵

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۴۰۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۲۸۰ ، تهذیب الأحکام ج ۲ ص ۳۸۰

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام): مُخَاطِباً لِأَوْلِیَاءِ الْأَطْفَالِ مُرُوا أَوْلَادَکُمْ بِالصَّلَاهِ وَ هُمْ أَبْنَاءُ سَبْعٍ وَ اضْرِبُوهُمْ عَلَیْهَا وَ هُمْ أَبْنَاءُ عَشْرٍ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) خطاب به والدین کودکان فرمودند: در ۷ سالگی فرزندانتان را امر به نماز کنید و در ۱۰ سالگی آنان را برای نماز خواندن بزنید.

قَالَ أَمِیرُالمُومِنِینَ (علیه السلام) : عَلِّمُوا صِبْیَانَکُمُ الصَّلَاهَ وَ خُذُوهُمْ بِهَا إِذَا بَلَغُوا ثَمَانِیَ سِنِین .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: به کودکانتان نماز را یاد دهید و در ۸ سالگی آنان را به نماز گیرید.

رُوِی عَنْ الباقر (علیه السلام) عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مُرُوا صِبْیَانَکُمْ بِالصَّلَاهِ إِذَا بَلَغُوا سَبْعَ سِنِینَ وَ اضْرِبُوهُمْ عَلَی تَرْکِهَا إِذَا بَلَغُوا تِسْعاً.(۳)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را در ۷ سالگی امر به نماز کنید و در ۹ سالگی به خاطر نخواندن آنان را بزنید.

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآیَهُ «یا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَکُمْ وَ أَهْلِیکُمْ ناراً »(۴) قَالَ النَّاسُ یَا رَسُولَ اللَّهِ کَیْفَ نَقِی أَنْفُسَنَا وَ أَهْلِینَا قَالَ اعْمَلُوا الْخَیْرَ وَ ذَکِّرُوا بِهِ أَهْلِیکُمْ فَأَدِّبُوهُمْ عَلَی طَاعَهِ اللَّهِ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَ لَا تَرَی أَنَّ اللَّهَ یَقُولُ لِنَبِیِّهِ«وَ أْمُرْ أَهْلَکَ بِالصَّلاهِ وَ اصْطَبِرْ عَلَیْهِا(۵)» وَ قَالَ «وَ اذْکُرْ فِی الْکِتابِ إِسْماعِیلَ إِنَّهُ کانَ

۱- عوالی اللئالی العزیزیه ج ۱ ص ۳۲۸ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۳

۲- تحف العقول ص۱۱۵ ، وسائل الشیعه ج ۴ ص ۲۱ ، هدایه الأمه ج ۲ ص ۱۱

۳- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۴ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۴

۴- سوره تحریم آیه ۶

۵- سوره طه آیه ۱۳۲

صادِقَ الْوَعْدِ وَ كانَ رَسُولًا نَبِيًّا وَ كانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلاهِ وَ الزَّكاهِ وَ كانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا(۱) » .(۲)

در روایت است : هنگامی که آیه شریفه (ای کسانی که ایمان آورده اید خود و خانواده را از آتش حفظ کنید) نازل گشت، مردم گفتند: ای رسول خدا چگونه خود و خانواده را حفظ کنیم؟، فرمودند: عمل خیر انجام داده و خانواده را به آن تذکر دهید و آنان را بر طاعت خداوند تربیت کنید، سپس امام صادق (علیه السلام) فرمودند: آیا توجه نمی کنی که خداوند به پیامبر خود می فرماید: (خانواده ات را به نماز امر کن و خود بر نماز صبر کن) و فرمود (در کتاب اسماعیل را یاد آور شو که در وعده خود راستگو بود و او پیامبربود و خانواده خود را به نماز خواندن و زکات دادن امر می کرد و خداوند از او راضی بود) .

عَنْ أَبِی هَارُونَ الْمَكْفُوفِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: يَا أَبَا هَارُونَ إِنَّا نَأْمُرُ صِبْيَانَنَا بِتَسْبِيحِ فَاطِمَهَ (علیها السلام) كَمَا نَأْمُرُهُمْ بِالصَّلَاهِ فَالْزَمْهُ فَإِنَّهُ لَمْ يَلْزَمْهُ عَبْدٌ فَشَقِیَ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ای أبا هارون ما کودکانمان را امر به تسبیح فاطمه (علیها السلام) می کنیم، همان گونه که امر به نماز می کنیم و آن را بر خود لازم بدار چرا که ملازم آن شقاوتمند نمی شود .

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ فَضَالَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ أَوْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیهما السلام) قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِذَا بَلَغَ الْغُلَامُ ثَلَاثَ سِنِينَ فَقُلْ لَهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَبْلُغَ ثَلَاثَ سِنِينَ وَ سَبْعَهَ أَشْهُرٍ وَ عِشْرِينَ يَوْماً ثُمَّ يُقَالُ لَهُ قُلْ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ

۱- سوره مریم آیات ۵۴ و ۵۵

۲- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۸۲ ، البرهان ج ۳ ص ۷۴۱

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۳۴۳ ، الأمالی للصدوق ص ۵۷۹ ، تهذیب الأحکام ج ۲ ص ۱۰۵

أَرْبَعُ سِنِينَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ قُلْ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ خَمْسُ سِنِينَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ أَيُّهُمَا يَمِينُكَ وَ أَيُّهُمَا شِمَالُكَ فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ حُوِّلَ وَجْهُهُ إِلَى الْقِبْلَهِ وَ يُقَالُ لَهُ اسْجُدْ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سِتُّ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّ لَهُ سِتُّ سِنِينَ قِيلَ لَهُ صَلِّ وَ عُلِّمَ الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ قِيلَ لَهُ اغْسِلْ وَجْهَكَ وَ كَفَّيْكَ فَإِذَا غَسَلَهُمَا قِيلَ لَهُ صَلِّ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ تِسْعُ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّتْ لَهُ عُلِّمَ الْوُضُوءَ وَ ضُرِبَ عَلَيْهِ وَ أُمِرَ بِالصَّلَاهِ وَ ضُرِبَ عَلَيْهَا فَإِذَا تَعَلَّمَ الْوُضُوءَ وَ الصَّلَاهَ غَفَرَ اللَّهُ لِوَالِدَيْهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.(۱)امام باقر یا امام صادق(علیهما السلام) فرمودند: زمانی که پسر ۳ ساله شد به او بگویید که هفت مرتبه بگوید: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّه سپس رها شود تا اینکه ۳ سال و ۷ ماه و ۲۰ روز گردد، به او بگویید که هفت مرتبه بگوید: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّه و رها شود تا اینکه ۴ سالش تمام شود سپس به او بگویید که هفت مرتبه بگوید: صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ و رها شود تا اینکه ۵ سالش تمام شود سپس به او گفته شود راست و چپ تو کدام است اگر فهمید او را رو به قبله کرده بگویید سجده کند و رها شود تا اینکه ۶ سالش تمام شود، به او گفته شود نماز بخوان و رکوع و سجده به او یاد داده شود تا اینکه ۷ سالش کامل شود در این حال به او گفته شود صورت و دو کف دست خود را بشوی هنگامی که شست، به او گفته شود نماز بخوان و رها شود تا اینکه ۹ سالش تمام گردد، در این زمان وضو به او یاد داده شود و

۱- مکارم الأخلاق ص۲۲۲ ، الأمالی للصدوق ص ۳۹۱ ، الأمالی للطوسی ص ۴۳۳

در صورت ترک آن زده شود و نماز یاد داده شود و بر ترک آن زده شود، پس هنگامی که وضو و نماز را یاد گرفت خداوند پدر و مادر او را بیامرزد ان شاء الله.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) مَن رَبَّی صَغِیراً حَتَّی یَقُولَ لَا الهَ إلَّا اللّه لَم یُحَاسِبهُ الله .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که خردسالی را تربیت کند تا بگوید لا اله الا الله، خداوند از او حساب نمی کشد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) إذَا أفصَحَ أولادُکُم فَعَلِّمُوهُم لا الهَ الَّا الله ثُمَّ لَم تُبَالوا مَتَی مَاتُوا وَ إذَا اثَّغَروا فَمُروهُم بِالصَّلاه .(۲)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هرگاه کودکانتان زبان گشودند، لا اله الا الله را به آنان بیاموزید سپس باکی نداشته باشید که چه وقت می میرند و هرگاه دندان[شیری] آن ها افتاد آنان را به نماز امر کنید .

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): إفتَحُوا عَلَی صِبیَانکُم أوَّلَ کَلِمَهٍ بِلا إلَه إلا الله وَ لَقِّنُوهُم عِندَالمَوتِ لا إلَه إلا الله فَإنَّهُ مَن کانَ أوَّلُ کَلامِهِ لا إلَه إلا الله وَ آخِرُ کَلامِهِ لا إلَه إلا الله ثُمَّ عَاشَ ألفَ سَنَهٍ مَا سُئِلَ عَن ذَنبٍ وَاحِدٍ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زبان کودکانتان را نخستین بار با کلمه لا اله الا الله باز کنید و هنگام مرگ لا اله الا الله را به آنان تلقین کنید چرا که هرکس اولین سخنش لا اله الا الله و آخرین سخنش لا اله الا الله باشد و هزار سال هم عمر کند از هیچ گناهی بازخواست نمی شود.

۱- المعجم الأسط ج ۵ ص ۱۳۰ ، الجامع الصغیر ج ۲ ص ۶۰۳

۲- عمل الیوم و اللیله للدینوری ص ۱۵۰ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۴۰

۳- شعب الإیمان عن ابن عباس ج ۶ ص ۳۹۸ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۴۰

رُوِیَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ قَارِنٍ أَنَّهُ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) أَوْ سُئِلَ وَ أَنَا أَسْمَعُ عَنِ الرَّجُلِ یَخْتِنُ وَلَدَهُ وَ هُوَ لَا یُصَلِّی الْیَوْمَ وَ الْیَوْمَیْنِ فَقَالَ وَ کَمْ أَتَی عَلَی الْغُلَامِ فَقَالَ ثَمَانِیَ سِنِینَ فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ یَتْرُکُ الصَّلَاهَ قَالَ قُلْتُ یُصِیبُهُ الْوَجَعُ قَالَ یُصَلِّی عَلَی نَحْوِ مَا یَقْدِرُ.(۱)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) سوال کردم یا از حضرت سوال شد و من می شنیدم، در مورد مردی که فرزند خود را ختنه کرده و یک روز و دو روزفرزند نماز نمی خواند، حضرت فرمودند: پسر چند ساله است؟ گفت : ۸ ساله پس فرمودند: سبحان الله (تعجب کردن) نماز نمی خواند! عرض کردم: درد بر او عارض شده، حضرت فرمودند : آن گونه که می تواند نماز بخواند.

قَالَ أَمِیرُالْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) أَکْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ وَ عَلِّمُوهَا أَطْفَالَکُمْ .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: ذکر لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم را زیاد بگویید و به کودکانتان یاد دهید.

جمع بین دو نماز ظهر و عصر ، مغرب و عشاء

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّا نَأْمُرُ الصِّبْیَانَ أَنْ یَجْمَعُوا بَیْنَ الصَّلَاتَیْنِ الْأُولَی وَ الْعَصْرِ وَ بَیْنَ الْمَغْرِبِ وَ الْعِشَاءِ الْآخِرَهِ مَا دَامُوا عَلَی وُضُوءٍ قَبْلَ أَنْ یَشْتَغِلُوا.(۳)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۲۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۴ ص ۲۰

۲- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۳۵۲

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷ ، قرب الإسناد ص ۲۳ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۱

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ما به کودکانمان امر می کنیم که بین نماز ظهر و عصر و مغرب و عشاء را مادامی که وضو دارند و مشغول به کاری نشدند، جمع کنند.

عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام) أَنَّهُ كَانَ يَأْخُذُ مَنْ عِنْدَهُ مِنَ الصِّبْيَانِ فَيَأْمُرُهُمْ بِأَنْ يُصَلُّوا الظُّهْرَ وَ الْعَصْرَ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ وَ الْمَغْرِبَ وَ الْعِشَاءَ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ فَقِيلَ لَهُ فِي ذَلِكَ فَقَالَ هُوَ أَخَفُّ عَلَيْهِمْ وَ أَجْدَرُ أَنْ يُسَارِعُوا إِلَيْهَا وَ لَا يُضَيِّعُوهَا وَ يَنَامُوا عَنْهَا وَيَشْتَغِلُوا وَ كَانَ لَا يَأْخُذُهُمْ بِغَيْرِ الصَّلَاةِ الْمَكْتُوبَةِ وَ يَقُولُ إِذَا أَطَاقُوا الصَّلَاةَ فَلَا تُؤَخِّرُوهُمْ عَنِ الْمَكْتُوبَةِ.(۱)

راوی گوید: امام سجاد(علیه السلام) به کودکان امر می کردند که نماز ظهر و عصر را در یک وقت و مغرب و عشاء را هم در یک وقت بخوانند، علت این کار از ایشان سوال شد فرمودند: این برای آنها سبک تر بوده و شایسته تر است که به سمت آن شتاب گیرند و نماز را ضایع نکنند و اینکه نخوابند و مشغول چیز دیگری نشوند، راوی گوید: حضرت انتظارشان از فرزندان در نمازهای واجب بود و می فرمود: اگر توانایی نماز را دارند، خواندن نماز واجب را از آنها به تاخیر نیندازید .

عَنِ الْفُضَيْلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام) يَأْمُرُ الصِّبْيَانَ يَجْمَعُونَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَ الْعِشَاءِ وَ يَقُولُ هُوَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَنَامُوا عَنْهَا.(۲)

راوی گوید: امام سجاد(علیه السلام) به کودکان امر می کردند که بین نماز مغرب و عشاء را جمع کنند و می فرمودند: این بهتر از خوابیدن آنهاست .

۱- دعائم الإسلام ج ۱ ص۱۹۳ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۴۰۹ ، تهذیب الأحکام ج ۲ ص ۳۸۰

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنِی مُوسَی حَدَّثَنَا أَبِی عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهما السلام) قَالَ: کَانَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) یَأْمُرُ الصِّبْیَانَ أَنْ یُصَلُّوا الْمَغْرِبَ وَ الْعِشَاءَ جَمِیعاً وَ الظُّهْرَ وَ الْعَصْرَ جَمِیعاً فَیُقَالُ لَهُ یُصَلُّونَ الصَّلَاةَ لِغَیْرِ [فِی غَیْرِ] وَقْتِهَا فَیَقُولُ هُوَ خَیْرٌ مِنْ أَنْ یَنَامُوا عَنْهَا.(۱)امام باقر(علیه السلام) فرمودند: علی بن حسین(علیهما السلام) به نوجوانان امر می کرد نماز ظهر و عصر و مغرب و عشاء را با هم بخوانند پس به امام(علیه السلام) گفته می شد: نماز را در غیر وقت بخوانند؟ می فرمودند: بهتر از آن است که خواب بمانند .

۱۴) یاد دادن فرائض و واجبات

رُوِیَ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ نَظَرَ إِلَی بَعْضِ الْأَطْفَالِ فَقَالَ وَیْلٌ لِأَوْلَادِ آخِرِ الزَّمَانِ مِنْ آبَائِهِمْ فَقِیلَ یَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ آبَائِهِمُ الْمُشْرِکِینَ فَقَالَ لَا مِنْ آبَائِهِمُ الْمُؤْمِنِینَ لَا یُعَلِّمُونَهُمْ شَیْئاً مِنَ الْفَرَائِضِ وَ إِذَا تَعَلَّمُوا أَوْلَادُهُمْ مَنَعُوهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُمْ بِعَرَضٍ یَسِیرٍ مِنَ الدُّنْیَا فَأَنَا مِنْهُمْ بَرِی ءٌ وَ هُمْ مِنِّی بِرَاءٌ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) نگاهی به بعضی از کودکان کردند و فرمودند: وای بر فرزندان آخرالزمان به خاطر پدر و مادرشان، سوال شد: به خاطر پدر و مادر مشرکشان؟ فرمودند: نه به خاطر پدر و مادر مومنشان چون واجبات را به فرزندانشان یاد نمی دهند و هنگامی که آنان یاد بگیرند از عمل به آن منع می کنند و راضی به منفعت کمی از دنیا نسبت به آنها می باشند پس من از آن ها متنفر هستم و آنان هم از من متنفر هستند.

۱- الجعفریات ص ۵۱

۲- جامع الأخبار(للشعیری) ص۱۰۶ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۴

عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: الْغُلَامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ وَ يَتَعَلَّمُ الْكِتَابَ سَبْعَ سِنِينَ وَ يَتَعَلَّمُ الْحَلَالَ وَ الْحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پسر در هفت سال اول بازی کند و در هفت سال دوم قرآن یاد بگیرد و در هفت سال سوم مسائل حرام و حلال را بیاموزد .

عَنِ الصّادِق (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: لَوْ أُتِيتُ بِشَابٍّ مِنْ شِيعَتِنَا لَمْ يَتَفَقَّهْ لَأَحْسَنْتُ(۲)

أَدَبَهُ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر با جوانی از شیعیانمان برخورد کنم که علم دین را فرا نگرفته ادب کردن او را نیکو می دارم.

۱۵) عدالت بین فرزندان

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) اعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ فِي السِّرِّ كَمَا تُحِبُّونَ أَنْ يَعْدِلُوا بَيْنَكُمْ فِي الْبِرِّ وَ اللُّطْفِ.(۴)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از درون بین فرزندانتان در محبت و نیکی عدالت برقرار کنید، همان طور که دوست دارید بین شما در نیکی و مهربانی عدالت برقرار کنند.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): اعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ فِي النُّحلِ كَمَا تُحِبُّونَ أَنْ يَعْدِلُوا بَيْنَكُمْ فِي الْبِرِّ وَ اللُّطْفِ.(۵)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۵

۲- در المحاسن ج ۱ ص ۲۲۸ به جای آن " لَأَدَّبْتُهُ " و " لَأوجَعْتُهُ " آورده است .

۳- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۸۰

۴- مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۲

۵- صحیح ابن حبان ج ۱۱ ص ۵۰۳ ، مکارم الأخلاق ج ۱ ص ۴۷۳

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بین فرزندانتان در هدیه دادن عدالت برقرار کنید همان طور که دوست دارید بین شما در نیکی و مهربانی عدالت برقرار کنند.

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): سَوُّوا بَینَ أولادِکُم فِی العَطِیَّهِ فَلَو کُنتُ مُفَضِّلاً أحَداً لَفَضَّلتُ النِّسَاءَ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در هدیه دادن بین فرزندانتان تساوی بر قرار کنید، اگر می خواستم کسی را برتری دهم هر آینه زنان را برتری می دادم.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) إعدِلُوا بَینَ أولادِکُم فِی العَطِیَّه .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در هدیه دادن بین فرزندانتان عدالت بر قرار کنید.

عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ الْأَشْعَرِیِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) عَنِ الرَّجُلِ یَکُونُ بَعْضُ وُلْدِهِ أَحَبَ إِلَیْهِ مِنْ بَعْضٍ وَ یُقَدِّمُ بَعْضَ وُلْدِهِ عَلی بَعْضٍ فَقَالَ: نَعَمْ قَدْ فَعَلَ ذلِکَ أَبُوعَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) نَحَلَ مُحَمَّداً وَ فَعَلَ ذلِکَ أَبُو الْحَسَنِ (علیه السلام) نَحَلَ أَحْمَدَ شَیْئاً فَقُمْتُ أَنَا بِهِ حَتّی حُزْتُهُ لَهُ . فَقُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاکَ الرَّجُلُ یَکُونُ بَنَاتُهُ أَحَبَّ إِلَیْهِ مِنْ بَنِیه فَقَالَ: الْبَنَاتُ وَ الْبَنُونَ فِی ذلِکَ سَوَاءٌ إِنَّمَا هُوَ بِقَدْرِ مَا یُنَزِّلُهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْه.(۳)راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) در مورد شخصی که بعضی از فرزندانش برای او محبوب تر از دیگران است و او را مقدم بر دیگران می دارد سوال کردم، فرمودند: جایز است، ابوعبدالله(علیه السلام) همین کار را نسبت به محمد انجام داده و چیزی به وی بخشید و ابوالحسن(علیه السلام) نسبت به احمد و من هم به نفع او در

۱- السنن الکبری ج ۶ ص ۲۹۴ ، المعجم الکبیر ج ۱۱ ص ۲۸۰

۲- صحیح بخاری ج ۲ ص ۹۱۳

۳- کافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۱ ، تهذیب الاحکام ج ۸ ص ۱۱۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۶

مالش به خاطر سن کم تصرف کردم، گفتم: فدایت شوم فردی دخترانش را بیشتر از پسرانش دوست دارد، فرمودند: دختران و پسران در این قضیه مساوی هستند و همانا خداوند محبت را به اندازه منزلتی که برای فرزندان در قلب پدر قرار داده، قرار می دهد.

فِی رِوَایَهِ السَّکُونِیِّ قَالَ: نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِلَی رَجُلٍ لَهُ ابْنَانِ فَقَبَّلَ أَحَدَهُمَا وَ تَرَکَ الْآخَرَ فَقَالَ لَهُ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) فَهَلَّا وَاسَیْتَ بَیْنَهُمَا .(۱)

راوی گوید : پیامبر (صلی الله علیه و اله) به شخصی که دو پسر داشت نگاه کردند که یکی را بوسید و دیگری را نبوسید پس به او فرمودند : چرا برابری را بین آن دو بر قرار نمی کنی .

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) : إنّ اللَّهَ تَعالَی یُحِبُّ أن تَعدِلوُا بَینَ أولادِکُم حَتَّی فِی القُبل .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند دوست دارد بین فرزندانتان عدالت برقرار کنید حتی در بوسیدن.

عَن الحَسَن: بَینَا رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) یُحَدِّثُ أصحَابَهُ إذ جَاءَ صَبِیٌّ حَتَّی انتَهَی إلی أبِیهِ فِی نَاحِیَهِ القَومِ فَمَسَحَ رَأسَهُ وَ أقعَدَهُ عَلَی فَخِذِهِ الیُمنَی. قَالَ: فَلَبِثَ قَلیلاًفَجَاءت إبنَهٌ لَهُ حَتَّی إنتَهَت إلیهِ فَمَسَحَ رَأسَها وَ أقعَدَها فِی الأرضِ. فَقَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) فَهَلَّا عَلَی فَخِذِکِ الأُخرَی فَحَمَلَها عَلَی فَخِذِه الأُخرَی فَقَالَ(صلی الله علیه و اله): الآنَ عَدَلتَ.(۳)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۳ ، الجعفریات ص ۵۵ ، النوادر ص ۶

۲- نهج الفصاحه ص ۳۰۶

۳- العیال ج ۱ ص ۱۷۳ ح ۳۶

راوی گوید: هنگامی که پیامبر(صلی الله علیه و اله) با یارانش سخن می گفت، کودکی وارد شد و رفت در گوشه ای از مسجد، به پدرش رسید. پدر دست به سرش کشید و وی را بر زانوی راست خود نشاند. اندکی که گذشت دختر او آمد و رفت تا این که به او رسید. او به سر وی نیز دست کشید اما وی را روی زمین نشاند. پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: چرا او را بر زانوی دیگرت ننشاندی؟ مرد دخترش را بر زانوی دیگرش نشاند. پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هم اکنون عدالت ورزیدی.

جلوگیری از حسادت در محبت

عَنْ مَسْعَدَهَ بْنِ صَدَقَهَ قَالَ: قَالَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) قَالَ وَالِدِی (علیه السلام) وَ اللَّهِ إِنِّی لَأُصَانِعُ بَعْضَ وُلْدِی وَ أُجْلِسُهُ عَلَی فَخِذِی و أُکثِرُ لَه المَحَبَّه وَ أُکْثِرُ لَهُ الشُّکْرَ وَ إِنَّ الْحَقَّ لِغَیْرِهِ مِنْ وُلْدِی وَ لَکِنْ محافظه عَلَیْهِ مِنْهُ وَ مِنْ غَیْرِهِ لِئَلَّا یَصْنَعُوا بِهِ مَا فَعَلُوا بِیُوسُفَ إِخْوَتُهُ وَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ سُورَهَ یُوسُفَ إِلَّا أَمْثَالًا لِکَیْ لَا یَحْسُدَ بَعْضُنَا بَعْضاً کَمَا حَسَدَ یُوسُفَ إِخْوَتُهُ وَ بَغَوْا عَلَیْهِ فَجَعَلَهَا حُجَّهً وَ رَحْمَهً عَلَی مَنْ تَوَلَّانَا وَ دَانَ بِحُبِّنَا وَ جَحَدَ أَعْدَائَنَا وَ مَنْ نَصَبَ لَنَا الْحَرْبَ. (۱)راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پدرم فرمود: به خدا سوگند با بعضی از فرزندانم ملاطفت نشان داده و بر روی پایم نشانده و محبت زیادی نسبت به او ابراز می دارم در حالی که حق با دیگر فرزندم است و این محبت نکردن به او به خاطر محافظت کردنش از دیگر فرزندان است تا همچون عمل برادران یوسف در حق او انجام نگیرد و خداوند سوره یوسف را جز به خاطر مَثَل هایی نازل نکرد تا بعضی با بعضی دیگر حسادت نورزد همان طور که برادران یوسف با او کردند و به او ظلم کردند، پس خداوند این امثال را حجتی بر دوستان ما

۱- تفسیر العیّاشی ج ۲ ص ۱۶۶ ، وسائل الشیعه ج ۱۹ ص ۲۴۶ ، البرهان ج ۳ ص ۱۶۰

و دینداران به حب ما و انکار کنندگان دشمنان ما و کسانی که جنگ و دشمنی بر ما قرار دادند، قرار داده است.

۱۶) یاد دادن نوشتن و خواندن

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ ثَلَاثَهٌ یُحَسِّنُ اسْمَهُ وَ یُعَلِّمُهُ الْکِتَابَهَ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: حق فرزند بر پدر این است که اسم نیکو بر او گذارد و نوشتن به او یاد دهد.

أَبُو الْقَاسِمِ الْکُوفِیِّ فِی کِتَابِ الْأَخْلَاقِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ أَنْ یُحَسِّنَ اسْمَهُ إِذَا وُلِدَ وَ أَنْ یُعَلِّمَهُ الْکِتَابَهَ إِذَا کَبِرَ وَ أَنْ یُعِفَّ فَرْجَهُ إِذَا أَدْرَکَ.(۲)پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بعضی از حق فرزند بر پدر عبارت است از گذاشتن اسم نیکو هنگام تولد و یاد دادن نوشتن در هنگام بزرگ شدن او و ازدواج دادن وی هنگام بلوغ.

۱۷) ازدواج دادن فرزندان

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ ثَلَاثَهٌ یُحَسِّنُ اسْمَهُ وَ یُعَلِّمُهُ الْکِتَابَهَ وَ یُزَوِّجُهُ إِذَا بَلَغَ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: حق فرزند بر پدر این است که اسم نیکو بر او گذارد و نوشتن به او یاد دهد و هنگام بالغ شدن او را ازدواج دهد.

۱- مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۲

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۹

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۲

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَا مِنْ شَابٍ تَزَوَّجَ فِی حَدَاثَهِ سِنِّهِ إِلَّا عَجَّ شَیْطَانُهُ یَا وَیْلَهُ یَا وَیْلَهُ عَصَمَ مِنِّی ثُلُثَیْ دِینِهِ فَلْیَتَّقِ اللَّهَ الْعَبْدُ فِی الثُّلُثِ الْآخِرِ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ جوانی نیست که در سن جوانی ازدواج کند جز اینکه شیطانش به فریاد ای وای ای وای افتاده و گوید دو سوم دینش از من محفوظ ماند پس در یک سوم باقی تقوای الهی پیشه گیرد.

۱۸) هدیه دادن

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) مَنْ دَخَلَ السُّوقَ فَاشْتَرَی تُحْفَهً فَحَمَلَهَا إِلَی عِیَالِهِ کَانَ کَحَامِلِ صَدَقَهٍ إِلَی قَوْمٍ مَحَاوِیجَ وَ لْیَبْدَأْ بِالْإِنَاثِ قَبْلَ الذُّکُورِ فَإِنَّهُمَنْ فَرَّحَ ابْنَتَهُ فَکَأَنَّمَا أَعْتَقَ رَقَبَهً مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِیلَ وَ مَنْ أَقَرَّ عَیْنَ ابْنٍ فَکَأَنَّمَا بَکَی مِنْ خَشْیَهِ اللَّهِ وَ مَنْ بَکَی مِنْ خَشْیَهِ اللَّهِ أَدْخَلَهُ اللَّهُ جَنَّاتِ النَّعِیمِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که داخل بازار شود و هدیه ای را برای خانواده اش خریداری کند همچون حمل کننده صدقه به سمت گروهی نیازمند است و ابتدا هدیه را به دختر دهد و بعد پسر، همانا کسی که دخترش را شاد کند مثل این است که بنده ای از فرزندان اسماعیل پیامبر را آزاد کرده است و کسی که چشم پسرش را روشن کند مثل این است که از ترس خداوند گریه کرده و کسی که از ترس خداوند گریه کند خداوند او را داخل بهشت کند .

۱- الجعفریات ص ۸۹ ، دعائم الأسلام ج ۲ ص ۱۹۰ ، النوادر ص ۱۲

۲- مکارم الأخلاق ص۲۲۱ ، الأمالی للصدوق ص ۵۷۷ ، ثواب الأعمال ص ۲۰۱

عَنْ مِنْهَالٍ الْقَصَّابِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَعْطِ الْكَبِيرَ وَ الْكَبِيرَةَ وَ الصَّغِيرَ وَ الصَّغِيرَةَ وَ مَنْ وَقَعَتْ لَهُ فِي قَلْبِكَ رَحْمَةٌ وَ إِيَّاكَ وَ كُلَّ وَ قَالَ بِيَدِهِ وَ هَزَّهَا.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بخشش و عطا نسبت و پیرمرد و پیرزن و پسر بچه و دختر بچه و کسی که در قلبت نسبت به او رحمت و مهربانی داری، داشته باش و از مخالفین دوری کن.

۱۹) اکرام و بزرگ داشتن

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) قَالَ: أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ وَ أَحْسِنُوا أَدَبَهُمْ يُغْفَرْ لَكُمْ.(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: به فرزندانتان احترام بگذارید و به نیکی آن ها را تربیت کنید که در اثر آن آمرزیده می شوید.

۲۰) عدم ارتباط نامحرم با دختر و پسربچه

عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا قَالَ: كَانَ أَبُو الْحَسَنِ الْمَاضِي (علیه السلام) عِنْدَ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ وَالِي مَكَّةَ وَ هُوَ زَوْجُ فَاطِمَةَ بِنْتِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ كَانَتْ لِمُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بِنْتٌ تُلْبِسُهَا الثِّيَابَ وَ تَجِي ءُ إِلَى الرِّجَالِ فَيَأْخُذُهَا الرَّجُلُ وَ يَضُمُّهَا إِلَيْهِ فَلَمَّا تَنَاهَتْ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ (علیه السلام) أَمْسَكَهَا بِيَدَيْهِ مَمْدُودَتَيْنِ قَالَ إِذَا أَتَتْ عَلَى الْجَارِيَةِ سِتُّ سِنِينَ لَمْ يَجُزْ أَنْ يُقَبِّلَهَا رَجُلٌ لَيْسَ هِيَ بِمَحْرَمٍ لَهُ وَ لَا يَضُمَّهَا إِلَيْهِ.(۳)

۱- الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۴ ، وسائل الشیعه ج ۹ ص ۴۱۵

۲- مکارم الأخلاق ص۲۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۶ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۵

۳- تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۶۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۳۱ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۹۴

راوی گوید: امام کاظم(علیه السلام) نزد محمد بن ابراهیم استاندار مکه همسر فاطمه دختر ابوعبدالله بودند و محمد بن ابراهیم دختر کوچکی داشت که به او لباس می پوشانید و نزدیک مردان می آمد و مردان او را گرفته و به آغوش می کشیدند، پس هنگامی که به امام کاظم(علیه السلام) رسید حضرت دو دست خود را کشیده و نگه داشتند و فرمودند: اگر دختر ۶ ساله شد جایز نیست مردی که محرم نیست او را ببوسد و به خود بچسباند.

عَنْ أَبِی أَحْمَدَ الْکَاهِلِیِّ وَ أَظُنُّنِی قَدْ حَضَرْتُهُ قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ جُوَیْرِیَهٍ لَیْسَ بَیْنِی وَ بَیْنَهَا مَحْرَمٌ تَغْشَانِی فَأَحْمِلُهَا فَأُقَبِّلُهَا فَقَالَ إِذَا أَتَی عَلَیْهَا سِتُّ سِنِینَ فَلَا تَضَعْهَا عَلَی حَجْرِک. (۱)راوی گوید: از امام(علیه السلام) درباره نشاندن دختربچه نامحرم در دامن و بوسیدن او سوال کردم، حضرت فرمودند: اگر شش ساله شد او را در دامان خود قرار نده .

عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) أَنَّ بَعْضَ بَنِی هَاشِمٍ دَعَاهُ مَعَ جَمَاعَهٍ مِنْ أَهْلِهِ فَأَتَی بِصَبِیَّهٍ لَهُ فَأَدْنَاهَا أَهْلُ الْمَجْلِسِ جَمِیعاً إِلَیْهِمْ فَلَمَّا دَنَتْ مِنْهُ سَأَلَ عَنْ سِنِّهَا فَقِیلَ خَمْسٌ فَنَحَّاهَا عَنْهُ .(۲)

راوی گوید: یکی از بنی هاشم امام رضا(علیه السلام) را همراه جماعتی از نزدیکان حضرت به خانه خود دعوت گرفت، دختر کوچک میزبان وارد مجلس شد و مهمانان همگی او را به نزدیک خود آوردند، پس هنگامی که به امام رضا(علیه السلام) رسید، حضرت از سن دختر سوال کردند، او گفت: پنج سال، حضرت او را از خود دور کردند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۳۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۲۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۳۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۳۰

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَهُ سِتَّ سِنِينَ فَلَا تُقَبِّلْهَا وَ الْغُلَامُ لَا تُقَبِّلْهُ الْمَرْأَهُ إِذَا جَاوَزَ سَبْعَ سِنِينَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که دختر ۶ ساله شود، توسط نامحرم بوسیده نشود و پسر اگر از ۷ سالگی عبور کند، زن نامحرم او را نبوسد.

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: قَالَ إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَهُ الْحُرَّهُ سِتَّ سِنِينَ فَلَا يَنْبَغِی لَکَ أَنْ تُقَبِّلَهَا.(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زمانی که دختر ۶ ساله گردد شایسته نیست او را ببوسی.

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) سَأَلَهُ أَحْمَدُ بْنُ النُّعْمَانِ فَقَالَ عِنْدِی جُوَيْرِيَهٌ لَيْسَ بَيْنِی وَ بَيْنَهَا رَحِمٌ وَ لَهَا سِتُّ سِنِينَ قَالَ فَلَا تَضَعْهَا فِی حَجْرِکَ وَ لَا تُقَبِّلْهَا(۳).(۴)

راوی گوید: دختر بچه ای نزد من است که محرم یکدیگر نیستیم و ۶ سال دارد، حضرت فرمودند: او را در دامن خود قرار نده و او را نبوس .

عَنْ زَكَرِيَّا الْمُؤْمِنِ رَفَعَهُ أَنَّهُ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَهُ سِتَّ سِنِينَ فَلَا يُقَبِّلُهَا الْغُلَامُ وَ الْغُلَامُ لَا يُقَبِّلُ الْمَرْأَهَ إِذَا جَازَ سَبْعَ سِنِينَ.(۵)

۱- مکارم الأخلاق ص۲۲۳ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۳۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۳۰

۳- در من لا یحضره الفقیه عبارت " لَا تُقَبِّلْهَا " نیست .

۴- مکارم الأخلاق ص۲۲۳ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۶

۵- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۳۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۳۰

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: هنگامی که دختر ۶ ساله شد، پسر او را بوس نکند و پسر از ۷ سالگی زنی را نبوسد.

۲۱) عدم تماس جسمی مادر با دختر از ۶ سالگی

عَنِ البَاقِرِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ عَلِيٌّ(علیه السلام) مُبَاشَرَةُ الْمَرْأَةِ ابْنَتَهَا إِذَا بَلَغَتْ سِتَّ سِنِينَ شُعْبَةٌ مِنَ الزِّنَا.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: چسبیده شدن بدن عریان مادر به بدن عریان دخترش در ۶ سالگی مصداقی از زناست .

۲۲) جدا شدن پسران و زنان در بسترهای خواب

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَيْمُونٍ الْقَدَّاحِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ: يُفَرَّقُ بَيْنَ الغِلمَانِ (۲) وَ النِّسَاءِ فِي الْمَضَاجِعِ إِذَا بَلَغُوا عَشْرَ سِنِينَ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بین پسرهای ۱۰ ساله و زنان در بسترهای خواب جدایی باشد.

رَوَى عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَيْمُونٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الصَّبِيُّ وَ الصَّبِيُّ وَ الصَّبِيُّ وَ الصَّبِيَّةُ وَ الصَّبِيَّةُ وَ الصَّبِيَّةُ يُفَرَّقُ بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ لِعَشْرِ سِنِينَ .(۴)

۱- مکارم الأخلاق ص۲۲۳ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۳۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۳۰

۲- در الخصال ج ۲ ص ۴۳۹ به جای آن " الصبیان " آمده است .

۳- الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۶۱

۴- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۳۶ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۳۱

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: پسر و پسر و پسر و دختر و دختر و دختر در ده سالگی بین آنها در بسترهای خواب جدایی باشد.

رَوَی البَاقِرُ (علیه السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: ... فَرِّقُوا بَیْنَهُمْ فِی الْمَضَاجِعِ إِذَا بَلَغُوا عَشْراً.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بین فرزندانتان در ۱۰ سالگی در بسترهای خواب جدایی اندازید.

رُوِیَ أَنَّهُ یُفَرَّقُ بَیْنَ الصِّبْیَانِ فِی الْمَضَاجِعِ لِسِتِّ سِنِینَ .(۲)روایت شده است: بین فرزندان ۶ ساله در بسترهای خواب جدایی باشد.

۲۳) زدن فرزندان

عَنِ السَّکُونِیِّ عَن أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) حَقُّ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ إِذَا کَانَتْ أُنْثَی ... أَمَّا إِذَا سَمَّیْتَهَا فَاطِمَهَ فَلَا تَسُبَّهَا وَ لَا تَلْعَنْهَا وَ لَا تَضْرِبْهَا.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: حق فرزند بر پدر اگر دختر باشد این است که ... و اگر او را فاطمه نهادی به او ناسزا و لعن نکن و او را نزن .

رُوِیَ لَعْنُ الْأَبِ وَ ضَرْبُ الْوَلَدِ.(۴)

شیخ حر عاملی در ضمن بیان روایات گناهان کبیره این روایت را آورده اند: لعن کردن پدر و زدن فرزند گناه کبیره است.

۱- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۴ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۵۰ ، عوالی اللئالی ج ۱ ص ۲۵۳

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۳۶ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۳۱

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۲

۴- هدایه الأمه ج ۵ ص ۵۴۹

رُوِی عَنْ الباقر (علیه السلام) عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مُرُوا صِبْیَانَکُمْ بِالصَّلَاهِ إِذَا بَلَغُوا سَبْعَ سِنِینَ وَ اضْرِبُوهُمْ عَلَی تَرْکِهَا إِذَا بَلَغُوا تِسْعاً.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را در ۷ سالگی امر به نماز کنید و در ۹ سالگی به خاطر نخواندن آنان را بزنید .قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) الْوَلَدُ سَیِّدٌ سَبْعَ سِنِینَ وَ عَبْدٌ سَبْعَ سِنِینَ وَ وَزِیرٌ سَبْعَ سِنِینَ فَإِنْ رَضِیتَ أَخْلَاقَهُ(۲)

لِإِحْدَی وَ عِشْرِینَ وَ إِلَّا فَاضْرِبْ عَلَی جَنْبِهِ فَقَدْ أَعْذَرْتَ إِلَی اللَّهِ تَعَالَی.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزند هفت سال اول آقا و امر کننده و هفت سال دوم فراگیرنده علم و هفت سال سوم عهده دار مسئولیت است پس اگر در سن بیست و یک سالگی از اخلاق او راضی بودی که هیچ وگرنه او را بزن که نزد خداوند معذور هستی .

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) مُخَاطِباً لِأَوْلِیَاءِ الْأَطْفَالِ مُرُوا أَوْلَادَکُمْ بِالصَّلَاهِ وَ هُمْ أَبْنَاءُ سَبْعٍ وَ اضْرِبُوهُمْ عَلَیْهَا وَ هُمْ أَبْنَاءُ عَشْرٍ .(۴)

امام صادق(علیه السلام) خطاب به والدین کودکان فرمودند : در ۷ سالگی فرزندانتان را امر به نماز کنید و در ۱۰ سالگی آنان را برای نماز خواندن بزنید .

۱- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۹۴ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۴

۲- در المعجم الأوسط ج ۶ ص ۱۷۰ و الفردوس ج ۴ ص ۴۳۰ " مُکانَفَتَهُ " آمده است.

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۶

۴- عوالی اللئالی العزیزیه ج ۱ ص ۳۲۸ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۱۳۳

عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ الرَّبِيعِ بْنِ سَبْرَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): عَلِّمُوا الصَّبِيَّ الصَّلَاةَ ابْنَ سَبْعِ سِنِينَ وَ اضْرِبُوهُ عَلَيْهَا ابْنَ عَشْرٍ. (۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در هفت سالگی نماز را به کودک یاد دهید و در ده سالگی بر خواندن آن او را بزنید.

قَالَ أَمِيرُالْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) أَدِّبْ صِغَارَ أَهْلِ بَيْتِكَ بِلِسَانِكَ عَلَى الصَّلَاةِ وَ الطُّهُورِ فَإِذَا بَلَغُوا عَشْرَ سِنِينَ فَاضْرِبْ وَ لَا تَجَاوَزْ ثَلَاثا .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: افراد کوچک از خانواده خود را با زبان به نماز و وضو تربیت کن و در سن ده سالگی او را بر خواندن بزن و از سه بار تجاوز نکن .

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ فَضَالَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ أَوْ أَبِي جَعْفَرٍ(عليهما السلام) قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِذَا بَلَغَ الْغُلَامُ ثَلَاثَ سِنِينَ فَقُلْ لَهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَبْلُغَ ثَلَاثَ سِنِينَ وَ سَبْعَةَ أَشْهُرٍ وَ عِشْرِينَ يَوْماً ثُمَّ يُقَالُ لَهُ قُلْ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ أَرْبَعُ سِنِينَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ قُلْ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ خَمْسُ سِنِينَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ أَيُّهُمَا يَمِينُكَ وَ أَيُّهُمَا شِمَالُكَ فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ حُوِّلَ وَجْهُهُ إِلَى الْقِبْلَةِ وَ يُقَالُ لَهُ اسْجُدْ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سِتُّ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّ لَهُ سِتُّ سِنِينَ قِيلَ لَهُ صَلِّ وَ عُلِّمَ الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ قِيلَ لَهُ اغْسِلْ وَجْهَكَ وَ كَفَّيْكَ فَإِذَا غَسَلَهُمَا قِيلَ لَهُ صَلِّ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ تِسْعُ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّتْ لَهُ

۱- الجامع الصحيح و هو سنن الترمذی ج ۲ ص ۲۰۱

۲- مجموعه ورّام ج ۲ ص ۱۵۵

عُلِّمَ الْوُضُوءَ وَ ضُرِبَ عَلَيْهِ وَ أُمِرَ بِالصَّلَاهِ وَ ضُرِبَ عَلَيْهَا فَإِذَا تَعَلَّمَ الْوُضُوءَ وَ الصَّلَاهَ غَفَرَ اللَّهُ لِوَالِدَيْهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.(۱)امام باقر یا امام صادق(علیهما السلام) فرمودند: زمانی که پسر ۳ ساله شد به او بگویید که هفت مرتبه بگوید : لا اله الا الله سپس رها شود تا اینکه ۳ سال و ۷ ماه و ۲۰ روز شود، به او بگویید که هفت مرتبه بگوید: محمد رسول الله و رها شود تا اینکه ۴ سالش تمام شود، سپس به او بگویید که هفت مرتبه بگوید: صلّی الله علی محمد و آل محمد و رها شود تا اینکه ۵ سالش تمام شود، سپس به او گفته شود راست و چپ تو کدام است اگر فهمید او را رو به قبله کرده بگویید سجده کند و رها شود تا اینکه ۶ سالش تمام شود، به او گفته شود نماز بخوان و رکوع و سجده به او یاد داده شود تا اینکه ۷ سالش کامل گردد در این حال به او گفته شود صورت و دو کف دست خود را بشوی و بعد از آن به او گفته شود نماز بخوان و رها شود تا اینکه ۹ سالش تمام شود، در این زمان وضو به او یاد داده شود و بر ترک آن زده شود و نماز یاد داده شود و بر ترک آن زده شود پس هنگامی که وضو و نماز را یاد گرفت خداوند پدر و مادر او را بیامرزد ان شاء الله .

عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فِی أَدَبِ الصَّبِیِ وَ الْمَمْلُوكِ فَقَالَ خَمْسَهٌ أَوْ سِتَّهٌ وَ ارْفُقْ.(۲)

۱- مکارم الأخلاق ص۲۲۲ ، الأمالی للصدوق ص ۳۹۱ ، الأمالی للطوسی ص ۴۳۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص ۲۶۸ ، تهذیب الأحکام ج ۱۰ ص ۱۴۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۸ ص ۳۷۲

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم برای ادب کردن فرزند و برده چند ضربه شلاق می شود زد؟ فرمودند: ۵ ضربه یا ۶ ضربه و با او نرمش داشته باش.

أَبَانٌ عَنْ زِيَادٍ الْكُنَاسِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَ الَّذِي إِذَا دَعَاهُ أَبُوهُ لَعَنَ أَبَاهُ وَ الَّذِي إِذَا أَجَابَهُ ابْنُهُ يَضْرِبُه . (۱)امام صادق (علیه السلام) فرمودند : از جمله گناهان کبیره این است که کسی پدرش او را بخواند و او پدرش را لعن کند و کسی که فرزندش امر او را اجابت کند و فرزند را بزند.

رُوِيَ أَنَّهُ دَنَا مِنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام) صَبِيَّانِ بِيَدِهِمَا لَوْحَانِ فَقَالا يَا أَمِيرَالْمُؤْمِنِينَ خَايِرْ بَيْنَنَا قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) إِنَّ الْجَوْرَ فِي هَذَا كَالْجَوْرِ فِي الْأَحْكَامِ أَبْلِغَا مُؤَدِّبَكُمَا عَنِّي أَنَّهُ إِنْ ضَرَبَكُمَا فَوْقَ ثَلَاثٍ كَانَ ذَلِكَ قِصَاصاً يَوْمَ الْقِيَامَه .(۲)

روایت شده: دو کودک همراه با دو صفحه نوشته نزد امیرالمومنین(علیه السلام) آمدند و گفتند: ای امیرالمومنین هر کدام بهتر است انتخاب کنید، حضرت فرمودند: ظلم در این جا مانند ظلم در حکم هاست، به معلم خود از جانب من بگویید اگر شما را بیش از سه بار بزند در روز قیامت قصاص خواهد شد .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۲۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۳۲۵

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۷۲

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) أَلْقَى صِبْيَانُ الْكَتَّابِ أَلْوَاحَهُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ لِيَخِيرَ بَيْنَهُمْ فَقَالَ أَمَا إِنَّهَا حُكُومَةٌ وَ الْجَوْرُ فِيهَا كَالْجَوْرِ فِي الْحُكْمِ أَبْلِغُوا مُعَلِّمَكُمْ إِنْ ضَرَبَكُمْ فَوْقَ ثَلَاثِ ضَرَبَاتٍ فِي الْأَدَبِ اقْتُصَّ مِنْهُ.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: دو کودک دو صفحه نوشته خود را مقابل امیرالمومنین(علیه السلام) گذاشتند تا ایشان مورد بهتر را انتخاب کند، حضرت فرمودند: این قضاوت است و ظلم در آن مانند ظلم در قضاوت است، به معلم خود بگویید اگر شما را بیش از سه بار به خاطر تربیت کردن بزند قصاص می شود .

عَن عَایشه : مَا ضَرَبَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) شَیئاً قَطُّ بِیَدِهِ وَ لا إمرَأهً وَ لا خَادِماً إلّا أن یُجَاهِدَ فِی سَبِیلِ الله .(۲)

عایشه گوید: هیچ گاه پیامبر(صلی الله علیه و اله) کسی را به دست خود نزد نه زن و نه خدمتکار مگر آن که در حال جهاد در راه خدا بود .

عَن عَزَّهِ الأشجَعِیَّه: کَانَ صَبِیَّهٌ صِغَارٌ عِندَ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) جَالِسُون ... یَضرِبُ ابنَتَهُ ... فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) الرَّحمَه قَالَ نَعَم یَا رسُولَ الله .(۳)

راوی گوید: دختر کوچکی نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) نشسته بود که پدرش شروع به زدن او کرد، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: مهربانی کن، گفت: بله ای رسول خدا .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص ۲۶۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۸ ص ۳۷۲

۲- صحیح مسلم ۴ ص ۱۸۱۴ ، مسند ابن حنبل ج ۹ ص ۲۷۲ ، السنن الکبری ج ۱۰ ص ۳۲۴

۳- السنن الکبری ج ۴ ص ۴۰۷

عَن أَسَدِ بن وَداعَه: أَنَّ رَجَلاً يُقَالُ لَهُ «جُزءٌ» أَتَى النَّبِيَّ(صلى الله عليه و اله) فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ أَهلِي يُغضِبونّي فَبِمَ أُعَاقِبُهُم؟ فَقَالَ: تَعفُو ثُمَّ قَالَ الثَّانِيَهَ حَتَّى قَالَها ثَلاثاً قَالَ: فَإِنَّ عَاقَبتَ فَعَاقِب بِقَدرِ الذَّنبِ وَ اتَّقِ الوَجهَ.(۱)اسد بن وداعه گوید: مردی به نام جُزء نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: ای پیامبر خدا خانواده ام مرا خشمگین می سازند، به چه چیزی آنان را مجازات کنم؟ حضرت فرمودند: درگذر، سپس بار دیگر گفت تا این که سه بار تکرار کرد. فرمودند: اگر مجازات کردی به اندازه اشتباه مجازات کن و از زدن به صورت بپرهیز.

۲۴) یاد دادن اشعار حضرت ابوطالب (علیه السلام) به فرزندان

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ مَسْعَدَهَ بْنِ صَدَقَهَ عَنْ عَمِّهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ(علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام) يُعْجِبُهُ أَنْ يُرْوَى شِعْرُ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) وَ أَنْ يُدَوَّنَ وَ قَالَ تَعَلَّمُوهُ وَ عَلِّمُوهُ أَوْلَادَكُمْ فَإِنَّهُ كَانَ عَلَى دِينِ اللَّهِ وَ فِيهِ عِلْمٌ كَثِيرٌ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: امیرالمومنین(علیه السلام) خوشحال می شدند که اشعار ابوطالب(علیه السلام) بیان شود و تدوین گردد و فرمودند: آن را یاد بگیرید و به فرزندانتان یاد دهید که آن بر اساس دین خدا بوده و در بر دارنده علم زیادی است .

۱- المعجم الکبیر ج ۲ ص ۲۶۹ ، أسدالغابه ج ۱ ص ۵۳۴

۲- إیمان أبی طالب (علیه السلام) ص ۱۲۹ ، وسائل الشیعه ج ۱۷ ص ۳۳۱ ، بحارالأنوار ج ۳۵ ص ۱۱۵

۲۵) بازی نکردن کودکان با پرنده قُنبُرَه

عَنْ سُلَيْمَانَ الْجَعْفَرِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا(علیه السلام) عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ(علیه السلام) قَالَ: لَا تَأْكُلُوا الْقُنْبُرَةَ وَ لَا تَسُبُّوهَا وَ لَا تُعْطُوهَا الصِّبْيَانَ يَلْعَبُونَ بِهَا فَإِنَّهَا كَثِيرَةُ التَّسْبِيحِ لِلَّهِ تَعَالَى وَ تَسْبِيحُهَا لَعَنَ اللَّهُ مُبْغِضِي آلِ مُحَمَّدٍ (علیهم السلام).(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: قنبره (پرنده ای کاکل دار شبیه گنجشک) را نخورید و به او فهش ندهید و به کودکانتان برای بازی کردن ندهید چون زیاد تسبیح خدا را می گوید و تسبیح او لَعَنَ اللَّهُ مُبْغِضِي آلِ مُحَمَّدٍ (علیهم السلام) است .

عَن أَنَس قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّه (صلی الله علیه و اله): إنَّ اللّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ خَلقاً لَيسَ مِن وُلدِ آدَم وَ لا مِن وُلدِ إبليسِ يَلعَنونَ مُبغِضِي عَلِيِّ بنِ أبی طَالِبٍ (علیه السلام) قَالُوا: يَا رَسولَ اللّهِ مَن هُم ؟ قَالَ: هُم القَنَابِرُ يُنادُونَ فِی السَّحَرِ عَلَی رُءوسِ الشَّجَرِ ألا لَعنَةُ اللّهِ عَلَی مُبغِضِی عَلِيِّ بنِ أبی طَالِب (علیه السلام).(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند خلقی را خلق کرده که نه از فرزندان آدم است و نه از فرزندان ابلیس و دشمنان علی بن ابی طالب(علیه السلام) را لعن می کنند، گفتند: ای رسول خدا این ها که هستند؟ فرمودند: قنابر هستند که هنگام سحر بر بالای درخت ندا می دهند: لعنت خدا بر دشمنان علی بن ابی طالب(علیه السلام) .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۲۵ ، تهذیب الأحکام ج ۹ ص ۱۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۳ ص ۳۹۶

۲- مناقب الإمام علی بن أبی طالب (علیه السلام) ص ۱۵۴ ، عمده عیون صحاح الأخبار ص ۳۵۸

۲۶) بازداشتن کودکان از همراه کردن آهن

عَنْ عَلِیٍّ(علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: لَا تُلْبِسُوا صِبْیَانَکُمْ خَوَاتِمَ الْحَدِیدِ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: انگشتر های آهنی در دست فرزندانتان نکنید.

أَبُو الْبَخْتَرِیِّ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهما السلام) : أَنَّ عَلِیّاً (علیه السلام) رَأَی صَبِیّاً تَحْتَ رَأْسِهِ مُوسَی مِنْ حَدِیدٍ فَأَخَذَهَا فَرَمَی بِهَا وَ کَانَ یَکْرَهُ أَنْ یُلْبَسَ الصَّبِیُ شَیْئاً مِنَ الْحَدِید.(۲)

راوی از امام صادق(علیه السلام) نقل می کند : امیرالمومنین(علیه السلام) کودکی را دیدند که در زیر سرش تیغ آهنی بود پس آن را گرفتند و دور انداختند و همیشه ناپسند می داشتند که کودک همراه خود چیزی از آهن داشته باشد .

۲۷) سلام کردن به کودکان

عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ أَبِی زِیَادٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) خَمْسٌ لَسْتُ بِتَارِکِهِنَّ حَتَّی الْمَمَاتِ لِبَاسُ الصُّوفِ وَ رُکُوبِیَ الْحِمَارَ مُؤْکَفاً وَ أَکْلِی مَعَ الْعَبِیدِ وَ خَصْفِیَ النَّعْلَ بِیَدِی وَ تَسْلِیمِی عَلَی الصِّبْیَانِ لِتَکُونَ سُنَّةً مِنْ بَعْدِی.(۳)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: پنج چیز است که تا مردن ترک نمی کنم ۱- لباس پشمی پوشیدن ۲- سوار شدن بر الاغ پالان شده ۳- خوردن همراه با بردگان ۴- وصله زدن کفش با دست خودم ۵- سلام کردن بر کودکان، تا بعد از من سنت گردد .

۱- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۶۴

۲- قرب الإسناد ص ۱۴۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۳۰ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۳۸

۳- الخصال ج ۱ ص ۲۷۲ ، وسائل الشیعه ج ۱۲ ص ۶۳

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَرَّ عَلَی صِبْيَانٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ وَ هُوَ مُغِذٌّ.(۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) بر تعدادی کودک عبور کرده سلام کردند در حالی که سریع حرکت می کردند .

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ : أَنَّهُ مَرَّ عَلَی صِبْيَانٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ وَ قَالَ : كَانَ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) يَفْعَلُهُ .(۲)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) از کودکان عبور کردند و بر آنان سلام نمودند و ایشان پیوسته این کار را می کردند.

۲۸) نزدن کودکان هنگام گریه

عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا تَضْرِبُوا أَطْفَالَكُمْ عَلَی بُكَائِهِمْ فَإِنَّ بُكَاءَهُمْ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ الصَّلَاةُ عَلَی النَّبِيِّ وَ آلِهِ وَ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ الدُّعَاءُ لِوَالِدَيْهِ .(۳)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نوزادانتان را به خاطر گریه کردن نزنید، چون گریه آنان در چهار ماه اول شهادت به لا اله الا الله و چهار ماه دوم صلوات بر پیامبر (صلی الله علیه و اله) و خاندان او و چهار ماه سوم دعا برای پدر و مادر است.

۱- مکارم الأخلاق ص ۱۶ ، بحارالأنوار ج ۱۶ ص ۲۲۹

۲- صحیح البخاری ج ۱۰ ص ۵۸

۳- التوحید (للصدوق) ص۳۳۱ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۴۷

۲۹) باز داشتن پسران از پنج کار و شغل

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) فَخَبَّرْتُهُ أَنَّهُ وُلِدَ لِي غُلَامٌ فَقَالَ أَ لَا سَمَّيْتَهُ مُحَمَّداً قُلْتُ قَدْ فَعَلْتُ قَالَ فَلَا تَضْرِبْ مُحَمَّداً وَ لَا تَشْتِمْهُ جَعَلَهُ اللَّهُ قُرَّةَ عَيْنٍ لَكَ فِي حَيَاتِكَ وَ خَلَفَ صِدْقٍ بَعْدَكَ قَالَ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَ فِي أَيِّ الْأَعْمَالِ أَضَعُهُ قَالَ إِذَا عَزَلْتَهُ عَنْ خَمْسَهِ أَشْيَاءَ فَضَعْهُ حَيْثُ شِئْتَ لَا تُسْلِمْهُ إِلَى صَيْرَفِيٍّ فَإِنَّ الصَّيْرَفِيَّ لَا يَسْلَمُ مِنَ الرِّبَا وَ لَا إِلَى بَيَّاعِ الْأَكْفَانِ فَإِنَّ صَاحِبَ الْأَكْفَانِ يَسُرُّهُ الْوَبَاءُ وَ لَا إِلَى صَاحِبِ طَعَامٍ فَإِنَّهُ لَا يَسْلَمُ مِنَ الِاحْتِكَارِ وَ لَا إِلَى جَزَّارٍ فَإِنَّ الْجَزَّارَ تُسْلَبُ مِنْهُ الرَّحْمَهُ وَ لَا تُسْلِمْهُ إِلَى نَخَّاسٍ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ شَرُّ النَّاسِ مَنْ بَاعَ النَّاسَ.(۱)

راوی گوید: بر امام صادق(علیه السلام) وارد شدم و به ایشان خبر تولد پسرم را دادم پس فرمودند: آیا اسم او را محمد نگذاشتی؟ گفتم: بله، فرمودند: پس او را نزن و به او فحش نده، خداوند او را نور چشم تو در زندگیت و جانشین صادقی بعد از تو قرار دهد، گفتم: فدایتان گردم در چه شغلی او را قرار دهم؟ فرمودند: اگر او را از پنج کار دور کنی، در هر کاری که می خواهی او را قراربده: ۱- او را به صرافی نفرست چرا که از ربا سالم نمی ماند ۲- او را به کفن فروش نسپارچون بیماری وباء در مردم موجب خوشحالی او می شود ۳- او را به فروشنده مواد غذایی نسپار چون از احتکار کردن سالم نمی ماند ۴- او را به قصاب نسپار چون رحمت و عطوفت از او سلب می شود ۵- او را به برده فروش نسپار چون پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بدترین مردم کسانی هستند که مردم را بفروشند .

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۳۰ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۱۱۴ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۶۲

عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى(علیه السلام) قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَلَّمْتُ ابْنِي هَذَا الْكِتَابَ(۱) فَفِي أَيِّ شَيْ ءٍ أُسْلِمُهُ فَقَالَ أَسْلِمْهُ لِلَّهِ أَبُوكَ وَ لَا تُسْلِمْهُ فِي خَمْسٍ لَا تُسْلِمْهُ سَبَّاءً وَ لَا صَائِغاً وَ لَا قَصَّاباً وَ لَا حَنَّاطاً وَ لَا نَخَّاساً فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا السَّبَّاءُ قَالَ الَّذِي يَبِيعُ الْأَكْفَانَ وَ يَتَمَنَّى مَوْتَ أُمَّتِي وَ لَمَوْلُودٌ مِنْ أُمَّتِي أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ وَ أَمَّا الصَّائِغُ فَإِنَّهُ يُعَالِجُ غَبنَ(۲) أُمَّتِي وَ أَمَّا الْقَصَّابُ فَإِنَّهُ يَذْبَحُ حَتَّى تَذْهَبَ الرَّحْمَةُ مِنْ قَلْبِهِ وَ أَمَّا الْحَنَّاطُ فَإِنَّهُ يَحْتَكِرُ الطَّعَامَ عَلَى أُمَّتِي وَ لَأَنْ يَلْقَى اللَّهَ الْعَبْدُ سَارِقاً أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ يَلْقَاهُ قَدِ احْتَكَرَ طَعَاماً أَرْبَعِينَ يَوْماً وَ أَمَّا النَّخَّاسُ فَإِنَّهُ أَتَانِي جَبْرَئِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ شِرَارَ أُمَّتِكَ الَّذِينَ يَبِيعُونَ النَّاسَ.(۳)

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: مردی نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و عرضه داشت: ای رسول خدا من به فرزندم قرآن یاد دادم حال در چه کاری او را قرار دهم، در هر کاری قرارش بده ولی به پنج شخص او را نسپار ۱- کفن فروش چون آرزوی مرگ امت من را دارد و نوزادی از امتم برای من محبوب تراز آن چیزی است که خورشید بر او بتابد ۲- رنگرز چون درباره فریب دادن امت من چاره جویی می کند ۳- قصاب چون او ذبح می کند و رحم و مهربانی از او می رود ۴- فروشنده مواد غذایی چون غذا را بر امت من احتکار می کند و اگر بنده ای خداوند را با عنوان دزد ملاقات کند برای من محبوب تر است از اینکه چهل روز غذا احتکار کند ۵- برده فروش چون جبرئیل نزد من آمد و گفت: ای محمد بدترین افراد امت تو کسانی هستند که مردم را می فروشند.

۱- در منابع دیگر " هذا الکتابه " و " هذه الکتابه " آمده است .

۲- در علل الشرایع " دَین " و در تهذیب الأحکام " رَین " و در الإستبصار " زَین " آمده است .

۳- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۳۰ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۱۵۸ ، الإستبصار ج ۳ ص ۶۳

۳۰) حق فرزند بر پدر

عَنْ دُرُسْتَ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی(علیه السلام) قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ مَا حَقُّ ابْنِی هَذَا قَالَ تُحْسِنُ اسْمَهُ وَ أَدَبَهُ وَ ضَعْهُ مَوْضِعاً حَسَناً.(۱)

شخصی به محضر پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: ای رسول خدا حق پسرم بر من چیست؟ فرمودند: اسم نیکو بر او گذاشته و تربیت پسندیده نسبت به داشته و او را در محیط کسب و کار نیکو و خوب قرار بده.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) یَا عَلِیُ حَقُ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ أَنْ یُحْسِنَ اسْمَهُ وَ أَدَبَهُ وَ یَضَعَهُ مَوْضِعاً صَالِحا.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی حق فرزند بر پدر آن است که اسم نیکو بر وی گذاشته و به خوبی او را ادب و تربیت کند و او را در محل کار نیک قرار دهد.قَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام): حَقُّ الوَلَدِ عَلَی الوَالِدِ أن یُحسِنَ اسمَهُ وَ یُحسِنَ أدَبَهُ وَ یُعَلِّمَهُ القُرآنَ.(۳)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: حق فرزند بر پدر آن است که نام نیک بر او بگذارد و او را به نیکی تربیت کند و قرآن به او بیاموزد.

عَنْ ثَابِتِ بْنِ دِینَارٍ(۴)

عَنْ سَیِّدِ الْعَابِدِینَ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیهم السلام) قَالَ ... وَ أَمَّا حَقُّ وَلَدِکَ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ مِنْکَ وَ مُضَافٌ إِلَیْکَ فِی عَاجِلِ الدُّنْیَا بِخَیْرِهِ وَ شَرِّهِ وَ أَنَّکَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۲ ، عده الداعی ص ۸۶

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۷۲ ، مکارم الأخلاق ص ۴۴۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۹۰

۳- نهج البلاغه حکمه ۳۹۹

۴- او ابو حمزه ثمالی است .

مَسْئُولٌ عَمَّا وُلِّيتَهُ مِنْ حُسْنِ الْأَدَبِ وَ الدَّلَالَهِ عَلَى رَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الْمَعُونَهِ عَلَى طَاعَتِهِ فَاعْمَلْ فِي أَمْرِهِ عَمَلَ مَنْ يَعْلَمُ أَنَّهُ مُثَابٌ عَلَى الْإِحْسَانِ إِلَيْهِ مُعَاقَبٌ عَلَى الْإِسَاءَهِ إِلَيْهِ.(۱)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: وظیفه تو نسبت به فرزندت آن است که بدانی او از تو به وجود آمده و خوبی و بدی او در دنیا متصل به توست و نسبت به تربیت و اخلاق خوب و راهنمایی او به سمت خداوند و کمک به وی در بندگی او مورد سوال پروردگار واقع خواهی شد، پس در رابطه با او همچون شخصی عمل کن که می داند در برابر نیکی به او ثواب و در برابر بدی به او عذاب شامل او می شود .

و با کمی تغییر در تحف العقول ص ۲۶۳ آمده است: حَقُّ وَلَدِكَ فَتَعْلَمُ أَنَّهُ مِنْكَ وَ مُضَافٌ إِلَيْكَ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا بِخَيْرِهِ وَ شَرِّهِ وَ أَنَّكَ مَسْئُولٌ عَمَّا وُلِّيتَهُ مِنْ حُسْنِ الْأَدَبِ وَالدَّلَالَهِ عَلَى رَبِّهِ وَ الْمَعُونَهِ لَهُ عَلَى طَاعَتِهِ فِيكَ وَ فِي نَفْسِهِ فَمُثَابٌ عَلَى ذَلِكَ وَ مُعَاقَبٌ فَاعْمَلْ فِي أَمْرِهِ عَمَلَ الْمُتَزَيِّنِ بِحُسْنِ أَثَرِهِ عَلَيْهِ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا الْمُعَذِّرِ إِلَى رَبِّهِ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ بِحُسْنِ الْقِيَامِ عَلَيْهِ وَ الْأَخْذِ لَهُ مِنْهُ وَ لا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّه. (۲)

امام سجاد (علیه السلام) فرمودند: ... و در رابطه با او به گونه ای زیبا عمل کن که اثر خوب بر او بگذارد و به واسطه عملکرد نیک خود نسبت به او در محضر خداوند معذور بوده مورد سوال واقع نشوی و هیچ قوت و قدرتی جز به وسیله پروردگار نیست .

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۲ ص ۶۲۲ ، الامالی للصدوق ص ۳۷۱ ، الخصال ج ۲ ص ۵۶۸

۲- تحف العقول ص ۲۶۳

أَبُو الْقَاسِمِ الْكُوفِيِّ فِی كِتَابِ الْأَخْلَاقِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: مِنْ حَقِّ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ إِذَا وُلِدَ وَ أَنْ يُعَلِّمَهُ الْكِتَابَهَ إِذَا كَبِرَ وَ أَنْ يُعِفَّ فَرْجَهُ إِذَا أَدْرَكَ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بعضی از حق فرزند بر پدر عبارت است از گذاشتن اسم نیکو هنگام تولد و یاد دادن نوشتن در هنگام بزرگ شدن او و ازدواج دادن وی هنگام بلوغ.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : تَجِبُ لِلْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ اخْتِيَارُهُ لِوَالِدَتِهِ وَ تَحْسِينُ اسْمِهِ وَ الْمُبَالَغَهُ فِی تَأْدِيبِه. (۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: سه وظیفه از پدر نسبت به فرزند واجب است: ۱- خیر خواستن برای مادر فرزند ۲- اسم نیکو گذاشتن ۳- همت زیاد در ادب و تربیت کردن فرزند .

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) حَقُّ الوَلَدِ عَلَی الوَالِدِ أن يُعَلِّمَهُ الكِتَابَه وَ السِّبَاحَه وَ الرَّمیَ وَ أن يُوَرِّثَهُ طَيِّبَاً .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: حق فرزند بر پدر آن است که نوشتن و شنا کردن و تیراندازی را به او یاد دهد و مال حلال برایش به ارث گذارد.

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۹

۲- تحف العقول ص ۳۲۲ ، بحارالأنوار ج ۷۵ ص ۲۳۶

۳- السنن الکبری ج ۱۰ ص ۲۶ ، شعب الإیمان ج ۶ ص ۴۷

۳۱) غضب شدید خداوند برای کودکان

عَنْ كُلَيْبٍ الصَّيْدَاوِيِّ قَالَ قَالَ لِي أَبُو الْحَسَنِ(علیه السلام): إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَيْسَ يَغْضَبُ لِشَيْ ءٍ كَغَضَبِهِ لِلنِّسَاءِ وَ الصِّبْيَانِ.(۱)

راوی گوید: امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: خداوند برای چیزی غضب نمی کند همچون غضب کردن به خاطر زنان و کودکان.

۳۲) اثر بازی گوش بودن کودک

عَنْ صَالِحِ بْنِ عُقْبَةَ قَالَ سَمِعْتُ الْعَبْدَ الصَّالِحَ (علیه السلام) يَقُولُ تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الصَّبِي(۲) فِي صِغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيماً فِي كِبَرِهِ ثُمَّ قَالَ مَا يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ إِلَّا هَكَذَا.(۳)راوی گوید: امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: بازی گوشی کودک در کوچکی نیکوست چون در بزرگی نرم خو و صبور خواهد شد و جز این حالت برای او شایسته نیست .

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): عَرَامَةُ الصّبِيِّ فِي صِغَرِهِ زِيَادَةٌ فِي عَقلِهِ فِي كِبَرِه .(۴)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بازی گوشی بچه در کودکی مایه فزونی عقل او در بزرگسالی است.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۰ ، عده الداعی ص ۸۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۴

۲- در من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۴ " عرامه الغلام " آمده است .

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۱

۴- کنزالعمال ج ۱۱ ص ۹۱ ح ۷۴۷

۳۳) جواز برتری دادن بعضی از فرزندان

رَوَی رِفَاعَهُ بْنُ مُوسَی عَنْ أَبِی الْحَسَنِ(علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ یَکُونُ لَهُ بَنُونَ وَ أُمُّهُمْ لَیْسَتْ بِوَاحِدَهٍ أَ یُفَضِّلُ أَحَدَهُمْ عَلَی الْآخَرِ قَالَ نَعَمْ لَا بَأْسَ بِهِ وَ قَدْ کَانَ أَبِی(علیه السلام) یُفَضِّلُنِی عَلَی عَبْدِ اللَّهِ.(۱)

راوی گوید: از امام کاظم (علیه السلام) درباره شخصی که چند پسر داشته که مادرشان یکی نیست سوال کردم آیا می تواند بعضی را بر بعضی برتری دهد؟ فرمودند: بله اشکالی ندارد همانا پدرم (علیه السلام) من را بر عبدالله برتری داد .

عَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ الْأَشْعَرِیِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) عَنِ الرَّجُلِ یَکُونُ بَعْضُ وُلْدِهِ أَحَبَّ إِلَیْهِ مِنْ بَعْضٍ وَ یُقَدِّمُ بَعْضَ وُلْدِهِ عَلی بَعْضٍ فَقَالَ: نَعَمْ قَدْ فَعَلَ ذلِکَأَبُوعَبْدِاللَّهِ (علیه السلام) نَحَلَ مُحَمَّداً وَ فَعَلَ ذلِکَ أَبُو الْحَسَنِ (علیه السلام) نَحَلَ أَحْمَدَ شَیْئاً فَقُمْتُ أَنَا بِهِ حَتّی حُزْتُهُ لَهُ .(۲)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) در مورد شخصی که بعضی از فرزندانش برای او محبوب تر از دیگران است و او را مقدم بر دیگران می دارد سوال کردم، فرمودند: جایز است، ابوعبدالله(علیه السلام) همین کار را نسبت به محمد انجام داده و چیزی به وی بخشید و ابوالحسن(علیه السلام) نیز چیزی به احمد بخشید و من هم به نفع او در مالش به خاطر سن کم تصرف کردم.

عَنْ إِسْمَاعِیلَ بْنِ عَبْدِ الْخَالِقِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یَقُولُ فِی الرَّجُلِ یَخُصُّ بَعْضَ وُلْدِهِ بِبَعْضِ مَالِهِ فَقَالَ لَا بَأْسَ بِذَلِکَ.(۳)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۳ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۷

۲- کافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۱ ، تهذیب الاحکام ج ۸ ص ۱۱۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۶

۳- تهذیب الأحکام ج ۹ ص ۲۰۰ ، استبصار ج ۴ ص ۱۲۸ ، وسائل الشیعه ج ۱۹ ص ۲۴۵

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) در مورد شخصی که بعضی از مالش را به بعضی از فرزندانش اختصاص داده شنیدم که فرمودند: هیچ اشکالی ندارد .

رُوِّينَا عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الرَّجُلِ يُفَضِّلُ بَعْضَ وُلْدِهِ عَلَى بَعْضٍ فِي الْهِبَهِ وَ الْعَطِيَّهِ فَقَالَ لَا بَأْسَ بِذَلِكَ إِذَا كَانَ صَحِيحاً يَفْعَلُ فِي مَالِهِ مَا شَاءَ فَأَمَّا إِنْ كَانَ مَرِيضاً وَ مَاتَ مِنْ عِلَّتِهِ تِلْكَ لَمْ تَجُزْ وَ قَالَ إِذَا وَهَبَ الرَّجُلُ لِوُلْدِهِ مَا شَاءَ وَ فَضَّلَ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ بِمَا أَعْطَاهُ وَ أَخْرَجَهُ مِنْ مِلْكِهِ إِلَى مِلْكِ مَنْ أَعْطَاهُ إِيَّاهُ مِنْ وُلْدِهِ وَ هُوَ صَحِيحٌ جَائِزُ الْأَمْرِ فَلَا بَأْسَ بِذَلِكَ وَ لَهُ مَالُهُ يَصْنَعُهُ حَيْثُ أَحَبَّ وَ قَدْ صَنَعَ ذَلِكَ عَلِيٌّ (علیه السلام) بِابْنِهِ الْحَسَنِ وَ فَعَلَ ذَلِكَ الْحُسَيْنُ بِابْنِهِ عَلِيٍّ وَ فَعَلَ ذَلِكَ أَبِي وَ فَعَلْتُ أَنَا.(۱)از امام صادق(علیه السلام) درباره شخصی که بعضی از فرزندانش را بر بعض دیگر در بخشش مال مقدم داشته سوال شد، حضرت فرمودند: اگر سالم باشد اشکالی ندارد با مالش هر چه خواهد بکند و اما اگر مریض باشد و از آن مریضی بمیرد این بخشیدن جایز نیست و فرمودند: هنگامی که شخص آنچه خواهد به فرزندش ببخشد و بعضی را بر دیگری در عطای مال و ملکش برتری دهد و به او ببخشد در حالی که سالم است عمل او جایز است و مالش در اختیار اوست، هر کجا دوست داشته باشد خرج می کند و همین کار را علی(علیه السلام) به فرزندش حسن(علیه السلام) و حسین(علیه السلام) به فرزندش علی(علیه السلام) و پدرم انجام دادند و من هم انجام دادم.

عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَخِيهِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَحِلُّ لَهُ أَنْ يُفَضِّلَ بَعْضَ وُلْدِهِ عَلَى بَعْضٍ قَالَ قَدْ فَضَّلْتُ فُلَاناً عَلَى أَهْلِي وَ وُلْدِي فَلَا بَأْسَ.(۲)

۱- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۳۲۲ ، مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۷۳

۲- وسائل الشیعه ج ۱۹ ص ۲۴۵ ، قرب الأسناد ص ۲۸۶ ، مسائل علی بن جعفر ص ۱۲۸

علی بن جعفر گوید: از امام کاظم(علیه السلام) سوال کردم آیا بر شخصی حلال است بعضی از فرزندان خود را بر بعض دیگر برتری بدهد، حضرت فرمودند: من خودم فلانی را بر خانواده ام و فرزندانم برتری دادم پس اشکال ندارد .

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) عَنِ الرَّجُلِ يُفَضِّلُ بَعْضَ وُلْدِهِ عَلَى بَعْضٍ قَالَ نَعَمْ وَ نِسَاءَه .(۱)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) درباره شخصی که بعضی از فرزندانش را بر بعض دیگر برتری می دهد سوال کردم، حضرت فرمودند: بله جایز است و بین زنان هم جایز است.عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنِ الرَّجُلِ يَخُصُّ بَعْضَ وُلْدِهِ بِالْعَطِيَّةِ قَالَ إِنْ كَانَ مُوسِراً فَنَعَمْ وَ إِنْ كَانَ مُعْسِراً فَلَا.(۲)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره فردی که مالی را به طور خصوصی به بعضی از فرزندان خود می دهد سوال کردم، فرمودند: اگر توانگر است درست است واگر نیازمند است اجازه ندارد .

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۱۹۵ ، کافی (ط- الإسلامیه) ج ۷ ص ۱۰

۲- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۹ ص ۱۵۶ ، وسائل الشیعه ج ۱۹ ص ۳۰۰ ، ملاذ الأخیار ج ۱۴ ص۴۵۶

۳۴) کیفیت استفاده از گوشت برای فرزندان

زیدٌ الزَرَّاد فِی أصلِهِ قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام) کُلُوا اللَّحْمَ فِی کُلِّ أُسْبُوعٍ وَ لَا تُعَوِّدُوهُ أَنْفُسَکُمْ وَ أَوْلَادَکُمْ فَإِنَّ لَهُ ضَرَاوَةً کَضَرَاوَهِ الْخَمْرِ وَ لَا تَمْنَعُوهُمْ فَوْقَ الْأَرْبَعِینَ یَوْماً فَإِنَّهُ یُسِی ءُ أَخْلَاقَهُمْ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: در هر هفته گوشت بخورید و خود و فرزندانتان را به آن عادت ندهید، چرا که اعتیادی همچون اعتیاد به شراب در آن است و بیش از چهل روز آن را ترک نکنید چون موجب بد اخلاقی می شود .

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا(علیه السلام) إِنَّ النَّاسَ یَقُولُونَ إِنَّ مَنْ لَمْ یَأْکُلِ اللَّحْمَ ثَلَاثَهَ أَیَّامٍ سَاءَ خُلُقُهُ فَقَالَ کَذَبُوا وَ لَکِنْ مَنْ لَمْ یَأْکُلِ اللَّحْمَ أَرْبَعِینَ یَوْماً تَغَیَّرَ خُلُقُهُ وَ بَدَنُهُ وَ ذَلِکَ لِانْتِقَالِ النُّطْفَهِ فِی مِقْدَارِ أَرْبَعِینَ یَوْماً.(۲)راوی گوید: به امام رضا(علیه السلام) عرض کردم: مردم می گویند کسی که سه روز گوشت نخورد بد اخلاق می شود، فرمودند: دروغ می گویند اما کسی که چهل روز گوشت نخورد اخلاق و بدنش تغییر می کند و این عدد به خاطر آن است که نطفه در چهل روز تبدیل به علقه می شود (و در آن تغییر حاصل می شود).

عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: اللَّحْمُ یُنْبِتُ اللَّحْمَ وَ مَنْ تَرَکَ اللَّحْمَ أَرْبَعِینَ یَوْماً سَاءَ خُلُقُهُ وَ مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ فَأَذِّنُوا فِی أُذُنِهِ.(۳)

۱- الأصول السته عشر (ط - دار الحدیث) ص۱۳۶ ، مستدرک الوسائل ج ۱۶ ص ۳۴۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۰۹ ، المحاسن ج ۲ ص ۴۶۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۴۰

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۰۹ ، المحاسن ج ۲ ص ۳۶۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۴ ص ۳۹۶

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: گوشت موجب روییدن گوشت می شود و کسی که آن را چهل روز ترک کند اخلاقش بد می شود و کسی که اخلاقش بد می شود درگوشش اذان بگویید.

۳۵) سالم بودن فرزند مهمتر از پسر یا دختر بودن

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَمَّنْ حَدَّثَهُ قَالَ: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ(علیهما السلام) إِذَا بُشِّرَ بِوَلَدٍ لَمْ يَسْأَلْ ذَكَرٌ هُوَ أَوْ أُنْثَى حَتَّى يَقُولَ أَ سَوِيٌّ فَإِذَا كَانَ سَوِيّاً قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَخْلُقْ مِنِّي شَيْئاً مُشَوَّهاً.(۱)

راوی گوید: هرگاه امام سجاد(علیه السلام) به فرزندی بشارت داده می شدند سوال نمی کردند پسر است یا دختر و می فرمودند: آیا سالم است؟ پس وقتیسالم بود می فرمودند: شکر خدایی که از من فرزندی زشت صورت و خلقت نیافرید .

۳۶) پرهیز از مشغولیت زیاد به فرزندان

قَالَ أَمِيرُالْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) لَا تَجْعَلْ أَكْثَرَ هِمَّتِكَ أَهْلَكَ وَ أَوْلَادَكَ فَإِنَّهُمْ إِنْ يَكُونُوا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ وَلِيَّهُ وَ إِنْ يَكُونُوا أَعْدَاءَ اللَّهِ فَمَا هَمُّكَ بِأَعْدَاءِ اللَّهِ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: بیشتر همت خود را در مورد خانواده و فرزندان قرار نده، که اگر آنان دوستان خداوند باشند، خداوند آن ها را تباه نمی کند و اگر دشمن خداوند باشند، چرا نسبت به دشمنان خدا همت می گماری؟

۱- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۷ ص ۴۳۹ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۱ ، عدهالداعی ص ۸۸

۲- عیون الحکم و المواعظ (للیثی) ص ۵۱۹

۳۷) ترک نکردن طلب فرزند به خاطر رزق

عَنْ بَكْرِ بْنِ صَالِحٍ قَالَ: كَتَبْتُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ (عليه السلام) أَنِّي اجْتَنَبْتُ طَلَبَ الْوَلَدِ مُنْذُ خَمْسِ سِنِينَ وَ ذَلِكَ أَنَّ أَهْلِي كَرِهَتْ ذَلِكَ وَ قَالَتْ إِنَّهُ يَشْتَدُّ عَلَيَّ تَرْبِيَتُهُمْ لِقِلَّهِ الشَّيْ ءِ فَمَا تَرَى فَكَتَبَ (عليه السلام) إِلَيَّ اطْلُبِ الْوَلَدَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَرْزُقُهُمْ.(۱)

راوی گوید: به امام کاظم(علیه السلام) نامه نوشتم: من پنج سال است که از فرزنددار شدن پرهیز می کنم و آن به خاطر همسرم است که می گوید تربیت او برایمان سخت است و قدرت مالی نداریم، به نظر شما چکار کنیم؟ حضرت فرمودند: فرزنددار شوید که قطعا خداوند روزی آنها را می رساند.

۳۸) حقیقت گریه فرزند

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِساً عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) إِذْ دَخَلَ يُونُسُ بْنُ يَعْقُوبَ فَرَأَيْتُهُ يَئِنُّ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) مَا لِي أَرَاكَ تَئِنُّ قَالَ طِفْلٌ لِي تَأَذَّيْتُ بِهِ اللَّيْلَ أَجْمَعَ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) يَا يُونُسُ حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ آبَائِهِ (عليهم السلام) عَنْ جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) أَنَّ جَبْرَئِيلَ نَزَلَ عَلَيْهِ وَ رَسُولُ اللَّهِ وَ عَلِيٌّ (عليهما السلام) يَئِنَّانِ فَقَالَ جَبْرَئِيلُ (عليه السلام) يَا حَبِيبَ اللَّهِ مَا لِي أَرَاكَ تَئِنُّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) طِفْلَانِ لَنَا تَأَذَّيْنَا بِبُكَائِهِمَا فَقَالَ جَبْرَئِيلُ مَهْ يَا مُحَمَّدُ فَإِنَّهُ سَيُبْعَثُ لِهَؤُلَاءِ الْقَوْمِ شِيعَهٌ إِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ فَبُكَاؤُهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِلَى أَنْ يَأْتِيَ عَلَيْهِ سَبْعُ سِنِينَ فَإِذَا جَازَ السَّبْعَ فَبُكَاؤُهُ اسْتِغْفَارٌ لِوَالِدَيْهِ إِلَى أَنْ يَأْتِيَ عَلَى الْحَدِّ فَإِذَا جَازَ الْحَدَّ فَمَا أَتَى مِنْ حَسَنَهٍ فَلِوَالِدَيْهِ وَ مَا أَتَى مِنْ سَيِّئَهٍ فَلَا عَلَيْهِمَا.(۲)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۰

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۹۵

راوی گوید: نزد امام صادق(علیه السلام) نشسته بودم که یونس بن یعقوب وارد شد و دیدم او را که ناله می کرد و آه می کشید، پس امام صادق(علیه السلام) به او فرمودند: چه شده که تو را ناله کن می بینم؟ گفت: کودکی دارم که همه شب را به خاطر او اذیت شدم، حضرت به او فرمودند: ای یونس پدرم محمد بن علی از پدرانش(علیهم السلام) از جدم رسول خدا(صلی الله علیه و اله) حدیث نقل کرد که فرمود: جبرئیل بر ایشان نازل شد و رسول خدا(صلی الله علیه و اله) و علی(علیه السلام) ناله می کردند، جبرئیل(علیه السلام) عرض کرد: ای حبیب خدا چه شده که شما را ناله کنان می بینم؟ پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به خاطر گریه دو فرزندمان اذیت شده ایم، جبرئیل(علیه السلام) عرض کرد: ای محمد باز ایست که برای این قوم افرادی می آیند کهاگر یکی از آنان گریه کنند تا هفت سالگی لا اله الا الله باشد و بعد از هفت سالگی گریه او استغفار برای پدر و مادرش و بعد از بلوغ هر کار نیکی انجام دهد برای پدر و مادرش باشد و اگر گناهی انجام دهد برای آن دو نیست.

عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا تَضْرِبُوا أَطْفَالَكُمْ عَلَى بُكَائِهِمْ فَإِنَّ بُكَاءَهُمْ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ الصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِهِ وَ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ الدُّعَاءُ لِوَالِدَيْهِ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نوزادانتان را به خاطر گریه کردن نزنید، چون گریه آنان در چهار ماه اول شهادت به لا اله الا الله و چهار ماه دوم صلوات بر پیامبر (صلی الله علیه و اله) و خاندان او و چهار ماه سوم دعا برای پدر و مادر است.

۱- التوحید (للصدوق) ص۳۳۱ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۸۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۴۷

۳۹) کمک گیری از خداوند در تربیت

قَالَ عَلِیُّ بنُ الحُسَین (علیهما السلام) إِلَهِی امْدُدْ لِی فِی أَعْمَارِهِمْ وَ زِدْ لِی فِی آجَالِهِمْ وَ رَبِّ لِی صَغِیرَهُمْ وَ قَوِّ لِی ضَعِیفَهُمْ وَ أَصِحَّ لِی أَبْدَانَهُمْ وَ أَدْیَانَهُمْ وَ أَخْلَاقَهُمْ ... وَ أَعِنِّی عَلَی تَرْبِیَتِهِمْ وَ تَأْدِیبِهِمْ وَ بِرِّهِمْ.(۱)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: پروردگارا، عمر فرزندانم را برای من زیاد گردان و آنان را در سن کوچکی برایم تربیت نما و ضعیف آنان را قوی کن و بدن ها و دین ها و اخلاقشان را سالم و صحیح گردان و من را در امر تربیت و ادب کردن و نیکی به آن ها یاری فرما .

۴۰) خاک ، بهشت کودکان

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) التُّرابُ رَبِیعُ الصِّبیَانِ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خاک بهشت کودکان است .

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): اُحِبُّ الصِّبیَانَ لِخَمسٍ الأوّلِ: أَنَّهُم هُمُ البَکّاؤونَ وَ الثَّانِی: یَتَمَرَّغونَ بِالتُّرابِ وَ الثَّالِثِ: یَختَصِمُونَ مِن غَیرِ حِقدٍ وَ الرَّابِعِ: لا یَدَّخِرونَ لِغَدٍ شَیئاً وَ الخَامِسِ: یُعَمِّرونَ ثُمَّ یُخَرِّبونَ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کودکان را به خاطر پنج چیز دوست می دارم: اول آن که بسیار می گریند، دوم آن که با خاک بازی می کنند، سوم آن که بدون کینه

۱- الصحیفه السجادیه ص ۱۲۰

۲- المعجم الکبیر ج ۶ ص ۱۴۰ ح ۵۷۷۵ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۵۸ ح ۴۵۴۳

۳- المواعظ العددیه ص ۲۵۹

دشمنی می کنند، چهارم آن که چیزی برای فردا ذخیره نمی کنند، پنجم آن که می سازند و سپس خراب می کنند.

۴۱) نجات فرزندان از گروه مرجئه

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) فِی حَدِیثِ الْأَرْبَعِمِائَهِ قَالَ: عَلِّمُوا صِبْیَانَکُمْ مِنْ عِلْمِنَا مَا یَنْفَعُهُمُ اللَّهُ بِهِ لَا تَغْلِبْ عَلَیْهِمُ الْمُرْجِئَهُ بِرَأْیِهَا.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: علم ما را به نوجوانانتان آنچه که خداوند آنها را به واسطه آن بهره مند کند یاد دهید تا مرجئه با عقائد خود بر آنها غلبه نکنند.بیان: مرحوم فیض کاشانی در الوافی بعد از این روایت گوید: یعنی به فرزندانتان در اوایل جوانی و بلوغ آن ها آنچه را که موجب هدایت به معرفت و شناخت ائمه(علیهم السلام) و تشیع است یاد دهید قبل از اینکه مخالفان آنان را فریب داده و در گمراهی بکشانند و بعد از آن، برگشت سخت گردد و مرجئه دو معنا دارد ۱- در مقابل شیعه که از ارجاء آمده به معنای تاخیر یعنی علی(علیه السلام) را از مرتبه خود به تاخیر انداختند ۲- در مقابل فرقه وعیدیه که مراد این جا اولی است .(۲)

عَنْ جَمِیلِ بْنِ دَرَّاجٍ وَ غَیْرِهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: بَادِرُوا أَوْلَادَکُمْ بِالْحَدِیثِ (۳) قَبْلَ أَنْ یَسْبِقَکُمْ إِلَیْهِمُ الْمُرْجِئَهُ .(۴)

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۸ ، الخصال ج۲ ص ۶۱۴ ، تحف العقول ص ۱۰۴

۲- تحف العقول ص ۱۰۴

۳- در تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۱ و وسائل الشیعه ج ۱۷ ص ۳۳۱ " بادروا أحداثکم " آمده است .

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: در یاد دادن احادیث به فرزندانتان شتاب کنید قبل از اینکه اهل سنت بر شما سبقت گیرند.

۴۲) پرورش فرزندان به نفرت داشتن از عثمان

كَانَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ (علیهما السلام) يَقُولُ : مَعْشَرَ الشِّيعَهِ عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ بُغْضَ عُثْمَانَ فَإِنَّهُ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ حُبٌّ لِعُثْمَانَ فَأَدْرَكَ الدَّجَّالَ آمَنَ بِهِ فَإِنْ لَمْ يُدْرِكْهُ آمَنَ بِهِ فِي قَبْرِهِ.(۱)امام حسن(علیه السلام) فرمودند: ای شیعیان به فرزندانتان بغض عثمان را یاد دهید که اگر کسی در قلبش محبت عثمان باشد و دجال را درک کند به او ایمان می آورد و اگر او را درک نکند در قبرش به او ایمان می آورد .

۴۳) یاد دادن محبت امیرالمومنین (علیه السلام) به فرزندان

عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ الْمَكِّيِّ قَالَ: رَأَيْتُ جَابِراً مُتَوَكِّئاً عَلَى عَصَاهُ وَ هُوَ يَدُورُ فِي سِكَكِ الْأَنْصَارِ وَ مَجَالِسِهِمْ وَ هُوَ يَقُولُ عَلِيٌّ (علیه السلام) خَيْرُ الْبَشَرِ فَمَنْ أَبَى فَقَدْ كَفَرَ يَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ أَدِّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى حُبِ عَلِيٍ (علیه السلام) فَمَنْ أَبَى فَانْظُرُوا فِي شَأْنِ أُمِّهِ (۲).

راوی گوید: جابر بن عبدالله انصاری را تکیه زده بر عصا دیدم که در بازارها و مجالس انصار دور زده و می گفت : علی(علیه السلام) بهترین بشر است کسی که از او روی گرداند کافر شده است، ای گروه انصار فرزندانتان را بر اساس محبت علی

۱- تقریب المعارف ص۲۹۴ ، بحارالأنوار ج ۳۱ ص ۳۰۸

۲- الأمالی للصدوق ص ۷۷ ، من لا یحضره الفقیه ۳ ص ۴۹۳ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۴۲ ، هذا الکلام رواه العامّه بطرق متکثره مذکوره فی مسند أحمد بن حنبل و فردوس الاخبار و مسند فخر خوارزم و غیرها، و نقل من طرقهم عن عائشه عن النبیّ (صلی الله علیه واله) و سلم بسبع طرق: « یا معشر الأنصار أدبوا أولادکم علی حبّ علیّ علیه السلام»

(علیه السلام) ادب کنید که اگر فرزندی از او روی گرداند علتش را در حال مادرش جویا شوید (یعنی زنا کردن مادر)

۴۴) یاد دادن بیزاری جستن از دشمنان اهل بیت (علیهم السلام)

عَنْ دَاوُدَ بْنِ النُّعْمَانِ قَالَ: دَخَلَ الْكُمَيْتُ فَأَنْشَدَهُ وَ ذَكَرَ نَحْوَهُ ثُمَّ قَالَ فِي آخِرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُحِبُّ مَعَالِيَ الْأُمُورِ وَ يَكْرَهُ سَفْسَافَهَا فَقَالَ الْكُمَيْتُ: يَا سَيِّدِي أَسْأَلُكَ عَنْ مَسْأَلَةٍ وَ كَانَ مُتَّكِئاً فَاسْتَوَى جَالِساً وَ كَسَرَ فِي صَدْرِهِ وِسَادَةً ثُمَّ قَالَ سَلْ فَقَالَ أَسْأَلُكَ عَنِ الرَّجُلَيْنِفَقَالَ يَا كُمَيْتُ بْنُ زَيْدٍ مَا أُهَرِيقَ فِي الْإِسْلَامِ مِحْجَمَةٌ مِنْ دَمٍ وَ لَا اكْتُسِبَ مَالٌ مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ وَ لَا نُكِحَ فَرْجُ حَرَامٍ إِلَّا وَ ذَلِكَ فِي أَعْنَاقِهِمَا إِلَى يَوْمِ يَقُومُ قَائِمُنَا وَ نَحْنُ مَعَاشِرَ بَنِي هَاشِمٍ نَأْمُرُ كِبَارَنَا وَ صِغَارَنَا بِسَبِّهِمَا وَ الْبَرَاءَةِ مِنْهُمَا.(۱)

راوی گوید: کُمَیت وارد بر امام صادق(علیه السلام) شد و شعری خواند و امام(علیه السلام) در آخر شعرش فرمودند: خداوند کارهای عالی را دوست دارد و کارهای پست را دوست ندارد، پس کمیت گفت: ای آقای من از شما سوالی دارم و حضرت از حالت تکیه درآمده نشستند و بالشتی را در سینه خود شکستند، سپس فرمودند سوال کن، عرضه داشت: از شما درباره خلیفه اول و دوم سوال می کنم، حضرت فرمودند: هیچ خونی در اسلام ریخته نشود و هیچ مال حرامی به دست نیاید و هیچ زنایی انجام نشود جز اینکه تا روز قیام قائم (علیه السلام) ما هر چه باشد به گردن این دو است، ما گروه بنی هاشم بزرگ و کوچک خود را به فحش دادن به این دو نفر و برائت از این ها امر می کنیم.

۱- رجال الکشی ص ۲۰۷ ، بحارالأنوار ج ۴۷ ص ۳۲۳

عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) عَنْهُمَا فَقَالَ يَا أَبَا الْفَضْلِ مَا تَسْأَلُنِي عَنْهُمَا فَوَ اللَّهِ مَا مَاتَ مِنَّا مَيِّتٌ قَطُّ إِلَّا سَاخِطاً عَلَيْهِمَا وَ مَا مِنَّا الْيَوْمَ إِلَّا سَاخِطاً عَلَيْهِمَا يُوصِي بِذَلِكَ الْكَبِيرُ مِنَّا الصَّغِيرَ.(۱)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) درباره ابوبکر و عمر سوال کردم، حضرت فرمودند: ای اباالفضل از چه چیز آن دو سوال می کنی؟ به خدا سوگند هیچ کسی از ما از دنیا نرفت جز اینکه بر آن دو غضبناک بود و در این زمان کسیاز ما نیست مگر اینکه بر آن دو غضبناک هستند و این غضب را بزرگ از ما به کوچکمان سفارش می کند .

۴۵) یاد دادن اشعار سفیان بن مصعب العبدی

عَنْ سَمَاعَةَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) يَا مَعْشَرَ الشِّيعَةِ عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ شِعْرَ الْعَبْدِيِ فَإِنَّهُ عَلَى دِينِ اللَّهِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ای شیعه به فرزندانتان شعر عبدی را یاد دهید که آن بر اساس دین خداست .

۴۶) یاد دادن حکمت هایی از امیرالمومنین (علیه السلام)

عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ شُرَيْحِ بْنِ هَانِئٍ عَنْ أَبِيهِ شُرَيْحٍ قَالَ: سَأَلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام) ابْنَهُ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ (علیهما السلام) فَقَالَ يَا بُنَيَّ مَا الْعَقْلُ قَالَ حِفْظُ قَلْبِكَ مَا اسْتُوْدَعْتَهُ قَالَ فَمَا الْحَزْمُ قَالَ أَنْ تَنْتَظِرَ فُرْصَتَكَ وَ تُعَاجِلَ مَا أَمْكَنَكَ قَالَ فَمَا الْمَجْدُ قَالَ حَمْلُ الْمَغَارِمِ وَ ابْتِنَاءُ الْمَكَارِمِ قَالَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۸ ص ۲۴۵ ، تأویل الآیات الظاهره ص ۱۲۸ ، بحارالأنوار ج ۳۰ ص ۲۶۹

۲- رجال الکشی ص ۴۰۱ ، بحارالأنوار ج ۷۶ ص ۲۹۳

فَمَا السَّمَاحَهُ قَالَ إِجَابَهُ السَّائِلِ وَ بَذْلُ النَّائِلِ قَالَ فَمَا الشُّحُّ قَالَ أَنْ تَرَى الْقَلِيلَ سَرَفاً وَ مَا أَنْفَقْتَ تَلَفاً قَالَ فَمَا الرِّقَّهُ قَالَ طَلَبُ الْيَسِيرِ وَ مَنْعُ الْحَقِيرِ قَالَ فَمَا الْكُلْفَهُ قَالَ التَّمَسُّكُ بِمَنْ لَا يُؤْمِنُكَ (۱) وَ النَّظَرُ فِيمَا لَا يَعْنِيكَ قَالَ فَمَا الْجَهْلُ قَالَ سُرْعَهُ الْوُثُوبِ عَلَى الْفُرْصَهِ قَبْلَ الِاسْتِمْكَانِ مِنْهَا وَ الِامْتِنَاعُ عَنِ الْجَوَابِ وَ نِعْمَ الْعَوْنُ الصَّمْتُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَهٍ وَ إِنْ كُنْتَ فَصِيحاً ثُمَّ أَقْبَلَ (علیه السلام) عَلَى الْحُسَيْنِ (علیه السلام) ابْنِهِ فَقَالَ لَهُ يَا بُنَيَّ مَا السُّؤْدَدُ قَالَ اصْطِنَاعُ الْعَشِيرَهِ وَ احْتِمَالُ الْجَرِيرَهِ قَالَ فَمَا الْغِنَى قَالَ قِلَّهُ أَمَانِيِّكَ وَ الرِّضَا بِمَا يَكْفِيكَ قَالَ فَمَا الْفَقْرُ قَالَ الطَّمَعُ وَ شِدَّهُالْقُنُوطِ قَالَ فَمَا اللُّؤْمُ قَالَ إِحْرَازُ الْمَرْءِ نَفْسَهُ وَ إِسْلَامُهُ عِرْسَهُ قَالَ فَمَا الْخُرْقُ قَالَ مُعَادَاتُكَ أَمِيرَكَ وَ مَنْ يَقْدِرُ عَلَى ضَرِّكَ وَ نَفْعِكَ ثُمَّ الْتَفَتَ الْحَارِثُ الْأَعْوَرُ فَقَالَ يَا حَارِثُ عَلِّمُوا هَذِهِ الْحِكَمَ أَوْلَادَكُمْ فَإِنَّهَا زِيَادَهٌ فِي الْعَقْلِ وَ الْحَزْمِ وَ الرَّأْيِ.(۲)

راوی گوید: امیرالمومنین(علیه السلام) از فرزند خود حسن(علیه السلام) سوال کردند: ای پسرم عقل چیست؟ فرمود: حفظ کردن آن چه که در قلب به امانت گذاشته شده، فرمودند: قوی و محکم بودن یعنی چه؟ فرمود: منتظر فرصت باشی و برای آن چه برایت امکان دارد عجله کنی، فرمودند: شرافت یعنی چه؟ فرمود: پرداخت خسارت ها و دیون و مظالم و برخوردار شدن از صفات اخلاقی، فرمودند: بخشش یعنی چه؟ فرمود: اجابت درخواست دیگران و عطا کردن به فرد نیازمند، فرمودند: بخل چیست؟ فرمود: یعنی کم هزینه کردن را اسراف و مورد انفاق شده را تلف شدن آن ببیند، فرمودند: ضعف و ناتوانی چیست؟ فرمود: کم طلب کردن چیزی و منع کردن از شخص ذلیل و خار شده،

۱- در بعضی از نسخه ها " التمسک بمن لا یواتیک " آمده است .

۲- معانی الأخبار ص ۴۰۱ ، بحارالأنوار ج ۶۹ ص ۱۹۴

فرمودند: سختی و مشقت چیست؟ فرمود: تمسک به کسی که تو را ایمن از آسیب ها و خطرات نکند و نگاه کردن به چیزی که سودی برایت ندارد، فرمودند: جهل چیست؟ فرمود: شتاب در به دست آوردن فرصت قبل از داشتن توانایی آن و امتناع از جواب دادن و چه خوب یاوری است سکوت در بسیاری از مواقع اگر چه به بهترین شکل بتوانی جواب دهی، سپس امیرالمومنین(علیه السلام) رو به حسین(علیه السلام) کردند و فرمودند: بزرگی و سروری چیست؟ فرمود: رفتار نیک با مردم و زیر دستان و به دوش کشیدن جنایت و گناه آن ها، فرمودند: ثروت چیست؟ فرمود: کم بودن آرزوهای دنیایی و راضی بودن به آن چه کفایت توست نه بیش از آن،فرمودند: فقر چیست؟ فرمود: طمع داشتن و ناامیدی زیاد، فرمودند: پستی و خاری چیست؟ فرمود: اینکه شخص خودش را برای دیگران فراهم کند و همسرش را تسلیم دیگران، فرمودند: ملاطفت و نرمی نکردن چیست؟ فرمود: با سلطان خود و کسی که توانایی ضرر و سود رساندن به تو را دارد دشمنی کنی، سپس حارث اعور متوجه امیرالمومنین(علیه السلام) شدند و حضرت به ایشان فرمودند: ای حارث این حکمت ها را به فرزندانتان یاد دهید که درآن فهم و استواری و نظر درست است .

۴۷) الفت گرفتن با فرزندان و تعلیم علم و تربیت کردن آنها

قَالَ رَسُولُ الله (صلی الله علیه و اله) : رَحِمَ اللَّهُ عَبْداً أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بِرِّهِ بِالْإِحْسَانِ إِلَيْهِ وَ التَّأَلُّفِ لَهُ وَ تَعْلِيمِهِ وَ تَأْدِيبِهِ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خدا رحمت کند کسی که فرزندش را در نیکی به او (والدین) و الفت گرفتن با وی و علم آموزی و تربیت، یاری دهد .

عَنْ جَابِرٍ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: دَخَلَ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) رَجُلٌ فَقَالَ رَحِمَكَ اللَّهُ أُحَدِّثُ أَهْلِي قَالَ نَعَمْ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ (يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواقُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ ناراً وَقُودُهَا النَّاسُ وَ الْحِجارَةُ(۲) » وَ قَالَ « وَ أْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلاهِ وَ اصْطَبِرْ عَلَيْها(۳)

» (۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شخصی بر پدرم امام باقر(علیه السلام) وارد شد و گفت: رحمت خداوند بر شما، آیا احادیث شما اهل بیت را برای خانواده ام بخوانم؟ فرمودند: بله خداوند می فرماید: (ای کسانی که ایمان آورده اید خود و خانواده را از آتشی حفظ کنید که هیزم آن مردم و سنگ است) و (خانواده ات را به نماز امر کن و خود بر آن صبر نما)

عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى مَوْلَى آلِ سَامٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَهُ «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ ناراً (۵)» جَلَسَ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَبْكِي وَ قَالَ أَنَا عَجَزْتُ

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۹

۲- سوره تحریم آیه ۶

۳- سوره طه آیه ۱۳۲

۴- بحار الأنوار ج ۲ ص ۲۵ ، مستدرک الوسائل ج ۱۲ ص ۲۰۰

۵- سوره تحریم آیه ۶

عَنْ نَفْسِی کُلِّفْتُ أَهْلِی فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) حَسْبُکَ أَنْ تَأْمُرَهُمْ بِمَا تَأْمُرُ بِهِ نَفْسَکَ وَ تَنْهَاهُمْ عَمَّا تَنْهَی عَنْهُ نَفْسَکَ.(۱)

راوی گوید: هنگامی که آیه شریفه (ای کسانی که ایمان آورده اید خود و خانواده خود را از آتش حفظ کنید) نازل شد شخصی از مسلمین در حالت نشسته شروع به گریه کرد و گفت : من نسبت به خودم در دوری از آتش عاجز هستم و الان مسئول خانواده خود نیز شدم، پیامبر(صلی الله علیه و اله)فرمودند: همین کافی است که آن چه را به خود امر می کنی به آنان هم امر کنی و آن چه خود را از آن نهی می کنی آنان را نیز نهی کنی .

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ فِی قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ « قُوا أَنْفُسَکُمْ وَ أَهْلِیکُمْ ناراً(۲) » قُلْتُ کَیْفَ أَقِیهِمْ قَالَ تَأْمُرُهُمْ بِمَا أَمَرَ اللَّهُ وَ تَنْهَاهُمْ عَمَّا نَهَاهُمُ اللَّهُ فَإِنْ أَطَاعُوکَ کُنْتَ قَدْ وَقَیْتَهُمْ وَ إِنْ عَصَوْکَ کُنْتَ قَدْ قَضَیْتَ مَا عَلَیْکَ.(۳)

راوی گوید: درباره آیه شریفه (ای کسانی که ایمان آورده اید خود و خانواده خود را از آتش حفظ کنید) از امام صادق(علیه السلام) سوال کردم چگونه آنان را حفظ کنیم؟ فرمودند: آن چه خداوند امر کرده به آنان امر کنی و آن چه خدا نهی کرده به آنان نهی کنی پس اگر از تو اطاعت کردند، تو آنان را حفظ کردی و اگر تو را نافرمانی کردند تو وظیفه خود را انجام داده ای .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۶۲ ، مشکاه الأنوار ص ۱۷۷ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۱۴۸

۲- سوره تحریم آیه ۶

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۶۲ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۱۷۹ ، مشکاه الأنوار ص ۲۶۱

قَالَ عَلِيٌّ (علیه السلام) فِی قَولِهِ تَعَالَی « قُوا أَنْفُسَکُمْ وَ أَهْلِیکُمْ ناراً(۱) » عَلِّمُوهُم أنفُسَکُم وَ أهلِیکُم الخَیرَ .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه «خود و خانواده تان را از آتش حفظ کنید» فرمودند: به خود و خانواده خیر بیاموزید.قَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام) فِی قَولِهِ تَعَالَی « قُوا أَنْفُسَکُمْ وَ أَهْلِیکُمْ ناراً (۳)» عَلِّمُوهُم مَا یَنجَونَ بِهِ مِنَ النَّار.(۴)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (خود و خانواده تان را از آتش حفظ کنید) فرمودند: به آنان چیزهایی را بیاموزید که به وسیله آن از آتش نجات یابند.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِنَّ خَیْرَ مَا وَرَّثَ الْآبَاءُ لِأَبْنَائِهِمُ الْأَدَبُ لَا الْمَالُ فَإِنَّ الْمَالَ یَذْهَبُ وَ الْأَدَبَ یَبْقَی قَالَ مَسْعَدَهُ یَعْنِی بِالْأَدَبِ الْعِلْم .(۵)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بهترین چیزی که پدران برای فرزندان به ارث می گذارند تربیت و ادب است نه مال، چون مال از بین می رود و تربیت باقی می ماند، مسعده گوید: منظور از ادب علم آموختن است.

قَالَ أَمِیرُالمُؤمِنِینَ (علیه السلام) مَنْ لَمْ یَتَعَلَّمْ فِی الصِّغَرِ لَمْ یَتَقَدَّمْ فِی الْکِبَرِ.(۶)

۱- سوره تحریم آیه ۶

۲- المستدرک علی الصحیحین ج ۲ ص ۵۳۶ ، شعب الإیمان ج ۶ ص ۴۱۱

۳- سوره تحریم آیه ۶

۴- منیه المرید ص ۳۸۰

۵- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۸ ص ۱۵۰ ، غررالحکم ص ۳۵۹ ، عیون الحکم ص ۲۴۰

۶- غرر الحکم ص ۶۴۹

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که در کودکی علم نیاموزد در بزرگی پیش نمی افتد .

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) أَكْرِمُوا أَوْلَادَكُمْ وَ أَحْسِنُوا آدَابَهُمْ يُغْفَرْ لَكُمْ.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: فرزندان خود را بزرگ و گرامی بدارید و تربیت نیک نسبت به آنان داشته باشید که باعث آمرزش شما می شود .

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: لَا يَزَالُ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ يُورِثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْعِلْمَ وَ الْأَدَبَ الصَّالِحَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ جَمِيعاً حَتَّى لَا يَفْقِدَ مِنْهُمْ صَغِيراً وَ لَا كَبِيراً وَ لَا خَادِماً وَ لَا جَاراً وَ لَا يَزَالُ الْعَبْدُ الْعَاصِی يُورِثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْأَدَبَ السَّيِّئَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ النَّارَ جَمِيعاً حَتَّى لَا يَفْقِدَ فِيهَا مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ صَغِيراً وَ لَا كَبِيراً وَ لَا خَادِماً وَ لَا جَاراً.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بنده مومن پیوسته برای خانواده خود علم و تربیت صالح به ارث می گذارد تا این که آنان را داخل بهشت کرده و اینکه در بهشت از هیچ کوچک و بزرگی از خانواده و هیچ خادم و همسایه ای دور نمی شود و بنده معصیت کار پیوسته برای خانواده خود تربیت بد را به ارث می گذارد تا اینکه همه را داخل آتش کند و اینکه در آتش از هیچ کوچک و بزرگی از خانواده و هیچ خادم و همسایه ای دور نمی شود .

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): أَدِّبُوا أولادَكُم عَلَى ثَلاثِ خِصَالٍ: حُبُّ نَبِيِّكُم وَ حُبُّ أهلِ بَيتِهِ وَ عَلَى قِرَاءهِ القُرآن .(۳)

۱- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۶ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۲ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۵

۲- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۸۲ ، مستدرک الوسائل ج ۱۲ ص ۲۰۱

۳- الصواعق المحرقه ص ۱۷۲ ، ینابیع الموده ج ۲ ص ۴۵۷ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۴۵۶

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندانتان را بر سه ویژگی تربیت کنید: محبت پیامبرتان و محبت اهل بیت او و خواندن قرآن.

قَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام): مُرُوا أولادَکُم بِطَلَبِ العِلم.(۱)امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: فرزندانتان را به طلب علم امر کنید.

۴۸) ادب و تربیت ، بدون خشم

عَلِیُّ بْنُ إِبْرَاهِیمَ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا قَالَ: نَهَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَنِ الْأَدَبِ عِنْدَ الْغَضَبِ.(۲)

راوی گوید: پیامبراکرم (صلی الله علیه و اله) از ادب کردن هنگام خشم نهی نمودند.

۴۹) همراه نکردن فرزند بدون دعوت در مهمانی

عَنِ السَّکُونِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا دُعِیَ أَحَدُکُمْ إِلَی طَعَامٍ فَلَا یَسْتَتْبِعَنَّ وَلَدَهُ فَإِنَّهُ إِنْ فَعَلَ أَکَلَ حَرَاماً وَ دَخَلَ غَاصِبا.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر کسی از شما دعوت به غذا خوردن شد، فرزندش را همراه خود نکند که اگر همراهی کند حرام خورده و غاصبانه وارد خانه گشته است.

۱- کنزالعمال ج ۱۶ ص ۵۸۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص ۲۶۰ ، المحاسن ج ۱ ص ۲۷۴ ، تهذیب الاحکام ج ۱۰ ص ۱۴۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۸ ص ۴۸

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۷۰ ، المحاسن ج ۲ ص ۴۱۱ ، الجعفریات ص ۱۶۵

۵۰) دفع ظلم کردن فرزندان

عَنِ الْحُسَیْنِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: کَانَ رَجُلٌ شَیْخٌ نَاسِکٌ یَعْبُدُ اللَّهَ فِی بَنِی إِسْرَائِیلَ فَبَیْنَا هُوَ یُصَلِّی وَ هُوَ فِی عِبَادَتِهِ إِذْ بَصُرَ بِغُلَامَیْنِ صَبِیَّیْنِ قَدْ أَخَذَا دِیکاً وَ هُمَا یَنْتِفَانِ رِیشَهُ فَأَقْبَلَ عَلَی مَا هُوَ فِیهِ مِنَ الْعِبَادَهِ وَ لَمْ یَنْهَهُمَا عَنْ ذَلِکَ فَأَوْحَیاللَّهُ إِلَی الْأَرْضِ أَنْ سِیخِی بِعَبْدِی فَسَاخَتْ بِهِ الْأَرْضُ فَهُوَ یَهْوِی فِی الدُّرْدُورِ أَبَدَ الْآبِدِینَ وَ دَهْرَ الدَّاهِرِینَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پیرمردی عابد در بنی اسرائیل هنگامی که در حال نماز خواندن بود، دو پسر بچه را دید که خروسی را گرفته و پرهای او را می کنند و او همچنان به عبادت خود ادامه داد و آن دو را از آن کار نهی نکرد، پس خداوند به زمین وحی کرد: بنده من را در خود فرو ببر و زمین او را فرو برد و او در گردابی برای همیشه سقوط کرد.

۵۱) تاثیر اعمال پدران بر فرزندان

عَنِ الْفَضْلِ بْنِ أَبِی قُرَّهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَمَّا أَقَامَ الْعَالِمُ الْجِدَارَ أَوْحَی اللَّهُ إِلَی مُوسَی (علیه السلام) أَنِّی مُجَازِی الْأَبْنَاءِ بِسَعْیِ الْآبَاءِ إِنْ خَیْرٌ فَخَیْرٌ وَ إِنَّ شَرٌّ فَشَرٌّ. (۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که عالِم (حضرت خضر) دیوار را پایدار کرد خداوند به حضرت موسی(علیه السلام) وحی کرد من فرزندان را به خاطر عمل پدران پاداش می دهم اگر پدران خوب عمل کنند، فرزندان خوب می بینند و اگر بد باشند فرزندان بد می بینند .

۱- الأمالی (للطوسی) ص ۶۶۹ ، مجموعه ورام ج ۲ ص ۸۰ ، بحارالأنوار ج ۹۷ ص ۸۸

۲- المحاسن ج ۱ ص ۱۰۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۵۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۵۷

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یَقُولُ إِنَّ اللَّهَ لَیُصلِحُ بِصَلاحِ الرَّجُلِ(۱)

الْمُؤْمِنِ وُلْدَهُ وَ وُلْدَ وُلْدِهِ وَ یَحْفَظُهُ فِی دُوَیْرَتِهِ وَ دُوَیْرَاتٍ حَوْلَهُ فَلَا یَزَالُونَ فِی حِفْظِ اللَّهِ لِکَرَامَتِهِ عَلَی اللَّهِ ثُمَّ ذَکَرَ الْغُلَامَیْنِ فَقَالَ وَ کانَ أَبُوهُما صالِحاً أَ لَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ شَکَرَ صَلَاحَ أَبَوَیْهِمَا لَهُمَا. (۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند به واسطه صالح بودن مومن، کار فرزندان و فرزندان فرزندان او را اصلاح می کند و مومن را در خانه اش و خانه های اطراف حفظ می کند و به خاطر کرامتش نزد خداوند پیوسته در حفظ اوست، سپس آن دو پسر یتیم (مربوط به جریان حضرت خضر و موسی(علیهما السلام)) را یاد آور شدند و فرمودند: پدر آن دو صالح بود، آیا نمی بینی خداوند تشکر خود را در قبال فرزندان به خاطر صالح بودن پدرشان انجام داد.

عَنْ زُرَارَهَ وَ حُمْرَانَ وَ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ وَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیهما السلام) فِی قَوْلِهِ:« اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّیَّتُهُمْ بِإِیمانٍ (۳)» قَالا: یُمَثَّلُ أَعْمَالُ آبَائِهِمْ وَ یُحْفَظُ الْأَطْفَالُ بِأَعْمَالِ آبَائِهِمْ کَمَا حَفِظَ اللَّهُ الْغُلَامَیْنِ بِصَلَاحِ أَبِیهِمَا.(۴)

امام باقر و امام صادق(علیهما السلام) درباره آیه شریفه (و فرزندانشان در ایمان، از آنان پیروی کردند) فرمودند: اعمال پدرانشان ظاهر می شود و کودکان به واسطه اعمال پدرانشان حفظ می شوند همان طور که خداوند آن دو پسر را (در قصه حضرت موسی و خضر (علیهما السلام)) به خاطرصالح بودن پدرنشان حفظ کرد .

۱- در بحارالأنوار ج ۱۳ ص ۳۱۲ عبارت : لیفلح بفلاح الرجل المومن آمده است.

۲- تفسیر عیاشی ج ۲ ص ۳۳۷ ، البرهان ج ۳ ص ۶۵۷

۳- سوره طور آیه ۲۱

۴- شواهد التنزیل ج ۲ ص ۲۷۳ ، تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۳۳۸ ، البرهان ج ۳ ص ۶۵۸

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَیَحْفَظُ وُلْدَ الْمُؤْمِنِ إِلَی أَلْفِ سَنَهٍ وَ إِنَّ الْغُلَامَیْنِ کَانَ بَیْنَهُمَا وَ بَیْنَ أَبَوَیْهِمَا سَبْعُمِائَهِ سَنَه.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند فرزند مومن را تا هزار سال حفظ می کند و آن دو پسر (در جریان حضرت موسی و خضر(علیهما السلام)) فاصله آن ها و پدر و مادرشان هفتصد سال بود .

۵۲) اثر جرأت یافتن فرزند به پدر در کودکی

قَالَ العَسکَری (علیه السلام) : جُرْأَهُ الْوَلَدِ عَلَی وَالِدِهِ فِی صِغَرِهِ تَدْعُو إِلَی الْعُقُوقِ فِی کِبَرِهِ.(۲)

امام عسکری(علیه السلام) فرمودند: جرأت پیدا کردن فرزند در کوچکی بر پدرش او را به بی احترامی و عدم نیکی (عقوق) نسبت به پدر در بزرگی می کشاند.

۵۳) رفتار پیامبر (صلی الله علیه و اله) با فرزندان

کَانَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) إِذَا أَصْبَحَ مَسَحَ عَلَی رُءُوسِ وُلْدِهِ وَ وُلْدِ وُلْدِه. (۳)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) هر صبح دست روی سرهای فرزندان و نوه هایشان می کشیدند.

رُوِیَ عَن الحَافِظِ أبی نَعِیم فِیمَا أورَدَهُ فِی حَدِیثِهِ عَن أبِی بکرٍ رَضِیَ اللّه عَنهُ قَالَ کَانَ رَسُولُ اللّهِ (صلی الله علیه و اله) یُصَلِّی بِنَا فَیَجِیءُ الحَسَنُ (علیه السلام) وَ هُوَ سَاجِدٌ وَ هُوَ إذ ذَاکَ صَغِیرٌ فَیَجلِسُ عَلَی ظَهرِهِ وَ مَرَّهً عَلَی رَقَبَتِهِ فَیَرفَعُهُ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) رَفعاً رَفِیقاً فَلَمَّا فَرِغَ مِن

۱- تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۳۳۶ ، البرهان ج ۳ ص ۶۵۶ ، بحارالأنوار ج ۱۳ ص ۳۱۰

۲- تحف العقول ص ۴۸۹ ، الوافی ج ۲۶ ص ۲۸۵ ، بحارالأنوار ج ۷۵ ص ۳۷۴

۳- عده الداعی ص ۸۹ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۹

الصَّلاهِ قَالوا يَا رَسُولَ اللّهِ إنَّا رَأينَاکَ تَصنَعُ بِهَذَا الصَّبِيَّ شَيئاً مَا رَأينَاکَ تَصنَعُهُ بِأحَدٍ فَقَالَ إنَّ هَذَا رَيحَانَتِی فِی الدُّنيا.(۱)

از حافظ ابونعيم حديثی از ابوبكر نقل شده كه گفت: ما با رسول خدا(صلی الله عليه و اله) نماز می خوانديم كه حسن(عليه السلام) آمده و گاهی بر كمر و گاهی بر گردن پيامبر(صلی الله عليه و اله) در حال سجده می نشست و او را بالا می برد، هنگامی كه نماز تام شد گفتند: ای رسول خدا ما رفتاری را نسبت به اين كودک از شما ديديم كه با هيچ كس ديگر نديديم، پيامبر(صلی الله عليه و اله) فرمودند: او گل خوشبوی من در دنيا است .

دعا كردن به بركت

قَالَ أبُو مُوسَی: وُلِدَ لِی غُلامٌ وَ دَعَا لَهُ النَّبِیَّ (صلی الله عليه و اله) بِالبَرَکه.(۲)

راوی گويد: پسری برايم به دنيا آمد و پيامبر(صلی الله عليه و اله) برای او دعای به بركت كردند.

عَن الجَعدِ بنِ عَبدِالرَّحمَن قَالَ سَمِعتُ السَّائِبَ بنَ يَزيدِ يَقُولُ ذُهِبَت بِی خَالَتِی إلی رَسُولِ اللهِ (صلی الله عليه و اله) فَقَالَت: يَا رَسُولَ اللهِ إنَّ ابنَ أختِی وَجِعٌ، فَمَسَحَ رَأسِی وَ دَعَا لِی بِالبَرَکه.(۳)

۱- أخبار الحسن بن علی بن ابی طالب (عليهما السلام) ص ۵۳ ، ذخائر العقبی جلد ۲ ص ۵۳ ، تاريخ مدينه دمشق ج ۱۳ ص ۲۳۷ ، مطالب السؤول ص ۲۲۸

۲- صحيح البخاری ج ۱۰ ص ۱۰۱

۳- صحيح البخاری ج ۱۰ ص ۱۰۲

راوی گویـد: خـاله ام مـن را بـه نزد پیـامبر(صـلی الله علیـه و اله) برد و گفت: ای رسـول خـدا پسـر خـواهرم مریض است، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) سر او را نوازش کرده و دعای به برکت برایش کردند.

۵۴) اثر نفرین پدر بر فرزند

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : أَیُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَی وُلْدِهِ أَوْرَثَهُ الْفَقْر.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هرگاه شخص بر فرزندش نفرین کند فقیر خواهد شد.

۵۵) عدم سپردن اموال به فرزند نادان

فِی رِوَایَهِ أَبِی الْجَارُودِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السـلام) فِی قَوْلِهِ «وَ لاـ تُؤْتُوا السُّفَهـاءَ أَمْوالَکُمُ (۲)» فَالسُّفَهَاءُ النِّسَاءُ وَ الْوَلَـدُ إِذَا عَلِمَ الرَّجُلُ أَنَ امْرَأَتَهُ سَفِیهَهٌ مُفْسِدَهٌ وَ وَلَدَهُ سَفِیهٌ مُفْسِدٌ لَا یَنْبَغِی لَهُ أَنْ یُسَلِّطَ وَاحِداً مِنْهُمَا عَلَی مَالِهِ الَّذِی جَعَلَهُ اللَّهُ لَهُ قِیاماً یَقُولُ مَعَاشاً قَالَ «وَ ارْزُقُوهُمْ فِیها وَ اکْسُوهُمْ وَ قُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفاً(۳)» الْمَعْرُوفُ الْعُدَّه.(۴)

امام باقر(علیه السـلام) در مورد آیه شـریفه (اموال خودتان را به نادان ها ندهید) فرمودند: نادان ها زنان و فرزندان هسـتند، اگر کسی بفهمد همسر و فرزند او جاهل و فسادگر است نباید هیچ کدام را بر مالش که خداوند آن را مایه

۱- عده الداعی ص ۸۹، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۹

۲- سوره نساء آیه ۵

۳- سوره نساء آیه ۵

۴- تفسیر القمی ج ۱ ص ۱۳۱

معاش و زنـدگی فرد قرار داده مسـلط گرداند و فرمودند: (از آن اموال به آنها غذا و پوشاک بدهید و با آنها به خوبی صـحبت کنید) .

۵۶) رفع فساد در فرزند

عَنِ الْبَاقِرِ (علیه السـلام) قَالَ: أَيُّمَا رَجُلٍ مِنْكُمْ رَأَى فِي نَفْسِهِ وَ وَلَدِهِ أَوْ مَالِهِ وَ أَهْلِهِ غَيْراً فَلْيَسْتَعِنْ رَبَّهُ وَ يَسْتَغْفِرْهُ ثُمَّ قَالَ الْبَاقِرُ (علیه السلام) وَ أَنَا أَضْمَنُ لَهُ إِذَا هُوَ فَعَلَ ذَلِكَ وَ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعِينَهُ وَ يَرْجِعَ لَهُ مَا أَحَبَّ .(۱)

امام باقر(علیه السـلام) فرمودند: هر شخصـی از شـما که در خودش و فرزندش و مالش و خانواده اش تغییر فاسدی ببیند پس از خداونـد کمک گرفته و اسـتغفار کند سـپس فرمودند: و من ضامن هسـتم اگر این کار را انجام دهد خداوند حتما او را کمک کرده و او را به آنچه دوست دارد برگرداند.

۵۷) زیرک ترین فرزندان

رُوِيَ أَنَّ أَكْيَسَ الصِّبْيَانِ أَشَدُّهُمْ بُغْضاً لِلْكُتَّابِ .(۲)

روایت شده است: زیرک ترین فرزندان متنفرترین آن ها از مکتب و محل درس است .

۱- مشکاه الأنوار ص ۱۸۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۲ ، الوافی ج ۲۳ ص ۱۴۳۲

۵۸) دشمن شدن فرزندان

فِی رِوَایَهِ أَبِی الْجَارُودِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ(علیه السلام) فِی قَوْلِهِ «إِنَّ مِنْ أَزْواجِکُمْ وَ أَوْلادِکُمْ عَدُوًّا لَکُمْ فَاحْذَرُوهُمْ »(۱) وَ ذَلِکَ أَنَّ الرَّجُلَ کَانَ إِذَا أَرَادَ الْهِجْرَهَ إِلَی رَسُولِاللَّهِ (صلی الله علیه و اله) تَعَلَّقَ بِهِ ابْنُهُ وَ امْرَأَتُهُ وَ قَالُوا نَنْشُدُکَ اللَّهَ أَنْ تَذْهَبَ عَنَّا وَ تَدَعَنَا فَنَضْبَعَ (۲) بَعْدَکَ فَمِنْهُمْ مَنْ یُطِیعُ أَهْلَهُ فَیُقِیمُ فَحَذَّرَهُمُ اللَّهُ أَبْنَاءَهُمْ وَ نِسَاءَهُمْ وَ نَهَاهُمْ عَنْ طَاعَتِهِمْ وَ مِنْهُمْ مَنْ یَمْضِی وَ یَذَرُهُمْ وَ یَقُولُ أَمَا وَ اللَّهِ لَئِنْ لَمْ تُهَاجِرُوا مَعِی ثُمَّ یَجْمَعُ اللَّهُ بَیْنِی وَ بَیْنَکُمْ فِی دَارِ الْهِجْرَهِ لَا أَنْفَعُکُمْ بِشَیْ ءٍ أَبَداً، فَلَمَّا جَمَعَ اللَّهُ بَیْنَهُ وَ بَیْنَهُمْ أَمَرَهُ اللَّهُ أَنْ یُوفِیَ وَ یُحْسِنَ وَ یَصِلَهُمْ فَقَالَ « وَ إِنْ تَعْفُوا وَ تَصْفَحُوا وَ تَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِیم (۳)»(۴)

امام باقر(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (همانا بعضی از همسران و فرزندانتان دشمن شمایند از آن ها به دور باشید) فرمودند: آن در مورد مردی است که خواستار هجرت به سمت پیامبر(صلی الله علیه و اله) بوده و پسر و همسرش به او چسبیده و گفتند: تو را به خدا قسم می دهیم که از پیش ما نرو و ما را رها نکن که بعد از تو تباه می شویم، پس بعضی هستند که از خانواده خود اطاعت می کنند و در شهر خود می مانند و خداوند آن ها را نسبت به پسران و زنانشان بر حذر داشته و از طاعت آنان نهی کرده است و بعضی دیگر هستند که حرکت کرده و خانواده را رها می کند و به خانواده خود گوید: اگر با من هجرت نکنید سپس خداوند من و شما را در سرزمین هجرت جمع کند، نفعی به شما نمی رسانم. زمانی که خداوند آنان را جمع کند به آن شخص امر می کند که به آنان احسان کرده و

۱- سوره تغابن آیه ۱۴

۲- در البرهان و بحارالأنوار " فَنَضِیعَ " آمده است .

۳- سوره تغابن آیه ۱۴

۴- تفسیر القمی ج ۲ ص ۳۷۲

ارتباط بگیرد و خداوند فرماید(و اگر ببخشید و از عمل آنان درگذرید و برای آن ها طلب آمرزش کنید خداوند آمرزنده مهربان است)

قَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام) : ألوَلَدُ أحَدُ العَدُوَّینِ .(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: فرزند یکی از دو دشمن است.

قَالَ النَّبیُّ (صلی الله علیه و اله) : لَیسَ عَدُوُّکَ الَّذِی إن قَتَلتَهُ کَانَ لَکَ نُوراً وَ إن قَتَلَکَ دَخَلتَ الجَنَّه وَ لَکِن أعدَی عَدُوٍّ لَکَ وَلَدُکَ الَّذِی خَرَجَ مِن صُلبِکَ ثُمَّ أعدَی عَدُوٍّ لَکَ مَالُکَ الَّذِی مَلَکَت یَمِینُکَ.(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: دشمن تو آن کسی نیست که اگر او را بکشی، برای تو نور گردد و اگر تو را بکشد، وارد بهشت گردی، بلکه دشمن ترین دشمن تو فرزند توست که از صلب تو خارج می شود، سپس دشمن ترین دشمن تو مال توست که در دست راستت قرار دارد.

عَن ابنِ عَبَّاس : لَمَّا سَألَهُ رَجُلٌ عَن هَذِه الآیه (یا أَیُّهَا الَّذینَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْواجِکُمْ وَ أَوْلادِکُمْ عَدُوًّا لَکُمْ فَاحْذَرُوهُم)(۳) هؤُلاءِ رِجَالٌ أسلَمُوا مِن أهلِ المکَّهِ وَ أرَادوا أن یَأتُوا النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله) فَأبَی أزواجُهُم وَ أولادُهُم أن یَدَعُوهُم أن یَأتوا رَسُولَ اللهِ (صلی الله علیه و اله) فَلَمَّا أتَوا رَسُولَ اللهِ (صلی الله علیه و اله) رَأوا النَّاسَ قَدفَقِهُوا فِی الدِّینِ هَمُّوا أن یُعَاقِبُوهُم فَأنزَلَ اللهُ «یا أَیُّهَا الَّذینَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْواجِکُمْ وَ أَوْلادِکُمْ عَدُوًّا لَکُمْ فَاحْذَرُوهُم»

۱- غرر الحکم و درر الکلم ص ۸۹

۲- نهج الفصاحه ص ۶۶۲

۳- سوره تغابن آیه ۱۴

وقتی کسی از ابن عباس درباره این آیه (ای کسانی که ایمان آورده اید برخی از همسران و فرزندانتان دشمن شما هستند پس از آنان بر حذر باشید) پرسید گفت: اینان مردانی از اهل مکه بودند که اسلام آوردند و خواستند نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) بیایند ولی همسران و فرزندانشان نگذاشتند که آنان را ترک کرده نزد پیامبر (صلی الله علیه و اله) بیایند. هنگامی که نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمدند دیدند که مردم دین شناس شده اند، خواستند خانواده را مجازات کنند که خداوند این آیه را نازل کرد (ای کسانی که ایمان آورده اید برخی از همسران و فرزندانتان دشمن شما هستند پس از آنان بر حذر باشید)

بیان: دشمن بودن فرزند از باب مانع بودن وی از اطاعت پروردگار است نه اینکه فرزند به خودی خود دشمن باشد همچون عبدالله پسر زبیر بن عوام که پدر را از دین خارج کرد.

۵۹) فتنه بودن فرزند

مَا رَوَی یَحْیَی بْنُ أَبِی کَثِیرٍ وَ سُفْیَانُ بْنُ عُیَیْنَهَ بِإِسْنَادِهِمَا أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) بُکَاءَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) وَ هُوَ عَلَی الْمِنْبَرِ فَقَامَ فَزِعاً ثُمَّ قَالَ أَیُّهَا النَّاسُ مَا الْوَلَدُ إِلَّا فِتْنَهً لَقَدْ قُمْتُ إِلَیْهِمَا وَ مَا مَعِی عَقْلِی وَ فِی رِوَایَهٍ وَ مَا أَعْقِل .(۱)راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در حالی که بالای منبر بودند صدای گریه حسن و حسین(علیهما السلام) را شنیدند پس از روی ترس روی منبر ایستادند سپس فرمودند: ای مردم، فرزند جز محل آزمایش و محبت نیست، من به سمت آنها رفتم در حالی که عقلم همراهم نبود و در روایت دیگر: در حالی که فکر نکردم.

۱- المناقب ابن شهر آشوب ج ۳ ص ۳۸۵ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۸۴

دَاوُدُ وَ عِزَّتِی مَا شَیْ ءٌ أَضَرَّ عَلَیْکُمْ مِنْ أَمْوَالِکُمْ وَ أَوْلَادِکُمْ وَ لَا أَشَدَّهُ فِی قُلُوبِکُمْ فِتْنَهً مِنْهَا.(۱)

سید بن طاووس از زبور داود آورده است: ای داود هیچ چیزی به اندازه اموال و اولاد ضرر برای شما ندارد و هیچ چیزی به اندازه آنها در قلوبتان امتحان ایجاد نمی کند .

مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَیْنِ الرَّضِیُّ فِی نَهْجِ الْبَلَاغَهِ عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: لَا یَقُولَنَّ أَحَدُکُمُ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنَ الْفِتْنَهِ لِأَنَّهُ لَیْسَ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَ هُوَ مُشْتَمِلٌ عَلَی فِتْنَهٍ وَ لَکِنْ مَنِ اسْتَعَاذَ فَلْیَسْتَعِذْ مِنْ مَضِلَّاتِ الْفِتَنِ فَإِنَّ اللَّهَ یَقُولُ « وَ اعْلَمُوا أَنَّما أَمْوالُکُمْ وَ أَوْلادُکُمْ فِتْنَه(۲)

».(۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی نگوید خدایا من از فتنه به تو پناه می برم چرا که کسی نیست جز اینکه گرفتار فتنه می شود اما اگر کسی می خواهد به خدا پناه برد از فتنه های گمراه کننده پناه برد همانا خداوند می فرماید: (وبدانید اموال و فرزندانتان مورد امتحان شما هستند) .

۱- بحار الأنوار ج ۱۴ ص ۴۳ ، سعد السعود ص ۴۹

۲- سوره انفال آیه ۲۸

۳- وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۳۷ ، هدایه الأمه ج ۳ ص ۱۲۵

سَمِعَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) رَجُلًا يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنَ الْفِتْنَهِ قَالَ: أَرَاکَ تَتَعَوَّذُ مِنْ مَالِکَ وَ وَلَدِکَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَی:«إِنَّما أَمْوالُکُمْ وَ أَوْلادُکُمْ فِتْنَهٌ»(۱) وَ لَکِنْ قُلِ: اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنْ مَضَلَّاتِ الْفِتَنِ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) شنیدند شخصی می گوید: خدایا از فتنه به تو پناه می برم، حضرت فرمودند: می بینم که از مال و فرزند خود پناه به خدا می بری، خداوند می فرماید:(اموال و فرزندانتان فتنه (سبب امتحان) هستند) اما این گونه بگو: خدایا من از امتحان های گمراه کننده به تو پناه می برم .

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) قِيلَ لِعِيسَی ابْنِ مَرْيَمَ مَا لَکَ لَا تَتَزَوَّجُ فَقَالَ وَ مَا أَصْنَعُ بِالتَّزْوِيجِ قَالُوا يُولَدُ لَکَ قَالَ وَ مَا أَصْنَعُ بِالْأَوْلَادِ إِنْ عَاشُوا فَتَنُوا وَ إِنْ مَاتُوا أَحْزَنُوا.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: به عیسی بن مریم گفته شد چرا ازدواج نمی کنی؟ گفت: با ازدواج چه کنم؟ گفت: فرزنددار می شوی، گفت: با فرزندان چه کنم اگر زنده باشند امتحان پدر و مادر باشند و اگر بمیرند موجب ناراحتی گردند.

عَنْ ذَرِيحٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: الْوَلَدُ فِتْنَهٌ.(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: فرزند موجب امتحان است .

۱- سوره تغابن آیه ۱۵

۲- الأمالی (للطوسی) ص ۵۸۰ ، أعلام الدین ص ۲۱۰ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۳۷

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۸ ، مکارم الأخلاق ص ۲۳۴ ، بحارالأنوار ج ۱۴ ص ۲۳۸

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۳

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): أَوْلَادُنَا أَكْبَادُنَا صُغَرَاؤُهُمْ أُمَرَاؤُنَا كُبَرَاؤُهُمْ أَعْدَاؤُنَا وَ إِنْ عَاشُوا فَتَنُونَا وَ إِنْ مَاتُوا حَزَنُونَا.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندان ما جگرهای ما هستند، کوچکشان امر کننده ما و بزرگشان دشمن ما هستند و اگر زنده باشند موجب امتحان شدن ما و اگر بمیرند موجب غم و اندوه ما باشند .

۶۰) بدترین فرزندان

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِينَ (علیه السلام) شَرُّ الْأَوْلَادِ الْعَاقُّ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: بدترین فرزندان، فرزندان عاق والدین هستند.

قَالَ البَاقِرُ (علیه السلام) شَرُّ الآباءِ مَن دَعَاهُ البِرُّ إلی الإفرَاطِ وَ شَرُّ الأبنَاءِ مَن دَعَاهُ التَقصِيرُ إلی العُقُوق .(۳)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: بدترین پدر کسی است که نیکی کردن به فرزند او را به زیاده روی وا دارد و بدترین فرزند کسی است که کوتاهی کردن، او را به نافرمانی و آزردن پدر و مادر(عقوق) کشاند.

۶۱) مستجاب بودن دعا و نفرین پدر در حق فرزند

قَالَ النَبِيُّ (صلی الله علیه و اله) : دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ كَدُعَاءِ النَّبِيِّ لِأُمَّتِه .(۴)

۱- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۱۰۵ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۷

۲- عیون الحکم و المواعظ (لیثی) ص۲۹۳ ، غررالحکم ص ۴۰۹

۳- تاریخ یعقوبی ج ۲ ص ۳۲۰ ، الجوهره ص ۵۲

۴- مشکاه الأنوار ص ۱۶۲

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: دعای پدر برای فرزندش مانند دعای پیامبر(صلی الله علیه و اله) برای امتش است.

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): دُعَاءُ الوَالِدِ لِلوَلَدِ كَالمَاءِ لِلزَّرعِ بِصَلاحِهِ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: دعای پدر برای فرزند همانند آب مفید برای زراعت است.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَلْحَةَ النَّهْدِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَرْبَعَةٌ لَا تُرَدُّ لَهُمْ دَعْوَةٌ وَ تُفَتَّحُ لَهَا أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ تَصِيرُ إِلَى الْعَرْشِ دُعَاءُ الْوَالِدِ لِوَلَدِهِ وَ الْمَظْلُومِ عَلَى مَنْ ظَلَمَهُ وَ الْمُعْتَمِرِ حَتَّى يَرْجِعَ وَ الصَّائِمِ حَتَّى يُفْطِرَ.(۲)

پیامبر خدا(صلی الله علیه و اله) فرمودند: چهار گروه دعایشان رد نمی شود و درهای آسمان بر آن باز شده و به عرش خداوند می رسد: دعای پدر برای فرزند، مظلوم بر ضد ظالم، عمره به جا آورنده تا اینکه بر گردد و روزه دار هنگام افطار.عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) ثَلَاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٌ لَا شَكَّ فِيهِنَّ دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ وَ دَعْوَةُ الْمُسَافِرِ وَ دَعْوَةُ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ.(۳)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: دعای سه گروه بدون شک مستجاب است، دعای مظلوم بر ضد ظالم و دعای مسافر و نفرین پدر بر فرزند .

۱- الفردوس ج ۲ ص ۲۳۶

۲- الأمالی للصدوق ص ۲۶۵ ، الأمالی للطوسی ص ۲۸۰ ، جامع الأخبار للشعیری ص ۱۵۵ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۳۰

۳- الجعفریات (الأشعثیات) ص ۱۸۷ ، مکارم الاخلاق ص ۲۷۵ ، النوادر للراوندی ص ۵ ، مشکاه الانوار ص۱۶۲

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ کَانَ أَبِی (علیه السلام) یَقُولُ خَمْسُ دَعَوَاتٍ لَا یُحْجَبْنَ عَنِ الرَّبِّ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی دَعْوَهُ الْإِمَامِ الْمُقْسِطِ وَ دَعْوَهُ الْمَظْلُومِ یَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَأَنْتَقِمَنَّ لَکَ وَ لَوْ بَعْدَ حِینٍ وَ دَعْوَهُ الْوَلَدِ الصَّالِحِ لِوَالِدَیْهِ وَ دَعْوَهُ الْوَالِدِ الصَّالِحِ لِوَلَدِهِ وَ دَعْوَهُ الْمُؤْمِنِ لِأَخِیهِ بِظَهْرِ الْغَیْبِ فَیَقُولُ وَ لَکَ مِثْلُهُ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پدرم می فرمود: پنج دسته هستند که دعایشان مستجاب می گردد: دعای امام عادل و دعای مظلوم بر ضد ظالم که خداوند می فرماید انتقام تو را می گیرم حتی اگر مدتی بگذرد و دعای فرزند صالح برای والدین و دعای پدر صالح برای فرزند و دعای مومن برای برادر دینی خود در پشت سرش که خداوند می فرماید مثل آن دعا برای تو مستجاب می شود .حُفِظَ عَنْهُمْ (علیهم السلام) إِنَّ سِتَّهً لَا تُحْجَبُ لَهُمْ عَنِ اللَّهِ دَعْوَهُ الْإِمَامُ الْمُقْسِطُ وَ الْوَالِدُ الْبَارُّ لِوُلْدِهِ وَ الْوَلَدُ الصَّالِحُ لِوَالِدِهِ وَ الْمُؤْمِنُ لِأَخِیهِ بِظَهْرِ الْغَیْبِ وَ الْمَظْلُومُ یَقُولُ اللَّهُ تَعَالَی لَأَنْتَقِمَنَّ لَکَ وَ لَوْ بَعْدَ حِینٍ وَ الْفَقِیرُ الْمُنْعَمُ عَلَیْهِ إِذَا کَانَ مُؤْمِناً.(۲)

امام (علیه السلام) فرمودند: شش دسته دعایشان مستجاب می شود: امام عادل و پدر نیکوکار برای فرزند و فرزند صالح برای پدر و مومن برای برادر دینی خود و مظلوم بر ضد ظالم که خداوند فرماید انتقام تو را می گیرم حتی اگر مدتی بگذرد و فقیری که به آن نعمت داده شده است هنگامی که مومن باشد.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۵۰۹ ، عده الداعی ص ۱۳۱ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۱۶

۲- معدن الجواهر ص ۵۵ ، بحارالأنوار ج ۹۰ ص ۳۶۰

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : إِيَّاكُمْ وَ دَعْوَةَ الْوَالِدِ فَإِنَّهَا تُرْفَعُ فَوْقَ السَّحَابِ حَتَّی يَنْظُرَ اللَّهُ تَعَالَی إِلَيْهَا فَيَقُولَ ارْفَعُوهَا إِلَيَّ حَتَّی أَسْتَجِيبَ لَهُ فَإِيَّاكُمْ وَ دَعْوَةَ الْوَالِدِ فَإِنَّهَا أَحَدُّ مِنَ السَّيْفِ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از نفرین پدر بر حذر باشید، که این نفرین به بالای ابرها برده شده تا اینکه پروردگار متعال به آن توجه کرده و فرماید آن را به سمت من بالا بیاورید تا مستجاب کنم، پس از نفرین پدر بپرهیزید که از شمشیر برنده تر است.

نفرین نکردن

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): لا تَدعوا عَلَی أنفُسِكُم وَ لا تَدعُوا عَلَی أولادِكُم وَ لا تَدعُوا عَلَی أموَالِكُم.(۲)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خودتان را نفرین نکنید، فرزندانتان را نفرین نکنید، اموالتان را نفرین نکنید.

۶۲) اهمیت تهیه نفقه برای فرزندان

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: مَا غَدْوَةُ أَحَدِكُمْ فِی سَبِيلِ اللَّهِ بِأَعْظَمَ مِنْ غَدْوَتِهِ يَطْلُبُ لِوُلْدِهِ وَ عِيَالِهِ مَا يُصْلِحُهُمْ وَ قَالَ (علیه السلام) الشَّاخِصُ فِی طَلَبِ الرِّزْقِ الْحَلَالِ كَالْمُجَاهِدِ فِی سَبِيلِ اللَّهِ.(۳)

۱- الجعفریات ص ۱۸۶ ، النوادر راوندی ص ۵ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۲ ص ۵۰۹

۲- صحیح مسلم ج ۴ ص ۲۳۰۴ ، سنن أبی داود ج ۲ ص ۸۸

۳- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۵ ، مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۵۴ ، عوالی اللئالی ج ۳ ص ۱۹۴

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: هیچ حرکتی در راه خدا بالاتر از حرکت اول روز در طلب رزق فرزندان و خانواده نیست و فرمودند: قدم گذارنده در کسب رزق حلال همچون جهاد کننده در راه خداست .

مَجْمُوعَهُ الشَّهِيدِ رَحِمَهُ اللَّهُ عَنِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: وَ مَنْ سَعَى فِي نَفَقَهِ عِيَالِهِ وَ وَالِدَيْهِ فَهُوَ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که برای نفقه خانواده و پدر و مادر خود تلاش کند مانند جهاد کننده در راه خداست .

عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الْكَادُّ عَلَى عِيَالِهِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که برای مخارج خانواده، خود را به سختی اندازد مانند جهاد کننده در راه خداست .عَنْ زَكَرِيَّا ابْنِ آدَمَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: الَّذِي يَطْلُبُ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَا يَكُفُّ بِهِ عِيَالَهُ أَعْظَمُ أَجْراً مِنَ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ.(۳)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: کسی که از فضل خدا آن چه را که نیاز خانواده اش است را طلب کند، اجر بیشتری نسبت به جهاد کننده در راه خدا دارد .

عَنْ أَبِي حَمْزَهَ قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام) لَأَنْ أَدْخُلَ السُّوقَ وَ مَعِي دَرَاهِمُ أَبْتَاعُ بِهِ لِعِيَالِي لَحْماً وَ قَدْ قَرِمُوا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُعْتِقَ نَسَمَهً.(۴)

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۵۵

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۸۸ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۱۶۸ ، عده الداعی ص ۸۲

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۸۸ ، وسائل الشیعه ج ۱۷ ص ۶۷

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۲ ، بحارالأنوار ج ۴۶ ص ۶۶

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: اینکه با چند درهم داخل بازار شوم و برای خانواده گوشت که اشتهای زیادی به آن دارند، بخرم برایم محبوب تر از آزاد کردن یک برده است .

۶۳) نفقه به فرزند در حکم صدقه

ابْنُ أَبِی جُمْهُورٍ فِی دُرَرِ اللآَّلِی عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِیِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): کُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ وَ کُلُّ مَا أَنْفَقَ الْمُؤْمِنُ مِنْ نَفَقَةٍ عَلَی نَفْسِهِ وَ عِیَالِهِ وَ أَهْلِهِ کُتِبَ لَهُ بِهَا صَدَقَه .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هر کار خوبی صدقه است و هر آن چه که مومن برای خود و خانواده و اهل خود انفاق می کند، برای او صدقه ثبت می شود .عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): إِذَا أَنْفَقَ الْمُسْلِمُ عَلَی أَهْلِهِ نَفَقَةً وَ هُوَ یَحْتَسِبُهَا کَانَتْ لَهُ صَدَقَةً.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هنگامی که مسلمان به خانواده خود انفاق کند در حالی که امید ثواب دارد برای او صدقه ثبت شود .

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) نَفَقَةُ الرَّجُلِ عَلَی عِیَالِهِ صَدَقَه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نفقه مرد بر خانواده خود در حکم صدقه است .

۱- مستدرک الوسائل ج ۷ ص ۲۳۹

۲- الأمالی للطوسی ص ۳۸۳ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۷۰

۳- عوالی اللئالی ج ۲ ص ۲۲۹

۶۴) انفاق به فرزند بهتر از انفاق در راه خدا

عَنْ أَبِی الْحُسَیْنِ الرَّازِیِّ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: أَتَی رَجُلٌ إِلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) بِدِینَارَیْنِ فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ أُرِیدُ أَنْ أَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ قَالَ أَ لَکَ وَالِدَانِ أَوْ أَحَدُهُمَا قَالَ نَعَمْ قَالَ اذْهَبْ فَأَنْفِقْهُمَا عَلَی وَالِدَیْکَ فَهُوَ خَیْرٌ لَکَ أَنْ تَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَرَجَعَ فَفَعَلَ فَأَتَاهُ بِدِینَارَیْنِ آخَرَیْنِ قَالَ قَدْ فَعَلْتُ وَ هَذَانِ دِینَارَانِ أُرِیدُ أَنْ أَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ قَالَ أَ لَکَ وَلَدٌ قَالَ نَعَمْ قَالَ (صلی الله علیه و اله) فَاذْهَبْ فَأَنْفِقْهُمَا عَلَی وَلَدِکَ فَهُوَ خَیْرٌ لَکَ أَنْ تَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَرَجَعَ فَفَعَلَ فَأَتَاهُ بِدِینَارَیْنِ آخَرَیْنِ فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ فَعَلْتُ وَ هَذَانِ دِینَارَانِ آخَرَانِ أُرِیدُ أَنْ أَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَقَالَ أَ لَکَ زَوْجَةٌ قَالَ نَعَمْ قَالَ أَنْفِقْهُمَا عَلَی زَوْجَتِکَ فَهُوَ خَیْرٌ لَکَ أَنْ تَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَرَجَعَ وَ فَعَلَ فَأَتَاهُ بِدِینَارَیْنِ آخَرَیْنِ فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ فَعَلْتُ وَهَذَانِ دِینَارَانِ أُرِیدُ أَنْ أَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَقَالَ أَ لَکَ خَادِمٌ قَالَ نَعَمْ قَالَ اذْهَبْ فَأَنْفِقْهُمَا عَلَی خَادِمِکَ فَهُوَ خَیْرٌ لَکَ مِنْ أَنْ تَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَفَعَلَ فَأَتَاهُ بِدِینَارَیْنِ آخَرَیْنِ فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ وَ هَذِهِ دِینَارَانِ أُرِیدُ أَنْ أَحْمِلَ بِهِمَا فِی سَبِیلِ اللَّهِ فَقَالَ احْمِلْهُمَا وَ اعْلَمْ بِأَنَّهُمَا لَیْسَا بِأَفْضَلِ دِینَارَیْکَ.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: شخصی با دو دینار نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: ای رسول خدا می خواهم این دو دینار را در راه خدا بدهم، حضرت فرمودند: آیا پدر و مادر داری؟ گفت: بله، حضرت فرمودند: پس برو به آنها بده که آن بهتر است از خرج کردن در راه خدا، شخص برگشت و آن کار را کرد و دوباره با دو دینار دیگر برگشت و گفت: من انجام دادم و می خواهم این دو دینار را در راه

۱- تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۱۷۱ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۱۴۵ ، ملاذ الأخیار ج ۹ ص ۴۵۳

خدا بدهم، حضرت فرمودند: آیا فرزند داری؟ گفت: بله، حضرت فرمودند: پس آن دو را به فرزندت بده که آن بهتر است از خرج کردن در راه خدا، شخص برگشت و آن کار را کرد و دوباره با دو دینار دیگر برگشت و گفت: من انجام دادم و می خواهم این دو را در راه خدا بدهم، حضرت فرمودند: آیا همسر داری؟ گفت: بله، حضرت فرمودند: پس آنها را به او بده که آن بهتر است از خرج کردن در راه خدا، شخص برگشت و آن کار را کرد و دوباره با دو دینار دیگر برگشت و گفت: من انجام دادم و می خواهم این دو را در راه خدا بدهم، حضرت فرمودند: آیا خادم داری؟ گفت: بله، حضرت فرمودند: پس آن دو را به او بده که آن بهتر است از خرج کردن در راه خدا، شخص برگشت و آن کار را کرد و دوباره با دو دینار دیگر برگشت و گفت: منانجام دادم و می خواهم این دو را در راه خدا بدهم، حضرت فرمودند: آن را در راه خدا خرج کن و بدان که این دو دینار بهتر از دینارهای قبلی نیست.

۶۵) کفالت فرزند ، جهاد در راه خدا

قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) :لَیسَ الجَهَادُ أن یَضرِبَ الرّجُلُ بِسَیفِهِ فِی سَبِیلِ اللَّه تَعَالَی إنَّما الجَهَادُ مَن عَالَ وَالِدَیهِ و وَلَدَه فَهُوَ فِی جِهادٍ وَ مَن عَالَ نَفسَهُ فَکَفَّها عَنِ النّاسِ فَهُوَ فِی جِهادٍ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: جهاد آن نیست که شخص شمشیرش را در راه خدا به کار گیرد، همانا جهاد آن است که شخص پدر و مادر و فرزندش را کفالت و رسیدگی کند، پس او در جهاد قدم گذاشته است و کسی که آزار خود را از مردم بازدارد پس او در جهاد است.

۱- نهج الفصاحه ص ۶۵۷

۶۶) تربیت نیک بهترین بخشش پدر به فرزند

جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ الْقُمِّيُّ فِي كِتَابِ الْغَايَاتِ عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَداً نُحْلًا أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ.(۱)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: پدر هیچ چیزی به فرزندش بهتر از تربیت خوب عطا نکرده است.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَا وَرَّثَ وَالِدٌ وَلَداً خَيراً مِن أدَبٍ حَسَنٍ.

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: پدر میراثی بهتر از تربیت نیک به جای نمی گذارد.

۶۷) تربیت کردن فرزند بهتر از صدقه روزانه

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : لَأَنْ يُؤَدِّبَ أَحَدُكُمْ وُلْدَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِنِصْفِ صَاعٍ كُلَّ يَوْمٍ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: تربیت کردن فرزند توسط شما بهتر از روزانه صدقه دادن یک کیلو و نیم مواد غذایی است .

۶۸) شتاب در تربیت فرزند

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِين (علیه السلام) : إِنَّمَا قَلْبُ الْحَدَثِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ مَا أُلْقِيَ فِيهَا مِنْ شَيْ ءٍ قَبِلَتْهُ فَبَادَرْتُكَ بِالْأَدَبِ قَبْلَ أَنْ يَقْسُوَ قَلْبُكَ وَ يَشْتَغِلَ لُبُّكَ لِتَسْتَقْبِلَ بِجِدِّ رَأْيِكَ مِنَ الْأَمْرِ مَا قَدْ

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۵

۲- وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۶ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۲ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۵

كَفَاكَ أَهْلُ التَّجَارِبِ بُغْيَتَهُ وَ تَجْرِبَتَهُ فَتَكُونَ قَدْ كُفِيتَ مَئُونَهَ الطَّلَبِ وَ عُوفِيتَ مِنْ عِلَاجِ التَّجْرِبَه .(۱)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) در خطاب به امام حسن(علیه السلام) فرمودند: قلب شخص نوجوان به یقین همچون زمین خالی است، هر چه در آن افکنده شود قبول می کند، پس من در تربیت تو شتاب نمودم قبل از اینکه قلبت دچار قساوت و عقلت دچار مشغولیت گردد تا با نظر محکم در کارهایت، بی نیاز از تجربه اهل تجربه گردی و محتاج طلب کردن آن نباشی.

۶۹) نگاه پدر به فرزند از روی محبت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): نَظَرُ الْوَالِدِ إِلَی وَلَدِهِ حُبّاً لَهُ عِبَادَهٌ.(۲)پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نگاه پدر به فرزند از روی محبت عبادت است .

۷۰) سفارش امام باقر (علیه السلام) به فرزندانشان

عَوِّدُوا أَنْفُسَكُمْ الْخَیْرَ وَ كُونُوا مِنْ أَهْلِهِ تُعْرَفُونَ بِهِ فَإِنِّی بِهَذَا آمُرُ وُلْدِی وَ شِیعَتِی .(۳)

خود را به کارهای خیر عادت دهید و از اهلش باشید که به آن شناخته می شوید، من فرزندان و شیعیانم را به این امر می کنم.

۱- تحف العقول ص ۷۰ ، نهج البلاغه ص ۳۹۳ ، غررالحکم ص ۲۷۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۸ ، کشف المحجه ص ۲۲۳

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۷۰

۳- الخرائج و الجرائح ج ۲ ص ۵۹۶ ، بحارالأنوار ج ۴۶ ص ۲۴۴

۷۱) حب خدا و حب فرزند

مَجْمُوعَهُ الشَّهِيدِ : قِيلَ لَمَّا كَانَ الْعَبَّاسُ وَ زَيْنَبُ وَلَدَيْ عَلِيٍّ (علیه السلام) صَغِيرَيْنِ قَالَ عَلِيٌّ (علیه السلام) لِلْعَبَّاسِ قُلْ وَاحِدٌ فَقَالَ وَاحِدٌ فَقَالَ قُلِ اثْنَانِ قَالَ أَسْتَحِي أَنْ أَقُولَ بِاللِّسَانِ الَّذِي قُلْتُ وَاحِدٌ اثْنَانِ فَقَبَّلَ عَلِيٌّ (علیه السلام) عَيْنَيْهِ ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَى زَيْنَبَ وَ كَانَتْ عَلَى يَسَارِهِ وَ الْعَبَّاسُ عَنْ يَمِينِهِ فَقَالَتْ يَا أَبَتَاهْ أَ تُحِبُّنَا قَالَ نَعَمْ يَا بُنَيَّ أَوْلَادُنَا أَكْبَادُنَا فَقَالَتْ يَا أَبَتَاهْ حُبَّانِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبِ الْمُؤْمِنِ حُبُّ اللَّهِ وَ حُبُّ الْأَوْلَادِ وَ إِنْ كَانَ لَا بُدَّ لَنَا فَالشَّفَقَهُ لَنَا وَ الْحُبُّ لِلَّهِ خَالِصاً فَازْدَادَ عَلِيٌّ (علیه السلام) بِهِمَا حُبّاً وَ قِيلَ بَلِ الْقَائِلُ الْحُسَيْنُ (علیه السلام) .(۱)

نقل شده: هنگامی که عباس و زینب(علیهما السلام) فرزندان امیرالمؤمنین(علیه السلام) کوچک بودند حضرت به عباس(علیه السلام) فرمودند: بگو یک، گفت: یک، بعد فرمودند: بگو دو، گفت: حیا می کنم با زبانی که می گویم یک بگویم دو، پس امیرالمؤمنین(علیه السلام) دو چشم او را بوسیدند، سپس حضرت متوجه زینب(علیها السلام) شدند در حالی که درسمت چپ بوده و عباس(علیه السلام) سمت راست و زینب(علیها السلام) عرض کرد: پدرجان ما را دوست داری فرمودند: بله فرزندان ما جگرگوشه های ما هستند، سپس عرضه داشت پدرجان دو محبت است که در قلب مومن جمع نمی شود، محبت خدا و محبت فرزندان در حالی که چاره ای از آن دو نیست، پس شفقت و مهربانی نسبت ما باشد و محبت خالص از آن خداوند، با گفتن این مطلب محبت امیرالمؤمنین(علیه السلام) نسبت به آن دو زیاد گشت، گفته شده گوینده حسین(علیه السلام) بوده است .

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۲۱۵

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِيُّ فِي لُبِّ اللُّبَابِ مُرْسَلًا: كَانَ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (عليه السلام) ابْنٌ وَ بِنْتٌ فَقَبَّلَ الِابْنَ بَيْنَ يَدَيِ الْبِنْتِ فَقَالَتْ أَ تُحِبُّهُ يَا أَبَهْ قَالَ بَلَى قَالَتْ ظَنَنْتُ أَنَّكَ لَا تُحِبُّ أَحَداً مِنْ دُونِ اللَّهِ فَبَكَى ثُمَّ قَالَ الْحُبُّ لِلَّهِ وَ الشَّفَقَهُ لِلْأَوْلَادِ.(۱)

نقل شده: امیرالمؤمنین(علیه السلام) یک پسر و یک دختر داشتند، حضرت پسر را در مقابل دختر بوسیدند، دختر رو به پدر کرده و گفت: پدرجان آیا او را دوست داری؟ فرمودند: بله، دختر عرضه داشت گمان می کردم شما به غیر از خدا کس دیگری را دوست ندارید، پس امیرالمؤمنین(علیه السلام) گریه کرده و فرمودند: محبت برای خدا و شفقت و مهربانی برای فرزندان.

۷۲) خالص ایمان در غلبه حب خدا بر حب فرزند

رَوَى الْحُسَيْنُ بْنُ سَيْفٍ صَاحِبُ الصَّادِقِ (عليه السلام) : فِي كِتَابِ أَصْلِهِ الَّذِي أَسْنَدَهُ إِلَيْهِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) يَقُولُ لَا يُمْحِضُ رَجُلٌ الْإِيمَانَ بِاللَّهِ حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَ أَبِيهِ وَ أُمِّهِ وَ وُلْدِهِ وَ أَهْلِهِ وَ مَالِهِ مِنَ النَّاسِ كُلِّهِمْ.(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی ایمانش به خدا خالص نمی‌گردد تا اینکه خداوند برای او محبوب‌تر از خودش و پدرش و مادرش و فرزندانش و خانواده اش و مالش باشد .

۷۳) اثر ظلم به دیگران بر فرزند

قَالَ أَمِيرُالْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) مَنْ ظَلَمَ يَتِيماً عَقَّ أَوْلَادَهُ .(۳)

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۷۱

۲- فلاح السائل ص ۱۰۱ ، بحارالأنوار ج ۶۷ ص ۲۵

۳- عیون الحکم و المواعظ (للیثی) ص ۴۲۹ ، غررالحکم ص ۵۸۱

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که ظلم به یتیمی کند فرزندانش عاق والدین گردند .

عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ ظَلَمَ مَظْلِمَةً أُخِذَ بِهَا فِی نَفْسِهِ أَوْ فِی مَالِهِ أَوْ فِی وُلْدِهِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که ظلم کند در خود یا مالش یا فرزندش گرفتار شود .

عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَی مَوْلَی آلِ سَام قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) مُبْتَدِئاً مَنْ ظَلَمَ سَلَّطَ اللَّهُ عَلَیْهِ مَنْ یَظْلِمُهُ أَوْ عَلَی عَقِبِهِ أَوْ عَلَی عَقِبِ عَقِبِهِ قُلْتُ هُوَ یَظْلِمُ فَیُسَلَّطُ اللَّهُ عَلَی عَقِبِهِ أَوْ عَلَی عَقِبِ عَقِبِهِ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَقُولُ «وَ لْیَخْشَ الَّذِینَ لَوْ تَرَکُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّیَّةً ضِعافاً خافُوا عَلَیْهِمْ فَلْیَتَّقُوا اللَّهَ وَ لْیَقُولُوا قَوْلًا سَدِیداً(۲)» .(۳)راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) بدون مقدمه فرمودند: کسی که ظلم کند خداوند کسی را بر فرزندش یا فرزند فرزندش مسلط می کند که به او ظلم کند، سوال کردم: او ظلم می کند و خدا بر فرزندانش کسی را مسلط می کند؟ حضرت فرمودند: خداوند می فرماید (و کسانی که بعد از خود فرزندانی ناتوان به جا می گذارند اگر بر آنان [از ضایع شدن حقوقشان] بیم دارند باید بترسند پس لازم است از خداوند پروا کنند و سخنی استوار گویند)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۳۳۲ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۴۷

۲- سوره نساء آیه ۹

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۳۳۲ ، بحارالأنوار ج ۷۲ ص ۳۲۵

عَنْ سَمَاعَهَ بْنِ مِهْرَانَ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَوْعَدَ فِي أَكْلِ مَالِ الْيَتِيمِ عُقُوبَتَيْنِ أَمَّا إِحْدَاهُمَا فَعُقُوبَهُ الْآخِرَهِ بِالنَّارِ(۱) وَ أَمَّا عُقُوبَهُ الدُّنْيَا فَهُوَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ لْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّهً ضِعافاً خافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَ لْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيداً (۲)» يَعْنِي بِذَلِكَ لِيَخْشَ أَنْ أَخْلُفَهُ فِي ذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَنَعَ بِهَؤُلَاءِ الْيَتَامَى .(۳)

راوی از قول امام صادق یا امام کاظم (علیهما السلام) گوید: خداوند در خوردن مال یتیم دو وعده داده است: ۱- عقاب شدن با آتش در آخرت ۲- عقوبت در دنیا و آن قول خداوند است (و کسانی که بعد از خود فرزندانی ناتوان به جا می گذارند اگر بر آنان [از ضایع شدن حقوقشان] بیم دارند باید [از اینکه حقوق یتیمان دیگران را ضایع کنند] بترسند پس لازم است از خداوند پروا کنند و سخنی استوار گویند) یعنی بترسد که خداوند بعد از او در فرزندانش همان کاری را که با یتیمان کرد قرار دهد .

عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ إِنَّ فِي كِتَابِ عَلِيٍّ (علیه السلام) أَنَّ آكِلَ مَالِ الْيَتِيمِ سَيُدْرِكُهُ وَبَالُ ذَلِكَ فِي عَقِبِهِ مِنْ بَعْدِهِ فِي الدُّنْيَا وَ يَلْحَقُهُ وَبَالُ ذَلِكَ فِي الْآخِرَهِ أَمَّا فِي الدُّنْيَا فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ « وَ لْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّهً ضِعافاً خافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَ

۱- کما فی قوله تعالی « إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوالَ الْيَتامى ظُلْماً إِنَّما يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ ناراً وَ سَيَصْلَوْنَ سَعِيراً» سوره نساء آیه ۱۰

۲- سوره نساء آیه ۹

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۶۹ ، تفسیرالعیاشی ج ۱ ص ۲۲۳ ، ثواب الأعمال ص ۲۳۴

لْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيداً(۱)» وَ أَمَّا فِی الْآخِرَهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَقُولُ « إِنَّ الَّذِینَ یَأْکُلُونَ أَمْوالَ الْیَتامی ظُلْماً إِنَّما یَأْکُلُونَ فِی بُطُونِهِمْ ناراً وَ سَیَصْلَوْنَ سَعِیراً(۲) »

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: در کتاب علی(علیه السلام) آمده کسی که مال یتیم را بخورد، عاقبت بد آن در دنیا و آخرت گریبان گیر فرزندانش خواهد شد، اما در دنیا خداوند می فرماید: (و کسانی که بعد از خود فرزندانی ناتوان به جا می گذارند اگر بر آنان [از ضایع شدن حقوقشان] بیم دارند باید [از اینکه حقوق یتیمان دیگران را ضایع کنند] بترسند پس لازم است از خداوند پروا کنند و سخنی استوار گویند) و اما در آخرت خداوند متعال می فرماید: (بی تردید کسانی که اموال یتیمان را به ستم می خورند جز این نیست که در شکم هایشان آتش می ریزند و به زودی در آتش فروزان در آیند) .

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) قَالَ: مَنِ ارْتَکَبَ أَحَداً بِظُلْمٍ بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَنْ یَظْلِمُهُ بِمِثْلِهِ أَوْ عَلَی وَلَدِهِ أَوْ عَلَی عَقِبِهِ مِنْ بَعْدِهِ .(۳)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که نسبت به شخصی مرتکب ظلمی شود خداوند کسی را قرار می دهد که همانند آن به خودش یا فرزندش یا نسل بعد از او، ظلم کند .

۱- سوره نساء آیه ۹

۲- سوره نساء آیه ۱۰

۳- ثواب الأعمال ص ۲۷۳ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۵۰

۷۴) بوسه بر لبان کودکان

عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ مَوْلَی آلِ سَامٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَیْسَ الْقُبْلَهُ عَلَی الْفَمِ إِلَّا لِلزَّوْجَهِ أَوِ الْوَلَدِ الصَّغِیرِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بوسه بر لبان جایز نیست جز برای همسر و فرزند کوچک .

۷۵) مهر فرزندی و انحراف

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) : یَا ابْنَ مَسْعُودٍ لَا تَحْمِلَنَّکَ الشَّفَقَهُ عَلَی أَهْلِکَ وَ وُلْدِکَ عَلَی الدُّخُولِ فِی الْمَعَاصِی وَ الْحَرَامِ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَی یَقُولُ یَوْمَ لا یَنْفَعُ مالٌ وَ لا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَی اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِیم .(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای پسر مسعود محبت خانواده و فرزند، تو را مجبور به گناه و حرام نکند چرا که خداوند می فرماید: روزی که مال و فرزندان نفعی نمی بخشد جز کسی که با قلب سلیم وارد بر خداوند شود.

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فِی قَوْلِهِ « فَخَشِینا »(۳) خَشِیَ إِنْ أَدْرَکَ الْغُلَامُ أَنْ یَدْعُوَ أَبَوَیْهِ إِلَی الْکُفْرِ فَیُجِیبَانِهِ مِنْ فَرْطِ حُبِّهِمَا لَه .(۴)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۸۶ ، تحف العقول ص ۴۰۹ ، وسائل الشیعه ج ۱۲ ص ۲۳۴

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۵۷ ، الوافی ج ۲۶ ص ۲۲۱ ، بحارالأنوار ج ۷۴ ص ۱۰۸

۳- سوره کهف آیه ۸۰

۴- تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۳۳۶ ، البرهان ج ۳ ص ۶۵۶ ، بحارالأنوار ج ۱۳ ص ۳۱۰

امام صادق(علیه السلام) ذیل آیه شریفه (پس ترسیدیم) فرمودند: خضر ترسید اگر آن پسر بزرگ شود و پدر و مادر مومن خود را به کفر دعوت کند، آن دو به خاطر محبت زیاد به فرزند کافر گردند (پس خضر آن پسر را کشت).

۷۶) راه جذب فرزند و دفع شرّ او

الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَهَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ رَجُلٌ عَلَى عَهْدِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَ لَهُ فِلَاءٌ بِنَاحِيَهِ آذَرْبِيجَانَ قَدِ اسْتَصْعَبَتْ عَلَيْهِ فَمَنَعَتْ جَانِبَهَا فَشَكَا إِلَيْهِ مَا قَدْ نَالَهُ وَ أَنَّهُ كَانَ مَعَاشُهُ مِنْهَا فَقَالَ لَهُ اذْهَبْ فَاسْتَغِثْ بِاللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَقَالَ الرَّجُلُ مَا أَزَالُ أَدْعُو وَ أَبْتَهِلُ إِلَيْهِ وَ كُلَّمَا قَرُبْتُ مِنْهَا حَمَلَتْ عَلَيَّ قَالَ فَكَتَبَ لَهُ رُقْعَهً فِيهَا مِنْ عُمَرَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى مَرَدَهِ الْجِنِّ وَ الشَّيَاطِينِ أَنْ يُذَلِّلُوا هَذِهِ الْمَوَاشِيَ لَهُ قَالَ فَأَخَذَ الرَّجُلُ الرُّقْعَهَ وَ مَضَى فَاغْتَمَمْتُ لِذَلِكَ غَمّاً شَدِيداً فَلَقِيتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيّاً (علیه السلام) فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا كَانَ فَقَالَ وَ الَّذِي فَلَقَ الْحَبَّهَ وَ بَرَأَ النَّسَمَهَ لَيَعُودَنَّ بِالْخَيْبَهِ فَهَدَأَ مَا بِي وَ طَالَتْ عَلَيَّ سَنَتِي وَ جَعَلْتُ أَرْقُبُ كُلَّ مَنْ جَاءَ مِنْ أَهْلِ الْجِبَالِ فَإِذَا أَنَا بِالرَّجُلِ قَدْ وَافَى وَ فِي جَبْهَتِهِ شَجَّهٌ تَكَادُ الْيَدُ تَدْخُلُ فِيهَا فَلَمَّا رَأَيْتُهُ بَادَرْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ لَهُ مَا وَرَاءَكَ فَقَالَ إِنِّي صِرْتُ إِلَى الْمَوْضِعِ وَ رَمَيْتُ بِالرُّقْعَهِ فَحَمَلَ عَلَيَّ عِدَادٌ مِنْهَا فَهَالَنِي أَمْرُهَا فَلَمْ تَكُنْ لِي قُوَّهٌ بِهَا فَجَلَسْتُ فَرَمَحَتْنِي أَحَدُهَا فِي وَجْهِي فَقُلْتُ اللَّهُمَّ اكْفِنِيهَا فَكُلُّهَا يَشْتَدُّ عَلَيَّ وَ يُرِيدُ قَتْلِي فَانْصَرَفَتْ عَنِّي فَسَقَطْتُ فَجَاءَ أَخٌ لِي فَحَمَلَنِي وَ لَسْتُ أَعْقِلُ فَلَمْ أَزَلْ أَتَعَالَجُ حَتَّى صَلَحْتُ وَ هَذَا الْأَثَرُ فِي وَجْهِي فَجِئْتُ لِأُعْلِمَهُ يَعْنِي عُمَرَ فَقُلْتُ لَهُ صِرْ إِلَيْهِ فَأَعْلِمْهُ فَلَمَّا صَارَ إِلَيْهِ وَ عِنْدَهُ نَفَرٌ فَأَخْبَرَهُ بِمَا كَانَ فَزَبَرَهُ وَ قَالَ لَهُ كَذَبْتَ لَمْ تَذْهَبْ بِكِتَابِي قَالَ فَحَلَفَ الرَّجُلُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَ حَقِّ صَاحِبِ هَذَا الْقَبْرِ لَقَدْ فَعَلَ مَا أَمَرَهُ بِهِ مِنْ حَمْلِ الْكِتَابِ وَ أَعْلَمَهُ أَنَّهُ قَدْ نَالَهُ مِنْهَا مَا يَرَى

قَالَ فَزَبَرَهُ وَ أَخْرَجَهُ عَنْهُ فَمَضَيْتُ مَعَهُ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) فَتَبَسَّمَ ثُمَّ قَالَ أَ لَمْ أَقُلْ لَكَ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى الرَّجُلِ فَقَالَ لَهُ إِذَا انْصَرَفْتَ فَصِرْ إِلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي هِيَ فِيهِ وَ قُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ عَلَى عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ فَذَلِّلْ لِي صُعُوبَتَهَا وَ خُزَانَتَهَا وَ اكْفِنِي شَرَّهَا فَإِنَّكَ الْكَافِي الْمُعَافِي وَ الْغَالِبُ الْقَاهِرُ فَانْصَرَفَ الرَّجُلُ رَاجِعاً فَلَمَّا كَانَ مِنْ قَابِلٍ قَدِمَ الرَّجُلُ وَ مَعَهُ جُمْلَةٌ قَدْ حَمَلَهَا مِنْ أَثْمَانِهَا إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) فَصَارَ إِلَيْهِ وَ أَنَا مَعَهُ فَقَالَ تُخْبِرُنِي أَوْ أُخْبِرُكَ فَقَالَ الرَّجُلُ بَلْ تُخْبِرُنِي يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ كَأَنَّكَ صِرْتَ إِلَيْهَا فَجَاءَتْكَ وَ لَاذَتْ بِكَ خَاضِعَةً ذَلِيلَةً فَأَخَذْتَ بِنَوَاصِيهَا وَاحِداً بَعْدَ آخَرَ فَقَالَ الرَّجُلُ صَدَقْتَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ كَأَنَّكَ كُنْتَ مَعِي فَهَذَا كَانَ فَتَفَضَّلْ بِقَبُولِ مَا جِئْتُكَ بِهِ فَقَالَ امْضِ رَاشِداً بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِيهِ وَ بَلَغَ الْخَبَرُ عُمَرَ فَغَمَّهُ ذَلِكَ حَتَّى تَبَيَّنَ الْغَمُّ فِي وَجْهِهِ وَ انْصَرَفَ الرَّجُلُ وَ كَانَ يَحُجُّ كُلَّ سَنَةٍ وَ قَدْ أَنْمَى اللَّهُ مَالَهُ قَالَ وَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) كُلُّ مَنِ اسْتَصْعَبَ عَلَيْهِ شَيْ ءٌ مِنْ مَالِهِ أَوْ أَهْلٍ أَوْ وَلَدٍ أَوْ أَمْرِ فِرْعَوْنٍ مِنَ الْفَرَاعِنَهِ فَلْيَبْتَهِلْ بِهَذَا الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ يَكْفِي مِمَّا يَخَافُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى وَ بِهِ الْقُوَّةُ .(۱)راوی گوید: شخصی در زمان عمر بن خطاب دارای تعدادی شتر بود و آن شترها چموشی کرده و صاحبشان را به سختی انداخته بودند، شخص نزد عمر آمده و اوضاع را به او شکایت کرد و اینکه درآمدش از آنهاست، عمر گفت برو و از خدا کمک بگیر، گوید من پیوسته دعا می کردم و زمانی که به آنها نزدیک می شدم به من حمله می کردند پس عمر برای او نامه ای نوشت که در آن بود:

۱- خصائص الأئمه (علیهم السلام) ص ۴۸ ، الخرائج ج ۲ ص ۵۵۷ ، اثبات الهداه ج ۳ ص ۴۹۱

از عمر امیرالمومنین به سرکشان از جن و شیاطین که این حیوانات را آرام کنند و شخص نامه را گرفت و رفت، راوی گوید: من به شدت ناراحت شده و امیرالمومنین علی(علیه السلام) را زیارت کرده و ماجرا را گفتم، حضرت فرمودند: قسم به خدایی که دانه را شکافت و مخلوقات را خلق کرد او با حال رسوایی برخواهد گشت، پس من آرام شده و گذشت زمان بر من طولانی گشت و همچنان منتظر فردی از آن دیار بودم تا زمانی که دیدم فردی در حال آمدن است که بر روی پیشانی او زخمی است که نزدیک است دست در آن فرو رود، به سوی او رفته و جریان را جویا شدم، او گفت: من به محل خود رفته و نامه را رها کردم پس عده ای از شترها به من حمله کرده و من روی زمین افتاده و نشستم و قوتی در بدن برای مقابل با آنها را نداشتم تا اینکه یکی از آنها با لگد به صورت من زد و من گفتم: خدایا مرا کفایت کن، آنها یک به یک بر من سخت گرفته و به من حمله می کردند تا اینکه منصرف شدند و برادرم آمد و من را حمل کرده و از آنجا برد و من چیزی نمی فهمیدم و بعد پیوسته خود را معالجه می کردم و خوب شدم و اثرش بر صورتم باقی ماند، پس آمدم تا جریان را به عمر بگویم، راوی گوید: به او گفتم برو و به او خبر بده، نزد وی رفته و افرادی نزدش بودند و خبر را داد، عمر او را بازداشته و گفت: دروغ می گویی، نوشته من را نبردی، شخص به خدا و پیامبر(صلی الله علیه و اله) قسم خورد که آنچه گفته انجام داده و اینکه چه بلایی بر سرشآمده اما عمر قبول نکرده و او را بیرون کرد . راوی گوید: من به همراه او به نزد امیرالمومنین (علیه السلام) آمدیم، حضرت لبخندی زده به راوی فرمودند: به تو نگفتم او بر می گردد سپس رو به مرد کرده و فرمودند: به محل خود برو و این دعا را بخوان : اللَّهُمَّ إِنِّی أَتَوَجَّهُ إِلَیْکَ بِنَبِیِّکَ نَبِیِّ الرَّحْمَهِ وَ أَهْلِ بَیْتِهِ الَّذِینَ اخْتَرْتَهُمْ عَلَی عِلْمٍ عَلَی الْعَالَمِینَ اللَّهُمَّ فَذَلِّلْ

لِی صُعُوبَتَهَا وَ حُزَانَتَهَا وَ اکْفِنِی شَرَّهَا فَإِنَّکَ الْکَافِی الْمُعَافِی وَ الْغَالِبُ الْقَاهِرُ ، مرد برگشته و سال بعد با مقداری پول به نزد امیرالمومنین(علیه السلام) آمد و من هم همراه او بودم، حضرت به او فرمودند: خودت خبر می دهی یا من بگویم؟ شخص گفت شما خبر دهید ای امیرالمومنین، حضرت فرمودند: شترها به حالت رام و ذلیل نزد تو آمده و تو موهای سر آنها را یک به یک گرفتی، مرد گفت: درست گفتید مثل این است که شما با من بودید لطف کنید این هدیه را از من قبول کنید، حضرت فرمودند: برو خداوند به تو در مالت برکت دهد . خبر به عمر رسید و او ناراحت شد به گونه ای که بر چهره او هویدا شد و آن مرد برگشت و هر ساله حج به جا می آورد و خداوند مال او را زیاد کرد. امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: هر کس که در مال و خانواده و فرزند و حاکم ظالم به سختی افتد این دعا را بخواند که از آنچه می ترسد کفایت می شود ان شاء الله.

۷۷) اثر شادمانی در روز عاشورا بر فرزند

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : ... مَنِ ادَّخَرَ إِلَی مَنْزِلِهِ ذَخِیرَةً أَعْقَبَهُ اللَّهُ تَعَالَی نِفَاقاً فِی قَلْبِهِ إِلَی یَوْمِ یَلْقَاهُ وَ انْتَزَعَ الْبَرَکَةَ عَنْهُ وَ عَنْ أَهْلِ بَیْتِهِ وَ وُلْدِهِ وَ شَارَکَهُ الشَّیْطَانُ فِی جَمِیعِ ذَلِک . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که در روز عاشورا به عنوان سرور و شادمانی در خانه خود غذا ذخیره کند، خداوند در دل او تا زمان ملاقات او (در قیامت) نفاق قرار داده و برکت را از او و خانواده اش و فرزندانش برداشته و شیطان در تمام اینها شریک او خواهد بود.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۴۷ ، وسائل الشیعه ج ۱۰ ص ۴۶۰ ، الوافی ج ۱۱ ص ۷۴

بیان : مرحوم فیض کاشانی می فرماید: منظور از ذخیره کردن غذا اشاره به تبرک جستن به روز عاشورا دارد که غذای یک سال خود را به عنوان تبرک در این روز ذخیره می کردند و آن را از عید های بزرگ خود قرار می دادند.(۱)

۷۸) عملی در روز عاشورا و اثر آن بر فرزند

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام) یَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سِنَانٍ إِنَّ أَفْضَلَ مَا تَأْتِی بِهِ فِی هَذَا الْیَوْمِ أَنْ تَعْمِدَ إِلَی ثِیَابٍ طَاهِرَهٍ فَتَلْبَسَهَا وَ تَتَسَلَّبَ قُلْتُ وَ مَا التَّسَلُّبُ قَالَ تُحَلِّلُ أَزْرَارَکَ وَ تَکْشِفُ عَنْ ذِرَاعَیْکَ کَهَیْئَهِ أَصْحَابِ الْمَصَائِبِ ثُمَّ تَخْرُجُ إِلَی أَرْضٍ مُقْفِرَهٍ أَوْ مَکَانٍ لَا یَرَاکَ بِهِ أَحَدٌ أَوْ تَعْمِدَ إِلَی مَنْزِلٍ لَکَ خَالٍ أَوْ فِی خَلْوَهٍ مُنْذُ حِینِ یَرْتَفِعُ النَّهَارُ فَتُصَلِّیَ أَرْبَعَ رَکَعَاتٍ تُحْسِنُ رُکُوعَهَا وَ سُجُودَهَا وَ خُشُوعَهَا وَ تُسَلِّمُ بَیْنَ کُلِّ رَکْعَتَیْنِ تَقْرَأُ فِی الْأُولَی سُورَهَ الْحَمْدِ وَ قُلْ یا أَیُّهَا الْکافِرُونَ وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثُمَّ تُصَلِّی رَکْعَتَیْنِ أُخْرَیَیْنِ تَقْرَأُ فِی الْأُولَی الْحَمْدَ وَ سُورَهَ الْأَحْزَابِ وَ فِی الثَّانِیَهِ الْحَمْدَ وَ إِذَا جاءَکَ الْمُنافِقُونَ أَوْ مَا تَیَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ثُمَّ تُسَلِّمُ وَ تُحَوِّلُ وَجْهَکَ نَحْوَ قَبْرِ الْحُسَیْنِ (علیه السلام) وَ مَضْجَعِهِ فَتُمَثِّلَ لِنَفْسِکَ مَصْرَعَهُ وَ مَنْ کَانَ مَعَهُ مِنْ وُلْدِهِ وَ أَهْلِهِ وَ تُسَلِّمَ وَ تُصَلِّیَ عَلَیْهِ وَ تَلْعَنَ قَاتِلِیهِ وَ تَبَرَّأَ مِنْ أَفْعَالِهِمْ یَرْفَعُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَکَ بِذَلِکَ فِی الْجَنَّهِ مِنَ الدَّرَجَاتِ وَ یَحُطُّ عَنْکَ مِنَ السَّیِّئَاتِ ثُمَّ تَسْعَی مِنَ الْمَوْضِعِ الَّذِی أَنْتَ فِیهِ إِنْ کَانَ صَحْرَاءَ أَوْ فَضَاءً أَوْ أَیَّ شَیْ ءٍ کَانَ خُطُوَاتٍ تَقُولُ فِی ذَلِکَ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ رِضًا بِقَضَاءِ اللَّهِ وَ تَسْلِیماً لِأَمْرِهِ وَ لْیَکُنْ عَلَیْکَ فِی ذَلِکَ الْکَآبَهُ وَ الْحَزَنُ وَ أَکْثِرْ مِنْ ذِکْرِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَ الِاسْتِرْجَاعِ فِی ذَلِکَ الْیَوْمِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ سَعْیِکَ وَ فِعْلِکَ هَذَا فَقِفْ فِی مَوْضِعِکَ الَّذِی صَلَّیْتَ فِیهِ ثُمَّ قُلِ اللَّهُمَّ

۱- الوافی ج ۱۱ ص ۷۴

عَذِّبِ الْفَجَرَةَ الَّذِينَ شَاقُّوا رَسُولَكَ وَ حَارَبُوا أَوْلِيَاءَكَ وَ عَبَدُوا غَيْرَكَ وَ اسْتَحَلُّوا مَحَارِمَكَ وَ الْعَنِ الْقَادَةَ وَ الْأَتْبَاعَ وَ مَنْ كَانَ مِنْهُمْ فَخَبَّ وَ أَوْضَعَ مَعَهُمْ أَوْ رَضِيَ بِفِعْلِهِمْ لَعْناً كَثِيراً اللَّهُمَّ وَ عَجِّلْ فَرَجَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ اجْعَلْ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ وَ اسْتَنْقِذْهُمْ مِنْ أَيْدِي الْمُنَافِقِينَ الْمُضِلِّينَ وَ الْكَفَرَةِ الْجَاحِدِينَ وَ افْتَحْ لَهُمْ فَتْحاً يَسِيراً وَ أَرِحْ لَهُمْ رَوْحاً وَ فَرَجاً قَرِيباً وَ اجْعَلْ لَهُمْ مِنْ لَدُنْكَ عَلَى عَدُوِّكَ وَ عَدُوِّهِمْ سُلْطَاناً نَصِيراً ثُمَّ ارْفَعْ يَدَيْكَ وَ اقْنُتْ بِهَذَا الدُّعَاءِ وَ قُلْ وَ أَنْتَ تُومِئُ إِلَى أَعْدَاءِ آلِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه و اله) اللَّهُمَّ إِنَّ كَثِيراً مِنَ الْأُمَّةِ نَاصَبَتِ الْمُسْتَحْفَظِينَ مِنَ الْأَئِمَّةِ وَ كَفَرَتْ بِالْكَلِمَةِ وَ عَكَفَتْ عَلَى الْقَادَةِ الظَّلَمَةِ وَ هَجَرَتِ الْكِتَابَ وَ السُّنَّةَ وَ عَدَلَتْ عَنِ الْحَبْلَيْنِ اللَّذَيْنِ أَمَرْتَ بِطَاعَتِهِمَا وَ التَّمَسُّكِ بِهِمَا فَأَمَاتَتِ الْحَقَّ وَ جَارَتْ عَنِ الْقَصْدِ وَ مَالَأَتِ الْأَحْزَابَ وَ حَرَّفَتِ الْكِتَابَ وَ كَفَرَتْ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهَا وَ تَمَسَّكَتْ بِالْبَاطِلِ لَمَّا اعْتَرَضَهَا وَ ضَيَّعَتْ حَقَّكَ وَ أَضَلَّتْ خَلْقَكَ وَ قَتَلَتْ أَوْلَادَ نَبِيِّكَ وَ خِيَرَةَ عِبَادِكَ وَ حَمَلَةَ عِلْمِكَ وَوَرَثَةَ حِكْمَتِكَ وَ وَحْيِكَ اللَّهُمَّ فَزَلْزِلْ أَقْدَامَ أَعْدَائِكَ وَ أَعْدَاءِ رَسُولِكَ وَ أَهْلَ بَيْتِ رَسُولِكَ اللَّهُمَّ وَ أَخْرِبْ دِيَارَهُمْ وَ أَفْلِلْ سِلَاحَهُمْ وَ خَالِفْ بَيْنَ كَلِمَتِهِمْ وَ فُتَّ فِي أَعْضَادِهِمْ وَ أَوْهِنْ كَيْدَهُمْ وَ اضْرِبْهُمْ بِسَيْفِكَ الْقَاطِعِ وَ ارْمِهِمْ بِحَجَرِكَ الدَّامِغِ وَ طُمَّهُمْ بِالْبَلَاءِ طَمّاً وَ قُمَّهُمْ بِالْعَذَابِ قَمّاً وَ عَذِّبْهُمْ عَذاباً نُكْراً وَ خُذْهُمْ بِالسِّنِينَ وَ الْمُثُلَاتِ الَّتِي أَهْلَكْتَ بِهَا أَعْدَاءَكَ إِنَّكَ ذُو نَقِمَةٍ مِنَ الْمُجْرِمِينَ اللَّهُمَّ إِنَّ سُنَّتَكَ ضَائِعَةٌ وَ أَحْكَامَكَ مُعَطَّلَةٌ وَ عِتْرَةَ نَبِيِّكَ فِي الْأَرْضِ هَائِمَةٌ اللَّهُمَّ فَأَعِنِ الْحَقَّ وَ أَهْلَهُ وَ اقْمَعِ الْبَاطِلَ وَ أَهْلَهُ وَ مُنَّ عَلَيْنَا بِالنَّجَاةِ وَ اهْدِنَا إِلَى الْإِيمَانِ وَ عَجِّلْ فَرَجَنَا وَ انْظِمْهُ بِفَرَجِ أَوْلِيَائِكَ وَ اجْعَلْهُمْ لَنَا وُدّاً وَ اجْعَلْنَا لَهُمْ وَفْداً اللَّهُمَّ وَ أَهْلِكْ مَنْ جَعَلَ يَوْمَ قَتْلِ ابْنِ نَبِيِّكَ وَ خِيَرَتِكَ عِيداً وَ اسْتَهَلَّ بِهِ فَرَحاً وَ مَرَحاً وَ خُذْ آخِرَهُمْ كَمَا أَخَذْتَ أَوَّلَهُمْ وَ

أَضْعِفِ اللَّهُمَّ الْعَذَابَ وَ التَّنْكِيلَ عَلَى ظَالِمِي أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ وَ أَهْلِكْ أَشْيَاعَهُمْ وَ قَادَتَهُمْ وَ أَبِرْ حُمَاتَهُمْ وَ جَمَاعَتَهُمْ اللَّهُمَّ وَ ضَاعِفْ صَلَوَاتِكَ وَ رَحْمَتَكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَى عِتْرَةِ نَبِيِّكَ الْعِتْرَةِ الضَّائِعَةِ الْخَائِفَةِ الْمُسْتَذَلَّةِ بَقِيَّةِ الشَّجَرَةِ الطَّيِّبَةِ الزَّاكِيَةِ الْمُبَارَكَةِ وَ أَعْلِ اللَّهُمَّ كَلِمَتَهُمْ وَ أَفْلِجْ حُجَّتَهُمْ وَ اكْشِفِ الْبَلَاءَ وَ اللَّأْوَاءَ وَ حَنَادِسَ الْأَبَاطِيلِ وَ الْعَمَى عَنْهُمْ وَ ثَبِّتْ قُلُوبَ شِيعَتِهِمْ وَ حِزْبِكَ عَلَى طَاعَتِهِمْ وَ وَلَايَتِهِمْ وَ نُصْرَتِهِمْ وَ مُوَالَاتِهِمْ وَ أَعِنْهُمْ وَ امْنَحْهُمُ الصَّبْرَ عَلَى الْأَذَى فِيكَ وَ اجْعَلْ لَهُمْ أَيَّاماً مَشْهُودَةً وَ أَوْقَاتاً مَحْمُودَةً مَسْعُودَةً تُوشِكُ فِيهَا فَرَجَهُمْ وَ تُوجِبُ فِيهَا تَمْكِينَهُمْ وَ نَصْرَهُمْ كَمَا ضَمِنْتَ لِأَوْلِيَائِكَ فِي كِتَابِكَ الْمُنْزَلِ فَإِنَّكَ قُلْتَ وَ قَوْلُكَ الْحَقُّ(وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضى لَهُمْ وَ لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْناً يَعْبُدُونَنِي لا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئاً (۱)) اللَّهُمَّ فَاكْشِفْ غُمَّتَهُمْ يَا مَنْ لَا يَمْلِكُ كَشْفَ الضُّرِّ إِلَّا هُوَ يَا أَحَدُ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ وَ أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الْخَائِفُ مِنْكَ وَ الرَّاجِعُ إِلَيْكَ السَّائِلُ لَكَ الْمُقْبِلُ عَلَيْكَ اللَّاجِئُ إِلَى فِنَائِكَ الْعَالِمُ بِأَنَّهُ لَا مَلْجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْ دُعَائِي وَ اسْمَعْ يَا إِلَهِي عَلَانِيَتِي وَ نَجْوَايَ وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ رَضِيتَ عَمَلَهُ وَ قَبِلْتَ نُسُكَهُ وَ نَجَّيْتَهُ بِرَحْمَتِكَ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ اللَّهُمَّ وَ صَلِّ أَوَّلًا وَ آخِراً عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ارْحَمْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ بِأَكْمَلِ وَ أَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ وَ بَارَكْتَ وَ تَرَحَّمْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ وَ مَلَائِكَتِكَ وَ حَمَلَةِ عَرْشِكَ بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ وَ لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُكَ

۱- سوره نور آیه ۵۵

عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ وَ اجْعَلْنِی يَا مَوْلَایَ مِنْ شِيعَهِ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَهَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ وَ ذُرِّيَّتِهِمُ الطَّاهِرَهِ الْمُنْتَجَبَهِ وَ هَبْ لِی التَّمَسُّكَ بِحَبْلِهِمْ وَ الرِّضَا بِسَبِيلِهِمْ وَ الْأَخْذَ بِطَرِيقَتِهِمْ إِنَّكَ جَوَادٌ كَرِيمٌ ثُمَّ عَفِّرْ وَجْهَكَ فِی الْأَرْضِ وَ قُلْ يَا مَنْ يَحْكُمُ مَا يَشَاءُ وَ يَفْعَلُ ما يُرِيدُ أَنْتَ حَكَمْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ مَحْمُوداً مَشْكُوراً فَعَجِّلْ يَا مَوْلَایَ فَرَجَهُمْ وَ فَرَجَنَا بِهِمْ فَإِنَّكَ ضَمِنْتَ إِعْزَازَهم بَعْدَ الذِّلَّهِ وَ تَكْثِيرَهُمْ بَعْدَ الْقِلَّهِ وَ إِظْهَارَهُمْ بَعْدَ الْخُمُولِ يَا أَصْدَقَ الصَّادِقِينَ وَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ فَأَسْأَلُكَ يَا إِلَهِی وَ سَيِّدِی مُتَضَرِّعاً إِلَيْكَ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ بَسْطَ أَمَلِی وَ التَّجَاوُزَ عَنِّی وَ قَبُولَ قَلِيلِ عَمَلِی وَ كَثِيرِهِ وَ الزِّيَادَهَ فِی أَيَّامِی وَ تَبْلِيغِی ذَلِكَ الْمَشْهَدَ وَ أَنْ تَجْعَلَنِی مِمَّنْ يُدْعَی فَيُجِيبُ إِلَی طَاعَتِهِمْ وَ مُوَالاتِهِمْ وَ نَصْرِهِمْ وَ تُرِيَنِیذَلِكَ قَرِيباً سَرِيعاً فِی عَافِيَهٍ إِنَّكَ عَلی كُلِّ شَیْ ءٍ قَدِيرٌ ثُمَّ ارْفَعْ رَأْسَكَ إِلَی السَّمَاءِ وَ قُلْ أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ مِنَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَكَ فَأَعِذْنِی يَا إِلَهِی بِرَحْمَتِكَ مِنْ ذَلِكَ فَإِنَّ هَذَا أَفْضَلُ يَا ابْنَ سِنَانٍ مِنْ كَذَا وَ كَذَا حِجَّهً وَ كَذَا وَ كَذَا عُمْرَهً تَتَطَوَّعُهَا وَ تُنْفِقُ فِيهَا مَالَكَ وَ تُنْصِبُ فِيهَا بَدَنَكَ وَ تُفَارِقُ فِيهَا أَهْلَكَ وَ وُلْدَكَ وَ اعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ تَعَالَی يُعْطِی مَنْ صَلَّی هَذِهِ الصَّلَاهَ فِی هَذَا الْيَوْمِ وَ دَعَا بِهَذَا الدُّعَاءِ مُخْلِصاً وَ عَمِلَ هَذَا الْعَمَلَ مُوقِناً مُصَدِّقاً عَشْرَ خِصَالٍ مِنْهَا أَنْ يَقِيَهُ اللَّهُ مِيتَهَ السَّوْءِ وَ يُؤْمِنَهُ مِنَ الْمَكَارِهِ وَ الْفَقْرِ وَ لَا يُظْهِرَ عَلَيْهِ عَدُوّاً إِلَی أَنْ يَمُوتَ وَ يُوقِيَهُ اللَّهُ مِنَ الْجُنُونِ وَ الْجُذَامِ وَ الْبَرَصِ فِی نَفْسِهِ وَ وُلْدِهِ إِلَی أَرْبَعَهِ

أَعْقَابٍ لَهُ وَ لَا يَجْعَلُ لِلشَّيْطَانِ وَ لِأَوْلِيَائِهِ عَلَيْهِ وَ لَا عَلَى نَسْلِهِ إِلَى أَرْبَعَهِ أَعْقَابٍ سَبِيلًا قَالَ ابْنُ سِنَانٍ فَانْصَرَفْتُ وَ أَنَا أَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی مَنَّ عَلَیَّ بِمَعْرِفَتِکُمْ وَ حُبِّکُمْ وَ أَسْأَلُهُ الْمَعُونَهَ عَلَى الْمُفْتَرَضِ عَلَیَّ مِنْ طَاعَتِکُمْ بِمَنِّهِ وَ رَحْمَتِهِ.(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : ای عبدالله بن سنان برترین کاری که در این روز (عاشورا) انجام می دهی آن است که لباس پاکیزه بپوشی و تَسَلُّب کنی، گفتم: تَسَلُّب چیست؟ فرمودند: دکمه های پیراهنت را باز کرده و آستین هایت را تا آرنج بالا بزنی همچون افراد مصیبت زده سپس به زمین بی آب و علف یا مکانی که کسی تو را نبیند یا به منزل خود در حال تنهایی و خلوت، در ساعتی گذشته از روز برو و چهار رکعت نماز با رکوع و سجود و خشوع نیکو به جا بیاور و با هر دو رکعت سلام بده، در نماز اول در رکعت اول سوره حمد و کافرون و در رکعت دوم حمد و توحید را بخوان و در نماز دوم در رکعت اول سوره حمد و احزاب و در رکعت دوم حمد و منافقون را یا هرسوره دیگر را بخوان، سپس رو به قبر حسین(علیه السلام) کن و کشته شدن او و همراهانش از فرزندان و خانواده را تصور کن و سلام کرده و صلوات گفته و قاتل های او را لعن کن و از اعمال آنان بیزاری بجوی که خداوند درجات تو را در بهشت بالا ببرده و گناهان تو را می ریزد، پس از جایی که در آن هستی چه در صحرا و چه در فضایی دیگر چند قدم برداشته و بگو إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ رِضًا بِقَضَاءِ اللَّهِ وَ تَسْلِیماً لِأَمْرِهِ و در آن حال محزون و ناراحت باش و ذکر خدا و استرجاع (إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَیْهِ راجِعُونَ) را زیاد بگو و هنگامی که از آن فارغ شدی در جایی که نماز خواندی بایست و بگو اللَّهُمَّ عَذِّبِ الْفَجَرَهَ ... سُلْطَاناً نَصِیراً ، سپس دستهایت را بالا بده و در حال قنوت به صورت اشاره به دشمنان آل محمد

۱- مصباح المتهجّد ج ۲ ص ۷۸۷ ، المزار الکبیر ص ۴۸۰ ، وسائل الشیعه ج ۸ ص ۹۱

(صلی الله علیه و اله) بگو اللَّهُمَّ إِنَّ کَثِیراً مِنَ الْأُمَّهِ ... إِنَّکَ جَوَادٌ کَرِیمٌ ، سپس صورت خود را بر زمین گذاشته و بگو یَا مَنْ یَحْکُمُ مَا یَشَاءُ ... إِنَّکَ عَلی کُلِّ شَیْ ءٍ قَدِیرٌ ، پس سر خود را به سمت آسمان بالا آورده و بگو أَعُوذُ بِکَ أَنْ أَکُونَ مِنَ الَّذِینَ لَا یَرْجُونَ أَیَّامَکَ فَأَعِذْنِی یَا إِلَهِی بِرَحْمَتِکَ مِنْ ذَلِکَ ، ای پسر سنان این عمل برتر از فلان مقدار حج و فلان مقدار عمره مستحبی است که مالت را در آن هزینه کرده و بدنت را در آن قرار داده و از خانواده و فرزندانت دور شده ای و بدان که خداوند به کسی که این نماز و دعا را خالصانه و از روی یقین و قبول به جا آورد، ده ویژگی عطا کند: خداوند او را از مرگ بد حفظ می کند و او را ایمن از مشکلات و ناگواری ها و فقر قرارداده و دشمنش را بر او غلبه نمی دهد و او و فرزندانش را از دیوانگی و جذام و برص تا چهار نسل حفظ کرده و برای شیطان و دوستانش راهی بر او و فرزندانش تا چهار نسل قرار نمی دهد، پسر سنان گوید: من برگشتم و می گفتم شکر خدایی که بهواسطه معرفت و محبت شما بر من منت نهاد و از او می خواهم با منت و رحمت خود من را در اطاعت از شما یاری دهد.

۷۹) ایجاد برکت در فرزند

قَالَ رَسُولُ الله (صلی الله علیه و اله) : ... فَإِنَّهُ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ یَقْرَأُهَا فِی کُلِّ یَوْمٍ عَشْرَ مَرَّاتٍ إِلَّا وَ قَدِ اسْتَوْجَبَ رِضْوَانَ اللَّهِ الْأَکْبَرَ وَ کَانَ مِنَ الَّذِینَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَی فِیهِمْ فَأُولئِکَ مَعَ الَّذِینَ أَنْعَمَ

اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ الْآيَةَ(۱) وَ مَنْ قَرَأَهَا عِشْرِينَ مَرَّةً فَلَهُ ثَوَابُ سَبْعِ مِائَةِ رَجُلٍ أَهَرِيقَتْ دِمَاؤُهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ بُورِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى أَهْلِهِ وَ وُلْدِهِ وَ مَالِهِ ... (۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ مومنی نیست که هر روز ده مرتبه سوره توحید را بخواند جز اینکه مشمول رضوان بزرگ خداوند گشته و و جزء کسانی است که خداوند در مورد آنان فرموده: (آنها همراه با کسانی هستند که خداوند به آنها نعمت داده یعنی پیامبران و صدیقین و ...) و کسی که سوره را بیست مرتبه در روز بخواند برای او ثواب هفتصد نفری است که خونشان در راه خدا ریخته شده است و در او و خانواده اش و فرزندانش و مالش برکت داده می شود...

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَوْمَ الْأَحَدِ فِي شَهْرِ ذِي الْقَعْدَةِ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُرِيدُ التَّوْبَةَ قُلْنَا كُلُّنَا نُرِيدُ التَّوْبَةَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) اغْتَسِلُوا وَ تَوَضَّئُوا وَ صَلُّوا أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ وَ اقْرَءُوا فِي كُلِّ رَكْعَةٍ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ الْمُعَوِّذَتَيْنِ مَرَّةً ثُمَّ اسْتَغْفِرُوا سَبْعِينَ مَرَّةً ثُمَّ اخْتِمُوا بِلَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ثُمَّ قُولُوا يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ ذُنُوبَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ثُمَّ قَالَ (صلی الله علیه و اله) مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ أُمَّتِي فَعَلَ هَذَا إِلَّا نُودِيَ مِنَ السَّمَاءِ يَا عَبْدَ اللَّهِ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فَإِنَّكَ مَقْبُولُ التَّوْبَةِ مَغْفُورُ الذَّنْبِ وَ يُنَادِي مَلَكٌ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ أَيُّهَا الْعَبْدُ بُورِكَ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَهْلِكَ وَ ذُرِّيَّتِكَ ... (۳)

۱- سوره نساء آیه ۶۹

۲- المجتنی من الدعاء المجتبی ص ۲۸

۳- إقبال الأعمال (ط - القدیمه) ج ۱ ص ۳۰۸

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در روز یکشنبه ماه ذی القعده خطاب به مردم فرمودند: ای مردم چه کسی از شما خواستار توبه است؟ گفتیم: همه ما توبه می خواهیم پس حضرت فرمودند: غسل کنید و وضو بگیرید و چهار رکعت بخوانید و در هر رکعت سوره حمد یک بار و سوره توحید سه بار و سوره ناس و فلق یک بار قرائت کرده سپس هفتاد مرتبه استغفار کنید و به لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ختم کنید و بعد بگویید: يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ ذُنُوبَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ، سپس حضرت فرمودند: هیچ کسی از امت من نیست که این عمل را انجام دهد مگر اینکه به او ندا شود ای بنده خدا عملت را از نو شروع کن که توبه ات قبول و گناهت بخشیده شد و فرشته ای از زیر عرش ندا دهد: تو و خانواده ات و فرزندانت برکت داده شدید.

۸۰) مقدم کردن خاندان پیامبر (صلی الله علیه و اله) برخانواده در محبت

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَ أَهْلِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَهْلِهِ وَ عِتْرَتِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ عِتْرَتِهِ وَ ذَاتِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ ذَاتِهِ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ بنده ای مومن نگردد تا اینکه من محبوب تر از خودش و خانواده من محبوب تر از خانواده اش و ذات من محبوب تر از ذات خودش باشد.

۱- الأمالی للصدوق ص ۳۳۴ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۴۰ ، بشاره المصطفی ص ۵۲ ، فلاح السائل ص ۱۰۱

۸۱) اثر لعن بر فرزندان

قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) عِشْرُونَ خَصْلَهً تُورِثُ الْفَقْرَ ... وَ اللَّعْنُ عَلَی الْأَوْلَادِ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بیست خصلت موجب فقر می گردد ... لعن کردن فرزندان .

۸۲) بازی کردن با کودکان

ابْنُ مِهْرَادٍ عَنْ أَبِیهِ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) بَرَّکَ لِلْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ(علیهما السلام) فَحَمَلَهُمَا وَ خَالَفَ بَیْنَ أَیْدِیهِمَا وَ أَرْجُلِهِمَا وَ قَالَ نِعْمَ الْجَمَلُ جَمَلُکُمَا.(۲)راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) همچون شتر، خوابیده و حسن و حسین (علیهما السلام) را بر پشت خود قرار می دادند و فرمودند: چه خوب شتری است شتر شما .

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: حَمَلَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ (علیهما السلام) عَلَی ظَهْرِهِ الْحَسَنَ (علیه السلام) عَلَی أَضْلَاعِهِ الْیُمْنَی وَ الْحُسَیْنَ (علیه السلام) عَلَی أَضْلَاعِهِ الْیُسْرَی ثُمَّ مَشَی وَ قَالَ نِعْمَ الْمَطِیُّ مَطِیُّکُمَا وَ نِعْمَ الرَّاکِبَانِ أَنْتُمَا وَ أَبُوکُمَا خَیْرٌ مِنْکُمَا.(۳)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) حسن و حسین(علیهما السلام) را بر دوش خود سوار می کردند، حسن(علیه السلام) را بر دوش راست و حسین(علیه السلام) را بر دوش چپ، سپس حرکت کرده و می گفتند چه خوب مرکبی است مرکب شما و شما چه خوب سوارانی هستید و پدر شما بهتر از شماست .

۱- جامع الأخبار ص ۱۲۴ ، بحارالأنوار ج ۷۳ ص ۳۱۵

۲- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۳۸۷ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۸۵

۳- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۳ ص ۳۸۸ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۸۶

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ (عليهما السلام) عَلَى ظَهْرِهِ وَ هُوَ يَجْثُو بِهِمَا وَ يَقُولُ نِعْمَ الْجَمَلُ جَمَلُكُمَا وَ نِعْمَ الْعِدْلَانِ أَنْتُمَا .(۱)

جابر گوید: وارد بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) شدم و حسن و حسین(علیهما السلام) بر کمر حضرت نشسته بودند و حضرت به حالت دو زانو بودند و می فرمودند : چه خوب شتری است شتر شما و چه خوب سوارانی هستید شما.عَن أبِی سَعید: جَاءَ الحُسَینُ(علیه السلام) وَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) یُصَلِّی فَالتَزَمَ عُنُقَ النَّبِیَّ فَقَامَ بِهِ وَ أخَذَ بِیَدِهِ فَلَم یَزَل مُمسِکَها حَتَّی رَکَعَ.(۲)

راوی گوید: در حالی که پیامبر(صلی الله علیه و اله) نماز می خواندند، حسین(علیه السلام) آمد و گردن پیامبر(صلی الله علیه و اله) را گرفت. ایشان با او برخواست و دست او را گرفت و همچنان او را نگه داشت تا به رکوع رود.

عَن أنَس: کَانَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) یُلاعِبُ زَینَبَ بِنتَ أمِّ سَلَمَه وَ یَقُولُ: یَا زُوَینِب یَا زُوَینِب مِراراً.(۳)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) با [دخترخوانده اش] زینب دختر امّ سلمه بازی می کردند و می گفتند: ای زینب کوچولو ای زینب کوچولو.

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۳۸۷ ، نهج الحق ص ۲۵۶ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۸۵

۲- المعجم الکبیر ج ۳ ص ۵۱ ، تاریخ دمشق ج ۱۴ ص ۱۶۲

۳- کنزالعمال ج ۷ ص ۱۴۰ ح ۱۸۴۰۳

۸۳) جوان بخشنده

عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ الْمَدَائِنِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: شَابٌ سَخِیٌّ مُرَهَّقٌ فِی الذُّنُوبِ أَحَبُّ إِلَی اللَّهِ مِنْ شَیْخٍ عَابِدٍ بَخِیلٍ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: جوان بخشنده و غرق در گناه محبوب تر است برای خدا از پیرمرد عبادت کننده بخیل.

۸۴) جوان و موی سر

مِنْ کِتَابِ أُنْسِ الْعَالِمِ لِلصَّفْوَانِیِّ قَالَ رُوِیَ أَنَّ حَلْقَ الرَّأْسِ مُثْلَهٌ بِالشَّابِ وَ وَقَارٌ بِالشَّیْخِ.(۲)روایت شده است: تراشیدن موی سر جوان یعنی تکه تکه کردن او و برای پیرمرد موجب وقار اوست.

۸۵) جوان و جنون

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) الشَّبَابُ شُعْبَهٌ مِنَ الْجُنُونِ .(۳)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: جوانی شعبه ای از دیوانگی است .

۸۶) جوانی نوعی مستی

قَالَ أَمِیرُالمُومِنِینَ (علیه السلام) أَصْنَافُ السُّکْرِ أَرْبَعَهٌ سُکْرُ الشَّبَابِ وَ سُکْرُ الْمَالِ وَ سُکْرُ النَّوْمِ وَ سُکْرُ الْمُلْکِ . (۴)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۴۱ ، من لا یحضره الفقیه ج ۲ ص ۶۱

۲- وسائل الشیعه ج ۲ ص ۱۰۷ ، بحارالأنوار ج ۷۳ ص ۸۶

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۳۷۷ ، تفسیر القمی ج ۱ ص ۲۹۱ ، الإختصاص ص ۳۴۳

۴- تحف العقول ص ۱۲۴

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: مستی بر چند دسته است، مستی در جوانی و در مال و در خواب و در فرمانروایی.

۸۷) خطر غالیان برای جوانان

عَنْ فُضَیْلِ بْنِ یَسَارٍ قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): احْذَرُوا عَلَی شَبَابِکُمْ الْغُلَاةَ لَا یُفْسِدُونَهُمْ فَإِنَّ الْغُلَاةَ شَرُّ خَلْقِ اللَّهِ یُصَغِّرُونَ عَظَمَةَ اللَّهِ وَ یَدَّعُونَ الرُّبُوبِیَّةَ لِعِبَادِ اللَّهِ وَ اللَّهِ إِنَّ الْغُلَاةَ شَرٌّ مِنَ الْیَهُودِ وَ النَّصاری وَ الْمَجُوسَ وَ الَّذِینَ أَشْرَکُوا. ثُمَّ قَالَ (علیه السلام): إِلَیْنَا یَرْجِعُ الْغَالِی فَلَا نَقْبَلُهُ وَ بِنَا یَلْحَقُ الْمُقَصِّرُ فَنَقْبَلُهُ. فَقِیلَ لَهُ: کَیْفَ ذَلِکَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ قَالَ: لِأَنَّ الْغَالِیَ قَدِ اعْتَادَ تَرْکَ الصَّلَاةِ وَ الزَّکَاةِ وَ الصِّیَامِ وَ الْحَجِّ فَلَا یَقْدِرُعَلَی تَرْکِ عَادَتِهِ وعَلَی الرُّجُوعِ إِلَی طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَبَداً وَ إِنَّ الْمُقَصِّرُ إِذَا عَرَفَ عَمِلَ وَ أَطَاعَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: از خطر غالیان بر جوانان خود بترسید که آنها را فاسد نکنند، چرا که غالیان عظمت خداوند را کوچک کرده و ادعای ربوبیت (خدایی) برای بندگان خدا (امامان معصوم (علیهم السلام)) می کنند، به خدا سوگند غالیان بدتر از یهود و مسیحی و مجوسی و مشرکین هستند، سپس فرمودند: غالی نزد ما می آید و ما او را قبول نمی کنیم و فرد که در دین خود کوتاهی کرده به ما ملحق می شود و ما او را قبول می کنیم. به امام(علیه السلام) گفته شد: به چه علت اینگونه است؟ حضرت فرمودند: به خاطر اینکه غالی عادت به ترک نماز و زکات و روزه و حج کرده است و هیچ گاه قادر به ترک عادت خود و رجوع به طاعت خداوند نیست و فرد کوتاهی کرده در دین هنگامی که حق را بشناسد به آن عمل کرده و اطاعت کند .

۱- الأمالی للطوسی ص ۶۵۰ ، اثبات الهداه ج ۵ ص ۳۸۷ ، بحارالأنوار ج ۲۵ ص ۲۶۵

۸۸) ماندگاری علم در جوانی

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ تَعَلَّمَ فِی شَبَابِهِ کَانَ بِمَنْزِلَهِ الْرَسمِ فِی الْحَجَرِ وَ مَنْ تَعَلَّمَ وَ هُوَ کَبِیرٌ کَانَ بِمَنْزِلَهِ الْکِتَابِ عَلَی وَجْهِ الْمَاءِ.(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: یادگیری علم در جوانی همچون حکاکی کردن بر روی سنگ است و در پیری به منزله نوشتن بر روی آب .

۸۹) جوان و عبادت

عَن أبِی هُرَیرَه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): سَبعَهٌ یُظِلُّهُم اللهُ فِی ظِلِّه یَومَ لا ظِلَّ إلاّ ظِلُّهُ: الإمامُ العَدلِ وَ شَابٌّ نَشَأَ فِی عِبَادِهِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ ...(۲)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هفت دسته اند که خداوند در روزی که سایه ای جز سایه او نیست، آنان را در زیر سایه خود قرار می دهد: امام عادل و جوانی که در عبادت خداوند رشد یافته است ...

۹۰) رفع بد اخلاقی در کودکان

رَوَی الطَّبَرَانِیُّ فِی مُعْجَمِهِ الْأَوْسَطِ مِنْ حَدِیثِ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِیَّ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ مِنَ الرَّقِیقِ وَ الدَّوَابِّ وَ الصِّبْیَانِ فَاقْرَءُوا فِی أُذُنِهِ « أَ فَغَیْرَ دِینِ اللَّهِ یَبْغُونَ وَ لَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ طَوْعاً وَ کَرْهاً وَ إِلَیْهِ یُرْجَعُونَ (۳)» .(۴)

۱- النوادر للراوندی ص ۱۸ ، بحارالأنوار ج ۱ ص ۲۲۲ ، دعائم الإسلام ج ۱ ص ۸۲

۲- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۲ ص ۲۷۳ ، صحیح البخاری ج ۲ ص ۳۱ ، السنن الکبری ج ۳ ص ۴۶۱

۳- سوره آل عمران آیه ۸۳

۴- بحارالأنوار ج ۶۱ ص ۲۱۷

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر بردگان و حیوانات و کودکان بد اخلاقی کردند آیه ۸۳ آل عمران را در گوششان بخوانید: (أَ فَغَیْرَ دِینِ اللَّهِ یَبْغُونَ وَ لَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِی السَّماواتِ وَ الْأَرْضِ طَوْعاً وَ کَرْهاً وَ إِلَیْهِ یُرْجَعُونَ).

۹۱) توجه به خانواده در روز جمعه

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِیُّ فِی لُبِّ اللُّبَابِ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: اشْتَرُوا لِصِبْیَانِکُمُ اللَّحْمَ وَ ذَکِّرُوهُمْ یَوْمَ الْجُمُعَهِ.(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در روز جمعه برای کودکانتان گوشت گرفته و توجه بیشتر به آنها کنید.

عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ عَبْدِ الْحَمِیدِ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَی (علیه السلام) مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَ هُوَ یُلِمُّ بِأَهْلِهِ کُلَ جُمُعَهٍ فَإِنْ رَأَی خَیْراً حَمِدَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ إِنْ رَأَی غَیْرَ ذَلِکَ اسْتَغْفَرَ وَ اسْتَرْجَعَ.(۲)

امام کاظم (علیه السلام) فرمودند: هیچ مومنی نیست مگر اینکه در هر جمعه همنشین با خانواده خود باشد، پس اگر خیری دید شکر خدا را به جای آورد و اگر غیر آن را دید استغفار و استرجاع(۳) کند.

۹۲) کفر و معصیت فرزند موجب جدایی از خانواده

الْحَسَنُ بْنُ مُوسَی بْنِ عَلِیٍّ الْوَشَّاءُ الْبَغْدَادِیُّ قَالَ: کُنْتُ بِخُرَاسَانَ مَعَ عَلِیِّ بْنِ مُوسَی الرِّضَا (علیه السلام) فِی مَجْلِسِهِ ... ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَیَّ فَقَالَ لِی یَا حَسَنُ کَیْفَ تَقْرَءُونَ هَذِهِ الْآیَهَ (قَالَ یَا نُوحُ

۱- مستدرک الوسائل ج ۶ ص ۹۹

۲- سعدالسعود ص ۲۳۶ ، بحار الأنوار ج ۶ ص ۲۵۸

۳- بگوید : إنا لله و إنا إلیه راجعون

إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ (۱)) فَقُلْتُ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَقْرَأُ إِنَّهُ عَمِلٌ غَيْرُ صالِحٍ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَقْرَأُ إِنَّهُ عَمِلَ غَيْرَ صَالِحٍ فَمَنْ قَرَأَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صالِحٍ فَقَدْ نَفَاهُ عَنْ أَبِيهِ فَقَالَ (علیه السلام) كَلَّا لَقَدْ كَانَ ابْنَهُ وَ لَكِنْ لَمَّا عَصَى اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَ نَفَاهُ عَنْ أَبِيهِ كَذَا مَنْ كَانَ مِنَّا لَمْ يُطِعِ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَلَيْسَ مِنَّا وَ أَنْتَ إِذَا أَطَعْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَأَنْتَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ.(۲)

راوی گوید: محضر امام رضا(علیه السلام) در خراسان بودم که به من فرمودند: این آیه را چگونه می خوانید: (قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ) عرض کردم: بعضی از مردم اینگونه می خوانند: إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صالِحٍ و بعضی اینگونه می خوانند: إِنَّهُ عَمِلَ غَيْرَ صَالِحٍ ،که طبق قرائت اول او فرزند نوح نبوده و خدا فرزندی آن را نفی کرده است پس حضرت فرمودند: نه اینگونه نیست او فرزند نوح بوده اما زمانی که معصیت خداوند را کرد، خداوند او را از او نفی کرد همچنین است اگر شخصی از ما باشد و معصیت خدا را بکند از ما نیست و تو اگر اطاعت خدا را نمایی از ما اهل بیت خواهی بود .

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَشَّاءِ عَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: سَمِعْتُهُ يَقُولُ قَالَ أَبِي (علیه السلام) قَالَ أَبُو عَبْدِاللَّهِ (علیه السلام) إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ لِنُوحٍ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ لِأَنَّهُ كَانَ مُخَالِفاً لَهُ وَ جَعَلَ مَنِ اتَّبَعَهُ مِنْ أَهْلِهِ قَالَ وَ سَأَلَنِي كَيْفَ تَقْرَءُونَ هَذِهِ الْآيَةَ فِي ابْنِ نُوحٍ فَقُلْتُ تَقْرَؤُهَا النَّاسُ عَلَى

۱- سوره هود آیه ۴۶

۲- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۲۳۲ ، النور المبین فی قصص الأنبیاء ص ۷۶ ، معانی الأخبار ص ۱۰۶

وَجْهَيْنِ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صالِحٍ وَ إِنَّهُ عَمِلَ غَيْرَ صَالِحٍ فَقَالَ كَذَبُوا هُوَ ابْنُهُ وَ لَكِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ نَفَاهُ عَنْهُ حِينَ خَالَفَهُ فِي دِينِهِ.(۱)

امام رضا(علیه السلام) از قول امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال به نوح فرمود: او از اهل تو نیست، چون با نوح مخالفت کرد و تبعیت کنندگان از او را، اهل او نامید، راوی گوید: امام رضا(علیه السلام) از من سوال کردند:این آیه مربوط به فرزند نوح را چگونه می خوانید؟ گفتم: مردم آن را بر دو وجه می خوانند: إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صالِحٍ وَ إِنَّهُ عَمِلَ غَيْرَ صَالِحٍ پس حضرت فرمودند: دروغ گفتند او فرزند نوح بوده است اما خداوند او را هنگام مخالفت با دین نوح، از او جدا کرد.

عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنِي يَاسِرٌ أَنَّهُ خَرَجَ زَيْدُ بْنُ مُوسَى أَخُو أَبِي الْحَسَنِ (علیه السلام) بِالْمَدِينَةِ وَ أَحْرَقَ وَ قَتَلَ وَ كَانَ يُسَمَّى زَيْدَ النَّارِ فَبَعَثَ إِلَيْهِ الْمَأْمُونُ فَأُسِرَ وَ حُمِلَ إِلَى الْمَأْمُونِ فَقَالَ الْمَأْمُونُ اذْهَبُوا بِهِ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ قَالَ يَاسِرٌ فَلَمَّا أُدْخِلَ إِلَيْهِ قَالَ لَهُ أَبُوالْحَسَنِ (علیه السلام) يَا زَيْدُ أَ غَرَّكَ قَوْلُ سَفِلَةِ أَهْلِ الْكُوفَةِ إِنَّ فَاطِمَةَ (علیها السلام) أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَحَرَّمَ اللَّهُ ذُرِّيَّتَهَا عَلَى النَّارِ ذَلِكَ لِلْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام) خَاصَّةً إِنْ كُنْتَ تَرَى أَنَّكَ تَعْصِي اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ تَدْخُلُ الْجَنَّةَ وَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) أَطَاعَ اللَّهَ وَ دَخَلَ الْجَنَّةَ فَأَنْتَ إِذاً أَكْرَمُ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) وَ اللَّهِ مَا يَنَالُ أَحَدٌ مَا عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا بِطَاعَتِهِ وَ زَعَمْتَ أَنَّكَ تَنَالُهُ بِمَعْصِيَتِهِ فَبِئْسَ مَا زَعَمْتَ فَقَالَ لَهُ زَيْدٌ أَنَا أَخُوكَ وَ ابْنُ أَبِيكَ فَقَالَ لَهُ أَبُو الْحَسَنِ (علیه السلام) أَنْتَ أَخِي مَا أَطَعْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِنَّ نُوحاً

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۳۰، تفسیر العیاشی ج ۲ ص ۱۵۱ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۷۶

قَالَ (رَبِّ إِنَّ ابْنِی مِنْ أَهْلِی وَ إِنَّ وَعْدَکَ الْحَقُّ وَ أَنْتَ أَحْکَمُ الْحاکِمِینَ (۱)) فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ (یا نُوحُإِنَّهُ لَیْسَ مِنْ أَهْلِکَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَیْرُ صالِحٍ (۲) » فَأَخْرَجَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ أَنْ یَکُونَ مِنْ أَهْلِهِ بِمَعْصِیَتِهِ .(۳)

یاسر خادم امام رضا(علیه السلام) گوید: زید فرزند موسی بن جعفر(علیهما السلام) برادر امام رضا (علیه السلام) در مدینه قیام کرد و آتش زدن و قتل انجام داد که زید النار نامیده شده بود، مأمون در پی وی فرستاد و او را دستگیر کردند و دستور داد او را نزد امام رضا(علیه السلام) ببرند، یاسر گوید: زمانی که زید بر ایشان داخل شد، حضرت فرمودند: ای زید آیا گفته فرومایگان کوفه تو را فریب داده است که فاطمه (علیها السلام) عفیف بود پس خداوند فرزندانش را بر آتش حرام کرده است، این سخن فقط در مورد حسن و حسین(علیهما السلام) است، اگر فکر می کنی معصیت کرده و وارد بهشت شوی و موسی بن جعفر(علیهما السلام) اطاعت خداوند کرده و وارد بهشت گردد پس تو نزد خداوند گرامی تر از موسی بن جعفر(علیهما السلام) هستی، به خدا سوگند هیچ کسی به آنچه نزد خداست نمی رسد جز با اطاعت او و تو عقیده داری با معصیت خود به آن نائل شوی، چه بد اعتقادی داری! پس زید به ایشان گفت: من برادر تو و پسر پدر تو هستم، حضرت فرمودند: تا زمانی که اطاعت خداوند را بکنی برادر من هستی، نوح به خداوند گفت: (پروردگارا پسرم از خانواده من است و وعده تو حق است و تو حاکم ترین حکم کنندگانی)، پس خداوند متعال فرمود : (ای نوح او از خانواده تو نیست او عملی بد است) ، خداوند او را به خاطر گناهش از خانواده نوح جدا کرد .

۱- سوره هود آیه ۴۵

۲- سوره هود آیه ۴۶

۳- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۲۳۴ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۳۲ ، تفسیر نورالثقلین ج ۲ ص ۳۷۰

۹۳) خانه نشین بودن دختر

عَنْ مَطَرٍ مَوْلَی مَعْنٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: ثَلَاثَةٌ لِلْمُؤْمِنِ فِیهَا رَاحَةٌ دَارٌ وَاسِعَةٌ تُوَارِی عَوْرَتَهُ وَ سُوءَ حَالِهِ مِنَ النَّاسِ وَ امْرَأَةٌ صَالِحَةٌ تُعِینُهُ عَلَی أَمْرِ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ ابْنَةٌ یُخْرِجُهَا إِمَّا بِمَوْتٍ أَوْ بِتَزْوِیجٍ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: سه چیز موجب راحتی مومن است: ۱- خانه بزرگی که حریم و بدی حالش را از مردم بپوشاند ۲- زن صالح داشتن که کمک کننده او در دنیا و آخرت باشد ۳- دختری که فقط به خاطر مرگ یا ازدواج او را از خانه بیرون کند .

۹۴) نخوابیدن دختر همراه با پدر یا مادر در زیر یک لحاف

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): لَا تَنَامُ ابْنَهُ الرَّجُلِ مَعَهُ فِی لِحَافِهِ وَ لَا أُمِّه . (۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: دختر همراه پدر یا مادر در زیر لحاف نخوابد.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : لَا یَنَامُ الرَّجُلُ مَعَ ابْنَتِهِ فِی لِحَافٍ إِلَّا أَنْ یُضْطَرَّ إِلَی ذَلِکَ .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: مرد با دخترش در یک لحاف نخوابد مگر اینکه مجبور شود .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۲۸ ، وسائل الشیعه ج ۵ ص ۲۹۹ ، الخصال ج ۱ ص ۱۵۹

۲- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۴۷ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۱۶۰ ، مکارم الأخلاق ص ۲۳۲

۳- النوادر(للأشعری) ص ۱۵۵ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۴۹

۹۵) هدف از تعلیم و تربیت فرزند در سن کودکی

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) ... أَ لَا تَرَی أَنَ الصَّبِیَ یُدْفَعُ إِلَی الْمُؤَدِّبِ وَ هُوَ طِفْلٌ لَمْ تَکْمُلْ ذَاتُهُ لِلتَّعْلِیمِ کُلُّ ذَلِکَ لِیَشْتَغِلَ عَنِ اللَّعِبِ وَ الْعَبَثِ اللَّذَیْنِ رُبَّمَا جَنَیَا عَلَیْهِ وَ عَلَی أَهْلِهِ الْمَکْرُوهَ الْعَظِیم .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: آیا نمی بینی که کودک به یک معلم سپرده می شود در حالی که ذاتش برای یادگیری کامل نیست به خاطر اینکه از بازی و کار بیهوده فاصله بگیرد و این دو بر کودک و دیگران گرفتاری بزرگی وارد کرده است.

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام) : قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ یَا بُنَیَّ إِنْ تَأَدَّبْتَ صَغِیراً انْتَفَعْتَ بِهِ کَبِیراً وَ مَنْ غَنِیَ بِالْأَدَبِ اهْتَمَّ بِهِ وَ مَنِ اهْتَمَّ بِهِ تَکَلَّفَ عِلْمَهُ وَ مَنْ تَکَلَّفَ عِلْمَهُ اشْتَدَّ طَلَبُهُ وَ مَنِ اشْتَدَّ طَلَبُهُ أَدْرَکَ مَنْفَعَتَهُ فَاتَّخِذْهُ عَادَهً فَإِنَّکَ تَخْلُفُ فِی سَلَفِکَ وَ تَنْفَعُ بِهِ مَنْ خَلَفَک . (۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: لقمان به فرزند خود گفت: ای پسرم اگر فرزند کوچک خود را تربیت کنی در بزرگی از او نفع می بری و کسی که به تربیت اکتفا کند به آن توجه ویژه می کند و کسی که توجه داشته باشد عهده دار علم آن می شود و کسی که عهده دار علم شود طلب او از علم زیاد گردد و کسی که طلبش زیاد گردد نفع کار خود را می بیند، پس این تربیت در کودکی را عادت خود قرار ده چرا که تو بازمانده گذشتگان هستی و به واسطه فرزند تربیت یافته به فرزندان بعد از خود نفع می رسانی .

۱- توحید المفضل ص ۸۷ ، بحارالأنوار ج ۳ ص ۸۷

۲- تفسیر القمی ج ۲ ص ۱۶۴ ، قصص الأنبیاء للراوندی ص ۱۹۴ ، البرهان ج ۴ ص ۳۶۵

۹۶) صبر در مقابل تلخی های فرزند

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) یَقُولُ إِنِّی لَأَصْبِرُ مِنْ غُلَامِی هَذَا وَ مِنْ أَهْلِی عَلَی مَا هُوَ أَمَرُّ مِنَ الْحَنْظَلِ إِنَّهُ مَنْ صَبَرَ نَالَ بِصَبْرِهِ دَرَجَهَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ وَ دَرَجَهَ الشَّهِیدِ الَّذِی قَدْ ضَرَبَ بِسَیْفِهِ قُدَّامَ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله).(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: من نسبت به این پسرم و خانواده ام به گونه ای صبر می کنم که تلخ تر از حنظل (هندوانه ابوجهل) است، همانا کسی که در مقابل آنها صبر کند به درجه روزه داری که شب زنده دار بوده و کسی که در مقابل پیامبر(صلی الله علیه و اله) شمشیر زده است، نائل می شود.

۹۷) دوست داشتن کودکان برترین عمل نزد خداوند

عَنْ یَحْیَی بْنِ الْمُسَاوِرِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ مُوسَی بْنُ عِمْرَانَ (علیه السلام) یَا رَبِّ أَیُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ عِنْدَکَ فَقَالَ حُبُّ الْأَطْفَالِ فَإِنِّی فَطَرْتُهُمْ عَلَی تَوْحِیدِی فَإِنْ أَمَتُّهُمْ أَدْخَلْتُهُمْ بِرَحْمَتِی جَنَّتِی .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: موسی بن عمران(علیه السلام) عرضه داشت: پروردگارا کدام اعمال نزد تو بالاتر است؟ خداوند فرمود: دوست داشتن کودکان، چرا که فطرت آنها را بر توحید خود قرار دادم و اگر آنها را بمیرانم به رحمت خود داخل بهشت کنم.

۱- ثواب الأعمال ص ۱۹۸ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۲۶۴

۲- المحاسن ج ۱ ص ۲۹۳ ، جواهر السنیه ص ۱۴۳ ، اثبات الهداه ج ۱ ص ۷۳

۹۸) نیکی به پدر ومادر موجب نیکی فرزند به او

قَالَ أَمِیرُالمُومِنِین (علیه السلام) مَن بَرَّ وَالِدَیهِ بَرَّهُ وَلَدُهُ . (۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که به پدر و مادر خود نیکی کند، فرزندش به او نیکی می کند.

۹۹) قهر کردن با فرزند

قَالَ بَعْضُهُمْ شَکَوْتُ إِلَی أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی (علیه السلام) ابْناً لِی فَقَالَ لَا تَضْرِبْهُ وَ اهْجُرْهُ وَ لَا تُطِلْ .(۲)

راوی گوید: از پسرم به امام کاظم(علیه السلام) شکایت کردم، پس حضرت فرمودند: او را نزن و از او دوری کن ولی طولانی نشود.

۱۰۰) چگونگی درخواست فرزند از خداوند

عَنْ سَعِیدِ بْنِ جُبَیْرٍ فِی قَوْلِهِ تَعَالَی (وَ الَّذِینَ یَقُولُونَ رَبَّنا هَبْ لَنا مِنْ أَزْواجِنا وَ ذُرِّیَّاتِنا(۳))

الْآیَهَ قَالَ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآیَهُ وَ اللَّهِ خَاصَّهً فِی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) قَالَ کَانَ أَکْثَرُ دُعَائِهِ یَقُولُ رَبَّنا هَبْ لَنا مِنْ أَزْواجِنا یَعْنِی فَاطِمَهَ (علیها السلام) وَ ذُرِّیَّاتِنا یَعْنِی الْحَسَنَ وَ الْحُسَیْنَ (علیهما السلام) قُرَّهَ أَعْیُنٍ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) وَ اللَّهِ مَا سَأَلْتُ رَبِّی وَلَداً نَضِیرَ الْوَجْهِ وَ لَا سَأَلْتُ

۱- غرر الحکم و درر الکلم ص ۶۶۴

۲- عده الداعی ص ۸۹، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۹

۳- سوره فرقان آیه ۷۴

وَلَداً حَسَنَ الْقَامَهِ وَ لَكِنْ سَأَلْتُرَبِّی وُلْداً مُطِیعِینَ لِلَّهِ خَائِفِینَ وَجِلِینَ مِنْهُ حَتَّی إِذَا نَظَرْتُ إِلَیْهِ وَ هُوَ مُطِیعٌ لِلَّهِ قَرَّتْ بِهِ عَیْنِی . (۱)

راوی در مورد آیه شریفه (و کسانی که می گویند پروردگارا همسران و فرزندان ما را نور چشممان قرار بده) گوید: آیه مخصوص امیرالمومنین(علیه السلام) نازل شده است و بیشترین دعای حضرت این بود: پروردگارا همسران ما یعنی فاطمه (علیها السلام) و فرزندان ما یعنی حسن و حسین(علیهما السلام) را نور چشم ما قرار بده، امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: به خدا سوگند من از پروردگارم فرزند خوش سیما و خوش قامت نخواستم بلکه فرزندی فرمانبردار از خداوند و بیمناک نسبت به او درخواست کردم تا وقت نگاه کردن به او در حال اطاعت پروردگار چشمم به او روشن شود .

۱۰۱) وعده خداوند در رزق فرزندان

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الْحَاجُّ لَا یُمْلِقُ أَبَداً قُلْتُ وَ مَا الْإِمْلَاقُ قَالَ الْإِفْلَاسُ ثُمَّ قَالَ « وَ لا تَقْتُلُوا أَوْلادَکُمْ مِنْ إِمْلاق(۲)» (۳).

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: حاجی هیچ گاه دچار املاق نشود، راوی گوید: منظور از املاق چیست؟ فرمودند: بی پول شدن بعد از دارا بودن سپس آیه ای فرمودند: (فرزندانتان را به خاطر فقر و بی پولی نکشید که ما به شما و فرزندانتان روزی می دهیم).

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) (لابن شهرآشوب) ج ۳ ص ۳۸۰ ، بحارالأنوار ج ۲۴ ص ۱۳۳

۲- سوره انعام ص ۱۵۱

۳- وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۱۰۸ ، تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۲۹۰ ، البرهان ج ۳ ص ۵۲۶

بیان: در آیه شریفه دیگر آمده: (فرزندانتان را به خاطر ترس از فقر و نداری نکشید که ما روزی آن ها و شما را می دهیم و کشتن آنان گناهی بزرک است(۱)) و سقط فرزند به خاطر مخارج آن و ترس فقر شامل این دو آیه می باشد .

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) الْحَدِیثُ الَّذِی یَرْوِیهِ النَّاسُ حَقٌّ أَنَّ رَجُلًا أَتَی النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله) فَشَکَا إِلَیْهِ الْحَاجَهَ فَأَمَرَهُ بِالتَّزْوِیجِ فَفَعَلَ ثُمَّ أَتَاهُ فَشَکَا إِلَیْهِ الْحَاجَهَ فَأَمَرَهُ بِالتَّزْوِیجِ حَتَّی أَمَرَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) نَعَمْ هُوَ حَقٌّ ثُمَّ قَالَ الرِّزْقُ مَعَ النِّسَاءِ وَ الْعِیَالِ .(۲)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم این حدیث حق است که شخصی نزد پیامبر(علیه السلام) آمده و از نیازمندی به حضرت شکایت کرد، پس حضرت او را امر به ازدواج کردند و او انجام داد سپس دوباره آمد و از حاجتی به حضرت شکایت کرد و حضرت او را امر به ازدواج کردند تا اینکه سه بار رخ داد، امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بله حق است، رزق با زنان و خانواده است .

۱۰۲) مانع نشدن فرزندان نسبت به یاد خداوند

« یا أَیُّهَا الَّذینَ آمَنُوا لا تُلْهِکُمْ أَمْوالُکُمْ وَ لا أَوْلادُکُمْ عَنْ ذِکْرِ اللَّهِ وَ مَنْ یَفْعَلْ ذلِکَ فَأُولئِکَ هُمُ الْخاسِرُون ». (۳)

۱- سوره اسراء آیه ۳۱

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۴۴

۳- سوره منافقون آیه ۹

خداونـد متعال می فرمایـد: ای کسانی که ایمان آورده اید اموال و فرزندان، شـما را از یاد خدا غافل نکند که اگر کسـی غافل شود زیان کار گردد .

بیان: یعنی نبایـد اموال و فرزنـدان ما را از مسیر اطاعت پروردگار و یاد او منحرف کننـد مثل اینکه مال را در راه خیر مصـرف کنیم نه شر و مثل اینکه فرزندان موجب انجام معصیت توسط ما نگردند و...

۱۰۳) سلام کردن به فرزندان هنگام ورود به خانه

قَالَ أَمِيرُالمُومِنِين(علیه السلام) إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ مَنْزِلَهُ فَلْيُسَلِّمْ عَلَى أَهْلِهِ يَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ أَهْلٌ فَلْيَقُلِ السَّلَامُ عَلَيْنَا مِنْ رَبِّنَا وَ لْيَقْرَأْ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ حِينَ يَدْخُلُ مَنْزِلَهُ فَإِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْر .(۱)

امیرالمومنین(علیه السـلام) فرمودنـد: اگر کسـی از شـما وارد خانه اش شود بر خانواده خود سـلام کند و بگوید: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، پس اگر خانواده ندارد بگوید: السَّلَامُ عَلَيْنَا مِنْ رَبِّنَا و سوره توحید را هنگام ورود به خانه بخواند که فقر را از بین می برد.

۱۰۴) اثر گذاشتن رزق حرام بر فرزند

عَنْ عُبَيْدِ بْنِ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: كَسْبُ الْحَرَامِ يَبِينُ فِی الذُّرِّيَّهِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اثر کسب و کار حرام، در فرزندان آشکار می شود .

۱- الخصال ج ۲ ص ۶۲۶ ، تحف العقول ص ۱۱۵ ، وسائل الشیعه ج ۵ ص ۳۲۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۱۲۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۷ ص ۸۲ ، هدایه الأمه ج ۶ ص ۲۹

۱۰۵) پرهیز از بد اخلاقی

قَالَ الرِّضَا(علیه السلام) إِیَّاکَ وَ الْغِیبَهَ وَ النَّمِیمَهَ وَ سُوءَ الْخُلُقِ مَعَ أَهْلِکَ وَ عِیَالِک .(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: از غیبت و سخن چینی و بداخلاقی با خانواده ات دوری کن .

۱۰۶) مجازات در عدم تربیت فرزند بر ترک معصیت

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: أَیُّمَا نَاشٍ نَشَأَ فِی قَوْمِهِ ثُمَّ لَمْ یُؤَدَّبْ عَلَی مَعْصِیَتِهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَوَّلُ مَا یُعَاقِبُهُمْ بِهِ أَنْ یَنْقُصَ مِنْ أَرْزَاقِهِمْ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: فرزندی که در قومی رشد کند و تربیت بر ترک معصیت نشود، خداوند متعال اولین عذابی که می کند کم کردن رزق آن هاست .

۱۰۷) کلام امیرالمومنین (علیه السلام) با امام حسن (علیه السلام) در کودکی

أَنْ أَبْدَأَکَ بِتَعْلِیمِ کِتَابِ اللَّهِ وَ تَأْوِیلِهِ وَ شَرَائِعِ الْإِسْلَامِ وَ أَحْکَامِهِ وَ حَلَالِهِ وَ حَرَامِهِ لَا أُجَاوِزُ ذَلِکَ بِکَ إِلَی غَیْرِهِ ثُمَّ أَشْفَقْتُ أَنْ یَلْبِسَکَ مَا اخْتَلَفَ النَّاسُ فِیهِ مِنْ أَهْوَائِهِمْ مِثْلَ الَّذِی لَبَسَهُمْ وَ کَانَ إِحْکَامُ ذَلِکَ لَکَ عَلَی مَا کَرِهْتُ مِنْ تَنْبِیهِکَ لَهُ أَحَبَّ إِلَیَّ مِنْ إِسْلَامِکَ إِلَی أَمْرٍ لَا آمَنُ عَلَیْکَ فِیهِ الْهَلَکَهَ وَ رَجَوْتُ أَنْ یُوَفِّقَکَ اللَّهُ فِیهِ لِرُشْدِکَ وَ أَنْ یَهْدِیَکَ لِقَصْدِکَ فَعَهِدْتُ إِلَیْکَ وَصِیَّتِی هَذِهِ وَ أُحْکِمُ مَعَ ذَلِکَ أَیْ بُنَیَّ أَنَّ أَحَبَّ مَا أَنْتَ آخِذٌ بِهِ إِلَیَّ مِنْ وَصِیَّتِی تَقْوَی اللَّهِ وَ الِاقْتِصَارُ عَلَی مَا افْتَرَضَ عَلَیْکَ وَ الْأَخْذُ بِمَا مَضَی عَلَیْهِ الْأَوَّلُونَ

۱- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص ۴۰۱ ، بحارالأنوار ج ۷۳ ص ۱۶۷

۲- ثواب الأعمال ص ۲۲۳ ، بحارالأنوار ج ۹۷ ص ۷۸ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۱۳۳

مِنْ آبَائِکَ وَ الصَّالِحُونَ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِکَ فَإِنَّهُمْ لَمْ یَدَعُوا أَنْ یَنْظُرُوا لِأَنْفُسِهِمْ کَمَا أَنْتَ نَاظِرٌ وَ فَکَّرُوا کَمَا أَنْتَ مُفَکِّرٌ ثُمَّ رَدَّهُمْ آخِرُ ذَلِکَ إِلَی الْأَخْذِ بِمَا عَرَفُوا وَ الْإِمْسَاکِ عَمَّا لَمْ یُکَلَّفُوا فَإِنْ أَبَتْ نَفْسُکَ أَنْ تَقْبَلَ ذَلِکَ دُونَ أَنْ تَعْلَمَ کَمَا کَانُوا عَلِمُوا فَلْیَکُنْ طَلَبُکَ ذَلِکَ بِتَفَهُّمٍ وَ تَعَلُّمٍ لَا بِتَوَرُّطِ الشُّبُهَاتِ وَ عُلَقِ الْخُصُومَاتِ وَ ابْدَأْ قَبْلَ نَظَرِکَ فِی ذَلِکَ بِالِاسْتِعَانَهِ بِإِلَهِکَ عَلَیْهِ وَ الرَّغْبَهِ إِلَیْهِ فِی تَوْفِیقِکَ وَ تَرْکِ کُلِّ شَائِبَهٍ أَدْخَلَتْ عَلَیْکَ شُبْهَهً وَ أَسْلَمَتْکَ إِلَی ضَلَالَهٍ وَ إِذَا أَنْتَ أَیْقَنْتَ أَنْ قَدْ صَفَا لَکَ قَلْبُکَ فَخَشَعَ وَ تَمَّ رَأْیُکَ فَاجْتَمَعَ وَ کَانَ هَمُّکَ فِی ذَلِکَ هَمّاً وَاحِداً فَانْظُرْ فِیمَا فَسَّرْتُ لَکَ وَ إِنْ أَنْتَ لَمْ یَجْتَمِعْ لَکَ مَا تُحِبُّ مِنْ نَفْسِکَ مِنْ فَرَاغِ فِکْرِکَ وَ نَظَرِکَ فَاعْلَمْ أَنَّکَ إِنَّمَا تَخْبِطُ خَبْطَ الْعَشْوَاءِ وَ لَیْسَ طَالِبُ الدِّینِ مَنْ خَبَطَ وَ لَا خَلَطَ وَ الْإِمْسَاکُ عِنْدَ ذَلِکَ أَمْثَل . (۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: شروع تربیت من برای تو در یاد دادن کتاب خدا و تاویل آن و امور دین و احکام آن و حلال و حرام است و به غیر آن نسبت به تو توجهی ندارم، سپس بیمناکم که دچار شبهات و اختلافات ناشی از هواهای نفسانی مردم شوی که خود به آن گرفتارند و روشن شدن آن و محکم شدنش برای تو بنا بر اینکه آگاه شدن نسبت به آن را ناپسند می دارم ، برایم محبوب تر از تسلیم شدنت به چیزی است که تو را به هلاکت کشاند و امید دارم که خداوند در رشد کردن به تو توفیق دهد و تو را به هدفت هدایت کند، پس این وصیت من است به تو که با آن شبهه روشن شود. ای پسرم بهترین چیزی که از وصیت من می گیری تقوا الهی و عمل به آن چه برای ماقرار داده و عمل به آن چه پدران تو و افراد صالح از دین تو انجام داده اند، است که

۱- تحف العقول ص ۷۱ ، کشف المحجه ص ۲۲۳ ، بحارالأنوار ج ۷۴ ص ۲۱۹

آن ها خویشتن را رها نکردند همان طور که تو مراقب بودی و آنان فکر کردند همان طور که تو فکر می کنی و در آخر به این رسیدند که به آن چه شناخت دارند عمل کرده و به آن چه نسبت به آن تکلیفی ندارند دست نگه دارند، پس اگر نفس تو از قبول کردن آن بدون علم خودداری می کند با اینکه آنان علم داشتند، باید در طلب فهم و علم بدون افتادن در ورطه شبهات و میل به دشمنی ها و جدل ها، باشی و قبل از آن از پروردگارت کمک گرفته و در توفیق یافتنت و رها شدن از هر شبهه و گمراهی به او روی کن. زمانی که یقین کردی قلبت صفا پیدا کرده که خاشع شود و نظرت کامل گشته و جمع شود و همت تو در آن یکی گردد، به آن چه برایت توضیح دادم توجه کن، پس اگر فکر و نظرت به جایی نرسید بدان که همچون شخصی که در شب نمی بیند ایمن از سقوط نیستی و طالب دین نیست کسی که بینایی نداشته و امور را اشتباه کند و دست نگه داشتن و توقف در این حال بهتر است .

۱۰۸) مهربانی با کودکان

رُوِیَ عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: الْمُؤْمِنُ یَکُونُ صَادِقاً فِی الدُّنْیَا رَاعِیَ الْقَلْبِ ... وَ یَلْطُفُ الصَّغِیرَ وَ یَرْفُقُ الْکَبِیر.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: مومن شخص راستگو در دنیا و محافظ قلب خود است ... و با کودکان مهربانی داشته و با بزرگان نرمی و مدارا دارد .

قَالَ أَمِیرُالمُومِنِینَ(علیه السلام) لِیَتَأَسَ صَغِیرُکُمْ بِکَبِیرِکُمْ وَ لْیَرْأَفْ کَبِیرُکُمْ بِصَغِیرِکُم. (۲)

۱- جامع الأخبار(للشعیری) ص ۸۴، مستدرک الوسائل ج ۱۱ ص ۱۷۴

۲- نهج البلاغه (للصبحی صالح) ص ۲۴۰

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: افراد کوچک از افراد بزرگسال پیروی کنند و افراد بزرگ به کودکان عطوفت داشته باشند.

عَنِ الزَّربِیّ قَالَ سَمِعتُ أنَسَ بنَ مَالِک یَقُولُ : جَاءَ شَیخٌ یُرِیدُ النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله) فَأبطَأ القَومُ عَنهُ یُوَسِّعُوا لَه فَقَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) لَیسَ مِنَّا مَن لَم یَرحَم صَغِیرَنا وَ یُوَقِّر کَبِیرَنا .(۱)

راوی گوید: پیرمردی در مجلس پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و مردم برای او دیر جا باز کردند، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از ما نیست کسی که به کوچک ما رحم و به بزرگ ما احترام نکند.

کَانَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) یَقدِمُ مِن السَّفَرِ فَیَتَلَقّاهُ الصِّبیانُ فَیَقِفُ لَهُم ثُمَّ یَأمُرُ بِهِم فَیَرفَعونَ إلیهِ فَیَرفَعُ مِنهُم بَینَ یَدیهِ وَ مِن خَلفِهِ وَ یَأمُرُ أصحَابَهُ أن یَحمِلوا بَعضَهُم فَرُبَّما یَتَفَاخَرُ الصِّبیانُ بَعدَ ذَلکَ فَیَقُولُ بَعضُهُم لِبَعضٍ : حَمَلَنِی رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) بَینَ یَدیهِ وَ حَمَلکَ أنتَ وَرَائهُ وَ یَقُولُ بَعضُهُم أمَرَ أصحَابَهُ أن یَحمِلُوکَ وَرَائهُم .(۲)

هنگامی که پیامبر(صلی الله علیه و اله) از سفر باز می گشتند و کودکان با ایشان ملاقات می کردند به خاطر آنان می ایستادند، سپس از آنان می خواستند بالا بیایند برخی از آن ها از جلو و برخی از پشت بالا می رفتند و از همراهانخود می خواستند دیگر کودکان را آنان حمل کنند. پس از این ماجرا کودکان افتخار می کردند و به هم می گفتند پیامبر(صلی الله علیه و اله) مرا در آغوش خود برد و تو را بر پشت خود و برخی می گفتند: از همراهان خود خواست که تو را پشت خود سوار کنند.

۱- الجامع الصحیح (سنن الترمذی) ج ۴ ص ۹۷

۲- المحجه البیضاء ج ۳ ص ۳۶۶

رُوِیَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: لَا یَکْمُلُ الْمُؤْمِنُ إِیمَانُهُ حَتَّی یَحْتَوِیَ عَلَی مِائَهٍ وَ ثَلَاثِ خِصَالٍ فِعْلٍ وَ عَمَلٍ وَ نِیَّهٍ وَ بَاطِنٍ وَ ظَاهِرٍ فَقَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ عَلِیٌّ (علیه السلام) یَا رَسُولَ اللَّهِ مَا یَکُونُ الْمِائَهُ وَ ثَلَاثُ خِصَالٍ فَقَالَ یَا عَلِیُّ مِنْ صِفَاتِ الْمُؤْمِنِ ... یُجِلُّ الْکَبِیرَ وَ یَرْحَمُ الصَّغِیر .(۱)

از رسول خدا(صلی الله علیه و اله) روایت شده است: ایمان مومن کامل نمی شود تا اینکه دارای صد و سه خصلت گردد که شامل عمل و نیت و ظاهر و باطن است پس امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: ای رسول خدا آن صد و سه خصلت چه هستند؟ فرمودند: ای علی از صفات مومن آن است که شخص بزرگ را گرامی داشته و به افراد کوچک رحمت و عطوفت داشته باشد.

۱۰۹) اثر نرمی و مدارا با فرزندان

عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) مَنْ آوَی الْیَتِیمَ وَ رَحِمَ الضَّعِیفَ وَ ارْتَفَقَ عَلَی وَالِدِهِ وَ رَفَقَ عَلَی وَلَدِهِ وَ رَفَقَ بِمَمْلُوکِهِ أَدْخَلَهُ اللَّهُ تَعَالَی فِی رِضْوَانِهِ وَ یَسَّرَ عَلَیْهِ رَحْمَتَهُ .(۲)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که به یتیم پناه دهد و به ضعیف رحم کند و با پدر و فرزند و برده خود نرمی و مدارا داشته باشد ، خداوند او را در رضوان خود داخل کرده و رحمتش را بر او آسان گرداند .

۱- التمحیص ص ۷۴ ، مستدرک الوسائل ج ۱۱ ص ۱۷۹

۲- الجعفریات ص ۱۶۶ ، مستدرک الوسائل ج ۱۱ ص ۱۷۲

۱۱۰) تأثیر احترام به بزرگترها

قَالَ أمِیرُالمُؤمِنِینَ (علیه السلام) وَقِّرُوا کِبارَکُمْ یُوَقِّرْکُمْ صِغَارُکُم. (۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: به بزرگترهای خود احترام بگذارید تا کوچکترها به شما احترام بگذارند .

۱۱۱) پرهیز از افراط در محبت

قَالَ البَاقِرُ (علیه السلام): شَرُّ الآباءِ مَن دَعَاهُ البِرُّ إلی الإفرَاطِ وَ شَرُّ الأبنَاءِ مَن دَعَاهُ التَقصِیرُ إلی العُقُوق .(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: بدترین پدر کسی است که نیکی کردن به فرزند او را به زیاده روی وا دارد و بدترین فرزند کسی است که کوتاهی کردن، او را به نافرمانی و آزردن پدر و مادر کشاند.

۱۱۲) زیاده روی نکردن در سرزنش فرزند

قَالَ عَلیّ (علیه السلام) ــ فِی الحِکَمِ المَنسُوبَهِ إلیه ــ إذَا عَاتَبتَ الحَدَثَ فَاترُک لَهُ مَوضِعَاً مِن ذَنبِهِ لِئَلّا یَحمِلُهُ الإخرَاجُ عَلَی المُکابَرَه .(۳)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: هرگاه جوان را سرزنش کردی جایی برای عذر آوردن از گناهش قرار بده تا او را به لجاجت و سرسختی نکشاند .

۱- غرر الحکم و درر الکلم ص ۷۲۵

۲- تاریخ یعقوبی ج ۲ ص ۳۲۰ ، الجوهره ص ۵۲

۳- شرح نهج البلاغه ج ۲۰ ص ۳۳۳

۱۱۳) اثر افشای راز برای فرزند توسط مادر

عَنْ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الْحَلَبِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) يَقُولُ سَبْعَةٌ يُفْسِدُونَ أَعْمَالَهُمْ ... وَ الْأُمُّ الَّتِي لَا تَكْتُمُ عَنِ الْوَلَدِ السِّرَّ وَ تُفْشِي عَلَيْه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هفت دسته اعمال خود را فاسد می کنند: ... مادری که از فرزندش راز را پنهان نکرده و افشا می کند.

بیان : علامه مجلسی می فرمایند با توجه به آیه « وَ لكِنْ لا تُواعِدُوهُنَّ سِرًّا(۲) » منظور از " السرّ " جماع است .(۳)

۱۱۴) کوتاه شدن نماز پیامبر (صلی الله علیه و اله) به خاطر گریه کودک

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) بِالنَّاسِ الظُّهْرَ فَخَفَّفَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأَخِيرَتَيْنِ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ لَهُ النَّاسُ هَلْ حَدَثَ فِي الصَّلَاةِ حَدَثٌ قَالَ وَ مَا ذَاكَ قَالُوا خَفَّفْتَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأَخِيرَتَيْنِ فَقَالَ لَهُمْ أَمَا سَمِعْتُمْ صُرَاخَ الصَّبِيِّ.(۴)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) نماز ظهر را با مردم خواندند و دو رکعت آخر نماز خود را سریع خواندند، هنگامی که نماز تمام شد مردم به ایشان گفتند: آیا در نماز اتفاقی افتاد؟ حضرت فرمودند: کدام اتفاق؟ گفتند: دو رکعت آخر را سریع خواندید، فرمودند: آیا صدای فریاد کودک را نشنیدید.

۱- الخصال ج ۲ ص ۳۴۸ ، بحارالأنوار ج ۷۵ ص ۱۹۴

۲- سوره بقره آیه ۲۳۵

۳- بحارالأنوار ج ۶۸ ص ۳۴۰

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۸ ، عده الداعی ص ۸۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۸۰

عَن أبی هُرَیرَه قَالَ سَمِعَ النَبِیُّ (صلی الله علیه و اله) صَوتَ صَبِیٍّ فِی الصَّلاهِ فَخَفَّفَ الصَّلاهَ .(۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) صدای کودکی را در نماز شنید، پس نماز را کوتاه کردند.

۱۱۵) سوال کردن در کودکی

قَالَ أمِیرُالمُؤمِنِینَ (علیه السلام) مَنْ سَأَلَ فِی صِغَرِهِ أَجَابَ فِی کِبَرِهِ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که در خردسالی سوال کند در بزرگسالی جواب می دهد .

۱۱۶) نماز پدر برای اصلاح فرزند

در کتاب مکارم الاخلاق شیخ طبرسی نمازی با عنوان «نماز پدر برای فرزند» آمده است که برخی از مراجع تقلید بزرک معاصر نیز آن را برای اصلاح فرزندان توصیه فرموده اند و از ایشان نقل شده که بهتر است مادر هم این نماز را بخواند.این نماز چهار رکعت است: در رکعت اول یک بار سوره حمد و ده بار این آیه شریف را بخواند:

«رَبَّنا وَ اجْعَلْنا مُسْلِمَیْنِ لَکَ وَ مِنْ ذُرِّیَّتِنا أُمَّهً مُسْلِمَهً لَکَ وَ أَرِنا مَناسِکَنا وَ تُبْ عَلَیْنا إِنَّکَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحیم(۳)»

در رکعت دوم یک بار سوره حمد و ده بار آیه شریفه:

۱- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۱۵ ص ۳۵۶

۲- غرر الحکم ص ۶۰۶

۳- سوره بقره آیه ۱۲۸

«رَبِّ اجْعَلْنی مُقیمَ الصَّلاهِ وَ مِنْ ذُرِّیَّتی رَبَّنا وَ تَقَبَّلْ دُعاء* رَبَّنَا اغْفِرْ لی وَ لِوالِدَیَّ وَ لِلْمُؤْمِنینَ یَوْمَ یَقُومُ الْحِساب »(۱)

علامت فرزند عاقل و فهیم

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) لَوْ کَانَ الْمَوْلُودُ یُولَدُ فَهِماً عَاقِلًا لَأَنْکَرَ الْعَالَمَ عِنْدَ وِلَادَتِهِ وَ لَبَقِیَ حَیْرَانَ تَائِهَ الْعَقْلِ إِذَا رَأَی مَا لَمْ یَعْرِفْ وَ وَرَدَ عَلَیْهِ مَا لَمْ یَرَ مِثْلَهُ مِنِ اخْتِلَافِ صُوَرِ الْعَالَمِ مِنَ الْبَهَائِمِ وَ الطَّیْرِ إِلَی غَیْرِ ذَلِکَ مِمَّا یُشَاهِدُهُ سَاعَهً بَعْدَ سَاعَهٍ وَ یَوْماً بَعْدَ یَوْمٍ وَ اعْتَبِرْ ذَلِکَ بِأَنَّ مَنْ سُبِیَ مِنْ بَلَدٍ وَ هُوَ عَاقِلٌ یَکُونُ کَالْوَالِهِ الْحَیْرَانِ فَلَا یُسْرِعُ إِلَی تَعَلُّمِ الْکَلَامِ وَ قَبُولِ الْأَدَبِ کَمَا یُسْرِعُ الَّذِی سُبِیَ صَغِیراً غَیْرَ عَاقِلٍ ثُمَّ لَوْ وُلِدَ عَاقِلًا کَانَ یَجِدُ غَضَاضَهً إِذَا رَأَی نَفْسَهُ مَحْمُولًا مُرْضَعاً مُعَصَّباً بِالْخِرَقِ مُسَجًّی فِی الْمَهْدِ لِأَنَّهُ لَا یَسْتَغْنِی عَنْ هَذَا کُلِّهِ لِرِقَّهِ بَدَنِهِ وَ رُطُوبَتِهِ حِینَ یُولَدُ ثُمَّ کَانَ لَا یُوجَدُ لَهُ مِنَ الْحَلَاوَهِ وَ الْوَقْعِ مِنَ الْقُلُوبِ مَا یُوجَدُ لِلطِّفْلِ فَصَارَ یَخْرُجُ إِلَی الدُّنْیَا غَبِیّاً غَافِلًا عَمَّا فِیهِ أَهْلُهُ فَیَلْقَی الْأَشْیَاءَ بِذِهْنٍ ضَعِیفٍ وَ مَعْرِفَهٍ نَاقِصَهٍ ثُمَّ لَا یَزَالُ یَتَزَایَدُ فِی الْمَعْرِفَهِ قَلِیلًا قَلِیلًا وَ شَیْئاً بَعْدَ شَیْءٍ وَ حَالًا بَعْدَ حَالٍ حَتَّی یَأْلَفَ الْأَشْیَاءَ وَ یَتَمَرَّنَ وَ یَسْتَمِرَّ عَلَیْهَا فَیَخْرُجَ مِنْ حَدِّ التَّأَمُّلِ لَهَا وَ الْحَیْرَهِ فِیهَا إِلَی التَّصَرُّفِ وَ الِاضْطِرَارِ إِلَی الْمَعَاشِ بِعَقْلِهِ وَ حِیلَتِهِ وَ إِلَی الِاعْتِبَارِ وَ الطَّاعَهِ وَ السَّهْوِ وَ الْغَفْلَهِ وَ الْمَعْصِیَهِ وَ فِی هَذَا أَیْضاً وُجُوهٌ أُخَرُ فَإِنَّهُ لَوْ کَانَ یُولَدُ تَامَّ الْعَقْلِ مُسْتَقِلًّا بِنَفْسِهِ لَذَهَبَ مَوْضِعُ حَلَاوَهِ تَرْبِیَهِ الْأَوْلَادِ وَ مَا قُدِّرَ أَنْ یَکُونَ لِلْوَالِدَیْنِ فِی الِاشْتِغَالِ بِالْوَلَدِ مِنَ الْمَصْلَحَهِ وَ مَا یُوجِبُ التَّرْبِیَهَ لِلْآبَاءِ عَلَی الْأَبْنَاءِ مِنَ الْمُکَافَأَهِ بِالْبِرِّ وَ الْعَطْفِ عَلَیْهِمْ عِنْدَ حَاجَتِهِمْ إِلَی ذَلِکَ مِنْهُمْ ثُمَّ کَانَ الْأَوْلَادُ لَا یَأْلَفُونَ آبَاءَهُمْ وَ لَا یَأْلَفُ الْآبَاءُ أَبْنَاءَهُمْ لِأَنَّ الْأَوْلَادَ

۱- سوره ابراهیم آیات ۴۰ و ۴۱

كَانُوا يَسْتَغْنُونَ عَنْ تَرْبِيَهِ الْآبَاءِ وَ حِيَاطَتِهِمْ فَيَتَفَرَّقُونَ عَنْهُمْ حِينَ يُولَدُونَ فَلَا يَعْرِفُ الرَّجُلُ أَبَاهُ وَ أُمَّهُ وَ لَا يَمْتَنِعُ مِنْ نِكَاحِ أُمِّهِ وَ أُخْتِهِ وَ ذَوَاتِ الْمَحَارِمِ مِنْهُ إِذَا كَانَ لَا يَعْرِفُهُنَّ وَ أَقَلُّ مَا فِي ذَلِكَ مِنَ الْقَبَاحَهِ بَلْ هُوَ أَشْنَعُ وَ أَعْظَمُ وَ أَفْظَعُ وَ أَقْبَحُ وَ أَبْشَعُ لَوْ خَرَجَ الْمَوْلُودُ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ وَ هُوَ يَعْقِلُ أَنْ يَرَى مِنْهَا مَا لَا يَحِلُّ لَهُ وَ لَا يُحْسِنُ بِهِ أَنْ يَرَاهُ أَ فَلَا تَرَى كَيْفَ أُقِيمَ كُلُّ شَيْ ءٍ مِنَ الْخِلْقَهِ عَلَى غَايَهِ الصَّوَابِ وَ خَلَا مِنَ الْخَطَإِ دَقِيقُهُ وَ جَلِيلُهُ. (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر فرزندی که متولد می شود با فهم و عاقل باشد هنگام تولدش دنیا را نشناخته و حیران و سرگشته می گردد چون چیزهایی می بیند که قبلا ندیده و تصویرهایی همچون حیوانات و پرندگان و ... را می بیند که مثل آن را درک نکرده است و توجه کن کسی که از سرزمینی اسیر گردد در حالی که عاقل است همچون شخص حیران و سرگردان است و شتاب نسبت به یادگیری زبان و آداب نمی کند به خلاف اسیر کم سن و غیر عاقل و شخص اگر عاقل به دنیا آید و خود را در حالحمل شدن و شیر خوردن و بسته شدن به پارچه ها و قرار گرفتن در گهواره به صورت پوشیده ببیند، احساس نقص در خود می کند چرا که او از این ها به خاطر لطافت بدن و رطوبتش هنگام تولد بی نیاز نیست، سپس شیرینی و محبت قلبی که یافت نمی شد، نسبت به او پدید می آید و با درک کم و ناخبری از اهل دنیا پا به این عالم گذاشته و با ذهنی ضعیف و شناختی ناقص اشیاء را ملاقات می کند سپس این شناخت کم کم و حالی به حال دیگر زیاد گشته تا اینکه با اشیاء انس می گیرد و پیوسته با آن ارتباط برقرار می کند، پس از حالت حیرانی به حالت استفاده از اشیاء و اجبار درکسب روزی به واسطه عقل و چاره اندیشی و

۱- توحید المفضل ص۵۱ ، بحارالأنوار ج ج ۳ ص ۶۳

عبرت گیری و اطاعت و خطا و غفلت و گناه، در می آید. در نحوه عاقل بودن شکل های مختلفی است از جمله اگر نوزاد با عقلی کامل و شخصیتی مستقل به دنیا آید، شیرینی تربیت و پرورش فرزندان توسط پدر و مادر و اشتغال داشتن به آن ها از روی مصلحت و رسیدگی فرزندان به پدر و مادر و ابراز نیکی و احسان و محبت نسبت به آنان هنگام نیاز، از بین می رود، سپس فرزندان و پدر و مادر با یکدیگر انس و الفت نمی گیرند چون فرزندان نیازی به تربیت و محافظت آن ها نداشته و هنگام تولد از آنان جدا می شوند و پدر و مادر خود را دیگر نمی شناسد و از ازدواج با مادر و خواهر و محارم خود اگر آن ها نشناسد منعی ندارد و مورد شنیع تر و بزرگتر و زشت تر و قبیح تر از آن این است که فرزند در حال درک و فهم و خارج شدن از شکم مادر چیزی را ببیند که برای او حلال و نیکو نیست، حال ای مفضل نمی بینی که هر چیزی از عالم خلقت در نهایت درستی بر پا شده است و کوچک و بزرگش خالی از خطاست .

علت مراتب فهم در افراد

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) الرَّجُلُ آتِیهِ أُکَلِّمُهُ بِبَعْضِ کَلَامِی فَیَعْرِفُ کُلَّهُ وَ مِنْهُمْ مَنْ آتِیهِ فَأُکَلِّمُهُ بِالْکَلَامِ فَیَسْتَوْفِی کَلَامِی کُلَّهُ ثُمَّ یَرُدُّهُ عَلَیَّ کَمَا کَلَّمْتُهُ وَ مِنْهُمْ مَنْ آتِیهِ فَأُکَلِّمُهُ فَیَقُولُ أَعِدْ عَلَیَّ فَقَالَ یَا إِسْحَاقُ أَ وَ مَا تَدْرِی لِمَ هَذَا قُلْتُ لَا قَالَ الَّذِی تُکَلِّمُهُ بِبَعْضِ کَلَامِکَ فَیَعْرِفُ کُلَّهُ فَذَاکَ مَنْ عُجِنَتْ نُطْفَتُهُ بِعَقْلِهِ وَ أَمَّا الَّذِی تُکَلِّمُهُ فَیَسْتَوْفِی کَلَامَکَ ثُمَّ یُجِیبُکَ عَلَی کَلَامِکَ فَذَلِکَ الَّذِی رُکِّبَ عَقْلُهُ فِی بَطْنِ أُمِّهِ وَ

أَمَّا الَّذِی تُکَلِّمُهُ بِالْکَلَامِ فَیَقُولُ أَعِدْ عَلَیَّ فَذَاکَ الَّذِی رُکِّبَ عَقْلُهُ فِیهِ بَعْدَ مَا کَبِرَ فَهُوَ یَقُولُ أَعِدْ عَلَیَّ.(۱)

اسحاق بن عمار گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم: شخصی نزد من می آید و او با شنیدن بعضی از کلام من تمام صحبتم را می فهمد و دیگری نزد من می آید و من کلامم را با او تمام می کنم سپس او تمام کلام من را به من بر می گرداند و دیگری می آید و با او صحبت می کنم و او می گوید دوباره بگو، حضرت فرمودند: ای اسحاق آیا می دانی علت آن چیست؟ عرض کردم: خیر، حضرت فرمودند: آن کسی که با بعضی از کلامت همه آن را می فهمد، نطفه او با عقلش عجین شده است و آن کسی که کلامت را با او تمام می کنی و در جواب کلام خودت را بر می گرداند، عقلش در شکم مادر با او ترکیب شده است و کسی که با او صحبت می کنی و می گوید دوباره بگو، عقلش بعد از بزرگ شدن با او ترکیب شده است پس می گوید: دوباره برایم بگو.

زنده نماندن فرزند در تولد هشت ماهگی

عَنْ وَهْبٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام) یَعِیشُ الْوَلَدُ لِسِتَّهِ أَشْهُرٍ وَ لِسَبْعَهِ أَشْهُرٍ وَ لِتِسْعَهِ أَشْهُرٍ وَ لَا یَعِیشُ لِثَمَانِیَهِ أَشْهُرٍ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: فرزند در شش ماهگی و هفت ماهگی و نه ماهگی زنده می‌ماند و در هشت ماهگی زنده نمی‌ماند .

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۱۰۲ ، بحارالأنوار ج ۱ ص ۹۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۱ ص ۲۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۲ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۸۰

فوت مادر در صورت حمل بیش از نه ماه

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَيَابَهَ عَمَّنْ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ(علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ غَايَهِ الْحَمْلِ بِالْوَلَدِ فِي بَطْنِ أُمِّهِ كَمْ هُوَ فَإِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ رُبَّمَا بَقِيَ فِي بَطْنِهَا سِنِينَ فَقَالَ كَذَبُوا أَقْصَى حَدِّ الْحَمْلِ تِسْعَهُ أَشْهُرٍ لَا يَزِيدُ لَحْظَهً وَ لَوْ زَادَ سَاعَهً لَقَتَلَ أُمَّهُ قَبْلَ أَنْ يَخْرُجَ.(۱)

راوی از امام باقر(علیه السلام) درباره نهایت مدت بارداری سوال کرد و اینکه مردم می گویند بچه می تواند سال ها در شکم مادر باشد، حضرت فرمودند: دروغ می گویند، نهایت مدت آن ۹ ماه است که لحظه ای بر آن اضافه نمی شود و اگر ساعتی اضافه گردد مادرش را قبل از خارج شدن از شکم می کشد .

شناخت اول و دوم بودن فرزندان دو قلو

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَشْيَمَ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ قَالَ: أَصَابَ رَجُلٌ غُلَامَيْنِ فِي بَطْنٍ فَهَنَّأَهُ أَبُوعَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) ثُمَّ قَالَ أَيُّهُمَا الْأَكْبَرُ فَقَالَ الَّذِي خَرَجَ أَوَّلًا فَقَالَ أَبُو عَبْدِاللَّهِ(علیه السلام) الَّذِي خَرَجَ آخِراً هُوَ أَكْبَرُ أَ مَا تَعْلَمُ أَنَّهَا حَمَلَتْ بِذَاكَ أَوَّلًا وَ إِنَّ هَذَا دَخَلَ عَلَى ذَاكَ فَلَمْ يُمْكِنْهُ أَنْ يَخْرُجَ حَتَّى خَرَجَ هَذَا فَالَّذِي يَخْرُجُ آخِراً هُوَ أَكْبَرُهُمَا.(۲)

راوی گوید: شخصی دارای دو پسر دو قلو شد و امام صادق(علیه السلام) به او تبریک گفته و فرمودند: کدام از آن دو بزرگتر هستند؟ مرد گفت: آن که اول به دنیا آمده است، امام صادق(علیه السلام) فرمودند: آن که آخر به دنیا آمده بزرگتر است، آیا نمی دانی زن ابتدا به او باردار شده و فرزند دوم بر او داخل می شود و

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۲ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۶۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۸۰

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۳ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۴ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۹۷

فرزند اول نمی تواند از شکم خارج شود تا اینکه فرزند دوم خارج شود پس فرزند دوم بزرگتر است.

نشانه پسر یا دختر شدن دو قلوها و سقط آن ها

مِمَّا أَجَابَ الرِّضَا (علیه السلام) بِحَضْرَهِ الْمَأْمُونِ لِصَبَّاحِ بْنِ نَصْرٍ الْهِنْدِیِّ وَ عِمْرَانَ الصَّابِی عَنْ مَسَائِلِهِمَا ... رُبَّمَا وَلَدَتِ الْمَرْأَهُ وَلَدَیْنِ فِی بَطْنٍ وَاحِدٍ فَإِنْ عَظُمَ ثَدْیَاهَا جَمِیعاً تَحْمِلُ تَوْأَمَیْنِ وَ إِنْ عَظُمَ أَحَدُ ثَدْیَیْهَا کَانَ ذَلِکَ دَلِیلًا عَلَی أَنَّهُ تَلِدُ وَاحِداً إِلَّا أَنَّهُ إِذَا کَانَ الثَّدْیُ الْأَیْمَنُ أَعْظَمَ کَانَ الْمَوْلُودُ ذَکَراً وَ إِذَا کَانَ الْأَیْسَرُ أَعْظَمَ کَانَ الْمَوْلُودُ أُنْثَی وَ إِذَا کَانَتْ حَامِلًا فَضَمِرَ ثَدْیُهَا الْأَیْمَنِ فَإِنَّهَا تُسْقِطُ غُلَاماً وَ إِذَا ضَمِرَ ثَدْیُهَا الْأَیْسَرُ فَإِنَّهَا تُسْقِطُ أُنْثَی وَ إِذَا ضَمِرَا جَمِیعاً تُسْقِطُهُمَا جَمِیعا .(۱)

جواب های امام رضا(علیه السلام) به سوالات صباح بن نصر هندی و عمران صابی در حضور مأمون، حضرت در جواب سوالی فرمودند: چه بسا زنی در یک شکم دو فرزند داشته باشد پس اگر هر دو سینه او بزرگ شود، هر دو را بهدنیا آورد و اگر یکی از آنها بزرگ شود فقط یک بچه به دنیا آورد، که در این حالت اگر سینه راست بزرگ شود فرزند پسر است و اگر چپ بزرگ شود فرزند دختر است و اگر زن باردار سینه راستش کوچک شود فرزند پسر سقط کند و اگر سینه چپش کوچک شود فرزند دختر سقط کند و اگر هر دو کوچک شود هر دو را سقط کند .

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) (لابن شهرآشوب) ج ۴ ص ۳۵۳ ، بحارالأنوار ج ۶ ص ۱۱۲

علت شبیه شدن مرد به زن و بر عکس

مِمَّا أَجَابَ الرِّضَا (علیه السلام) بِحَضْرَهِ الْمَأْمُونِ لِصَبَّاحِ بْنِ نَصْرٍ الْهِنْدِیِّ وَ عِمْرَانَ الصَّابِی عَنْ مَسَائِلِهِمَا قَالَ عِمْرَانُ مَا بَالُ الرَّجُلِ إِذَا کَانَ مُؤَنَّثاً وَ الْمَرْأَهُ إِذَا کَانَتْ مُذَکَّرَهً قَالَ (علیه السلام) عِلَّهُ ذَلِکَ أَنَّ الْمَرْأَهَ إِذَا حَمَلَتْ وَ صَارَ الْغُلَامُ مِنْهَا فِی الرَّحِمِ مَوْضِعَ الْجَارِیَهِ کَانَ مُؤَنَّثاً وَ إِذَا صَارَتِ الْجَارِیَهُ مَوْضِعَ الْغُلَامِ کَانَتْ مُذَکَّرَهً وَ ذَلِکَ أَنَّ مَوْضِعَ الْغُلَامِ فِی الرَّحِمِ مِمَّا یَلِی مَیَامِنَهَا وَ الْجَارِیَهِ مِمَّا یَلِی مَیَاسِرَهَا.(۱)

جواب های امام رضا(علیه السلام) به سوالات صباح بن نصر هندی و عمران صابی در حضور مأمون، عمران گوید: چرا مرد زن می شود و زن مرد؟ حضرت فرمودند: علتش آن است که زن هنگامی که باردار است و پسری از او در رحم در جایگاه دختر واقع شود، دختر می شود و اگر دختر در جایگاه پسر در رحم واقع شود، پسر می شود چرا که جایگاه پسر در رحم جای نزدیک به سمت راست رحم و دختر جای نزدیک به سمت چپ رحم می باشد.

علت شبیه شدن فرزند به پدر و مادر و عمو و دایی

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ یَعْقُوبَ عَنْ عَلِیِّ بْنِ مُحَمَّدٍ بِإِسْنَادِهِ رَفَعَهُ قَالَ: أَتَی عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) یَهُودِیٌّ فَقَالَ یَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ إِنِّی أَسْأَلُکَ عَنْ أَشْیَاءَ إِنْ أَنْتَ أَخْبَرْتَنِی بِهَا أَسْلَمْتُ قَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام) سَلْنِی یَا یَهُودِیُّ عَمَّا بَدَا لَکَ فَإِنَّکَ لَا تُصِیبُ أَحَداً أَعْلَمَ مِنَّا أَهْلَ الْبَیْتِ فَقَالَ لَهُ الْیَهُودِیُّ أَخْبِرْنِی عَنْ قَرَارِ هَذِهِ الْأَرْضِ عَلَی مَا هُوَ وَ عَنْ شَبَهِ الْوَلَدِ أَعْمَامَهُ وَ أَخْوَالَهُ وَ عَنْ أَیِّ النُّطْفَتَیْنِ یَکُونُ الشَّعْرُ وَ الدَّمُ وَ اللَّحْمُ وَ الْعَظْمُ وَ الْعَصَبُ ... وَ أَمَّا شَبَهُ الْوَلَدِ

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) (لابن شهرآشوب) ج ۴ ص ۳۵۳ ، بحارالأنوار ج ۶ ص ۱۱۲

أَعْمَامَهُ وَ أَخْوَالَهُ فَإِذَا سَبَقَ نُطْفَهُ الرَّجُلِ نُطْفَهَ الْمَرْأَهِ إِلَى الرَّحِمِ خَرَجَ شَبَهُ الْوَلَدِ إِلَى أَعْمَامِهِ وَ مِنْ نُطْفَهِ الرَّجُلِ يَكُونُ الْعَظْمُ وَ الْعَصَبُ وَ إِذَا سَبَقَ نُطْفَهُ الْمَرْأَهِ نُطْفَهَ الرَّجُلِ إِلَى الرَّحِمِ خَرَجَ شَبَهُ الْوَلَدِ إِلَى أَخْوَالِهِ وَ مِنْ نُطْفَتِهَا يَكُونُ الشَّعْرُ وَ الْجِلْدُ وَ اللَّحْمُ لِأَنَّهَا صَفْرَاءُ رَقِيقَه. (۱)

راوی گوید: یک یهودی نزد امیرالمومنین(علیه السلام) آمده و گفت: ای امیرمومنان من از شما سوالاتی دارم که اگر جواب دهید مسلمان می شوم، علی(علیه السلام) فرمودند: ای یهودی هر چه می خواهی بپرس که تو کسی را عالم تر از ما اهل بیت پیدا نمی کنی. یهودی پرسید: به من خبر دهید زمین بر چه چیزی قرار گرفته است؟ و خبر دهید شباهت فرزند به عموها و دایی ها چگونه است و اینکه از کدام دو نطفه مرد و زن، مو و خون و گوشت و استخوان و عصب پدید می آید؟ ... حضرت فرمودند: اگر نطفه مرد در جهت رحم از نطفه زن سبقت بگیرد، فرزند شبیه عموها می گردد و استخوان وعصب از نطفه مرد تشکیل می شود و اگر نطفه زن در جهت رحم از نطفه مرد سبقت بگیرد، فرزند شبیه دایی ها می شود و مو و پوست و گوشت از نطفه زن پدید می آید چون زرد و رقیق است.

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: أَتَى نِسَاءٌ إِلَى بَعْضِ نِسَاءِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) فَحَدَّثْنَهَا فَقَالَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ هَؤُلَاءِ نِسْوَهٌ جِئْنَ يَسْأَلْنَكَ عَنْ شَيْ ءٍ يَسْتَحْيِينَ مِنْ ذِكْرِهِ قَالَ لِيَسْأَلْنَ عَمَّا شِئْنَ فَإِنَّ اللَّهَ لا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِ قَالَتْ يَقُلْنَ مَا تَرَى فِي الْمَرْأَهِ تَرَى فِي مَنَامِهَا مَا

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۱ ، بحارالأنوار ج۱۰ ص۱۲ و شبیه آن در تفسیر القمی ج ۲ ص ۴۵ و مجمع البحرین ج ۳ ص ۱۶۵ وجود دارد .

يَرَى الرَّجُلُ هَلْ عَلَيْهَا الْغُسْلُ قَالَ نَعَمْ عَلَيْهَا الْغُسْلُ إِنَّ لَهَا مَاءً كَمَاءِ الرَّجُلِ وَ لَكِنَّ اللَّهَ أَسَرَّ مَاءَهَا وَ أَظْهَرَ مَاءَ الرَّجُلِ فَإِذَا ظَهَرَ مَاؤُهَا فِي وَقْتِ الْجِمَاعِ عَلَى مَاءِ الرَّجُلِ ذَهَبَ شَبَهُ الْوَلَدِ إِلَيْهَا وَ إِذَا ظَهَرَ مَاءُ الرَّجُلِ عَلَى مَائِهَا ذَهَبَ شَبَهُ الْوَلَدِ إِلَيْهِ وَ إِذَا اعْتَدَلَ الْمَاءَانِ كَانَ الشَّبَهُ بَيْنَهُمَا وَاحِدا .(۱)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: عده ای از زنان در مورد مساله ای نزد یکی از همسران پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمدند، همسر نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) رفته و عرضه داشت: ای رسول خدا عده ای از زنان به اینجا آمده اند تا در مورد چیزی که از آن حیا دارند سوال بپرسند، حضرت فرمودند: از هر چه می خواهند سوال بپرسند که خداوند از گفتن حق حیایی ندارد، همسر گفت: اینها می گویند نظرتان در مورد زنی که در خوابش چیزی را می بیند که مرد می بیند (خروج آب) چیست آیا غسل بر او واجب است؟ حضرت فرمودند: بله برای زن آبی همچون آب مرد است اما خداوند آب زن را پنهان داشته و آب مرد را ظاهر کرده است پس اگر آب زن در موقع جماع بر آب مرد غلبه کند،فرزند شبیه مادر می شود و اگر آب مرد بر آب زن غلبه کند، فرزند شبیه مرد می شود و اگر دو آب غلبه نکنند، فرزند شبیه هر دو می شود.

عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: إِنَّ يَهُودِيّاً جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَسْأَلُكَ عَنْ شَيْ ءٍ لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا نَبِيٌّ قَالَ وَ مَا هُوَ قَالَ عَنْ شَبَهِ الْوَلَدِ أَبَاهُ وَ أُمَّهُ قَالَ مَاءُ الرَّجُلِ أَبْيَضُ غَلِيظٌ وَ مَاءُ الْمَرْأَةِ أَصْفَرُ رَقِيقٌ فَإِذَا عَلَا مَاءُ الرَّجُلِ مَاءَ الْمَرْأَةِ كَانَ الْوَلَدُ ذَكَراً بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مِنْ قِبَلِ

۱- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۱۱۵ ، عوالی اللئالی ج۳ ص ۳۰ ، مستدرک الوسائل ج ۱ ص ۴۵۵

ذَلِکَ یَکُونُ الشَّبَهُ وَ إِذَا عَلَا مَاءُ الْمَرْأَهِ مَاءَ الرَّجُلِ خَرَجَ الْوَلَدُ أُنْثَی بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَی وَ مِنْ قِبَلِ ذَلِکَ یَکُونُ الشَّبَهُ الْخَبَر .(۱)

راوی گوید: یک یهودی به نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: ای محمد از تو چیزی بپرسم که جز پیامبر آن را نمی داند؟ پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آن چیست؟ گفت: چگونگی شباهت فرزند به پدر و مادر، حضرت فرمودند: آب مرد سفید و غلیظ است و آب زن زرد و رقیق پس اگر آب مرد بر آب زن غلبه کند فرزند به اذن خدا پسر گشته و شبیه به مرد شود و اگر آب زن بر آب مرد غلبه کند فرزند به اذن خدا دختر شده و شبیه به زن گردد .

عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) قَالَ: تَعْتَلِجُ النُّطْفَتَانِ فِی الرَّحِمِ فَأَیَّتُهُمَا کَانَتْ أَکْثَرَ جَاءَتْ تُشْبِهُهَا فَإِنْ کَانَتْ نُطْفَهُ الْمَرْأَهِ أَکْثَرَ جَاءَتْ تُشْبِهُ أَخْوَالَهُ وَ إِنْ کَانَتْ نُطْفَهُ الرَّجُلِ أَکْثَرَ جَاءَتْ تُشْبِهُ أَعْمَامَهُ الحدیث .(۲)امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: دو نطفه (نطفه پدر و مادر) در رحم از یکدیگر پیشی می گیرند و هر کدام که بیشتر باشد فرزند شبیه او می شود پس اگر نطفه زن بیشتر باشد فرزند شبیه دایی هایش می شود و اگر نطفه مرد بیشتر باشد فرزند شبیه عموهایش می گردد .

۱- علل الشرایع ج ۱ ص ۹۶ ، الإحتجاج ج ۱ ص ۵۰ ، بحارالأنوار ج ۹ ص ۲۹۳

۲- علل الشرائع ج ۱ ص ۹۵ ، البرهان ج ۵ ص ۲۹۹ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۴۰

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حُمْرَان عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ لِلرَّحِمِ أَرْبَعَهَ أَوْعِیَهٍ فَمَا کَانَ فِی الْأَوَّلِ فَلِلْأَبِ وَ مَا کَانَ فِی الثَّانِی فَلِلْأُمِّ وَ مَا کَانَ فِی الثَّالِثِ فَلِلْعُمُومَهِ وَ مَا کَانَ فِی الرَّابِعِ فَلِلْخُئُولَهِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند برای رحم چهار ظرف قرار داده است، آنچه که در ظرف اول است مربوط به پدر و دوم مربوط به مادر و سوم مربوط به عموها و چهارم مربوط به دایی ها.

حَدَّثَنَا أَبُو هَاشِمٍ دَاوُدُ بْنُ الْقَاسِمِ الْجَعْفَرِیُّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ الرِّضَا (علیهما السلام) عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ: أَقْبَلَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) ذَاتَ یَوْمٍ وَ مَعَهُ الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ (علیهما السلام) وَ سَلْمَانُ الْفَارِسِیُّ وَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) مُتَّکِئٌ عَلَی یَدِ سَلْمَانَ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ فَدَخَلَ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ فَجَلَسَ إِذْ أَقْبَلَ رَجُلٌ حَسَنُ الْهَیْئَهِ وَ اللِّبَاسِ فَسَلَّمَ عَلَی أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) وَ جَلَسَ بَیْنَ یَدَیْهِ وَ قَالَ یَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ أَسْأَلُکَ عَنْ ثَلَاثِ مَسَائِلَ قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) سَلْنِی عَمَّا بَدَا لَکَ فَقَالَ الرَّجُلُ أَخْبِرْنِی عَنِ الْإِنْسَانِ إِذَا نَامَ أَیْنَ تَذْهَبُ رُوحُهُ وَ عَنِ الرَّجُلِ کَیْفَ یَذْکُرُ وَیَنْسَی وَ عَنِ الرَّجُلِ کَیْفَ یُشْبِهُ وَلَدُهُ الْأَعْمَامَ وَ الْأَخْوَالَ فَالْتَفَتَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) إِلَی الْحَسَنِ (علیه السلام) وَ قَالَ أَجِبْهُ یَا أَبَا مُحَمَّدٍ فَقَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ (علیه السلام) لِلرَّجُلِ ... وَ أَمَّا مَا ذَکَرْتَ مِنْ أَمْرِ الْمَوْلُودِ یُشْبِهُ الْأَعْمَامَ وَ الْأَخْوَالَ فَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا أَتَی أَهْلَهُ فَجَامَعَهَا بِقَلْبٍ سَاکِنٍ وَ عُرُوقٍ هَادِئَهٍ وَ بَدَنٍ غَیْرِ مُضْطَرِبٍ اسْتَکَنَّتْ تِلْکَ النُّطْفَهُ فِی جَوْفِ الرَّحِمِ فَخَرَجَ الْمَوْلُودُ یُشْبِهُ أَبَاهُ وَ أُمَّهُ وَ إِنْ هُوَ أَتَی زَوْجَتَهُ بِقَلْبٍ غَیْرِ سَاکِنٍ وَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۷ ، عوالی اللئالی ج ۳ ص ۴۱۹ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۴۷

عُرُوقٍ غَيْرِ هَادِئَهٍ وَ بَدَنٍ مُضْطَرِبٍ اضْطَرَبَتْ تِلْكَ النُّطْفَهُ فَوَقَعَتْ فِی حَالِ اضْطِرَابِهَا عَلَی بَعْضِ الْعُرُوقِ فَإِنْ وَقَعَتْ عَلَی عِرْقٍ مِنْ عُرُوقِ الْأَعْمَامِ أَشْبَهَ الْمَوْلُودُ أَعْمَامَهُ وَ إِنْ وَقَعَتْ عَلَی عِرْقٍ مِنْ عُرُوقِ الْأَخْوَالِ أَشْبَهَ الْوَلَدُ أَخْوَالَه . (۱)

امام جواد(علیه السلام) فرمودند: روزی امیرالمومنین(علیه السلام) همراه حسن بن علی(علیهما السلام) و سلمان به طرف مسجدالحرام می آمدند و امیرالمومنین(علیه السلام) تکیه بر دست سلمان داده بودند و داخل در مسجد شدند که مردی با ظاهری زیبا آمد و بر امیرالمومنین(علیه السلام) سلام کرده و در مقابل ایشان نشست و گفت: ای امیرمومنان سه سوال از شما دارم، امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: بپرس، شخص گفت: به من بفرمایید وقتی انسان می خوابد روح او کجا می رود و کیفیت فراموشی و یادآوری افراد چگونه است و چگونه فرزند شبیه عموها و دایی ها می شود، امیرالمومنین(علیه السلام) رو به حسن(علیه السلام) کرده و فرمودند: ای ابامحمد جواب او را بده، پس ابومحمد(علیه السلام) فرمودند: آنچه که از شباهت فرزند به عموها و دایی ها اشاره کردی، اگر مرد با قلبی آرام و با آرامش در رگ ها و بدن غیرمضطرب آمیزش کند، نطفه در داخل رحم ساکن شده و فرزند شبیه پدر و مادر می شود و اگر مرد با قلبی ناآرام و بدون آرامش در رگ ها و بدن مضطرب آمیزش کند در نطفه اضطراب رخ داده و با آن حالت اضطراب بر بعضی از رگها واقع شده پس اگر آن رگ، رگی از رگ های عموها باشد، فرزند شبیه عموها می شود و اگر بر رگی از رگ های دایی ها واقع شود، فرزند شبیه دایی ها می گردد.

۱- الغیبه للنعمانی ص ۵۹ ، عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۱ ص ۶۷ ، کمال الدین ج ۱ ص ۳۱۴ ، الإمامه و التبصره ص ۱۰۷

سَأَلَ رَجُلٌ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) عَنِ الْوَلَدِ مَا بَالُهُ تَارَةً يُشْبِهُ أَبَاهُ وَ أُمَّهُ وَ تَارَةً يُشْبِهُ خَالَهُ وَ عَمَّهُ فَقَالَ لِلْحَسَنِ (علیه السلام) أَجِبْهُ فَقَالَ (علیه السلام) أَمَّا الْوَلَدُ فَإِنَّ الرَّجُلَ إِذَا أَتَى أَهْلَهُ بِنَفْسٍ سَاكِنَةٍ وَ جَوَارِحَ غَيْرِ مُضْطَرِبَةٍ اعْتَلَجَتِ النُّطْفَتَانِ كَاعْتِلَاجِ الْمُتَنَازِعَيْنِ فَإِنْ عَلَتْ نُطْفَةُ الرَّجُلِ نُطْفَةَ الْمَرْأَةِ جَاءَ الْوَلَدُ يُشْبِهُ أَبَاهُ وَ إِذَا عَلَتْ نُطْفَةُ الْمَرْأَةِ نُطْفَةَ الرَّجُلِ شُبِّهَ أُمَّهُ وَ إِذَا أَتَاهَا بِنَفْسٍ مُنْزَعِجَةٍ وَ جَوَارِحَ مُضْطَرِبَةٍ غَيْرَ سَاكِنَةٍ اضْطَرَبَتِ النُّطْفَتَانِ فَسَقَطَتَا عَنْ يَمْنَةِ الرَّحِمِ وَ يَسْرَتِهِ فَإِنْ سَقَطَتْ عَنْ يَمْنَةِ الرَّحِمِ سَقَطَتْ عَلَى عُرُوقِ الْأَعْمَامِ وَ الْعَمَّاتِ فَشُبِّهَ أَعْمَامَهُ وَ عَمَّاتِهِ وَ إِنْ سَقَطَتْ عَنْ يَسْرَةِ الرَّحِمِ سَقَطَتْ عَلَى عُرُوقِ الْأَخْوَالِ وَ الْخَالَاتِ فَشُبِّهَ أَخْوَالَهُ وَ خَالَاتِهِ فَقَامَ الرَّجُلُ وَ هُوَ يَقُولُ « اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسالَتَهُ» وَ رُوِيَ أَنَّهُ كَانَ الْخَضِرَ .(۱)

شخصی از امیرالمومنین(علیه السلام) پرسید: چه می شود که گاهی فرزند شبیه پدر و مادرش می گردد و گاهی شبیه دایی و عمویش. امیرالمومنین(علیه السلام) به حسن(علیه السلام) فرمودند: جواب او را بده، حضرت فرمودند: فرد هنگامی که جانش آرام و اعضایش غیر مضطرب و آرامباشد و با همسرش آمیزش کند، دو نطفه با یکدیگر مقابله می کنند همچون دو نفری که با هم درگیر شوند، پس اگر نطفه مرد مسلط بر نطفه زن گردد، فرزند شبیه پدرش می گردد و اگر نطفه زن مسلط بر نطفه مرد گردد فرزند به مادرش شبیه گردد، و اگر مرد با جانی ناآرام و اعضای مضطرب و غیر آرام با همسرش جماع کند، دو نطفه مضطرب شده و در سمت راست و چپ رحم سقوط می کنند، پس اگر در سمت راست رحم سقوط کنند بر روی رگ عموها و عمه ها سقوط کرده و شبیه آنها

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۵۳ ، بحارالأنوار ج ۴۰ ص ۱۶۹

می شود و اگر در سمت چپ رحم سقوط کند بر روی رگ دای ها و خاله ها سقوط کرده و شبیه آنها می شود، پس شخص ایستاد و این آیه را خواند: (خداوند بهتر می داند رسالت خود را کجا قرار دهد) در روایت آمده او خضر نبی بوده است.

علت شبیه نبودن فرزند به والدین و دیگران

عَنْ عَلِيٍّ(علیه السلام) قَالَ: أَقْبَلَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذِهِ بِنْتُ عَمِّي وَ أَنَا فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ حَتَّى عَدَّ عَشَرَةَ آبَاءٍ وَ هِيَ فُلَانَةُ بِنْتُ فُلَانٍ حَتَّى عَدَّ عَشَرَةَ آبَاءٍ وَ لَيْسَ فِي حَسَبِي وَ لَا فِي حَسَبِهَا حَبَشِيٌّ وَ إِنَّهَا وَضَعَتْ هَذَا الْحَبَشِيَّ فَأَطْرَقَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) طَوِيلًا ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ إِنَّ لَكَ تِسْعَةً وَ تِسْعِينَ عِرْقاً وَ لَهَا تِسْعَةً وَ تِسْعِينَ عِرْقاً فَإِذَا اشْتَمَلَتِ اضْطَرَبَتِ الْعُرُوقُ وَ سَأَلَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ كُلُّ عِرْقٍ مِنْهَا أَنْ يَذْهَبَ الشَّبَهُ إِلَيْهِ قُمْ فَإِنَّهُ وَلَعَلَّكَ وَ لَمْ يَأْتِكَ إِلَّا مِنْ عِرْقٍ مِنْكَ أَوْ عِرْقٍ مِنْهَا قَالَ فَقَامَ الرَّجُلُ وَ أَخَذَ بِيَدِ امْرَأَتِهِ وَ ازْدَادَ بِهَا وَ بِوَلَدِهَا عَجَباً.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: شخصی از انصار به نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و عرضه داشت: ای رسول خدا این همسر من دختر عموی مناست و من فلانی فرزند فلانی تا ده نسب خود را گفت و همسرم فلانی دختر فلانی است و ده نسب او را گفت و ادامه داد در نسب من و او هیچ حبشی (آفریقایی که سیاه چهره هستند) نیست و این زن این حبشی را به دنیا آورده است (فکر زنا کردن همسر خود را داشت)، پیامبر(صلی الله علیه و اله) مدتی سر به زیر افکندند سپس سرشان را بالا آوردند و فرمودند: در تو و همسرت هر کدام نود و نه رگ (ژن) وجود دارد و زمانی که زن باردار شود هر کدام از رگ ها به هیجان آمده و از خداوند

۱- الجعفریات ص ۹۰، النوادر للراوندی ص ۳۶، مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۳۰۳

می خواهند که فرزند شبیه به آن ها شود، برخیز که او فرزند توست و این فرزند یا از رگ توست یا رگ او، پس مرد بلند شد و دست همسر و فرزند خود را گرفت و با تعجب نسبت به همسرش و فرزندش رفتند .

عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: أَتَی رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ هَذِهِ ابْنَهُ عَمِّی وَ امْرَأَتِی لَا أَعْلَمُ إِلَّا خَیْراً وَ قَدْ أَتَتْنِی بِوَلَدٍ شَدِیدِ السَّوَادِ مُنْتَشِرِ الْمَنْخِرَیْنِ جَعْدٍ قَطَطٍ أَفْطَسِ الْأَنْفِ لَا أَعْرِفُ شِبْهَهُ فِی أَخْوَالِی وَ لَا فِی أَجْدَادِی فَقَالَ لِامْرَأَتِهِ مَا تَقُولِینَ قَالَتْ لَا وَ الَّذِی بَعَثَکَ بِالْحَقِّ نَبِیّاً مَا أَقْعَدْتُ مَقْعَدَهُ مِنِّی مُنْذُ مَلَکَنِی أَحَداً غَیْرَهُ قَالَ فَنَکَسَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) بِرَأْسِهِ مَلِیّاً ثُمَّ رَفَعَ بَصَرَهُ إِلَی السَّمَاءِ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَی الرَّجُلِ فَقَالَ یَا هَذَا إِنَّهُ لَیْسَ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بَیْنَهُ وَ بَیْنَ آدَمَ تِسْعَهٌ وَ تِسْعُونَ عِرْقاً کُلُّهَا تَضْرِبُ فِی النَّسَبِ فَإِذَا وَقَعَتِ النُّطْفَهُ فِی الرَّحِمِ اضْطَرَبَتْ تِلْکَ الْعُرُوقُ تَسْأَلُ اللَّهَ الشُّبْهَهَ لَهَا فَهَذَا مِنْ تِلْکَ الْعُرُوقِ الَّتِی لَمْ یُدْرِکْهَا أَجْدَادُکَ وَ لَا أَجْدَادُ أَجْدَادِکَ خُذْ إِلَیْکَ ابْنَکَ فَقَالَتِ الْمَرْأَهُ فَرَّجْتَ عَنِّی یَا رَسُولَ اللَّهِ.(۱)امام باقر(علیه السلام) فرمودند: شخصی از انصار نزد پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) آمده و گفت: این شخص دختر عموی من و همسر من است و جز خیر از او سراغ ندارم و فرزندی برایم به دنیا آورده که چهره ای بسیار سیاه، بینی با سوراخ بزرگ، موی بسیار فرفری و دماغ پهن دارد که شبیهش را در دایی ها و پدرانم سراغ ندارم، حضرت رو به زن کرده فرمودند: چه می گویی؟ گفت: قسم به کسی که شما را به نبوت برانگیخت من به همسرم خیانت نکردم، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) مدتی کم سر به زیر انداخته و سپس به آسمان نگاه کردند و رو به مرد کرده فرمودند: ای مرد هیچ کسی نیست جز این که بین او و آدم نود و نه رگ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۶۱ ، الوافی ج ۲۳ ص ۱۴۰۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۰۳

(شایـد ژن منظور باشد) وجود دارد که همه آنها در نسل مؤثر است، پس هنگامی که نطفه در رحم قرار می گیرد، آن رگ ها به حرکت آمـده و از خـدا می خواهنـد نطفه به او شبیه شود و این فرزند تو از آن رگ هایی است که اجداد تو و اجداد اجداد تو آن را درک نکرده اند، فرزندت را بردار پس آن زن گفت: ای رسول خدا مشکل مرا حل کردی .

عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ رَجُلًا أَتَی بِامْرَأَتِهِ إِلَی عُمَرَ فَقَالَ إِنَّ امْرَأَتِی هَذِهِ سَوْدَاءُ وَ أَنَا أَسْوَدُ وَ إِنَّهَا وَلَدَتْ غُلَاماً أَبْیَضَ فَقَالَ لِمَنْ بِحَضْرَتِهِ مَا تَرَوْنَ فَقَالُوا نَرَی أَنْ تَرْجُمَهَا فَإِنَّهَا سَوْدَاءُ وَ زَوْجُهَا أَسْوَدُ وَ وَلَدُهَا أَبْیَضُ قَالَ فَجَاءَ أَمِیرُالْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) وَ قَدْ وُجِّهَ بِهَا لِتُرْجَمَ فَقَالَ مَا حَالُکُمَا فَحَدَّثَاهُ فَقَالَ لِلْأَسْوَدِ أَ تَتَّهِمُ امْرَأَتَکَ فَقَالَ لَا قَالَ فَأَتَیْتَهَا وَ هِیَ طَامِثٌ قَالَ قَدْ قَالَتْ لِی فِی لَیْلَهٍ مِنَ اللَّیَالِی إِنِّی طَامِثٌ فَظَنَنْتُ أَنَّهَا تَتَّقِی الْبَرْدَ فَوَقَعْتُ عَلَیْهَا فَقَالَ لِلْمَرْأَهِ هَلْ أَتَاکِ وَ أَنْتِ طَامِثٌ قَالَتْ نَعَمْ سَلْهُ قَدْ حَرَّجْتُ عَلَیْهِ وَ أَبَیْتُ قَالَ فَانْطَلِقَا فَإِنَّهُ ابْنُکُمَا وَ إِنَّمَا غَلَبَ الدَّمُ النُّطْفَهَ فَابْیَضَّ وَ لَوْ قَدْ تَحَرَّکَ اسْوَدَّ فَلَمَّا أَیْفَعَ اسْوَدَّ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شخصی به همراه همسرش نزد عمر بن خطاب آمد و گفت: من و زنم سیاه هستیم و همسرم فرزنـد سـفید زاییـده است، عمر به اطرافیان خود گفت: نظر شـما چیست؟ گفتند: او را سـنگسار کن (به خاطر زنا) چرا که او و شوهرش سیاه و فرزندش سفید است، پس امیرالمومنین(علیه السلام) آمدند و در حالی که آن زن به طرف سنگسار شدن می رفت، حضرت فرمودند: قضیه شما چیست؟ زن و شوهر ماجرا را گفتند، حضرت به مرد فرمودند: آیا او

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۶۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۰۴

را متهم به زنا می کنی؟ گفت: نه، حضرت فرمودند: در حال حیض با او جماع کردی؟ گفت: در شبی همسرم گفت من حیض هستم اما من فکر کردم به خاطر سرما و سختی غسل آن را گفته و با او جماع کردم، حضرت به زن فرمودند: با تو در حال حیض جماع کرد؟ گفت: بله از او بپرسید که من بر او سخت گرفته و از او امتناع کردم، حضرت به آن دو فرمودند: بروید که آن فرزند شماست چون خون بر نطفه غلبه پیدا کرده و سفید شده است پس اگر فرزند به حرکت افتد سیاه گردد و به بلوغ رسد سیاه می گردد .

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام) : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی إِذَا أَرَادَ أَنْ یَخْلُقَ خَلْقاً جَمَعَ کُلَّ صُورَهٍ بَیْنَهُ وَ بَیْنَ آدَمَ ثُمَّ خَلَقَهُ عَلَی صُورَهِ إِحْدَاهُنَّ فَلَا یَقُولَنَّ أَحَدٌ لِوَلَدِهِ هَذَا لَا یُشْبِهُنِی وَ لَا یُشْبِهُ شَیْئاً مِنْ آبَائِی.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال هنگامی که خواستار خلق مردم باشد تمام صورت های بین او و حضرت آدم را جمع می کند، پس کسی به فرزند خود نگوید این شبیه من نیست و شبیه هیچ کدام از پدرانم نیست.

رُوِیَ عَنِ الرِّضَا عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ لِرَجُلٍ مَا وُلِدَ لَکَ قَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَا عَسَی أَنْ یُولَدَ لِی إِمَّا غُلَاماً وَ إِمَّا جَارِیَهً قَالَ فَمَنْ یُشْبِهُ قَالَ یُشْبِهُ أُمَّهُ أَوْ أَبَاهُ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) لَا تَقُلْ هَکَذَا إِنَّ النُّطْفَهَ إِذَا اسْتَقَرَّتْ فِی الرَّحِمِ أَحْضَرَهَا اللَّهُ کُلَ نَسَبٍ بَیْنَهَا وَ بَیْنَ آدَمَ أَ مَا قَرَأْتَ هَذِهِ الْآیَهَ «فِی أَیِّ صُورَهٍ ما شاءَ رَکَّبَکَ(۲) » أَیْ فِیمَا بَیْنَکَ وَ بَیْنَ آدَمَ.(۳)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۴ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۰۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۰۵

۲- سوره انفطار آیه ۸

۳- بحار الأنوار ج ۷ ص ۹۴

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) به شخصی فرمودند: چه فرزندی برایت متولد شده؟ گفت: ای رسول خدا فرزندم جز این نیست که پسر باشد یا دختر، حضرت فرمودند: شبیه چه کسی است؟ گفت: یا شبیه مادرش است یا پدر، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: این گونه نگو نطفه هنگامی که در رحم قرار گیرد خداوند برای آن نطفه همه نسب های بین او و حضرت آدم را حاضر می کند، آیا این آیه را نخواندی (در هر صورتی بخواهد تو را شکل می دهد) در هر صورتی بخواهد تو را شکل می دهد یعنی آنچه بین تو و حضرت آدم است .عَنْ مَالِکِ بْنِ الْحُوَیْرِثِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ یَخْلُقَ النَّسَمَهَ فَجَامَعَ الرَّجُلُ الْمَرْأَهَ طَارَ مَاؤُهُ فِی کُلِّ عِرْقٍ وَ عَصَبٍ مِنْهَا فَإِذَا کَانَ الْیَوْمُ السَّابِعُ أَحْضَرَ اللَّهُ لَهُ کُلَّ عِرْقٍ بَیْنَهُ وَ بَیْنَ آدَمَ ثُمَّ قَرَأَ «فِی أَیِّ صُورَهٍ ما شاءَ رَکَّبَک(۱) ». (۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هنگامی که خداوند اراده کند فردی را بیافریند، مرد با زن جماع کرده و آب او به سرعت در تمام رگ ها و عصب ها وارد می شود پس در روز هفتم خداوند هر رگی بین او و حضرت آدم است را برای خلقت آن فرد حاضر کند سپس این آیه را قرائت کردند: (در هر صورتی بخواهد تو را شکل می دهد).

۱- سوره انفطار آیه ۸

۲- بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۸۵

راه پسر شدن فرزند

عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ رَفَعَهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) مَنْ كَانَ لَهُ حَمْلٌ فَنَوَى أَنْ يُسَمِّيَهُ مُحَمَّداً أَوْ عَلِيّاً وُلِدَ لَهُ غُلَام. (۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که بچه ای را در شکم همسرش داشته باشد و نیت کند که اسمش را محمد یا علی بگذارد، فرزند او پسر می شود.

عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَحْمَدَ الْمِنْقَرِيِّ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: إِذَا كَانَ بِامْرَأَةِ أَحَدِكُمْ حَبَلٌ فَأَتَى عَلَيْهَا أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ فَلْيَسْتَقْبِلْ بِهَا الْقِبْلَةَ وَ لْيَقْرَأْ آيَةَالْكُرْسِيِ وَ لْيَضْرِبْ عَلَى جَنْبِهَا وَ لْيَقُلِ اللَّهُمَّ إِنِّي قَدْ سَمَّيْتُهُ مُحَمَّداً فَإِنَّهُ يَجْعَلُهُ غُلَاماً فَإِنْ وَفَى بِالاسْمِ بَارَكَ اللَّهُ لَهُ فِيهِ وَ إِنْ رَجَعَ عَنِ الِاسْمِ كَانَ لِلَّهِ فِيهِ الْخِيَارُ إِنْ شَاءَ أَخَذَهُ وَ إِنْ شَاءَ تَرَكَهُ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر همسرتان باردار بود و چهارماه بر او گذشت، او را رو به روی قبله قرار دهد و آیه الکرسی را خوانده و دست خود را بر پهلوی او قرار دهد و بگوید: خدایا من اسم او را محمد گذاشتم، پس خداوند به او پسری عطا کند و اگر وفای به اسم کند و تغییر ندهد، خداوند در فرزند برکت قرار دهد و اگر تغییر دهد اختیار با خداست که پدر را مجازات کند یا رها کند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۲ ، عده الداعی ص ۸۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۱ ، مکارم الأخلاق ص ۲۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۶

مِنْ كِتَابِ نَوَادِرِ الْحِكْمَهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: دَخَلَ رَجُلٌ عَلَیْهِ فَقَالَ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وُلِدَ لِی ثَمَانُ بَنَاتٍ رَأْسٌ عَلَی رَأْسٍ وَ لَمْ أَرَ قَطُّ ذَکَراً فَادْعُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ یَرْزُقَنِی ذَکَراً فَقَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) إِذَا أَرَدْتَ الْمُوَاقَعَهَ وَ قَعَدْتَ مَقْعَدَ الرَّجُلِ مِنَ الْمَرْأَهِ فَضَعْ یَدَکَ الْیُمْنَی عَلَی یَمِینِ سُرَّهِ الْمَرْأَهِ وَ اقْرَأْ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِی لَیْلَهِ الْقَدْرِ سَبْعَ مَرَّاتٍ ثُمَّ وَاقِعْ أَهْلَکَ فَإِنَّکَ تَرَی مَا تُحِبُّ وَ إِذَا تَبَیَّنَتِ الْحَمْلَ فَمَتَی مَا انْقَلَبَتْ مِنَ اللَّیْلِ فَضَعْ یَدَکَ الْیُمْنَی عَلَی یَمِینِ سُرَّتِهَا وَ اقْرَأْ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ قَالَ الرَّجُلُ فَفَعَلْتُ ذَلِکَ فَوُلِدَ لِی سَبْعٌ ذُکُورٌ رَأْسٌ عَلَی رَأْسٍ وَ قَدْ فَعَلَ ذَلِکَ غَیْرُ وَاحِدٍ فَرُزِقُوا ذُکُوراً.(۱)

راوی گوید: شخصی بر امام صادق(علیه السلام) وارد شد و عرض کرد: ای پسر رسول خدا من هشت دختر پشت سر هم دارم و پسری ندارم از خداوندبخواهید که پسری به من بدهد، حضرت فرمودند: هنگامی که می خواهی جماع کنی و حالت آن را به خود گرفته ای دست راست خود را بر سمت راست ناف همسرت بگذار و هفت مرتبه سوره قدر را بخوان و بعد جماع کن پس آن چه خواهی را می بینی و زمانی که بارداری آشکار شد هنگام شب دست راست خود را بر سمت راست ناف او بگذار و هفت مرتبه سوره قدر را بخوان، شخص گوید این کار را کردم و دارای هفت پسر پشت سر هم شدم و دیگران هم انجام دادند و پسردار شدند.

لِطَلَبِ الْوَلَدِ الذَّکَرِ: لِیَکْتُبْ عَلَی بَطْنِ الْحَامِلَهِ قَبْلَ أَرْبَعَهِ أَشْهُرٍ: «یا زَکَرِیَّا إِنَّا نُبَشِّرُکَ بِغُلامٍ اسْمُهُ یَحْیی لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِیًّا (۲)» وَ لِیَنْوِ تَسْمِیَتَهُ مُحَمَّداً أَوْ عَلِیّاً.(۳)

۱- مکارم الأخلاق ص ۲۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۴ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۸۶

۲- سوره مریم آیه ۷

۳- زاد المعاد ص ۵۵۸

برای پسر شدن فرزند این آیه شریفه بر شکم زن باردار قبل از چهارماهگی نوشته شود (یا زَکَرِیَّا إِنَّا نُبَشِّرُکَ بِغُلامٍ اسْمُهُ یَحْیی لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِیًّا (۱)) و باید نیت کند اسم بچه را محمد یا علی بگذارد .

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدٍ قَالَ: کُنْتُ أَنَا وَ ابْنُ غَیْلَانَ الْمَدَائِنِیُّ دَخَلْنَا عَلَی أَبِی الْحَسَنِ الرِّضَا(علیه السلام) فَقَالَ لَهُ ابْنُ غَیْلَانَ أَصْلَحَکَ اللَّهُ بَلَغَنِی أَنَّهُ مَنْ کَانَ لَهُ حَمْلٌ فَنَوَی أَنْ یُسَمِّیَهُ مُحَمَّداً وُلِدَ لَهُ غُلَامٌ فَقَالَ مَنْ کَانَ لَهُ حَمْلٌ فَنَوَی أَنْ یُسَمِّیَهُ عَلِیّاً وُلِدَ لَهُ غُلَامٌ ثُمَّ قَالَ عَلِیٌّ مُحَمَّدٌ وَ مُحَمَّدٌ عَلِیٌّ شَیْئاً وَاحِداً قَالَ أَصْلَحَکَ اللَّهُ إِنِّی خَلَّفْتُ امْرَأَتِی وَ بِهَا حَبَلٌ فَادْعُاللَّهَ أَنْ یَجْعَلَهُ غُلَاماً فَأَطْرَقَ إِلَی الْأَرْضِ طَوِیلًا ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ لَهُ سَمِّهِ عَلِیّاً فَإِنَّهُ أَطْوَلُ لِعُمُرِهِ فَدَخَلْنَا مَکَّهَ فَوَافَانَا کِتَابٌ مِنَ الْمَدَائِنِ أَنَّهُ قَدْ وُلِدَ لَهُ غُلَامٌ.(۲)

راوی گوید: من و ابن غیلان نزد امام رضا(علیه السلام) رفتیم و ابن غیلان به حضرت عرضه داشت: خداوند امر شما را اصلاح کند به من خبر رسیده که اگر شخصی فرزندی در شکم داشته باشد و نیت کند اسم او را محمد بگذارد فرزندش پسر شود، حضرت فرمودند: اگر شخصی فرزندی در شکم داشته باشد و نیت کند اسم او را علی بگذارد فرزندش پسر گردد سپس فرمودند: محمد(صلی الله علیه و اله) علی(علیه السلام) است و علی(علیه السلام) محمد(صلی الله علیه و اله) است، راوی گوید: خداوند امر شما را اصلاح کند من زن بارداری دارم دعا کنید فرزندم پسر گردد، حضرت سر به زیر افکندند و به زمین نگاه کردند سپس سر خود را بالا آوردند و فرمودند: اسم او را علی بگذار که موجب طولانی شدن عمرش می شود، پس داخل مکه شدیم و نامه ای از مدائن به ما رسید که خبر داد پسردار شده ام.

۱- سوره مریم آیه ۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۶

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: مَا مِنْ رَجُلٍ یُحْمَلُ لَهُ حَمْلٌ فَیَنْوِی أَنْ یُسَمِّیَهُ مُحَمَّداً إِلَّا کَانَ ذَکَراً إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ قَالَ هَاهُنَا ثَلَاثَهٌ کُلُّهُمْ مُحَمَّدٌ مُحَمَّدٌ مُحَمَّدٌ وَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فِی حَدِیثٍ آخَرَ یَأْخُذُ بِیَدِهَا وَ یَسْتَقْبِلُ بِهَا الْقِبْلَهَ عِنْدَ الْأَرْبَعَهِ الْأَشْهُرِ وَ یَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّی سَمَّیْتُهُ مُحَمَّداً وُلِدَ لَهُ غُلَامٌ وَ إِنْ حَوَّلَ اسْمَهُ أُخِذَ مِنْهُ.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هیچ مردی نیست که بچه ای را در شکم مادر داشته باشد و نیت کند که اسم او را محمد بگذارد جز اینکه فرزند او پسر شود اگر خداوند بخواهد و در این جا امام(علیه السلام) سه بار کلمه محمد را به زبان آوردند و در حدیث دیگر حضرت فرمودند: مرد همسر خود را در چهارماهگی رو به قبله ایستاده قرار دهد و دعا کند: اللَّهُمَّ إِنِّی سَمَّیْتُهُ مُحَمَّداً

برای او پسری به دنیا بیاید و اگر اسمش را عوض کند مجازات می شود.

دعا تغییر دهنده جنسیت فرزند

قَالَ الْبَزَنْطِیُ : وَ سَأَلْتُهُ أَنْ یَدْعُوَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لِامْرَأَهٍ مِنْ أَهْلِنَا بِهَا حَمْلٌ. قَالَ فَقَالَ الرِّضَا (علیه السلام): الدُّعَاءُ مَا لَمْ یَمْضِ أَرْبَعَهُ أَشْهُرٍ فَقُلْتُ لَهُ: إِنَّمَا لَهَا أَقَلُّ مِنْ هَذَا. فَدَعَا لَهَا ثُمَّ قَالَ: إِنَّ النُّطْفَهَ تَکُونُ فِی الرَّحِمِ ثَلَاثِینَ یَوْماً وَ تَکُونُ عَلَقَهً ثَلَاثِینَ یَوْماً وَ تَکُونُ مُضْغَهً ثَلَاثِینَ یَوْماً وَ تَکُونُ مُخَلَّقَهً وَ غَیْرَ مُخَلَّقَهٍ ثَلَاثِینَ یَوْماً فَإِذَا تَمَّتِ الْأَرْبَعَهُ أَشْهُرٍ بَعَثَ اللَّهُ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی إِلَیْهَا مَلَکَیْنِ خَلَّاقَیْنِ یُصَوِّرَانِهِ وَ یَکْتُبَانِ رِزْقَهُ وَ أَجَلَهُ وَ شَقِیّاً أَوْ سَعِیداً.(۲)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) خواستم برای یکی از زنان خانواده که باردار است دعا کنند تا پسر شود، حضرت فرمودند: دعا تا زمانی است که چهار ماه نگذرد،

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۶

۲- قرب الإسناد ص ۳۵۳ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۴۲

عرضه داشت: کمتر از این مقدار است، پس حضرت برای او دعا کردند سپس فرمودند: نطفه در رحم ۳۰ روز می باشد و ۳۰ روز به صورت خون جامد و ۳۰ روز به صورت تکه ای گوشت و ۳۰ روز به صورت اعضای کامل یا ناقص باشد، هنگام کامل شدن چهار ماه خداوند دو فرشته خلقکننده را مبعوث می کند که شکل دهنده او بوده و رزق و زمان مرگ و سعادتمند یا شقاوتمند بودن وی را ثبت می کنند.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ أَوْ غَيْرِهِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) جُعِلْتُ فِدَاكَ الرَّجُلُ يَدْعُو لِلْحُبْلَى أَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ مَا فِي بَطْنِهَا ذَكَراً سَوِيّاً قَالَ يَدْعُو مَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ أَرْبَعَهِ أَشْهُرٍ فَإِنَّهُ أَرْبَعِينَ لَيْلَهً نُطْفَهٌ وَ أَرْبَعِينَ لَيْلَهً عَلَقَهٌ وَ أَرْبَعِينَ لَيْلَهً مُضْغَهٌ فَذَلِكَ تَمَامُ أَرْبَعَهِ أَشْهُرٍ ثُمَّ يَبْعَثُ اللَّهُ مَلَكَيْنِ خَلَّاقَيْنِ فَيَقُولَانِ يَا رَبِّ مَا نَخْلُقُ ذَكَراً أَمْ أُنْثَى شَقِيّاً أَوْ سَعِيداً فَيُقَالُ ذَلِكَ الحديث .(۱)

راوی گوید: به امام باقر(علیه السلام) عرض کردم: فدایت شوم شخصی برای زن باردار دعا می کند که فرزندش پسر و سالم باشد، حضرت فرمودند: دعا تا زمان چهارماهگی است، همانا چهل شب مربوط به تشکیل نطفه و چهل شب برای خون جامد شدن و چهل شب برای تکه گوشت شدن خواهد بود که چهار ماه کامل می گردد، سپس خداوند دو ملک خلق کننده را مبعوث می کند و آن دو می گویند: پروردگارا چه خلق کنیم پسر یا دختر، شقاوتمند یا سعادتمند، پس گفته می شود.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۶ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۴۱ ، هدایه الأمه ج ۳ ص ۱۲۶

عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) قَالَ: تَحَوَّلُ النُّطْفَهُ فِی الرَّحِمِ أَرْبَعِینَ یَوْماً فَمَنْ أَرَادَ أَنْ یَدْعُوَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَفِی تِلْکَ الْأَرْبَعِینَ قَبْلَ أَنْ تُخْلَقَ ثُمَّ یَبْعَثُ اللَّهُ مَلَکَ الْأَرْحَامِ فَیَأْخُذُهَا فَیَصْعَدُ بِهَا إِلَی اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَیَقِفُ مِنْهُ حَیْثُ یَشَاءُ اللَّهُ فَیَقُولُ یَا إِلَهِی أَ ذَکَرٌ أَمْ أُنْثَی فَیُوحِی اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَا یَشَاءُ وَ یَکْتُبُالْمَلَکُ ثُمَّ یَقُولُ یَا إِلَهِی أَ شَقِیٌّ أَمْ سَعِیدٌ فَیُوحِی اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ ذَلِکَ مَا یَشَاءُ وَ یَکْتُبُ الْمَلَکُ فَیَقُولُ إِلَهِی کَمْ رِزْقُهُ وَ مَا أَجَلُهُ ثُمَّ یَکْتُبُهُ وَ یَکْتُبُ کُلَّ شَیْ ءٍ یُصِیبُهُ فِی الدُّنْیَا بَیْنَ عَیْنَیْهِ ثُمَّ یَرْجِعُ بِهِ فَیَرُدُّهُ فِی الرَّحِمِ فَذَلِکَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَ « ما أَصابَ مِنْ مُصِیبَهٍ فِی الْأَرْضِ وَ لا فِی أَنْفُسِکُمْ إِلَّا فِی کِتابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَها(۱) » .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: تغییر نطفه در رحم در طول چهل روز است پس هر کس خواسته ای نسبت به جنس فرزند از خداوند دارد در این ایام است قبل از اینکه فرزند خلق شود، سپس خداوند فرشته رحم ها را برانگیزد و نطفه را گرفته و به بالا نزد پروردگار برده و در پیشگاه خداوند گوید: پسر باشد یا دختر؟ پس خداوند هر چه خواهد به او وحی کند و فرشته آن را ثبت می کند سپس می گوید: پروردگارا سعادتمند باشد یا شقاوتمند پس خداوند هر چه خواهد به او وحی کند و فرشته ثبت گرداند، سپس گوید: خدایا رزقش و عمرش چقدر باشد؟ سپس آن را و دیگر چیزهایی که در دنیا به او می رسد را ثبت کرده و بر می گردد و نطفه را در رحم قرار می دهد و این مطابق فرمایش

۱- سوره حدید آیه ۲۲

۲- علل الشرائع ج ۱ ص ۹۵ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۴۱ ، البرهان ج ۵ ص ۲۹۹

خداوند است: «ما أَصابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِی الْأَرْضِ وَ لا فِی أَنْفُسِکُمْ إِلَّا فِی کِتابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَها» .

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: کُنْتُ عِنْدَ أَبِی الْحَسَنِ(علیه السلام) حَيْثُ دَخَلَ عَلَيْهِ دَاوُدُ الرَّقِّیُّ فَقَالَ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ إِنَّ النَّاسَ يَقُولُونَ إِذَا مَضَی لِلْحَامِلِ سِتَّةُأَشْهُرٍ فَقَدْ فَرَغَ اللَّهُ مِنْ خِلْقَتِهِ فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ (علیه السلام) يَا دَاوُدُ ادْعُ وَ لَوْ بِشِقِّ الصَّفَا فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ أَیُّ شَیْ ءٍ الصَّفَا قَالَ مَا يَخْرُجُ مَعَ الْوَلَدِ فَإِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ ما يَشاءُ.(۱)

راوی گوید: نزد امام کاظم(علیه السلام) بودم که داود رِقّی وارد شد و گفت: فدایتان گردم مردم می گویند: اگر شش ماه از زن باردار بگذرد خداوند از خلقتش فارغ گشته است، حضرت فرمودند: ای داود دعا کن اگر چه در حال جدا شدن صفا باشد، گفتم: فدایتان گردم صفا چیست؟ فرمودند: آن چه که با فرزند از شکم خارج می شود همانا خداوند هر چه خواهد کند .

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْجَهْمِ قَالَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا(علیه السلام) يَقُولُ قَالَ أَبُوجَعْفَرٍ(علیه السلام)إِنَّ النُّطْفَةَ تَکُونُ فِی الرَّحِمِ أَرْبَعِينَ يَوْماً ثُمَّ تَصِيرُ عَلَقَةً أَرْبَعِينَ يَوْماً ثُمَّ تَصِيرُ مُضْغَةً أَرْبَعِينَ يَوْماً فَإِذَا کَمَلَ أَرْبَعَهُ أَشْهُرٍ بَعَثَ اللَّهُ مَلَکَيْنِ خَلَّاقَيْنِ فَيَقُولَانِ يَا رَبِّ مَا تَخْلُقُ ذَکَراً أَوْ أُنْثَی فَيُؤْمَرَانِ فَيَقُولَانِ يَا رَبِّ شَقِيّاً أَوْ سَعِيداً فَيُؤْمَرَانِ فَيَقُولَانِ يَا رَبِّ مَا أَجَلُهُ وَ مَا رِزْقُهُ وَ کُلُّ شَیْ ءٍ مِنْ حَالِهِ وَ عَدَّدَ مِنْ ذَلِکَ أَشْيَاءَ وَ يَکْتُبَانِ الْمِيثَاقَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ فَإِذَا أَکْمَلَ اللَّهُ لَهُ الْأَجَلَ بَعَثَ اللَّهُ مَلَکاً فَزَجَرَهُ زَجْرَهً فَيَخْرُجُ وَ قَدْ نَسِیَ الْمِيثَاقَ فَقَالَ الْحَسَنُ بْنُ

۱- معانی الأخبار ص ۴۰۵ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۴۱ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۷۱

الْجَهْمِ فَقُلْتُ لَهُ أَ فَيَجُوزُ أَنْ يَدْعُوَ اللَّهَ فَيُحَوِّلَ الْأُنْثَى ذَكَراً وَ الذَّكَرَ أُنْثَى فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ ما يَشاءُ.(۱)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) شنیدم که فرمودند: امام باقر(علیه السلام) فرمودند: نطفه چهل روز در رحم می ماند، سپس چهل روز خون جامد باشد، سپس چهل روز تبدیل به تکه گوشت گردد و هنگامی که چهار ماهکامل شود خداوند دو فرشته خلق کننده را مبعوث می کند، آن دو می گویند: پروردگارا پسر خلق می کنی یا دختر؟ پس به آن ها امر می شود، می گویند: پروردگارا شقاوتمند باشد یا سعادتمند؟ پس به آنان امر شود، می گویند: پروردگارا مدت عمر و میزان رزق چه باشد؟ و آن چه مربوط به او باشد را ذکر می کنند و عهدی را که در عالم میثاق (ذرّ) داشته را در پیشانی او ثبت می کنند، پس هنگامی که خداوند عمر او را تعیین کرد فرشته ای را مبعوث می کند و بر طفل فریادی زند و او از شکم خارج گردد در حالی که میثاق خود را فراموش کرده است، راوی پرسید: آیا می شود در درگاه خداوند دعا کرد تا دختر پسر شود و پسر دختر؟ حضرت فرمودند: خداوند هر چه خواهد کند .

علت پسر یا دختر شدن فرزند

فِی الْخَبَرِ وَ قَدْ سُئِلَ عَنِ الْوَلَد فَقَالَ: مَاءُ الرَّجُلِ أَبْیَضُ وَ مَاءُ الْمَرْأَهِ أَصْفَرُ فَإِذَا اجْتَمَعَا فَعَلَا مَنِیُّ الرَّجُلِ مَنِیَّ الْمَرْأَهِ وَلَدَتْ ذَکَراً بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَی وَ إِذَا عَلَا مَنِیُّ الْمَرْأَهِ مَنِیَّ الرَّجُلِ وَلَدَتْ أُنْثَی بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَی .(۲)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۳ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۱۴۲ ، البرهان ج ۴ ص ۱۷

۲- مجمع البحرین ج ۳ ص ۱۶۵ ، بحارالانوار ج ۵۷ ص ۳۳۹

یکی از علمای یهودی از پیامبر(صلی الله علیه و اله) در مورد فرزند سوال کرد، پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: نطفه مرد سفید و از زن زرد رنگ است پس زمانی که این دو جمع شوند و نطفه مرد بر نطفه زن غلبه پیدا کند فرزند پسر می شود و اگر بر عکس باشد فرزند دختر می گردد .عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: إِنَّ يَهُودِيّاً جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَسْأَلُكَ عَنْ شَيْ ءٍ لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا نَبِيٌّ قَالَ وَ مَا هُوَ قَالَ عَنْ شَبَهِ الْوَلَدِ أَبَاهُ وَ أُمَّهُ قَالَ مَاءُ الرَّجُلِ أَبْيَضُ غَلِيظٌ وَ مَاءُ الْمَرْأَةِ أَصْفَرُ رَقِيقٌ فَإِذَا عَلَا مَاءُ الرَّجُلِ مَاءَ الْمَرْأَةِ كَانَ الْوَلَدُ ذَكَراً بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مِنْ قِبَلِ ذَلِكَ يَكُونُ الشَّبَهُ وَ إِذَا عَلَا مَاءُ الْمَرْأَةِ مَاءَ الرَّجُلِ خَرَجَ الْوَلَدُ أُنْثَى بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى وَ مِنْ قِبَلِ ذَلِكَ يَكُونُ الشَّبَهُ الْخَبَر(۱)

راوی گوید: یک یهودی به نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: ای محمد از تو چیزی بپرسم که جز پیامبر آن را نمی داند؟ پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آن چیست؟ گفت: چگونگی شباهت فرزند به پدر و مادر، حضرت فرمودند: آب مرد سفید و غلیظ است و آب زن زرد و رقیق پس اگر آب مرد بر آب زن غلبه کند فرزند به اذن خدا پسر گشته و شبیه به مرد شود و اگر آب زن بر آب مرد غلبه کند فرزند به اذن خدا دختر شده و شبیه به زن گردد .

منشأ تشکیل فرزند در بدن مرد

عَنْ أَبِي يَحْيَى الْوَاسِطِيِّ رَفَعَهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الْوَلَدُ يَكُونُ مِنَ الْبَيْضَةِ الْيُسْرَى . (۲)

۱- علل الشرایع ج ۱ ص ۹۶، الإحتجاج ج ۱ ص ۵۰، بحارالأنوار ج ۹ ص ۲۹۳

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۱۵۲، وسائل الشیعه ج ۲۹ ص ۳۱۲، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۷ ص ۳۱۵

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: فرزند از بیضه چپ مرد تشکیل می شود .

فرزند از مرد است یا زن ؟

قَالَ العَسکَری (علیه السلام) : ...فَأَخْبِرْنِی یَا مُحَمَّدُ الْوَلَدُ یَکُونُ مِنَ الرَّجُلِ أَوْ مِنَ الْمَرْأَهِ فَقَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) أَمَّا الْعِظَامُ وَ الْعَصَبُ وَ الْعُرُوقُ فَمِنَ الرَّجُلِ وَ أَمَّا اللَّحْمُ وَ الدَّمُ وَ الشَّعْرُ فَمِنَ الْمَرْأَهِ قَالَ صَدَقْت .(۱)

امام عسگری(علیه السلام) در ضمن حدیثی سوالات یک یهودی از پیامبر(صلی الله علیه و اله) را نقل می کنند از جمله یهودی گوید: ای محمد(صلی الله علیه و اله) فرزند از مرد است یا زن؟ حضرت فرمودند: استخوان و عصب و رگها از مرد است و گوشت و خون و مو از زن، یهودی گفت: درست گفتی.

عَنْ الْقَاسِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ : مَرَّ یَهُودِیٌّ بِرَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَهُوَ یُحَدِّثُ أَصْحَابَهُ قَالَ : فَقَالَتْ قُرَیْشٌ : یَا یَهُودِیُّ إِنَّ هَذَا یَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِیٌّ فَقَالَ : لَأَسْأَلَنَّهُ عَنْ شَیْ ءٍ لَا یَعْلَمُهُ إِلَّا نَبِیٌّ قَالَ : فَجَاءَ حَتَّی جَلَسَ ثُمَّ قَالَ : یَا مُحَمَّدُ مِمَّ یُخْلَقُ الْإِنْسَانُ ؟ قَالَ : یَا یَهُودِیُّ مِنْ کُلٍّ یُخْلَقُ : مِنْ نُطْفَهِ الرَّجُلِ وَمِنْ نُطْفَهِ الْمَرْأَهِ فَأَمَّا نُطْفَهُ الرَّجُلِ فَنُطْفَهٌ غَلِیظَهٌ مِنْهَا الْعَظْمُ وَالْعَصَبُ وَأَمَّا نُطْفَهُ الْمَرْأَهِ فَنُطْفَهٌ رَقِیقَهٌ مِنْهَا اللَّحْمُ وَالدَّمُ فَقَامَ الْیَهُودِیُّ فَقَالَ : هَکَذَا کَانَ یَقُولُ مَنْ قَبْلَک .(۲)

راوی گوید: یک نفر یهودی از کنار پیامبر(صلی الله علیه و اله) گذشت در حالی که مشغول صحبت با یارانشان بودند، قریش گفتند: ای یهودی این شخص اذعان دارد که

۱- الإحتجاج ج ۱ ص ۴۳ ، البرهان ج ۱ ص ۲۹۰ ، تفسیر المنسوب إلی الإمام العسگری (علیه السلام) ص ۴۵۳

۲- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۷ ص ۴۳۷ ، السنن الکبری ج ۵ ص ۳۳۹

پیامبر است، یهودی گفت: از او سوالی می کنم که جزپیامبر نمی داند، آمد و نشست سپس گفت: ای محمد انسان از چه چیزی خلق شده است؟ حضرت فرمودند: از نطفه مرد و نطفه زن، نطفه مرد غلیظ است و استخوان و عصب از آن تشکیل می شود و نطفه زن رقیق است و گوشت و خون از آن ایجاد می شود، یهودی برخواست و گفت: پیامبران گذشته همین را می گفتند.

نشانه فرزند دار شدن یا نشدن

قَالَ العَسکَرِی (علیه السلام) : ... یَا مُحَمَّدُ فَأَخْبِرْنِی عَمَّنْ لَا یُولَدُ لَهُ وَ مَنْ یُولَدُ لَهُ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) إِذَا مَغَرَتِ النُّطْفَهُ لَمْ یُولَدْ لَهُ أَیْ إِذَا حَمِرَتْ وَ کَدِرَتْ فَإِذَا کَانَتْ صَافِیَهً وُلِدَ لَهُ .(۱)

یک یهودی از پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) سوال کرد: چه کسی فرزند دار نمی شود و چه کسی می شود؟ پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر نطفه مرد قرمز و تیره باشد فرزند دار نمی شود و اگر صاف باشد، فرزند دار می شود .

سیر تغییرات نطفه در رحم و به وجود آمدن فرزند

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا أَرَادَ أَنْ یَخْلُقَ النُّطْفَهَ الَّتِی مِمَّا أَخَذَ عَلَیْهَا الْمِیثَاقَ فِی صُلْبِ آدَمَ أَوْ مَا یَبْدُو لَهُ فِیهِ وَ یَجْعَلَهَا فِی الرَّحِمِ حَرَّکَ الرَّجُلَ لِلْجِمَاعِ وَ أَوْحَی إِلَی الرَّحِمِ أَنِ افْتَحِی بَابَکِ حَتَّی یَلِجَ فِیکِ خَلْقِی وَ قَضَائِیَ النَّافِذُ وَ قَدَرِی فَتَفْتَحُ الرَّحِمُ بَابَهَا فَتَصِلُ النُّطْفَهُ إِلَی الرَّحِمِ فَتَرَدَّدُ فِیهِ أَرْبَعِینَ یَوْماً ثُمَّ تَصِیرُ عَلَقَهً أَرْبَعِینَ یَوْماً ثُمَّ تَصِیرُ مُضْغَهً أَرْبَعِینَ یَوْماً ثُمَّ تَصِیرُ لَحْماً تَجْرِیفِیهِ عُرُوقٌ مُشْتَبِکَهٌ ثُمَّ یَبْعَثُ اللَّهُ مَلَکَیْنِ خَلَّاقَیْنِ یَخْلُقَانِ فِی الْأَرْحَامِ مَا یَشَاءُ اللَّهُ فَیَقْتَحِمَانِ فِی بَطْنِ

۱- الإحتجاج ج ۱ ص ۴۳ ، البرهان ج ۱ ص ۲۹۰ ، تفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری (علیه السلام) ص ۴۵۳

الْمَرْأَهِ مِنْ فَمِ الْمَرْأَهِ فَيَصِـلَانِ إِلَى الرَّحِمِ وَ فِيهَا الرُّوحُ الْقَدِيمَهُ الْمَنْقُولَهُ فِي أَصْلَابِ الرِّجَالِ وَ أَرْحَامِ النِّسَاءِ فَيَنْفُخَانِ فِيهَا رُوحَ الْحَيَاهِ وَ الْبَقَاءِ وَ يَشُقَّانِ لَهُ السَّمْعَ وَ الْبَصَرَ وَ جَمِيعَ الْجَوَارِحِ وَ جَمِيعَ مَا فِي الْبَطْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ ثُمَّ يُوحِي اللَّهُ إِلَى الْمَلَكَيْنِ اكْتُبَا عَلَيْهِ قَضَائِي وَ قَدَرِي وَ نَافِذَ أَمْرِي وَ اشْتَرِطَا لِيَ الْبَدَاءَ فِيمَا تَكْتُبَانِ فَيَقُولَانِ يَا رَبِّ مَا نَكْتُبُ فَيُوحِي اللَّهُ إِلَيْهِمَا أَنِ ارْفَعَا رَءُوسَكُمَا إِلَى رَأْسِ أُمِّهِ فَيَرْفَعَانِ رُءُوسَهُمَا فَإِذَا اللَّوْحُ يَقْرَعُ جَبْهَهَ أُمِّهِ فَيَنْظُرَانِ فِيهِ فَيَجِدَانِ فِي اللَّوْحِ صُورَتَهُ وَ زِينَتَهُ وَ أَجَلَهُ وَ مِيثَاقَهُ شَقِيّاً أَوْ سَعِيداً وَ جَمِيعَ شَأْنِهِ قَالَ فَيُمْلِي أَحَدُهُمَا عَلَى صَاحِبِهِ فَيَكْتُبَانِ جَمِيعَ مَا فِي اللَّوْحِ وَ يَشْتَرِطَانِ الْبَدَاءَ فِيمَا يَكْتُبَانِ ثُمَّ يَخْتِمَانِ الْكِتَابَ وَ يَجْعَلَانِهِ بَيْنَ عَيْنَيْهِ ثُمَّ يُقِيمَانِهِ قَائِماً فِي بَطْنِ أُمِّهِ قَالَ فَرُبَّمَا عَتَا فَانْقَلَبَ وَ لَا يَكُونُ ذَلِكَ إِلَّا فِي كُلِّ عَاتٍ أَوْ مَارِدٍ وَ إِذَا بَلَغَ أَوَانُ خُرُوجِ الْوَلَدِ تَامّاً أَوْ غَيْرَ تَامٍّ أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى الرَّحِمِ أَنِ افْتَحِي بَابَكِ حَتَّى يَخْرُجَ خَلْقِي إِلَى أَرْضِي وَ يَنْفُذَ فِيهِ أَمْرِي فَقَدْ بَلَغَ أَوَانُ خُرُوجِهِ قَالَ فَيَفْتَحُ الرَّحِمُ بَابَ الْوَلَدِ فَيَبْعَثُ اللَّهُ إِلَيْهِ مَلَكاً يُقَالُ لَهُ زَاجِرٌ فَيَزْجُرُهُ زَجْرَهً فَيَفْزَعُ مِنْهَا الْوَلَدُ فَيَنْقَلِبُ فَيَصِيرُ رِجْلَاهُ فَوْقَ رَأْسِهِ وَ رَأْسُهُ فِي أَسْفَلِ الْبَطْنِ لِيُسَهِّلَ اللَّهُ عَلَى الْمَرْأَهِ وَ عَلَى الْوَلَدِ الْخُرُوجَ قَالَ فَإِذَا احْتُبِسَ زَجَرَهُ الْمَلَكُ زَجْرَهً أُخْرَى فَيَفْزَعُ مِنْهَا فَيَسْقُطُ الْوَلَدُ إِلَى الْأَرْضِ بَاكِياً فَزِعاً مِنَ الزَّجْرَهِ.(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که خداوند بخواهد نطفه ای را که در صلب آدم از آن میثاق و پیمان گرفته یا نطفه ای که سقط می گردد و در رحم قرار می دهد را خلق کند، مرد را به قصد جماع به حرکت وا می دارد و به رحم

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۵ ، البرهان ج ۴ ص ۱۸ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۴۵

وحی می کنـد که ورودی خود را بـاز کن تا خلق من و قضای حتمی و قَدَر من در آن داخل شود، پس رحم باز کرده و نطفه وارد می شود و در آن چهل روز می ماند و در چهل روز دوم تبدیل به علقه (قطعه جامد خونی بعد از منی) و چهل روز بعدی تبـدیل به مضـغه (قطعه ای گوشت قرمز رنگ) بعـد از آن تبدیل به گوشتی می شود که رگهای شـبکه ای در آن جریان دارد، سپس خداوند دو فرشـته ای که هر چه را بخواهد خلق می کنند را بر می انگیزد پس با قوت و سختی از دهان زن وارد شکم و بعـد رحم می شونـد و در آنجـا یـک روحی است که از صـلب هـای مردان و رحم هـای زنان منتقل گشـته است، پس از روح حیات و بقاء در آن نطفه می دمنـد و برای او گوش و چشم و همه اعضا و آنچه در شـکم است را به اذن خـدا ایجاد می کنند، سپس خداوند به آن دو فرشـته وحی می کند قضا و قدر و امر نافذم را بر او بنویس و بداء (تغییر درامور ثبت شده) را در آنچه می نویسـید برایم قرار دهید، آن دو گویند: پروردگارا چه بنویسـیم؟ پس خداوند به آنها وحی می کند سـرهایتان را به سـمت سر مادرش بالا بیاوریـد، بالا آورده می بیننـد که لوحی به پیشانی مادر برخورد می کنـد در آن نگاه کرده و صورت و زینت و عمر و میثاق فرزند در عالم ذر، شقاوتمند بودن یا سعادتمند بودن و همه شئون او را در می یابند و یکی از دو فرشته می خواند و دیگری می نویسـد و وجود تغییر را در این شـئون نیز ثبت می کنند و کتاب را بسـته و بین دو چشم فرزند قرار می دهند و او را در شـکم مادر به گونه ایسـتاده قرار می دهند و چه بسا بچه سرکشی کرده و حالتش را تغییر دهد و این حالت جز از شخص متجاوز از حق و سرکش سر نمی زند و زمانیکه وقت خروج فرزند از شکم فرا رسد چه خلقتش کامل باشد چه نباشد، خداوند عزوجل به رحم وحی می کند که ورودی خود را باز کن تا خلق من به سـمت زمین خارج شود و امرم در آن جاری گردد که زمان خروج او رسیده

است. پس رحم ورودی خود را باز کرده و خداوند یک فرشته به نام زاجر را بر می انگیزد و یک فریاد بلند به بچه می زند و بچه از آن می ترسد و سرش به سمت پایین و پاهایش به سمت بالا می رود به خاطر اینکه خروج بر مادر و فرزند آسان آید و اگر فرزند در شکم حبس شود زاجر یک فریاد دیگر می زند و طفل از فریاد او گریان و ترسان خارج می شود.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : إِذَا وَقَعَ الْوَلَدُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ صَارَ وَجْهُهُ قِبَلَ ظَهْرِ أُمِّهِ إِنْ كَانَ ذَكَراً وَ إِنْ كَانَتْ أُنْثَى صَارَ وَجْهُهَا قِبَلَ بَطْنِ أُمِّهَا وَ يَدَاهُ عَلَى وَجْنَتَيْهِ وَ ذَقَنُهُ عَلَى رُكْبَتَيْهِ كَهَيْئَةِ الْحَزِينِ الْمَهْمُومِ فَهُوَ كَالْمَصْرُورِ مَنُوطٌ بِمِعَاءٍ مِنْ سُرَّتِهِ إِلَى سُرَّةِ أُمِّهِ فَبِتِلْكَ السُّرَّةِ يَغْتَذِي مِنْ طَعَامِ أُمِّهِ وَ شَرَابِهَا إِلَى الْوَقْتِ الْمُقَدَّرِ لِوِلَادَتِهِ فَيَبْعَثُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ مَلَكاً فَيَكْتُبُ عَلَى جَبْهَتِهِ شَقِيٌّ أَوْ سَعِيدٌ مُؤْمِنٌ أَوْ كَافِرٌ غَنِيٌّ أَوْ فَقِيرٌ وَ يَكْتُبُ أَجَلَهُ وَ رِزْقَهُ وَ سُقْمَهُ وَ صِحَّتَهُ فَإِذَا انْقَطَعَ الرِّزْقُ الْمُقَدَّرُ لَهُ مِنْ سُرَّةِ أُمِّهِ زَجَرَهُ الْمَلَكُ زَجْرَةً فَانْقَلَبَ فَزِعاً مِنَ الزَّجْرَةِ وَ صَارَ رَأْسُهُ قِبَلَ الْمَخْرَجِ فَإِذَا وَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ دُفِعَ إِلَى هَوْلٍ عَظِيمٍ وَ عَذَابٍ أَلِيمٍ إِنْ أَصَابَتْهُ رِيحٌ أَوْ مَسَّتْهُ يَدٌ وَجَدَ لِذَلِكَ مِنَ الْأَلَمِ مَا يَجِدُ الْمَسْلُوخُ عَنْهُ جِلْدُهُ يَجُوعُ فَلَا يَقْدِرُ عَلَى الِاسْتِطْعَامِ وَ يَعْطَشُ فَلَا يَقْدِرُ عَلَى الِاسْتِسْقَاءِ وَ يَتَوَجَّعُ فَلَا يَقْدِرُ عَلَى الِاسْتِغَاثَةِ فَيُوَكِّلُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بِرَحْمَتِهِ وَ الشَّفَقَةِ عَلَيْهِ وَ الْمَحَبَّةِ لَهُ أُمَّهُ فَتَقِيهِ الْحَرَّ وَ الْبَرْدَ بِنَفْسِهَا وَ تَكَادُ تَفْدِيهِ بِرُوحِهَا وَ تَصِيرُ مِنَ التَّعَطُّفِ عَلَيْهِ بِحَالٍ لَا تُبَالِي أَنْ تَجُوعَ إِذَا شَبِعَ وَ تَعْطَشَ إِذَا رَوِيَ وَ تَعْرَى إِذَا كُسِيَ وَ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى ذِكْرُهُ رِزْقَهُ فِي ثَدْيَيْ أُمِّهِ فِي إِحْدَاهُمَا شَرَابُهُ وَ فِي الْأُخْرَى طَعَامُهُ حَتَّى إِذَا رَضَعَ آتَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ كُلَّ يَوْمٍ بِمَا قَدَّرَ لَهُ فِيهِ مِنْ رِزْقٍ فَإِذَا

أَدْرَکَ فَهَّمَهُ الْأَهْلَ وَ الْمَالَ وَ الشَّرَهَ وَ الْحِرْصَ ثُمَّ هُوَ مَعَ ذَلِکَ یُعْرَضُ لِلْآفَاتِ وَ الْعَاهَاتِ وَ الْبَلِیَّاتِ مِنْ کُلِّ وَجْهٍ وَ الْمَلَائِکَهُ تَهْدِیهِ وَ تُرْشِدُهُ وَ الشَّیَاطِینُ تُضِلُّهُ وَ تُغْوِیهِ فَهُوَ هَالِکٌ إِلَّا أَنْ یُنْجِیَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ قَدْ ذَکَرَ اللَّهُ تَعَالَی ذِکْرُهُ نِسْبَهَ الْإِنْسَانِ فِی مُحْکَمِ کِتَابِهِ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَ: «وَ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسانَ مِنْ سُلالَهٍ مِنْ طِینٍ * ثُمَّ جَعَلْناهُ نُطْفَهً فِی قَرارٍ مَکِینٍ * ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَهَ عَلَقَهً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَهَ مُضْغَهً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَهَ عِظاماً فَکَسَوْنَا الْعِظامَ لَحْماً ثُمَّ أَنْشَأْناهُ خَلْقاً آخَرَ فَتَبارَکَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخالِقِینَ * ثُمَّ إِنَّکُمْ بَعْدَ ذلِکَ لَمَیِّتُونَ * ثُمَّ إِنَّکُمْ یَوْمَ الْقِیامَهِ تُبْعَثُون(۱)» . (۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زمانی که فرزند در شکم مادر واقع می شود اگر پسر باشد صورتش در مقابل کمر مادر است و اگر دختر باشد صورتش مقابل شکم او و دو دستش بر دو گونه و چانه اش بر روی دو زانو همچون شکل فرد ناراحت و غمگین و او همچون فرد اسیر که دستش را بسته اند به واسطه یک روده از نافش به ناف مادر از غذا و نوشیدنی مادر استفاده می کند تا زمان مشخصی که به دنیا آید. پس خداوند فرشته ای را برانگیخته تا در روی پیشانی او شقاوتمند بودن یا سعادتمند بودن، مومن یا کافر بودن، ثروتمند یا فقیر بودن، میزان عمر و رزق و سالم و مریض بودنش را بنویسد. هنگامی که رزق تعیین شده او توسط ناف مادر تمام شود، فرشته یکفریاد بلند به او زند که از ترس آن در شکم مادر جا به جا شده و سر او مقابل محل خروج واقع می شود و زمانی که خارج می شود وحشت زیاد و عذاب دردناکی به خاطر وزیدن باد و لمس دست دیگران پیدا می کند همچون کسی که پوستش را

۱- سوره مومنون آیات ۱۲ تا ۱۶

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۴۱۴

جدا می کنند. گرسنه می شود ولی توانایی طلب غذا ندارد، تشنه می شود ولی توانایی طلب آب را ندارد، درد می کشد ولی توانایی طلب کمک ندارد، پس خداوند با رحمت و مهربانی و محبت خود به او، مادرش را عهده دار کار او قرار داده که او را از سرما و گرما با جان خودش حفظ کرده تا جایی که نزدیک است روح خود را فدای او کند و از عطوفت نسبت به آن به گونه ای می گردد که اگر او سیر باشد ولی خودش گرسنه باکی ندارد یا او سیراب باشد و خود تشنه یا او پوشیده باشد و خود عریان و خداوند رزق او را در دو سینه مادر قرار داده یکی نوشیدنی او و دیگری غذای او تا اینکه هر چقدر خداوند در هر روز رزق او کرده شیر می نوشد، پس زمانی که بالغ شود به او خانواده و مال و حرص و عدم قناعت را می فهماند و همراه آن او را در معرض بلاها و گرفتاری ها از هر جهت قرار می دهد و ملائکه او را هدایت و رشد داده و شیاطین او را به گمراهی و رسوایی می کشانند ،پس او هلاک شود جز اینکه خداوند او را نجات دهد و خداوند شرح حال انسان را در کتابش یاد آور شده: (به یقین ما انسان را از چکیده ای از گل آفریدیم * سپس آن را نطفه ای در جایگاهی استوار (رحم مادر) قرار دادیم * آن گاه آن نطفه را خون جامد گرداندیم پس آن خون جامد را پاره گوشتی در آوردیم و آن پاره گوشت را استخوان هایی ساختیم و بر استخوان ها گوشت پوشاندیم، سپس او را با آفرینشی دیگر پدید آوردیم، همیشه سودمند و با برکت است خدا که نیکوترین آفرینندگان است * سپس همه شما بعد از این می میرید * آن گاه شما قطعا روز قیامت برانگیخته می شوید).عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) ... فَمَا صِفَةُ خِلْقَهِ النُّطْفَهِ الَّتِی تُعْرَفُ بِهَا فَقَالَ النُّطْفَهُ تَکُونُ بَیْضَاءَ مِثْلَ النُّخَامَهِ الْغَلِیظَهِ فَتَمْکُثُ فِی الرَّحِمِ إِذَا صَارَتْ فِیهِ أَرْبَعِینَ

يَوْماً ثُمَّ تَصِيرُ إِلَى عَلَقَةٍ قُلْتُ فَمَا صِفَهُ خِلْقَهِ الْعَلَقَهِ الَّتِی تُعْرَفُ بِهَا فَقَالَ هِیَ عَلَقَهٌ کَعَلَقَهِ الدَّمِ الْمِحْجَمَهِ الْجَامِدَهِ تَمْکُثُ فِی الرَّحِمِ بَعْدَ تَحْوِیلِهَا عَنِ النُّطْفَهِ أَرْبَعِینَ یَوْماً ثُمَّ تَصِیرُ مُضْغَهً قُلْتُ فَمَا صِفَهُ الْمُضْغَهِ وَ خِلْقَتِهَا الَّتِی تُعْرَفُ بِهَا قَالَ هِیَ مُضْغَهُ لَحْمٍ حَمْرَاءُ فِیهَا عُرُوقٌ خُضْرٌ مُشْتَبِکَهٌ ثُمَّ تَصِیرُ إِلَی عَظْمٍ قُلْتُ فَمَا صِفَهُ خِلْقَتِهِ إِذَا کَانَ عَظْماً فَقَالَ إِذَا کَانَ عَظْماً شُقَّ لَهُ السَّمْعُ وَ الْبَصَرُ وَ رُتِّبَتْ جَوَارِحُهُ فَإِذَا کَانَ کَذَلِکَ فَإِنَّ فِیهِ الدِّیَهَ کَامِلَهً.(۱)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) سوال کردم: ویژگی نطفه چیست؟ حضرت فرمودند: نطفه سفید و غلیظ است مثل خلط سینه و بینی پس چهل روز در رحم می ماند تا اینکه تبدیل به علقه شود، سوال کردم: ویژگی علقه چیست؟ فرمودند: مانند خون در وسیله حجامت که جامد شده است که چهل روز در رحم بماند سپس تبدیل به مضغه گردد، پرسیدم: ویژگی مضغه چیست؟ فرمودند: گوشت قرمزی که در آن رگ های سبز رنگ شبکه ای وجود دارد سپس تبدیل به استخوان شود، سوال کردم: ویژگی آن در حالت استخوان بودن چیست؟ فرمودند: گوش و چشم در او به وجود آمده و به ترتیب اعضای بدن تشکیل می شوند پس در این هنگام دیه کامل می گردد.

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) إِنَّا رُوِّینَا عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ لَمْ تُحْتَسَبْ لَهُ صَلَاتُهُ أَرْبَعِینَ یَوْماً قَالَ فَقَالَصَدَقُوا قُلْتُ وَ کَیْفَ لَا تُحْتَسَبُ صَلَاتُهُ أَرْبَعِینَ صَبَاحاً لَا أَقَلَّ مِنْ ذَلِکَ وَ لَا أَکْثَرَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَدَّرَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ فَصَیَّرَهُ نُطْفَهً أَرْبَعِینَ یَوْماً ثُمَّ نَقَلَهَا فَصَیَّرَهَا عَلَقَهً أَرْبَعِینَ یَوْماً ثُمَّ نَقَلَهَا فَصَیَّرَهَا مُضْغَهً

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص ۳۴۵ ، تهذیب الأحکام ج ۱۰ ص ۲۸۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۹ ص ۳۱۴

أَرْبَعِينَ يَوْماً فَهُوَ إِذَا شَرِبَ الْخَمْرَ بَقِيَتْ فِي مُشَاشِهِ أَرْبَعِينَ يَوْماً عَلَى قَدْرِ انْتِقَالِ خِلْقَتِهِ قَالَ ثُمَّ قَالَ (عليه السلام) وَ كَذَلِكَ جَمِيعُ غِذَائِهِ أَكْلِهِ وَ شُرْبِهِ يَبْقَى فِي مُشَاشِهِ أَرْبَعِينَ يَوْما .(۱)

راوی گوید: به امام رضا(علیه السلام) عرض کردم از پیامبر(صلی الله علیه و اله) برای ما روایت شده کسی که شراب بنوشد نماز او تا چهل روز برایش حساب نمی شود، حضرت فرمودند: درست است، گفتم: چگونه چهل روز نمازش حساب نمی شود نه کمتر از آن و نه بیشتر؟ فرمودند: خداوند متعال در خلقت انسان این گونه مشیت و اراده کرد که در حالت نطفه چهل روز سپس خون جامد چهل روز سپس به صورت گوشت چهل روز باشد پس زمانی که شراب بخورد در سر استخوان هایی که نرم هستند مثل آرنج ها و مچ ها و زانوها چهل روز به اندازه تغییر خلقتی انسان باقی می ماند و فرمودند: و این چنین همه غذاها و نوشیدنی ها در سر استخوان تا چهل روز باقی می ماند .

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ النُّطْفَهَ تَثْبُتُ فِي الرَّحِمِ أَرْبَعِينَ يَوْماً نُطْفَهً ثُمَّ تَصِيرُ عَلَقَهً أَرْبَعِينَ يَوْماً ثُمَّ مُضْغَهً أَرْبَعِينَ يَوْماً ثُمَّ بَعْدَهُ عَظْماً ثُمَّ يُكْسَى لَحْماً ثُمَّ يُلْبِسُ اللَّهُ فَوْقَهُ جِلْداً ثُمَّ يُنْبِتُ عَلَيْهِ شَعْراً ثُمَّ يَبْعَثُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ مَلَكَ الْأَرْحَامِ وَ يُقَالُ لَهُ اكْتُبْ أَجَلَهُ وَ عَمَلَهُ وَ رِزْقَهُ وَ شَقِيّاً يَكُونُ أَوْ سَعِيداً فَيَقُولُ الْمَلَكُ يَا رَبِّ أَنَّى لِي بِعِلْمِ ذَلِكَ فَيُقَالُ لَهُ اسْتَمْلِ ذَلِكَ مِنْ قُرَّاءِ اللَّوْحِ الْمَحْفُوظِ فَيَسْتَمْلِيهِ مِنْهُمْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ(صلی الله علیه و اله) وَ إِنَّ مِمَّنْ كُتِبَ أَجَلُهُ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۰۲ ، تهذیب الأحکام ج ۹ ص ۱۰۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۲۹۹

وَ عَمَلُهُ وَ رِزْقُهُ وَ سَعَادَهُ خَاتِمَتِهِ عَلِيُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ (۱) کَتَبُوا [کُتِبَ] مِنْ عَمَلِهِ أَنَّهُ لَا یَعْمَلُ ذَنْباً أَبَداً إِلَی أَنْ یَمُوت .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نطفه در رحم چهل روز باقی می ماند، سپس چهل روز تبدیل به خون جامد می شود، سپس چهل روز گوشت قرمز گردد، سپس استخوان روییده و روی آن را گوشت بگیرد، سپس خداوند بالای آن را با پوست پوشانده و روی آن را مو رویاند سپس فرشته رَحِم را برانگیخته و به او گفته شود زمان مرگ و عمل او و میزان رزق و شقاوتمند یا سعادتمند بودن وی را ثبت کند، پس فرشته گوید پروردگارا من علم آن را ندارم، به او خطاب شود از خوانندگان لوح محفوظ بخواه و او هم از آن ها طلب می کند، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از کسانی که مدت عمرش و عمل و رزق او و سعادتمند شدنش به حب علی بن ابی طالب(علیه السلام) ثبت گشته برای او نوشته می شود که تا آخر عمر گناه نکرده تا اینکه بمیرد .

عَنْ أَبِی حَمْزَهَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) عَنِ الْخَلْقِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی لَمَّا خَلَقَ الْخَلْقَ مِنْ طِینٍ أَفَاضَ بِهَا کَإِفَاضَهِ الْقِدَاحِ فَأَخْرَجَ الْمُسْلِمَ فَجَعَلَهُ سَعِیداً وَ جَعَلَ الْکَافِرَ شَقِیّاً فَإِذَا وَقَعَتِ النُّطْفَهُ تَلَقَّتْهَا الْمَلَائِکَهُ فَصَوَّرُوهَا ثُمَّ قَالُوا یَا رَبِّ أَ ذَکَراً أَوْ أُنْثَی فَیَقُولُ الرَّبُّ جَلَّ جَلَالُهُ أَیَّ ذَلِکَ شَاءَ فَیَقُولَانِ تَبَارَکَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخالِقِینَ ثُمَّ تُوضَعُ فِی بَطْنِهَا فَتَرَدَّدُ تِسْعَهَ أَیَّامٍ فِی کُلِّ عِرْقٍ وَ مَفْصِلٍ وَ مِنْهَا لِلرَّحِمِ ثَلَاثَهُ أَقْفَالٍ قُفْلٌ فِی أَعْلَاهَا مِمَّا یَلِی أَعْلَی السُّرَّهِ مِنَ الْجَانِبِ الْأَیْمَنِ وَ الْقُفْلُ الْآخَرُ وَسَطَهَا وَ الْقُفْلُ الْآخَرُ أَسْفَلَ مِنَ الرَّحِمِ

۱- فی المصدر: علی حبّ علیّ بن أبی طالب.

۲- بحار الأنوار ج ۳۸ ص ۶۶ ، التفسیر المنسوب إلی الإمام الحسن العسگری (علیه السلام) ص ۱۳۶

فَيُوضَعُ بَعْدَ تِسْعَهِ أَيَّامٍ فِي الْقُفْلِ الْأَعْلَى فَيَمْكُثُ فِيهِ ثَلَاثَهَ أَشْهُرٍ فَعِنْدَ ذَلِكَ يُصِيبُ الْمَرْأَهَ خُبْثُ النَّفْسِ وَ التَّهَوُّعُ ثُمَّ يَنْزِلُ إِلَى الْقُفْلِ الْأَوْسَطِ فَيَمْكُثُ فِيهِ ثَلَاثَهَ أَشْهُرٍ وَ سُرَّهُ الصَّبِيِّ فِيهَا مَجْمَعُ الْعُرُوقِ وَ عُرُوقُ الْمَرْأَهِ كُلُّهَا مِنْهَا يَدْخُلُ طَعَامُهُ وَ شَرَابُهُ مِنْ تِلْكَ الْعُرُوقِ ثُمَّ يَنْزِلُ إِلَى الْقُفْلِ الْأَسْفَلِ فَيَمْكُثُ فِيهِ ثَلَاثَهَ أَشْهُرٍ فَذَلِكَ تِسْعَهُ أَشْهُرٍ ثُمَّ تُطْلَقُ الْمَرْأَهُ فَكُلَّمَا طُلِقَتْ انْقَطَعَ عِرْقٌ مِنْ سُرَّهِ الصَّبِيِّ فَأَصَابَهَا ذَلِكَ الْوَجَعُ وَ يَدُهُ عَلَى سُرَّتِهِ حَتَّى يَقَعَ إِلَى الْأَرْضِ وَ يَدُهُ مَبْسُوطَهٌ فَيَكُونُ رِزْقُهُ حِينَئِذٍ مِنْ فِيهِ.(۱)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) درباره خلقت سوال کردم، حضرت فرمودند: خداوند متعال هنگامی که مردم را از گل خلق کرد مسلمان را خارج کرده و سعادتمند قرار داد و کافر را شقاوتمند، پس هنگامی که نطفه در رحم واقع شود ملائکه آن را ملاقات کرده و به او شکل می دهند، سپس گویند: پروردگارا مرد باشد یا زن، پس خداوند هر چه خواهد گوید، آن دو فرشته هم گویند: مبارک باد خدایی را که بهترین خلق کنندگان است، سپس نطفه در شکم مادر قرار گرفته و طی نه روز در هر رگ و مفصلی عبور می کند و از جمله رحم که دارای سه قفل است ۱- قفلی در بالای رحم بالاتر از ناف در ناحیه راست ۲- قفلی در وسط رحم ۳- قفلی در پایین رحم، پس نطفه بعد از نه روز در قفل بالایی آمده و سه ماه در آن می ماند و آن هنگام زن دچار بد حالی و تهوع می شود سپس به قفل وسط پایین آمده و در آن سه ماه می ماند و ناف فرزند محل اجتماع رگ های او و مادر است و از آن خوراک و نوشیدنی مادر به فرزند داخل می گردد، سپس فرزند به قفل پایینی آمده و در آن سه ماه می ماند که نه ماه می شود و بعد مادر به درد زایمان افتاده و با هر درد

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۵ ، البرهان ج ۴ ص ۱۸ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۶۳

رگی از رگ ها قطع می شود و زن دچار درد می گردد و فرزند دستش بر ناف خود است تا اینکه به دنیا آمده و دستش باز شود و رزقش در این هنگام از دهانش باشد.

عَن أبِی ذَرٍّ عَن رَسُولِ اللّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ:إذَا مَکَثَ المَنی فِی الرَّحِم أربَعِینَ لَیلَهً أتَاهُ مَلَکُ النُّفُوسِ فَعَرَجَ بِهِ إلَی الرّبِّ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی فَقَالَ: یَا رَبِّ أ ذَکَرٌ أم أنثَی فَیَقضِی اللّهُ سُبحَانَهُ مَا هُوَ قَاضٍ أ شَقِیٌّ أم سَعِیدٌ فَیکتُبُ مَا هُوَ لاقٍ وَ قَرَأ أبو ذَرٍّ مِن فَاتِحَهِ التَغَابُنِ خَمسَ آیاتٍ .(۱)

ابوذر گوید پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هنگامی که منی چهل شب در رحم بماند فرشته جان ها آمده و او را به سمت خداوند بالا می برد و گوید: پروردگارا مرد باشد یا زن پس خداوند حکم کند، گوید: شقاوتمند باشد یا سعادتمند، پس آنچه لازم است ثبت می کند و ابوذر پنج آیه اول سوره تغابن را خواند.

نطفه و خاک قبر

عَنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِیرَهِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یَقُولُ إِنَّ النُّطْفَهَ إِذَا وَقَعَتْ فِی الرَّحِمِ بَعَثَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَلَکاً فَأَخَذَ مِنَ التُّرْبَهِ الَّتِی یُدْفَنُ فِیهَا فَمَاثَهَا فِی النُّطْفَهِ فَلَا یَزَالُ قَلْبُهُ یَحِنُ إِلَیْهَا حَتَّی یُدْفَنَ فِیهَا.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نطفه هنگامی که در رحم واقع می شود خداوند فرشته ای را مبعوث کرده تا خاکی که در آن دفن می شود را برداشته وبا نطفه

۱- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۹ ص ۳۲۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۰۳ ، الوافی ج ۲۵ ص ۵۹۰ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۳۸

مخلوط کند پس قلب شخص پیوسته به آن جا میل و اشتیاق دارد تا اینکه در آن دفن گردد.

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَمَّادٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا إِبْرَاهِيمَ (علیه السلام) عَنِ الْمَيِّتِ لِمَ يُغَسَّلُ غُسْلَ الْجَنَابَهِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَعْلَى وَ أَخْلَصُ مِنْ أَنْ يَبْعَثَ أَشْيَاءَ بِيَدِهِ إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَلَكَيْنِ خَلَّاقَيْنِ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقاً أَمَرَ أُولَئِكَ الْخَلَّاقَيْنَ فَأَخَذُوا مِنَ التُّرْبَهِ الَّتِي قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي كِتَابِهِ « مِنْها خَلَقْناكُمْ وَ فِيها نُعِيدُكُمْ وَ مِنْها نُخْرِجُكُمْ تارَهً أُخْرى(۱)

» فَعَجَنُوهَا بِالنُّطْفَهِ الْمُسْكَنَهِ فِي الرَّحِمِ فَإِذَا عُجِنَتِ النُّطْفَهُ بِالتُّرْبَهِ قَالا يَا رَبِّ مَا نَخْلُقُ قَالَ فَيُوحِي اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِلَيْهِمَا مَا يُرِيدُ مِنْ ذَلِكَ ذَكَراً أَوْ أُنْثَى مُؤْمِناً أَوْ كَافِراً أَسْوَدَ أَوْ أَبْيَضَ شَقِيّاً أَوْ سَعِيداً فَإِذَا مَاتَ سَالَتْ مِنْهُ تِلْكَ النُّطْفَهُ بِعَيْنِهَا لَا غَيْرُهَا فَمِنْ ثَمَّ صَارَ الْمَيِّتُ يُغَسَّلُ غُسْلَ الْجَنَابَهِ.(۲)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) سوال کردم چرا به مرده غسل جنابت می دهند؟ فرمودند: خداوند متعال بزرگتر از آن است که کارها را با دست خویش انجام دهد، همانا خداوند دو فرشته خلق کننده دارد پس هر زمان بخواهد خلق کند به آن دو امر می کند و آن ها از آن خاکی که خداوند در کتابش فرموده (از آن شما را خلق کردیم و به آن بر می گردانیم و دوباره شما را از آن خارج می کنیم) برداشته و به نطفه ای که در رحم قرار گرفته مخلوط می کنند. پس هنگام مخلوط شدن به خداوند عرض می کنند: پروردگارا چه خلق کنیم؟ خداوند وحی فرماید که مرد باشد یا زن، مومنباشد یا کافر، سیاه باشد یا

۱- سوره طه آیه ۵۵

۲- علل الشرائع ج ۱ ص ۳۰۰، البرهان ج ۳ ص ۷۶۷، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۴۱

سفید، شقاوتمند باشد یا سعادتمند و هنگامی که فرد فوت کند همان نطفه اولیه از او خارج می گردد و به همین خاطر مرده غسل جنابت داده می شود .

نطفه ، حاصل تمام بدن

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ رَوَاهُ عَنْ رَجُلٍ مِنَ الْعَامَّهِ قَالَ: كُنْتُ أُجَالِسُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَلَا وَ اللَّهِ مَا رَأَيْتُ مَجْلِساً أَنْبَلَ مِنْ مَجَالِسِهِ قَالَ فَقَالَ لِي ذَاتَ يَوْمٍ مِنْ أَيْنَ تَخْرُجُ الْعَطْسَهُ فَقُلْتُ مِنَ الْأَنْفِ فَقَالَ لِي أَصَبْتَ الْخَطَأَ فَقُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ مِنْ أَيْنَ تَخْرُجُ فَقَالَ مِنْ جَمِيعِ الْبَدَنِ كَمَا أَنَّ النُّطْفَهَ تَخْرُجُ مِنْ جَمِيعِ الْبَدَنِ وَ مَخْرَجُهَا مِنَ الْإِحْلِيلِ ثُمَّ قَالَ أَ مَا رَأَيْتَ الْإِنْسَانَ إِذَا عَطَسَ نُفِضَ أَعْضَاؤُهُ وَ صَاحِبُ الْعَطْسَهِ يَأْمَنُ الْمَوْتَ سَبْعَهَ أَيَّامٍ.(۱)

فردی از اهل سنت گوید: من در مجلس امام صادق(علیه السلام) شرکت می کردم به خدا سوگند مجلسی با فضیلت تر از مجلس او ندیده ام. پس روزی به من فرمود: عطسه از کجا خارج می شود؟ گفتم: از بینی، فرمودند: اشتباه کردی، گفتم: فدایتان شوم از کجا خارج می گردد؟ فرمودند: از همه بدن همان طور که نطفه از تمام بدن خارج می شود و محل خروج آن مثانه است. سپس فرمودند: آیا ندیدی اعضای بدن انسان هنگام عطسه حرکت می کنند؟! و صاحب عطسه تا هفت روز زنده می ماند.

نطفه و آسمان

عَن أَبِی الرَّبِیعِ قَالَ: سَأَلتُ أَبَا عَبدِ اللهِ (علیه السلام) عَن قَولِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: (سُبْحانَ الَّذِی خَلَقَ الْأَزْواجَ كُلَّها مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَ مِمَّا لا يَعْلَمُونَ) فَقَالَ:إِنَّ النُّطفَهَ ــ يَعنِی

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۶۵۷ ، وسائل الشیعه ج ۱۲ ص ۹۰

المَاءِ_ تَقَعُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الأرضِ عَلَى النَّبَاتِ وَ الثِّمارِ وَ الشَّجَرِ فَتأكُلُ النَّاسُ مِنهَا وَ البَهَائِمُ فَتَجرِی فِیهِم. ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبدِ اللهِ (علیه السلام): إِنَّ الإنسَانَ خُلِقَ مِن أضعَفِ مَا یکُونُ خَلقاً مِن نُطفَهٍ قَطِرَت ثُمَّ جُعِلَت عَلَقَهً ثُمَّ جُعِلَت مُضغَهً ثُمَّ جُعِلَت عِظَاماً غَلِیظَهً ثُمَّ کُسِیَ العِظَامُ لَحماً فَتَبَارَکَ اللهُ أحسَنَ الخَالِقِینَ .(۱)

راوی از امام صادق(علیه السلام) درباره آیه شریفه (پاک و منزه است خدایی که همگی جفت ها را از آنچه روی زمین می روید و از خودشان و از آنچه نمی دانند خلق کرده است) پرسید، حضرت فرمودند: نطفه (یعنی آب) از آسمان به سمت زمین بر روی گیاه و میوه ها و درخت فرو می آید پس مردم و حیوانات از آن می خورند و در درون آنها جاری می گردد. سپس امام صادق(علیه السلام) فرمودند: انسان از ضعیف ترین مخلوق خلق شده است، از قطره نطفه سپس خون جامد گشته سپس گوشت گردد سپس استخوان محکم گشته سپس گوشت بر استخوان روییده شود پس مبارک باد خدایی که بهترین آفرینندگان است.

آب حیات بهشتی در نطفه مومن

رُوِیَ مَرْفُوعاً إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ زِیَادٍ قَالَ: سَأَلَ ابْنُ مِهْرَانَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْعَبَّاسِ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ تَفْسِیرِ قَوْلِهِ تَعَالَى (وَ إِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُّونَ * وَ إِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ) (۲)

فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ إِنَّا کُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَأَقْبَلَ عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَلَمَّا رَآهُ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) تَبَسَّمَ فِی وَجْهِهِ وَ قَالَ مَرْحَباً بِمَنْ خَلَقَهُاللَّهُ قَبْلَ آدَمَ بِأَرْبَعِینَ أَلْفَ عَامٍ فَقُلْتُ یَا رَسُولَ اللَّهِ أَ کَانَ الِابْنُ قَبْلَ الْأَبِ قَالَ نَعَمْ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَنِی وَ خَلَقَ عَلِیّاً (علیه السلام) قَبْلَ أَنْ یَخْلُقَ آدَمَ بِهَذِهِ الْمُدَّهِ

۱- البرهان ج ۴ ص ۵۷۴ ، تفسیر القمی ج ۲ ص ۲۱۵ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۵۹

۲- سوره صافات آیات ۱۶۵ و ۱۶۶

خَلَقَ نُوراً فَقَسَمَهُ نِصْفَيْنِ فَخَلَقَنِی مِنْ نِصْفِهِ وَ خَلَقَ عَلِيّاً (علیه السلام) مِنَ النِّصْفِ الْآخَرِ قَبْلَ الْأَشْيَاءِ كُلِّهَا ثُمَّ خَلَقَ الْأَشْيَاءَ فَكَانَتْ مَظْلِمَهٌ فَنُورُهَا مِنْ نُورِی وَ نُورِ عَلِيٍّ (علیه السلام) ثُمَّ جَعَلَنَا عَنْ يَمِينِ الْعَرْشِ ثُمَّ خَلَقَ الْمَلَائِكَهَ فَسَبَّحْنَا فَسَبَّحَتِ الْمَلَائِكَهُ وَ هَلَّلْنَا فَهَلَّلَتِ الْمَلَائِكَهُ فَكَبَّرْنَا فَكَبَّرَتِ الْمَلَائِكَهُ فَكَانَ ذَلِكَ مِنْ تَعْلِيمِی وَ تَعْلِيمِ عَلِيٍّ (علیه السلام) وَ كَانَ ذَلِكَ فِی عِلْمِ اللَّهِ السَّابِقِ أَنْ لَا يَدْخُلَ النَّارَ مُحِبٌّ لِی وَ لِعَلِيٍّ وَ لَا يَدْخُلَ الْجَنَّهَ مُبْغِضٌ لِی وَ لِعَلِيٍّ أَلَا وَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ مِنَ الْمَلَائِكَهِ مَلَائِكَهً بِأَيْدِيهِمْ أَبَارِيقُ اللُّجَيْنِ مَمْلُوَّهٌ مِنْ مَاءِ الْحَيَاهِ مِنَ الْفِرْدَوْسِ فَمَا أَحَدٌ مِنْ شِيعَهِ عَلِيٍّ (علیه السلام) إِلَّا وَ هُوَ طَاهِرُ الْوَالِدَيْنِ تَقِیٌّ نَقِیٌّ مُؤْمِنٌ بِاللَّهِ فَإِذَا أَرَادَ أَبُ وَاحِدِهِمْ أَنْ يُوَاقِعَ أَهْلَهُ جَاءَ مَلَكٌ مِنَ الْمَلَائِكَهِ الَّذِينَ بِأَيْدِيهِمْ أَبَارِيقُ مَاءِ الْجَنَّهِ فَيَطْرَحُ مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ فِی آنِيَتِهِ الَّتِی يَشْرَبُ مِنْهَا فَيَشْرَبُ بِهِ ذَلِكَ الْمَاءَ فَيُنْبِتُ الْإِيمَانَ فِی قَلْبِهِ كَمَا يُنْبِتُ الزَّرْعَ فَهُمْ عَلَى بَيِّنَهٍ مِنْ رَبِّهِمْ وَ مِنْ نَبِيِّهِمْ وَ مِنْ وَصِيِّهِ عَلِيٍّ (علیه السلام) وَ مِنِ ابْنَتِی الزَّهْرَاءِ (علیها السلام)ثُمَّ الْحَسَنِ (علیه السلام) ثُمَّ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) ثُمَّ الْأَئِمَّهِ (علیهم السلام) مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَنْ هُمُ الْأَئِمَّهُ قَالَ أَحَدَ عَشَرَ مِنِّی وَ أَبُوهُمْ عَلِيُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ مَحَبَّهَ عَلِيٍّ (علیه السلام) وَ الْإِيمَانَ سَبَبَيْنِ يَعْنِی سَبَباً لِدُخُولِ الْجَنَّهِ وَ سَبَباً لِلْفَوْزِ مِنَ النَّارِ.(۱)ابن عباس در تفسیر آیه شریفه (همانا ما [برای اجرای فرمان خدا] صف بستگانیم * و ما خود تسبیح کنندگانیم) گوید: ما روزی نزد رسول خدا(صلی الله علیه و اله) بودیم که علی بی ابی طالب(علیه السلام) وارد شد، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) با دیدن ایشان لبخندی زده فرمودند: خوش آمد باد به کسی که خداوند او را چهل هزار سال

۱- تأویل الآیات الظاهره ص ۴۸۸ ، ارشاد القلوب ج ۲ ص ۴۰۵ ، البرهان ج ۴ ص ۶۳۴

قبل از آدم خلق کرده است، گفتم: ای رسول خدا آیا پسر قبل از پدر بوده است؟ فرمودند: خداوند من و علی(علیه السلام) را قبل از خلق شدن آدم به همین مدت خلق کرد. او نوری را قبل از تمام اشیاء خلق کرد و آن را دو نصف کرد، من را از نصفی و علی (علیه السلام) را از نصف دیگر خلق کرد و سپس اشیاء را خلق نمود و آن ها تاریک بودند و با نور من و علی(علیه السلام) نورانی شدند و ما را در راست عرش قرار داد. سپس خداوند ملائکه را خلق کرد و با تسبیح (سبحان الله)گفتن ما تسبیح گفتند و با تهلیل (لا اله الا الله) گفتن ما تهلیل گفتند و با تکبیر (الله اکبر) گفتن ما تکبیر گفتند پس با یاد دادن ما آنان هم یاد گرفتند. و در علم سابق پروردگار است دوستدار من و علی(علیه السلام) وارد جهنم و دشمن من و علی(علیه السلام) وارد بهشت نشود و همانا خداوند ملائکه ای را خلق کرده است که به دستانشان آفتابه های نقره ای پر شده از آب حیات از بهشت فردوس است و هیچ شیعه علی(علیه السلام) نیست مگر اینکه پدر و مادر او پاک و پاکیزه و با تقوا و مومن به خداست. پس هنگامی که پدر یکی از آن ها بخواهد با همسرش جماع کند ملکی از ملائکه که به دستش آب بهشت است مقداری از آن را در ظرفی که پدر می نوشد می ریزند و او می نوشد و ایمان در قلب فرزند می روید همان طور که زراعت از آب می روید و آن ها بر دلیل روشنی از خدا و پیامبرشان و جانشینی علی(علیه السلام) و دخترم فاطمه(علیها السلام) و حسن(علیه السلام) و حسین(علیه السلام) و امامان ازنسل حسین(علیه السلام) هستند، گفتم ای رسول خدا آن امامان چه کسانی هستند؟ فرمودند: یازده نفر از من که پدرشان علی بن ابی طالب (علیه السلام) است. سپس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: شکر خدایی که محبت علی(علیه السلام) و ایمان را دو سبب قرار داده است (یعنی سببی برای دخول به بهشت و نجات از آتش).

خلقت مومن

عَنْ أَبِی إِسْمَاعِیلَ الصَّیْقَلِ الرَّازِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ فِی الْجَنَّهِ لَشَجَرَهً تُسَمَّی الْمُزْنَ فَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ یَخْلُقَ مُؤْمِناً أَقْطَرَ مِنْهَا قَطْرَهً فَلَا تُصِیبُ بَقْلَهً وَ لَا ثَمَرَهً أَکَلَ مِنْهَا مُؤْمِنٌ أَوْ کَافِرٌ إِلَّا أَخْرَجَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ صُلْبِهِ مُؤْمِناً.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: در بهشت درختی به نام مُزن وجود دارد، هنگامی که خداوند اراده کند مومنی را خلق کند قطره ای از آب درخت فرو ریزد، پس به سبزی و میوه ای که مومن یا کافر از آن بخورد اصابت نمی کند مگر این که خداوند از صلب او مومن خارج می کند .

عَنْ عَلِیِّ بْنِ حَدِیدٍ عَمَّنْ ذَکَرَهُ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ أَنْ یَخْلُقَ الْمُؤْمِنَ مِنَ الْمُؤْمِنِ وَ الْمُؤْمِنَ مِنَ الْکَافِرِ بَعَثَ مَلَکاً فَأَخَذَ قَطْرَهً مِنْ مَاءِ الْمُزْنِ فَأَلْقَاهَا عَلَی وَرَقَهٍ فَأَکَلَ مِنْهَا أَحَدُ الْأَبَوَیْنِ فَذَلِکَ الْمُؤْمِنُ مِنْه . (۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که خداوند اراده خلق مومن از مومن و مومن از کافر را داشته باشد فرشته ای را مبعوث می کند که قطره ای ازآب درخت مُزن در بهشت گرفته و آن را بر روی یک برگ می اندازد پس یکی از پدر و مادر آن را خورده و مومن از آنان به وجود آید .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۴ ، الوافی ج ۴ ص ۶۹ ، بحارالأنوار ج ۶۴ ص ۸۴

۲- المحاسن ج ۱ ص ۱۳۸ ، بصائرالدرجات ج ۱ ص ۴۳۱

محل ایجاد نطفه در مرد و زن

مِنْ تَفسِیر عَلِیِّ بنِ إبرَاهِیم « إِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّهٌ فِی بُطُونِ أُمَّهاتِکُمْ (۱) » أَیْ مُسْتَقِرِّینَ قَوْلُهُ « مِنْ نُطْفَهٍ إِذا تُمْنی(۲) » قَالَ تَتَحَوَّلُ النُّطْفَهُ إِلَی الـدَّم فَتَکُونُ أَوَّلًا دَماً ثُمَّ تَصِیرُ نُطْفَهً وَ تَکُونُ فِی الدِّمَاغِ فِی عِرْقٍ یُقَالُ لَهُ الْوَرِیدُ وَ تَمُرُّ فِی فَقَارِ الظَّهْرِ فَلَا تَزَالُ تَجُوزُ فَقْراً فَقْراً حَتَّی تَصِیرَ إِلَی الْحَالِبَیْنِ فَتَصِیرَ أَبْیَضَ وَ أَمَّا نُطْفَهُ الْمَرْأَهِ فَإِنَّهَا تَنْزِلُ مِنْ صَدْرِهَا .(۳)

در تفسیر علی بن ابراهیم آمده، منظور از پوشیده بودید در آیه شریفه(زمانی که شما در شکم های مادرانتان پوشیده بودید) یعنی قرار گرفته بودید و در توضیح آیه شریفه (مرد و زن از نطفه ای خلق شوند زمانی که ریخته شود) آمده: نطفه تبدیل به خون می شود اما ابتدا نطفه به صورت خون بوده سپس تبدیل به نطفه می گردد و این خون در رگی در مغز به نام ورید می باشد و از مهره های گردن عبور کرده و پیوسته مهره به مهره حرکت می کند تا به دو مجرای مثانه می رسد و سفید می گردد و اما نطفه زن از سینه او خارج می شود.

دمیدن روح در چهار ماهگی

عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا تَمَّتِ النُّطْفَهُ أَرْبَعَهَ أَشْهُرٍ بُعِثَ إِلَیْهَا مَلَکٌ فَنَفَخَ فِیهَا الرُّوحَ فِی الظُّلُمَاتِ الثَّلَاثِ فَذَلِکَ قَوْلُهُ « ثُمَ أَنْشَأْناهُ خَلْقاً آخَرَ (۴)» یَعْنِی نَفَخَ الرُّوحَ .(۵)

۱- سوره نجم آیه ۳۲

۲- سوره نجم آیه ۴۶

۳- بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۷۵

۴- سوره مومنون آیه ۱۴

۵- بحار الأنوار ج ۵۷ ص ۳۸۳ ، تفسیر القمی ج ۲ ص ۹۱

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که نطفه به چهار ماهگی برسد، فرشته ای به سمت او آمده و روح را در سه تاریکی (کیسه و رحم و شکم) به او می دمد و این همان فرمایش خداوند است (سپس خلقت دیگری ایجاد کردیم) که منظور دمیدن روح است.

تَفْسِيرُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا بَلَغَ الْوَلَدُ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ فَقَدْ صَارَ فِيهِ الْحَيَاةُ الْخَبَر .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که فرزند چهار ماهه شود زندگی در او جاری گردد .

خارج شدن نطفه قبل از مرگ

عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام) قَالَ قَالَ: إِنَّ الْمَخْلُوقَ لَا يَمُوتُ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْهُ النُّطْفَةُ الَّتِي خُلِقَ مِنْهَا مِنْ فِيهِ أَوْ مِنْ عَيْنِه(۲)

. (۳)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: مخلوق نمی میرد تا اینکه نطفه ای که از آن خلق شده است از دهان یا از چشمش خارج شود.

تاثیر مناطق زمین در نطفه

عَنْ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: الشَّجَاعَةُ فِي أَهْلِ خُرَاسَانَ وَ الْبَاهُ فِي أَهْلِ بَرْبَرَ وَ السَّخَاءُ وَ الْحَسَدُ فِي الْعَرَبِ فَتَخَيَّرُوا لِنُطَفِكُمْ.(۴)

۱- بحار الأنوار ج ۵۷ ص ۳۳۷

۲- در علل الشرایع " من غیره " آمده است .

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۱۶۳ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۲۹۹ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۴۸۷

۴- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۷۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۴۹

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شجاعت در اهل خراسان و قوت جماع در اهل مغرب آفریقا و بخشندگی و حسادت در عرب است. پس انتخاب کن کدام را برای نطفه فرزند خود قرار می دهی .

عَنْ عَلِيِّ بْنِ دَاوُدَ الْحَدَّادِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَا تُنَاكِحُوا الزِّنْجَ وَ الْخَزَرَ فَإِنَّ لَهُمْ أَرْحَاماً تَدُلُّ عَلَى غَيْرِ الْوَفَاءِ قَالَ وَ السِّنْدُ وَ الْهِنْدُ وَ الْقَنْدُ لَيْسَ فِيهِمْ نَجِيبٌ يَعْنِي الْقَنْدُهَارَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: با زنج (نژادی از مردم سودان) و خزر (نژادی از ترک که دارای چشمانی تنگ و کوچک است که در محدوده روسیه و بلغارستان می باشد) ازدواج نکن چرا که زنانشان بی وفا هستند و فرمودند: در پاکستان و هند و افغانستان شخص بزرگوار و با فضیلت نیست.

عَنْ مَسْعَدَةَ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) إِيَّاكُمْ وَ نِكَاحَ الزِّنْجِ فَإِنَّهُ خَلْقٌ مُشَوَّهٌ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: با زنج ازدواج نکنید که آنان مردمی زشت رو هستند.عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا تُسَاكِنُوا الْخُوزَ وَ لَا تَزَوَّجُوا إِلَيْهِمْ فَإِنَّ لَهُمْ عِرْقاً يَدْعُوهُمْ إِلَى غَيْرِ الْوَفَاءِ.(۳)

۱- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۸۲ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۵۲ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۱۰۸

۲- الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۵۲ ، الجعفریات ص ۹۰ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۵

۳- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۸۳ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۳۹۳ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۱۰۸

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در خوزستان (بین اهواز تا فارس) سکونت نکنید و در آن ها ازدواج نکنید که در آنان رگی از بی وفایی است .

عَنْ أَبِی الرَّبِیعِ الشَّامِیِّ قَالَ: قَالَ لِی أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : لَا تَنْکِحُوا مِنَ الْأَکْرَادِ أَحَداً فَإِنَّهُمْ جِنْسٌ مِنَ الْجِنِّ کُشِفَ عَنْهُمُ الْغِطَاءُ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: با هیچ یک از کرد ها ازدواج نکنید چرا که آنان جنسی از جن هستند که پرده از آنان برداشته شده است.

تأثیر زیاد دایی بر فرزند

عَنِ السَّکُونِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) اخْتَارُوا لِنُطَفِکُمْ فَإِنَّ الْخَالَ أَحَدُ الضَّجِیعَیْنِ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: انتخاب خوب برای نطفه خود داشته باشید که دایی یکی از دو فرد تاثیر گذار در شباهت است .

فرزند خیر و فرزند شر

عَنْ جَمِیلِ بْنِ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ کَانَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام) یَقُولُ إِذَا کَانَ الْغُلَامُ مُلْتَاثَ الْأُذْرَهِ صَغِیرَ الذَّکَرِ سَاکِنَ النَّظَرِ فَهُوَ مِمَّنْ یُرْجَیخَیْرُهُ وَ یُؤْمَنُ شَرُّهُ قَالَ وَ إِذَا کَانَ الْغُلَامُ شَدِیدَ الْأُذْرَهِ کَبِیرَ الذَّکَرِ حَادَّ النَّظَرِ فَهُوَ مِمَّنْ لَا یُرْجَی خَیْرُهُ وَ یُؤْمَنُ شَرُّهُ.(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۵۲ ، تهذیب الأحکام ج ۵ ص ۴۰۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۸۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۲ ، الجعفریات ص ۹۰ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۲

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۵۱ ، تهذیب الأحکام ج ۸ ص ۱۱۴ ، ملاذ الأخیار ج ۱۳ ص ۲۲۸

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: پسری که دارای بیضه‌ای نرم و آلتی کوچک و نگاهی افتاده و غیر تیز است، امید به خیر و ایمنی از شر او می‌رود و اگر پسر دارای بیضه‌ای سفت و آلتی بزرگ و نگاهی تیزبین باشد امید به خیر و ایمنی از شر او نیست .

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام) قَالَ: إِذَا نَظَرْتَ إِلَى الْغُلَامِ فَرَأَيْتَهُ حُلْوَ الْعَيْنَيْنِ عَرِيضَ الْجَبْهَةِ نَامِيَ الْوَجْنَتَيْنِ سَلِيمَ الْهَيْئَةِ مُسْتَرْخِيَ الْعُزْلَةِ فَارْجُهُ لِكُلِّ خَيْرٍ وَ بَرَكَةٍ وَ إِنْ رَأَيْتَهُ غَائِرَ الْعَيْنَيْنِ ضَيِّقَ الْجَبْهَةِ نَاتِئَ الْوَجْنَتَيْنِ مُحَدَّدَ الْأَرْنَبَةِ كَأَنَّمَا جَبِينُهُ صَلَابَةٌ فَلَا تَرْجُهُ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: اگر به پسر بچه‌ای نگاه کردی که دارای چشمان بدون گود رفتگی و پیشانی پهن و گونه های زیبای رشد کرده و ظاهری سالم و استخوان لگنش بزرگ باشد، نسبت به او امید خیر و برکت داشته باش و اگر او دارای چشمان گود رفته و پیشانی کوچک و گونه های برآمده و پرده بینی سفت و بالای شقیقه او سخت و سفت باشد، امیدی به او نداشته باش .

ثبت حسنات برای پسران از ۱۲ سالگی و سیئات از بلوغ

عَنْ طَلْحَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّ أَوْلَادَ الْمُسْلِمِينَ مَوْسُومُونَ عِنْدَ اللَّهِ شَافِعٌ وَ مُشَفَّعٌ فَإِذَا بَلَغُوا اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً كَانَتْ لَهُمُ الْحَسَنَاتُ فَإِذَا بَلَغُوا الْحُلُمَ كُتِبَتْ عَلَيْهِمُ السَّيِّئَاتُ.(۲)

۱- مکارم الأخلاق ص۲۲۳ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳ ، التوحید للصدوق ص ۳۹۲ ، وسائل الشیعه ج ۱ ص ۴۲

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پسران مسلمین نزد خداوند شفاعت کننده و شفاعت پذیرفته شده، نام دارند، پس هنگامی که ۱۲ ساله گردند حسنات برای آنان ثبت شده و گناهانشان از هنگام بلوغ ثبت می گردد .

نعمت بودن شباهت فرزند به پدر

قَالَ الصَادِقُ (علیه السلام) مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى الرَّجُلِ أَنْ يُشْبِهَهُ وَلَدُهُ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: از جمله نعمت های خداوند بر مرد شبیه شدن فرزندش به او است.

سعادت در شباهت فرزند به پدر در سیرت و صورت

عَنْ سَدِيرٍ الصَّيْرَفِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) يَقُولُ إِنَّ مِنْ سَعَادَهِ الرَّجُلِ أَنْ يَكُونَ لَهُ الْوَلَدُ يَعْرِفُ فِيهِ شِبْهَ خَلْقِهِ وَ خُلُقِهِ وَ شَمَائِلِهِ وَ إِنِّي لَأَعْرِفُ مِنِ ابْنِي هَذَا شِبْهَ خَلْقِي وَ خُلُقِي وَ شَمَائِلِي يَعْنِي أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام).(۲)امام باقر(علیه السلام) : از سعادت مرد این است که فرزندش در خلقت و اخلاق و صورت شبیه او باشد و من این اوصاف را در فرزندم ابا عبدالله(علیه السلام) می شناسم.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۴ ، الکافی (ط_ الاسلامیه) ج ۶ ص ۴ ، الجعفریات ص ۱۸۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۱ ص ۳۰۶ ، مکارم الاخلاق ص ۲۲۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۵۶

نهایت رشد قد و عقل در فرزند

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ(علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام): يَتَّغِرُ الصَّبِيُ لِسَبْعٍ وَ يُؤْمَرُ بِالصَّلَاهِ لِتِسْعٍ وَ يُفَرَّقُ بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ لِعَشْرٍ وَ يَحْتَلِمُ لِأَرْبَعَ عَشْرَهَ وَ مُنْتَهَى طُولِهِ لِإِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ مُنْتَهَى عَقْلِهِ لِثَمَانٍ وَ عِشْرِينَ إِلَّا التَّجَارِبَ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: فرزند در ۷ سالگی دندان هایش ریخته و دوباره شروع به رویش می کند و در ۹ سالگی به او امر به نماز شود و در سن ۱۰ سالگی در بستر خواب بینشان جدا گردد و پسر در ۱۴ سالگی جنب شده و نهایت رشد قد او در سن ۲۱ سالگی و رشد عقل او تا ۲۸ سالگی است و از آن به بعد با تجربه زیاد می گردد .

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) يُرخَى الصَّبِيُ (۲) سَبْعاً وَ يُؤَدَّبُ سَبْعاً وَ يُسْتَخْدَمُ سَبْعاً وَ مُنْتَهَى طُولِهِ فِي ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ سَنَهً وَ عَقْلِهِ فِي خَمْسٍ وَ ثَلَاثِينَ سَنَهً وَ مَا كَانَ بَعْدَ ذَلِكَ فَبِالتَّجَارِبِ.(۳)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کودک هفت سال اول رها شده (برای کودکی کردن) و هفت سال دوم مورد تربیت و تعلیم مسائل دین واقع شده و هفت سال سوم به خدمت و مسئولیت گرفته می شود و انتهای رشد قد او در ۲۳ سالگی است و انتهای رشد عقلش تا ۳۵ سالگی است و بعد از آن عقل با تجربه زیاد می گردد .

۱- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۹ ص ۱۸۳ ، الکافی (ط-الإسلامیه) ج ۷ ص ۶۹ ، وسائل الشیعه ج ۱۹ ص ۳۶۴

۲- در من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۲ و وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۵ " یُربَّی الصبی " آمده است .

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۲۲ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۶

میزان رشد طولی کودک در هر سال

عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام): يَشِبُّ الصَّبِيُّ كُلَّ سَنَةٍ أَرْبَعَ أَصَابِعَ بِأَصَابِعِ نَفْسِهِ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کودک هر سال به اندازه چهار انگشت خودش رشد می کند .

علت بیشتر بودن اضطراب والدین نسبت به فرزندان نه برعکس

سَأَلَ رَجُلٌ النَّبِيَّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ مَا بَالُنَا نَجِدُ بِأَوْلَادِنَا مَا لَا يَجِدُونَ بِنَا قَالَ لِأَنَّهُمْ مِنْكُمْ وَ لَسْتُمْ مِنْهُمْ .(۲)

شخصی از پیامبر(صلی الله علیه و اله) پرسید: چرا ما نسبت به فرزندانمان اضطراب و ناراحتی [به سبب مریضی ومرگ و گرفتاری ها] داریم ولی آنان نسبت به ما ندارند؟ حضرت فرمودند: چون آن ها از شما به وجود آمده اند و شما از آنان متولد نشده اید .بیان: فرزندان همچون اعضای بدن پدر و مادر هستند و محبتی که خداوند از آنان در قلب والدین به خاطر تربیت و پرورش قرار داده موجب توجه بیشتر به فرزندان می گردد .(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۶ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۳ ، مناقب آل ابیطالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۵۳

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۴ ، الأمالی للصدوق ص ۴۹۹ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۰۴

۳- روضه المتقین ج ۸ ص ۶۵۳ ، الوافی ج ۲۳ ص ۱۴۳۳ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۷۲

اثر افشای اسرار اهل بیت (علیهم السلام)

عَنْ أَبِی إِسْحَاقَ اللَّیْثِیِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ الْبَاقِرِ (علیه السلام) یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَخْبِرْنِی عَنِ الْمُؤْمِنِ الْمُسْتَبْصِر ... لَا تُطْلِعْ عَلَی سِرِّنَا أَحَداً إِلَّا مُؤْمِناً مُسْتَبْصِراً فَإِنَّکَ إِنْ أَذَعْتَ سِرَّنَا بُلِیتَ فِی نَفْسِکَ وَ مَالِکَ وَ أَهْلِکَ وَ وُلْدِکَ.(۱)

راوی گوید امام باقر(علیه السلام) فرمودند: کسی را بر اسرار ما مطلع نکن مگر شیعیان. پس اگر راز ما را فاش کردی دچار بلا در خودت و مالت و خانواده ات و فرزندانت می شوی .

اهل بیت (علیهم السلام) ملاک حلال و حرام زادگی

حَدَّثَنَا عَلِیُّ بْنُ الْحَسَنِ السَّائِحُ قَالَ سَمِعْتُ الْحَسَنَ بْنَ عَلِیٍّ الْعَسْکَرِیَّ (علیهما السلام) یَقُولُ حَدَّثَنِی أَبِی عَنْ أَبِیهِ عَنْ جَدِّهِ (علیهم السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِعَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) یَا عَلِیُّ لَا یُحِبُّکَ إِلَّا مَنْ طَابَتْ وِلَادَتُهُ وَ لَا یُبْغِضُکَ إِلَّا مَنْ خَبُثَتْ وِلَادَتُهُ وَ لَا یُوَالِیکَ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَ لَا یُعَادِیکَ إِلَّا کَافِرٌ فَقَامَ إِلَیْهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ فَقَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَرَفْنَا عَلَامَهَ خَبِیثِ الْوِلَادَهِ وَ الْکَافِرِ فِی حَیَاتِکَ بِبُغْضِ عَلِیٍّ وَ عَدَاوَتِهِ فَمَا عَلَامَهُ خَبِیثِ الْوِلَادَهِ وَ الْکَافِرِ بَعْدَکَ إِذَا أَظْهَرَ الْإِسْلَامَ بِلِسَانِهِ وَ أَخْفَی مَکْنُونَ سَرِیرَتِهِ فَقَالَ یَا ابْنَ مَسْعُودٍ عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) إِمَامُکُمْ بَعْدِی وَخَلِیفَتِی عَلَیْکُمْ فَإِذَا مَضَی فَابْنِیَ الْحَسَنُ (علیه السلام) إِمَامُکُمْ بَعْدَهُ وَ خَلِیفَتِی عَلَیْکُمْ فَإِذَا مَضَی فَابْنِیَ الْحُسَیْنُ (علیه السلام) إِمَامُکُمْ بَعْدَهُ وَ خَلِیفَتِی عَلَیْکُمْ ثُمَّ تِسْعَهٌ مِنْ وُلْدِ الْحُسَیْنِ (علیه السلام) وَاحِدٌ بَعْدَ وَاحِدٍ أَئِمَّتُکُمْ وَ خُلَفَائِی عَلَیْکُمْ تَاسِعُهُمْ قَائِمُ أُمَّتِی یَمْلَأُ الْأَرْضَ

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۶۱۰ ، البرهان ج ۳ ص ۴۱۶ ، بحارالأنوار ج ۵ ص ۲۳۳

قِسْطاً وَ عَدْلًا كَمَا مُلِئَتْ جَوْراً وَ ظُلْماً لَا يُحِبُّهُمْ إِلَّا مَنْ طَابَتْ وِلَادَتُهُ وَ لَا يُبْغِضُهُمْ إِلَّا مَنْ خَبُثَتْ وِلَادَتُهُ وَ لَا يُوَالِيهِمْ إِلَّا مُؤْمِنٌ وَ لَا يُعَادِيهِمْ إِلَّا كَافِرٍ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) به امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: ای علی کسی تو را دوست ندارد جز حلال زاده و کسی از تو نفرت ندارد جز حرام زاده و کسی تو را دوست ندارد جز مومن و کسی دشمن تو نیست مگر کافر، پس عبدالله بن مسعود بلند شد و گفت: ای رسول خدا ما علامت حرام زادگی و کافر بودن با نفرت علی(علیه السلام) را در زمان حیات شما شناختیم حال این علامت بعد از شما هنگامی که شخص با زبانش اسلام را ظاهر می کند و درون خود را مخفی می کند چیست؟ حضرت فرمودند: علی بن ابی طالب(علیه السلام) امام شما بعد از من و خلیفه من بر شماست پس بعد از او پسرم حسن(علیه السلام) امام شما و خلیفه من بر شماست و بعد از او پسرم حسین(علیه السلام) امام شما و خلیفه من بر شماست سپس نُه نفر از فرزندان او که یک به یک امامان شما و خلیفه من بر شما هستند، نهمین آنان قائم امت من است که زمین را بعد از همه گیر شدن ظلم و ستم پر از عدالت می کند، آنان را جز حلال زاده دوست ندارد و آنان را جز حرام زاده نفرت ندارد و کسی جز مومن آنان را دوست نداشته و کسی جز کافر آنان را دشمن ندارد.عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبَلَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَرَامٍ الْأَنْصَارِيَّ يَقُولُ كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) ذَاتَ يَوْمٍ جَمَاعَةً مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ لَنَا يَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ بُورُوا أَوْلَادَكُمْ بِحُبِّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) فَمَنْ أَحَبَّهُ فَاعْلَمُوا أَنَّهُ لِرِشْدَةٍ وَ مَنْ أَبْغَضَهُ فَاعْلَمُوا أَنَّهُ لِغَيَّةٍ .(۲)

۱- کمال الدین ج ۱ ص ۲۶۱ ، الإحتجاج ج ۱ ص ۶۹ ، بحارالأنوار ج ۳۶ ص ۲۴۶

۲- الإرشاد فی معرفه حجج الله علی العباد ج ۱ ص ۴۵ ، إعلام الوری ص ۱۵۹ ، بحارالأنوار ج ۲۷ ص ۱۵۶

پیامبر(صلی الله علیه و اله) در جماعتی از انصار فرمودند: ای انصار فرزندانتان را به محبت علی بن ابی طالب(علیه السلام) امتحان کنید، اگر او را دوست داشت فرزند حلال زاده است و اگر نفرت از او داشت حرام زاده است.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: كُنَّا بِمِنًى مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) ...مَعَاشِرَ الْأَنْصَارِ اعْرِضُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى مَحَبَّهِ عَلِيٍّ (علیه السلام) فَإِنْ أَحَبُّوا فَهُمْ مِنْكُمْ وَ إِنْ أَبَوْا فَلَيْسُوا مِنْكُمْ قَالَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ فَكُنَّا نَعْرِضُ حُبَّ عَلِيٍّ(علیه السلام) عَلَى أَوْلَادِنَا فَمَنْ أَحَبَّ عَلِيّاً عَلِمْنَا أَنَّهُ مِنْ أَوْلَادِنَا وَ مَنْ أَبْغَضَ عَلِيّاً انْتَفَيْنَا مِنْهُ.(۱)

جابر گوید: در منا همراه رسول خدا(صلی الله علیه و اله) بودیم که فرمودند: ای انصار فرزندانتان را بر محبت علی(علیه السلام) عرضه کنید اگر تمایل نشان دادند، فرزندان از شما هستند و اگر روی گرداندند از شما نیستند، جابر گوید: ما فرزندانمان را بر محبت علی(علیه السلام) عرضه می کردیم، پس کسی که علی(علیه السلام) را دوست داشت می دانستیم او فرزند ماست و اگر دوست نداشت او را فرزند خود نمی دانستیم.مِن أبِی سَعِیدِ الخِدریّ رَضِیَ اللّهُ عَنهُ وَ لَفظُهُ:کُنّا مَعشَرَ الانصَارِ نَبُورُ أولادَنَا بِحُبِّهِم عَلیّاً رَضِیَ اللّهُ عَنهُ فَاذَا وُلِدَ فِینَا مَولُودٌ فَلَم یُحِبُّهُ عَرَفنَا أنَّهُ لَیسَ مِنَّا. (۲)

ابوسعید خدری گوید: ما مردم انصار فرزندانمان را به محبت علی بن ابی طالب(علیه السلام) امتحان می کردیم، پس اگر فرزند او را دوست نداشت می فهمیدیم که فرزند از ما نیست.

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۱۴۲ ، بحارالأنوار ج ۲۷ ص ۱۵۱

۲- أسنی المطالب فی مناقب سیدنا علی بن أبی طالب کرم الله وجهه ص ۵۸

عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الصَّادِقِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ تَعَالَى عَلَى أَوَّلِ النِّعَمِ قِيلَ وَ مَا أَوَّلُ النِّعَمِ قَالَ طِيبُ الْوِلَادَةِ وَ لَا يُحِبُّنَا إِلَّا مَنْ طَابَتْ وِلَادَتُهُ وَ لَا يُبْغِضُنَا إِلَّا مَنْ خَبُثَتْ وِلَادَتُهُ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که ما اهل بیت(علیهم السلام) را دوست دارد، خداوند را بر اولین نعمت شکر کند، سوال شد: اولین نعمت چیست؟ فرمودند: حلال زادگی و کسی جز حلال زاده ما را دوست ندارد و جز حرام زاده از ما نفرت ندارد .

عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ(علیه السلام) قَالَ: مَنْ أَصْبَحَ يَجِدُ بَرْدَ حُبِّنَا عَلَى قَلْبِهِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَى بَادِئِ النِّعَمِ قِيلَ وَ مَا بَادِئُ النِّعَمِ قَالَ طِيبُ الْمَوْلِدِ.(۲)امام باقر(علیه السلام) فرمودند: کسی که صبح کند و خنکی محبت ما را در قلب خود بیابد خداوند را بر اولین نعمت شکر بگذارد، سوال شد: اولین نعمت چیست؟ فرمودند: حلال زادگی .

عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ(علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَا عَلِيُّ مَنْ أَحَبَّنِي وَ أَحَبَّكَ وَ أَحَبَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ وُلْدِكَ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَى طِيبِ مَوْلِدِهِ فَإِنَّهُ لَا يُحِبُّنَا إِلَّا مَنْ طَابَتْ وِلَادَتُهُ وَ لَا يُبْغِضُنَا إِلَّا مَنْ خَبُثَتْ وِلَادَتُهُ.(۳)

۱- معانی الأخبار ص ۱۶۱ ، الأمالی للصدوق ص ۴۷۵ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۴۱

۲- معانی الأخبار ص ۱۶۱ ، الأمالی للصدوق ص ۴۷۵ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۴۱

۳- معانی الأخبار ص ۱۶۱ ، الأمالی للصدوق ص ۴۷۵ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۴۱

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی کسی که من و تو و امامان از نسل تو را دوست بدارد خداوند را بر حلال زادگی خود شکر کند، کسی ما را جز حلال زاده دوست ندارد و کسی جز حرام زاده از ما نفرت ندارد .

عَنْ نَوْفٍ الْبِكَالِيِّ قَالَ: أَتَيْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) وَ هُوَ فِي رَحْبَةِ مَسْجِدِ الْكُوفَةِ ... كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ وُلِدَ مِنْ حَلَالٍ وَ هُوَ يُبْغِضُنِي وَ يُبْغِضُ الْأَئِمَّةَ مِنْ وُلْدِي . (۱)

راوی گوید: نزد امیرالمؤمنین(علیه السلام) در مسجد کوفه آمده و بعد از سلام کردن درخواست موعظه نمودم، ایشان فرمودند: دروغ گوید کسی که فکر کند حلال زاده است در حالی که از من و امامان بعد از من نفرت داشته باشد .

رَوَى أَبُو حَمْزَةَ الثُّمَالِيُّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) ... جَاءَهُ (علیه السلام) رَجُلٌ فَقَالَ إِنِّي لَأُحِبُّكَ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) كَذَبْتَ فَقَالَ الرَّجُلُ سُبْحَانَ اللَّهِ كَأَنَّكَ تَعْلَمُ مَا فِي قَلْبِي وَ جَاءَهُ آخَرُ فَقَالَ إِنِّي أُحِبُّكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ كَانَ فِيهِ لِينٌ فَأَثْنَى عَلَيْهِ عِنْدَهُ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) كَذَبْتُمْ لَا يُحِبُّنَا مُخَنَّثٌ وَ لَا دَيُّوثٌ وَ لَا وَلَدُ زِنًا وَ لَا مَنْ حَمَلَتْ بِهِ أُمُّهُ فِي حَيْضَتِهَا فَذَهَبَ الرَّجُلُ فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ صِفِّينَ قُتِلَ مَعَ مُعَاوِيَه . (۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: شخصی نزد امیرالمومنین(علیه السلام) آمد و گفت: من شما را دوست می دارم پس امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: دروغ می گویی، شخص تعجب کرد و گفت مثل اینکه شما آنچه در قلب من است می دانید و شخص دیگری آمد و گفت: من شما اهل بیت را دوست دارم و شخص نرم خویی بود و مدح حضرت کرد پس امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: دروغ می گویی، فرد خنثی (هم

۱- الأمالی للصدوق ص ۲۰۹ ، مجموعه ورام ج ۲ ص ۱۶۴ ، أعلام الدین فی صفات المؤمنین ص ۱۸۷

۲- الخرائج ج ۱ ص ۱۷۷ ، قرب الإسناد ص ۲۶

زن است هم مرد) و کسی که همسرش زنا می کند و او می داند (دیوث) و زنازاده و کسی که مادرش در حال حیض به او باردار شده، ما را دوست ندارد پس آن شخص رفت و در روز صفین در همراهی با معاویه کشته شد .

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): لَا یُبْغِضُنَا إِلَّا مَنْ خَبُثَتْ وِلَادَتُهُ أَوْ حَمَلَتْ بِهِ أُمُّهُ فِی حَیْضِهَا.(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: کسی نسبت به ما نفرت ندارد جز کسی که ولادت او ناپاک است یا مادرش در حیض به او باردار شده است.

عَنْ أَبِی رَافِعٍ عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): مَنْ لَمْ یُحِبَّ عِتْرَتِی فَهُوَ لِإِحْدَی ثَلَاثٍ إِمَّا مُنَافِقٌ وَ إِمَّا لِزَنْیَهٍ وَ إِمَّا امْرُؤٌ حَمَلَتْ بِهِ أُمُّهُ فِی غَیْرِ طُهْرٍ.(۲)پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که خانواده من را دوست نداشته باشد یکی از این سه دسته است: منافق یا زنازاده یا کسی که مادرش در حیض به او باردار شده است.

عِیسَی بْنُ سُلَیْمَانَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَ دَخَلَ بَعْضُ الْخَبَرِ فِی بَعْضٍ إِنَّ عَلِیّاً (علیه السلام) کَانَ یَدُورُ فِی أَسْوَاقِ الْکُوفَهِ فَلَعَنَتْهُ امْرَأَهٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَالَ یَا سَلْقَلْقِیَّهُ کَمْ قَتَلْتِ مِنْ أَهْلَکِ قَالَتْ سَبْعَهَ عَشَرَ أَوْ ثَمَانِیَهَ عَشَرَ فَلَمَّا انْصَرَفَتْ قَالَتْ لِأُمِّهَا ذَلِکَ فَقَالَتْ السَّلْقَلْقِیَّهُ مَنْ وُلِدَتْ بَعْدَ حَیْضٍ وَ لَا یَکُونُ لَهَا نَسْلٌ فَقَالَتْ یَا أُمَّاهْ أَنْتِ هَکَذَا قَالَتْ بَلَی الْخَبَر .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: علی(علیه السلام) در بازارهای کوفه حرکت می کردند پس زنی ایشان را سه بار لعن کرد پس حضرت فرمودند: ای سلقلقیه چند نفر از

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۹۶ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۳۱۸

۲- الخصال ج ۱ ص ۱۱۰ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۳۱۹ ، بحارالأنوار ج ۲۱ ص ۱۴۷

۳- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۲۶۶ ، بحارالأنوار ج ۲۷ ص ۲۲۳

خانواده خود را کشته ای؟ گفت: هفده یا هجده نفر، هنگامی که دختر برگشت به مادرش مطلب را گفت پس مادرش گفت: سلقلقیه کسی است که از حیض به دنیا آید و نسلی برای او نباشد، دختر گفت: ای مادر تو این گونه ای؟ گفت: بله .

عدم ولایت اهل بیت (علیهم السلام) و فاجر شدن فرزندان

عَنْ أَبِی مِیثَمٍ بْنِ أَبِی یَحْیَی عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) قَالَ: مَا مِنْ مَوْلُودٍ یُولَدُ إِلَّا وَ إِبْلِیسُ مِنَ الْأَبَالِسَهِ بِحَضْرَتِهِ فَإِنْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّهُ مِنْ شِیعَتِنَا حَجَبَهُ مِنْ ذَلِکَ الشَّیْطَانِ وَ إِنْ لَمْ یَکُنْ مِنْ شِیعَتِنَا أَثْبَتَ الشَّیْطَانُ إِصْبَعَهُ السَّبَّابَهَ فِی دُبُرِهِ فَکَانَ مَأْبُوناً فَإِنْ کَانَ امْرَأَهً أَثْبَتَفِی فَرْجِهَا فَکَانَتْ فَاجِرَهً فَعِنْدَ ذَلِکَ یَبْکِی الصَّبِیُّ بُکَاءً شَدِیداً إِذَا هُوَ خَرَجَ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ وَ اللَّهُ بَعْدَ ذَلِکَ یَمْحُو ما یَشاءُ وَ یُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْکِتابِ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هیچ فرزندی نیست که متولد شود مگر اینکه شیطانی از شیطان ها در کنار اوست پس اگر خداوند بداند که او از شیعیان ماست او را از شیطان دور می کند و اگر از شیعیان ما نباشد شیطان انگشت سبابه (بعد از شست) خود را به پشت فرزند فرو ببرد پس او مورد لواط واقع می شود و اگر دختر باشد شیطان انگشتش را در آلت دختر فرو برد و او زناکار شود، در این هنگام کودک از شکم مادر خارج می شود در حالی که گریه بسیار می کند و خداوند بعد از آن هر چه را خواهد محو کند و تغییر دهد و آنچه خواهد ثابت کند و نزد او أمّ الکتاب است .

۱- بحار الأنوار ج ۴ ص ۱۲۱ ، تفسیر العیاشی ج ۲ ص ۲۱۸ ، تفسیر کنزالدقائق ج ۶ ص ۴۶۹

اصناف مختلف مردم در دشمنی اهل بیت (علیهم السلام)

عَنْ مُسْلِمِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ (عليهم السلام) قَالَ : ثَلَاثَةَ عَشَرَ وَ قَالَ تَمِيمٌ سِتَّةَ عَشَرَ صِنْفاً مِنْ أُمَّهِ جَدِّی (صلی الله علیه و اله) لَا يُحِبُّونَنَا وَ لَا يُحَبِّبُونَنَا إِلَى النَّاسِ وَ يُبْغِضُونَنَا وَ لَا يَتَوَلَّوْنَنَا وَ يَخْذُلُونَنَا وَ يَخْذُلُونَ النَّاسَ عَنَّا فَهُمْ أَعْدَاؤُنَا حَقّاً لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ وَ لَهُمْ عَذابُ الْحَرِيقِ قَالَ قُلْتُ بَيِّنْهُمْ لِی يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ وَقَاكَ اللَّهُ شَرَّهُمْ قَالَ الزَّائِدُ فِی خَلْقِهِ فَلَا تَرَى أَحَداً مِنَ النَّاسِ فِی خَلْقِهِ زِيَادَةً إِلَّا وَجَدْتَهُ لَنَا مُنَاصِباً وَ لَمْ تَجِدْهُ لَنَا مُوَالِياً وَ النَّاقِصُ الْخَلْقِ مِنَ الرِّجَالِ فَلَا تَرَى لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ خَلْقاً نَاقِصَةَ الْخِلْقَهِ إِلَّا وَجَدْتَ فِی قَلْبِهِ عَلَيْنَا غِلًّا وَ الْأَعْوَرُ بِالْيَمِينِ لِلْوِلَادَهِ فَلَا تَرَى لِلَّهِ خَلْقاً وُلِدَ أَعْوَرَ الْيَمِينِ إِلَّا كَانَ لَنَا مُحَارِباً وَ لِأَعْدَائِنَا مُسَالِماً وَ الْغِرْبِيبُ مِنَ الرِّجَالِ فَلَا تَرَى لِلَّهِعَزَّ وَ جَلَّ خَلْقاً غِرْبِيباً وَ هُوَ الَّذِی قَدْ طَالَ عُمُرُهُ فَلَمْ يَبْيَضَّ شَعْرُهُ وَ تَرَى لِحْيَتَهُ مِثْلَ حَنَكِ الْغُرَابِ إِلَّا كَانَ عَلَيْنَا مُؤَلِّباً وَ لِأَعْدَائِنَا مُكَاثِراً وَ الْحُلْكُوكُ مِنَ الرِّجَالِ فَلَا تَرَى مِنْهُمْ أَحَداً إِلَّا كَانَ لَنَا شَتَّاماً وَ لِأَعْدَائِنَا مَدَّاحاً وَ الْأَقْرَعُ مِنَ الرِّجَالِ فَلَا تَرَى رَجُلًا بِهِ قَرَعٌ إِلَّا وَجَدْتَهُ هَمَّازاً لَمَّازاً مَشَّاءً بِالنَّمِيمَهِ عَلَيْنَا وَ الْمُفَصَّصُ بِالْخُضْرَهِ مِنَ الرِّجَالِ فَلَا تَرَى مِنْهُمْ أَحَداً وَ هُمْ كَثِيرُونَ إِلَّا وَجَدْتَهُ يَلْقَانَا بِوَجْهٍ وَ يَسْتَدْبِرُنَا بِآخَرَ يَبْتَغِی لَنَا الْغَوَائِلَ وَ الْمَنْبُوذُ مِنَ الرِّجَالِ فَلَا تَلْقَى مِنْهُمْ أَحَداً إِلَّا وَجَدْتَهُ لَنَا عَدُوّاً مُضِلًّا مُبِيناً وَ الْأَبْرَصُ مِنَ الرِّجَالِ فَلَا تَلْقَى مِنْهُمْ أَحَداً إِلَّا وَجَدْتَهُ يَرْصُدُ لَنَا الْمَرَاصِدَ وَ يَقْعُدُ لَنَا وَ لِشِيعَتِنَا مَقْعَداً لِيُضِلَّنَا بِزَعْمِهِ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ وَ الْمَجْذُومُ وَ هُمْ حَصَبُ جَهَنَّمَ هُمْ لَهَا وَارِدُونَ وَ الْمَنْكُوحُ فَلَا تَرَى مِنْهُمْ أَحَداً إِلَّا وَجَدْتَهُ يَتَغَنَّى بِهِجَائِنَا وَ يُؤَلِّبُ عَلَيْنَا وَ أَهْلُ مَدِينَهٍ تُدْعَى سِجِسْتَانَ هُمْ لَنَا أَهْلُ عَدَاوَهٍ وَ نَصْبٍ وَ هُمْ شَرُّ الْخَلْقِ وَ الْخَلِيقَهِ عَلَيْهِمْ مِنَ الْعَذَابِ مَا عَلَى فِرْعَوْنَ وَ هَامَانَ وَ قَارُونَ وَ أَهْلُ مَدِينَهٍ

تُدْعَى الرَّيَّ هُمْ أَعْدَاءُ اللَّهِ وَ أَعْدَاءُ رَسُولِهِ وَ أَعْدَاءُ أَهْلِ بَيْتِهِ يَرَوْنَ حَرْبَ أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) جِهَاداً وَ مَالَهُمْ مَغْنَماً فَلَهُمْ عَذَابُ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاهِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَهِ وَ لَهُمْ عَذابٌ مُقِيمٌ وَ أَهْلُ مَدِينَهٍ تُدْعَى الْمَوْصِلَ هُمْ شَرُّ مَنْ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ وَ أَهْلُ مَدِينَهٍ تُسَمَّى الزَّوْرَاءَ تُبْنَى فِي آخِرِ الزَّمَانِ يَسْتَشْفُونَ بِدِمَائِنَا وَ يَتَقَرَّبُونَ بِبُغْضِنَا يُوَالُونَ فِي عَدَاوَتِنَا وَ يَرَوْنَ حَرْبَنَا فَرْضاً وَ قِتَالَنَا حَتْماً يَا بُنَيَّ فَاحْذَرْ هَؤُلَاءِ ثُمَّ احْذَرْهُمْ فَإِنَّهُ لَا يَخْلُو اثْنَانِ مِنْهُمْ بِأَحَدٍ مِنْ أَهْلِكَ إِلَّا هَمُّوا بِقَتْلِهِ .(۱)راوی گوید امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شانزده گروه از امت جدم(صلی الله علیه و اله) ما را دوست ندارند و ما را محبوب مردم نمی کنند و دشمنی ما را دارند و ولایت ما را ندارند و ما را یاری نمی دهند و مردم را از یاری ما باز می دارند پس آن ها به حق دشمن ما هستند و آتش جهنم و عذاب سوزنده برای آن هاست، راوی گوید: ای پسر رسول خدا آنان را برایم بیان کنید خداوند شما را از شر آنان حفظ کند، حضرت فرمودند: ۱- کسی که در خلقتش عضو زائد دارد پس هیچ کسی را نمی یابی که در خلقتش زیاده دارد مگر اینکه او را دشمن ما می یابی و او را دوستدار ما نمی بینی ۲- کسی که در خلقتش کاستی وجود دارد و ناقص است پس هیچ کسی را این گونه نمی بینی مگر اینکه در قلبش نسبت به ما کینه است ۳- کسی که از تولد، چشم راستش کور باشد و کسی را این گونه نمی یابی مگر اینکه در جنگ با ما و در صلح با دشمن ما باشد ۴- کسی که عمری طولانی داشته و موی سرش سفید نشده و ریشش همچون نوک و سیاهی کلاغ است و کسی را این گونه نمی بینی مگر اینکه مردم را بر ظلم و دشمنی ما جمع کرده و دشمنان را زیاد می کند ۵-مردانی که پوستشان

۱- الخصال ج ۲ ص ۵۰۶ ، الفصول المهمه ج ۳ ص ۲۶۲ ، بحارالأنوار ج ۵ ص ۲۷۸

بسیار سیاه است و کسی از آنان را نمی بینی مگر اینکه فحش دهنده به ما و مدح کننده دشمنان ما هستند ۶- مردانی که مویی بر سرشان نیست و کسی از آنان را نمی بینی مگر اینکه او را عیب جو نسبت به ما در پیش رو و پشت سر و سخن چینی بر ضد ما می یابی ۷- مردان چشم سبز در حالی که زیاد هستند که آنان را نمی بینی مگر اینکه گاهی به ما رو کرده و گاهی به ما پشت می کنند و نسبت به ما کینه دارند ۸- مردان زنازاده که آنان را ملاقات نمی کنی مگر اینکه دشمن ما و گمراه کننده نسبت به ما هستند ۹- مردان پیسی گرفته که آنان را ملاقات نمی کنی مگر اینکه در کمین ما هستند و می خواهند ما و شیعیانمان را به گمان خودشان از راهدرست بازدارند ۱۰- شخص جذام گرفته که آنان هیزم جهنم بوده و در آن وارد می شوند ۱۱- شخص مورد لواط که هیچ یک را نمی بینی مگر اینکه مشتاق عیب گویی و ناسزاگویی ما و جمع کننده مردم بر عداوت و دشمنی ماست ۱۲- اهل شهر سیستان که دشمن ما بوده و بدترین مردم و بد اخلاق ترین هستند و برای آنان عذابی است که برای فرعون و هامان و قارون بود ۱۳- اهل شهر ری، آنان دشمنان خدا و پیامبر(صلی الله علیه و اله) و اهل بیت او هستند و جنگ با اهل بیت(علیهم السلام) را جهاد و مال آنان را غنیمت می شمارند که برای آن ها عذاب خوار کننده در دنیا و آخرت و عذابی پایدار و دائم است ۱۴- اهل شهر موصل که بدترین مردم روی زمین هستند ۱۵- اهل شهر زوراء (بغداد) که در آخرالزمان بنا می شود که به خون های ما شفا جسته و با دشمنی ما تقرب جویند، دوستدار دشمنی ما و جنگ با ما را واجب و قطعی می دانند، ای پسرم از این افراد بسیار بر حذر باش که اگر دو تای از این ها با یکی از اهل تو تنها شوند تصمیم به قتل او می گیرند .

بیان: احتمال دارد چنین ویژگی هایی در افراد یا ساکنین شهرها به طور قطعی موجب دشمنی با اهل بیت(علیهم السلام) نباشد و ناظر به غالب افراد باشد و یا مطالب در مورد ساکنین شهرها مربوط به همان زمان باشد و تا آینده جاری نباشد الله اعلم .

ارتباط خمس دادن با حلال یا حرام زادگی

قَالَ العَسكَرِيّ (عليه السلام) : ... ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): فَأَيُّكُمْ أَدَّى زَكَاتَهُ الْيَوْمَ قَالَ عَلِيٌّ (عليه السلام): أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَسَرَّ الْمُنَافِقُونَ فِي أُخْرَيَاتِ الْمَجْلِسِ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ يَقُولُونَ: وَ أَيُّ مَالٍ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) حَتَّى يُؤَدِّيَ مِنْهُ الزَّكَاةَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): يَا عَلِيُّ أَ تَدْرِي مَا يُسِرُّهُ هَؤُلَاءِ الْمُنَافِقُونَ فِيأُخْرَيَاتِ الْمَجْلِسِ قَالَ عَلِيٌّ (عليه السلام): بَلَى قَدْ أَوْصَلَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَى أُذُنِي مَقَالَتَهُمْ يَقُولُونَ: وَ أَيُّ مَالٍ لِعَلِيٍّ(عليه السلام) حَتَّى يُؤَدِّيَ زَكَاتَهُ كُلُّ مَالٍ يُغْتَنَمُ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَهِ فَلِي خُمُسُهُ بَعْدَ وَفَاتِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ حُكْمِي عَلَى الَّذِي مِنْهُ لَكَ فِي حَيَاتِكَ جَائِزٌ فَإِنِّي نَفْسُكَ وَ أَنْتَ نَفْسِي. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): كَذَلِكَ هُوَ يَا عَلِيُّ وَ لَكِنْ كَيْفَ أَدَّيْتَ زَكَاهَ ذَلِكَ فَقَالَ عَلِيٌّ (عليه السلام): يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلِمْتُ بِتَعْرِيفِ اللَّهِ إِيَّايَ عَلَى لِسَانِكَ أَنَّ نُبُوَّتَكَ هَذِهِ سَيَكُونُ بَعْدَهَا مُلْكٌ عَضُوضٌ وَ جَبْرِيَّهٌ فَيَسْتَوْلِي عَلَى خُمُسِي مِنَ السَّبْيِ وَ الْغَنَائِمِ فَيَبِيعُونَهُ فَلَا يَحِلُّ لِمُشْتَرِيهِ لِأَنَّ نَصِيبِي فِيهِ فَقَدْ وَهَبْتُ نَصِيبِي فِيهِ لِكُلِّ مَنْ مَلَكَ شَيْئاً مِنْ ذَلِكَ مِنْ شِيعَتِي لِتَحِلَّ لَهُمْ مِنْ مَنَافِعِهِمْ مِنْ مَأْكَلٍ وَ مَشْرَبٍ وَ لِتَطِيبَ مَوَالِيدُهُمْ وَ لَا يَكُونَ أَوْلَادُهُمْ أَوْلَادَ حَرَام قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): مَا تَصَدَّقَ أَحَدٌ أَفْضَلَ مِنْ صَدَقَتِكَ وَ قَدْ

تَبِعَکَ رَسُولُ اللَّهِ فِی فِعْلِکَ: أَحَلَّ لِشِیعَتِهِ کُلَّ مَا کَانَ فِیهِ مِنْ غَنِیمَتِهِ وَ بَیْعٍ مِنْ نَصِیبِهِ عَلَی وَاحِدٍ مِنْ شِیعَتِهِ وَ لَا أَحَلَّهُ أَنَا وَ لَا أَنْتَ لِغَیْرِهِمْ .(۱)

امام عسگری(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: چه کسی امروز زکات خود را پرداخت کرده است، علی(علیه السلام) فرمودند: من ای رسول خدا، منافقون در آخر مجلس مخفیانه به یکدیگر گفتند: علی(علیه السلام) چه مالی داشته که زکات آن را داده است. پیامبر(صلی الله علیه و اله) به علی(علیه السلام) فرمودند: ای علی می دانی منافقون در آخر مجلس چه چیزی مخفیانه به یکدیگر می گویند؟ فرمود: بله خداوند گفته آن ها را به گوشم رسانید می گویند: علی چه مالی داشته که زکات آن را داده است؟ هرغنیمتی از امروز تا روز قیامت خُمس (یک پنجم) آن بعد از شما برای من است و حکم کردن من بر سهم شما (خمس) در زمان حیات شما برای من جائز است چون من خود شما و شما خود من هستید، پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی همین گونه است اما زکات آن را چگونه داده اید؟ علی(علیه السلام) فرمود: ای رسول خدا خداوند به واسطه زبان شما به من شناسانید که بعد از شما یک فرمانروایی بسیار ظالم و زورگو خواهد آمد که بر خمس من از اسیران و غنائم مسلط شده و آن را می فروشند پس برای خریداران آن حلال نیست چون سهم من در آن هاست و من این سهم را به شیعیانم بخشیدم تا منافع آن ها از خوراک و نوشیدنی بر آنان حلال شود و تولدشان پاک گردد و فرزندانشان فرزندان حرام نباشند، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ کسی صدقه ای بهتر از صدقه تو نداده است و رسول خدا از عمل تو پیروی کرده و برای شیعه خود آن چه از سهم خود در غنائم و فروش آن ها است حلال کرد و من و تو آن را بر غیر آنان حلال نمی کند.

۱- التفسیر المنسوب إلی الإمام الحسن العسکری (علیه السلام) ص۸۶ ، وسائل الشیعه ج ۹ ص ۵۵۳

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَحَدِهِمَا(عليهما السلام) قَالَ: إِنَّ أَشَدَّ مَا فِيهِ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَهِ أَنْ يَقُومَ صَاحِبُ الْخُمُسِ فَيَقُولَ يَا رَبِّ خُمُسِي وَ قَدْ طَيَّبْنَا ذَلِكَ لِشِيعَتِنَا لِتَطِيبَ وِلَادَتُهُمْ وَ لِيَزْكُوَ أَوْلَادُهُمْ .(۱)

راوی از امام باقر یا صادق(علیهما السلام) نقل می کند: سخت ترین موقعیتی که مردم در روز قیامت گرفتار آن می شوند آن است که صاحب خُمس می گوید: پروردگارا خمس من چه شد؟ و آن را برای شیعیانمان پاک گردانیدیم تا تولدشان پاک و فرزندانشان پاکیزه باشند.عَنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) لِفَاطِمَهَ (عليها السلام) أَحِلِّي نَصِيبَكِ مِنَ الْفَيْ ءِ لِآبَاءِ شِيعَتِنَا لِيَطِيبُوا ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) إِنَّا أَحْلَلْنَا أُمَّهَاتِ شِيعَتِنَا لِآبَائِهِمْ لِيَطِيبُوا .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: امیرالمومنین(علیه السلام) به فاطمه (علیها السلام) فرمودند: سهم خود را از خمس بر پدران شیعیانمان ببخش تا آنان حلال زاده گردند، سپس امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ما مادران شیعیانمان را بر پدرانشان حلال کردیم تا ولادتشان پاک شود.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) عَلَى كُلِّ امْرِئٍ غَنِمَ أَوِ اكْتَسَبَ الْخُمُسُ مِمَّا أَصَابَ لِفَاطِمَهَ (عليها السلام) وَ لِمَنْ يَلِي أَمْرَهَا مِنْ بَعْدِهَا مِنْ ذُرِّيَّتِهَا الْحُجَجِ عَلَى النَّاسِ فَذَاكَ لَهُمْ خَاصَّهً يَضَعُونَهُ حَيْثُ شَاءُوا إِذْ حَرُمَ عَلَيْهِمُ الصَّدَقَهُ حَتَّى الْخَيَّاطُ لَيَخِيطُ قَمِيصاً

۱- تهذيب الأحكام (تحقيق خرسان) ج ۴ ص ۱۳۶ ، الكافي (ط-الإسلاميه) ج ۱ ص ۵۴۷ ، من لا يحضره الفقيه ج ۲ ص ۴۳

۲- تهذيب الأحكام (تحقيق خرسان) ج ۴ ص ۱۴۳ ، وسائل الشيعه ج ۹ ص ۵۴۷

بِخَمْسَهِ دَوَانِيقَ فَلَنَا مِنْهَا دَانِقٌ إِلَّا مَنْ أَحْلَلْنَا مِنْ شِيعَتِنَا لِتَطِيبَ لَهُمْ بِهِ الْوِلَادَهُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ شَيْ ءٍ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ أَعْظَمَ مِنَ الزِّنَا إِنَّهُ لَيَقُومُ صَاحِبُ الْخُمُسِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ سَلْ هَؤُلَاءِ بِمَا أُبِيحُوا.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هر شخصی باید خمس غنیمت و مالی که بدست آورده به فاطمه (علیها السلام) و فرزندان بعد از او که حجت بر مردم هستند بپردازد و این مخصوص آنان است هرکجا بخواهند مصرف می کنند چون صدقه بر آنان حرام شده است، خیاطی که به پنج دانق لباسی را می دوزد یک دانق آن برای ماست مگر شیعیانمان که به خاطر حلال زادگی برآنان حلال کردیم و در روز قیامت چیزی نزد خدا بزرگتر از زنا نیست و صاحب خمس در روز قیامت برخیزد و گوید: پروردگارا از این افراد درباره آن چه حلال کردند (خمس) سوال کن.

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ يَعْقُوبَ قَالَ: سَأَلْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عُثْمَانَ الْعَمْرِيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنْ يُوصِلَ لِي كِتَاباً قَدْ سَأَلْتُ فِيهِ عَنْ مَسَائِلَ أَشْكَلَتْ عَلَيَّ فَوَرَدَتْ فِي التَّوْقِيعِ بِخَطِّ مَوْلَانَا صَاحِبِ الزَّمَانِ (علیه السلام) ... أَمَّا الْمُتَلَبِّسُونَ بِأَمْوَالِنَا فَمَنِ اسْتَحَلَّ مِنْهَا شَيْئاً فَأَكَلَهُ فَإِنَّمَا يَأْكُلُ النِّيرَانَ وَ أَمَّا الْخُمُسُ فَقَدْ أُبِيحَ لِشِيعَتِنَا وَ جُعِلُوا مِنْهُ فِي حِلٍّ إِلَى وَقْتِ ظُهُورِ أَمْرِنَا لِتَطِيبَ وِلَادَتُهُمْ وَ لَا تَخْبُثَ .(۲)

امام زمان(علیه السلام) در ضمن نامه ای به اسحاق بن یعقوب فرمودند: کسی که اموال ما را حلال شمرده و آن را بخورد آتش خورده است و اما خمس برای

۱- تهذیب الأحکام ج ۴ ص ۱۲۲ ، الإستبصار ج ۲ ص ۵۵ ، وسائل الشیعه ج ۹ ص ۵۰۳

۲- کمال الدین ج ۲ ص ۴۸۳ ، الغیبه للطوسی ص ۲۹۲ ، الإحتجاج ج ۲ ص ۴۷۱

شیعیانمان حلال شده است و تا زمان ظهور ما بر آن ها حلال شده است تا تولد آنان پاک گشته و خبیث نباشد.

عَنِ الْحَارِثِ بْنِ الْمُغِيرَهِ النَّصْرِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: قُلْتُ لَهُ إِنَّ لَنَا أَمْوَالًا مِنْ غَلَّاتٍ وَ تِجَارَاتٍ وَ نَحْوِ ذَلِكَ وَ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ لَكَ فِيهَا حَقّاً قَالَ فَلَم أَحْلَلْنَا إِذاً لِشِيعَتِنَا إِلَّا لِتَطِيبَ وِلَادَتُهُمْ وَ كُلُّ مَنْ وَالَى آبَائِي فَهُمْ فِي حِلٍّ مِمَّا فِي أَيْدِيهِمْ مِنْ حَقِّنَا فَلْيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ .(۱)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم ما اموالی از غلات و تجارت ها و... داریم و می دانم حق شما در آن است، حضرت فرمودند: ما برشیعیانمان حلال نکردیم مگر به خاطر حلال زادگی و هر کس که دوستدار پدران من است آن چه از حق ما در دستان اوست بر او حلال است، پس شاهد به غائب این خبر را برساند .

نشانه های فرزند زنازاده

قَالَ الصَّادِقُ (عليه السلام) : لِوَلَدِ الزِّنَا عَلَامَاتٌ أَحَدُهَا بُغْضُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ ثَانِيهَا أَنَّهُ يَحِنُّ إِلَى الْحَرَامِ الَّذِي خُلِقَ مِنْهُ وَ ثَالِثُهَا الِاسْتِخْفَافُ بِالدِّينِ وَ رَابِعُهَا سُوءُ الْمَحْضَرِ لِلنَّاسِ وَ لَا يُسِيءُ مَحْضَرَ إِخْوَانِهِ إِلَّا مَنْ وُلِدَ عَلَى غَيْرِ فِرَاشِ أَبِيهِ أَوْ مَنْ حَمَلَتْ بِهِ أُمُّهُ فِي حَيْضِهَا.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زنازاده نشانه هایی دارد ۱- داشتن بغض ما اهل بیت (علیهم السلام) ۲- میل داشتن به عمل حرامی که به واسطه آن به وجود آمده است (زنا) ۳- سبک شمردن دین ۴- بد دانستن حضور در مردم و حضور در بین افراد را

۱- تهذیب الأحکام ج ۴ ص ۱۴۳ ، وسائل الشیعه ج ۹ ص ۵۴۷ ، ملاذ الأخیار ج ۶ ص ۴۱۶

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۴۱۷ ، معانی الأخبار ص ۴۰۰ ، الإختصاص ص ۲۲۰

دوست ندارد جز کسی که از غیر پدرش به دنیا آمده یا کسی که مادرش در حیض به او باردار شده است .

عَنْ نَوْفٍ الْبِکَالِیِّ قَالَ: أَتَیْتُ أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) وَ هُوَ فِی رَحْبَهِ مَسْجِدِ الْکُوفَهِ ... کَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ وُلِدَ مِنْ حَلَالٍ وَ هُوَ یُحِبُّ الزِّنَاء .(۱)

راوی گوید: نزد امیرالمؤمنین(علیه السلام) در مسجد کوفه آمده و بعد از سلام کردن درخواست موعظه نمودم از جمله فرمودند: دروغ گوید کسی که فکر کند حلال زاده است در حالی که زنا را دوست داشته باشد.قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): الخُلُقُ الحَسَنُ لا یُنزَعُ إلا مِن وَلَدِ حِیضَهٍ أو وَلَدِ زِنیَهٍ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خوش اخلاقی از کسی جز فرزند حیض و فرزند زنا گرفته نمی شود.

پاک نشدن زنازاده

عَنْ أَبِی خَدِیجَهَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): یَقُولُ لَا یَطِیبُ وَلَدُ الزِّنَا وَ لَا یَطِیبُ ثَمَنُهُ أَبَداً وَ الْمِمْرَازُ لَا یَطِیبُ إِلَی سَبْعَهِ آبَاءٍ وَ قِیلَ لَهُ وَ أَیُّ شَیْ ءٍ الْمِمْرَازُ فَقَالَ الرَّجُلُ یَکْتَسِبُ مَالًا مِنْ غَیْرِ حِلِّهِ فَیَتَزَوَّجُ بِهِ أَوْ یَتَسَرَّی بِهِ فَیُولَدُ لَهُ فَذَاکَ الْوَلَدُ هُوَ الْمِمْرَازُ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زنازاده و پول او، هیچ وقت پاک نمی شود و ممراز تا هفت نسل پاک نمی شود، سوال شد ممراز چیست؟ حضرت فرمودند: کسی که

۱- الأمالی(للصدوق) ص ۲۰۹

۲- الفردوس ج ۲ ص ۲۰۰ ، کنزالعمال ج ۳ ص ۳

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۲۲۵ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۷۸ ، الإستبصار ج ۳ ص ۱۰۵

پول حرامی را به دست آورد و با آن ازدواج کند، فرزندی که متولد می گردد ممراز است .

نبود خیر در زنازاده

عَنْ زُرَارَهَ بْنِ أَعْیَنَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ لَا خَیْرَ فِی وَلَدِ الزِّنَا وَ لَا فِی بَشَرِهِ وَ لَا فِی شَعْرِهِ وَ لَا فِی لَحْمِهِ وَ لَا فِی دَمِهِ وَ لَا فِی شَیْ ءٍ مِنْهُ عَجَزَتْ عَنْهُ السَّفِینَهُ وَ قَدْ حُمِلَ فِیهَا الْکَلْبُ وَ الْخِنْزِیرُ.(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: هیچ خیری در زنازاده نیست نه در پوستش و نه در مویش و نه در گوشتش و نه در خونش و نه در هیچ چیز آن، کشتی نوح با اینکه سگ و خوک در آن حمل شد از حمل زنازاده ناتوان بود.

زنازاده و قیامت

عَن عَبدِاللهِ بنِ عُمَر أنَّ النَّبیَّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: إنَّ أولادَ الزِّنا یَحشُرونَ یَومَ القِیامَه فِی صُورَهِ القِرَدَهِ وَ الخَنَازیر. (۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زنازادگان در روز قیامت به صورت میمون و خوک محشور می شوند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۵۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۴۴۲

۲- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۱۰ ص ۱۴

زنازاده و نزول عذاب

عَنْ مَيْمُونَهَ زَوْجِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَتْ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَقُولُ : لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِخَيْرٍ مَا لَمْ يَفْشُ فِيهِمْ وَلَدُ الزِّنَا فَإِذَا فَشَا فِيهِمْ وَلَدُ الزِّنَا فَيُوشِكُ أَنْ يَعُمَّهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِعِقَابٍ.(۱)میمونه همسر پیامبر(صلی الله علیه و اله) گوید: از ایشان شنیدم که فرمودند: امت من پیوسته در خیر هستند تا زمانی که زنازاده در آنان پخش نگردد پس اگر پخش گردد نزدیک است که عذاب عمومی همه را فراگیرد.

داخل بهشت نشدن زنازاده

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ : لَا يَدْخُلُ الْجَنَّهَ عَاقٌّ وَ لَا مَنَّانٌ وَ لَا مُدْمِنُ خَمْرٍ وَ لَا وَلَدُ زِنَا.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: عاق والدین و منت گذار و شراب خوار دائم و زنازاده داخل بهشت نمی شوند.

عَن أبی هُرَیرَهِ عَن النَّبیَّ (صلی الله علیه و اله): لا یَدخُلُ الجَنَّهَ وَلَدُ زِنَی وَ لا وَلَدُهُ وَ لا وَلَدُ وَلَدِه.(۳)

راوی گوید: پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: زنازاده و فرزندش و فرزند فرزنش داخل بهشت نمی شوند.

۱- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۴۴ ص ۴۱۳

۲- السنن الکبری ج ۳ ص ۱۷۵ ، مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۱۱ ص ۴۹۳

۳- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۱۰ ص ۱۴

رَوَی عَبدُاللهِ بنُ عَمرو عَن النَّبیَّ (صلی الله علیه و اله) فِی الآیه «وَ لَقَدْ ذَرَأْنا لِجَهَنَّمَ کَثیراً مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْس(۱)» قَالَ: إنَّ اللهَ تَعَالَی کَمَا ذَرَأ لِجَهَنَّمَ مَا ذَرَأ کانَ وَلَدُ الزِّنا مِمَّن ذَرَأ لَجَهَنَّم.(۲)پیامبر(صلی الله علیه و اله) ذیل آیه شریفه (و بسیاری از انسان ها و جنیان را برای جهنم خلق کردیم) فرمودند: خداوند متعال هنگامی که جهنمیان را خلق کرد، زنازاده از کسانی بود که خلق کرد.

علت حرام شدن زنا

کَتَبَ عَلِیُّ بْنُ مُوسَی الرِّضَا (علیهما السلام) إِلَی مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ فِیمَا کَتَبَ مِنْ جَوَابِ مَسَائِلِهِ ... حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَی الزِّنَا لِمَا فِیهِ مِنَ الْفَسَادِ مِنْ قَتْلِ الْأَنْفُسِ وَ ذَهَابِ الْأَنْسَابِ وَ تَرْکِ التَّرْبِیَهِ لِلْأَطْفَالِ وَ فَسَادِ الْمَوَارِیثِ وَ مَا أَشْبَهَ ذَلِکَ مِنْ وُجُوهِ الْفَسَادِ وَ حَرَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ قَذْفَ الْمُحْصِنَاتِ لِمَا فِیهِ مِنْ فَسَادِ الْأَنْسَابِ وَ نَفْیِ الْوَلَدِ وَ إِبْطَالِ الْمَوَارِیثِ وَ تَرْکِ التَّرْبِیَهِ وَ ذَهَابِ الْمَعَارِفِ وَ مَا فِیهِ مِنَ الْکَبَائِرِ وَ الْعِلَلِ الَّتِی تُؤَدِّی إِلَی فَسَادِ الْخَلْق .(۳)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: خداوند زنا را حرام کرد به خاطر داشتن این فسادها: کشته شدن افراد، از بین رفتن نسب ها، ترک شدن تربیت کودکان، ایجاد فساد در ارث ها و موارد شبیه آن در فساد و خداوند متعال تهمت زنا بر زن شوهردار را حرام کرد به علت این فسادها: فساد در نسب، نفی شدن فرزند ایجاد شده از شوهر واقعی، باطل شدن ارث ها، ترک کردن تربیت کودکان، از

۱- سوره اعراف آیه ۱۷۹

۲- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۴ ص ۳۱۰

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۶۵ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۹۲ ، علل الشرایع ج ۲ ص ۴۷۹

بین رفتن شناسایی افراد و آن چه از موارد بزرگ و علت هایی که موجب فساد خلق می شود .

عدم ولادت از زنای مومن

عَنِ ابْنِ رِئَابٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یَقُولُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا یَکُونُ سَجِیَّتُهُ الْکَذِبَ وَ الْبُخْلَ وَ الْفُجُورَ وَ رُبَّمَا أَلَمَّ مِنْ ذَلِکَ شَیْئاً لَا یَدُومُ عَلَیْهِ قِیلَ فَیَزْنِی قَالَ نَعَمْ (۱)

وَ لَکِنْ لَا یُولَدُ لَهُ مِنْ تِلْکَ النُّطْفَهِ.(۲)

راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) فرمودند: غریزه و طبیعت مومن بر دروغ و بخل و گناه نیست، چه بسا از غیر عادت عملی را انجام دهد که دوامی بر آن ندارد، از حضرت سوال شد: پس زنا می کند؟ فرمودند: بله اما از زنا برای او فرزندی متولد نمی شود.

علت ضربه شلاق بر فرد تهمت زننده زنا

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ أَنَّ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) کَتَبَ إِلَیْهِ فِیمَا کَتَبَ مِنْ جَوَابِ مَسَائِلِهِ عِلَّهُ ضَرْبِ الْقَاذِفِ وَ شَارِبِ الْخَمْرِ ثَمَانِینَ جَلْدَهً لِأَنَّ فِی الْقَذْفِ نَفْیَ الْوَلَدِ وَ قَطْعَ النَّسْلِ وَ ذَهَابَ النَّسَب .(۳)

امام رضا(علیه السلام) در ضمن جواب نامه ای نوشتند: علت هشتاد ضربه شلاق برای تهمت زننده زنا این است که در تهمت زدن، نفی کردن فرزند از شخص مورد تهمت و قطع شدن نسل وی و از بین رفتن نسب است.

۱- در الخصال ج ۱ ص ۱۲۹ در ادامه عبارت " هُوَ مُفَتَّنٌ تَوَّابٌ " وجود دارد .

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۴۴۲ ، البرهان ج ۵ ص ۲۰۴ ، بحارالأنوار ج ۶۶ ص ۶۷

۳- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۴۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۸ ص ۱۷۶

غیبت کردن و حرام زادگی

عَنْ نَوْفٍ الْبِکَالِیِّ قَالَ: أَتَیْتُ أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) وَ هُوَ فِی رَحْبَهِ مَسْجِدِ الْکُوفَهِ ... قَالَ اجْتَنِبِ الْغِیبَهَ فَإِنَّهَا إِدَامُ کِلَابِ النَّارِ ثُمَّ قَالَ یَا نَوْفُ کَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ وُلِدَ مِنْ حَلَالٍ وَ هُوَ یَأْکُلُ لُحُومَ النَّاسِ بِالْغِیبَه .(۱)

راوی گوید: نزد امیرالمؤمنین(علیه السلام) در مسجد کوفه آمده و بعد از سلام کردن درخواست موعظه نمودم از جمله فرمودند: از غیبت کردن بپرهیز که آن خورشت سگ های جهنم است، ای نوف دروغ گوید کسی که فکر کند حلال زاده است در حالی که گوشت مردم را با غیبت کردن می خورد .

آغشته نشدن دست حلال زاده به خون معصوم

عَنْ یُونُسَ بْنِ ظَبْیَانَ قَالَ قَالَ: إِنَّ مُوسَی وَ هَارُونَ حِینَ دَخَلَا عَلَی فِرْعَوْنَ لَمْ یَکُنْ فِی جُلَسَائِهِ یَوْمَئِذٍ وَلَدُ سِفَاحٍ کَانُوا وُلْدَ نِکَاحٍ کُلَّهُمْ وَ لَوْ کَانَ فِیهِمْ وَلَدُ سِفَاحٍ لَأَمَرَ بِقَتْلِهِمَا فَ «قالُوا أَرْجِهْ وَ أَخاهُ»(۲) وَ أَمَرُوهُ بِالتَّأَنِّی وَ النَّظَرِ ثُمَّ وَضَعَ یَدَهُ عَلَی صَدْرِهِ قَالَ وَ کَذَلِکَ نَحْنُ لَا یَنْزِعُ إِلَیْنَا إِلَّا کُلُّ خَبِیثِ الْوِلَادَه .(۳)

یونس بن ظبیان گوید: موسی و هارون هنگامی که وارد بر فرعون شدند هیچ کدام از افراد نشسته در آن جا زنازاده نبودند و در اثر ازدواج متولد شده بودند و اگر زنازاده بودند امر به قتل موسی و هارون می کردند پس (گفتند [مجازات] او و برادرش را به تاخیر انداز) و فرعون را توصیه به صبر و مهلت

۱- الأمالی للصدوق ص ۲۰۹ ، جامع الأخبار للشعیری ص ۱۴۷ ، مشکاه الأنوار ص ۱۷۴

۲- سوره اعراف آیه ۱۱۱

۳- تفسیر العیاشی ج ۲ ص ۲۴ ، البرهان ج ۲ ص ۵۶۸ ، بحارالأنوار ج ۱۳ ص ۱۳۷

کردند، سپس حضرت دست روی سینه مبارک خود گذاشته فرمودند: و همچنین کسی با ما خصومتی ندارد جز فرد ولادت یافته ناپاک.

جواز آویزان کردن قرآن به کودکان

عَنِ الْحَلَبِیِّ قَالَ: سَأَلْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ(علیه السلام) فَقُلْتُ یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ هَلْ نُعَلِّقُ شَیْئاً مِنَ الْقُرْآنِ وَ الرُّقَی عَلَی صِبْیَانِنَا وَ نِسَائِنَا فَقَالَ نَعَمْ إِذَا کَانَ فِی أَدِیمٍ تَلْبَسُهُ الْحَائِضُ وَ إِذَا لَمْ یَکُنْ فِی أَدِیمٍ لَمْ تَلْبَسْهُ الْمَرْأَةُ.(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) سوال کردم ای پسر رسول خدا آیا چیزی از قرآن را می شود بر کودکان و زنان آویزان کنیم؟ فرمودند: بله اگر در پوست باشد زن حائض استفاده کند و اگر در پوست نباشد زن حائض استفاده نکند.

حضرت زهرا (علیها السلام) نگهدارنده کودکان شیعه بعد از مرگ

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ إِنَّ أَطْفَالَ شِیعَتِنَا مِنَ الْمُؤْمِنِینَ تُرَبِّیهِمْ فَاطِمَةُ(علیها السلام) .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اطفال شیعیان ما [بعد از دنیا] مورد تربیت و پرورش فاطمه (علیها السلام) هستند.

رَوَی أَبُو زَکَرِیَّا عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): إِذَا مَاتَ طِفْلٌ مِنْ أَطْفَالِ الْمُؤْمِنِینَ نَادَی مُنَادٍ فِی مَلَکُوتِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَلَا إِنَّ فُلَانَ بْنَ فُلَانٍ قَدْ مَاتَ فَإِنْ کَانَ

۱- طب الأئمه (علیه السلام) ص۴۹ ، وسائل الشیعه ج ۶ ص ۲۳۸ ، هدایه الأمه ج ۳ ص ۸۴

۲- تفسیر القمی ج ۲ ص ۳۳۲ ، البرهان ج ۵ ص ۱۷۸ ، بحارالأنوار ج ۶ ص ۲۲۹

مَاتَ وَالِدَاهُ أَوْ أَحَدُهُمَا أَوْ بَعْضُ أَهْلِ بَيْتِهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ دُفِعَ إِلَيْهِ يَغْذُوهُ وَ إِلَّا دُفِعَ إِلَى فَاطِمَهَ (علیها السلام) تَغْذُوهُ حَتَّى يَقْدَمَ أَبَوَاهُ أَوْ أَحَدُهُمَا أَوْ بَعْضُ أَهْلِ بَيْتِهِ فَتَدْفَعُهُ إِلَيْهِ.(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: زمانی که کودکی از کودکان مومنین از دنیا برود ندا کننده ای در ملکوت آسمان ها و زمین ندا دهد آگاه باشید فلانی فرزند فلانی فوت کرده است اگر پدر و مادرش یا یکی از آن دو یا بعضی از خانواده اش از دنیا رفته اند کودک را به آنها بسپارید تا غذایش دهند وگرنه به فاطمه (علیها السلام) واگذار شود که غذایش دهد تا اینکه پدر و مادرش یا یکی از آن دو یا بعضی از خانواده اش بیایند سپس به آنها بسپارید.

کفالت حضرت ابراهیم (علیه السلام) و ساره از کودکان مومنین بعد از مرگ

عَنِ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى كَفَّلَ إِبْرَاهِيمَ وَ سَارَهَ أَطْفَالَ الْمُؤْمِنِينَ يَغْذُوَانِهِمْ بِشَجَرَهٍ فِي الْجَنَّهِ لَهَا أَخْلَافٌ كَأَخْلَافِ الْبَقَرِ فِي قَصْرٍ مِنْ دُرَّهٍ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَهِ أُلْبِسُوا وَ طُيِّبُوا وَ أُهْدُوا إِلَى آبَائِهِمْ فَهُمْ مُلُوكٌ فِي الْجَنَّهِ مَعَ آبَائِهِمْ وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمانٍ أَلْحَقْنا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ »(۲).(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال حضرت ابراهیم(علیه السلام) و ساره همسر ایشان را عهده دار کودکان مومنین بعد از مرگ قرار داده و آن دو به واسطه درختی در بهشت که دارای نوک پستان همچون نوک پستان گاو است در قصرهایی از مروارید به آنها غذا می دهند و زمانی که قیامت فرارسد به آنها لباس پوشانده و عطر آگین شده و به پدرانشان هدیه می گردند و آنها به همراه

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۰ ، التوحید للصدوق ص ۳۹۴ ، تفسیر نور الثقلین ج ۵ ص ۱۴۱

۲- سوره طور آیه ۲۱

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۰ ، توحید للصدوق ص ۳۹۴ ، معانی الأخبار ص ۲۰۶

پدرانشان پادشاهان بهشت هستند و معنای کلام خداوند: «و کسانی که ایمان آوردند و فرزندانشان به دنباله آنان ایمان آوردند، فرزندانشان را به آنها ملحق می کنیم» همین است .

سُلَيْمَانُ بْنُ جَعْفَرٍ الْجَعْفَرِيُّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِرَجُلٍ تَزَوَّجْهَا سَوْءَاءَ وَلُوداً وَ لَا تَزَوَّجْهَا حَسْنَاءَ عَاقِراً فَإِنِّي مُبَاهٍ بِكُمُ الْأُمَمَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ أَ وَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ الْوِلْدَانَ تَحْتَ الْعَرْشِ يَسْتَغْفِرُونَ لِآبَائِهِمْ يَحْضُنُهُمْ إِبْرَاهِيمُ وَ تُرَبِّيهِمْ سَارَهُ فِي جَبَلٍ مِنْ مِسْكٍ وَ عَنْبَرٍ وَ زَعْفَرَانٍ.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: رسول خدا(صلی الله علیه و اله) به مردی فرمودند: با زن سیاه و فرزندزا ازدواج کن و با زن عقیم زیبا ازدواج نکن که من در قیامت به شما بر سایر امت ها افتخار می کنم، آیا نمی دانی فرزندان در زیر عرش خداوند برای پدرانشان استغفار کرده و ابراهیم(علیه السلام) و ساره از آنها در کوهی از مشک و عنبر و زعفران نگهداری می کنند.

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ قَالَ: ... فَمَرَّ عَلَى شَيْخٍ قَاعِدٍ تَحْتَ شَجَرَهٍ وَ حَوْلَهُ أَطْفَالٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ هَذَا الشَّيْخُ يَا جَبْرَئِيلُ قَالَ هَذَا أَبُوكَ إِبْرَاهِيمُ قَالَ فَمَا هَؤُلَاءِ الْأَطْفَالُ حَوْلَهُ قَالَ هَؤُلَاءِ أَطْفَالُ الْمُؤْمِنِينَ حَوْلَهُ يَغْذُوهُم .(۲)

در ضمن روایت معراج پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمده است، حضرت بر پیرمردی عبور کردند که در زیر درختی نشسته و اطراف او کودکانی هستند،پیامبر(صلی الله علیه و اله) از جبرئیل(علیه السلام) پرسید: این پیرمردکیست؟ عرض کرد: ایشان پدر شما

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۴ ، الجعفریات ص ۹۲ ، النوادر ج ۲۱ ص ۴۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۵۴

۲- الأمالی للصدوق ص ۴۴۹ ، البرهان ج ۳ ص ۴۸۶ ، روضه الواعظین ج ۱ ص ۵۸

ابراهیم(علیه السلام) است، حضرت فرمودند: کودکان چه کسانی هستند؟ عرض کرد: آنها کودکان مومنین هستند که ابراهیم(علیه السلام) به آنها غذا می دهد.

وَرِيزَهُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْغَسَّانِيُ قَالَ سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا (علیهما السلام) يَقُولُ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ (علیهم السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : ... فَقُلْتُ لِجَبْرَئِيلَ (علیه السلام) يَا جَبْرَئِيلُ مَا لِي لَا أَرَى أَبِي إِبْرَاهِيمَ (علیه السلام) قَالَ فَعَدَلَ بِي إِلَى حَظِيرَةٍ فَإِذَا فِيهَا شَجَرَةٌ لَهَا ضُرُوعٌ كَضُرُوعِ الْغَنَمِ وَ إِذَا ثَمَّ أَطْفَالٌ كُلَّمَا خَرَجَ ضَرْعٌ مِنْ فَمِ وَاحِدٍ رَدَّهُ إِلَيْهِ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ خَلَّفْتَ عَلَى أُمَّتِكَ فَقُلْتُ عَلِيّاً فَقَالَ نِعْمَ الْخَلِيفَةُ خَلَّفْتَ وَ إِنِّي يَا مُحَمَّدُ سَأَلْتُ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُوَلِّيَنِي غِذَاءَ أَطْفَالِ شِيعَةِ عَلِيٍّ فَأَنَا أُغَذِّيهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) در ضمن روایت معراج به جبرئیل(علیه السلام) فرمودند: چرا پدرم ابراهیم(علیه السلام) را نمی بینم، جبرئیل(علیه السلام) حضرت را متوجه مکانی کرد که در آن درختی وجود داشت که دارای پستان هایی همچون پستان های گوسفند بود و در آن جا کودکانی بودند که اگر پستانی از دهان بچه ای خارج می شد ابراهیم(علیه السلام) آن را به دهان بر می گرداند و خطاب به پیامبر(صلی الله علیه و اله) عرض کرد: ای محمد چه کسی را جانشین خود در امت قرار دادی؟ حضرت فرمودند: علی(علیه السلام) ، عرضه داشت: چه خوب جانشینی انتخاب کردی و من ای محمد از خداوندخواسته ام که مسئولیت غذا دادن به کودکان شیعه علی(علیه السلام) را به عهده من گذارد و من تا روز قیامت به آنها غذا می دهم.

۱- مائه منقبه من مناقب امیرالمؤمنین و الأئمه (علیهم السلام) ص ۱۷۳ ، بحارالأنوار ج ۲۷ ص ۱۲۱

کمیاب بودن فرزند رشد یافته در مسیر حق

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : ثَلَاثَهُ أَشْیَاءَ فِی کُلِّ زَمَانٍ عَزِیزَهٌ وَ هِیَ الْإِخَاءُ فِی اللَّهِ تَعَالَی وَ الزَّوْجَهُ الصَّالِحَهُ الْأَلِیفَهُ تُعِینُهُ فِی دِینِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الْوَلَدُ الرَّشِید .(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: سه چیز در هر زمان شریف و بزرگ و کمیاب است ۱- برادری در راه خدا ۲- همسر صالح و مونس که شوهر را در راه دین یاری دهد ۳- فرزند رشد یافته در راه حق.

فرزند شیعه برگ درخت اهل بیت (علیهم السلام)

عَنْ أَبِی حَمْزَهَ الثُّمَالِیِّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَی « کَشَجَرَهٍ طَیِّبَهٍ أَصْلُها ثابِتٌ وَ فَرْعُها فِی السَّماءِ تُؤْتِی أُکُلَها کُلَّ حِینٍ بِإِذْنِ رَبِّها »(۲) فَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَا أَصْلُهَا وَ عَلِیٌّ فَرْعُهَا وَ الْأَئِمَّهُ أَغْصَانُهَا وَ عِلْمُنَا ثَمَرُهَا وَ شِیعَتُنَا وَرَقُهَا یَا أَبَا حَمْزَهَ هَلْ تَرَی فِیهَا فَضْلًا قَالَ قُلْتُ لَا وَ اللَّهِ لَا أَرَی فِیهَا قَالَ فَقَالَ یَا أَبَا حَمْزَهَ وَ اللَّهِ إِنَّ الْمَوْلُودَ یُولَدُ مِنْ شِیعَتِنَا فَتُورِقُ وَرَقَهٌ مِنْهَا وَ یَمُوتُ فَتَسْقُطُ وَرَقَهٌ مِنْهَا.(۳)

ابوحمزه گوید: از امام باقر(علیه السلام) درباره آیه شریفه (کلمه پاک مانند درخت پاک است، ریشه اش استوار و شاخه هایش در آسمان است، میوه اش رابه اجازه پروردگارش در هر زمانی می دهد) سوال کردم، حضرت فرمودند: پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: من ریشه این درخت و علی(علیه السلام) تنه آن و امامان(علیهم السلام) شاخه های آن و علم ما میوه آن و شیعیان ما برگ آن درخت هستند. ای ابوحمزه آیا چیزی غیر آنچه ذکر کردم در درخت وجود دارد؟ گفت: نه به خدا سوگند چیزی غیر

۱- مصباح الشریعه ص ۱۵۰ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۲۸۲

۲- سوره ابراهیم آیه ۲۴ و ۲۵

۳- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۵۸ ، اثبات الهداه ج ۲ ص ۲۳۸

آن نمی بینم، پس فرمودنـد: ای ابوحمزه به خـدا سوگنـد فرزنـدی از شـیعیان ما به دنیا آیـد، برگی بر آن درخت برویـد و اگر فردی از شیعیان بمیرد برگی از آن بیفتد.

عَنْ سَلَّام بْنِ الْمُسْتَنِيرِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السـلام) عَنْ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُها ثابِتٌ وَ فَرْعُها فِي السَّماءِ تُؤْتِي أُكُلَها كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّها(۱)» فَقَالَ : الشَّجَرَةُ رَسُولُ اللَّهِ (صـلی الله علیه و اله) نَسَبُهُ ثَابِتٌ فِي بَنِي هَاشِمٍ وَ فَرْعُ الشَّجَرَةِ عَلِيٌّ (علیه السـلام) وَ عُنْصُرُ الشَّجَرَةِ فَاطِمَهُ (علیها السـلام) وَ أَغْصَانُهَا الْأَئِمَّهُ (علیهم السلام) وَ وَرَقُهَا الشِّيعَهُ وَ إِنَّ الرَّجُلَ مِنْهُمْ لَيَمُوتُ فَتَسْقُطُ مِنْهَا وَرَقَهٌ وَ إِنَّ الْمَوْلُودَ مِنْهُمْ لَيُولَدُ فَتُورِقُ وَرَقَه .(۲)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السـلام) درباره آیه شـریفه (کلمه پاک مانند درخت پاک است، ریشه اش اسـتوار و شاخه هایش در آسمان است، میوه اش را به اجازه پروردگارش در هر زمانی می دهد) فرمودند: منظور از درخت پیامبر(صلی الله علیه و اله) هستند که نسبشان در بنی هاشم ثابت و استوار است و تنه درخت علی(علیه السلام) و ریشه آن فاطمه (علیها السلام) و شاخه ها امامان(علیهم السـلام) و و برگ آن شیعیان هستند و اگر شخصی ازشیعیان از دنیا برود برگی از آن فرو می افتد و اگر فرزندی از آنان متولد گردد برگی بر درخت می روید.

عَنْ سَلَّام الْخَثْعَمِيِّ قَالَ : دَخَلْتُ عَلَى أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ (علیهما السـلام) فَقُلْتُ : يَا اِبْنَ رَسُولِ اللَّهِ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى: « أَصْلُها ثابِتٌ وَ فَرْعُها فِي السَّماءِ(۳) » قَالَ : يَا سَلَّامُ الشَّجَرَهُ مُحَمَّدٌ

۱- سوره ابراهیم آیه ۲۴ و ۲۵

۲- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۵۹ ، تأویل الآیات الظاهره ص ۲۴۶ ، البرهان ج ۳ ص ۲۹۷

۳- سوره ابراهیم آیه ۲۴

(صلی الله علیه و اله) وَ الْفَرْعُ عَلِيٌّ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) وَ الثَّمَرُ الْحَسَنُ وَ اَلْحُسَيْنُ (علیهما السلام) وَ الْغُصْنُ فَاطِمَهُ (علیها السلام) وَ شُعَبُ ذَلِكَ الْغُصْنِ اَلْأَئِمَّهُ مِنْ وُلْدِ فَاطِمَهَ (علیها السلام) وَ الْوَرَقُ شِيعَتُنَا وَ مُحِبُّونَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَإِذَا مَاتَ مِنْ شِيعَتِنَا رَجُلٌ تَنَاثَرَ مِنَ الشَّجَرَهِ وَرَقَهٌ وَ إِذَا وُلِدَ لِمُحِبِّينَا مَوْلُودٌ أَخْضَرُ مَكَانَ تِلْكَ الْوَرَقَهِ وَرَقَهٌ .(۱)

سلّام گوید: بر ابوجعفر محمد بن علی(علیهما السلام) وارد شدم و عرض کردم: ای پسر رسول خدا منظور از کلام خداوند (مانند درخت پاک و پاکیزه که ریشه آن استوار و محکم و پا برجا است در زمین و شاخه آن در جانب آسمان کشیده) چیست؟ فرمودند: ای سلام درخت یعنی پیامبر(صلی الله علیه و اله) و تنه آن امیرالمؤمنین (علیه السلام) و میوه آن حسن و حسین (علیهما السلام) و شاخه آن فاطمه (علیها السلام) و شعبه های شاخه امامان از فرزندان فاطمه (علیها السلام) و برگ آن شیعیان و محبان ما اهل بیت هستند، پس هنگامی که فردی از شیعیان بمیرد برگی از آن درخت می افتد وهنگامی که فرزندی از دوستداران ما متولد گردد برگی به جای آن برگ افتاده سبز شود.

علت زاییده شدن مومن از کافر و کافر از مومن

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَ خَلَقَ مَاءً عَذْباً فَخَلَقَ مِنْهُ أَهْلَ طَاعَتِهِ وَ جَعَلَ مَاءً مُرّاً فَخَلَقَ مِنْهُ أَهْلَ مَعْصِيَتِهِ ثُمَّ أَمَرَهُمَا فَاخْتَلَطَا فَلَوْ لَا ذَلِكَ مَا وَلَدَ الْمُؤْمِنُ إِلَّا مُؤْمِناً وَ لَا الْكَافِرُ إِلَّا كَافِراً.(۲)

۱- شواهد التنزیل ج ۱ ص ۴۰۶

۲- علل الشرائع ج ۱ ص ۸۲، مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۲۵۹

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند آب گوارایی خلق کرد و اهل طاعت خود را از آن خلق نمود و آب تلخی خلق کرد و اهل معصیت خود را از آن خلق نمود، سپس امر کرد و آن دو آب مخلوط شدند، پس اگر این مخلوط شدن نبود مومن فقط مومن می زایید و کافر فقط کافر .

عَنْ حَبَّهَ الْعُرَنِیِّ عَنْ عَلِیٍّ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ آدَمَ مِنْ أَدِیمِ الْأَرْضِ فَمِنْهُ السِّبَاخُ وَ مِنْهُ الْمِلْحُ وَ مِنْهُ الطَّیِّبُ فَکَذَلِکَ فِی ذُرِّیَّتِهِ الصَّالِحُ وَ الطَّالِحُ .(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال حضرت آدم را از خاک روی زمین خلق کرد که بعضی از آن سخت و شور و بعضی نیکو بود پس به خاطر همین در فرزندانش انسان صالح و بدکار است.

عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ شُرَیْحٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَجْرَی مَاءً فَقَالَ لَهُ کُنْ بَحْراً عَذْباً أَخْلُقْ مِنْکَ جَنَّتِی وَ أَهْلَ طَاعَتِی وَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَجْرَی مَاءً فَقَالَ لَهُ کُنْ بَحْراً مَالِحاً أَخْلُقْ مِنْکَ نَارِی وَ أَهْلَ مَعْصِیَتِی ثُمَّ خَلَطَهُمَا جَمِیعاً فَمِنْ ثَمَّ یَخْرُجُ الْمُؤْمِنُ مِنَ الْکَافِرِ وَ یَخْرُجُ الْکَافِرُ مِنَ الْمُؤْمِنِ وَ لَوْ لَمْ یَخْلِطْهُمَا لَمْ یَخْرُجْ مِنْ هَذَا إِلَّا مِثْلُهُ وَ لَا مِنْ هَذَا إِلَّا مِثْلُهُ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال آبی را جاری ساخت و به او فرمود: دریای گوارا شو تا از تو بهشت و اهل طاعتم را خلق کنم و آبی را جاری ساخت و به او فرمود: دریای شور شو تا از تو جهنم و اهل معصیتم را خلق کنم، سپس آن دو را مخلوط کرد و به این خاطر است مومن از کافر متولد

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۸۳، بحارالأنوار ج ۵ ص ۲۳۹

۲- علل الشرائع ج ۱ ص ۸۳، الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۶، المحاسن ج ۱ ص ۲۸۲

شده و کافر از مومن متولد می گردد و اگر مخلوط نشوند مومن فقط از مومن و کافر فقط از کافر متولد می شود .

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ(علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ أَوَّلِ مَا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَا خَلَقَ مِنْهُ کُلَّ شَیْ ءٍ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاکَ وَ مَا هُوَ قَالَ الْمَاءُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی خَلَقَ الْمَاءَ بَحْرَیْنِ أَحَدُهُمَا عَذْبٌ وَ الْآخَرُ مِلْحٌ فَلَمَّا خَلَقَهُمَا نَظَرَ إِلَی الْعَذْبِ فَقَالَ یَا بَحْرُ فَقَالَ لَبَّیْکَ وَ سَعْدَیْکَ قَالَ فِیکَ بَرَکَتِی وَ رَحْمَتِی وَ مِنْکَ أَخْلُقُ أَهْلَ طَاعَتِی وَ جَنَّتِی ثُمَّ نَظَرَ إِلَی الْآخَرِ فَقَالَ یَا بَحْرُ فَلَمْ یُجِبْ فَأَعَادَ عَلَیْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ یَا بَحْرُ فَلَمْ یُجِبْ فَقَالَ عَلَیْکَ لَعْنَتِی وَ مِنْکَ أَخْلُقُ أَهْلَ مَعْصِیَتِی وَ مَنْ أَسْکَنْتُهُ نَارِی ثُمَّ أَمَرَهُمَا فَامْتَزَجَا قَالَ فَمِنْ ثَمَّ یَخْرُجُ الْمُؤْمِنُ مِنَ الْکَافِرِ وَ الْکَافِرُ مِنَ الْمُؤْمِنِ.(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) سوال کردم اولین چیزی که خداوند خلق کرد چه بود؟ فرمودند: همان چیزی که هر شیئی را از آن خلق کرد، گفتم: فدایتان شوم آن چیست؟ فرمودند: آب، خداوند متعال دو دریا خلقکرد، یکی گوارا و دیگری شور آن گاه به دریای گوارا متوجه شده فرمود: ای دریا، جواب داد: گوش به فرمان شما هستم، خداوند فرمود: برکت و رحمتم را در تو قرار داده و اهل طاعت و بهشتم را از تو خلق می کنم، سپس متوجه دیگری شده فرمود: ای دریا، جواب نداد، سه بار فرمود: ای دریا، جواب نداد، پس فرمود: اهل معصیت و ساکنین آتشم را از تو خلق می کنم و امر کرد آن دو مخلوط شوند و به این خاطر است که مومن از کافر و کافر از مومن متولد می شود .

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۸۴، بحارالأنوار ج ۵ ص ۲۴۰

عَنْ رِبْعِيٍّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ النَّبِيِّينَ مِنْ طِينَهِ عِلِّيِّينَ قُلُوبَهُمْ وَ أَبْدَانَهُمْ وَ خَلَقَ قُلُوبَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ تِلْكَ الطِّينَهِ وَ خَلَقَ أَبْدَانَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ وَ خَلَقَ الْكُفَّارَ مِنْ طِينَهِ سِجِّينٍ قُلُوبَهُمْ وَ أَبْدَانَهُمْ فَخَلَطَ بَيْنَ الطِّينَتَيْنِ فَمِنْ هَذَا يَلِدُ الْمُؤْمِنُ الْكَافِرَ وَ يَلِدُ الْكَافِرُ الْمُؤْمِنَ وَ مِنْ هَاهُنَا يُصِيبُ الْمُؤْمِنُ السَّيِّئَهَ وَ مِنْ هَاهُنَا يُصِيبُ الْكَافِرُ الْحَسَنَهَ فَقُلُوبُ الْمُؤْمِنِينَ تَحِنُّ إِلَى مَا خُلِقُوا مِنْهُ وَ قُلُوبُ الْكَافِرِينَ تَحِنُّ إِلَى مَا خُلِقُوا مِنْهُ.(۱)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: خداوند قلب ها و بدن های پیامبران و قلب های مومنین را از طینت علیین و بدن های مومنین را از غیر آن خلق کرده است و قلب ها و بدن های کافرها را از طینت سِجّین خلق کرده پس آن دو طینت را با هم مخلوط کرد، از این جهت کافر از مومن زاییده شده و مومن از کافر و از این جهت است که مومن مرتکب معصیت می شود و کافرکار نیک انجام می دهد و قلب های مومنین و کفار میل و رغبت به آن چیزی دارند که از آن خلق شده اند .

برکت در زن

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : مِنْ يُمْنِ المَرْأَهِ أَنْ يَكُونَ بِكْرُهَا جَارِيَهً.(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از برکت زن این است که فرزند اول او دختر باشد.

۱- بصائر الدرجات ج ۱ ص ۱۵ ، الکافی ج ۲ ص ۲ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۱۱۶ ، الإختصاص ص ۲۴

۲- الجعفریات (الأشعثیات) ص ۹۹ ، النوادر ص ۲۴ ، دعائم الاسلام ج ۲ ص ۱۹۶

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مِنْ بَرَکَهِ الْمَرْأَهِ خِفَّهُ مَئُونَتِهَا وَ تَیْسِیرُ وِلَادَتِهَا وَ مِنْ شُؤْمِهَا شِدَّهُ مَئُونَتِهَا وَ تَعْسِیرُ وِلَادَتِهَا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: از برکت زن کم هزینه بودن و راحتی زایمان و از شوم بودنش پرخرج بودن و سختی زایمان است.

عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: مِنْ یُمْنِ الْمَرْأَهِ تَیْسِیرُ نِکَاحِهَا وَ تَیْسِیرُ رَحِمِهَا.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: از برکت زن ازدواج آسان و جماع آسان با اوست.

عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِی الْمِقْدَامِ عَنْ أَبِیهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْزِلَهُ فَإِذَا عَائِشَهُ مُقْبِلَهٌ عَلَی فَاطِمَهَ (علیها السلام) تُصَایِحُهَا وَهِیَ تَقُولُ وَ اللَّهِ یَا بِنْتَ خَدِیجَهَ مَا تَرَیْنَ إِلَّا أَنَّ لِأُمِّکِ عَلَیْنَا فَضْلًا وَ أَیُّ فَضْلٍ کَانَ لَهَا عَلَیْنَا مَا هِیَ إِلَّا کَبَعْضِنَا فَسَمِعَ مَقَالَتَهَا لِفَاطِمَهُ (علیها السلام) فَلَمَّا رَأَتْ فَاطِمَهُ (علیها السلام) رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) بَکَتْ فَقَالَ لَهَا مَا یُبْکِیکِ یَا بِنْتَ مُحَمَّدٍ قَالَتْ ذَکَرَتْ أُمِّی فَتَنَقَّصَتْهَا فَبَکَیْتُ فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) ثُمَّ قَالَ مَهْ یَا حُمَیْرَاءُ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی بَارَکَ فِی الْوَلُودِ الْوَدُودِ وَ إِنَّ خَدِیجَهَ رَحِمَهَا اللَّهُ وَلَدَتْ مِنِّی طَاهِراً وَ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَ هُوَ الْمُطَهَّرُ وَ وَلَدَتْ مِنِّی الْقَاسِمَ وَ فَاطِمَهَ (علیها السلام) وَ رُقَیَّهَ وَ أُمَّ کُلْثُومٍ وَ زَیْنَبَ وَ أَنْتِ مِمَّنْ أَعْقَمَ اللَّهُ رَحِمَهُ فَلَمْ تَلِدِی شَیْئاً.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: رسول الله(صلی الله علیه و اله) داخل منزل خود شدند و دیدند عایشه بر فاطمه(علیها السلام) فریاد زده می گوید: به خدا قسم تو فکر می کنی مادرت بر ما

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۶۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۸۷ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۳۹۹

۲- دعائم الإسلام ج۲ ص ۲۲۱ ، مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۲۱۶

۳- الخصال ج ۲ ص ۴۰۵ ، بحارالأنوار ج ۱۶ ص ۳

فضیلتی دارد، او چه فضلی بر ما دارد؟ او مانند ماست، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) گفته او را به فاطمه(علیها السلام) شنیدند و فاطمه(علیها السلام) هنگامی که پیامبر(صلی الله علیه و اله) را دیدند گریه کردند، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای دختر محمد چه چیزی تو را به گریه انداخته؟ فرمود: مادر من را یاد کرد و بر او عیب گرفت پس گریه کردم، پیامبر(صلی الله علیه و اله) غضب کرده و فرمودند: بس کن حمیراء خداوند در زن با محبت و فرزندآور برکت قرار داده و خدیجه رحمت خداوند بر او طاهر که همان عبدالله و مطهر باشد و قاسم و فاطمه (علیها السلام) و رقیه و ام کلثوم و زینب را زایید و تو از کسانی هستی که خداوند رحمش را عقیم کرده و فرزندی نیاوردی.

بهترین زن

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: كُنَّا جُلُوساً مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ فَتَذَاكَرْنَا النِّسَاءَ وَ فَضْلَ بَعْضِهِنَّ عَلَى بَعْضٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَ لَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ نِسَائِكُمْ قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَخْبِرْنَا قَالَ إِنَّ مِنْ خَيْرِ نِسَائِكُمُ الْوَلُودَ الْوَدُودَ السَّتِيرَةَ الْعَفِيفَه ... (۱)

راوی گوید: همراه پیامبر(صلی الله علیه و اله) نشسته بودیم و در مورد زنان و برتری بعضی بر بعضی صحبت کردیم پس حضرت فرمودند: آیا به بهترین زنانتان خبر ندهم؟ گفتند: بله ای رسول خدا خبر دهید، فرمودند: بهترین زنان شما، زنان فرزندآور و پر محبت و پوشیده و عفیف است ...

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَ لَا أُخْبِرُكُمْ بِشَرِّ نِسَائِكُمْ قَالُوا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَخْبِرْنَا قَالَ مِنْ شَرِّ نِسَائِكُمُ الذَّلِيلَةُ فِي أَهْلِهَا الْعَزِيزَةُ مَعَ بَعْلِهَا الْعَقِيمُ الْحَقُودُ الَّتِي لَا تَتَوَرَّعُ عَنْ قَبِيحٍ... (۲)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۸۹ ، مکارم الأخلاق ص ۲۰۰ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۳۹

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۹۱ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۰ ، مکارم الأخلاق ص ۲۰۲

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آیا به بدترین زنانتان خبر ندهم؟ گفتند: بله ای رسول خدا خبر دهید، فرمودند: بدترین زنانتان، زنان ذلیل و خوار در خانواده خود و با عزت نزد شوهر و عقیم و کینه توزی است که از عمل زشت دوری ندارد .

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) خَيْرُ نِسَائِكُمُ الْوَلُودُ الْوَدُودُ .(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین زنان شما زنان فرزندآور و مهربان هستند .

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِيُّ فِي لُبِّ اللُّبَابِ عَنِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: خَيْرُ نِسَائِكُمْ الْوَدُودُ الْوَلُودُ الْمُؤَاتِيَهُ وَ شَرُّهَا اللَّجُوج .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین زنان شما، زنان با محبت و فرزندآور و اطاعت گر شوهر هستند و بدترین آن ها زنان لجباز .

زن صالح

عَنِ الْأَوْزَاعِي قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ يَا بُنَيَّ النِّسَاءُ أَرْبَعَةٌ ثِنْتَانِ صَالِحَتَانِ وَ ثِنْتَانِ مَلْعُونَتَانِ فَأَمَّا إِحْدَى الصَّالِحَتَيْنِ فَهِيَ ... الثَّانِيَةُ الْوَدُودُ الْوَلُودُ تَعُودُ بِخَيْرٍ عَلَى زَوْجِهَا هِيَ كَالْأُمِّ الرَّحِيمِ تَعْطِفُ عَلَى كَبِيرِهِمْ وَ تَرْحَمُ صَغِيرَهُمْ وَ تُحِبُّ وُلْدَ زَوْجِهَا وَ إِنْ كَانُوا مِنْ غَيْرِهَا جَامِعَهُ الشَّمْلِ مَرْضِيَّهُ الْبَعْلِ مُصْلِحَهٌ فِي النَّفْسِ وَ الْأَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ فَهِيَ كَالذَّهَبِ الْأَحْمَرِ طُوبَى لِمَنْ رُزِقَهَا إِنْ شَهِدَ زَوْجُهَا أَعَانَتْهُ وَ إِنْ غَابَ عَنْهَا حَفِظَتْه .(۳)

۱- عوالی اللئالی ج ۱ ص ۲۵۸

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۱۶۲

۳- الإختصاص ص ۳۳۹

لقمان به فرزند خود فرمود: ای پسرم زنان چهار دسته اند، دو دسته صالح و دو دسته ملعون هستند ... دومی از زنان صالح آن است که رفتارش با شوهر نیک بوده و همچون مادری مهربان است که بر فرزندان بزرگ و کوچک عطوفت دارد و فرزندان شوهرش را دوست دارد اگرچه از غیر خودش باشد، جمع کننده تفرقه ها، مورد رضایت شوهر، ایجاد کننده اصلاح در خود و خانواده و مال و فرزند است. پس او مانند طلای قرمز است خوشا به حال مردی کهروزیش شود، اگر شوهرش حاضر باشد او را کمک کرده و اگر غائب باشد حفظ حریم می کند .

ویژگی های زن در ازدواج و وراثت

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) : إِيَّاكُمْ وَ تَزْوِيجَ الْحَمْقَاءِ فَإِنَّ صُحْبَتَهَا بَلَاءٌ وَ وُلْدَهَا ضِيَاع .(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: از ازدواج با زنان احمق بپرهیزید که همنشینی با آنان بلاء و فرزند آنها هلاک و تباه شوند.

عَنْ مَالِكِ بْنِ أَشْيَمَ عَنْ بَعْضِ رِجَالِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) تَزَوَّجُوا سَمْرَاءَ عَيْنَاءَ عَجْزَاءَ مَرْبُوعَةً فَإِنْ كَرِهْتَهَا فَعَلَيَّ مَهْرُهَا .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: با زن سبزه پوست، چشم سیاه، بزرگ لگن با قامتی متوسط ازدواج کن که اگر او را دوست نداشتی مهریه او با من (یعنی خودم با او ازدواج می کنم)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۵۳ ، الجعفریات ص ۹۲ ، کمال الدین ج ۲ ص ۵۷۳ ، المقنعه ۵۱۳ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۵ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۸۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۵۶

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) تَزَوَّجُوا الزُّرْقَ فَإِنَّ فِيهِنَّ الْيُمْنَ.(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: با زنان چشم سبز ازدواج کنید که در آن ها برکت است.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغِيرَهِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ (علیه السلام) قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ عَلَيْكُمْ بِذَوَاتِ الْأَوْرَاكِ فَإِنَّهُنَّ أَنْجَب .(۲)

راوی گوید از امام کاظم(علیه السلام) شنیدم که فرمودند: با زنان لگن بزرگ ازدواج کنید که آنان فرزندان با فضیلت می زایند .

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) تَزَوَّجُوا الْأَبْكَارَ فَإِنَّهُنَّ أَعْذَبُ أَفْوَاهاً وَ أَرْتَقُ أَرْحَاماً وَ أَسْرَعُ تَعَلُّماً وَ أَثْبَتُ لِلْمَوَدَّهِ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: با زنان باکره ازدواج کنید چرا که آنان [در میان زنان] دارای گواراترین دهان و تنگ ترین رحم و تربیت پذیرتر و با ثبات تر در محبت هستند .

مِنْ كِتَابِ نَوَادِرِ الحِكْمَهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ أَرَادَ الْبَاهَ فَلْيَتَزَوَّجْ بِامْرَأَهٍ قَرِيبَهٍ مِنَ الْأَرْضِ بَعِيدَهٍ مَا بَيْنَ الْمَنْكِبَيْنِ سَمْرَاءَ اللَّوْنِ فَإِنْ لَمْ يَحْظَ بِهَا فَعَلَيَّ مَهْرُهَا.(۴)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۵ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۸۷ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۹۶

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۴ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۵۷

۳- النوادر (للراوندی) ص ۱۲ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۳۷

۴- مکارم الأخلاق ص ۲۰۱ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۳۴

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که جماع می خواهد با زنی که قدش کوتاه و بین دو کتفش زیاد و رنگش سبزه است ازدواج کند. پس اگر از او بهره ای نبرد مهریه اش با من (یعنی خودم با او ازدواج می کنم).عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: تَزَوُّجُ الْیَهُودِیَّهِ وَ النَّصْرَانِیَّهِ أَفْضَلُ أَوْ قَالَ خَیْرٌ مِنْ تَزَوُّجِ النَّاصِبِ وَ النَّاصِبِیَّهِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ازدواج با زن یهودی و مسیحی بهتر است از ازدواج با مرد و زن ناصبی (دشمن اهل بیت (علیهم السلام)).

عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ امْرَأَهٍ مُؤْمِنَهٍ عَارِفَهٍ وَ لَیْسَ بِالْمَوْضِعِ أَحَدٌ عَلَی دِینِهَا هَلْ تَتَزَوَّجُ مِنْهُمْ إِلَّا مَنْ هُوَ عَلَی دِینِهَا وَ أَمَا إِنَّکُمْ فَلَا بَأْسَ أَنْ یَتَزَوَّجَ الرَّجُلُ مِنْکُمُ الْمُسْتَضْعَفَهَ الْبُلْهَاءَ وَ أَمَّا النَّاصِبَهُ ابْنَهُ النَّاصِبِهِ فَلَا وَ لَا کَرَامَهَ لِأَنَّ الْمَرْأَهَ تَأْخُذُ مِنْ أَدَبِ زَوْجِهَا وَ یَرُدُّهَا إِلَی مَا هُوَ عَلَیْهِ فَتَزَوَّجُوا إِنْ شِئْتُمْ فِی الشُّکَّاکِ وَ لَا تُزَوِّجُوهُمْ فَأَمَّا أَهْلُ النَّصْبِ لِأَهْلِ بَیْتِ مُحَمَّدٍ(صلی الله علیه و اله) وَ الْعَدَاوَهِ لَهُمْ الْمُبَایِنِینَ بِذَلِکَ الْمَعْرُوفِینَ بِهِ الَّذِینَ یَنْتَحِلُونَهُ دِیناً فَلَا تُخَالِطُوهُمْ وَ لَا تُوَادُّوهُمْ وَ لَا تُنَاکِحُوهُم . (۲)

از امام باقر(علیه السلام) سوال شد: زن مومنی که معرفت به ولایت شما اهل بیت دارد اگر در جایی باشد که مردی هم کیش او نباشد آیا فقط باید با هم کیش خود ازدواج کند؟ حضرت فرمودند: اشکالی ندارد که شما با زنان کم فهم در شناخت حق و باطل (حق یعنی ولایت اهل بیت(علیهم السلام)) ازدواج کنید اما با دختر ناصبی فرزند زن ناصبی ازدواج نکنید (ناصبی یعنی دشمن اهل بیت(علیهم السلام))،

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۵۱

۲- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۹۹ ، مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۴۴۲

[ازدواج با زن کم فهم] به خاطر آن است که زن از تربیت شوهر تاثیر می پـذیرد و مرد او را به دین خود بر می گرداند. پساگر خواهیـد با شک کننـدگان در حق (زنان کم فهم) ازدواج کنید اما مردان آنان را به ازدواج زنان مومن در نیاورید و اما با افراد دشـمن اهل بیت محمد(صـلی الله علیه و اله) کسانی که معروف و آشکار به دشمنی هستند و دشمنی را دین خود می انگارند، ارتباط نداشته و آن ها را دوست نداشته باش و با آنان ازدواج نکن.

عَنْ زُرَارَهَ بْنِ أَعْیَنَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السـلام) قَالَ: تَزَوَّجُوا فِی الشُّکَّاکِ وَ لَا تُزَوِّجُوهُمْ فَإِنَّ الْمَرْأَهَ تَأْخُذُ مِنْ أَدَبِ زَوْجِهَا وَ یَقْهَرُهَا عَلَی دِینِهِ.(۱)

امام صادق(علیه السـلام) فرمودنـد: با زنان شک کننده [در ولایت ما اهل بیت(علیهم السـلام)] ازدواج کن اما مردی از آنان را به ازدواج زن مومن در نیاور چرا که زن از تربیت شوهر تاثیر گرفته و مرد بر دین او غلبه می کند .

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام) : تَزَوَّجُوا فِی الْحُجْزِ الصَّالِحِ فَإِنَ الْعِرْقَ دَسَّاس . (۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: در خانواده صالح ازدواج کنید که ریشه، تأثیر خود را [در نسل] می گذارد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): اُنظُر فِی أیِّ نِصَابٍ تَضَعُ وَلَدَکَ فَإنَّ العِرقَ دَسَّاسٌ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نگاه کن فرزندت را در کدام رحم قرار می دهی، چرا که رگ و ریشه تأثیر گذار است.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۴۹ ، النوادر للأشعری ص ۱۲۸ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۰۸

۲- مکارم الأخلاق ص ۱۹۷ ، وافی ج ۳ ص ۷۰۶ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۲۹۶

۳- مسند الشهاب ج ۱ ص ۳۷۱ ، کنزالعمال ج ۱۵ ص ۸۵۵

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِينَ (علیه السلام) حُسْنُ الْأَخْلَاقِ بُرْهَانُ كَرَمِ الْأَعْرَاقِ .(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: خوش اخلاقی دلیل کرامت ریشه هاست .

عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِیٍّ (علیهما السلام) : أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الْمَرْأَهِ الْخَبِیثَهِ الْفَاجِرَهِ یَتَزَوَّجُهَا الرَّجُلُ قَالَ لَا یَنْبَغِی لَهُ ذَلِکَ وَ أَهْلُ السِّتْرِ وَ الْعَفَافِ خَیْرٌ لَهُ وَ إِنْ کَانَتْ أَمَهً وَطِئَهَا إِنْ شَاءَ وَ لَمْ یَتَّخِذْهَا أُمَّ وَلَدٍ لِقَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) تَخَیَّرُوا لِنُطَفِکُمْ .(۲)

از امام باقر(علیه السلام) درباره مردی که با زنی خبیث و زناکار ازدواج کرده سوال شد، حضرت فرمودند: برای او شایسته نیست، زنان با عفت برای او بهتر هستند و اگر کنیز است فقط با او جماع کند و از او فرزند دار نشود به خاطر فرمایش رسول خدا(صلی الله علیه و اله) که فرمودند: همسر خوبی برای نطفه فرزندانتان انتخاب کنید.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) تَخَیَّرُوا لِنُطَفِکُم فَإِنَّ النِّساءَ یَلِدنَ أشبَاهَ إخوَانِهِنَّ وَ أَخَوَاتِهِنَّ .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: همسر خوبی برای نطفه های خود انتخاب کنید، چون زنان شبیه برادران و خواهران خود را می زایند .عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلَهُ أَبِی وَ أَنَا أَسْمَعُ عَنْ نِکَاحِ الْیَهُودِیَّهِ وَ النَّصْرَانِیَّهِ فَقَالَ نِکَاحُهُمَا أَحَبُّ إِلَیَّ مِنْ نِکَاحِ النَّاصِبِیَّهِ وَ مَا أُحِبُّ لِلرَّجُلِ الْمُسْلِمِ أَنْ یَتَزَوَّجَ الْیَهُودِیَّهَ وَ لَا النَّصْرَانِیَّهَ مَخَافَهَ أَنْ یَتَهَوَّدَ وَلَدُهُ أَوْ یَتَنَصَّرَ.(۴)

۱- غرر الحکم ص ۳۴۶

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۳۸۹ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۲۰۰

۳- تاریخ دمشق ج ۵۲ ص ۳۶۲ ، کشف الخفاء ج ۲ ص ۳۳۹

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۵۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۵۳۴ ، تاریخ دمشق ج ۵۲ ص ۳۶۲

راوی گوید: پدرم از امام صادق(علیه السلام) درباره ازدواج با زن یهودی و مسیحی سوال کرد و من می شنیدم، حضرت فرمودند: ازدواج با آنان برای من محبوب تر از ازدواج با زن دشمن اهل بیت(علیهم السلام) است و دوست ندارم مرد مسلمان با زن یهودی و مسیحی ازدواج کند به خاطر ترس از یهودی و مسیحی شدن فرزند.

عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ بَشَّارٍ الْوَاسِطِيِّ قَالَ: كَتَبْتُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) أَنَّ لِي قَرَابَةً قَدْ خَطَبَ إِلَيَّ وَ فِي خُلُقِهِ شَيْ ءٌ فَقَالَ لَا تُزَوِّجْهُ إِنْ كَانَ سَيِّئَ الْخُلُقِ .(۱)

راوی گوید: به امام رضا(علیه السلام) نامه نوشتم که یکی از خویشاوندان از من خواستگاری کرده و اخلاق او مشکل دارد چه کنم؟ حضرت فرمودند: اگر اخلاقش بد است با او ازدواج نکن.

عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَا زَيْدُ تَزَوَّجْتَ قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ تَزَوَّجْ تَسْتَعِفَّ مَعَ عِفَّتِكَ وَ لَا تَزَوَّجَنَّ خَمْساً قَالَ زَيْدٌ مَنْ هُنَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا تَزَوَّجَنَّ شَهْبَرَةً وَ لَا لَهْبَرَةً وَ لَا نَهْبَرَةً وَ لَا هَيْدَرَةً وَ لَا لَفُوتاً فَقَالَ زَيْدٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا عَرَفْتُ مِمَّا قُلْتَ شَيْئاً وَ إِنِّي بِأَمْرِهِنَّ لَجَاهِلٌ فَقَالَ رَسُولُاللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَ لَسْتُمْ عَرَباً أَمَّا الشَّهْبَرَةُ فَالزَّرْقَاءُ الْبَذِيَّةُ وَ أَمَّا اللَّهْبَرَةُ فَالطَّوِيلَةُ الْمَهْزُولَةُ وَ أَمَّا النَّهْبَرَةُ فَالْقَصِيرَةُ الدَّمِيمَةُ وَ أَمَّا الْهَيْدَرَةُ فَالْعَجُوزُ الْمُدْبِرَةُ وَ أَمَّا اللَّفُوتُ فَذَاتُ الْوَلَدِ مِنْ غَيْرِكَ.(۲)

زید بن ثابت گوید: پیامبر به من فرمودند: ای زید آیا ازدواج کردی؟ گفتم: نه، فرمودند: ازدواج کن که عفاف را پیشه خود کرده ای و با پنج زن ازدواج

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۶۳، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۰۹، مکارم الأخلاق ص ۲۰۳

۲- الخصال ج ۱ ص ۳۱۶، معانی الأخبار ص ۳۱۸، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۶

نکن، زید گفت: آن ها که هستند ای رسول خدا؟ حضرت فرمودند: با شهبره و لهبره و نهبره و هیدره و لفوت ازدواج نکن، زید گوید: ای رسول خدا نفهمیدم شما چه گفتید و جاهل نسبت به آن هستم، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آیا شما عرب نیستید؟ شهبره یعنی زن چشم سبز و ناسزاگو، لهبره یعنی زن قد بلند لاغر، نهبره یعنی یعنی زن قد کوتاه و زشت، هیدره یعنی پیر زن، لفوت یعنی زنی که از شوهر قبلی فرزند دارد.

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا رَفَعَ الْحَدِیثَ قَالَ: کَانَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) إِذَا أَرَادَ تَزْوِیجَ امْرَأَهٍ بَعَثَ مَنْ یَنْظُرُ إِلَیْهَا وَ یَقُولُ لِلْمَبْعُوثَهِ شَمِّی لِیَتَهَا فَإِنْ طَابَ لِیتُهَا طَابَ عَرْفُهَا وَ انْظُرِی کَعْبَهَا فَإِنْ دَرِمَ کَعْبُهَا عَظُمَ کَعْثَبَهَا .(۱)

روایت شده: پیامبر(صلی الله علیه و اله) هنگامی که قصد ازدواج کردن داشتند زنی را به سوی او می فرستادند و به او می فرمودند بوی گردن او را ببوید پس اگر خوب بود بوی بدنش هم خوب بود و می فرمودند: مفصل مچ پا را ببینند پس اگر گوشتی بود به طوری که حجم استخوان معلوم نباشد، آلت او بزرگ باشد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) إغتَرِبُوا لا تُضووا .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: با غریبه ازدواج کنید تا فرزند ضعیف نیاورید.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) لا تَنکِحُوا القِرابَهَ القَریبَه فَإنَّ الوَلَدَ یُخلَقُ ضَاویاً .(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۵ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۸۸ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۳

۲- المجازات النبویه ص ۹۲

۳- المحجه البیضاء ج ۳ ص ۹۴

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: با خویشاوندان نزدیک ازدواج نکنید چرا که فرزند ضعیف پدید می آید .

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): لَا تَزَوَّجُوا النِّسَاءَ لِحُسْنِهِنَّ فَعَسَى حُسْنُهُنَّ أَنْ يُرْدِيَهُنَّ وَ لَا تَزَوَّجُوهُنَّ لِأَمْوَالِهِنَّ فَعَسَى أَمْوَالُهُنَّ أَنْ تُطْغِيَهُنَّ وَ لَكِنْ تَزَوَّجُوهُنَّ عَلَى الدِّينِ وَ لَأَمَةٌ خَرْمَاءُ سَوْدَاءُ ذَاتُ دِينٍ أَفْضَل .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: به خاطر زیبایی با زنان اذدواج نکنید پس امید است که زیبایی آنان را هلاک کند و به خاطر مال با آن ها ازدواج نکن چرا که امید است مال باعث سرکشی آنان شود و به خاطر دین ازدواج کن، همانا کنیز سیاهی که لبه بینی او بریده شده و دین دار است بهتر می باشد .قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ الْوَلُودَ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: با زن مهربان و فرزند آور ازدواج کنید .

عَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ : إِنِّي أَصَبْتُ امْرَأَةً ذَاتَ حَسَبٍ وَ جَمَالٍ وَ إِنَّهَا لَا تَلِدُ أَفَأَتَزَوَّجُهَا؟ قَالَ : لَا ثُمَّ أَتَاهُ الثَّانِيَةَ فَنَهَاهُ ثُمَّ أَتَاهُ الثَّالِثَةَ فَقَالَ : تَزَوَّجُوا الْوَدُودَ الْوَلُودَ فَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمْ الْأُمَم .(۳)

راوی گوید: شخصی نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمد و گفت: من با زنی زیبا از خاندان سرشناس آشنا شدم که عقیم است آیا با او ازدواج کنم؟ فرمودند: نه، بار دوم

۱- سنن الحافظ أبی عبد الله محمد بن یزید القزوینی ج ۳ ص ۳۱۰

۲- جامع الأخبار ص ۱۰۱

۳- سنن أبی داود ج ۲ ص ۸۷۵ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۳۰۲

آمد پیامبر(صلی الله علیه و اله) او را نهی کردند سپس بار سوم آمد، فرمودند: با زن با محبت و فرزندآور ازدواج کن که من بر سایر امت ها از زیادی امت خود افتخار می کنم.

سُلَيْمَانُ بْنُ جَعْفَرٍ الْجَعْفَرِيُّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِرَجُلٍ تَزَوَّجْهَا سَوْءَاءَ وَلُوداً وَ لَا تَزَوَّجْهَا حَسْنَاءَ عَاقِراً فَإِنِّي مُبَاهٍ بِكُمُ الْأُمَمَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ .(۱)

رسول خدا (صلی الله علیه و اله) به مردی فرمودند: با زن سیاه و فرزندزا ازدواج کن و با زن عقیم زیبا ازدواج نکن که من در قیامت به شما بر سایر امت ها افتخار میکنم.قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) : ذَرُوا الْحَسْنَاءَ الْعَقِيمَ وَ عَلَيْكُمْ بِالسَّوْدَاءِ الْوَلُودِ فَإِنِّي مُكَاثِرٌ بِكُمُ الْأُمَمَ حَتَّى بِالسِّقْطِ.(۲)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) فرمودند : همسر زیبای عقیم را کنار گذارید و با همسر سیاه فرزندزا ازدواج کنید که من به شما حتی سقط شده از شما به سایر امت ها در تعداد زیاد افتخار می کنم.

مِنْ كِتَابِ الرِّيَاضِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) شَوْهَاءُ وَلُودٌ خَيْرٌ مِنْ حَسْنَاءَ عَقِيم (۳)

پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند : زن زشت روی فرزندآور بهتر از زن زیبا و عقیم است .

عاقبت کودکان بعد از مرگ

عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ رَفَعُوهُ أَنَّهُ سُئِلَ عَنِ الْأَطْفَالِ فَقَالَ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَهِ جَمَعَهُمُ اللَّهُ وَ أَجَّجَ لَهُمْ نَاراً وَ أَمَرَهُمْ أَنْ يَطْرَحُوا أَنْفُسَهُمْ فِيهَا فَمَنْ كَانَ فِي عِلْمِ اللَّهِ عَزَّوَ جَلَّ أَنَّهُ سَعِيدٌ رَمَى بِنَفْسِهِ فِيهَا وَ كَانَتْ عَلَيْهِ بَرْداً وَ سَلَاماً وَ مَنْ كَانَ فِي عِلْمِهِ أَنَّهُ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۳۴ ، الجعفریات ص ۹۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۵۴

۲- مکارم الأخلاق ص ۲۰۲ ، مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۱۷۶

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۰۲ ، شرح نهج البلاغه لابن أبی الحدید ج ۱۵ ص ۲۴۳

شَقِيٌّ امْتَنَعَ فَيَأْمُرُ اللَّهُ بِهِمْ إِلَى النَّارِ فَيَقُولُونَ يَا رَبَّنَا تَأْمُرُ بِنَا إِلَى النَّارِ وَ لَمْ تُجْرِ عَلَيْنَا الْقَلَمَ فَيَقُولُ الْجَبَّارُ قَدْ أَمَرْتُكُمْ مُشَافَهَةً فَلَمْ تُطِيعُونِي فَكَيْفَ وَ لَوْ أَرْسَلْتُ رُسُلِي بِالْغَيْبِ إِلَيْكُمْ.(۱)

از امام (علیه السلام) پیرامون احوال کودکان در روز قیامت سوال شد حضرت فرمودند: روز قیامت خداوند آنها را جمع کرده و از برایشان آتشی را می افروزد و به آنها دستور می دهد خود را در آن رها کنند، پس کسانی که خداوند به آن ها علم داشته که سعادتمند می شوند، خود را در آتش می اندازند و آتش بر آنها سرد و با سلامت می گردد و کسانی که خداوند به آنها علم داشته که شقاوتمند می شوند از رفتن در آتش خودداری می کنند، پس خداوند به آنها دستور می دهد در آتش بروند در جواب می گویند: پروردگارا تو ما را به آتش امر می کنی در حالی که تکلیف را (در دنیا) بر ما واجب نکردی، پس خداوند می فرماید: من شما را به صورت زبانی امر کردم و شما اطاعت نکردید چگونه با فرستادن پیامبران با علم غیب از آنها اطاعت می کردید.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقُلْتُ أَخْبِرْنِي أَ يُعَذِّبُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ خَلْقاً بِلَا حُجَّةٍ فَقَالَ مَعَاذَ اللَّهِ قُلْتُ فَأَوْلَادُ الْمُشْرِكِينَ فِي الْجَنَّةِ أَمْ فِي النَّارِ فَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَوْلَى بِهِمْ إِنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَ جَمَعَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْخَلَائِقَ لِفَصْلِ الْقَضَاءِ يَأْتِي بِأَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ فَيَقُولُ لَهُمْ عَبِيدِي وَ إِمَائِي مَنْ رَبُّكُمْ وَ مَا دِينُكُمْ وَ مَا أَعْمَالُكُمْ قَالَ فَيَقُولُونَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْتَ خَلَقْتَنَا وَ لَمْ نَخْلُقْ شَيْئاً وَ أَنْتَ أَمَتَّنَا وَ لَمْ نُمِتْ شَيْئاً وَ لَمْ تَجْعَلْ لَنَا أَلْسِنَةً نَنْطِقُ بِهَا وَ لَا أَسْمَاعاً نَسْمَعُ بِهَا وَ لَا كِتَاباً نَقْرَؤُهُ وَ لَا

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۴۸ ، تفسیر نورالثقلین ج ۵ ص ۱۳۹ ، تفسیر کنزالدقائق ج ۱۲ ص ۴۵ ، الوافی ج ۲۵ ص ۲۴۶

رَسُولًا فَنَتَّبِعَهُ وَ لا عِلْمَ لَنا إِلَّا ما عَلَّمْتَنا قَالَ فَيَقُولُ لَهُمْ عَزَّ وَ جَلَّ عَبِيدِی وَ إِمَائِی إِنْ أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ أَ تَفْعَلُونَهُ فَيَقُولُونَ السَّمْعَ وَ الطَّاعَةَ لَكَ يَا رَبَّنَا قَالَ فَيَأْمُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ نَاراً يُقَالُ لَهَا الْفَلَقُ أَشَدُّ شَیْ ءٍ فِی جَهَنَّمَ عَذَاباً فَتَخْرُجُ مِنْ مَكَانِهَا سَوْدَاءَ مُظْلِمَةً بِالسَّلَاسِلِ وَ الْأَغْلَالِ فَيَأْمُرُهَا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ تَنْفُخَ فِی وُجُوهِ الْخَلَائِقِ نَفْخَةً فَتَنْفُخُ فَمِنْ شِدَّةِ نَفْخَتِهَا تَنْقَطِعُ السَّمَاءُ وَ تَنْطَمِسُ النُّجُومُ وَ تَجْمُدُ الْبِحَارُ وَتَزُولُ الْجِبَالُ وَ تُظْلِمُ الْأَبْصَارُ وَ تَضَعُ الْحَوَامِلُ حَمْلَهَا وَ يَشِيبُ الْوِلْدَانُ مِنْ هَوْلِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ يَأْمُرُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَطْفَالَ الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُلْقُوا أَنْفُسَهُمْ فِی تِلْكَ النَّارِ فَمَنْ سَبَقَ لَهُ فِی عِلْمِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَكُونَ سَعِيداً أَلْقَى نَفْسَهُ فِيهَا فَكَانَتْ عَلَيْهِ بَرْداً وَ سَلَاماً كَمَا كَانَتْ عَلَى إِبْرَاهِيمَ (عليه السلام) وَ مَنْ سَبَقَ لَهُ فِی عِلْمِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَكُونَ شَقِيّاً امْتَنَعَ فَلَمْ يُلْقِ نَفْسَهُ فِی النَّارِ فَيَأْمُرُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى النَّارَ فَتَلْتَقِطُهُ لِتَرْكِهِ أَمْرَ اللَّهِ وَ امْتِنَاعِهِ مِنَ الدُّخُولِ فِيهَا فَيَكُونُ تَبَعاً لِآبَائِهِ فِی جَهَنَّمَ وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَ « فَمِنْهُمْ شَقِیٌّ وَ سَعِيدٌ * فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَفِی النَّارِ لَهُمْ فِيها زَفِيرٌ وَ شَهِيقٌ * خالِدِينَ فِيها ما دامَتِ السَّماواتُ وَ الْأَرْضُ إِلَّا ما شاءَ رَبُّكَ إِنَ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِما يُرِيدُ * وَ أَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِی الْجَنَّةِ خالِدِينَ فِيها ما دامَتِ السَّماواتُ وَ الْأَرْضُ إِلَّا ما شاءَ رَبُّكَ عَطاءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ» (۱).(۲)

راوی گوید: از پیامبر(صلی الله علیه و اله) سوال کردم آیا خداوند بدون اتمام حجت افرادی را عذاب می کند؟ حضرت فرمودند: پناه بر خدا، عرض کردم: فرزندان (قبل از بلوغ) مشرکین در بهشت هستند یا جهنم؟ حضرت فرمودند: خداوند عهده دار

۱- سوره هود آیات ۱۰۵ تا ۱۰۸.

۲- التوحید (للصدوق) ص ۳۹۰ ، البرهان ج ۳ ص ۱۳۶ ، بحارالأنوار ج ۵ ص ۲۹۱

آنهاست، هنگامی که روز قیامت فرا رسد و خداوند همه خلق را برای انجام قضاوت جمع می کند، فرزندان مشرکین را می آورند و خداوند به آنها فرماید: ای بندگان و کنیزان من پروردگار شما کیست و دین و اعمالتان چیست؟ آنان گویند: خداوندا تو ما را خلق کردی و ما چیزی را خلق نکردیم و تو ما را میراندی و ما چیزی را نمیراندیم و برای ما زبانی که با آن سخن گوییم و گوشی که با آن بشنویم و کتابی که آن را بخوانیم و پیامبری که ازآن تبعیت کنیم، قرار ندادی و هیچ علمی نداریم جز آنچه تو به ما آموخته ای. خداوند به آنها گوید: ای بندگان و کنیزان من اگر شما را به چیزی امر کنم انجام می دهید پس گویند: ای پروردگار اطاعت می کنیم. خداوند به آتشی که به آن فَلَق گفته می شود و بدترین عذاب در جهنم است امر می کند و آن از محل خود به صورت سیاه و تاریک همراه با غل و زنجیر خارج شده و خداوند او را امر می کند یک بار در صورت های تمام مردم بدمد، از شدت دمیدن آن آسمان شکاف بردارد و ستارگان نابود شوند و دریاها جامد گردند و کوهها از میان بروند و چشم ها تاریک شوند و زنان باردار فرزند خود را سقط کنند و کودکان از وحشت آن روز قیامت پیر گردند، سپس خداوند به فرزندان مشرکین امر می کند که خود را در آن آتش بیندازند پس کسانی که خداوند از قبل به آنها علم دارد که سعادتمند می شوند خود را در آتش می اندازند و آتش برای آنها سرد و سلامت می گردد و آنهایی که در علم خداوند شقاوتمند هستند خود را در آتش نمی اندازند و خداوند به آتش امر می کند که به آنها به خاطر اطاعت نکردن و داخل آتش نشدن حمله کند و به دنباله پدران خود در جهنم در آیند و این قول خداوند است: «پس برخی تیره بخت و برخی نیک بخت اند اما تیره بختان در آتشند، برای آنان در آنجا ناله های حسرات بار و فریاد شدید است * در آنجا تا آسمان و زمین پا بر جاست جاودانه اند مگر آنچه را که مشیت پروردگار اقتضا کرده است، بی تردید آنچه را پروردگارت اراده می کند انجام می دهد * اما نیک بختان تا آسمن وزمین پا بر جاست در

بهشت جاودانه اند مگر آنچه را مشیت پروردگارت اقتضا کرده، [بهشت] عطایی قطع ناشدنی و بی پایان است» .

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: إِذَا کَانَ یَوْمُ الْقِیَامَهِ احْتَجَّ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَی خَمْسَهٍ عَلَی الطِّفْلِ وَ الَّذِی مَاتَ بَیْنَ النَّبِیَّیْنِ وَ الَّذِی أَدْرَکَ النَّبِیَّ وَ هُوَ لَا یَعْقِلُ وَالْأَبْلَهِ وَ الْمَجْنُونِ الَّذِی لَا یَعْقِلُ وَ الْأَصَمِّ وَ الْأَبْکَمِ فَکُلٌّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ یَحْتَجُّ عَلَی اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ فَیَبْعَثُ اللَّهُ عَلَیْهِمْ رَسُولًا فَیُؤَجِّجُ لَهُمْ نَاراً فَیَقُولُ لَهُمْ رَبُّکُمْ یَأْمُرُکُمْ أَنْ تَبِثُوا فِیهَا فَمَنْ وَثَبَ فِیهَا کَانَتْ عَلَیْهِ بَرْداً وَ سَلَاماً وَ مَنْ عَصَی سِیقَ إِلَی النَّارِ.(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: روز قیامت خداوند بر پنج دسته احتجاج می کند: ۱- کودک ۲- کسی که در فاصله بین بعثت انبیاء از دنیا رفته است ۳- کسی که پیامبر را درک کرده اما عقل و فهم نداشته ۴- دیوانه ای که درک و فهم نداشته ۵- شخص کر و لال، پس خداوند فردی را قرار می دهد که آتشی را بیفروزد و به آنها گوید: پروردگارتان امر می کند در درون آتش بروید پس کسی که انجام دهد آتش برای او سرد و سلامت گردد و کسی که نافرمانی کند به طرف آتش برده می شود.

فِی حَدِیثٍ آخَرَ أَمَّا أَطْفَالُ الْمُؤْمِنِینَ فَیَلْحَقُونَ بِآبَائِهِمْ وَ أَوْلَادُ الْمُشْرِکِینَ یَلْحَقُونَ بِآبَائِهِمْ وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَ « بِإِیمانٍ أَلْحَقْنا بِهِمْ ذُرِّیَّتَهُمْ (۲)» .(۳)

۱- الخصال ج ۱ ص ۲۸۳ ، بحارالأنوار ج ۵ ص ۲۸۹

۲- سوره طور آیه ۲۱

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۴۸ ، تفسیر نورالثقلین ج ۵ ص ۱۳۹ ، تفسیر کنزالدقائق ج ۱۲ ص۴۵۱

امام (علیه السلام) فرمودند: فرزندان مؤمنین و مشرکین به پدرانشان ملحق می شوند و کلام خداوند بر آن دلالت دارد: «فرزندانشان را به خودشان ملحق کردیم»

عَن سَمُرَهِ بنِ جُندَب قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): وَ أمَّا الرَّجُلُ الطَّویلُ الَّذِی فِی الرَّوضَهِ فَإبراهِیمُ (علیه السلام) وَ أمَّا الوِلدَانُ الَّذینَ حَولَهُ فَکُلُّ مَولُودٍ یُولَدُ عَلَیالفِطرَهِ قَالَ: فَقَالَ بَعضُ المُسلِمینَ: یَا رَسُولَ اللهِ وَ أولَادُ المُشرِکینَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) وَ أولَادُ المُشرِکینَ وَ أمَّا القَومُ الَّذینَ کَانَ شَطَرٌ مِنهُم حَسَناً وَ شَطَرٌ مِنهُم قَبِیحاً فَإنَّهُم قَومٌ خَلَطُوا عَمَلاً صَالِحاً وَ آخَرَ سَیِّئاً، تَجَاوَزَ عَنهُم.(۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در بیان معراجی از خود به همراه فردی فرمودند: آن شخص گفت: آن مرد قد بلند در باغ، ابراهیم (علیه السلام) بود و کودکانی که اطراف او بودند، هر فرزندی بود که بر فطرت خداپرستی متولد شده بود. بعضی از مسلمانان سوال کردند: ای رسول خدا فرزندان مشرکین هم هستند؟ فرمودند: و فرزندان مشرکین و افرادی که قسمتی از آنان نیک و قسمتی قبیح است و عمل خوب و بد را مخلوط کردند، خداوند از آنان می گذرد.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنْ أَوْلَادِ الْمُشْرِکِینَ یَمُوتُونَ قَبْلَ أَنْ یَبْلُغُوا الْحِنْثَ قَالَ کُفَّارٌ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا کَانُوا عَامِلِینَ یَدْخُلُونَ مَدَاخِلَ آبَائِهِم .(۲)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره عاقبت کودکان مشرکین که قبل از بلوغ می میرند سوال کردم؟ حضرت فرمودند: آنها کافر هستند و خداوند به آنچه که

۱- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۶ ص ۱۱۰ ، صحیح البخاری ج ۱۰ ص ۳۸۸

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۱ ، بحارالأنوار ج ۵ ص ۲۹۵

در آینـده انجام می دادنـد آگاه تر است و آنها را در جایگاه پدرانشان قرار می دهد.عَنْ أَبِی هُرَیْرَهَ : أَنَّ النَّبِیَّ (صـلی الله علیه و اله) سُئِلَ عَنْ أَوْلَادِ الْمُشْرِکِینَ فَقَالَ : اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا کَانُوا عَامِلِین.(۱)

راوی گویـد: از رسول خدا(صـلی الله علیه و اله) درباره جایگاه فرزندان نابالغ مشـرکین بعد از مرگ سوال کرد، پس فرمودند: خداوند به آنچه انجام می دهند آگاه تر است.

عَنْ عَـائِشَهَ قَـالَتْ قُلْتُ : یَا رَسُولَ اللَّهِ ذَرَارِیُّ الْمُؤْمِنِینَ فَقَالَ : هُمْ مِنْ آبَائِهِمْ فَقُلْتُ : یَا رَسُولَ اللَّهِ بِلَا عَمَلٍ قَالَ : اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا کَانُوا عَامِلِینَ قُلْتُ: یَا رَسُولَ اللَّهِ فَذَرَارِیُّ الْمُشْرِکِینَ قَالَ : مِنْ آبَائِهِمْ قُلْتُ : بِلَا عَمَلٍ قَال: اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا کَانُوا عَامِلِین .(۲)

عایشه گوید: گفتم ای رسول خدا سـرانجام فرزندان به تکلیف نرسیده مومنین که از دنیا رفته اند چیست؟ فرمودند: آنان ملحق به پـدران خود می شونـد، پس گفتم: ای رسول خـدا بـدون اینکه عملی انجام دهنـد؟ فرمودند: خداوند به آنچه بعد انجام می دادنـد آگاه تر است، گفتم: ای رسول خدا سـرانجام فرزندان به تکلیف نرسـیده مشـرکین که از دنیا رفته اند چیست؟ فرمودند: آنان ملحق به پدرانشان می شوند، گفتم: بدون اینکه عملی انجام دهند؟ فرمودند: خداوند به آنچه بعد انجام می دادند آگاه تر است .

عَنْ زُرَارَهَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السـلام) هَلْ سُـئِلَ رَسُولُ اللَّهِ (صـلی الله علیه و اله) عَنِ الْأَطْفَالِ فَقَالَ قَدْ سُئِلَ فَقَالَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا کَانُوا عَامِلِینَ ثُمَّ قَالَ یَا زُرَارَهُ هَلْ تَدْرِی مَا قَوْلُهُ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا کَانُوا

۱- السنن الکبری ج ۱ ص ۶۳۳ ، صحیح مسلم ج ۴ ص ۲۰۴۹ ، صحیح البخاری ج ۱۰ ص ۲۰۰

۲- سنن أبی داود ج ۴ ص ۲۰۱۴

عَامِلِينَ قَالَ لَا قَالَ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهِمْ الْمَشِيئَهُ إِنَّهُ إِذَا كَانَيَوْمُ الْقِيَامَهِ أُتِيَ بِالْأَطْفَالِ وَ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ الَّذِی قَدْ أَدْرَكَ السِّنَّ وَ لَمْ يَعْقِلْ مِنَ الْكِبَرِ وَ الْخَرَفِ وَ الَّذِی مَاتَ فِی الْفَتْرَهِ بَيْنَ النَّبِيِّينَ وَ الْمَجْنُونِ وَ الْأَبْلَهِ الَّذِی لَا يَعْقِلُ فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ يَحْتَجُّ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَيَبْعَثُ اللَّهُ تَعَالَى إِلَيْهِمْ مَلَكاً مِنَ الْمَلَائِكَهِ فَيُؤَجِّجُ نَاراً فَيَقُولُ إِنَّ رَبَّكُمْ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَثِبُوا فِيهَا فَمَنْ وَثَبَ فِيهَا كَانَتْ عَلَيْهِ بَرْداً وَ سَلَاماً وَ مَنْ عَصَاهُ سِيقَ إِلَى النَّارِ.(۱)

زراره گوید: از امام باقر(علیه السلام) سوال کردم آیا از پیامبر(صلی الله علیه و اله) درباره سرانجام کودکان سوال شده است؟ حضرت فرمودند: بله و فرمودند: خداوند به آنچه انجام می دهند آگاه تر است. سپس حضرت فرمودند: ای زراره آیا می دانی منظور پیامبر(صلی الله علیه و اله) از عبارت «خداوند به آنچه انجام می دهند آگاه تر است» چیست؟ گفت: نه، حضرت فرمودند: یعنی آنچه مشیت خداوند است در آنان جاری می شود. هنگامی که روز قیامت فرا رسد، کودکان و پیرمردی که در سن زیاد قدرت درک و فهم نداشته و کسی که در فاصله میان بعثت پیامبران فوت کرده و دیوانه و کم عقل را می آورند و هر کدام بر خداوند احتجاج می کنند، پس خداوند ملکی را برمی انگیزد تا آتشی را بر آنها بیفروزد و به آنها گوید: پروردگارتان به شما امر می کند به درون آتش بروید، پس کسی که برود آتش بر او سرد و سلامت گردد و کسی که نافرمانی کند به سمت آتش برده می شود .

۱- معانی الأخبار ص ۴۰۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۴۸ ، التوحید للصدوق ص ۳۹۳

قَوْلُهُ تَعَالَى « يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدانٌ مُخَلَّدُونَ (۱)» عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ الْوِلْدَانُ أَوْلَادُ أَهْلِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُمْ حَسَنَاتٌ فَيُثَابُونَ عَلَيْهَا وَ لَا سَيِّئَاتٌ فَيُعَاقَبُونَ عَلَيْهَا فَأُنْزِلُوا هَذِهِ الْمَنْزِلَةَ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) ذیل آیه شریفه (اطراف بهشتیان افرادی که در آنجا جاوید هستند حرکت می کنند) فرمودند: ولدان، فرزندان در دنیا هستند که دارای حسنات نبوده اند تا طبق آن ثواب برند و گناهی هم نداشته اند تا طبق آن مجازات شوند، پس در این منزلت قرار داده شدند.

قَالَ عَلِيٌّ وَ الحَسَنُ (علیهما السلام) : هُم أَوْلَادُ أَهْلِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُمْ حَسَنَاتٌ فَيُثَابُوا عَلَيْهَا وَ لَا سَيِّئَاتٌ فَيُعَاقَبُوا عَلَيْهَا لأَنَّ الجَنَّةَ لا وِلادَةَ فِيهَا. (۳)

علی و حسن(علیهما السلام) فرمودند: ولدان، فرزندان در دنیا هستند که دارای حسنات نبوده اند تا طبق آن ثواب برند و گناهی هم نداشته اند تا طبق آن مجازات شوند چون در بهشت تولدی وجود ندارد.

عَنِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ سُئِلَ عَنْ أَطْفَالِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ خَدَمُ أَهْلِ الْجَنَّةِ عَلَى صُورَةِ الْوِلْدَانِ خُلِقُوا لِخِدْمَةِ أَهْلِ الْجَنَّةِ.(۴)

۱- سوره واقعه آیه ۱۷

۲- بحار الأنوار ج ۵ ص ۲۹۱ ، تأویل الآیات الظاهره ص ۷۲۰

۳- الکشف و البیان (تفسیر الثعلبی) ج ۹ ص ۲۰۴ ، الکشاف عن حقائق ج ۴ ص ۴۵۹

۴- بحار الأنوار ج ۵ ص ۲۹۱ ، تأویل الآیات الظاهره ص ۷۲۰

از پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) در مورد کودکان مشرکین سوال شد حضرت فرمودند: آنان خادمان اهل بهشت هستند که به شکل وِلدان برای خدمت بهشتیان خلق شده اند .

رُوِیَ عَنِ النَّبِیّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّه سُئِلَ عَن أطفَالِ المُشرِکینَ فَقَالَ هُم خُدّامُ أهلِ الجَنَّه . (۱)

از پیامبر(صلی الله علیه و اله) درباره کودکان مشرکین سوال شد، حضرت فرمودند: آنها خادمان اهل بهشت هستند.

فِی الحَدیثِ: أطفالُ الکُفّارِ خَدَمُ أهلِ الجَنَّه .(۲)

در حدیث آمده: کودکان کفار خادمان بهشتیان هستند.

عَنِ ابْنِ بُکَیْرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فِی قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَ (وَ الَّذِینَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّیَّتُهُمْ بِإِیمانٍ أَلْحَقْنا بِهِمْ ذُرِّیَّتَهُمْ) قَالَ فَقَالَ قَصَرَتِ الْأَبْنَاءُ عَنْ عَمَلِ الْآبَاءِ فَأَلْحَقُوا الْأَبْنَاءَ بِالْآبَاءِ لِتَقَرَّ بِذَلِکَ أَعْیُنُهُمْ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه: «و کسانی که ایمان آوردند و فرزندانشان به دنبال آنها ایمان آوردند، فرزندانشان را به آنها ملحق می کنیم» فرمودند: اعمال فرزندان به اندازه اعمال پدران نیست و کاستی دارد پس آنها به پدران ملحق می شوند تا چشمشان به واسطه فرزندان روشن شود.

۱- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۵ ص ۲۵۸

۲- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۹ ص ۲۰۴

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۴۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۰ ، التوحید للصدوق ص ۳۹۴

عَن زَاذَان عَن عَلیٍّ (علیه السلام) فِی قَولِهِ: « إِلاّ أَصْحابَ الْیَمِینِ (۱) » قَالَ: هُم أطفالُ المُسلِمینَ.(۲)

راوی گوید: امیرالمؤمنین(علیه السلام) ذیل آیه «هر شخص در گرو اعمال انجام داده است * مگر اصحاب یمین» فرمودند: آنان اطفال مسلمین هستند.

عَن ابنِ عَبّاس قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) إنَّ اللهَ یَرفَعُ ذُرِّیَهَ المُؤمِنِ مَعَهُ فِی دَرَجَتِهِ فِی الجَنَّهِ وَ إن کانَ دونَهُ فِی العَمَلِ لِتَقَرَّ بِهِم عَینُهُ ثُمَّ قَرَأ « وَ الَّذِینَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّیَّتُهُمْ بِإِیمانٍ ألحَقنَا بِهِم ذُرِّیتَهُم وَ مَا أَلَتنَاهُم مِن عَمَلِهِم مِن شَیءٍ» قَالَ: مَا نَقَصنَا الآباءَ بِمَا أعطَینَا البَنِینَ .(۳)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند فرزندان مومن را همراه او در درجه اش بالا می برد اگرچه در عمل نسبت به مومن پایین هستند تا چشمش به آنان روشن گردد. سپس این آیه را قرائت کردند «و کسانی که ایمان آوردند و فرزندانشان به دنبال آنها ایمان آوردند، فرزندانشان را به آنها ملحق می کنیم و هیچ چیز از اعمالشان را نمی کاهیم» یعنی آنچه را به فرزندان می دهیم از پدران کم نمی کنیم .عَن ابنِ عَبّاس رَفَعَهُ:إذَا دَخَلَ الرَّجُلُ الجَنَّهَ سَألَ عَن أبَوَیهِ وَ زَوجَتِهِ وَ وُلدِهِ فَیُقَالُ: إنَّهُم لَم یَبلُغُوا دَرَجَتکَ وَ عَمَلکَ فَیَقُولُ: یَا رَبّ قَد عَمِلتُ لی وَ لَهُم فَیُؤمَرُ بِالحَاقِهِم بِهِ وَ قَرَأ ابنُ عَبّاس « وَ الَّذِینَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّیَّتُهُمْ بِإِیمان » .(۴)

۱- سوره مدثر آیه ۳۹

۲- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۱۰ ص ۷۶

۳- الکشف و البیان (تفسیر ثعلبی) ج ۹ ص ۱۲۸

۴- ینابیع الموده لذوی القربی ج ۱ ص ۳۲۵، جواهر العقدین ج ۲ ص ۱۷۶

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هنگامی که مرد داخل بهشت می شود درباره پدر و مادر و همسر و فرزندانش سوال می کند، به او گفته می شود: آنان به درجه و عمل تو نرسیده اند، گوید: پروردگارا من برای خود و آنان عمل انجام دادم پس خداوند امر کند آنان به او ملحق شوند و ابن عباس این آیه را خواند: (و کسانی که ایمان آوردند و فرزندانشان در ایمان از آنان تبعیت کردند) .

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ إِنَّ أَطْفَالَ شِیعَتِنَا مِنَ الْمُؤْمِنِینَ تُرَبِّیهِمْ فَاطِمَهُ (علیها السلام) و قَولِهِ: أَلْحَقْنا بِهِمْ ذُرِّیَّتَهُمْ قَالَ: یُهدَونَ إلیَ آبائِهِم یَومَ القِیامَه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کودکان از شیعیان بعد از مرگ مورد تربیت حضرت زهرا (علیها السلام) قرار دارند و منظور از آیه شریفه: (فرزندانشان را به آنها ملحق می کنیم)، یعنی در روز قیامت فرزندانشان به آنها هدیه می شوند .

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِذَا مَاتَ طِفْلٌ مِنْ أَطْفَالِ الْمُؤْمِنِینَ نَادَی مُنَادٍ فِی مَلَکُوتِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَلَا إِنَّ فُلَانَ بْنَ فُلَانٍ قَدْ مَاتَ فَإِنْ کَانَ مَاتَ وَالِدَاهُ أَوْأَحَدُهُمَا أَوْ بَعْضُ أَهْلِ بَیْتِهِ مِنَ الْمُؤْمِنِینَ دُفِعَ إِلَیْهِ یَغْذُوهُ وَ إِلَّا دُفِعَ إِلَی فَاطِمَهَ (علیها السلام) تَغْذُوهُ حَتَّی یَقْدَمَ أَبَوَاهُ أَوْ أَحَدُهُمَا أَوْ بَعْضُ أَهْلِ بَیْتِهِ فَتَدْفَعُهُ إِلَیْهِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زمانی که کودکی از کودکان مومنین از دنیا برود ندا کننده ای در ملکوت آسمان ها و زمین ندا دهد آگاه باشید فلانی فرزند فلانی فوت کرده است اگر پدر و مادرش یا یکی از آن دو یا بعضی از خانواده اش از دنیا رفته اند کودک را به آنها بسپارید تا غذایش دهند وگرنه به فاطمه (علیها السلام)

۱- تفسیر القمی ج ۲ ص ۳۳۲ ، البرهان ج ۵ ص ۱۷۸ ، تفسیر نورالثقلین ج ۵ ص ۱۴۰

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۰ ، التوحید للصدوق ص ۳۹۴ ، تفسیر نور الثقلین ج ۵ ص ۱۴۱

سپرده شود که غذایش دهد تا اینکه پدر و مادرش یا یکی از آن دو یا بعضی از خانواده اش بیایند سپس به آنها بسپارید .

عَنِ الْحَلَبِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی کَفَّلَ إِبْرَاهِیمَ وَ سَارَهَ أَطْفَالَ الْمُؤْمِنِینَ یَغْذُوَانِهِمْ بِشَجَرَهٍ فِی الْجَنَّهِ لَهَا أَخْلَافٌ کَأَخْلَافِ الْبَقَرِ فِی قَصْرٍ مِنْ دُرَّهٍ فَإِذَا کَانَ یَوْمُ الْقِیَامَهِ أُلْبِسُوا وَ طُیِّبُوا وَ أُهْدُوا إِلَی آبَائِهِمْ فَهُمْ مُلُوکٌ فِی الْجَنَّهِ مَعَ آبَائِهِمْ وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ الَّذِینَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّیَّتُهُمْ بِإِیمانٍ أَلْحَقْنا بِهِمْ ذُرِّیَّتَهُمْ (۱)».(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال حضرت ابراهیم(علیه السلام) و ساره همسر ایشان را عهده دار کودکان مومنین قرار داده و آن دو به واسطه درختی در بهشت که دارای نوک پستان همچون نوک پستان گاو است در قصرهایی از مروارید به آنها غذا می دهند و زمانی که قیامت فرا رسد به آنها لباس پوشانده و عطر آگین شده و به پدرانشان هدیه می گردند و آنها به همراه پدرانشان پادشاهان بهشت هستند و معنای کلام خداوند: «و کسانی کهایمان آوردند و فرزندانشان به دنباله آنان ایمان آوردند، فرزندانشان را به آنها ملحق می کنیم» همین است .

۱- سوره طور آیه ۲۱

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۰ ، التوحید للصدوق ص ۳۹۴ ، معانی الأخبار ص ۲۰۶

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) فِی قَولِه تَعالَی :«کُلَّ نَفْسٍ بِما کَسَبَتْ رَهِینَهٌ إِلَّا أَصْحابَ الْیَمِینِ(۱)» قَالَ: هُمْ أَطْفَالُ الْمُؤْمِنِینَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَی «وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّیَّتُهُمْ بِإِیمانٍ أَلْحَقْنا بِهِمْ ذُرِّیَّتَهُمْ (۲)» قَالَ : یَعْنِی أَنَّهُمْ آمَنُوا فِی الْمِیثَاق .(۳)

امام صادق(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه: « هر شخصی در گرو عملکرد خود است به جز اصحاب یمین» فرمودند: اصحاب یمین همان کودکان از مومنین هستند، خداوند متعال فرموده است: « فرزندانشان به دنباله آنان ایمان آوردند ، فرزندانشان را به آنها ملحق می کنیم» یعنی فرزندان هنگام میثاق در عالم ذر ایمان آوردند.

رَوَی زَاذَانُ عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : إِنَ الْمُؤْمِنِینَ وَ أَوْلَادَهُمْ فِی الْجَنَّهِ ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ الْآیَهَ.(۴)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) به نقل از امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: مومنین و فرزندانشان در بهشت هستند سپس آیه شریفه ۲۱ سوره طور را قرائت نمودند .عَنْ ضُرَیْسٍ الْکُنَاسِیِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) ... قَالَ قُلْتُ أَصْلَحَکَ اللَّهُ فَمَا حَالُ الْمُوَحِّدِینَ الْمُقِرِّینَ بِنُبُوَّهِ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله) مِنَ الْمُسْلِمِینَ الْمُذْنِبِینَ الَّذِینَ یَمُوتُونَ وَ لَیْسَ لَهُمْ إِمَامٌ وَ لَا یَعْرِفُونَ وَلَایَتَکُمْ فَقَالَ أَمَّا هَؤُلَاءِ فَإِنَّهُمْ فِی حُفْرَتِهِمْ لَا یَخْرُجُونَ مِنْهَا فَمَنْ کَانَ مِنْهُمْ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ وَ لَمْ یَظْهَرْ مِنْهُ عَدَاوَهٌ فَإِنَّهُ یُخَدُّ لَهُ خَدٌّ إِلَی الْجَنَّهِ الَّتِی خَلَقَهَا اللَّهُ فِی الْمَغْرِبِ فَیَدْخُلُ عَلَیْهِ مِنْهَا الرَّوْحُ فِی حُفْرَتِهِ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَهِ فَیَلْقَی اللَّهَ فَیُحَاسِبُهُ

۱- سوره مدثر آیات ۳۸ و ۳۹

۲- سوره طور آیه ۲۱

۳- بحار الأنوار (ط - بیروت) ج ۲۴ ص ۳۲۶ ، تفسیر البرهان ج ۵ ص ۵۲۹

۴- بحار الأنوار (ط - بیروت) ج ۵ ص ۲۸۹ ، مجمع البحرین ج ۴ ص ۳۰۶ ، تفسیر نورالثقلین ج ۵ ص ۱۴۰

بِحَسَنَاتِهِ وَ سَيِّئَاتِهِ فَإِمَّا إِلَى الْجَنَّهِ وَ إِمَّا إِلَى النَّارِ فَهَؤُلَاءِ مَوْقُوفُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ قَالَ وَ كَذَلِكَ يَفْعَلُ اللَّهُ بِالْمُسْتَضْعَفِينَ وَ الْبُلْهِ وَ الْأَطْفَالِ وَ أَوْلَادِ الْمُسْلِمِينَ الَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ.(۱)

ضریس کناسی گوید: از امام باقر(علیه السلام) پرسیدم حال افراد یکتاپرست از مسلمانان که گناهکار بوده و می میرند و اقرار به پیامبری رسول الله(صلی الله علیه و اله) دارند و اعتقادی نسبت به امامت و ولایت شما ندارند، چگونه است؟ فرمودند: آنها در قبرهایشان می مانند و خارج نمی شوند، پس کسی که از آنها دارای عمل صالح بوده و دشمنی نسبت به اهل بیت (علیهم السلام) نداشته راهی از قبرشان به سوی بهشتی که خداوند در ناحیه مغرب خلق کرده است باز می شود که از آن راحتی و آسایش تا روز قیامت داخل در قبرش می گردد. سپس خداوند را ملاقات کرده و کردار نیک و بدش محاسبه می شود حال یا به سمت بهشت می رود یا آتش جهنم و آنها متوقف در امر خداوند هستند که نسبت به آنها چه چیزی اراده می کند و این چنین خداوندنسبت به مستضعفین و کم عقلان و کودکان و فرزندان مسلمانان که به سن بلوغ نرسیده اند برخورد خواهد کرد .

رَوَى وَهْبُ بْنِ وَهْبٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ (علیهما السلام) قَالَ قَالَ عَلِيٌّ (علیه السلام) أَوْلَادُ الْمُشْرِكِينَ مَعَ آبَائِهِمْ فِي النَّارِ وَ أَوْلَادُ الْمُسْلِمِينَ مَعَ آبَائِهِمْ فِي الْجَنَّهِ .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) به نقل از امام صادق (علیه السلام) فرمودند: فرزندان مشرکین همراه پدرانشان در آتش و فرزندان مسلمین همراه پدرانشان در بهشت هستند .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۴۷ ، تفسیر القمی ج ۲ ص ۲۶۰ ، تفسیر البرهان ج ۳ ص ۷۲۴

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۱ ، الوافی ج ۲۵ ص ۶۴۶

عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : ثَلَاثَةٌ یُحْتَجُّ عَلَیْهِمُ الْأَبْکَمُ وَ الطِّفْلُ وَ مَنْ مَاتَ فِی الْفَتْرَهِ فَتُرْفَعُ لَهُمْ نَارٌ فَیُقَالُ لَهُمْ ادْخُلُوهَا فَمَنْ دَخَلَهَا کَانَتْ عَلَیْهِ بَرْداً وَ سَلَاماً وَ مَنْ أَبَی قَالَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی هَذَا قَدْ أَمَرْتُکُمْ فَعَصَیْتُمُونِی.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: سه دسته در آخرت بر آنها احتجاج می شود:۱- شخص لال ۲- کودک ۳- کسی که در دوران بین بعثت پیامبران از دنیا رفته است پس آتشی برای آنها افروخته شده و به آنها گفته می شود در آن داخل شوید، کسی که در آن داخل شود آتش بر او سرد و سلامت می گردد و کسی که داخل نشود خداوند متعال می فرماید: من شما را امر کردم اما نافرمانی کردید.

اثر جدایی انداختن بین مادر و فرزند

قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) : مَنْ فَرَّقَ بَیْنَ وَالِدَهٍ وَ وَلَدِهَا فَرَّقَ اللَّهُ بَیْنَهُ وَ بَیْنَ أَحِبَّائِهِ فِی الْجَنَّه.(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که بین مادری و فرزندش جدایی افکند خداوند بین او و عزیزانش جدایی اندازد.

قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) :لَعَنَ اللَّهُ مَن فَرَّقَ بَینَ الوَالِدهِ وَ وَلَدِها.(۳)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که بین مادر و فرزندش جدایی اندازد مورد لعنت خداوند واقع می شود.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۴۹ ، الوافی ج ۲۵ ص ۶۴۵

۲- عوالی اللئالی ج ۲ ص ۲۴۹ ، مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۳۷۵

۳- عوالی اللئالی ج ۲ ص ۲۴۹ ، مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۳۷۵

اثر جدایی انداختن بین پدر و فرزند

قَالَ العَسکَرِی (علیه السلام) مَنْ ضَرَبَ (۱) بَیْنَ الْمَرْءِ وَ زَوْجِه أَوِ الْوَالِدِ وَ وَلَدِه أَوْ الْأَخِ وَ أَخِیهِ أَوِ الْقَرِیبِ وَ قَرِیبِهِ أَوْ بَیْنَ جَارَیْنِ أَوْ خَلِیطَیْنِ أَوْ أَجْنَبِیَّیْنِ (۲) فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ.(۳)

امام عسگری(علیه السلام) فرمودند: کسی که در ماه شعبان(با توجه به اول روایت) بین زن و شوهر یا پدر و فرزند یا دو نزدیک یا دو همسایه یا دو دوست صمیمی یا دو بیگانه فساد ایجاد کند، به شاخه ای از شاخه های درخت زقوم در جهنم چنگ زده است.

فرزند موجب بخل و ترس و نادانی پدر و مادر

قَالَ الْبَغَوِیُّ یَرْفَعُهُ إِلَی یَعْلَی قَالَ: جَاءَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَیْنُ (علیهما السلام) یَسْعَیَانِ إِلَی رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَأَخَذَ أَحَدَهُمَا فَضَمَّهُ إِلَی إِبْطِهِ وَ أَخَذَ الْآخَرَ فَضَمَّهُ إِلَی إِبْطِهِ الْأُخْرَی فَقَالَ هَذَانِ رَیْحَانَتَانِ مِنَ الدُّنْیَا مَنْ أَحَبَّنِی فَلْیُحِبَّهُمَا ثُمَّ قَالَ إِنَّ الْوَلَدَ مَبْخَلَةٌ مَجْبَنَةٌ مَجْهَلَه .(۴)

راوی گوید: حسن و حسین(علیهما السلام) به سمت پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمدند و پیامبر(صلی الله علیه و اله) یکی از آن دو را به خود چسبانید و با دست دیگر، دیگری را به خود چسبانید سپس فرمود این دو، دو گل من از دنیا هستند کسی که مرا دوست دارد باید این دو را دوست داشته باشد، سپس فرمودند همانا فرزند موجب بخل و ترس و نادانی است.

۱- در بحارالانوار " أفسد " آمده است.

۲- در بحارالانوار " أختین " آمده است.

۳- التفسیر المنسوب إلی الإمام الحسن العسکری (علیه السلام) ص ۶۴۷ ، بحارالأنوار ج ۸ ص ۱۶۷

۴- کشف الغمه فی معرفه الأئمه (ط - القدیمه) ج ۲ ص ۶۰

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) : الْوَلَدُ مَبْخَلَهٌ مَجْبَنَهٌ مَجْهَلَهٌ ثَمَرَاتُ الْقُلُوبِ وَ قُرَّاتُ الْعَيْنِ . (۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزند مایه بخل و ترس و نادانی، میوه دلها و روشنی چشم هاست.

کشتن فرزند به خاطر فقر

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قُلْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَيُّ ذَنْبٍ أَعْظَمُ قَالَ أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ شَرِيكاً قُلْتُ ثُمَّ بَعْدَهُ قَالَ أَنْ تَقْتُلَ وَلَدَكَ خَشْيَهَ أَنْ يَأْكُلَ مَعَكَ قُلْتُ ثُمَّ بَعْدَهُ قَالَ أَنْ تَزْنِيَ بِحَلِيلَهِ جَارِكَ.(۲)

عبدالله بن مسعود گوید: به پیامبر(صلی الله علیه و اله) عرض کردم: کدام گناه از همه بزرگتر است فرمودند: شریک قرار دادن برای خدا، گفتم بعد از آن، فرمودند: اینکه فرزندت را به خاطر فقر بکشی، گفتم بعد از آن، فرمودند: با زن همسایه زنا کنی .

اثر فرزند بد

قَالَ اَمِيرُالمُؤمِنين (علیه السلام) : وَلَدُ السَّوْءِ يَعَرُّ السَّلَفَ وَ يُفْسِدُ الْخَلَف . (۳)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: فرزند بد موجب بدنامی گذشتگان و فساد بازماندگان می شود.

قَالَ اَمِيرُالمُؤمِنين (علیه السلام) : وَلَدُ السَّوْءِ يَعَرُّ(۴) الشَّرَفَ وَ يَشِينُ السَّلَف .(۵)

۱- المجازات النبویه ص ۱۵۶ ، کنزالعمال ج ۱۶ ص ۲۸۴

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۸ ص ۲۱۸

۳- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۲۱۵ ، تصنیف غررالحکم ص ۴۰۷

۴- در غررالحکم " یَهدِمُ " آمده است .

۵- عیون الحکم و المواعظ (للیثی) ص ۵۰۳

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: فرزند بد موجب زشتی شرافت و عیب گذاری بر گذشتگان است.

عَنْ هِشَامٍ الْكِنْدِيِّ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) يَقُولُ إِيَّاكُمْ أَنْ تَعْمَلُوا عَمَلًا يُعَيِّرُونَّا بِهِ فَإِنَّ وَلَدَ السَّوْءِ يُعَيَّرُ وَالِدُهُ بِعَمَلِهِ .(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بپرهیزید از عملی که ما با آن سرزنش شویم همانا پدر از عمل فرزند بد خود سرزنش می شود .

اثر استغفار پدر و مادر برای فرزند متوفی

أَبُو الْقَاسِمِ الْكُوفِيُّ فِي كِتَابِ الْأَخْلَاقِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: إِنَ الْعَبْدَ لَيُرْفَعُ لَهُ دَرَجَةٌ فِي الْجَنَّهِ لَا يَعْرِفُهَا مِنْ أَعْمَالِهِ فَيَقُولُ رَبِّ أَنَّى لِي هَذِهِ فَيَقُولُ بِاسْتِغْفَارِ وَالِدَيْكَ لَكَ مِنْ بَعْدِكَ.(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: همانا بنده در بهشت درجه ای بر او افزوده می شود که از اعمالش آن را نمی شناسد پس می گوید: پروردگارا این درجه از کجا بود، می فرماید: به خاطر استغفار پدر و مادرت بعد از تو.

تأثیر عمل فرزند برای والدین بعد از مرگ

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِيُّ فِي لُبِّ اللُّبَابِ عَنِ النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: إِنَّ الْمُعَلِّمَ إِذَا قَالَ لِلصَّبِيِ بِسْمِ اللَّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ وَ لِلصَّبِيِّ وَ لِوَالِدَيْهِ بَرَاءَهً مِنَ النَّارِ.(۳)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۲۱۹ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۲۱۹

۲- مستدرک الوسائل ج ۶ ص ۴۳۹

۳- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۶

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هنگامی که معلم به فرزند بسم الله یاد دهد خداوند به معلم و فرزند و پدر و مادرش رهایی از آتش عطا کند.عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ فِی کِتَابِهِ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِنَّ الصَّلَاهَ وَ الصَّوْمَ وَ الصَّدَقَهَ وَ الْحَجَّ وَ الْعُمْرَهَ وَ کُلَّ عَمَلٍ صَالِحٍ یَنْفَعُ الْمَیِّتَ حَتَّی إِنَّ الْمَیِّتَ لَیَکُونُ فِی ضِیقٍ فَیُوَسَّعُ عَلَیْهِ وَ یُقَالُ هَذَا بِعَمَلِ ابْنِکَ فُلَانٍ وَ بِعَمَلِ أَخِیکَ فُلَانٍ أَخُوکَ فِی الدِّین .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نماز و روزه و صدقه و حج و عمره و هر عمل صالحی به فرد فوت شده نفع می رساند تا اینکه میّت در یک سختی واقع شده و بعد آسایش می یابد و گفته می شود این اتفاق به خاطر عملی است که فرزندت و برادر دینی تو انجام داده است.

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: قِرَاءَهُ الْقُرْآنِ فِی الْمُصْحَفِ تُخَفِّفُ الْعَذَابَ عَنِ الْوَالِدَیْنِ وَ لَوْ کَانَا کَافِرَیْن .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: قرائت کردن قرآن از روی کتاب عذاب را از پدر و مادر کم می کند اگرچه کافر باشند .

فرزند بازوی والدین

عَنْ عِیسَی بْنِ صَبِیحٍ قَالَ دَخَلَ الْحَسَنُ الْعَسْکَرِیُّ (علیه السلام) عَلَیْنَا الْحَبْسَ وَ کُنْتُ بِهِ عَارِفاً فَقَالَ لِی لَکَ خَمْسٌ وَ سِتُّونَ سَنَهً وَ شَهْرٌ وَ یَوْمَانِ وَ کَانَ مَعِی کِتَابُ دُعَاءٍ عَلَیْهِ تَارِیخُ مَوْلِدِی وَ إِنِّی نَظَرْتُ فِیهِ فَکَانَ کَمَا قَالَ وَ قَالَ هَلْ رُزِقْتَ وَلَداً قُلْتُ لَا فَقَالَ اللَّهُمَّ ارْزُقْهُ وَلَداً یَکُونُ

۱- وسائل الشیعه ج ۸ ص ۲۸۰ ، بحارالأنوار ج ۸۵ ص ۳۱۲

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۶۱۳ ، عده الداعی ص ۲۹۰ ، وسائل الشیعه ج ۶ ص ۲۰۴

لَهُ عَضُداً فَنِعْمَ الْعَضُدُ الْوَلَدُ قُلْتُ أَ لَکَ وَلَدٌ قَالَ إِی وَ اللَّهِ سَیَکُونُ لِی وَلَدٌ یَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطاً وَ عَدْلًا فَأَمَّا الْآنَ فَلا .(۱)راوی گوید: امام عسگری(علیه السلام) داخل بر ما در زندان شدند و من حضرت را می شناختم پس ایشان به من گفتند: سن تو ۶۵ سال و یک ماه و دو روز است و همراه من کتاب دعایی بود که تاریخ تولدم در آن ثبت بود، در آن نگاه کردم پس همان طور بود، از من پرسیدند: آیا فرزندی داری؟ گفتم خیر پس فرمودند: خدایا به او فرزندی عطا کن که بازویش باشد و چه خوب بازویی است فرزند، گفتم: شما فرزندی دارید؟ فرمودند: بله به خدا سوگند در آینده خواهد آمد که زمین را پر از عدالت می کند اما الان ندارم.

اثر خوردن بیرون ریخته های سفره بر فرزند

مِنْ کِتَابِ الْفِرْدَوْسِ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) مَنْ أَکَلَ مَا یَسْقُطُ مِنَ الْمَائِدَهِ عَاشَ مَا عَاشَ فِی سَعَهٍ مِنْ رِزْقِهِ وَ عُوفِیَ فِی وُلْدِهِ وَ وُلْدِ وُلْدِهِ مِنَ الْجُذَامِ.(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که بیرون ریخته های سفره را بخورد شامل وسعت رزق در طول زندگی و عافیت از جذام در فرزند و فرزند فرزند، می شود.

تأثیر رسیدگی به ایتام

عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ رَعَی الْأَیْتَامَ رُعِیَ فِی بَنِیه .(۳)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که رسیدگی به ایتام کند به فرزندانش رسیدگی می شود.

۱- الخرائج و الجرائح ج ۱ ص ۴۷۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۶۱ ، کشف الغمه ج ۲ ص ۵۰۳

۲- مکارم الأخلاق ص ۱۴۶ ، بحارالأنوار ج ۵۹ ص ۲۹۲ : به جای " جذام " ، " حرام " آمده است .

۳- غررالحکم ص ۶۰۱ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۷

فرزند صالح بهترین یاد والدین

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِينَ (عليه السلام) : الْوَلَدُ الصَّالِحُ أَجْمَلُ الذِّكْرَيْن .(۱)امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: فرزند صالح بهترین یاد شدن پدر و مادر است.(۲)

فرزند شفاعت کننده والدین

قَالَ الصَّادِقُ (عليه السلام) : الْوَلَدُ كَبِدُ الْمُؤْمِنِ إِنْ مَاتَ قَبْلَهُ صَارَ شَفِيعاً لَهُ وَ إِنْ مَاتَ بَعْدُ يَسْتَغْفِرُ لَهُ فَيَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ.(۳)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: فرزند جگر گوشه مومن است ، اگر قبل از او بمیرد شفیع اوست و اگر بعد از او بمیرد برای او استغفار کرده و خداوند او را می آمرزد .

رُوِيَ عَنِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ أَنَّهُ قَالَ بِئْسَ الشَّيْ ءُ الْوَلَدُ إِنْ عَاشَ كَدَّنِي وَ إِنْ مَاتَ هَدَّنِي فَبَلَغَ ذَلِكَ زَيْنَ الْعَابِدِينَ (عليه السلام) فَقَالَ كَذَبَ وَ اللَّهِ نِعْمَ الشَّيْ ءُ الْوَلَدُ إِنْ عَاشَ فَدَعَّاءٌ حَاضِرٌ وَ إِنْ مَاتَ فَشَفِيعٌ سَابِق .(۴)

از حسن بصری روایت شده که گفت : فرزند چه بد چیزی است ، اگر زنده باشد من را خسته می کند و اگر بمیرد ما را پیر می کند پس این مطلب به امام سجاد (علیه السلام) رسید و حضرت فرمودند : فرزند چه خوب چیزی است ، اگر زنده باشد کمک کار است و اگر بمیرد شفاعت کننده است .

۱- غررالحکم ص ۸۹ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۴

۲- شرح اقا جمال خوانساری ج ۲ ص ۲۳

۳- عوالی اللئالی ج ۱ ص ۲۷۰

۴- الدعوات (للراوندی) ص ۲۸۵ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۳۲ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۱۲

علت عدم استجابت دعا در طلب فرزند

عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ فَدَعَا اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَهُ غُلَاماً ثَلَاثَ سِنِينَ فَلَمَّا رَأَى أَنَّ اللَّهَ لَا يُجِيبُهُ قَالَ يَا رَبِّ أَ بَعِيدٌ أَنَا مِنْكَ فَلَا تَسْمَعُنِي أَمْ قَرِيبٌ أَنْتَ مِنِّي فَلَا تُجِيبُنِي قَالَ فَأَتَاهُ آتٍ فِي مَنَامِهِ فَقَالَ إِنَّكَ تَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ مُنْذُ ثَلَاثِ سِنِينَ بِلِسَانٍ بَذِي ءٍ وَ قَلْبٍ عَاتٍ غَيْرِ تَقِيٍ وَ نِيَّةٍ غَيْرِ صَادِقَةٍ فَأَقْلِعْ عَنْ بَذَائِكَ وَ لْيَتَّقِ اللَّهَ قَلْبُكَ وَ لْتَحْسُنْ نِيَّتُكَ قَالَ فَفَعَلَ الرَّجُلُ ذَلِكَ ثُمَّ دَعَا اللَّهَ فَوُلِدَ لَهُ غُلَامٌ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: مردی در بنی اسرائیل به مدت سه سال در طلب فرزند دعا می کرد زمانی که دید خداوند جواب او را نمی دهد به خداوند عرضه داشت: پروردگارا آیا من از تو دورم که صدای مرا نمی شنوی یا نزدیکی اما اجابت نمی کنی، پس شخصی در خواب او آمده و گفت تو سه سال است که با زبانی ناسزاگو و قلبی بدون تقوا و نیت غیر صادق دعا می کنی پس دشنام را کنار بگذار و قلبت را آکنده از تقوا کن و نیتت را نیکو گردان. امام (علیه السلام) فرمودند: مرد آن را انجام داد و فرزنددار شد.

اجر فرزند از دست داده شکرگذار

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): إِذَا قُبِضَ وَلَدُ الْمُؤْمِنِ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا قَالَ الْعَبْدُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ: قَبَضْتُمْ وَلَدَ فُلَانٍ فَيَقُولُونَ: نَعَمْ رَبَّنَا قَالَ : فَيَقُولُ: فَمَا قَالَ عَبْدِي قَالُوا: حَمِدَكَ وَ اسْتَرْجَعَ فَيَقُولُ اللَّهُمَّتَبَارَكَ وَ تَعَالَى : أَخَذْتُمْ

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۲ ص ۳۲۵ ، قصص الأنبياء للراوندي ص ۱۸۱ ، عده الداعي ص ۱۳۹

ثَمَرَهَ قَلْبِهِ وَ قُرَّهَ عَيْنِهِ فَحَمِدَنِی وَ اسْتَرْجَعَ ابْنُوا لَهُ بَيْتاً فِی الْجَنَّهِ وَ سَمُّوهُ بَيْتَ الْحَمْد.(۱)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله) به نقل از امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زمانی که فرزند مومن فوت کند _ و خداوند داناتر است به آنچه بنده می گوید _ خداوند متعال به ملائکه خود می فرماید: آیا فرزند فلانی را میراندید؟ گویند: بله پروردگار، خداوند گوید: بنده من چه گفت؟ گفتند: شکر تو را به جا آورد و استرجاع(۲)

گفت، خداوند گوید: برای او خانه ای در بهشت بنا کنید و آن را خانه حمد بنامید.

شوق خداوند در شکر مصیبت فرزند

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ أَوْ أَبِی الْحَسَنِ (علیهما السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَيَعْجَبُ مِنَ الرَّجُلِ يَمُوتُ وَلَدُهُ وَ هُوَ يَحْمَدُ اللَّهَ فَيَقُولُ يَا مَلَائِكَتِی عَبْدِی أَخَذْتُ نَفْسَهُ وَ هُوَ يَحْمَدُنِی .(۳)

راوی گوید: امام صادق یا کاظم(علیهما السلام) فرمودند: خداوند به شگفت آید از شخصی که فرزند او مرده است و شکر خدا را می گوید پس خداوند گوید: ای ملائکه، من جان بنده خود را گرفتم در حالی که او شاکر من است.

اجتناب از جزع و گریه همراه با باطل گویی در مرگ فرزندان

عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: بَكَى رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عِنْدَ مَوْتِ بَعْضِ وُلْدِهِ فَقِيلَ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَبْكِی وَ أَنْتَ تَنْهَانَا عَنِ الْبُكَاءِ فَقَالَ لَمْ أَنْهَكُمْ عَنِ الْبُكَاءِ وَ إِنَّمَا نَهَيْتُكُمْ عَنِ النَّوْحِ وَ الْعَوِيلِ وَ

۱- کافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۴۷ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۱۷۷ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۶

۲- یعنی إنا لله و إنا إلیه راجعون .

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۲۰ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۷

إِنَّمَا هَذِهِ رِقَّةٌ وَ رَحْمَةٌ يَجْعَلُهَا اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي قَلْبِ مَنْ شَاءَ مِنْ خَلْقِهِ وَ يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَ إِنَّمَا يَرْحَمُ اللَّهُ مِنْ عِبَادِهِ الرُّحَمَاءَ.(۱)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) هنگام مرگ یکی از فرزندانش گریه کردند به ایشان گفته شد: ای رسول خدا شما گریه می‌کنی در حالی که ما را از گریه کردن منع می‌کنی، پس حضرت فرمودند: من شما را از گریه منع نمی کنم، من شما را از شیون و گریه با صدای بلند نهی می کنم و گریه یک نوع دلسوزی و رحمت است که خداوند آن را در قلب هر که بخواهد قرار می دهد و به هر کس بخواهد رحم می کند و خداوند به هر که رحم کند، رحم می کند.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فِي مَرَضِهِ الَّذِي قُبِضَ فِيهِ لِفَاطِمَةَ (علیها السلام) بِأَبِي أَنْتِ وَ أُمِّي أَرْسِلِي إِلَى بَعْلِكِ فَادْعِيهِ لِي فَقَالَتْ فَاطِمَةُ لِلْحَسَنِ (علیه السلام) انْطَلِقْ إِلَى أَبِيكَ فَقُلْ يَدْعُوكَ جَدِّي قَالَ فَانْطَلَقَ إِلَيْهِ الْحَسَنُ فَدَعَاهُ فَأَقْبَلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) حَتَّى دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ فَاطِمَةُ (علیها السلام) عِنْدَهُ وَ هِيَ تَقُولُ وَا كَرْبَاهْ لِكَرْبِكَ يَا أَبَتَاهْ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا كَرْبٌ لِأَبِيكِ بَعْدَالْيَوْمِ يَا فَاطِمَةُ إِنَّ النَّبِيَّ لَا يُشَقُّ عَلَيْهِ الْجَيْبُ وَ لَا يُخْمَشُ عَلَيْهِ الْوَجْهُ وَ لَا يُدْعَى عَلَيْهِ بِالْوَيْلِ وَ لَكِنْ قُولِي كَمَا قَالَ أَبُوكِ عَلَى إِبْرَاهِيمَ تَدْمَعُ الْعَيْنَانِ وَ قَدْ يُوجَعُ الْقَلْبُ وَ لَا نَقُولُ مَا يُسْخِطُ الرَّبَ وَ إِنَّا بِكَ يَا إِبْرَاهِيمُ لَمَحْزُونُونَ وَ لَوْ عَاشَ إِبْرَاهِيمُ لَكَانَ نَبِيّا .(۲)

۱- دعائم الإسلام ج ۱ ص ۲۲۵ ، الجعفریات ص ۲۰۸ ، مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۴۶۰

۲- تفسیر فرات الکوفی ص ۵۸۶ ، البرهان ج ۵ ص ۷۲۰ ، تاویل الآیات ص ۸۰۲

جابر بن عبدالله انصاری گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در مریضی منجر به مرگشان به فاطمه (علیها السلام) فرمودند: پدر و مادرم فدایت کسی را به دنبال شوهرت بفرست و او را به نزد من بخوان، امیرالمومنین(علیه السلام) آمده تا اینکه بر رسول خدا(صلی الله علیه و اله) داخل شد و فاطمه (علیها السلام) نزد ایشان بود و می فرمود: وای بر مصیبت شما پدرجان، پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بعد امروز بلا و گرفتاری برای پدرت نیست، ای فاطمه برای پیامبر گریبان چاک زده نمی شود و جراحت بر صورت وارد نمی گردد و بر وی وای وای گفته نشود و بگو آن چه پدرت برای ابراهیم گفت: دو چشم گریه می کنند و قلب دردناک می شود و آن چه موجب غضب خداست را نمی گوییم و ما برای تو ای ابراهیم ناراحت هستیم، و اگر ابراهیم زنده بود پیامبر می گشت .

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) لَمَّا مَاتَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ النَّبِيُّ (صلی الله علیه و اله) حَزِنَّا عَلَيْكَ يَا إِبْرَاهِيمُ وَ إِنَّا لَصَابِرُونَ يَحْزَنُ الْقَلْبُ وَ تَدْمَعُ الْعَيْنُ وَ لَا نَقُولُ مَا يُسْخِطُ الرَّبَ .(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: وقتی که ابراهیم پسر رسول خدا(صلی الله علیه و اله) از دنیا رفت، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای ابراهیم ما بر تو ناراحت شدیم و صبر می کنیم، قلب ناراحت است و چشم گریه می کند و آن چه موجب غضب خداوند است را نمی گوییم .

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۱۷۷ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۸۰

عَنِ ابْنِ أَبِی مُلَیْکَهَ عَنْ عَائِشَهَ قَالَتْ: لَمَّا مَاتَ إِبْرَاهِیمُ بَکَی النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) حَتَّی جَرَتْ دُمُوعُهُ عَلَی لِحْیَتِهِ فَقِیلَ لَهُ: یَا رَسُولَ اللَّهِ تَنْهَی عَنِ الْبُکَاءِ وَ أَنْتَ تَبْکِی فَقَالَ: لَیْسَ هَذَا بُکَاءً إِنَّمَا هَذِهِ رَحْمَهٌ وَ مَنْ لَا یَرْحَمْ لَا یُرْحَمْ.(۱)

عایشه گوید: هنگامی که ابراهیم فرزند پیامبر(صلی الله علیه و اله) فوت کرد، اشک های حضرت بر ریششان جاری گشت، به ایشان گفته شد: ای رسول خدا شما گریه کردن را نهی می کنید و خود گریه می کنید، پس حضرت فرمودند: این گریه کردن نیست، این رحمت و دلسوزی است و کسی که رحمت نداشته باشد، مورد رحمت واقع نمی شود .

عَنِ الرِّضَا عَنْ أَبِیهِ مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ (علیهم السلام) قَالَ: رَأَی الصَّادِقُ (علیه السلام) رَجُلًا قَدِ اشْتَدَّ جَزَعُهُ عَلَی وَلَدِهِ فَقَالَ یَا هَذَا جَزِعْتَ لِلْمُصِیبَهِ الصُّغْرَی وَ غَفَلْتَ عَنِ الْمُصِیبَهِ الْکُبْرَی وَ لَوْ کُنْتَ لِمَا صَارَ إِلَیْهِ وَلَدُکَ مُسْتَعِدّاً لَمَا اشْتَدَّ عَلَیْهِ جَزَعُکَ فَمُصَابُکَ بِتَرْکِکَ الِاسْتِعْدَادَ أَعْظَمُ مِنْ مُصَابِکَ بِوَلَدِکَ.(۲)امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: امام صادق(علیه السلام) مردی را دیدند که شدید بر فرزند از دست داده جزع می کند، پس فرمودند: ای مرد برای مصیبت کوچک جزع می کنی در حالی که از مصیبت بزرگ غافل هستی. اگر تو آماده آنجایی که فرزندت روانه شد بودی این چنین جزع نمی کردی و آماده نبودن تو برای آخرت بزرگتر از مصیبت فرزند توست.

۱- الأمالی (للطوسی) ص ۳۸۸ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۸۲ ، بحارالأنوار ج ۲۲ ص ۱۵۱

۲- عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۵ ، الأمالی للصدوق ص ۳۵۸ ، ,وسائل الشیعه ج ۲ ص ۴۳۶

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: مَاتَتِ ابْنَةٌ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَنَاحَ عَلَیْهَا سَنَةً ثُمَّ مَاتَ لَهُ وَلَدٌ آخَرُ فَنَاحَ عَلَیْهِ سَنَةً ثُمَّ مَاتَ إِسْمَاعِیلُ فَجَزِعَ عَلَیْهِ جَزَعاً شَدِیداً فَقَطَعَ النَّوْحَ قَالَ فَقِیلَ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَصْلَحَکَ اللَّهُ أَ یُنَاحُ فِی دَارِکَ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ لَمَّا مَاتَ حَمْزَةُ لیبکین [لَکِنَ] حَمْزَةَ لَا بَوَاکِیَ لَهُ .(۱)

راوی گوید: دختری از امام صادق (علیه السلام) فوت شد و حضرت یک سال بر او نوحه (گریه با صدای بلند) کردند، سپس پسری از ایشان فوت شد و حضرت یک سال نوحه کردند، سپس اسماعیل فرزندش فوت شد پس جزع زیادی کرده و دیگر نوحه نکردند، به حضرت گفته شد: آیا در خانه شما نوحه می شود؟ حضرت فرمودند: رسول خدا(صلی الله علیه و اله) فرمودند باید بر حمزه که گریه کن ندارد گریه کنند.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْکُوفِیِّ قَالَ: لَمَّا حَضَرَتْ إِسْمَاعِیلَ بْنَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ الْوَفَاةُ جَزِعَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) جَزَعاً شَدِیداً قَالَ فَلَمَّا غَمَّضَهُ دَعَا بِقَمِیصٍ غَسِیلٍ أَوْ جَدِیدٍ فَلَبِسَهُ ثُمَّ تَسَرَّحَ وَ خَرَجَ یَأْمُرُ وَ یَنْهَی قَالَ فَقَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ جُعِلْتُ فِدَاکَ لَقَدْ ظَنَنَّاأَنْ لَا یُنْتَفَعَ بِکَ زَمَاناً لِمَا رَأَیْنَا مِنْ جَزَعِکَ قَالَ إِنَّا أَهْلُ بَیْتٍ نَجْزَعُ مَا لَمْ تَنْزِلِ الْمُصِیبَهُ فَإِذَا نَزَلَتْ صَبَرْنَا.(۲)

راوی گوید: هنگام وفات اسماعیل فرزند امام صادق(علیه السلام) ، حضرت جزع زیادی کردند و وقتی که پلک چشمان فرزندشان را بستند درخواست یک پیراهن شسته یا پیراهن نو کرده و پوشیدند و از محل خود خارج شدند در حالی که

۱- کمال الدین ج ۱ ص ۷۳ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۱

۲- کمال الدین و تمام النعمه ج ۱ ص ۷۳ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۷۷

امر و نهی می کردند. بعضی از یاران حضرت از ایشان سوال کردند: فدایت گردیم ما فکر کردیم دیگر روزگار به کام شما نباشد به خاطر جزعی که از شما دیدیم، حضرت فرمودند: ما اهل بیت تا زمانی که مصیبت نیامده جزع می کنیم و وقتی آمد صبر می کنیم.

عَنْ أَبِی الدَّرْدَاءِ قَالَ: کَانَ لِسُلَیْمَانَ بْنِ دَاوُدَ ابْنٌ یُحِبُّهُ حُبّاً شَدِیداً فَمَاتَ فَحَزِنَ عَلَیْهِ حُزْناً شَدِیداً فَبَعَثَ اللَّهُ تَعَالَی إِلَیْهِ مَلَکَیْنِ فِی هَیْئَهِ الْبَشَرِ فَقَالَ مَا أَنْتُمَا قَالا خَصْمَانِ قَالَ اجْلِسَا بِمَنْزِلَهِ الْخُصُومِ فَقَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّی زَرَعْتُ زَرْعاً فَأَتَی هَذَا فَأَفْسَدَهُ فَقَالَ سُلَیْمَانُ مَا تَقُولُ یَا هَذَا قَالَ أَصْلَحَکَ اللَّهُ إِنَّهُ زَرَعَ فِی الطَّرِیقِ وَ إِنِّی مَرَرْتُ فَنَظَرْتُ یَمِیناً وَ شِمَالًا فَإِذَا الزَّرْعُ فَرَکِبْتُ قَارِعَهَ الطَّرِیقِ وَ کَانَ فِی ذَلِکَ فَسَادُ زَرْعِهِ فَقَالَ سُلَیْمَانُ مَا حَمَلَکَ عَلَی أَنْ تَزْرَعَ فِی الطَّرِیقِ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ الطَّرِیقَ سَبِیلُ النَّاسِ وَ لَا بُدَّ لِلنَّاسِ أَنْ یَسْلُکُوا سَبِیلَهُمْ فَقَالَ لَهُ أَحَدُ الْمَلَکَیْنِ أَ وَ مَا عَلِمْتَ أَنْ یَا سُلَیْمَانُ أَنَّ الْمَوْتَ سَبِیلُ النَّاسِ وَ لَا بُدَّ لِلنَّاسِ أَنْیَسْلُکُوا سَبِیلَهُمْ قَالَ فَکَأَنَّمَا کُشِفَ عَنْ سُلَیْمَانَ الْغِطَاءُ وَ لَمْ یَجْزَعْ عَلَی وَلَدِهِ بَعْدَ ذَلِکَ رَوَاهُ ابْنُ أَبِی الدُّنْیَا.(۱)

روایت شده است: حضرت سلیمان پسری داشت که خیلی او را دوست می داشت و او از دنیا رفت و اندوه شدیدی او را فرا گرفت، پس خداوند دو ملک را به شکل بشر به سمت او فرستاد، حضرت سلیمان به آن دو گفت چه کار دارید؟ گفتند: از هم شکایت داریم، فرمود: بشنید، یکی از آنها گفت: من در زمین خود محصول کاشته بودم و او آمد و آن را خراب کرد، حضرت سلیمان به دیگری رو کرد و فرمود: شما چه می گویی؟ گفت: او در مسیر عبور

۱- مُسکّن الفؤاد ص ۱۲۱ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۵۴

زراعت کرده است و من از وسط مسیر عبور کردم و زراعت او خراب گشت. پس حضرت سلیمان به دیگری فرمودند: چرا در مسیر عبور زراعت کرده ای آیا نمی دانی محل گذر مردم است و مردم چاره ای از عبور پیدا کردن ندارند، پس یکی از آنها گفت: آیا نمی دانی مرگ راه عبور مردم است و همگی از آن عبور می کنند، پس مثل اینکه پرده از فهم او برداشته شده و دیگر بعد از آن بر فرزندش جزع نکرد.

رُوِیَ أَیْضاً أَنَّ قَاضِیاً کَانَ فِی بَنِی إِسْرَائِیلَ مَاتَ لَهُ ابْنٌ فَجَزِعَ عَلَیْهِ وَ صَاحَ فَلَقِیَهُ رَجُلَانِ فَقَالا لَهُ اقْضِ بَیْنَنَا فَقَالَ مِنْ هَذَا فَزِرْتُ فَقَالَ أَحَدُهُمَا إِنَّ هَذَا مَرَّ بِغَنَمِهِ عَلَی زَرْعِی فَأَفْسَدَهُ فَقَالَ الْآخَرُ إِنَ هَذَا زَرَعَ بَیْنَ الْجَبَلِ وَ النَّهَرِ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ طَرِیقٌ غَیْرَهُ فَقَالَ لَهُمَا الْقَاضِی أَنْتَ حِینَ زَرَعْتَ بَیْنَ الْجَبَلِ وَ النَّهَرِ أَ لَمْ تَعْلَمْ أَنَّهُ طَرِیقُ النَّاسِ فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ فَأَنْتَ حِینَ وُلِدَ لَکَ أَ لَمْ تَعْلَمْ أَنَّهُ یَمُوتُ فَارْجِعْ إِلَی قَضَائِکَ ثُمَّ عَرَجَا وَ کَانَا مَلَکَیْنِ.(۱)

روایت شده است: یک فرد قاضی در بنی اسرائیل بود که فرزندش از دنیا رفت و بر او جزع و فریاد می کرد، پس دو نفر برای قضاوت به او رجوع کرده و گفتند: برایمان قضاوت کن، گفت: از همین فرار کردم، یکی از آنها گفت: این شخص با گوسفندانش از مزرعه من عبور کرده و آن را خراب کرده است و دیگری گفت: این شخص بین کوه و رودخانه زراعت کرده است و غیر از آن راهی برای عبور نبود. قاضی به او گفت: آیا نمی دانی که آن راه عبور مردم است پس شخص به او گفت: آیا هنگامی که فرزندی برای تو متولد شد نمی دانستی که او می میرد، به قضاوت خود بازگرد. سپس هر دو به آسمان عروج کردند و آنها دو ملک بودند.

۱- مُسکّن الفؤاد ص ۱۲۲ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۵۵

عَنْ زُرَارَهَ قَالَ: ثَقُلَ ابْنٌ لِجَعْفَرٍ وَ أَبُو جَعْفَرٍ (علیهما السلام) جَالِسٌ فِی نَاحِیَهٍ ... فَلَمَّا قَضَی الْغُلَامُ أَمَرَ بِهِ فَغُمِّضَ عَیْنَاهُ وَ شُدَّ لَحْیَاهُ ثُمَّ قَالَ لَنَا أَنْ نَجْزَعَ مَا لَمْ یَنْزِلْ أَمْرُ اللَّهِ فَإِذَا نَزَلَ أَمْرُ اللَّهِ فَلَیْسَ لَنَا إِلَّا التَّسْلِیمُ ثُمَّ دَعَا بِدُهْنٍ فَادَّهَنَ وَ اکْتَحَلَ وَ دَعَا بِطَعَامٍ فَأَکَلَ هُوَ وَ مَنْ مَعَهُ ثُمَّ قَالَ هَذَا هُوَ الصَّبْرُ الْجَمِیلُ ثُمَّ أَمَرَ بِهِ فَغُسِّلَ وَ لَبِسَ جُبَّهَ خَزٍّ وَ مِطْرَفَ خَزٍّ وَ عِمَامَهَ خَزٍّ وَ خَرَجَ فَصَلَّی عَلَیْهِ.(۱)

زراره گوید: پسری از امام صادق(علیه السلام) حال بدی پیدا کرد و امام باقر(علیه السلام) در کناری نشسته بودند، پس هنگامی که فرزند از دنیا رفتامر کردند چشمانش بسته شده و ریش هایش بسته شود، سپس فرمودند: تا زمانی که امر خدا فرا نرسیده ما مجاز به جزع هستیم اما زمانی که امر خداوند نازل گشت راهی جز تسلیم نداریم و بعد درخواست روغن کرده و استفاده کردند و سرمه کشیدند و غذا طلب کردند و ایشان و اطرافیان خوردند، سپس فرمودند: صبر زیبا همین است و فرزند را غسل داده و حضرت لباس و رداء و عمامه ای از خز پوشیدند و نماز خواندند .

عَنْ خَدِیجَهَ بِنْتِ عُمَرَ بْنِ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیهم السلام) فِی حَدِیثٍ طَوِیلٍ أَنَّهَا قَالَتْ سَمِعْتُ عَمِّی مُحَمَّدَ بْنَ عَلِیٍّ (علیهما السلام) وَ هُوَ یَقُولُ إِنَّمَا تَحْتَاجُ الْمَرْأَهُ فِی الْمَأْتَمِ إِلَی النَّوْحِ لِتَسِیلَ دَمْعَتُهَا وَ لَا یَنْبَغِی لَهَا أَنْ تَقُولَ هُجْراً فَإِذَا جَاءَهَا اللَّیْلُ فَلَا تُؤْذِی الْمَلَائِکَهَ بِالنَّوْحِ.(۲)

۱- تهذیب الأحکام ج ۱ ص ۲۸۹ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۷۷ ، ملاذ الأخیار ج ۲ ص ۴۵۲

۲- الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۱ ص ۳۵۸ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۲

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: زن هنگام عزا نیاز به نوحه کردن دارد تا گریه اش جاری گردد و جایز نیست بدگویی گرده و سخن باطل گوید و هنگام شب ملائکه را به نوحه کردن آزار ندهد.

بیان: نوحه و گریه بلند زمانی که با بد زبانی باشد جایز نیست و اگر نباشد جایز است و اینکه جزع، تا قبل از فوت است و بعد از آن باید صبر کرد.

اجتناب پدر از چاک زدن گریبان در مرگ فرزند

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) لَا یَشُقَ الْوَالِدُ عَلَی وَلَدِهِ وَ لَا زَوْجٌ عَلَی امْرَأَتِهِ وَ تَشُقُّ الْمَرْأَهُ عَلَی زَوْجِهَا وَ إِذَا شَقَّ زَوْجٌ عَلَی امْرَأَتِهِ أَوْ وَالِدٌ عَلَی وَلَدِهِ فَکَفَّارَتُهُ حِنْثُ یَمِینٍ وَ لَا صَلَاهَ لَهُمَا حَتَّی یُکَفِّرَا وَ یَتُوبَا مِنْ ذَلِک . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پدر برای فرزند و شوهر برای همسر گریبان چاک نزند و زن برای شوهر گریبان چاک بزند و هنگامی که شوهر برای همسر و پدر برای فرزند گریبان چاک دهد کفاره او کفاره نقض قسم است و نماز آن دو درست نبوده تا اینکه کفاره داده و از عمل خود توبه کنند .

مومن و بلاء

عَنْ مُعَاوِیَهَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یَقُولُ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَ هُوَ یَذْکُرُ الْبَلَاءَ یُصِیبُهُ فِی کُلِّ أَرْبَعِینَ یَوْماً أَوْ بِشَیْ ءٍ مِنْ مَالِهِ وَ وُلْدِهِ لِیَأْجُرَهُ اللَّهُ عَلَیْهِ أَوْ بِهَمٍّ لَا یَدْرِی مِنْ أَیْنَ هُو .(۲)

۱- تهذیب الأحکام (تحقیق خرسان) ج ۸ ص ۳۲۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۲ ص ۴۰۲

۲- التمحیص ص ۳۳ ، جامع الأخبار للشعیری ص ۱۱۴ ، مشکاه الأنوار ص ۲۹۳

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) شنیدم که فرمودند: هیچ مومنی نیست جز اینکه در هر چهل روز، یک روز دچار بلاء در چیزی از مالش یا فرزندانش یا دچار غم و اندوهی که علت آن را نمی داند، می شود به خاطر اینکه خداوند به او پاداش دهد.

علت مصیبت دیدن در مورد فرزند

رَوَی أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْبَرْقِیُّ فِی کِتَابِهِ الْکَبِیرِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: قَدْ عَجَزَ مَنْ لَمْ یَعُدَّ لِکُلِّ بَلَاءٍ صَبْراً وَ لِکُلِّ نِعْمَهٍ شُکْراً وَ لِکُلِّ عُسْرٍ یُسْراً اصْبِرْ نَفْسَکَ عِنْدَ کُلِ بَلِیَّهٍ وَ رَزِیَّهٍ فِی وَلَدٍ أَوْ فِی مَالٍ فَإِنَّ اللَّهَ إِنَّمَا یَقْبِضُ عَارِیَتَه وَ هِبَتَهُ لِیَبْلُوَ شُکْرَکَ وَ صَبْرَکَ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: قطعا ناتوان است کسی که آماده نکرده است برای هر بلایی صبر را و برای هر نعمتی شکر را و برای هر سختی آسانی را، هنگام هر بلاء و مصیبت در فرزند و مال صبر پیشه کن که خداوند امانت و هدیه خود را می گیرد تا شکر و صبر تو را آزمایش کند.

عَنِ ابْنِ مِهْرَانَ قَالَ: کَتَبَ رَجُلٌ إِلَی أَبِی جَعْفَرٍ الثَّانِی (علیه السلام) یَشْکُو إِلَیْهِ مُصَابَهُ بِوَلَدِهِ وَ شِدَّهَ مَا دَخَلَهُ فَکَتَبَ إِلَیْهِ أَ مَا عَلِمْتَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَخْتَارُ مِنْ مَالِ الْمُؤْمِنِ وَ مِنْ وُلْدِهِ أَنْفَسَهُ لِیَأْجُرَهُ عَلَی ذَلِکَ.(۲)

فردی به امام جواد(علیه السلام) نامه نوشت و از مصیبت فقدان فرزند و شدت بلای وارد شده به حضرت شکایت کرد. امام(علیه السلام) در جواب به او فرمودند: آیا

۱- التمحیص ص ۶۰ ، تحف العقول ص ۳۶۱ ، بحارالأنوار ج ۷۵ ص ۲۴۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۱۸ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۳ ، مشکاه الانوار ص ۲۸۰

نمی دانی خداونـد متعـال از مـال مومن و فرزنـدانش بـا ارزش ترین را انتخـاب می کنـد که در مقابـل به او پاداش بدهـد .قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِينَ (عليه السـلام) : مَا مِنَ الشِّيعَهِ عَبْـدٌ يُقَارِفُ أَمْراً نَهَيْنَاهُ عَنْهُ فَيَمُوتَ حَتَّى يُبْتَلَى بِبَلِيَّهٍ تُمَحَّصُ بِهَا ذُنُوبُهُ إِمَّا فِي مَالٍ وَ إِمَّا فِي وَلَدٍ وَ إِمَّا فِي نَفْسِهِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مَا لَهُ ذَنْبٌ وَ إِنَّهُ لَيَبْقَى عَلَيْهِ الشَّيْ ءُ مِنْ ذُنُوبِهِ فَيُشَدَّدُ بِهِ عَلَيْهِ عِنْدَ مَوْتِه . (۱)

امیرالمؤمنین(علیه السـلام) فرمودند: هیچ شیعه ای نیست که مرتکب چیزی شود که ما از آن نهی کرده ایم و بمیرد تا اینکه قبل از مرگش گرفتـار بلایی در مال یا فرزنـد یا خود شود، که گناهانش پاک گشـته و خداونـد را بـدون گناه ملاقات کنـد و اگر گناهی بر او باقی بماند هنگام مرگ بر او سخت گرفته می شود.

زَيْدِ بْنِ يُونُسَ الشَّحَّام عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَـى بْنِ جَعْفَرٍ (عليهما السلام) : وَ اللَّهِ مَا يَخْرُجُ وَلِيُّنَا مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا وَ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ نَحْنُ عَنْهُ رَاضُونَ يَحْشُرُهُ اللَّهُ عَلَى مَـا فِيهِ مِنَ الـذُّنُوبِ مُبْيَضّـاً وَجْهُهُ مَسْـتُورَهً عَوْرَتُهُ آمِنَهً رَوْعَتُهُ لَـا خَوْفٌ عَلَيْهِ وَ لَـا حُزْنٌ وَ ذَلِكَ أَنَّهُ لَا يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُصَفَّى مِنَ الذُّنُوبِ إِمَّا بِمُصِيبَهٍ فِي مَالٍ أَوْ نَفْسٍ أَوْ وَلَدٍ أَوْ مَرَض .(۲)

امام کاظم (علیه السـلام) فرمودند: به خدا سوگند دوست ما از دنیا خارج نمی شود جز اینکه خدا و رسول او و ما از او راضـی هستیم، خداونـد در حالی که آنها گنهکار هسـتند با چهره های سـفید، عیب های پوشـیده شـده، ایمن از ترس که نه ترسـی بر آنهاست و نه ناراحتی، محشور می کند و این به خاطر آناست که از

۱- الخصال ج ۲ ص ۶۳۵ ، تأویل الآیات الظاهره ص ۶۴۱ ، البرهان ج ۵ ص ۲۹۲

۲- الغارات (ط- القدیمه) ج ۱ ص ۱۷۲ ، تأویل الآیات الظاهره ص ۵۷۶ ، بحارالأنوار ج ۲۷ ص ۱۳۷

دنیا خارج نمی شود تا اینکه از گناهان به واسطه مصیبت در مال یا در خود او یا فرزند یا مریضی پاک می گردد.

عَنْ عُمَرَ صَاحِبِ السَّابِرِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِنِّي لَأَرَى مِنْ أَصْحَابِنَا مَنْ يَرْتَكِبُ الذُّنُوبَ الْمُوبِقَةَ فَقَالَ لِي يَا عُمَرُ لَا تُشَنِّعْ عَلَى أَوْلِيَاءِ اللَّهِ إِنَّ وَلِيَّنَا لَيَرْتَكِبُ ذُنُوباً يَسْتَحِقُّ بِهَا مِنَ اللَّهِ الْعَذَابَ فَيَبْتَلِيهِ اللَّهُ فِي بَدَنِهِ بِالسُّقْمِ حَتَّى يُمَحِّصَ عَنْهُ الذُّنُوبَ فَإِنْ عَافَاهُ فِي بَدَنِهِ ابْتَلَاهُ فِي مَالِهِ فَإِنْ عَافَاهُ فِي مَالِهِ ابْتَلَاهُ فِي وُلْدِهِ فَإِنْ عَافَاهُ فِي وُلْدِهِ ابْتَلَاهُ فِي أَهْلِهِ فَإِنْ عَافَاهُ فِي أَهْلِهِ ابْتَلَاهُ بِجَارِ سُوءٍ يُؤْذِيهِ فَإِنْ عَافَاهُ مِنْ بَوَائِقِ الدُّهُورِ شَدَّدَ عَلَيْهِ خُرُوجَ نَفْسِهِ حَتَّى يَلْقَى اللَّهَ حِينَ يَلْقَاهُ وَ هُوَ عَنْهُ رَاضٍ قَدْ أَوْجَبَ لَهُ الْجَنَّه (۱).

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم من از هم کیشانمان گناهان هلاک گر می بینم که مرتکب می شوند. پس امام(علیه السلام) فرمودند: ای عمر اعمال دوستان خدا را زشت و پلید ندان همانا دوست ما مرتکب گناهی می شود که مستحق عذاب از جانب خداست، پس خداوند او را مبتلا به مریضی در بدن او می کند تا گناهان او را پاک کند، اگر این کار را نکند به او بلاء در مال می دهد و اگر نکند به او مصیبت در فرزند می دهد و اگر نکند به او مصیبت در همسر می دهد و اگر نکند او را دچار همسایه ای می کند که او را اذیت کند و اگر بلاهای دنیا را ندهد هنگام جان دادن بر او سخت می گیرد تا خدا را به گونه ای ملاقات کند که از او راضی شده و بهشت را بر او واجب کرده است .

۱- التمحیص ص ۳۴ ، بحارالأنوار ج ۶۵ ص ۲۰۰

أَبُو بَصِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْداً قَبَضَ أَحَبَ وُلْدِهِ إِلَيْهِ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال هنگامی که بنده ای را دوست داشته باشد، محبوب ترین فرزندش را می گیرد.

اثر استرجاع گفتن هنگام مصیبت

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِينَ (علیه السلام) : مَنِ اسْتَرْجَعَ عِنْدَ الْمُصِيبَهِ جَبَرَ اللَّهُ مُصِيبَتَهُ وَ أَحْسَنَ عُقْبَاهُ وَ جَعَلَ لَهُ خَلَفاً صَالِحاً يَرْضَاهُ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که هنگام بلاء و مصیبت إنا لله و إنا إلیه راجعون بگوید خداوند، مصیبت او را جبران و عاقبتش را نیک کرده و فرزندی صالح و مورد رضایت او برایش قرار می دهد.

نوع نگاه به فرزند و مصیبت او

رُوِیَ أَنَّهُ تُوُفِّیَ لِمُعَاذٍ وَلَدٌ فَاشْتَدَّ وَجْدُهُ عَلَيْهِ فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله) فَكَتَبَ إِلَيْهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ إِلَى مُعَاذٍ سَلَامٌ عَلَيْكَ فَإِنِّی أَحْمَدُ اللَّهَ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَمَّا بَعْدُ أَعْظَمَ اللَّهُ لَكَ الْأَجْرَ وَ أَلْهَمَكَ الصَّبْرَ وَ رَزَقَنَا وَ إِيَّاكَ الشُّكْرَ فَإِنَّ أَنْفُسَنَا وَ أَهْلِينَا وَ مَوَالِينَا وَ أَوْلَادَنَا مِنْ مَوَاهِبِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ الْهَنِيئَهِ وَ عَوَارِيهِ الْمُسْتَوْدَعَهِ نُمَتَّعُ بِهَا إِلَى أَجَلٍ مَعْلُومٍ وَ نُفِيضُ لِوَقْتٍ مَعْدُودٍ ثُمَّ افْتَرَضَ عَلَيْنَا الشُّكْرَ إِذَا أَعْطَانَا وَ الصَّبْرَ إِذَا مَا ابْتَلَانَا وَ كَانَ ابْنُكَ مِنْ مَوَاهِبِ اللَّهِ الْهَنِيئَهِ وَ عَوَارِيهِ الْمُسْتَوْدَعَهِ مَتَّعَكَ اللَّهُ بِهِ فِی

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۱۹ ، مشکاه الأنوار ص ۱۲۷ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۴۴

۲- مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۴۰۳ ، تفسیر نورالثقلین ج ۱ ص ۱۴۵ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۱۲۶

غِبْطَهٍ وَ سُرُورٍ وَ قَبَضَهُ مِنْکَ بِأَجْرٍ کَثِیرٍ وَ الصَّلَاهِ وَ الرَّحْمَهِ وَ الْهُدَی إِنْ صَبَرْتَ وَ احْتَسَبْتَ فَلَا تَجْمَعَنَّ عَلَیْکَ مُصِیبَتَیْنِ فَیَحْبَطَ لَکَ أَجْرُکَ وَ تَنْدَمَ عَلَی مَا فَاتَکَ فَلَوْ قَدِمْتَ عَلَی ثَوَابِ مُصِیبَتِکَ عَلِمْتَ أَنَّ الْمُصِیبَهَ قَصُرَتْ فِی جَنْبِ اللَّهِ عَنِ الثَّوَابِ فَتَنَجَّزْ مِنَ اللَّهِ مَوْعُودَهُ وَ لْیَذْهَبْ أَسَفُکَ عَلَی مَا هُوَ نَازِلٌ بِکَ فَکَانَ قَدَرٌ قَدْ نَزَلَ عَلَیْکَ وَ السَّلَامُ .(۱)

روایت شده معاذ بن جبل فرزندی را از دست داد و بسیار بر او سخت آمد. این خبر به پیامبر(صلی الله علیه و اله) رسید، حضرت نامه ای به او نوشته فرمودند: بسم الله الرحمن الرحیم از محمد رسول خدا(صلی الله علیه و اله) به معاذ سلام بر تو، من حمد خدایی که خدایی جز او نیست به جا می آورم، اما بعد خداوند اجر تو را زیاد گرداند و صبر الهام کند و ما و تو را شکر عنایت فرماید همانا جان های ما و خانواده ما و دوستان ما و فرزندانمان، هدیه های گوارا و امانت های الهی سپرده شده هستند که تا زمان مشخص از آنها بهره مند هستیم سپس با عطای آنها به ما شکر و با مصیبت آنان صبر را بر ما واجب گردانید و فرزند تو از موهبت های گوارای الهی و امانت های او بوده که تو را در سرور و شادی به آن بهره مند گردانیده و او را در قبال اجر زیاد و درود و رحمت و هدایت اگر صبر داشته و امید ثواب داشته باشی، از تو گرفته است، دو مصیبت (مصیبت فرزند و مصیبت نابودی پاداش) را بر خود وارد نکن که اجر تو نابود و برای آنچه از تو فوت شده پشیمان خواهی شد، اگر به ثواب مصیبت خود برسی متوجه می شوی که مصیبت تو نسبت به ثوابی که داری کوچک است.پس از خداوند خواستار وعده اش باش و باید ناراحتی تو دراندوهی باشد که بر تو نازل گشته که این قسمتی بود که بر تو وارد آمد والسلام.

۱- مُسکّن الفؤاد ص ۱۱۷

تعزیت یا تهنیت در مصیبت فرزند

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) لِلْحَسَنِ بْنِ سَهْلٍ فِی تَعْزِیَتِهِ : التَّهْنِئَهُ بِآجِلِ الثَّوَابِ أَوْلَی مِنَ التَّعْزِیَهِ عَلَی عَاجِلِ الْمُصِیبَه .(۱)

امام رضا(علیه السلام) در تعزیت حسن بن سهل فرمودند: تهنیت به ثواب در آینده بهتر از تعزیت به مصیبت ایجاد شده است.

عَنْ رِفَاعَهَ بْنِ مُوسَی النَّخَّاسِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): أَنَّهُ عَزَّی رَجُلًا بِابْنٍ لَهُ فَقَالَ لَهُ اللَّهُ خَیْرٌ لِابْنِکَ مِنْکَ وَ ثَوَابُ اللَّهِ خَیْرٌ لَکَ مِنْهُ فَلَمَّا بَلَغَهُ جَزَعُهُ عَلَیْهِ عَادَ إِلَیْهِ فَقَالَ لَهُ قَدْ مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَمَا لَکَ بِهِ أُسْوَهٌ فَقَالَ لَهُ إِنَّهُ کَانَ مُرَاهِقاً قَالَ إِنَّ أَمَامَهُ ثَلَاثَ خِصَالٍ شَهَادَهَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ رَحْمَهَ اللَّهِ وَ شَفَاعَهَ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَلَنْ یَفُوتَهُ وَاحِدَهٌ مِنْهُنَّ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.(۲)

راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) به فردی که فرزند خود را از دست داده بود تعزیت گفته و فرمودند: خداوند برای فرزندت بهتر از تو است و ثواب خداوند بهتر از مصیبت فرزندت می باشد، پس هنگامی که جزع کردن وی به گوش امام (علیه السلام) رسید دوباره کلام قبلی را تکرار کرده و فرمودند: رسول خدا(صلی الله علیه و اله) از دنیا رفته است آیا ایشان الگو برای تو نیست؟ مرد گفت: فرزندم بالغ بود، حضرت فرمودند: مقابل او سه چیز استکه اگر خدا خواهد به همه آنها می رسد: شهادت به یگانگی خداوند و رحمت خداوند و شفاعت پیامبر (صلی الله علیه و اله) .

۱- نزهه الناظر و تنبیه الخاطر ص ۱۲۹ ، العدد القویه ص ۲۹۷ ، أعلام الدین فی صفات المؤمنین ص ۳۰۷

۲- ثواب الأعمال ص ۱۹۸ ، الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۰۴ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ص ۱۷۴

اشک ریختن بر فرزند از دست داده

قَالَ جَاءَ رَجُلٌ مِنْ مَوَالِی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِلَیْهِ فَنَظَرَ إِلَیْهِ فَقَالَ (علیه السلام) مَا لِی أَرَاکَ حَزِیناً فَقَالَ کَانَ لِیَ ابْنٌ قُرَّةَ عَیْنٍ فَمَاتَ فَتَمَثَّلَ (علیه السلام) وَ قَالَ (علیه السلام) إِذَا أَصَابَکَ مِنْ هَذَا شَیْ ءٌ فَأَفِضْ مِنْ دُمُوعِکَ فَإِنَّهَا تَسْکُن .(۱)

راوی گوید: فردی از دوستان امام صادق(علیه السلام) به نزد ایشان آمد، حضرت به او نگاه کرده فرمودند: چه شده که تو را ناراحت می بینم؟ گفت: پسرم از دنیا رفته که نور چشمم بود، حضرت یک شعری سروده و فرمودند: هنگامی که به چنین مصیبت هایی گرفتار شدی گریه کن که تو را آرام می کند .

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَنْصُورٍ الصَّیْقَلِ عَنْ أَبِیهِ قَالَ: شَکَوْتُ إِلَی أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَجْداً وَجَدْتُهُ عَلَی ابْنٍ لِی هَلَکَ حَتَّی خِفْتُ عَلَی عَقْلِی فَقَالَ إِذَا أَصَابَکَ مِنْ هَذَا شَیْ ءٌ فَأَفِضْ مِنْ دُمُوعِکَ فَإِنَّهُ یَسْکُنُ عَنْکَ.(۲)

راوی گوید: از درد مصیبت فرزندم به امام صادق(علیه السلام) شکایت کردم تا اینکه ترسیدم دیوانه شوم، پس حضرت فرمودند: اگر از این مصیبت چیزی بر تو وارد شد گریه کن که تو را آرام می کند .

۱- الدعوات (للراوندی) ص ۲۸۵ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۸۹ ، مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۳۵۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۵۰ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۲۸۰

وارد نشدن پدر در قبر فرزند

عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى (علیه السلام) قَالَ فِي حَدِيثٍ عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) لَمَّا قُبِضَ إِبْرَاهِيمُ ابْنُ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ يَا عَلِيُّ انْزِلْ فَأَلْحِدِ ابْنِي فَنَزَلَ (علیه السلام) فَأَلْحَدَ إِبْرَاهِيمَ فِي لَحْدِهِ فَقَالَ النَّاسُ إِنَّهُ لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَنْزِلَ فِي قَبْرٍ وَلَحِدِهِ إِذْ لَمْ يَفْعَلْ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ لَيْسَ عَلَيْكُمْ بِحَرَامٍ أَنْ تَنْزِلُوا فِي قُبُورِ أَوْلَادِكُمْ وَ لَكِنِّي لَسْتُ آمَنُ إِذَا حَلَّ أَحَدُكُمُ الْكَفَنَ عَنْ وَلَدِهِ أَنْ يَلْعَبَ بِهِ الشَّيْطَانُ فَيَدْخُلَهُ عِنْدَ ذَلِكَ مِنَ الْجَزَعِ مَا يُحْبِطُ أَجْرَهُ ثُمَّ انْصَرَفَ (صلی الله علیه و اله).(۱)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) شنیدم: هنگامی که ابراهیم پسر پیامبر(صلی الله علیه و اله) از دنیا رفت پیامبر(صلی الله علیه و اله) به امیرالمومنین (علیه السلام) فرمودند: ای علی به درون قبر برو و سنگ لحد را بر ابراهیم قرار بده و این کار را کردند، پس مردم گفتند: برای کسی جایز نیست که در قبر فرزندش داخل شود چون پیامبر این کار را نکرد، رسول خدا(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای مردم رفتن در قبر فرزندانتان برای شما حرام نیست اما من ایمن نمی بینم که کسی وارد قبر شده و کفن را باز کند و شیطان با او بازی نکند و منجر شود شخص به جزع افتاده و ثواب خود را پایمال کند.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: يُكْرَهُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَنْزِلَ فِي قَبْرِ وَلَدِهِ .(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ناپسند است که فردی در قبر فرزندش وارد شود .

۱- وسائل الشیعه ج ۳ ص ۱۸۵ ، الکافی ج ۳ ص ۲۰۹ ، المحاسن ج ۲ ص ۳۱۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۱۹۳ ، وسائل الشیعه ج ۳ ص ۱۸۵

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: وَ کُرِهَ لِلرَّجُلِ أَنْ یَنْزِلَ فِی قَبْرِ وَلَدِهِ خَوْفاً مِنْ رِقَّهِ قَلْبِهِ عَلَیْهِ.(۱)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: ناپسند است که شخصی داخل در قبر فرزندش گردد به خاطر ترس از رقت قلب بر او .

عظمت صبر در مقابل مصیبت فرزند

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ الْعَبْدَ یَکُونُ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ دَرَجَهٌ لَا یَبْلُغُهَا بِعَمَلِهِ فَیُبْتَلَی فِی جَسَدِهِ أَوْ یُصَابُ فِی مَالِهِ أَوْ یُصَابُ فِی وُلْدِهِ فَإِنْ هُوَ صَبَرَ بَلَّغَهُ اللَّهُ إِیَّاهَا .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نزد خداوند درجه ای است که انسان با عمل به آن نائل نمی شود تا اینکه در بدن یا مال و یا فرزند مصیبت و بلا می بیند پس اگر صبر کند به آن درجه می رسد.

خاک نریختن پدر و مادر در قبر فرزند

عَنْ عُبَیْدِ بْنِ زُرَارَهَ قَالَ: مَاتَ لِبَعْضِ أَصْحَابِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَلَدٌ فَحَضَرَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَلَمَّا أُلْحِدَ تَقَدَّمَ أَبُوهُ فَطَرَحَ عَلَیْهِ التُّرَابَ فَأَخَذَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) بِکَفَّیْهِ وَ قَالَ لَا تَطْرَحْ عَلَیْهِ التُّرَابَ وَ مَنْ کَانَ مِنْهُ ذَا رَحِمٍ فَلَا یَطْرَحْ عَلَیْهِ التُّرَابَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) نَهَی أَنْ یَطْرَحَ الْوَالِدُ أَوْ ذُو رَحِمٍ عَلَی مَیِّتِهِ التُّرَابَ فَقُلْنَا یَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَ تَنْهَانَا عَنْ هَذَا وَحْدَه فَقَالَ أَنْهَاکُمْ مِنْ أَنْ تَطْرَحُوا التُّرَابَ عَلَی ذَوِی أَرْحَامِکُمْ فَإِنَّ ذَلِکَ یُورِثُ الْقَسْوَهَ فِی الْقَلْبِ وَ مَنْ قَسَا قَلْبُهُ بَعُدَ مِنْ رَبِّهِ .(۳)

۱- مستدرک الوسائل ج ۲ ص ۳۳۰ ، دعائم الاسلام ج ۱ ص ۲۳۷ ، بحارالأنوار ج ۷۹ ص ۲۱

۲- المؤمن ص ۲۷ ، التمحیص ص ۵۸

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۱۹۹ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۳۰۵ ، تهذیب الأحکام ج ۱ ص ۳۱۹

راوی گوید: فرزندی از یکی از اصحاب امام صادق(علیه السلام) فوت شد و حضرت در خاک سپاری او شرکت کردند پس هنگامی که لحد بر او گذاشته شد پدرش شروع به ریختن خاک کرد که امام صادق(علیه السلام) دو دست او را گرفتند و فرمودند: شما و ذوی الأرحام او نباید خاک بریزند چرا که رسول خدا(صلی الله علیه و اله) از خاک ریختن پدر و ذوی الأرحام بر مرده خود نهی نمودند، گفتیم: ای پسر رسول خدا آیا ما را فقط در مورد این مرده نهی می کنید؟ حضرت فرمودند: من شما را از خاک ریختن بر ذوی الأرحام خود هر که از دنیا برود نهی می کنم که این کار منجر به قساوت قلب شده و شخصی که قلبش قساوت یابد از خداوند دور شود.

یاد مصیبت های پیامبر (صلی الله علیه و اله) در مصیبت فرزند

عَنْ عَمْرِو بْنِ سَعِيدٍ الثَّقَفِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ: إِنْ أُصِبْتَ بِمُصِيبَةٍ فِي نَفْسِكَ أَوْ فِي مَالِكَ أَوْ فِي وُلْدِكَ فَاذْكُرْ مُصَابَكَ بِرَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَإِنَّ الْخَلَائِقَ لَمْ يُصَابُوا بِمِثْلِهِ قَطُّ .(۱)امام باقر(علیه السلام) فرمودند: هنگامی که مصیبتی در خود یا مال یا فرزندت به تو رسد یاد آور مصیبت های پیامبر(صلی الله علیه و اله) شو که هیچ کسی در خلائق به اندازه او مصیبت ندیده است.

مرگ فرزند سوزاننده جگر

قَالَ عَلِيٌّ (علیه السلام) : فَقْدُ الْوَلَدِ مُحْرِقُ الْكَبِدِ(۲)

۱- الغارات مقدمه ج ۱ ص ۹۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۳ ص ۲۲۰ ، الأمالی للمفید ص ۱۹۵

۲- غرر الحکم ص ۴۸۲

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: فقدان فرزند آتش زننده جگر است.

درمان ترس و کثرت گریه کودکان

عَن عَلِیٍّ (علیه السلام) : إذَا کَثُرَ بُکاءُ الأطفَالِ وَ یَخافُ فِی النَّومِ أو أستُولِیَ عَلَی أحَدٍ وَجَعٌ وَ عِلَّهٌ فَلیَقرَأ هَذِهِ الآیَهَ: «فَضَرَبْنا عَلَی آذانِهِمْ فِی الْکَهْفِ سِنِینَ عَدَداً ثُمَّ بَعَثْناهُمْ لِنَعْلَمَ أَیُّ الْحِزْبَیْنِ أَحْصی لِما لَبِثُوا أَمَداً »(۱) .(۲)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: هنگام زیاد گریه کردن کودکان و ترسیدن در خواب و مسلط شدن بیماری و درد بر هر کس این آیه خوانده شود: «فَضَرَبْنا عَلَی آذانِهِمْ فِی الْکَهْفِ سِنِینَ عَدَداً ثُمَّ بَعَثْناهُمْ لِنَعْلَمَ أَیُّ الْحِزْبَیْنِ أَحْصی لِما لَبِثُوا أَمَداً».

عوذه للصبی إذا کثر بکاؤه وَ لِمَنْ یَفْزَعُ بِاللَّیْلِ وَ لِلْمَرْأَهِ إِذَا سَهِرَتْ مِنْ وَجَعٍ (فَضَرَبْنا عَلَی آذانِهِمْ فِی الْکَهْفِ سِنِینَ عَدَداً ثُمَّ بَعَثْناهُمْ لِنَعْلَمَ أَیُّ الْحِزْبَیْنِ أَحْصی لِما لَبِثُوا أَمَداً) حَدَّثَنَا أَبُو الْمَعْزِ الْوَاسِطِیُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَیْمَانَ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ الْجَهْمِ عَنْ مُحَمَّدِبْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ (علیه السلام) مَأْثُورَهً عَنْ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ ذَلِکَ .(۳)

برای درمان گریه زیاد کودک و برای کسی که در شب می ترسد و زنی که از درد، شب را بیدار باشد این حرز خوانده شود: «فَضَرَبْنا عَلَی آذانِهِمْ فِی الْکَهْفِ سِنِینَ عَدَداً ثُمَّ بَعَثْناهُمْ لِنَعْلَمَ أَیُّ الْحِزْبَیْنِ أَحْصی لِما لَبِثُوا أَمَداً».

۱- سوره کهف آیات ۱۱ و ۱۲

۲- طب الأئمه (علیهم السلام) (للشبّر) ص ۲۹۶

۳- طبّ الأئمه (علیهم السلام) ص ۳۶ ، بحارالأنوار ج ۷۳ ص ۱۹۴ ، تفسیر نورالثقلین ج ۳ ص ۲۵۰

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَن کَتَبها وَ عَلَّقَها عَلَی مَولُودٍ أمِنَ مَن کُلِّ آفَهٍ وَ مِن بُکاءِ الأطفَالِ وَ نَجاهُ اللهُ مِن أمِّ الصِّبیَانِ . (۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سوره بلد را نوشته و بر کودک آویزان کند از هر آفت و گریه کودکان و جن زدگی نجات یابد.

رُوِیَ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أنَّهُ قَالَ: ... مَن کَتَبَهَا فِی خِرقَهٍ بَیضَاءِ وَ عَلَّقَها عَلَی طِفلٍ أمِنَ عَلیهِ مِنَ البُکاءِ وَ الفَزَعِ وَ مِمَّا یُصِیبُ الصِّبیَانَ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که سوره ابراهیم را در پارچه ای سفید بنویسد و بر نوزاد آویزان کند از گریه و ترس و آنچه که دچار کودکان می شود در امان خواهد بود.

عَنِ الْحُسَیْنِ بْنِ سَعِیدِ بْنِ یَسَارٍ قَالَ: قَالَ الْحَلَبِیُّ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) إِنَّ لِی جَارِیَهً تُعْجِبُنِی فَلَیْسَ یَکَادُ یَبْقَی لِی مِنْهَا وَلَدٌ وَ لِیَ غُلَامٌ وَ هُوَ یَبْکِی وَ یَفْزَعُ بِاللَّیْلِ وَأَتَخَوَّفُ عَلَیْهِ أَنْ لَا یَبْقَی فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَ أَیْنَ أَنْتَ مِنَ الدُّعَاءِ قُمْ مِنْ آخِرِ اللَّیْلِ وَ تَوَضَّأْ وَ أَسْبِغِ الْوُضُوءَ وَ صَلِّ وَ أَحْسِنْ صَلَاتَکَ فَإِذَا قَضَیْتَ صَلَاتَکَ فَاحْمَدِ اللَّهَ وَ إِیَّاکَ أَنْ تَسْأَلَهُ حَتَّی تَمْدَحَهُ رَدَّدَ ذَلِکَ عَلَیْهِ مِرَاراً یَأْمُرُهُ بِالْمِدْحَهِ فَإِذَا فَرَغْتَ مِنْ مِدْحَهِ رَبِّکَ فَصَلِّ عَلَی نَبِیِّکَ (صلی الله علیه و اله) ثُمَّ سَلْهُ یُعْطِکَ أَ مَا بَلَغَکَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَتَی عَلَی رَجُلٍ وَ هُوَ یُصَلِّی فَلَمَّا قَضَی الرَّجُلُ الصَّلَاهَ أَقْبَلَ یَسْأَلُ رَبَّهُ حَاجَتَهُ فَقَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) عَجَّلَ الْعَبْدُ عَلَی رَبِّهِ وَ أَتَی

۱- البرهان فی تفسیر القرآن ج۵ ص ۶۵۹

۲- البرهان فی تفسیر القرآن ج ۳ ص ۲۸۳

عَلَى آخَرَ وَ هُوَ يُصَلِّي فَلَمَّا قَضَى صَلَاتَهُ مَدَحَ رَبَّهُ فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ مِدْحَهِ رَبِّهِ صَلَّى عَلَى نَبِيِّهِ (صلى الله عليه و اله) فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) سَلْ تُعْطَ سَلْ تُعْطَ.(۱)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم من یک کنیز نیکویی دارم که هیچ فرزندی از او باقی نمی ماند و پسری از او دارم که گریه می کند و شب ها می ترسد و ترس آن دارم که زنده نماند. امام(علیه السلام) فرمودند: دعا کجای کار تو است؟ آخر شب برخیز و به نیکی وضو بگیر و نمازی شایسته بخوان پس هنگامی که از نماز فارغ شدی خدا را حمد و ستایش کن و مبادا دعا کنی تا اینکه قبلش حمد کنی و چند بار حضرت امر به حمد و ستایش را تکرار کردند، بعد از حمد بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) صلوات بفرست سپس دعا کن که مستجاب می شود، آیا خبر نداری که پیامبر(صلی الله علیه و اله) با شخصی برخورد کردند که نماز می خواند و بعد از آن شروع به درخواست حاجت از خداوند کرد پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بنده بر خدا شتاب کرد و با شخص دیگری برخورد کردند که نماز می خواند و بعد از آنمدح و ستایش خداوند کرد و بعد بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) صلوات فرستاد. پیامبر(صلی الله علیه و اله) به او فرمودند: دعا کن عطا می شود دعا کن عطا می شود.

لِمَنْ فَزَعَ فِي النَّوْمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الْعَرَبِي الْهَاشِمِي الْأَبْطَحِي التِّهَامِي ص إِلَى مَنْ حَضَرَ الدَّارَ مِنَ الْعُمَّارِ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ لَنَا وَ لَكُمْ فِي الْحَقِّ بَيْعَةً فَإِنْ يَكُنْ فَاجِراً مُقْتَحِماً أَوْ دَاعِيَ حَقٍّ مُبْطِلًا أَوْ مَنْ يُؤْذِي الْوِلْدَانَ وَ يُفْزِعُ الصِّبْيَانَ وَ يُبْكِيهِمْ وَ يُبَوِّلُهُمْ عَلَى الْفِرَاشِ فَلْيَمْضُوا إِلَى أَصْحَابِ الْأَصْنَامِ وَ إِلَى عَبَدَهِ

۱- فلاح السائل و نجاح المسائل ص ۳۵، بحارالأنوار ج ۹۰ ص ۳۱۸، مستدرک الوسائل ج ۵ ص ۲۱۲

الْأَوْثَانِ وَ لْيَخْلُوا عَنْ أَصْحَابِ الْقُرْآنِ فِي جِوَارِ الرَّحْمَنِ وَ مَخَازِي الشَّيْطَانِ وَ عَنْ أَيْمَانِهِمُ الْقُرْآنُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ (۱).

در روایت است کسی که در خواب می ترسد، این دعا را بنویسد و همراه قرار دهد : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّه ...

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لا إِلهَ إِلَّا هُوَ الْآيَهَ وَ آيَهُ الْكُرْسِيِّ وَ قُلِ ادْعُوا اللَّهَ إِلَى آخِرِ السُّورَهِ إِنَّ رَبَّكُمُ الْآيَهَ لَقَدْ جاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ إِلَى آخِرِ السُّورَهِ قُلْ مَنْ يَكْلَؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهارِ مِنَ السَّبَاعِ وَ الْجِنِّ وَ السَّحَرَهِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ هُوَ الْواحِدُ الْقَهَّارُ الْيَوْمَ تُجْزى كُلُّ نَفْسٍ بِما كَسَبَتْ لا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسابِ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْواحِدِ الْقَهَّارِ.(۲)

در روایت است برای ترس در خواب این دعا نوشته شده و همراه باشد: آیه ۱۸ سوره آل عمران و آیه الکرسی (آیه اول آن) و آیه ۱۱۰ اسراء و آیه ۵۴ اعرافو آیات ۱۲۸ و ۱۲۹ توبه و عبارت: قُلْ مَنْ يَكْلَؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَ النَّهارِ مِنَ السَّبَاعِ وَ الْجِنِّ وَ السَّحَرَهِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ هُوَ الْواحِدُ الْقَهَّارُ الْيَوْمَ تُجْزى كُلُّ نَفْسٍ بِما كَسَبَتْ لا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسابِ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْواحِدِ الْقَهَّارِ.

۱- مکارم الأخلاق ص ۴۰۹ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۱۰۷

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۰۹ ، بحارالأنوار ج ۷۳ ص ۱۹۸

آمرزش فرزندان

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ کانَ یُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ الْیَوْمِ الْآخِرِ فَلَا یَدَعْ أَنْ یَقْرَأَ فِی دُبُرِ الْفَرِیضَهِ بِقُل هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَإِنَّهُ مَنْ قَرَأَهَا جَمَعَ اللَّهُ لَهُ خَیْرَ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ غَفَرَ لَهُ وَ لِوَالِدَیْهِ وَ مَا وَلَد .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که ایمان به خدا و روز آخرت دارد نباید خواندن سوره توحید را بعد از نماز واجب ترک کند، کسی که آن را بخواند خداوند جمیع خیر دنیا و آخرت را برای او قرار دهد و او و پدر و مادرش و فرزندانش را بیامرزد.

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) مَنْ قَرَأَ قُلْ یا أَیُّهَا الْکافِرُونَ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فِی فَرِیضَهٍ مِنَ الْفَرَائِضِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَ لِوَالِدَیْهِ وَ مَا وَلَدَ وَ إِنْ کانَ شَقِیّاً مُحِیَ مِنْ دِیوَانِ الْأَشْقِیَاءِ وَ أُثْبِتَ فِی دِیوَانِ السُّعَدَاءِ وَ أَحْیَاهُ اللَّهُ سَعِیداً وَ أَمَاتَهُ شَهِیداً وَ بَعَثَهُ شَهِیداً.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که سوره کافرون و توحید را در یکی از نماز های واجبش بخواند، خداوند او و پدر ومادرش و فرزندانش را بیامرزد واگر شقاوتمند باشد از دیوان اشقیاء پاک شود و در دیوان سعادتمندان ثبت گردد و خداوند او را سعادتمند زنده بدارد و شهید بمیراند و شهید برانگیزاند.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۶۲۲ ، ثواب الأعمال ص ۱۲۸ ، الدعوات للراوندی ص ۲۱۶

۲- ثواب الأعمال ص ۱۲۷ ، مکارم الأخلاق ص ۳۶۵ ، وسائل الشیعه ج ۶ ص ۸۲

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) يَوْمَ الْأَحَدِ فِي شَهْرِ ذِي الْقَعْدَهِ فَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُرِيدُ التَّوْبَهَ قُلْنَا كُلُّنَا نُرِيدُ التَّوْبَهَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ (صلى الله عليه و اله) اغْتَسِلُوا وَ تَوَضَّئُوا وَ صَلُّوا أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ وَ اقْرَءُوا فِي كُلِّ رَكْعَهٍ فَاتِحَهَ الْكِتَابِ مَرَّهً وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ الْمُعَوِّذَتَيْنِ مَرَّهً ثُمَّ اسْتَغْفِرُوا سَبْعِينَ مَرَّهً ثُمَّ اخْتِمُوا بِلَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ثُمَّ قُولُوا يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ ذُنُوبَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ثُمَّ قَالَ (صلى الله عليه و اله) مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ أُمَّتِي فَعَلَ هَذَا إِلَّا نُودِيَ مِنَ السَّمَاءِ يَا عَبْدَ اللَّهِ اسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فَإِنَّكَ مَقْبُولُ التَّوْبَهِ مَغْفُورُ الذَّنْبِ وَ يُنَادِي مَلَكٌ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ أَيُّهَا الْعَبْدُ بُورِكَ عَلَيْكَ وَ عَلَى أَهْلِكَ وَ ذُرِّيَّتِكَ وَ يُنَادِي مُنَادٍ آخَرُ أَيُّهَا الْعَبْدُ تَرْضَى خُصَمَاؤُكَ يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ يُنَادِي مَلَكٌ آخَرُ أَيُّهَا الْعَبْدُ تَمُوتُ عَلَى الْإِيمَانِ وَ لَا أَسْلُبُ مِنْكَ الدِّينَ وَ يُفْسَحُ فِي قَبْرِكَ وَ يُنَوَّرُ فِيهِ وَ يُنَادِي مُنَادٍ آخَرُ أَيُّهَا الْعَبْدُ يَرْضَى أَبَوَاكَ وَ إِنْ كَانَا سَاخِطَيْنِ وَ غُفِرَ لِأَبَوَيْكَ ذَلِكَ وَ لِذُرِّيَّتِكَ . (۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) در روز یکشنبه ماه ذی القعده خطاب به مردم فرمودند: ای مردم چه کسی از شما خواستار توبه است؟ گفتیم: همه ما توبه می خواهیم پس حضرت فرمودند: غسل کنید و وضو بگیرید و چهاررکعت بخوانید و در هر رکعت سوره حمد یک بار و سوره توحید سه بار و سوره ناس و فلق یک بار قرائت کرده سپس هفتاد مرتبه استغفار کنید و به لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ختم کنید و بعد بگویید: يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَ ذُنُوبَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ، سپس حضرت فرمودند: هیچ

۱- إقبال الأعمال (ط - القديمه) ج ۱ ص ۳۰۸

کسی از امت من نیست که این عمل را انجام دهد مگر اینکه به او ندا شود ای بنده خدا عملت را از نو شروع کن که توبه ات قبول و گناهت بخشیده شد و فرشته ای از زیر عرش ندا دهد: تو و خانواده ات و فرزندانت برکت داده شدید، منادی دیگر گوید: ای بنده خدا دشمن و نزاع کننده تو در روز قیامت راضی می شود، فرشته دیگر گوید: ای بنده خدا بر ایمان می میری و دین را از تو سلب نمی کنم و قبرت گشاده شده و نورانی می شود و منادی دیگر گوید: ای بنده خدا پدر و مادرت از تو راضی می شوند اگرچه نسبت به تو غضبناک باشند و والدین و فرزندانت بخشیده شوند.

عَنْ مِسْمَعٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَا مِنْ رَجُلٍ یَجْمَعُ عِیَالَهُ وَ یَضَعُ مَائِدَهً بَیْنَ یَدَیْهِ وَ یُسَمِّی وَ یُسَمُّونَ فِی أَوَّلِ الطَّعَامِ وَ یَحْمَدُونَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فِی آخِرِهِ فَتَرْتَفِعُ الْمَائِدَهُ حَتَّی یُغْفَرَ لَهُمْ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ مردی نیست که خانواده خود را جمع کند و صفره ای پهن کند و او و خانواده در ابتدای غذا خوردن بسم الله گویند و در آخر الحمدلله و صفره برداشته شود مگر اینکه همگی بخشیده شوند.

خصوصیات روزهای ماه شمسی در تولد فرزندان

اشاره

بیان: این مطالب اگر چه روایت است اما ممکن است اراده خداوند نسبت به آن تغییر کند و سرنوشت فرزند چیز دیگر گردد.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه).ج ۶ ص ۲۹۶ ، الجعفریات ص ۱۶۰ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۱۷

روز اول

عَنِ الصّادِق (علیه السلام) : أَنَّهُ خُلِقَ فِيهِ آدَمُ وَ هُوَ يَوْمٌ مُبارَكٌ لِلتَّزْوِيج ، الْمَوْلُودُ يَكُونُ سَمْحاً مَرْزُوقاً مُبارَكاً عَلَيْه . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روزی است که آدم در آن خلق گشته و آن مبارک است برای ازدواج، فرزند به دنیا آمده در این روز بخشنده، دارای رزق و مبارک است.

زَوَائِدُ الْفَوَائِدِ عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مَحْبُوباً مَقْبُولًا مَرْزُوقاً مُبَارَكا .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که در این روز متولد شود دوست داشتنی، مورد قبول، دارای رزق و مبارک است.

روز دوم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا يَوْمُ نِسَاءٍ وَ تَزْوِيجٍ وَ فِيهِ خُلِقَتْ حَوَّاءُ مِنْ آدَمَ وَ زَوَّجَهُ اللَّهُ سُبْحَانَهُ بِهَا وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَكُونُ صَالِحَ التَّرْبِيَه إِنْ شَاءَ اللَّه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: این روز روز زنان و ازدواج است و روزی است که در آن حوّا از آدم خلق شده است و خداوند آدم را به ازدواج او در آورد و فرزند متولد شده در آن اگر خدا بخواهد تربیت نیکو و صالح دارد.

۱- بحارالأنوار ج ۵۶ ص ۵۶

۲- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۵۷

۳- الدروع الواقیه ص ۸۳ ، بحارالأنوار ج ۵۶ ص ۵۷

الزَّوَائِدُ عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مُبَارَکاً مَیْمُونا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که در این روز متولد شود مبارک و با برکت است.

روز سوم

الدُّرُوعُ عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) أَنَّهُ یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ نُزِعَ آدَمُ وَ حَوَّاءُ لِبَاسُهُمَا وَ أُخْرِجَا مِنَ الْجَنَّهِ وَ الْمَوْلُودُ فِیهِ یَکُونُ مَرْزُوقاً طَوِیلَ الْعُمُر .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پیوسته نحسی است که آدم و حوا لباس از آنها کنده شده و از بهشت خارج شدند و فرزند در آن دارای رزق و با عمر طولانی است .

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : رَدِیءٌ لَا یَصْلُحُ لِشَیْ ءٍ جُمْلَه .(۳)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پستی است برای هیچ چیزی مناسب نیست.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) یَوْمُ نَحْسٍ فِیهِ قُتِلَ هَابِیلُ قَتَلَهُ أَخُوهُ قَابِیلُ عَلَیْهِ اللَّعْنَهُ وَ اسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ بِعُوذَهِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ عَلِیٍّ (علیه السلام) وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مَنْحُوسا .(۴)

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۵۷

۲- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۵۸

۳- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۳۹۹

۴- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۵۸

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحسی است که در آن قابیل برادرش هابیل را کشت و از شر آن روز به حرز امیرالمؤمنین(علیه السلام) پناه ببر و فرزند متولد شده در آن نحس است.

روز چهارم

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : فِيهِ وُلِدَ هَابِيلُ وَ الْمَوْلُودُ فِيهِ يَكُونُ صَالِحاً مُبَارَكاً مَا عَاش . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روزی است که هابیل در آن متولد شده و فرزند متولد شده در آن صالح و مبارک باشد مادامی که زنده است.

عَنِ الصّادِقِ (علیه السلام) : صَالِحٌ لِلتَّزْوِيج . (۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی برای ازدواج است .

روز پنجم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا يَوْمٌ وُلِدَ فِيهِ قَابِيلُ الشَّقِيُّ وَ فِيهِ قَتَلَ أَخَاهُ وَ دَعَا فِيهِ بِالْوَيْلِ عَلَى نَفْسِهِ وَ هُوَ أَوَّلُ مَنْ بَكَى عَلَى الْأَرْضِ مِنْ بَنِي آدَمَ وَ كَانَ مَلْعُوناً وَ هُوَ نَحْسٌ مُسْتَمِرٌّ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ صَلَحَتْ تَرْبِيَتُهُ إِنْ شَاءَ اللَّه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روزی است که قابیل شقی در آن متولد شده و در آن برادرش را کشت و بر خود وای گفت و او اولین فرد از فرزندان آدم است که گریه کرد و ملعون باشد، این روز پیوسته نحس است و فرزندی که در آن ولادت یابد اگر خداوند بخواهد تربیت صالحی دارد .

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۵۹ ، الدروع الواقیه ص ۸۹

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴

۳- الدروع الواقیه ص ۹۱ ، بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۵۹

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : رَدِی ءٌ نَحْس (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پست و نحسی است .

الزَّوَائِدُ، هُوَ یَوْمُ نَحْسٍ فِیهِ لُعِنَ إِبْلِیسُ وَ هَارُوْتُ وَ مَارُوتُ وَ کُلُّ فِرْعَوْنٍ وَ جَبَّارٍ وَ فِیهِ لُعِنَ وَ عُذِّبَ وَ هُوَ یَوْمٌ نَکِدٌ عَسِیرٌ لَا خَیْرَ فِیهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مَشُوماً ثَقِیلًا نَکِدَ الْحَیَاهِ عَسِیرَ الرِّزْق .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحسی است که در آن ابلیس و هاروت و ماروت و هر فرعون و جباری لعن و عذاب شده اند و روز پست و شومی است که خیری در آن نیست پس از شر آن به خدا پناه ببر و کسی که در آن متولد شود شوم و سنگین و دارای زندگی شوم و سختی رزق است .

روز ششم

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) أَنَّهُ یَوْمٌ صَالِحٌ لِلتَّزْوِیجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ صَلَحَتْ تَرْبِیَتُهُ وَ سَلِمَ مِنَ الْآفَاتِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ بِهِ الثِّقَه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی برای ازدواج است و کسی که در آن متولد شود تربیت نیکو داشته واگر خدا بخواهد از آفات سالم مانده و فرد مورد اعتماد باشد .

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) :مُبَارَکٌ یَصْلُحُ لِلتَّزْوِیج .(۴)

۱- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

۲- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۰

۳- الدروع الواقیه ص ۹۳ ، بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۰

۴- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

امام صادق(علیه السلام) فرمودند : روز مبارک و خوبی برای ازدواج است .

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) یَوْمٌ صَالِحٌ وُلِدَ فِیهِ نُوحٌ یَصْلُحُ لِلْحَوَائِجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مُبَارَکاً مَیْمُوناً مُوَسَّعاً عَلَیْهِ فِی حَیَاتِه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند : روز خوبی است که در آن نوح متولد گشته و برای انجام کارها نیکوست و کسی که در آن متولد گردد مبارک و با میمنت و با رزق زیاد در زندگی است.

روز هفتم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا یَوْمٌ مُخْتَارٌ فَاعْمَلْ فِیهِ مَا تَشَاءُ وَ عَالِجْ مَا تُرِیدُ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ صَالِحَ التَّرْبِیَهِ مُوَسَّعاً عَلَیْهِ فِی الرِّزْقِ إِنْ شَاءَ اللَّه .(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی است پس هر کاری خواهی انجام بده و هر چه خواستی دنبال کن و کسی که در آن متولد گردد تربیت نیکو و وسعت در رزق داشته باشد اگر خداوند بخواهد.

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : مُبَارَکٌ مُخْتَارٌ یَصْلُحُ لِکُلِ مَا یُرَادُ وَ یُسْعَی فِیه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مبارکی است که برای هر خواسته و تلاشی نیکو است.

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۱

۲- الدروع الواقیه ص ۹۶ ، بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۱

۳- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) يَوْمٌ سَعِيدٌ مُبَارَكٌ فِيهِ رَكِبَ نُوحٌ السَّفِينَةَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مُبَارَكاً مَيْمُوناً عَلَى نَفْسِهِ وَ أَبَوَيْهِ خَفِيفَ النَّجْمِ مُوَسَّعاً عَيْشُه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز سعید و مبارکی است که در آن نوح سوار بر کشتی گشت و کسی که در آن متولد گردد مبارک و با برکت برای خودش و پدر و مادرش باشد، ستاره او سبک و رزقش زیاد است.

روز هشتم

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) أَنَّهُ يَوْمٌ صَالِحٌ لِكُلِّ حَاجَةٍ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ صَلَحَتْ تَرْبِيَتُهُ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی برای هرکاری است و کسی که در آن متولد شود، تربیت خوبی دارد.

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : يَصْلُحُ لِكُلِ حَاجَةٍ سِوَى السَّفَرِ فَإِنَّهُ يُكْرَهُ فِيه .(۳)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: برای هر کاری خوب است جز سفر که در آن کراهت دارد.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مُتَوَسِّطَ الْحَالِ طَوِيلَ الْعُمُر .(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که در آن روز متولد گردد حال میانه و عمری طولانی دارد .

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۱

۲- الدروع الواقیه ص ۹۹

۳- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

۴- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۲

روز نهم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا یَوْمٌ خَفِیفٌ مِنْ أَوَّلِهِ وَ آخِرِهِ لِکُلِّ أَمْرٍ تُرِیدُهُ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ صَلَحَتْ وِلَادَتُهُ وَ وُفِّقَ فِی کُلِّ حَالاتِهِ إِنْ شَاءَ اللَّه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و سبکی از اول تا آخر برای هر کار است و فرزندی که در آن متولد گردد تولدش نیکو و اگر خدا بخواهد در هر حالی توفیق یابد .

عَنِ الصّادِقِ (علیه السلام) : مُبَارَکٌ یَصْلُحُ لِکُلِ مَا یُرِیدُهُ الْإِنْسَان .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مبارکی است که برای هر کاری خوب است.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) یَوْمٌ صَالِحٌ مَحْمُودٌ فِیهِ وُلِدَ سَامُ بْنُ نُوحٍ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مَحْبُوباً مَقْبُولًا عِنْدَ النَّاسِ یَطْلُبُ الْعِلْمَ وَ یَعْمَلُ بِأَعْمَالِ الصَّالِحِین .(۳)امام صادق(علیه السلام) فرمودند : روز خوب و ستایش شده ایست که در آن سام بن نوح به دنیا آمده و کسی که در آن روز متولد گردد، دوست داشتنی و مورد قبول نزد مردم است و طالب علم بوده و عمل صالحین را انجام می دهد.

۱- الدروع الواقیه ص ۱۰۲

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۳

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) يَوْمٌ صَالِحٌ وَ لَيْسَ فِيهِ شَيْ ءٌ تَكْرَهُهُ فَاطْلُبْ فِيهِ مَا أَحْبَبْتَ فَإِنَّهُ يَوْمٌ خَفِيفٌ وَ مَنْ يُولَدُ فِيهِ يَكُونُ مَرْزُوقاً فِي مَعِيشَتِهِ وَ لَا يُصِيبُهُ ضَيْقٌ أَبَداً وَ يُمَدُّ لَهُ فِي عُمُرِهِ وَ يَكُونُ صَالِحا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نیکویی است و در آن چیزی نیست که برای تو ناپسند باشد پس در آن آنچه دوست داری را طلب کن که آن روز سبکی است و کسی که در آن متولد گردد رزق خوبی در زندگی داشته و تنگی هیچ گاه به او نرسد و عمرش طولانی بوده و صالح باشد.

روز دهم

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : أَنَّهُ وُلِدَ فِيهِ نُوحٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكْبَرُ وَ يَهْرَمُ وَ يُرْزَقُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ عَسُرَتْ تَرْبِيَتُهُ وَ كَانَ فِي خَلْقِهِ نَكِداً إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يَكُونَ غَيْرَ ذَلِك .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روزی است که نوح در آن متولد گشته و کسی که در آن متولد گردد بزرگ شده و پیر گردد و دارای رزق باشد و کسیکه در آن روز متولد گردد تربیتش سخت بوده و خساست و سخت گیری در او وجود دارد جز اینکه خداوند غیر آن را بخواهد.

عَنِ الصّادِقِ (علیه السلام) : صَالِحٌ لِكُلِ حَاجَةٍ سِوَى الدُّخُولِ عَلَى السُّلْطَان .(۳)

امام صادق(علیه السلام) : برای هر کاری خوب است جز وارد شدن بر سلطان .

۱- الدروع الواقیه ص ۲۶۱

۲- الدروع الواقیه ص ۱۰۶

۳- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) يَوْمٌ مَحْمُودٌ رَفَعَ اللَّهُ فِيهِ إِدْرِيسَ مَكَاناً عَلِيّاً وَ فِيهِ أَخَذَ مُوسَى التَّوْرَاهَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مُبَارَكاً حَلِيماً صَالِحاً عَفِيفا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز ستایش شده ایست که در آن خداوند ادریس (علیه السلام) را بالا برد و موسی (علیه السلام) تورات را گرفت و کسی که در آن متولد شود مبارک، نرم خو و صبور، صالح و با عفت است.

روز یازدهم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا يَوْمٌ وُلِدَ فِيهِ شَيْثٌ وَلَدُ آدَمَ (علیه السلام) وَ هُوَ يَوْمٌ صَالِحٌ يُبْتَدَأُ فِيهِ بِالْعَمَلِ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ طَابَتْ تَرْبِيَتُهُ وَ عَيْشُهُ وَ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَفْتَقِرَ وَ يَهْرُبَ مِنَ السُّلْطَان .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روزی است که شیث فرزند آدم(علیه السلام) متولد شد و روز خوبی برای شروع کارهاست و کسی که در آن ولادت یابد تربیت و زندگی او نیکو بوده و نمیرد تا اینکه فقیر گردد و از سلطان فراری باشد.الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مُبَارَكاً صَالِحَ التَّرْبِيَه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که در آن متولد گردد مبارک بوده و تربیت نیکویی دارد.

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۴

۲- الدروع الواقیه ص ۱۰۹ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۲ ، بحارالأنوار ج ۵۶ ص ۶۴

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۴

روز دوازدهم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا یَوْمٌ صَالِحٌ لِلتَّزْوِیجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ یَسِیرَ التَّرْبِیَه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی برای ازدواج است و کسی که در آن ولادت یابد تربیتش آسان باشد .

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : یَوْمٌ صَالِحٌ مُبَارَکٌ فَاطْلُبُوا فِیهِ حَوَائِجَکُمْ وَ اسْعَوْا لَهَا .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و مبارکی است نیازهایتان را در آن طلب کرده و برای آن تلاش کنید.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) یَوْمٌ مُبَارَکٌ فِیهِ قَضَی مُوسَی (علیه السلام) الْأَجَلَ وَ هُوَ یَوْمُ التَّزْوِیجِ وَ الْمُشَارَکَهِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ عَفِیفاً نَاسِکاً صَالِحا .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مبارکی است که در آن زمان خدمت حضرت موسی(علیه السلام) برای حضرت شعیب(علیه السلام) به پایان رسیدو روز ازدواج و مشارکت است و کسی که در آن متولد شود عفیف و عابد و صالح است.

روز سیزدهم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا یَوْمُ نَحْسٍ یُکْرَهُ فِیهِ کُلُّ أَمْرٍ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ وَ کَانَ ذَکَراً لَا یَعِیشُ إِلَّا أَنْ یَشَاءَ اللَّهُ غَیْرَ ذَاکَ .(۴)

۱- الدروع الواقیه ص ۱۱۲

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۵

۴- الدروع الواقیه ص ۱۱۴

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحسی است و انجام هر کاری در آن ناپسند است و پسری که در آن متولد گردد زنده نماند جز اینکه خداوند غیر آن را بخواهد.

عَنِ الصّادِقِ (علیه السلام) : یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ فَاتَّقُوا فِیهِ جَمِیعَ الْأَعْمَال .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پیوسته نحسی است در آن از همه کارها خودداری کنید.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمُ نَحْسٍ فِیهِ هَلَکَ ابْنُ نُوحٍ وَ امْرَأَهُ لُوطٍ وَ هُوَ یَوْمٌ مَذْمُومٌ فِی کُلِّ حَالٍ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مَشُوماً عَسِیرَ الرِّزْقِ کَثِیرَ الْحِقْدِ نَکِدَ الْخُلُق .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحسی است که در آن پسر نوح و زن حضرت لوط هلاک شدند و روزی است که در هر حال مذموم است پس از شرآن به خدا پناه ببر و کسی که در آن ولادت یابد شوم و تنگ رزق و بسیارکینه توز و دارای اخلاق پست است.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : إِنْ وُلِدَ فِیهِ ذَکَرٌ لَمْ یَعِش .(۳)

اگر فرزند پسری تولد یابد زنده نماند.

۱- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

۲- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۶

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۶

روز چهاردهم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) الصَّادِقُ عَنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: هَذَا یَوْمٌ صَالِحٌ لِکُلِّ شَیْ ءٍ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکْثُرُ مَالُهُ فِی آخِرِ عُمُرِهِ وَ یَکُونُ غَشُوماً ظَلُوما .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: این روز برای هر کاری خوب است، کسی که در آن روز متولد شود مالش در آخر عمر زیاد گردد و ظالم و ستمکار باشد .

فِی الرِّوَایَهِ الْأُخْرَی : یَوْمٌ سَعِیدٌ صَالِحٌ لِکُلِّ حَاجَهٍ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ عُمِّرَ طَوِیلًا وَ یَکُونُ مَشْغُوفاً بِطَلَبِ الْعِلْمِ وَ یَکْثُرُ مَالُهُ فِی آخِرِ عُمُرِهِ.(۲)

در روایت دیگر آمده: روز سعید و خوبی برای هر کار است و کسی که در آن متولد گردد عمر طولانی پیدا کند و شیفته طلب علم باشد و در آخر عمر مالش زیاد گردد.الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمٌ صَالِحٌ لِمَا تُرِیدُ مِنْ قَضَاءِ الْحَوَائِجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ عَاشَ سَلِیماً سَعِیداً وَ کَانَ فِی أُمُورِهِ مُسَدَّداً مَحْمُوداً مَرْزُوقا .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مناسب برای انجام هر نیازی است و کسی که در آن متولد شود زندگی سعادتمندانه و سالمی را دارد و در کارهایش محکم و ستوده و دارای رزق است.

۱- الدروع الواقیه ص ۱۱۷

۲- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۶

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۶

روز پانزدهم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا يَوْمٌ مَحْذُورٌ فِي كُلِّ الْأُمُورِ إِلَّا مَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْتَقْرِضَ أَوْ يُقْرِضَ أَوْ يَشُدَّ مَا يَشْتَرِي وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ أَلْثَغَ أَوْ أَخْرَسَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ غَيْرَ ذَلِك. (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روزی است که از هر کاری باید در آن دوری کرد جز قرض گرفتن و قرض دادن یا محکم کردن آنچه می خواهد بخرد و کسی که در آن متولد گردد الثغ (مشکلی در زبان که حرفی را با حرف دیگر بیان می کند مثلا سین را ثاء می گوید) یا لال شود مگر اینکه خداوند غیر آن را خواهد.

فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى : مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ أَلْثَغَ أَوْ أَخْرَسَ أَوْ ثَقِيلَ اللِّسَانِ.(۲)

در روایت دیگر آمده: کسی که در آن متولد گردد الثغ یا لال یا سنگین زبان شود.قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) : مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ أَخْرَسَ أَوْ أَلْثَغَ.(۳)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که در آن متولد گردد لال یا الثغ شود.

فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى : مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ سَيِّئَ الْخُلُقِ.(۴)

در روایت دیگر آمده: کسی که در آن متولد گردد بد اخلاق باشد.

۱- الدروع الواقیه ص ۱۱۹

۲- العدد القویّه ص ۲۰

۳- العدد القویّه ص ۲۰

۴- العدد القویّه ص ۱۹

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَحْذُورٌ نَحْسٌ فِی کُلِّ الْأُمُورِ إِلَّا مَنْ أَرَادَ أَنْ یَسْتَقْرِضَ أَوْ یُقْرِضَ أَوْ یُشَاهِدَ مَا یَشْتَرِی وُلِدَ فِیهِ قَابِیلُ وَ کَانَ مَلْعُوناً وَ هُوَ الَّذِی قَتَلَ أَخَاهُ فَاحْذَرُوا فِیهِ کُلَّ الْحَذَرِ فَفِیهِ خُلِقَ الْغَضَبُ .(۱)

در روایت دیگر: برای هر کاری نحس است جز قرض گرفتن و قرض دادن یا مشاهده کردن آنچه می خرد، در آن روز قابیل ملعون متولد گشته و او کسی است که برادرش را کشت پس در آن روز از هر کاری دوری شدید کنید که در آن غضب خلق شده است.

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمٌ مُبَارَکٌ یَصْلُحُ لِکُلِّ حَاجَهٍ وَ السَّفَرِ وَ غَیْرِهِ فَاطْلُبُوا فِیهِ الْحَوَائِجَ فَإِنَّهَا مَقْضِیَّهٌ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مبارک و خوبی برای هر کاری است پس نیازهایت را در آن طلب کن که برآورده شود .فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : یَوْمٌ مُبَارَکٌ یَصْلُحُ لِکُلِّ عَمَلٍ وَ حَاجَه .(۳)

در روایت دیگر: روز مبارکی است که برای هر عمل و حاجت مناسب است.

روز شانزدهم

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ رَدِی ء .(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پیوسته نحس و پستی است.

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۶

۲- العدد القویّه ص ۲۰

۳- العدد القویّه ص ۲۰

۴- العدد القویّه ص ۹۲

فِی رِوَایَهٍ : خُلِقَتْ فِیهِ الْمَحَبَّهُ وَ الشَّهْوَهُ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ مَجْنُوناً لَا مَحَالَهَ وَ یَکُونُ بَخِیلًا.(۱)

در روایتی محبت و شهوت در این روز خلق شده است و کسی که در آن ولادت یابد به ناچار دیوانه گردد و بخیل باشد.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا یَوْمُ نَحْسٍ مَنْ وُلِدَ فِی صَبِیحَتِهِ إِلَی الزَّوَالِ کَانَ مَجْنُوناً وَ إِنْ وُلِدَ بَعْدَ الزَّوَالِ وَ إِلَی آخِرِهِ صَلَحَتْ حَالُه .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحسی است، کسی که از صبح آن روز تا ظهر به دنیا آید دیوانه گردد و اگر بعد از آن تا آخر روز متولد شود حال او خوب باشد.

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : رَدِی ءٌ مَذْمُومٌ لِکُلِ شَیْ ء .(۳)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پست و مذموم برای هر چیز است .

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمُ نَحْسٍ رَدِی ءٌ مَذْمُومٌ لَا خَیْرَ فِیهِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ مَشُوماً عَسِرَ التَّرْبِیَهِ مَنْحُوساً فِی عَیْشِه .(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحس و پست و مذمومی است که هیچ خیری در آن نیست و کسی که در آن متولد گردد شوم و بد تربیت و زندگی نحسی دارد.

۱- العدد القویّه ص ۹۲

۲- الدروع الواقیه ص ۱۲۲ ، بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۶۹

۳- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴

۴- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۰

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِی صَبِیحَتِهِ إِلَی الزَّوَالِ کَانَ مَجْنُوناً وَ مِنْ بَعْدِ الزَّوَالِ تَکُونُ أَعْمَالُهُ صَالِحَهً.(۱)

در روایتی کسی که از صبح تا ظهر متولد گردد دیوانه شده و بعد از ظهر اعمال او صالح باشد.

روز هفدهم

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام) : صَالِحٌ مُخْتَارٌ فَاطْلُبُوا فِیهِ مَا شِئْتُمْ وَ تَزَوَّجُوا .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نیکویی است هر آنچه خواهی در آن طلب کن و ازدواج کن.قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمٌ صَافٍ مُخْتَارٌ لِجَمِیعِ الْحَوَائِجِ یَصْلُحُ لِلتَّزْوِیجِ وَ صَالِحٌ لِکُلِّ حَاجَهٍ فَاطْلُبْ فِیهِ مَا تُرِیدُ فَإِنَّهُ جَیِّدٌ خُلِقَتْ فِیهِ الْقُوَّهُ وَ خُلِقَ فِیهِ مَلَکُ الْمَوْتِ .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز صاف و خوبی برای همه حاجت هاست، برای ازدواج و هر کار دیگر مناسب بوده، هر آنچه خواهی طلب کن که روز نیکویی است و در آن قوت و فرشته مرگ خلق شده است.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : هَذَا الْیَوْمُ مُتَوَسِّط .(۴)

در روایت دیگر: از نظر ویژگی میانه است.

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۰

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴

۳- العدد القویّه ص ۱۰۲

۴- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۰

قَالَ ابْنُ مَعْمَرٍ وَ فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : أَنَّهُ یَوْمٌ ثَقِیلٌ لَا یَصْلُحُ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ فَاحْذَرْ فِیهِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ عَاشَ طَوِیلًا وَ صَلَحَتْ حَالُهُ وَ تَرْبِیَتُهُ وَ یَکُونُ عَیْشُهُ طَیِّباً لَا یَرَی فِیهِ فَقْراً.(۱)

در روایت دیگر: روز سنگینی است، برای حاجت ها خوب نیست پس بر حذر باش و کسی که در آن متولد گردد عمر طولانی داشته و حال و تربیت او خوب باشد و زندگی نیکویی داشته که فقر را در آن نبیند.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : أَنَّهُ یَوْمٌ ثَقِیلٌ غَیْرُ صَالِحٍ لِعَمَلِ الْخَیْرِ فَلَا تَلْتَمِسْ فِیهِ حَاجَهً.(۲)در روایت دیگر: روز سنگینی است برای کار خیر خوب نیست پس هیچ حاجتی را دنبال نکن.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : یَوْمٌ جَیِّدٌ مُخْتَارٌ یُحْمَدُ فِیهِ التَّزْوِیجُ وَ الْخِتَانَه .(۳)

در روایت دیگر: روز خوبی است، ازدواج و ختنه کردن در آن ستوده است .

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا یَوْمٌ مُتَوَسِّطُ الْحَالِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ صَلَحَتْ حَالُهُ وَ تَرْبِیَتُه . (۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز میانه ایست کسی که در آن متولد گردد حال و تربیت او نیکو باشد.

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۱

۲- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۱

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۱ ، العدد القویه ص ۱۰۳

۴- الدروع الواقیه ص ۱۲۴

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : يَوْمٌ صَالِحٌ مُخْتَارٌ مَحْمُودٌ لِكَلِّ عَمَلٍ وَ حَاجَهٍ فَاطْلُبْ فِيهِ الْحَوَائِجَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مُبَارَكاً سَعِيداً فِي كُلِّ أَمْرِه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و ستودنی برای هر کار و حاجتی است پس در آن نیاز هایت را طلب کن و کسی که در آن متولد گردد مبارک و سعادتمند در هر کاری باشد.

روز هجدهم

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ يَوْمٌ مُخْتَارٌ جَيِّدٌ مُبَارَكٌ سَعِيدٌ يَصْلُحُ لِلتَّزْوِيجِ مُبَارَكٌ لِكُلِّ مَا تُرِيدُ عَمَلَهُ وَ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ صَالِحٌ لِكُلِّ حَاجَهٍ وَ مَنْ تَزَوَّجَ فِيهِ يَرَى خَيْراً وَ الْمَوْلُودُ يَصْلُحُ حَالُهُ وَ يَكُونُ عَيْشُهُ طَيِّباً وَ لَا يَرَى فَقْراً وَ لَا يَمُوتُ إِلَّا عَنْ تَوْبَه .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و مبارک و سعید است که برای ازدواج نیکوست و برای هر چه خواستار آن باشی نیکوست و برای طلب هر حاجتی صلاحیت دارد و کسی که در آن روز ازدواج کند خیر بیند و مولود در آن حال خوبی دارد و زندگیش نیک گردیده و فقر را در آن نبیند و جز با توبه نمی میرد.

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۱

۲- العدد القویّه ص ۱۶۱ ، بحارالأنوار ج ۵۶ ص ۷۲

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): هَذَا یَوْمٌ سَعِیدٌ صَالِحٌ لِکُلِّ شَیْ ءٍ وَ مَنْ تَزَوَّجَ فِیهِ یَرَی خَیْراً وَ الْمَوْلُودُ فِیهِ تَصْلُحُ حَالُه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز سعیدی است که برای هر چیزی مناسب است و کسی که در آن روز ازدواج کند خیر بیند و فرزند تولد یافته در آن حال نیکویی دارد.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمٌ مُخْتَارٌ لِلسَّفَرِ وَ التَّزْوِیجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ حَسَنَ التَّرْبِیَهِ مَحْمُودَ الْعَیْشِ .(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی برای سفر و ازدواج است کسی که در آن ولادت یابد تربیت خوب و زندگی پسندیده دارد.

روز نوزدهم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا یَوْمٌ سَعِیدٌ وُلِدَ فِیهِ إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِیمَ وَ هُوَ صَالِحٌ لِلسَّفَرِ وَ الْمَعَاشِ وَ الْحَوَائِجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ صَالِحَ الْحَالِ مُتَوَقَّعاً لِکُلِّ خَیْر .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز سعیدی است که در آن حضرت اسحاق فرزند حضرت ابراهیم(علیه السلام) متولد گشت و روز خوبی برای سفر و کسب روزی و حاجت هاست و کسی که در آن ولادت یابد حال نیکو داشته و انتظار هر خیری از او میرود.

۱- الدروع الواقیه ص ۱۲۶

۲- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۳

۳- الدروع الواقیه ص ۱۲۸

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمٌ خَفِیفٌ یَصْلُحُ لِکَلِّ شَیْ ءٍ وَ کُلَّ مَا یُرِیدُ یَصِلُ إِلَیْهِ صَالِحٌ لِلتَّزْوِیجِ سَعِیدٌ مُبَارَکٌ وُلِدَ فِیهِ إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِیمَ (علیه السلام) وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ صَالِحَ الْحَالِ مُتَوَقَّعاً لِکُلِّ خَیْر .(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : روز سبک و نیکی برای هر چیز است و هر آنچه در آن خواسته شود یافته شود و نیکو برای ازدواج بوده، سعید و مبارک است که در آن حضرت اسحاق فرزند حضرت ابراهیم(علیه السلام) متولد گشته وکسی که در آن متولد شود حال نیکو داشته و توقع هر خیری از او می رود.فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : أَنَّهُ یَوْمٌ شَدِیدٌ کَثِیرٌ شَرُّهُ لَا تَعْمَلْ فِیهِ عَمَلًا مِنْ أَعْمَالِ الدُّنْیَا وَ مَنْ رُزِقَ فِیهِ وَلَداً یَکُونُ سَیِّئَ الْخُلُق .(۲)

در روایت دیگر: روز سخت و بسیار شرّی است، هیچ کاری از کارهای دنیا را انجام نده و فرزند ولادت یافته در آن دارای اخلاق بد باشد.

قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ مَرْزُوقاً مُبَارَکا .(۳)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که در آن روز تولد یابد دارای رزق و مبارک باشد.

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام) : مُخْتَارٌ صَالِحٌ لِکُلِ عَمَلٍ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ مُبَارَکا .(۴)

۱- العدد القویّه ص ۲۰۴

۲- العدد القویّه ص ۲۰۴

۳- العدد القویّه ص ۲۰۴

۴- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی برای هر کاری است و کسی که در آن روز ولادت یابد مبارک باشد.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمٌ مُخْتَارٌ مُبَارَکٌ صَالِحٌ لِکُلِّ عَمَلٍ تُرِیدُ وَ فِیهِ وُلِدَ إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِیمَ (علیه السلام) فَاطْلُبْ فِیهِ الْحَوَائِجَ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ کَاتِباً مُبَارَکاً مَرْزُوقا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و مبارک و صالح برای هر کاری است که می خواهی و در آن حضرت اسحاق فرزند حضرت ابراهیم(علیهالسلام) به دنیا آمده است و فرزند در آن روز نویسنده و مبارک و دارای رزق باشد.

روز بیستم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا یَوْمٌ مُتَوَسِّطُ الْحَالِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ فِی صُعُوبَةٍ مِنَ الْعَیْشِ إِلَّا أَنْ یَشَاءَ اللَّهُ غَیْرَ ذَلِک .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روزی با حالت میانه است و کسی که در آن تولد یابد زندگی سختی دارد جز اینکه خداوند غیر آن را بخواهد.

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمٌ جَیِّدٌ مُبَارَکٌ یَصْلُحُ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ السَّفَرِ وَ التَّزْوِیج .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و مبارک است که صلاحیت برای طلب نیازها و سفر و ازدواج دارد.

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۴

۲- الدروع الواقیه ص ۱۲۹

۳- العدد القویّه ص ۲۱۱

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : أَنَّهُ یَوْمٌ مُتَوَسِّطُ الْحَال .(۱)

در روایت دیگر: روز میانه است .

فِی رِوَایَهٍ : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ فِی صُعُوبَهٍ مِنَ الْعَیْشِ وَ یَکُونُ ضَعِیفاً.(۲)

در روایتی: کسی که در این روز تولد یابد زندگی سخت دارد و ضعیف باشد.فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ حَلِیماً فَاضِلًا.(۳)

در روایت دیگری : کسی که در آن متولد گردد دارای صبر و فضیلت باشد.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمٌ جَیِّدٌ مَحْمُودٌ صَالِحٌ مَسْعُودٌ مُبَارَکٌ لِمَا یُؤْتَی وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ طَوِیلَ الْعُمُرِ مَلِکاً یَمْلِکُ بَلَداً أَوْ نَاحِیَهً مِنْه .(۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و ستوده و نیک برای آن چیزی است که انجام شود و کسی در آن متولد شود دارای عمر طولانی بوده که فرمانروایی یک سرزمین یا ناحیه ای را در دست می گیرد.

روز بیست ویکم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا یَوْمٌ نَحْسٌ لَا تُطْلَبُ فِیهِ حَاجَهٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ فَقِیراً مُحْتَاجاً . وَ اللَّهُ أَعْلَمُ.(۵)

۱- العدد القویّه ص ۲۱۱

۲- العدد القویّه ص ۲۱۱

۳- العدد القویّه ص ۲۱۱

۴- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۶

۵- الدروع الواقیه ص ۱۳۳

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: این روز نحسی است در آن حاجتی را طلب نکن و کسی که در آن متولد گردد فقیر و محتاج باشد و خداوند به امور داناتر است.

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ فَاتَّقُوا فِیهِ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَ لَا تَطْلُبُوا فِیهِ حَاجَةً فَإِنَّهُ رَدِیءٌ مَنْحُوسٌ مَذْمُومٌ هُوَ أَوَّلُ یَوْمٍ أُرِیقَ فِیهِ الدَّمُ وَ حَاضَتْ فِیهِ حَوَّاءُ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ مُحْتَاجاً فَقِیراً.(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پیوسته نحسی است پس در آن به قدر توان در انجام کارها پرهیز کنید و حاجتی را طلب نکنید که پست و نحس و مذموم است و آن اولین روزی است که خون در آن ریخته شد و حوّاء حیض شد و کسی که در آن تولد یابد محتاج و فقیر باشد .

فِی رِوَایَةٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ صَالِحا .(۲)

در روایت دیگر: کسی که در آن تولد یابد صالح باشد.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : یَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِر .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پیوسته نحسی است.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمُ نَحْسٍ مَذْمُومٌ أَکَلَ فِیهِ آدَمُ مِنَ الشَّجَرَهِ وَ عَصَی رَبَّهُ فَاحْذَرْهُ وَ لَا تَطْلُبْ فِیهِ حَاجَةً وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ ضَیِّقَ الْعَیْشِ نَکِدَ الْحَیَاه .(۴)

۱- العدد القویّه ص ۲۲۸

۲- العدد القویّه ص ۲۲۸

۳- مکارم الأخلاق ص ۴۷۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۱ ص ۴۰۰

۴- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۷

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحس و مذمومی است در آن آدم از درخت خورد و پروردگارش را عصیان کرد پس از آن بر حذر باش و حاجتی را در آن طلب نکن و کسی که در آن ولادت یابد زندگی تنگ و سختی را داراست.

روز بیست ودوم

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ يَوْمٌ مُخْتَارٌ حَسَنٌ مَا فِيهِ مَكْرُوهٌ يَصْلُحُ لِكُلِّ حَاجَه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و نیکویی است، در آن امر ناپسندی نیست و برای هر کاری مناسب است.

فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى : خَفِيفٌ صَالِحٌ لِكُلِّ شَيْ ءٍ يُلْتَمَسُ فِيهِ وَ التَّزْوِيجُ فِيهِ جَيِّدٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ عَيْشُهُ طَيِّباً وَ يَكُونُ مُبَارَكا .(۲)

در روایت دیگر: روز سبک و خوبی برای هر چیزی است که خواسته شود و ازدواج در آن خوب و کسی که در آن متولد گردد زندگی او نیک و فردی مبارک باشد.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : يَوْمٌ سَعِيدٌ مُبَارَكٌ مُخْتَارٌ لِمَا تُرِيدُ مِنَ الْأَعْمَالِ فَاعْمَلْ مَا شِئْتَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مُبَارَكاً مَيْمُوناً سَعِيداً .(۳)

۱- العدد القویّه ص ۲۶۱

۲- العدد القویّه ص ۲۶۱

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۷۸

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز سعید و مبارک برای انجام کارهاست، پس به آنچه خواهی عمل کن و کسی که در آن متولد شود مبارک و میمون و سعادتمند است.

روز بیست و سوم

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ (علیه السلام) : إِنَّهُ يَوْمٌ سَعِيدٌ مُخْتَارٌ وُلِدَ فِيهِ يُوسُفُ النَّبِي الصَّدِيقِ يَصْلُحُ لِكُلِّ حَاجَهٍ وَ لِكُلِّ مَا يُرِيدُونَهُ وَ خَاصَّهً لِلتَّزْوِيجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ صَالِحاً طَيِّبَ النَّفْسِ حَسَناً مَحْبُوباً حَسَنَ التَّرْبِيَهِ فِي كُلِّ حَالٍ رِخِيَّ الْبَالِ وَ فِي نُسْخَهٍ أُخْرَى إِنَّهُ يَوْمُ نَحْسٍ مَشُومٍ مَنْ وُلِدَ فِيهِ لَا يَمُوتُ إِلَّا مَقْتُولًا وُلِدَ فِيهِ فِرْعَوْنُ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز سعید و خوبی است که در آن حضرت یوسف ولادت یافته و برای هر کاری نیک است به خصوص ازدواج و فرزندی که در آن متولد شود صالح و پاک نفس و خوب و محبوب و دارای تربیت نیک و سبک بال است و در نسخه دیگر روز نحس وشومی است و فرزندی که در آن تولد یابد نمی میرد جز اینکه کشته شود و در آن روز فرعون متولد شده است .

قَالَ مَوْلَانَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) : وُلِدَ فِيهِ ابْنُ يَامِينَ أَخُو يُوسُفَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ مَرْزُوقاً مُبَارَكاً.(۲)

امیر المؤمنین(علیه السلام) فرمودند: ابن یامین برادر حضرت یوسف در این روز متولد شده و کسی که در آن ولادت یابد دارای رزق خوب بوده و مبارک است .

۱- العدد القویّه ص ۲۷۰

۲- العدد القویّه ص ۲۷۰

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا يَوْمٌ صَالِحٌ وُلِدَ فِيهِ يُوسُفُ وَ هُوَ يَوْمٌ خَفِيفٌ تُطْلَبُ فِيهِ الْحَوَائِجُ وَ التِّجَارَةُ وَ التَّزْوِيجُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ حَسَنَ التَّرْبِيَةِ فِي كُلِّ حَالَه .(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نیکی است که حضرت یوسف در آن متولد شده است و آن روز سبکی است که حاجت ها و تجارت و ازدواج در آن طلب می شود و کسی که در آن ولادت یابد در هر حالی دارای تربیت نیکوست .

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : يَوْمٌ سَعِيدٌ مُبَارَكٌ لِكُلِّ مَا تُرِيدُ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ سَعِيداً وَ عَاشَ عَيْشاً طَيِّباً .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز سعید و مبارک برای هر کاری است و فرزند تولد یافته در آن سعادتمند و دارای زندگی نیک باشد .

روز بیست و چهارم

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ يَوْمُ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ مَذْمُومٌ مَشُومٌ مَلْعُونٌ وُلِدَ فِيهِ فِرْعَوْنُ لَعَنَهُ اللَّهُ وَ هُوَ يَوْمٌ عَسِيرٌ نَكِدٌ فَاتَّقُوا فِيهِ مَا اسْتَطَعْتُمْ لَا يَنْبَغِي أَنْ يُبْتَدَأَ فِيهِ بِحَاجَةٍ يُكْرَهُ فِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ وَ الْأَعْمَالِ نَحْسٌ لِكُلِّ أَمْرٍ يُطْلَبُ فِيهِ .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پیوسته نحس و مذموم و شوم و ملعونی است که فرعون ملعون در آن زاییده شده و روز سخت و دشواری است پس به قدر توان راجع به آن پرهیز داشته و شروع به کاری نشود چرا که انجام هر کاری در آن نحس و ناپسند است .

۱- الدروع الواقیه ص ۱۴۱

۲- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۸۰

۳- العدد القویّه ص ۳۰۱

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ سَقِیماً حَتَّی یَمُوتَ نَکِداً فِی عَیْشِهِ وَ لَا یُوَفَّقُ لِخَیْرٍ وَ إِنْ حَرَصَ عَلَیْهِ جُهْدَهُ وَ یُقْتَلُ فِی آخِرِ عُمُرِهِ أَوْ یَغْرَقُ.(۱)

در روایت دیگر: کسی که در آن تولد یابد بیمار شود تا اینکه بمیرد در حالی که زندگی سخت داشته و موفق به خیری نشده اگر چه در مسیر آن تلاش کند و در آخر عمر کشته یا غرق شود.

قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) : مَنْ وُلِدَ فِی هَذَا الْیَوْمِ عَلَا أَمْرُهُ إِلَّا أَنَّهُ یَکُونُ حَزِیناً حَقِیرا .(۲)

امیرالؤمنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که در این روز تولد یابد بلند مرتبه شده جز اینکه غمناک و حقیر باشد.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقُ (علیه السلام) : هَذَا یَوْمٌ نَحْسٌ رَدِیءٌ لِکُلِّ أَمْرٍ یُطْلَبُ فِیهِ وُلِدَ فِرْعَوْنُ لَعَنَهُ اللَّهُ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ نَکِدَ عَیْشُهُ وَ لَا یُوَفَّقُ لِخَیْرٍ وَ إِنْ حَرَصَ عَلَیْهِ یُقْتَلُ فِی آخِرِ عُمُرِهِ أَوْ یَغْرَق .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز پست و نحس برای هر کاری است که در آن فرعون ملعون متولد شده است و کسی که در آن متولد شده زندگی تنگ داشته و توفیق به خیر پیدا نکند اگر چه تلاش نماید و در آخر عمر کشته یا غرق شود.

۱- العدد القویّه ص ۳۰۱

۲- العدد القویّه ص ۳۰۱

۳- الدروع الواقیه ص ۱۴۴

روز بیست و پنجم

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمٌ مَذْمُومٌ نَحْسٌ وَ هُوَ الْیَوْمُ الَّذِی أَصَابَ مِصْرَ فِیهِ تِسْعَهُ ضُرُوبٍ مِنَ الْآفَاتِ فَلَا تَطْلُبْ فِیهِ حَاجَهً .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مذموم و نحسی است و آن روزی است که نُه آفت و بلاء بر اهل مصر نازل گشت پس در آن کاری را دنبال نکن.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مَلِکاً مَرْزُوقاً نَجِیباً مِنَ النَّاسِ تُصِیبُهُ عِلَّهٌ شَدِیدَهٌ وَ یَسْلَمُ مِنْهَا.(۲)

در روایت دیگر: کسی که در آن متولد گردد دارای رزق خوب بوده و از مردم نجیب باشد که درد شدیدی گرفته و سالم می گردد.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ فَقِیهاً عَالِماً.(۳)

در روایت دیگر: کسی که در آن متولد گردد فقیه و عالم باشد.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ کَذَّاباً نَمَّاماً لَا خَیْرَ فِیهِ.(۴)

در روایت دیگر: کسی که در آن متولد گردد دروغگو و سخن چین است که خیری در او نباشد.

۱- العدد القویّه ص ۳۰۹

۲- العدد القویّه ص ۳۰۹

۳- العدد القویّه ص ۳۰۹

۴- العدد القویّه ص ۳۰۹

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) : اسْتَعِيذُوا فِيهِ بِاللَّهِ تَعَالَى.(۱)

امیر المؤمنین(علیه السلام) فرمودند: در آن روز به خدا پناه برید.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا يَوْمٌ نَحْسٌ رَدِی ءٌ فَلَا تَطْلُبْ فِيهِ حَاجَةً وَ احْفَظْ فِيهِ نَفْسَكَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مُبَارَكاً مَرْزُوقاً نَجِيباً مِنَ النَّاسِ تُصِيبُهُ عِلَّةٌ شَدِيدَةٌ وَ يَسْلَمُ مِنْهَا .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحس و پستی است پس در آن حاجتی را طلب نکن و محافظ خودت باش و کسی که در آن ولادت یابد مبارک و دارای رزق خوب بوده و از مردم نجیب باشد که درد شدیدی به او رسیده و از آن سالم گردد.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : يَوْمُ نَحْسٍ مَكْرُوهٌ ثَقِيلٌ نَكِدٌ فَلَا تَطْلُبْ فِيهِ حَاجَةً وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ ثَقِيلَ التَّرْبِيَهِ نَكِدَ الْحَيَاه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نحس و ناپسند و سنگین و سختی است پس حاجتی را در آن طلب نکن و کسی که در آن تولد یابد دارای تربیت سخت و زندگی تنگ باشد.

۱- العدد القویّه ص ۳۰۹

۲- الدروع الواقیه ص ۱۴۸

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۸۳

روز بیست و ششم

قَالَ مَوْلَانَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمٌ صَالِحٌ مُبَارَکٌ لِلسَّیْفِ ضَرَبَ مُوسَی فِیهِ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ یَصْلُحُ لِکُلِّ حَاجَهٍ مَا خَلَا التَّزْوِیجَ وَ السَّفَرَ فَاجْتَنِبُوا فِیهِ ذَلِکَ فَإِنَّهُ مَنْ تَزَوَّجَ فِیهِ لَمْ یَتِمَّ تَزْوِیجُهُ وَ یُفَارِقُ أَهْلَه . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز صالح و مبارکی برای جنگ است که در آن دریا برای حضرت موسی شکافته شد و برای هر کاری غیر از ازدواج و سفر صلاحیت دارد پس از این دو اجتناب کنید، کسی که در آن ازدواج کند ازدواج او سرانجام کاملی نداشته و از همسرش جدا می‌شود.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : یَوْمٌ صَالِحٌ لِلسَّفَرِ وَ لِکُلِّ أَمْرٍ یُرَادُ إِلَّا التَّزْوِیجَ فَإِنَّهُ مَنْ تَزَوَّجَ فِیهِ فُرِّقَ بَیْنَهُمَا کَمَا انْفَرَقَ الْبَحْرُ لِمُوسَی وَ کَانَ عَیْشُهُمَا نَکِداً وَ لَا تَدْخُلْ إِذَا وَرَدْتَ مِنْ سَفَرِکَ إِلَی أَهْلِکَ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ قَلِیلَ الْحَظِّ وَ یَغْرَقُ کَمَا غَرِقَ فِرْعَوْنُ فِی الْیَمِّ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مناسب برای هر کاری است جز ازدواج، کسی که در آن ازدواج کند بینشان جدایی باشد همان طور که دریا برای حضرت موسی شکافته شد و زندگیشان سخت باشد و هنگامی که از سفر آمدی با همسرت هم بستر نشو و فرزندی که در آن متولد گردد بهره کم داشته و غرق می‌شود همان طور که فرعون در دریا غرق شد.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ طَالَ عُمُرُهُ.(۳)

۱- العدد القویّه ص ۳۲۱

۲- العدد القویّه ص ۳۲۱

۳- العدد القویّه ص ۳۲۱

در روایت دیگر: کسی که در آن متولد گردد عمرش طولانی باشد.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ مَجْنُوناً بَخِیلا .(۱)

در روایت دیگر: کسی که در آن ولادت یابد دیوانه و بخیل باشد.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا یَوْمٌ ضَرَبَ فِیهِ مُوسَی بِعَصَاهُ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ وَ هُوَ یَوْمٌ یَصْلُحُ لِلسَّفَرِ وَ لِکُلِّ أَمْرٍ یُرَادُ إِلَّا التَّزْوِیجَ فَإِنَّهُ مَنْ تَزَوَّجَ فِیهِ فُرِّقَ بَیْنَهُمَا کَمَا انْفَرَقَ الْبَحْرُ لِمُوسَی وَ لَا تَدْخُلْ إِذَا وَرَدْتَ مِنْ سَفَرِکَ فِیهِ عَلَی أَهْلِکَ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ طَالَ عُمُرُ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روزی است که حضرت موسی عصایش را به دریا زد و شکافته شد و روزی خوب برای هر کاری غیر از ازدواج است کسی که در آن ازدواج کند جدا شود همان طور که دریا برای حضرت موسی شکافته شد. هنگام برگشت از سفر با همسرت هم بستر نشو و کسی که در آن متولد گردد عمر طولانی دارد.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمٌ صَالِحٌ مُتَوَسِّطٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مُتَوَسِّطَ الْحَالِ وَ یُکْرَهُ فِیهِ التَّزْوِیجُ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و میانه است و فرزندی که در آن ولادت یابد حال او میانه و ازدواج در آن ناپسند است.

۱- العدد القویّه ص ۳۲۱

۲- الدروع الواقیه ص ۱۵۱

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۸۴

روز بیست وهفتم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا یَوْمٌ صَالِحٌ لِکُلِّ أَمْرٍ وَ حَاجَهٍ وَ الْمَوْلُودُ فِیهِ یَکُونُ حَسَناً جَمِیلًا طَوِیلَ الْعُمُرِ کَثِیرَ الْخَیْرِ هُوَ قَرِیبٌ إِلَی النَّاسِ مُحَبَّبٌ إِلَیْهِمْ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز نیک برای هر کار و حاجتی است و فرزند تولد یافته در آن نیکو و زیبا و دارای عمر طولانی و خیر زیاد است، نزدیک به مردم و محبوب آنها.

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمٌ مُبَارَکٌ مُخْتَارٌ جَیِّدٌ یَصْلُحُ لِطَلَبِ الْحَوَائِجِ وَ التَّزْوِیجِ وَ هُوَ یَوْمٌ سَعِیدٌ جَیِّدٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ جَمِیلًا حَسَناً طَوِیلَ الْعُمُرِ کَثِیرَ الرِّزْقِ قَرِیباً إِلَی النَّاسِ مُحَبَّباً إِلَیْهِمْ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مبارک و خوبی برای کارها و ازدواج است و روز سعید و نیکویی است، کسی که در آن ولادت یابد زیبا و نیکو و دارای عمر طولانی و دارای رزق زیاد و نزدیک به مردم و محبوب آنها باشد.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : یَکُونُ غَشُوماً مَرْزُوقاً.(۳)

در روایت دیگر: فرزند متولد شده در آن ظالم و دارای رزق زیاد باشد.

۱- الدروع الواقیه ص ۱۵۶

۲- العدد القویّه ص ۳۳۲

۳- العدد القویّه ص ۳۳۲

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) : وُلِدَ فِيهِ يَعْقُوبُ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ مَرْزُوقاً مَحْبُوباً عِنْدَ أَهْلِهِ لَكِنَّهُ تَكْثُرُ أَحْزَانُهُ وَ يَفْسُدُ بَصَرُهُ.(۱)

امیر المؤمنین(علیه السلام) فرمودند: حضرت یعقوب در آن روز متولد گشته و فرزند تولد یافته در آن دارای رزق زیاد و محبوب پیش خانواده خویش است اما غصه و اندوه او زیاد باشد و نابینا گردد.

روز بیست و هشتم

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : هَذَا يَوْمٌ صَالِحٌ مُبَارَكٌ لِكُلِّ أَمْرٍ وَ حَاجَةٍ وُلِدَ فِيهِ يَعْقُوبُ النَّبِيُّ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ مَحْزُوناً طُولَ عُمُرِهِ وَ تُصِيبُهُ الْغُمُومُ وَ يُبْتَلَى فِي بَدَنِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ غَيْرَ ذَلِكَ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و مبارکی برای هر کار و حاجتی است و حضرت یعقوب در آن متولد گشته و کسی که در آن متولد گردد در تمام عمر ناراحت باشد و غم و غصه به او رسد و بدن او دچار بلاء شود جز اینکه خداوند غیر آن را خواهد.

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ يَوْمٌ سَعِيدٌ مُبَارَكٌ وُلِدَ فِيهِ يَعْقُوبُ يَصْلُحُ لِلسَّفَرِ وَ جَمِيعِ الْحَوَائِجِ وَ التَّزْوِيجِ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز سعید و مبارکی است حضرت یعقوب در آن متولد گردیده و برای سفر و همه حاجت ها و ازدواج مناسب است.

۱- العدد القویّه ص ۳۳۲

۲- الدروع الواقیه ص ۱۵۹

۳- العدد القویّه ص ۳۴۵

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ حَسَناً جَمِیلًا مَرْزُوقاً مَحْبُوباً مُحَبَّباً إِلَی النَّاسِ وَ إِلَی أَهْلِهِ مَشْغُوفاً مَحْزُوناً طُولَ عُمُرِهِ وَ یُصِیبُهُ الْغُمُومُ وَ یُبْتَلَی فِی بَدَنِهِ وَ فِی آخِرِ عُمُرِهِ وَ یَعْمُرُ طَوِیلًا وَ یُبْتَلَی فِی بَصَرِهِ.(۱)

در روایت دیگر: کسی که در آن روز تولد یابد نیکو و زیبا و دارای رزق زیاد و محبوب نزد مردم و خانواده اش است و در تمام عمرش اندوهناک بوده و غصه ها به او می رسد و در آخر عمر در بدن دچار بلاء شود و عمر طولانی داشته و نابینا گردد.

قَالَ مَوْلَانَا أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ صَبِیحَ الْوَجْهِ مَسْعُودَ الْجِدِّ مُبَارَکاً مَیْمُوناً وَ مَنْ طَلَبَ فِیهِ شَیْئاً تَمَّ لَهُ وَ کَانَتْ عَاقِبَتُهُ مَحْمُودَه .(۲)

امیر المؤمنین(علیه السلام) فرمودند:کسی که در آن روز متولد گردد دارای چهره نورانی و بخت نیک و مبارک و میمون باشد و کسی که چیزی در آن طلب کند به آن رسد و عاقبتش ستوده باشد

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : یُحْمَدُ فِیهِ قَضَاءُ الْحَوَائِجِ وَ مُبَارَکٌ فِیهَا وَ قَضَاءُ الْأُمُورِ وَ الْمُهِمَّاتِ وَ هُوَ یَوْمٌ مُبَارَکٌ سَعِیدٌ .(۳)

در روایت دیگر: انجام کارها و حاجت ها و امور مهم در آن ستوده و مبارک است و آن روز مبارک و سعید باشد.

۱- العدد القویّه ص ۳۴۵

۲- العدد القویّه ص ۳۴۵

۳- العدد القویّه ص ۳۴۵

الزَّوَائِدُ : يَوْمٌ مُبَارَكٌ سَعِيدٌ لِكَلِّ عَمَلٍ وَ حَاجَهٍ وَ سَفَرٍ وَ بِنَاءٍ وَ غَرْسٍ وَ اعْمَلْ فِيهِ مَا شِئْتَ وَ الْقَ مَنْ شِئْتَ فَإِنَّهُ يَوْمٌ مُبَارَكٌ سَعِيدٌ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ مُبَارَكاً مُقْبِلا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مبارک و سعیدی برای هر کار و حاجت و سفر و ساخت و ساز و درخت کاری است و هر آنچه خواهی انجام ده که آن مبارک و سعید است و کسی که در آن روز متولد شود مبارک و دارای اقبال خوب است.

روز بیست و نهم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) : هَذَا يَوْمٌ صَالِحٌ خَفِيفٌ للحَوَائِجِ وَ الْأَعْمَالِ وَ مَنْ يُولَدُ فِيهِ يَكُونُ حَلِيما .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و سبکی برای کارها و اعمال است و کسی که در آن تولد یابد صبور و حلیم باشد.

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ يَوْمٌ مُخْتَارٌ يَصْلُحُ لِكُلِّ حَاجَهٍ وَ هُوَ يَوْمٌ سَعِيدٌ لِلْحَوَائِجِ وَ الْأَعْمَالِ فِيهِ بَارَكَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى الْأَرْضِ الْمُقَدَّسَه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی برای کلیه حاجت هاست و روز سعیدی برای حاجت ها و کارهاست و در آن خداوند بر زمین فلسطین برکت داده است.

۱- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۸۷

۲- الدروع الواقیه ص ۱۶۳

۳- العدد القویّه ص ۳۶۰

فِی رِوَایَهٍ : مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ صَالِحاً حَلِیماً.(۱)

در روایت است: کسی که در آن متولد شود صالح و صبور و حلیم باشد.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : أَنَّهُ مُتَوَسِّطٌ لَا مَحْمُودٌ وَ لَا مَذْمُومٌ تُجْتَنَبُ فِیهِ الْحَرَکَهُ.(۲)

در روایت دیگر: روز میانه ای است، نه مذموم است و نه ممدوح و حرکت در آن اجتناب شود.

الزَّوَائِدُ عَنْهُ (علیه السلام) : یَوْمٌ مُبَارَکٌ سَعِیدٌ قَرِیبُ الْأَمْرِ یَصْلُحُ لِلْحَوَائِجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ کَانَ مُبَارَکا .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مبارک و سعیدی است که برای حاجت ها صلاحیت دارد و کسی که در آن متولد شود مبارک باشد.

روز سیم

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقُ (علیه السلام) : هُوَ یَوْمٌ جَیِّدٌ لِلْبَیْعِ وَ الشِّرَاءِ وَ التَّزْوِیجِ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ حَلِیماً مُبَارَکاً وَ تَعِزُّ تَرْبِیَتُهُ وَ یَسُوءُ خُلُقُهُ وَ یُرْزَقُ رِزْقاً یَکُونُ لِغَیْرِهِ وَ یُمْنَعُ مِنَ التَّمَتُّعِ بِشَیْ ءٍ مِنْه . (۴)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوبی برای فروش و خرید و ازدواج است و کسی که در آن روز تولد یابد صبور و مبارک بوده و تربیت او سخت وبد اخلاق

۱- العدد القویّه ص ۳۶۰

۲- العدد القویّه ص ۳۶۰

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۸۹

۴- الدروع الواقیه ص ۱۶۵

باشد و رزقی که برای دیگری است نصیب او شود ولی از آن بهره مند نخواهد شد.

قَالَ مَوْلَانَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ (علیه السلام) : إِنَّهُ یَوْمٌ مُخْتَارٌ جَیِّدٌ یَصْلُحُ لِکُلِّ شَیْ ءٍ وَ التَّزْوِیج . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب ونیکی برای هر چیزی و ازدواج است.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : قَلِّلْ فِیهِ الْحَرَکَهَ وَ مَنْ وُلِدَ فِیهِ یَکُونُ حَلِیماً مُبَارَکاً وَ یَعْسُرُ تَرْبِیَتُهُ وَ یَسِی ءُ خُلُقُهُ وَ یُرْزَقُ رِزْقاً یَکُونُ لِغَیْرِهِ وَ یُمْنَعُ مِنَ التَّمَتُّعِ بِشَیْ ءٍ مِنْهُ .(۲)

در روایت دیگر: در این روز حرکت را کم کن و کسی که در آن ولادت یابد صبور و حلیم و مبارک بوده و تربیتش سخت واخلاقش بد باشد و رزقی نصیب او شود که مربوط به دیگری است و از آن بهره مند نگردد.

فِی رِوَایَهٍ أُخْرَی : مَنْ وُلِدَ فِیهِ کُفِیَ کُلَّ أَمْرٍ یُؤْذِیهِ وَ یَکُونُ الْمَوْلُودُ فِیهِ مُبَارَکاً صَالِحاً یَرْتَفِعُ أَمْرُهُ وَ یَعْلُو شَأْنُهُ وُلِدَ فِیهِ إِسْمَاعِیلُ بْنُ إِبْرَاهِیمَ (علیه السلام) وَ فِیهِ خَلَقَ اللَّهُ الْعَقْلَ وَ أَسْکَنَهُ رُءُوسَ مَنْ أَحَبَّ مِنْ عِبَادِهِ .(۳)

در روایت دیگر: کسی که در آن متولد شود هیچ امری او را آزار نداده و مبارک و صالح و شأن او بلند مرتبه باشد، در آن حضرت اسماعیل(علیهالسلام) فرزند حضرت ابراهیم(علیه السلام) متولد گشته و در آن خداوند متعال عقل را خلق کرده و در سرهای محبوب ترین بندگانش قرار داده است.

۱- العدد القویّه ص ۳۷۰

۲- العدد القویّه ص ۳۷۰

۳- العدد القویّه ص ۳۷۰

قَالَ مَوْلَانَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) : مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ حَلِيماً مُبَارَكاً صَادِقاً أَمِيناً يَعْلُو شَأْنُه .(۱)

امیر المؤمنین(علیه السلام) فرمودند: کسی که در آن روز ولادت یابد حلیم و صبور و مبارک و راستگو و امین بوده و شأنش بلند مرتبه باشد.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقُ (علیه السلام) : مُخْتَارٌ جَيِّدٌ لِكُلِّ شَيْ ءٍ وَ لِكُلِّ حَاجَهٍ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ يَكُونُ حَلِيماً مُبَارَكاً وَ يَرْتَفِعُ أَمْرُهُ وَ يَكُونُ صَادِقَ اللِّسَانِ صَاحِبَ وَفَاءٍ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز خوب و نیکویی برای هر چیز و هر حاجتی است و فرزندی که در آن تولد یابد صبور و مبارک و دارای شأن بلند و راستگو و وفادار باشد.

زَوَائِدُ الْفَوَائِدِ عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) : يَوْمٌ مُبَارَكٌ مَيْمُونٌ مَسْعُودٌ مُفْلِحٌ مُنْجِحٌ مُفَرِّحٌ فَاعْمَلْ فِيهِ مَا شِئْتَ وَ مَنْ وُلِدَ فِيهِ كَانَ مُبَارَكاً مَيْمُوناً مُقْبِلًا حَسَنَ التَّرْبِيَهِ مُوَسَّعاً عَلَيْه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روز مبارک و میمون و مسعود و رستگاری و پیروزی و شادمانی است، هر کاری خواستی در آن انجام بده و فرزند تولد یافته در آن مبارک و میمون و با اقبال و تربیت خوب و دارای رزق واسع باشد.

۱- العدد القویّه ص ۳۷۰

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۷۵

۳- بحار الأنوار ج ۵۶ ص ۹۰

تأثیر خوردن مردار و خون

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : ...أَمَّا الْمَیْتَهُ فَإِنَّهُ لَا یُدْمِنُهَا أَحَدٌ إِلَّا انْقَطَعَ نَسْلُهُ وَ لَا یَمُوتُ آکِلُ الْمَیْتَهِ إِلَّا فَجْأَهً وَ أَمَّا الدَّمُ فَإِنَّهُ یُورِثُ الْقَسْوَهَ فِی الْقَلْبِ وَ قِلَّهَ الرَّأْفَهِ وَ الرَّحْمَهِ حَتَّی لَا یُؤْمَنَ أَنْ یَقْتُلَ وَلَدَهُ وَ وَالِدَیْه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که مداومت به خوردن مردار دارد نسلش قطع شود و خورنده آن ناگهانی بمیرد و خوردن خون موجب قساوت قلب و کم شدن مهربانی و رحم است تا جایی که ممکن است فرزند و پدر و مادر خویش را بکشد.

ولیمه برای فرزند

رَوَی مُوسَی بْنُ بَکْر عَنْ أَبِی الْحَسَنِ الْأَوَّلِ (علیه السلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: لَا وَلِیمَهَ إِلَّا فِی خَمْسٍ فِی عُرْسٍ أَوْ خُرْسٍ أَوْ عِذَارٍ أَوْ وِکَارٍ أَوْ رِکَازٍ فَالْعُرْسُ التَّزْوِیجُ وَ الْخُرْسُ النِّفَاسُ بِالْوَلَدِ وَ الْعِذَارُ الْخِتَانُ وَ الْوِکَارُ الرَّجُلُ یَشْتَرِی الدَّارَ وَ الرِّکَازُ الرَّجُلُ یَقْدَمُ مِنْ مَکَّه .(۲)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ولیمه در پنج مورد است: در ازدواج و نفاس زن به خاطر فرزند و ختنه کردن و خرید خانه و آمدن از مکه.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۲۴۲ ، المحاسن ج ۲ ص ۳۳۴ ، تهذیب الأحکام ج ۹ ص ۱۲۸

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۰۲ ، الخصال ج ۱ ص ۳۱۳ ، معانی الأخبار ص ۲۷۲

عَنِ ابْنِ فَضَّالٍ رَفَعَهُ إِلَى أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: الْوَلِیمَهُ یَوْمٌ وَ یَوْمَانِ مَکْرُمَهٌ وَ ثَلَاثَهُ أَیَّامٍ رِیَاءٌ وَ سُمْعَهٌ.(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: ولیمه دادن در یک روز و دو روز کرامت است و در روز سوم ریاء است.

عَنِ السَّکُونِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْوَلِیمَهُ أَوَّلَ یَوْمٍ حَقٌّ وَ الثَّانِیَ مَعْرُوفٌ وَ مَا زَادَ رِیَاءٌ وَ سُمْعَهٌ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ولیمه دادن در روز اول حق است و روز دوم کاری نیک و پسندیده و بیشتر از آن ریاء است.

غذای نوزاد در شکم مادر و بعد آن

سَأَلَ سَلْمَانُ الْفَارِسِیُّ رَحْمَهُ اللَّهِ عَلَیْهِ أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) عَنْ رِزْقِ الْوَلَدِ فِی بَطْنِ أُمِّهِ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَى حَبَسَ عَلَیْهِ الْحَیْضَهَ فَجَعَلَهَا رِزْقَهُ فِی بَطْنِ أُمِّهِ.(۳)

سلمان از امیرالمومنین(علیه السلام) درباره غذای نوزاد در شکم مادر پرسید، حضرت فرمودند: خداوند تبارک و تعالی خون حیض را در شکم مادر به عنوان غذا حبس کرده است.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) نَبْدَأُ یَا مُفَضَّلُ بِذِکْرِ خَلْقِ الْإِنْسَانِ فَاعْتَبِرْ بِهِ فَأَوَّلُ ذَلِکَ مَا یُدَبَّرُ بِهِ الْجَنِینُ فِی الرَّحِمِ وَ هُوَ مَحْجُوبٌ فِی ظُلُماتٍ ثَلاثٍ ظُلْمَهِ الْبَطْنِ وَ ظُلْمَهِالرَّحِمِ وَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۶۸ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۹۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۶۸ ، الجعفریات ص ۱۶۴ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۲۰۵

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۹۱ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۳۳۳ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۲۹۲

ظُلْمَهِ الْمَشِيمَهِ حَيْثُ لَا حِيلَهَ عِنْدَهُ فِی طَلَبِ غِذَاءٍ وَ لَا دَفْعِ أَذًی وَ لَا اسْتِجْلَابِ مَنْفَعَهٍ وَ لَا دَفْعِ مَضَرَّهٍ فَإِنَّهُ يَجْرِی إِلَيْهِ مِنْ دَمِ الْحَيْضِ مَا يَغْذُوهُ الْمَاءُ وَ النَّبَاتُ فَلَا يَزَالُ ذَلِكَ غِذَاؤُهُ حَتَّی إِذَا كَمَلَ خَلْقُهُ وَ اسْتَحْكَمَ بَدَنُهُ وَ قَوِیَ أَدِيمُهُ عَلَی مُبَاشَرَهِ الْهَوَاءِ وَ بَصُرَهُ عَلَی مُلَاقَاهِ الضِّيَاءِ هَاجَ الطَّلْقُ بِأُمِّهِ فَأَزْعَجَهُ أَشَدَّ إِزْعَاجٍ وَ أَعْنَفَهُ حَتَّی يُولَدَ فَإِذَا وُلِدَ صُرِفَ ذَلِكَ الدَّمَ الَّذِی كَانَ يَغْذُوهُ مِنْ دَمِ أُمِّهِ إِلَی ثَدْيِهَا وَ انْقَلَبَ الطَّعْمُ وَ اللَّوْنُ إِلَی ضَرْبٍ آخَرَ مِنَ الْغِذَاءِ وَ هُوَ أَشَدُّ مُوَافَقَهً لِلْمَوْلُودِ مِنَ الدَّمِ فَيُوَافِيهِ فِی وَقْتِ حَاجَتِهِ إِلَيْهِ فَحِينَ يُولَدُ قَدْ تَلَمَّظَ وَ حَرَّكَ شَفَتَيْهِ طَلَباً لِلرِّضَاعِ فَهُوَ يَجِدُ ثَدْیَ أُمِّهِ كَالْإِدَاوَتَيْنِ الْمُعَلَّقَتَيْنِ لِحَاجَتِهِ فَلَا يَزَالُ يَتَغَذَّی بِاللَّبَنِ مَا دَامَ رَطْبَ الْبَدَنِ رَقِيقَ الْأَمْعَاءِ لَيِّنَ الْأَعْضَاءِ حَتَّی إِذَا يُحَرِّكُ وَ احْتَاجَ إِلَی غِذَاءٍ فِيهِ صَلَابَهٌ لِيَشْتَدَّ وَ يَقْوَی بَدَنُهُ طَلَعَتْ لَهُ الطَّوَاحِنُ مِنَ الْأَسْنَانِ وَ الْأَضْرَاسِ لِيَمْضَغَ بِهَا الطَّعَامَ فَيَلِينَ عَلَيْهِ وَ يَسْهُلَ لَهُ إِسَاغَتُهُ فَلَا يَزَالُ كَذَلِكَ حَتَّی يُدْرِكَ فَإِذَا أَدْرَكَ وَ كَانَ ذَكَراً طَلَعَ الشَّعْرُ فِی وَجْهِهِ فَكَانَ ذَلِكَ عَلَامَهَ الذَّكَرِ وَ عِزَّ الرَّجُلِ الَّذِی يَخْرُجُ بِهِ مِنْ جد [حَدِّ] الصَّبَا وَ شَبَهِ النِّسَاءِ وَ إِنْ كَانَتْ أُنْثَی يَبْقَی وَجْهُهَا نَقِيّاً مِنَ الشَّعْرِ لِتَبْقَی لَهَا الْبَهْجَهُ وَ النَّضَارَهُ الَّتِی تُحَرِّكُ الرَّجُلَ لِمَا فِيهِ دَوَامُ النَّسْلِ وَ بَقَاؤُهُ اعْتَبِرْ يَا مُفَضَّلُ فِيمَا يُدَبَّرُ بِهِ الْإِنْسَانُ فِی هَذِهِ الْأَحْوَالِ الْمُخْتَلِفَهِ هَلْ تَرَی مِثْلَهُ يُمْكِنُ أَنْ يَكُونَ بِالْإِهْمَالِ أَ فَرَأَيْتَ لَوْ لَمْ يَجْرِ إِلَيْهِ ذَلِكَ الدَّمُ وَ هُوَ فِی الرَّحِمِ أَ لَمْ يَكُنْ سَيَذْوِی وَ يَجِفُّ كَمَا يَجِفُّ النَّبَاتُ إِذَا فَقَدَ الْمَاءَ وَ لَوْ لَمْ يُزْعِجْهُ الْمَخَاضُ عِنْدَ اسْتِحْكَامِهِ أَ لَمْ يَكُنْ سَيَبْقَی فِی الرَّحِمِ كَالْمَوْءُودِ فِی الْأَرْضِ وَ لَوْ لَمْ يُوَافِقْهُ اللَّبَنُ مَعَ وِلَادَتِهِ أَ لَمْ يَكُنْ سَيَمُوتُ جُوعاً أَوْ يَغْتَذِی بِغِذَاءٍ لَا يُلَائِمُهُ وَ لَا يَصْلُحُ عَلَيْهِ بَدَنُهُ وَ لَوْ لَمْ تَطْلُعْ لَهُ الْأَسْنَانُ فِی وَقْتِهَا أَ لَمْ يَكُنْ سَيَمْتَنِعُ عَلَيْهِ مَضْغُ الطَّعَامِ وَ إِسَاغَتُهُ أَوْ يُقِيمُهُ عَلَی الرَّضَاعِ فَلَا يَشْتَدُّ بَدَنُهُ وَ لَا يَصْلُحُ

لِعَمَلٍ ثُمَّ كَانَ يَشْغَلُ أَمَّهُ بِنَفْسِهِ عَنْ تَرْبِيَتِهِ غَيْرِهِ مِنَ الْأَوْلَادِ وَ لَوْ لَمْ يَخْرُجِ الشَّعْرُ فِي وَجْهِهِ فِي وَقْتِهِ أَ لَمْ يَكُنْ سَيَبْقَى فِي هَيْئَةِ الصِّبْيَانِ وَ النِّسَاءِ فَلَا تَرَى لَهُ جَلَالَهً وَ لَا وَقَاراً قَالَ الْمُفَضَّلُ فَقُلْتُ لَهُ يَا مَوْلَايَ فَقَدْ رَأَيْتُ مَنْ يَبْقَى عَلَى حَالَتِهِ وَ لَا يَنْبُتُ الشَّعْرُ فِي وَجْهِهِ وَ إِنْ بَلَغَ الْكِبَرَ فَقَالَ(علیه السلام) «ذلِكَ بِما قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ وَ أَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ(۱)» .(۲)

امام صادق(علیه السلام) به مفضل فرمودند: از چگونگی خلقت انسان عبرت بگیر و اولین مرحله آن رسیدگی کردن به جنین در رحم است در حالی که زیر پوشش سه تاریکی است: شکم و رحم و کیسه و هیچ راهی در به دست آوردن غذا و دفع اذیت و جلب منفعت خود و دور کردن ضرر ندارد و از خون حیض چیزی در جنین جاری می شود که از آب در گیاه جاری می گردد و پیوسته آن خون غذای او است تا اینکه خلقتش کامل شده و بدنش محکم گشته و پوست او در ارتباط با هوا و چشمش در ملاقات با نور قوی شود. در این حال درد بر مادرش عارض گشته و به شدت ناآرام و بی قرار شده و سختی بر او وارد شود تا سرانجام متولد گردد. در این هنگام خون مادر که از آن تغذیه می کرد به درون سینه ها آمده و رنگ و مزه اش به گونه ای دیگر از غذا درآمده که نهایت سازگاری را نسبت به خون با فرزند داشته و هنگام نیاز او را بی نیاز می کند. پس هنگام تولد در طلب غذا زبانش را از دهان بیرون آورد و بر لبانش می کشد و او دو سینه مادر را همچون دو ظرف آویزانی می پندارد که نیاز او را برطرف می کند و تا زمانی که بدن او مرطوب و اعضایدرون و بیرون او لطیف و نرم است از شیر تغذیه می کند و زمانی که به غذایی که در آن

۱- سوره آل عمران آیه ۱۸۲

۲- توحید المفضل ص ۴۸ ، بحارالأنوار ج ۳ ص ۶۲

سختی است نیاز پیدا می کند تا صلابت پیدا کرده و بدنش قوی گردد دندان های عقب و جلو برای او پدید آید تا غذا را با آن جویده و نرم کند و با راحتی در گلوی او فرو رود. پس پیوسته این گونه است تا اینکه بالغ گشته و اگر مرد باشد مو در صورت او پدید آید و آن نشانه مرد بودن و عزت مردی است که به واسطه آن از حالت کودکی و شباهت زنانه خارج می شود و اگر دختر باشد بدون مو باقی می ماند تا دارای طراوت و شادابی گشته و مرد را تحریک به تولید نسل کند. ای مفضل آیا مثل چنین حالات مختلف در انسان را می بینی؟ آیا ممکن است از روی عمد نباشد و چنین جریاناتی به خودی خود باشد؟ به من بگو اگر خون برای او در رحم جاری نباشد همچون گیاهی که آب به آن نرسیده پژمرده و خشک نمی شود؟ و اگر هنگام استحکام بدن او درد زایمان و بی قراری سراغ مادر نیاید همچون فرزندان زنده به گور در زمین نمی شود؟ و به من بگو اگر شیر سازگاری کامل را به بچه نداشته باشد از گرسنگی نمی میرد؟ و یا غذایی بخورد که موافق حال او نبوده و بدن او را اصلاح نکند؟ و اگر دندان ها به موقع برای او پدید نیاید اینگونه نیست که نتواند غذا را جویده و داخل گلو کند و بر حالت شیر خوارگی باقی بماند پس بدنش صلابت نیافته و نتواند کاری انجام دهد سپس مادرش نسبت به تربیت فرزندان بی رغبت باشد و به من بگو اگر در زمان خود، مو در صورتش پدید نیاید آیا در شکل کودکان و زنان باقی نمی ماند که دیگر بزرگی و وقاری در او نبینی؟ مفضل گوید: مولاجان من افرادی را می بینم که بی مویی در صورتشان باقی مانده است اگرچه به پیری رسند، حضرت این آیه را تلاوت نمودند: (آن به خاطر چیزی است که خود انجام داده اید و خداوند به بندگان خود ظلم نمی کند) .

تغذیه فرزند در شکم مادر مانند تغذیه بهشتیان

عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيِّ قَالَ: سَأَلَ نَصْرَانِيُّ الشَّامِ الْبَاقِرَ (علیه السلام) عَنْ أَهْلِ الْجَنَّهِ كَيْفَ صَارُوا يَأْكُلُونَ وَ لَا يَتَغَوَّطُونَ أَعْطِنِي مِثْلَهُ فِي الدُّنْيَا فَقَالَ (علیه السلام) هَذَا الْجَنِينُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُ أُمُّهُ وَ لَا يَتَغَوَّط .(۱)

یک مسیحی از امام باقر(علیه السلام) درباره اهل بهشت سوال کرد که چگونه غذا می خورند و مدفوع نمی کنند مثل آن را در دنیا به من بفرمایید، حضرت فرمودند: جنین در شکم مادر از همان تغذیه مادر می خورد اما مدفوع نمی کند.

نماز خواندن برای فرزند متوفی

عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) يُصَلِّي عَنْ وَلَدِهِ فِي كُلِ لَيْلَهٍ رَكْعَتَيْنِ وَ عَنْ وَالِدَيْهِ فِي كُلِّ يوم رَكْعَتَيْنِ قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ وَ كَيْفَ صَارَ لِلْوَلَدِ اللَّيْلُ قَالَ لِأَنَّ الْفِرَاشَ لِلْوَلَدِ قَالَ وَ كَانَ يَقْرَأُ فِيهِمَا إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَهِ الْقَدْرِ وَ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ.(۲)

راوی گوید: امام صادق (علیه السلام) هر شب برای فرزندش دو رکعت نماز می خواند و برای والدین خود هر روز دو رکعت می خواند، گوید: سوال کردم چرا شب برای فرزند است؟ حضرت فرمودند: فرزند از همبستر شدن در شب حاصل می شود و حضرت در آن دو رکعت سوره قدر و کوثر را می خواند.

۱- بحار الأنوار ج ۸ ص ۱۲۲ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۸ ص ۱۲۳ ، تفسیر القمی ج ۱ ص ۹۹

۲- تهذیب الأحکام ج ۱ ص ۴۶۷ ، الدعوات للراوندی ص ۲۷۷ ، وسائل الشیعه ج ۲ ص ۴۴۵

أَرْبَعُ رَكَعاتٍ يَقْرَأُ فِي الْأُولَى الْحَمْدَ مَرَّةً وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ رَبَّنا وَ اجْعَلْنا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِنا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَ أَرِنا مَناسِكَنا وَ تُبْ عَلَيْنا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (۱) وَ فِي الثَّانِيَهِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلاهِ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنا وَ تَقَبَّلْ دُعاءِ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَ لِوالِدَيَّ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسابُ (۲) وَ فِي الثَّالِثَهِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ رَبَّنا هَبْ لَنا مِنْ أَزْواجِنا وَ ذُرِّيَّاتِنا قُرَّهَ أَعْيُنٍ وَ اجْعَلْنا لِلْمُتَّقِينَ إِماماً(۳) وَ فِي الرَّابِعَهِ الْحَمْدَ مَرَّةً وَ عَشْرَ مَرَّاتٍ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَ عَلى والِدَيَّ وَ أَنْ أَعْمَلَ صالِحاً تَرْضاهُ وَ أَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ (۴)

فَإِذَا سَلَّمَ قَالَ عَشْراً رَبَّنا هَبْ لَنا الآيه(۵).(۶)

نماز برای فرزند چهار رکعت است، رکعت اول بعد از حمد ده مرتبه آیه ۱۲۲ بقره و رکعت دوم بعد از حمد ده مرتبه آیه ۴۲ و ۴۳ ابراهیم و رکعت سوم بعد از حمد ده مرتبه آیه ۷۴ سوره فرقان و رکعت چهارم بعد از حمد ده مرتبه آیه ۱۵ سوره احقاف و بعد از سلام دادن ده مرتبه آیه ۷۴ سوره فرقان خوانده شود.

۱- سوره بقره آیه ۱۲۲

۲- سوره ابراهیم آیات ۴۲ و ۴۳

۳- سوره فرقان آیه ۷۴

۴- سوره احقاف آیه ۱۴

۵- سوره فرقان آیه ۷۴

۶- مکارم الأخلاق ص ۳۳۴، بحارالأنوار ج ۸۸ ص ۲۲۰

نماز اول وقت بهتر از فرزند

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَفَضْلُ الْوَقْتِ الْأَوَّلِ عَلَی الْآخِرِ خَیْرٌ لِلْمُؤْمِنِ مِنْ وَلَدِهِ وَ مَالِهِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: فضیلت نماز وقت بر آخر وقت بهتر است از مال و فرزند مومن.

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) : إِنَّ الرَّجُلَ یُصَلِّی فِی وَقْتٍ وَ مَا فَاتَهُ مِنَ الْوَقْتِ الْأَوَّلِ خَیْرٌ لَهُ مِنْ مَالِهِ وَ وُلْدِهِ .(۲)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: نماز اول وقت بهتر است برای شخص از مال و فرزندانش.

نجات فرزند از مریضی

رُوِیَ أَنَّ الْوَلَدَ إِذَا مَرِضَ تَرْقَی أُمُّهُ السَّطْحَ وَ تَکْشِفُ عَنْ قِنَاعِهَا وَ تُبْرِزُ شَعْرَهَا نَحْوَ السَّمَاءِ وَ تَسْجُدُ وَ تَقُولُ اللَّهُمَّ رَبِّ أَنْتَ أَعْطَیْتَنِیهِ وَ أَنْتَ وَهَبْتَهُ لِی اللَّهُمَّ فَاجْعَلْ هِبَتَکَ الْیَوْمَ جَدِیدَةً إِنَّکَ قَادِرٌ مُقْتَدِرٌ فَلَا تَرْفَعُ رَأْسَهَا حَتَّی یَبْرَأَ وَلَدُهَا .(۳)

روایت شده است: هنگام مریضی فرزند، مادر به بالای سطحی رود و روسری از سر بردارد و موهای خود را در معرض آسمان قرار دهد و سجده کرده و در آن بگوید: اللَّهُمَّ رَبِّ أَنْتَ أَعْطَیْتَنِیهِ ... قَادِرٌ مُقْتَدِرٌ، پس سرش بالا نمی آید تا اینکه فرزندش خوب می گردد .

۱- قرب الإسناد ص ۴۳ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۲۱۷ ، تهذیب الأحکام ج ۲ ص ۴۰

۲- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص ۱۲۳ ، بحارالأنوار ج ۸۰ ص ۲۱ ، مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۱۰۰

۳- المصباح للکفعمی ص ۱۵۱ ، بحارالأنوار ج ۹۲ ص ۶۸

عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِی الْبِلَادِ یَرْفَعُهُ إِلَی مُوسَی بْنِ جَعْفَرٍ الْکَاظِمِ (علیه السلام) قَالَ: شَکَا إِلَیْهِ عَامِلُ الْمَدِینَهِ تَوَاتُرَ الْوَجَعِ عَلَی ابْنِهِ قَالَ تُکْتَبُ لَهُ هَذِهِ الْعُوذَهُ فِی رَقٍّ وَ تُصَیَّرُ فِی قَصَبَهِ فِضَّهٍ وَ تُعَلَّقُ عَلَی الصَّبِیِّ یَدْفَعُ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا کُلَّ عِلَّهٍ بِسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِوَجْهِکَ الْعَظِیمِ وَ عِزَّتِکَ الَّتِی لَا تُرَامُ وَ قُدْرَتِکَ الَّتِی لَا یَمْتَنِعُ مِنْهَا شَیْ ءٌ مِنْ شَرِّ مَا أَخَافُ فِی اللَّیْلِ وَ النَّهَارِ وَ مِنْ شَرِّ الْأَوْجَاعِ کُلِّهَا وَ مِنْ شَرِّ الدُّنْیَا وَ الْآخِرَهِ وَ مِنْ کُلِّ سُقْمٍ أَوْ وَجَعٍ أَوْ هَمٍّ أَوْ مَرَضٍ أَوْ بَلَاءٍ أَوْ بَلِیَّهٍ أَوْ مِمَّا عَلِمَ اللَّهُ أَنَّهُ خَلَقَنِی لَهُ وَ لَمْ أَعْلَمْهُ مِنْ نَفْسِی وَ أَعِذْنِی یَا رَبِّ مِنْ شَرِّ ذَلِکَ کُلِّهِ فِی لَیْلِی حَتَّی أُصْبِحَ وَ فِی نَهَارِی حَتَّی أُمْسِیَ وَ بِکَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِی لَا یُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَ لَا فَاجِرٌ وَ مِنْ شَرِّ مَا یَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا یَعْرُجُ فِیهَا وَ مَا یَلِجُ فِی الْأَرْضِ وَ مَا یَخْرُجُ مِنْهَا وَ سَلَامٌ عَلَی الْمُرْسَلِینَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ أَسْأَلُکَ یَا رَبِّ بِمَا سَأَلَکَ بِهِ مُحَمَّدٌ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَیْهِ وَ عَلَی أَهْلِ بَیْتِهِ حَسْبِیَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَیْهِ تَوَکَّلْتُ وَ هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِیمِ اخْتِمْ عَلَیَّ ذَلِکَ مِنْکَ یَا بَرُّ یَا رَحِیمُ بِاسْمِکَ اللَّهُمَّ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ صَلَّی اللَّهُ عَلَی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ ادْفَعْ عَنِّی سُوءَ مَا أَجِدُ بِقُدْرَتِکَ .(۱)

راوی گوید: یکی از مسئولان حکومتی نزد امام کاظم(علیه السلام) آمده و از درد پی در پی در فرزندش شکایت کرد، حضرت فرمودند: این حرز را درپوست نازک نوشته و در تکه ای نقره قرار داده و بر فرزند آویزان گردد، خداوند به واسطه آن تمام دردها و بیماری ها را دفع کند: بِسْمِ اللَّهِ أَعُوذُ بِوَجْهِکَ الْعَظِیمِ...

۱- بحار الأنوار ج ۹۲ ص ۹ ، طب الأئمه (علیهم السلام) ص ۹۲

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ رَاشِدٍ قَالَ حَدَّثَنِی هِشَامُ بْنُ إِبْرَاهِیمَ أَنَّهُ شَکَا إِلَی أَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) سُقْمَهُ وَ أَنَّهُ لَا یُولَدُ لَهُ فَأَمَرَهُ أَنْ یَرْفَعَ صَوْتَهُ بِالْأَذَانِ فِی مَنْزِلِهِ قَالَ فَفَعَلْتُ فَأَذْهَبَ اللَّهُ عَنِّی سُقْمِی وَ کَثُرَ وُلْدِی قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ رَاشِدٍ وَ کُنْتُ دَائِمَ الْعِلَّهِ مَا أَنْفَکُّ مِنْهَا فِی نَفْسِی وَ جَمَاعَهِ خَدَمِی وَ عِیَالِی حَتَّی إِنِّی کُنْتُ أَبْقَی وَحْدِی وَ مَا لِی أَحَدٌ یَخْدُمُنِی فَلَمَّا سَمِعْتُ ذَلِکَ مِنْ هِشَامٍ عَمِلْتُ بِهِ فَأَذْهَبَ اللَّهُ عَنِّی وَ عَنْ عِیَالِیَ الْعِلَلَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ.(۱)

هشام بن ابراهیم به امام رضا(علیه السلام) از مریضی و نداشتن فرزند شکایت کرد، حضرت به او فرمودند: صدای خود را به اذان در خانه بلند کن، گوید: این کار را کردم پس خداوند مریضی ام را برطرف کرد و فرزندانم زیاد شد، محمد بن راشد گوید: من و خانواده ام و خادمینم دائم مریض بودیم تا آنجا که تنها بودم و کسی نبود به من کمک کند، زمانی که این مطلب را از هشام شنیدم عمل کردم پس خداوند مریضی ها را از من و خانواده ام برطرف کرد و خدا را شکر می کنم.

تولد فرزند بر فطرت خداپرستی

عَن ابی هُرَیرَهِ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَا مِن مُولُودٍ إلّا یُولَدُ عَلَی الفِطرَهِ ثُمَّ یَقُولُ «فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتی فَطَرَ النَّاسَ عَلَیْها لا تَبْدیلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذلِکَ الدِّینُ الْقَیِّم (۲)» .(۳)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ نوزادی نیست مگر اینکه بر حال فطرت متولد می گردد، سپس فرمودند: (بر سرشت خدا کهمردم را بر آن سرشته است باش برای آفرینش خدا هیچ گونه تغییری نیست) .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۲۹۲ ، المصباح للکفعمی ۱۵۳

۲- سوره روم آیه ۳۰

۳- صحیح مسلم ج ۴ ص ۲۰۴۸

عَنْ فُضَيْلِ بْنِ عُثْمَانَ الْأَعْوَرِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) يَقُولُ مَا مِنْ مَوْلُودٍ وُلِدَ إِلَّا عَلَى الْفِطْرَهِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ وَ يُنَصِّرَانِهِ وَ يُمَجِّسَانِهِ .(۱)

راوی گوید: امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هیچ فرزندی متولد نمی شود جز اینکه بر فطرت خداپرستی باشد، پس پدر و مادر هستند که او را یهودی و مسیحی و مجوسی می کنند .

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ : مَنْ يُولَدُ يُولَدُ عَلَى هَذِهِ الْفِطْرَهِ فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ وَ يُنَصِّرَانِهِ كَمَا تَنْتِجُونَ الْإِبِلَ فَهَلْ تَجِدُونَ فِيهَا جَدْعَاءَ حَتَّى تَكُونُوا أَنْتُمْ تَجْدَعُونَهَا.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که متولد می شود بر فطرت یکتا پرستی متولد می گردد و پدر و مادر هستند که او را یهودی و مسیحی می کنند همان طور که شتر را در هنگام زایمان کمک می کنید آیا بچه او را گوش بریده می یابید؟ تا اینکه خودتان گوشش را ببرید.

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ (وَ إِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَ أَشْهَدَهُمْ عَلى أَنْفُسِهِمْ أَ لَسْتُ بِرَبِّكُمْ قالُوا بَلى) الْآيَهَ (۳) قَالَ أَخْرَجَ مِنْ ظَهْرِ آدَمَ ذُرِّيَّتَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَهِ فَخَرَجُوا كَالذَّرِّ فَعَرَّفَهُمْ وَ أَرَاهُمْ نَفْسَهُ وَ لَوْ لَا ذَلِكَ لَمْ يَعْرِفْ أَحَدٌ رَبَّهُ وَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله)كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَهِ يَعْنِي

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۳۷۶ ، صحیح البخاری ج ۲ ص ۴۱۲ ، من لا یحضره الفقیه ج ۲ ص ۴۹

۲- صحیح مسلم ج ۴ ص ۲۰۴۸ ، صحیح بخاری ج ۱۰ ص ۲۰۰ ، سنن أبی داود ۴ ص ۲۰۱۴

۳- سوره اعراف ۱۷۲

الْمَعْرِفَهَ بِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَالِقُهُ كَذَلِكَ قَوْلُهُ « وَ لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّماواتِ وَ الْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ» (۱).(۲)

امام صادق(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (و هنگامی که پروردگارت از صلب بنی آدم نسلش را پدید آورد و آنان را بر خودشان شاهد گرفت و فرمود: آیا من پروردگار شما نیستم؟ گفتند: بله گواهی دادیم (و این اقرار را گرفتیم) تا روز قیامت نگویید ما از این بی خبر بودیم) فرمودند: خداوند از پشت آدم فرزندانش را به صورت مورچه تا روز قیامت خارج کرد و خود را به آنها شناساند و نشان داد و اگر این نبود هیچ کسی پروردگارش را نمی شناخت و پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هر نوزادی بر اساس شناخت به اینکه الله خالق اوست زاییده شده است و این همان فرمایش خداوند است: (و اگر از آنها بپرسی چه کسی آنها را خلق کرده است گویند: الله) .

عَنْ مُحَمَّدٍ الْحَلَبِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ« فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْها(۳)» قَالَ فَطَرَهُمْ عَلَى التَّوْحِيدِ.(۴)

امام صادق(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (سرشت خدایی که مردم را بر آن سرشت) فرمودند: آنان را بر توحید سرشت.

۱- سوره لقمان آیه ۲۵

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۲ ، البرهان ج ۴ ص ۷۱۲

۳- سوره روم آیه ۳۰

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۳ ، التوحید للصدوق ص ۳۲۹ ، مختصر البصائر ص ۳۹۸

عَنِ الأَسوَدِ بنِ سَرِیع أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ : وَالَّذِی نَفسُ مُحَمَّد بِیَدِه مَا مِن نَسَمَهٍ تُولَدُ إلّا عَلَی الفِطرَه حَتَّی یُعرِبَ عَنهَا لِسَانُها .(۱)

راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: قسم به کسی که جان محمد به دست اوست هیچ انسانی نیست مگر اینکه بر فطرت خداپرستی متولد گردد تا اینکه زبانش به آن گویا شود.

عَن جَابِرِ بنِ عَبدِاللهِ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): کُلُّ مَولُودٍ یُولَدُ عَلَی الفِطرَهِ حَتَّی یُعرِبَ عَنهُ لِسَانُهُ فَإِذَا أعرَبَ عَنهُ لِسَانُهُ إمَّا شَاکِراً وَ إمَّا کَفُوراً .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هر نوزادی بر فطرت خدا پرستی متولد می گردد تا این که زبانش به آن گویا شده و هنگام گویا شدن یا شکرگزار است یا ناسپاس.

خداوند و جانشینی او از پدر فوت شده

عَنِ السَّکُونِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَا أَحْسَنَ عَبْدٌ الصَّدَقَهَ فِی الدُّنْیَا إِلَّا أَحْسَنَ اللَّهُ الْخِلَافَهَ عَلَی وُلْدِهِ مِنْ بَعْدِه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی نیست که در دنیا به نیکی صدقه دهد جز اینکه بعد از او خداوند جانشین نیکویی بر فرزندانش باشد.

۱- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۲۴ ص ۳۵۴

۲- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۲۳ ص ۱۱۳

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۳ ص ۱۰ ، نزهه الناظر ص ۲۲ ، عده الداعی ص ۷۰

فرزند، دعای پیامبر (صلی الله علیه و اله) برای دشمنان !

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) اللَّهُمَّ ارْزُقْ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ مَنْ أَحَبَّ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ الْعَفَافَ وَ الْكَفَافَ وَ ارْزُقْ مَنْ أَبْغَضَ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ الْمَالَ وَ الْوَلَدَ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خدایا به محمد و آل محمد و دوستداران آنها عفت و کفایت در رزق و به دشمنان محمد و آل محمد مال و فرزند روزی نما.

عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ قَالَ: قَدِمْتُ الرَّبَذَةَ فَدَخَلْتُ عَلَى أَبِي ذَرٍّ جُنْدَبِ بْنِ جُنَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَحَدَّثَنِي أَبُو ذَرٍّ قَالَ دَخَلْتُ ذَاتَ يَوْمٍ فِي صَدْرِ نَهَارِهِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) فِي مَسْجِدِهِ فَلَمْ أَرَ فِي الْمَسْجِدِ أَحَداً مِنَ النَّاسِ إِلَّا رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) وَ عَلِيٌّ (عليه السلام) إِلَى جَانِبِهِ جَالِسٌ فَاغْتَنَمْتُ خَلْوَةَ الْمَسْجِدِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي أَوْصِنِي بِوَصِيَّةٍ يَنْفَعُنِي اللَّهُ بِهَا فَقَالَ نَعَمْ وَ أَكْرَمَ بِكَ يَا أَبَا ذَرٍّ إِنَّكَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ إِنِّي مُوصِيكَ بِوَصِيَّةٍ فَاحْفَظْهَا فَإِنَّهَا جَامِعَةٌ لِطُرُقِ الْخَيْرِ وَ سُبُلِهِ ... يَا أَبَا ذَرٍّ إِنِّي قَدْ دَعَوْتُ اللَّهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَ مَنْ يُحِبُّنِي كَفَافاً وَ أَنْ يُعْطِيَ مَنْ يُبْغِضُنِي كَثْرَةَ الْمَالِ وَ الْوَلَد . (۲)راوی گوید: به ربذه رفته و وارد بر ابوذر شدم و برایم گفت: در اول روزی وارد بر رسول خدا(صلی الله علیه و اله) در مسجد شدم و کسی آنجا به غیر از علی(علیه السلام) که در کنارشان نشسته بود، نبود خلوت بودن مسجد را غنیمت شمرده و گفتم: ای رسول خدا پدر و مادرم فدای شما به من نصیحتی بکنید تا خداوند به واسطه

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۴۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۳۳ ، در الجعفریات ص ۱۸۳ و النوادر ص ۱۶ تعبیر " کثره الولد " آمده است.

۲- مکارم الأخلاق ص ۴۵۸ ، مجموعه ورام ج ۲ ص ۵۸ ، بحارالأنوار ج ۷۴ ص ۸۱

آن من را بهره منـد کنـد، حضـرت فرمودنـد: بله ای ابوذر چقدر تو گرامی بوده و از ما اهل بیت هستی من سفارشـی به تو می کنم آن را حفظ کن که آن جامع راه های خیر است ... ای ابوذر من از خدا خواستم که رزق دوستداران من را در حد کفایت قرار دهد و به دشمنانم زیادی مال و فرزند عطا کند.

بیان: مال و فرزند موجب امتحان شدن بوده و برای دشمنان موجب دوری و غفلت بیشتر از خداوند است و طبق آیه شریفه: «إِنَّ مِنْ أَزْواجِكُمْ وَ أَوْلادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ(۱) » فرزند می تواند دشمن فرد گردد.

عذاب بودن فرزند برای کافران

(فَلا تُعْجِبْكَ أَمْوالُهُمْ وَ لا أَوْلادُهُمْ إِنَّما يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِها فِي الْحَياةِ الدُّنْيا وَ تَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَ هُمْ كافِرُون)(۲)

خداونـد متعال خطاب به پیامبر(صـلی الله علیه و اله) می فرمایـد: (اموال و فرزندان کافران برای تو بزرگ و شـگفت نیاید همانا خداوند به واسطه آن می خواهد آنان را در دنیا عذاب کند و در حال کفر بمیرند) .

بوی فرزند بوی بهشت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) : رِيحُ الْوَلَدِ مِنْ رِيحِ الْجَنَّهِ.(۳)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بوی فرزند بوی بهشت است.

۱- سوره تغابن آیه ۱۴

۲- سوره توبه آیه ۵۵

۳- روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۹ ، شرح نهج البلاغه لإبن أبی الحدید ج ۱۶ ص ۶۱ ، المعجم الأوسط ج ۶ ص ۸۲

دوست (برادر) واقعی یعنی مقدم کردن دوست بر فرزند

قَالَ عَلِيٌّ (علیه السلام) : أَخُوكَ الصَّدِيقُ مَنْ وَقَاكَ بِنَفْسِهِ وَ آثَرَكَ عَلَى مَالِهِ وَ وَلَدِهِ وَ عِرْسِه. (۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: برادر واقعی کسی است که برای حفظ تو از خود بگذرد و تو را بر مال و فرزند و همسر مقدم کند.

ویژگی زنان قریش و سیده

عَنِ الْحَارِثِ الْأَعْوَرِ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) خَيْرُ نِسَائِكُمْ نِسَاءُ قُرَيْشٍ أَلْطَفُهُنَّ بِأَزْوَاجِهِنَّ وَ أَرْحَمُهُنَّ بِأَوْلَادِهِنَّ الْمُجُونُ لِزَوْجِهَا الْحَصَانُ لِغَيْرِهِ قُلْنَا وَ مَا الْمُجُونُ قَالَ الَّتِي لَا تَمَنَّعُ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) از قول پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین زنان شما زنان قریش هستند که مهربان ترین آنان برای شوهرهایشان و با محبت ترین آنها برای فرزندان می باشند و روی گردان از غیر شوهر هستند و مانع از میل شوهر نیستند.عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: خَيْرُ نِسَائِكُمْ نِسَاءُ قُرَيْشٍ أَعْطَفُهُنَّ عَلَى زَوْجٍ وَ أَحْنَاهُنَّ عَلَى وَلَدٍ.(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بهترین زنان شما زنان قریش هستند که با عاطفه ترین برای شوهرها و مهربان ترین برای فرزندانشان هستند.

۱- غرر الحکم ص ۱۱۲ ، عیون الحکم و المواعظ للیثی ص ۱۲۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۲۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۷ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۳۹

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۳۲۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۶ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۱۰۹

مریضی فرزند کفاره برای والدین

قَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام) : فِی الْمَرَضِ یُصِیبُ الصَّبِیَّ إِنَّهُ کَفَّارَهٌ لِوَالِدَیْهِ .(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: مریضی کودک کفاره برای پدر و مادر است .

سرما خوردگی نشانه خوب در فرزندان

عَنْ حَرِیزٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ لِمُؤَدِّبِ أَوْلَادِهِ إِذَا زُکِمَ أَحَدٌ مِنْ أَوْلَادِی فَأَعْلِمْنِی فَکَانَ الْمُؤَدِّبُ یُعْلِمُهُ فَلَا یَرُدُّ عَلَیْهِ شَیْئاً فَیَقُولُ الْمُؤَدِّبُ أَمَرْتَنِی أَنْ أُعْلِمَکَ وَ قَدْ أَعْلَمْتُکَ فَلَمْ تَرُدَّ عَلَیَّ شَیْئاً فَقَالَ إِنَّهُ لَیْسَ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَ بِهِ عِرْقٌ مِنَ الْجُذَامِ فَإِذَا هَاجَ قَمَعَهُ اللَّهُ بِالزُّکَامِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) به مربی فرزندانشان فرمودند: زمانی که یکی از فرزندانم سرماخوردگی گرفت من را خبر کن پس مربی به حضرت خبر می داد ولی ایشان عملکردی نداشتند، مربی به حضرت عرض کرد: شما من را امر کردید که به شما خبر دهم و به شما خبر دادم اما شما چیزی نمی فرمایید،حضرت فرمودند: هیچ کسی نیست مگر اینکه یک رگی از جذام در او است پس هنگامی که آن رگ به هیجان آید خداوند آن را با سرما خوردگی دفع می کند.

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۸۲ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۵

۲- وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۲۳۰ ، طب الأئمه (علیهم السلام) ص ۱۰۷

فرزند عصاره پدر

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) فِی قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ « یَکادُ زَیْتُها یُضِیءُ وَ لَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نارٌ نُورٌ عَلی نُورٍ یَهْدِی اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ یَشاءُ(۱)» یَقُولُ مَثَلُ أَوْلَادِکُمُ الَّذِینَ یُولَدُونَ مِنْکُمْ کَمَثَلِ الزَّیْتِ الَّذِی یُعْصَرُ مِنَ الزَّیْتُون .(۲)

امام باقر(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (روغن آن [از پاکی و صافی] نزدیک است روشنی بدهد گرچه آتشی به آن نرسیده باشد، نوری است بر فراز نوری، خدا هر کس را بخواهد به سوی نور خود هدایت می کند) فرمودند: مَثَل فرزندان زاییده شده از شما همچون روغنی است که از زیتون بدست آید .

دفع شدن ضرر خورشید از کودکان مومنین

فَقَالُوا یَا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ فَإِنَ الشَّمْسَ تَضُرُّ بِأَطْفَالِنَا فَأَمَرَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ الشَّمْسَ أَنْ تَرْجِعَ فَرَجَعَتْ وَ أَخَذَ عَلَیْهَا الْعَهْدَ أَنْ لَا تَضُرَّ بِأَوْلَادِ الْمُؤْمِنِینَ مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ.(۳)

گروهی از جن به امیرالمومنین(علیه السلام) عرض کردند: ای امیرالمومنین خورشید به کودکان ما ضرر می زند پس امیرالمومنین(علیه السلام) بهخورشید امر کردند که برگردد و برگشت و از آن عهد گرفت که به فرزندان مومنین از جن و انسان ضرر نرساند .

۱- سوره نور آیه ۳۵

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۸ ص ۳۸۱ ، بحارالأنوار ج ۴ ص ۲۰

۳- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۳۱۲ ، بحارالأنوار ج ۳۹ ص ۱۸۵

معنای مستضعف بودن فرزندان

عَنْ إِسْمَاعِيلَ الْجُعْفِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) ...فَهَلْ سَلِمَ أَحَدٌ لَا يَعْرِفُ هَذَا الْأَمْرَ فَقَالَ لَا إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ قُلْتُ مَنْ هُمْ قَالَ نِسَاؤُكُمْ وَ أَوْلَادُكُمْ ثُمَّ قَالَ أَ رَأَيْتَ أُمَّ أَيْمَنَ فَإِنِّي أَشْهَدُ أَنَّهَا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّهِ وَ مَا كَانَتْ تَعْرِفُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ.(۱)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) سوال کردم آیا کسی که ولایت شما اهل بیت(علیهم السلام) را نشناسد نجات می یابد، حضرت فرمودند: نه مگر ضعیفان در دین، گفتم: آنها چه کسانی هستند؟ فرمودند: زنان و فرزندان شما، سپس فرمودند: از حال أم أیمن (همسر پیامبر(صلی الله علیه و اله)) به من خبر بده؟ شهادت می دهم که او از اهل بهشت است و آنچه که شما به آن معرفت دارید (ولایت اهل بیت (علیهم السلام)) را نداشت .

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الْمُسْتَضْعَفِينَ فَقَالَ الْبُلْهَاءُ فِي خِدْرِهَا وَ الْخَادِمُ تَقُولُ لَهَا صَلِّي فَتُصَلِّي لَا تَدْرِي إِلَّا مَا قُلْتَ لَهَا وَ الْجَلِيبُ الَّذِي لَا يَدْرِي إِلَّا مَا قُلْتَ لَهُ وَ الْكَبِيرُ الْفَانِي وَ الصَّبِيُّ الصَّغِيرُ هَؤُلَاءِ الْمُسْتَضْعَفُونَ وَ أَمَّا رَجُلٌ شَدِيدُ الْعُنُقِ جَدِلٌ خَصِمٌ يَتَوَلَّى الشِّرَى وَ الْبَيْعَ لَا تَسْتَطِيعُ أَنْ تَعْبُرَهُ فِي شَيْ ءٍ تَقُولُ هَذَا مُسْتَضْعَفٌ لَا وَ لَا كَرَامَهَ.(۲)راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) درباره مستضعفین سوال کردم، حضرت فرمودند: آنها زنان ضعیف عقل و عفیف در محل زندگی خود و خادم ها هستند که به او گویی نماز بخوان و او می خواند و چیزی نمی داند جز آنچه به او گفته ای و

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۴۰۵ ، البرهان ج ۲ ص ۱۵۷ ، نورالثقلین ج ۱ ص ۵۳۹

۲- معانی الأخبار ص ۲۰۳ ، البرهان ج ۲ ص ۱۵۸ ، مجمع البحرین ج ۵ ص ۷۸

برده ای که او را از سرزمینی به جای دیگر برند و ندانند جز آنچه به او گویی و پیرمرد بسیار سالخورده و بچه کوچک، اینها مستضعف هستند و اما شخص سرسخت، جدل کن و بسیار دشمنی کن که کار خرید و فروش دارد و تو نتوانی او را گول بزنی، می گویی مستضعف است؟ خیر و هیچ کرامتی هم ندارد .

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَ « إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِینَ مِنَ الرِّجالِ وَ النِّساءِ وَ الْوِلْدانِ »(۱) فَقَالَ هُوَ الَّذِی لَا یَسْتَطِیعُ الْکُفْرَ فَیَکْفُرَ وَ لَا یَهْتَدِی سَبِیلَ الْإِیمَانِ فَیُؤْمِنَ وَ الصِّبْیَانُ وَ مَنْ کَانَ مِنَ الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ عَلَی مِثْلِ عُقُولِ الصِّبْیَانِ مَرْفُوعٌ عَنْهُمُ الْقَلَمُ .(۲)

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) درباره آیه شریفه (مگر ضعیفان از مردان و زنان و کودکان) سوال کردم فرمودند: ضعیف کسی است که نه می توانسته کفر بورزد و کافر شود و نه راهی به سوی ایمان داشته تا مومن شود و کودکان و افرادی از مردان و زنان که عقلشان همانند کودکان است، تکلیف از آنها برداشته شده است .

عَنْ أَبِی خَدِیجَهَ سَالِمِ بْنِ مُکْرَمٍ الْجَمَّالِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فِی قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَ « إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِینَ مِنَ الرِّجالِ وَ النِّساءِ وَ الْوِلْدانِ لا یَسْتَطِیعُونَ حِیلَهً وَ لا یَهْتَدُونَ سَبِیلًا(۳) » فَقَالَ لَا یَسْتَطِیعُونَ حِیلَهً إِلَی النَّصْبِ فَیَنْصِبُونَ وَ لَا یَهْتَدُونَ سَبِیلَ أَهْلِ الْحَقِّ فَیَدْخُلُونَ فِیهِ

۱- سوره نساء آیه ۱۰۰

۲- معانی الأخبار ص ۲۰۱ ، الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۴۰۴ ، تفسیر العیاشی ج ۱ ص ۲۶۹

۳- سوره نساء آیه ۱۰۰

وَ هَؤُلَاءِ يَدْخُلُونَ الْجَنَّهَ بِأَعْمَالٍ حَسَنَهٍ وَ بِاجْتِنَابِ الْمَحَارِمِ الَّتِی نَهَی اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْهَا وَ لَا يَنَالُونَ مَنَازِلَ الْأَبْرَارِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (مگر ضعیفان از مردان و زنان و کودکان که چاره ای نداشته و به راهی هدایت نیافته اند) فرمودند: یعنی چاره ای به سمت قرار دادن افراد باطل به جای اهل بیت(علیهم السلام) نداشته اند که آنها را جایگزین کنند و نه راه یافته به راه اهل حق بودند تا در زمره آنها باشند، آنها با اعمال صالح و ترک کردن حرام هایی که خداوند نهی کرده داخل بهشت می شوند و به جایگاه ابرار نائل نمی گردند .

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ (إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجالِ وَ النِّساءِ وَ الْوِلْدانِ) الْآيَهَ(۲) قَالَ يَا سُلَيْمَانُ فِی هَؤُلَاءِ الْمُسْتَضْعَفِينَ مَنْ هُوَ أَثْخَنُ رَقَبَهً مِنْكَ الْمُسْتَضْعَفُونَ قَوْمٌ يَصُومُونَ وَ يُصَلُّونَ تَعِفُّ بُطُونُهُمْ وَ فُرُوجُهُمْ لَا يَرَوْنَ أَنَّ الْحَقَّ فِی غَيْرِنَا آخِذِينَ بِأَغْصَانِ الشَّجَرَهِ فَأُولئِكَ عَسَی اللَّهُ أَنْيَعْفُوَ عَنْهُمْ إِذَا كَانُوا آخِذِينَ بِالْأَغْصَانِ وَ إِنْ لَمْ يَعْرِفُوا أُولَئِكَ فَإِنْ عَفَی عَنْهُمْ فَبِرَحْمَتِهِ وَ إِنْ عَذَّبَهُمْ فَبِضَلَالَتِهِمْ عَمَّا عَرَّفَهُمْ.(۳)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره آیه شریفه (مگر ضعیفان از مردان و زنان و کودکان که چاره ای نداشته و به راهی هدایت نیافته اند) سوال کردم، فرمودند: در این ضعیفان کسانی هستند که توانایی بدنی آنها بیشتر از

۱- معانی الأخبار ص ۲۰۱ ، تفسیر العیاشی ج ۱ ص ۲۶۹ ، البرهان ج ۲ ص ۱۵۷

۲- سوره نساء آیه ۱۰۰

۳- معانی الأخبار ص ۲۰۲ ، تفسیر العیاشی ج ۱ ص ۲۷۰ ، البرهان ج ۲ ص ۱۵۸

شماست (یعنی ضعیف به معنای بدنی نیست)، ضعیفان کسانی هستند که روزه گرفته و نماز می خوانند و عفیف نسبت به شکم و عورت خود بوده و عقیده ندارند حق در غیر ما اهل بیت(علیهم السلام) است، به شاخه های درخت چنگ زده اند (یعنی ظاهر دین را انجام می دهند) و امید است که خداوند تا زمانی که این گونه هستند از آنها بگذرد اگر چه معرفت و شناختی نسبت به حق ندارند پس اگر خداوند ببخشد از روی رحمت خویش بوده و اگر عذاب کند به واسطه گمراهی از آنچه خداوند به آنها شناسانده است می باشد .

اثر شراب خوراندن به نوزاد

عَنْ عَجْلَانَ أَبِی صَالِحٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) الْمَوْلُودُ یُولَدُ فَنَسْقِیهِ مِنَ الْخَمْرِ فَقَالَ مَنْ سَقَی مَوْلُوداً خَمْراً أَوْ قَالَ مُسْکِراً سَقَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ الْحَمِیمِ وَ إِنْ غَفَرَ لَهُ.(۱)

راوی به امام صادق(علیه السلام) گوید: به فرزندی که به دنیا می آید شراب می دهیم، حضرت فرمودند: کسی که به نوزاد شراب یا مست کننده بدهد خداوند از حمیم جهنم به او بخوراند اگرچه او را بیامرزد .عَنْ أَبِی أُمَامَهَ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ : ... أَقْسَمَ رَبِّی عَزَّ وَجَلَّ بِعِزَّتِهِ : لَا یَشْرَبُ عَبْدٌ مِنْ عَبِیدِی جَرْعَهً مِنْ خَمْرٍ إِلَّا سَقَیْتُهُ مَکَانَهَا مِنْ حَمِیمِ جَهَنَّمَ مُعَذَّبًا أَوْ مَغْفُورًا لَهُ وَلَا یَسْقِیهَا صَبِیًّا صَغِیرًا إِلَّا سَقَیْتُهُ مَکَانَهَا مِنْ حَمِیمِ جَهَنَّمَ مُعَذَّبًا أَوْ مَغْفُورًا لَه .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: پروردگارم به عزت خود سوگند خورده که بنده ای از بندگانم جرعه ای شراب نمی خورد مگر اینکه به جای آن آب بسیار داغ جهنم

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۳۹۷ ، تهذیب الأحکام ج ۹ ص ۱۰۳ ، الوافی ج ۲۰ ص ۶۱۱

۲- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۳۶ ص ۵۵۱

را به او می نوشانم چه آمرزیده شود و چه نشود و به کودکی شراب ننوشاند مگر اینکه به جای آن آب بسیار داغ جهنم را به او بنوشانم چه آمرزیده شود و چه نشود .

تنها فرزند شش ماهه در قرآن

عَنْ أَبِی سَلَمَهَ سَالِمِ بْنِ مُکَرَّمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لَمَّا حَمَلَتْ فَاطِمَهُ (علیها السلام) بِالْحُسَیْنِ (علیه السلام) جَاءَ جَبْرَئِیلُ (علیه السلام) إِلَی رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ إِنَّ فَاطِمَهَ (علیها السلام) سَتَلِدُ وَلَداً تَقْتُلُهُ أُمَّتُکَ مِنْ بَعْدِکَ فَلَمَّا حَمَلَتْ فَاطِمَهُ (علیها السلام) بِالْحُسَیْنِ (علیه السلام) کَرِهَتْ حَمْلَهُ وَ حِینَ وَضَعَتْهُ کَرِهَتْ وَضْعَهُ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) هَلْ رَأَیْتُمْ فِی الدُّنْیَا أُمّاً تَلِدُ غُلَاماً فَتَکْرَهُهُ وَ لَکِنَّهَا کَرِهَتْهُ لِأَنَّهَا عَلِمَتْ أَنَّهُ سَیُقْتَلُ قَالَ وَ فِیهِ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآیَهُ « وَ وَصَّیْنَا الْإِنْسانَ بِوالِدَیْهِ حُسْناً حَمَلَتْهُ أُمُّهُ کُرْهاً وَ وَضَعَتْهُ کُرْهاً وَ حَمْلُهُ وَ فِصالُهُ ثَلاثُونَ شَهْراً(۱)

».(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: زمانی که حضرت فاطمه (علیها السلام) به حضرت سیّد الشهداء (علیه السلام) باردار شدند جبرئیل(علیه السلام) به نزد رسول خدا(صلی الله علیه و اله) آمده و عرضه داشت: حضرت فاطمه(علیها السلام) به زودی فرزندی بیاورد که امتت بعد از شما او را می کشند، پس هنگامی که حضرت فاطمه (علیها السلام) به حضرت سیّد الشّهداء(علیه السلام) باردار بودند از بارداری خود دل چرکین بودند و زمانی که زایمان نمودند از زایمان خود دل چرکین بودند، سپس امام صادق(علیه السلام) می فرماید: آیا در دنیا مادری را دیده اید که فرزندی بزاید و از آن کراهت داشته باشد، البته این کراهت به خاطر این بود که حضرت می دانستند که این مولود به زودی کشته خواهد شد و در

۱- سوره احقاف آیه ۱۵

۲- کامل الزیارات ص ۵۵ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۱ ص ۴۶۴ ، تأویل الآیات الظاهره ص ۵۶۳

همین مورد آیه شریفه «وَ وَصَّیْنَا الْإِنْسانَ بِوالِدَیْهِ إِحْساناً حَمَلَتْهُ أُمُّهُ کُرْهاً وَ وَضَعَتْهُ کُرْهاً وَ حَمْلُهُ وَ فِصالُهُ ثَلاثُونَ شَهْراً » نازل گشت .

بیان : در آیه ۲۳۳ بقره آمده «وَ الْوالِداتُ یُرْضِعْنَ أَوْلادَهُنَّ حَوْلَیْنِ کامِلَیْنِ » یعنی مدت شیردهی مادران دو سال و به عبارت دیگر ۲۴ ماه است و در آیه مورد روایت زمان حمل و شیردهی را با هم ۳۰ ماه می گوید پس فرزند می شود شش ماهه .

اشخاص شش ماهه در دنیا

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): لَمْ یَعِشْ مَوْلُودٌ قَطُّ لِسِتَّهِ أَشْهُرٍ غَیْرُ الْحُسَیْنِ بْنِ عَلِیٍّ (علیهما السلام) وَ عِیسَی ابْنِ مَرْیَمَ (علیه السلام) .(۱)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هیچ نوزادی تا به حال در شش ماهگی به غیر از حسین بن علی(علیهما السلام) و عیسی بن مریم(علیه السلام) زنده نبوده است.

قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِیٍّ الثَّانِی (علیهما السلام): لَمْ یُولَدْ مَوْلُودٌ لِسِتَّهِ أَشْهُرٍ غَیْرُ الْحُسَیْنِ (علیه السلام) وَ عِیسَی بْنِ مَرْیَمَ (علیه السلام) .(۲).

امام عسگری(علیه السلام) فرمودند: هیچ نوزادی غیر از حسین(علیه السلام) و عیسی بن مریم (علیه السلام) شش ماهه متولد نگشته است.

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۲۰۶ ، الإمامه والتبصره ص ۵۲ ، النور المبین ص ۴۰۴

۲- دلائل الإمامه ص ۱۷۷ ، کامل الزیارات ص ۵۷ ، الدرّ النظیم ص ۵۲۵

قَالَ أبو مُحَمَّد حَسَنُ العَسكَرِی(علیه السلام):كَانَ حَمْلُ يَحْيَى (علیه السلام) سِتَّةَ أَشْهُرٍ وَ حَمْلُ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) كَذَلِك . (۱)

امام عسگری(علیه السلام) فرمودند: مدت حمل یحیی(علیه السلام) و حسین(علیه السلام) شش ماه بود.

قَالَ المَهدِی (علیه السلام): كَانَ حَمْلُ يَحْيَى (علیه السلام) سِتَّةَ أَشْهُرٍ وَ حَمْلُ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) سِتَّةَ أَشْهُرٍ وَ ذُبِحَ يَحْيَى(علیه السلام) كَمَا ذُبِحَ الْحُسَيْنُ(علیه السلام) وَ لَمْ تَبْكِ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ إِلَّا عَلَيْهِمَا .(۲)حضرت مهدی(علیه السلام) فرمودند: مدت حمل یحیی(علیه السلام) و مدت حمل حسین(علیه السلام) شش ماه بود و یحیی(علیه السلام) همانند حسین(علیه السلام) ذبح شد و آسمان و زمین جز برای آن دو گریه نکرد.

قَالَ حَسَنُ بنُ عَلیٍّ العَسكَرِیّ(علیهما السلام): كَانَ حَمْلُ يَحْيَى (علیه السلام) سِتَّةَ أَشْهُرٍ وَ حَمْلُ الْحُسَيْنِ (علیه السلام) كَذَلِك .(۳)

امام عسگری(علیه السلام) فرمودند: مدت حمل یحیی(علیه السلام) شش ماه بود و حمل حسین (علیه السلام) هم همین گونه بود .

عَنْ الْمُقْتَبِس (۴) بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كَانَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَأَرْسَلَهُ فِی جَيْشٍ فَغَابَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ ثُمَّ قَدِمَ وَ كَانَ مَعَ أَهْلِهِ سِتَّةَ أَشْهُرٍ فَعَلِقَتْ مِنْهُ فَجَاءَتْ بِوَلَدٍ لِسِتَّةِ أَشْهُرٍ فَأَنْكَرَهُ فَجَاءَ بِهَا إِلَى عُمَرَ فَقَالَ يَا أَمِيرَ

۱- كمال الدين ج ۲ ص ۴۶۱ ، دلائل الإمامه ص ۵۱۴ ، الإحتجاج ج ۲ ص ۴۶۴

۲- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۸۵

۳- كمال الدين ج ۲ ص ۴۶۱ ، دلائل الإمامه ص ۵۱۴ ، مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۸۵

۴- در بعضی نسخ " مقیس " آمده است .

الْمُؤْمِنِينَ كُنْتُ فِي الْبَعْثِ الَّذِي وَجَّهْتَنِي فِيهِ وَ تَعْلَمُ أَنِّي قَدِمْتُ مُنْذُ سِتَّهِ أَشْهُرٍ وَ كُنْتُ مَعَ أَهْلِي وَ قَدْ جَاءَتْ بِغُلَامٍ وَ هُوَ ذَا وَ تَزْعُمُ أَنَّهُ مِنِّي فَقَالَ لَهَا عُمَرُ مَا ذَا تَقُولِينَ أَيَّتُهَا الْمَرْأَهُ فَقَالَتْ وَ اللَّهِ مَا غَشِيَنِي رَجُلٌ غَيْرُهُ وَ مَا فَجَرْتُ وَ إِنَّهُ لَابْنُهُ وَ كَانَ اسْمُ الرَّجُلِ الْهَيْثَمَ فَقَالَ لَهَا عُمَرُ أَ حَقٌّ مَا يَقُولُ زَوْجُكِ قَالَتْ قَدْ صَدَقَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَأَمَرَ بِهَا عُمَرُ أَنْ تُرْجَمَ فَحَفَرَ لَهَا حَفِيرَهً ثُمَّ أَدْخَلَهَا فِيهِ فَبَلَغَ ذَلِكَ عَلِيّاً (عليه السلام) فَجَاءَ مُسْرِعاً حَتَّى أَدْرَكَهَا وَ أَخَذَ بِيَدَيْهَا فَسَلَّهَا مِنَ الْحَفِيرَهِ ثُمَّ قَالَ لِعُمَرَ أَرْبِعْ عَلَى نَفْسِكَ إِنَّهَا قَدْ صَدَقَتْ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ (حَمْلُهُ وَ فِصالُهُ ثَلاثُونَ شَهْراً) فَقَالَ فِيالرَّضَاعِ «وَ الْوالِداتُ يُرْضِعْنَ أَوْلادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كامِلَيْنِ »(۱) فَالْحَمْلُ وَ الرَّضَاعُ ثَلَاثُونَ شَهْراً وَ هَذَا الْحُسَيْنُ (عليه السلام) وُلِدَ لِسِتَّهِ أَشْهُرٍ فَعِنْدَهَا قَالَ عُمَرُ لَوْ لَا عَلِيٌّ لَهَلَكَ عُمَرُ.(۲)

شخصی از اصحاب رسول الله(صلی الله علیه و اله) همراه با عمر بن خطاب بود و عمر او را به همراه سپاهی فرستاد و شش ماه غائب بود و بعد آمده و شش ماه همراه با همسرش بود، بعد از شش ماه همسرش فرزندی به دنیا آورد و مرد فرزند را قبول نکرده و او را پیش عمر آورد و گفت: ای امیرالمومنین من در جایی بودم که شما فرستادید و بعد از آن شش ماه با همسرم بودم و او پسری آورده که می گوید فرزند من است، عمر به زن گفت: چه می گویی؟ زن گفت: به خدا سوگند مردی غیر از او با من نبوده و من گناهی نکردم و او فرزندش است و اسم مرد هیثم بود، عمر به زن گفت: آنچه شوهرت می گوید راست است؟ گفت: بله ای امیرالمومنین، عمر دستور داد او را سنگسار کنند و چاله ای برای

۱- سوره بقره آیه ۲۳۳

۲- تأویل الآیات الظاهره ص ۵۶۵ ، البرهان ج ۵ ص ۴۳ ، بحارالأنوار ج ۳۰ ص ۱۱۰

او حفر کرد و زن را داخل آن نمود، خبر به علی(علیه السلام) رسید و ایشان سریع آمده و زن را از چاله بیرون آوردند و به عمر فرمودند: صبر کن او درست می گوید خداوند در کتاب خود می فرماید (زمان بارداری و شیردادن سی ماه است) و در مورد شیر دادن فرمود (و مادران فرزندان خود را دو سال کامل شیر دهند) پس مدت بارداری و شیر دادن سی ماه شد و این حسین(علیه السلام) است که شش ماهه به دنیا آمد، عمر گفت: اگر علی(علیه السلام) نبود عمر هلاک می شد .

ایجاد نور عقل هنگام بلوغ فرزند

عَنْ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (علیه السلام) أَنَّ النَّبِيَّ (صلی الله علیه و اله) سُئِلَ مِمَّا خَلَقَ اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ الْعَقْلَ قَالَ خَلْقُهُ مَلَكٌ لَهُ رُءُوسٌ بِعَدَدِ الْخَلَائِقِ مَنْ خُلِقَ وَ مَنْ يُخْلَقُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَهِ وَ لِكُلِّ رَأْسٍ وَجْهٌ وَ لِكُلِّ آدَمِيٍّ رَأْسٌ مِنْ رُءُوسِ الْعَقْلِ وَ اسْمُ ذَلِكَ الْإِنْسَانِ عَلَى وَجْهِ ذَلِكَ الرَّأْسِ مَكْتُوبٌ وَ عَلَى كُلِّ وَجْهٍ سِتْرٌ مُلْقًى لَا يُكْشَفُ ذَلِكَ السِّتْرُ مِنْ ذَلِكَ الْوَجْهِ حَتَّى يُولَدَ هَذَا الْمَوْلُودُ وَ يَبْلُغَ حَدَّ الرِّجَالِ أَوْ حَدَّ النِّسَاءِ فَإِذَا بَلَغَ كُشِفَ ذَلِكَ السِّتْرُ فَيَقَعُ فِي قَلْبِ هَذَا الْإِنْسَانِ نُورٌ فَيَفْهَمُ الْفَرِيضَهَ وَ السُّنَّهَ وَ الْجَيِّدَ وَ الرَّدِيَّ أَلَا وَ مَثَلُ الْعَقْلِ فِي الْقَلْبِ كَمَثَلِ السِّرَاجِ فِي وَسَطِ الْبَيْتِ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: از پیامبر(صلی الله علیه و اله) سوال شد عقل از چه چیزی خلق شده است؟ حضرت فرمودند: خلقت عقل ملکی است که به اندازه همه مردم، آن هایی که خلق شده اند و خلق نشده اند سر دارد و برای هر سر صورتی وجود دارد و هر انسان یک سر از سرهای عقل را دارد و اسم آن انسان در صورت

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۹۸ ، بحارالأنوار ج ۱ ص ۹۸ ، تفسیر نورالثقلین ج ۱ ص ۷۶

آن سر نوشته شده است و بر روی هر سر یک پوششی وجود دارد که بعد از تولد و هنگام بلوغ آن پوشش برداشته شده و در قلب این انسان نوری واقع می شود که عمل واجب و سنت و خوب و بد را می فهمد همانا مَثَل عقل در قلب همچون چراغ در وسط خانه است .

همراه شدن نوزاد با شیطان و فرشته

فِی الْحَدِیثِ : إِذَا وُلِدَ الْمَوْلُودُ لِبَنِی آدَمَ قَرَنَ إِبْلِیسُ بِهِ شَیْطَاناً وَ قَرَنَ اللَّهُ بِهِ مَلَکاً فَالشَّیْطَانُ جَاثِمٌ عَلَی أُذُنِ قَلْبِهِ الْأَیْسَرِ وَ الْمَلَکُ قَائِمٌ عَلَی أُذُنِ قَلْبِهِ الْأَیْمَنِ فَهُمَا یَدْعُوَانِهِ.(۱)

در حدیث آمده: هنگامی که فرزندی برای بنی آدم متولد گردد ابلیس شیطانی را و خداوند فرشته ای را با او همراه می کند، پس شیطان در کنار گوش چپ قلب و فرشته کنار گوش راست قلب باشد و هر دو به شر و خیر دعوت می کنند.

نوزاد و لمس شیطان

عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) مَا مِنْ مَوْلُودٍ یُولَدُ إِلَّا وَ الشَّیْطَانُ یَمَسُّهُ حِینَ یُولَدُ فَیَسْتَهِلُّ مِنْ مَسِّهِ إِلَّا مَرْیَمَ وَ ابْنَهَا.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ نوزادی متولد نمی شود جز اینکه شیطان هنگام تولد او را لمس می کند و از لمس او به صدا در می آید و این در حضرت مریم و پسرش نیست.

۱- بحار الأنوار ج ۶۰ ص ۱۴۱

۲- بحار الأنوار ج ۶۰ ص ۱۴۵ ، صحیح البخاری ج ۵ ص ۳۹۱

فِی الْحَدِیثِ مَا مِنْ بَنِی آدَمَ مَوْلُودٌ إِلَّا وَ یَمَسَّهُ الشَّیْطَانُ .(۱)

در حدیث آمده است هیچ نوزادی از بنی آدم نیست جز اینکه شیطان او را لمس می کند.فِی الْخَبَرِ صِیَاحُ الْمَوْلُودِ حِینَ یَقَعُ نَزْغَةٌ مِنَ الشَّیْطَان .(۲)

در حدیث آمده است فریاد نوزاد هنگام تولد، فسادی از جانب شیطان است.

عَنْ أَبِی هُرَیْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): مَا مِنْ مَوْلُودٍ یُولَدُ إِلَّا نَخَسَهُ الشَّیْطَانُ فَیَسْتَهِلُّ صَارِخًا مِنْ نَخْسَهِ الشَّیْطَانِ إِلَّا ابْنَ مَرْیَمَ وَأُمَّه .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ فرزندی متولد نمی گردد مگر این که شیطان او را اذیت می کند، پس هنگام تولد از اذیت او فریاد می زند مگر پسر حضرت مریم و مادرش.

عَنْ أَبِی هُرَیْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): کُلُّ مَوْلُودٍ یُولَدُ مِنْ بَنِی آدَمَ یَمَسُّهُ الشَّیْطَانُ بِإِصْبَعِهِ إِلَّا مَرْیَمَ وَابْنَهَا .(۴)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هر نوزادی از فرزندان آدم که متولد می گردد شیطان با انگشت او را لمس می کند مگر حضرت مریم و پسرش.

۱- مجمع البحرین ج ۴ ص ۱۰۷

۲- مجمع البحرین ج ۴ ص ۳۹۶

۳- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۱۲ ص ۱۰۶ ، صحیح مسلم ج ۴ ص ۱۸۳۸

۴- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۱۳ ص ۲۹۴

تولد انسان همراه با تولد شیطان

عَنْ زُرَارَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَکَ وَ تَعَالَی جَعَلَ لِآدَمَ ثَلَاثَ خِصَالٍ فِی ذُرِّیَّتِهِ جَعَلَ لَهُمْ أَنَّ مَنْ هَمَّ مِنْهُمْ بِحَسَنَهٍ أَنْ یَعْمَلَهَا کَتَبَ لَهُ حَسَنَهً وَ مَنْ هَمَّ بِحَسَنَهٍ فَعَمِلَهَا کَتَبَ لَهُ بِهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَ مَنْ هَمَّ بِالسَّیِّئَهِ أَنْ یَعْمَلَهَا لَا یُکْتَبُ عَلَیْهِ وَ مَنْ عَمِلَهَا کُتِبَتْ عَلَیْهِ سَیِّئَهً وَاحِدَهً وَ جَعَلَ لَهُمُ التَّوْبَهَ حَتَّی یَبْلُغَ حَنْجَرَهَ الرَّجُلِ فَقَالَ إِبْلِیسُ یَا رَبِّ جَعَلْتَ لِآدَمَ ثَلَاثَ خِصَالٍ فَاجْعَلْ لِی مِثْلَ مَا جَعَلْتَ لَهُ فَقَالَ قَدْ جَعَلْتُ لَکَ لَا یُولَدُ لَهُ مَوْلُودٌ إِلَّا وُلِدَ لَکَ مِثْلُهُ وَ جَعَلْتُ لَکَ أَنْ تَجْرِیَ مِنْهُمْ مَجْرَی الدَّمِ فِی الْعُرُوقِ وَ جَعَلْتُ لَکَ أَنْ جَعَلْتُ صُدُورَهُمْ أَوْطَاناً وَ مَسَاکِنَ لَکَ فَقَالَ إِبْلِیسُ یَا رَبِّ حَسْبِی .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال برای آدم در مورد فرزندانش سه ویژگی قرارداد ۱- کسی که همت به یک کار نیک کند و آن را نتواند انجام دهد یک حسنه نوشته شده و اگر انجام دهد ده حسنه ثبت می کند ۲- کسی که همت به گناه کند و آن را انجام ندهد چیزی ثبت نگردد و اگر انجام دهد یک گناه برایش نوشته شود ۳- خداوند توبه را تا رفتن جان از حنجره قرار داده است، پس ابلیس عرضه داشت پروردگارا برای آدم سه ویژگی قرار دادی برای من هم مثل آن قرار بده، خداوند فرمود: ۱- فرزندی برای آدم متولد نمی شود مگر اینکه برای تو هم متولد می گردد ۲- تو را نسبت به آنها به منزله خون در رگها قرار دادم ۳- سینه های بنی آدم را وطن و محل سکونت تو قرار می دهم، ابلیس گفت: پروردگارا من را بس است .

۱- بحار الأنوار ج ۶۸ ص ۲۴۸ ، تفسیرالعیاشی ج ۱ ص ۳۸۷ ، البرهان ج ۲ ص ۵۰۶

ترسناک ترین مراحل برای انسان

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ حَمْزَهَ الْأَشْعَرِیِّ قَالَ حَدَّثَنِی یَاسِرٌ الْخَادِمُ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا (علیه السلام) یَقُولُ إِنَّ أَوْحَشَ مَا یَکُونُ هَذَا الْخَلْقُ فِی ثَلَاثَهِ مَوَاطِنَ یَوْمَ یُولَدُ وَ یَخْرُجُ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ فَیَرَی الدُّنْیَا وَ یَوْمَ یَمُوتُ فَیَرَی الْآخِرَهَ وَ أَهْلَهَا وَ یَوْمَ یُبْعَثُ فَیَرَی أَحْکَاماً لَمْ یَرَهَا فِی دَارِ الدُّنْیَا وَ قَدْ سَلَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَی یَحْیَی (علیه السلام) فِی هَذِهِ الثَّلَاثَهِالْمَوَاطِنِ وَ آمَنَ رَوْعَتَهُ فَقَالَ« وَ سَلامٌ عَلَیْهِ یَوْمَ وُلِدَ وَ یَوْمَ یَمُوتُ وَ یَوْمَ یُبْعَثُ حَیًّا(۱)

» وَ قَدْ سَلَّمَ عِیسَی ابْنُ مَرْیَمَ (علیه السلام) عَلَی نَفْسِهِ فِی هَذِهِ الثَّلَاثَهِ الْمَوَاطِنِ فَقَالَ « وَ السَّلامُ عَلَیَّ یَوْمَ وُلِدْتُ وَ یَوْمَ أَمُوتُ وَ یَوْمَ أُبْعَثُ حَیًّا(۲)

» .(۳)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: ترسناک ترین حالتی که برای انسان رخ می دهد در سه جایگاه است ۱- روزی که متولد می شود و از شکم مادر خارج شده و دنیا را می بیند ۲- روزی که می میرد و آخرت و اهلش را می بیند ۳- روزی که مبعوث می شود و چیزهایی را می بیند که در دنیا ندیده است و خداوند در همین سه جایگاه بر یحیی(علیه السلام) سلام فرستاده است و او را از ترس ایمن کرده است: (سلام بر یحیی روزی که متولد شد و روزی که می میرد و روزی که زنده مبعوث شود) و عیسی بن مریم بر خودش در این سه جایگاه سلام داده است (سلام بر من روزی که زاییده شدم و روزی که می میرم و روزی که زنده مبعوث می شوم) .

۱- سوره مریم آیه ۱۵

۲- سوره مریم آیه ۳۳

۳- الخصال ج ۱ ص ۱۰۷ ، عیون أخبار الرضا (علیه السلام) ج ۱ ص ۲۵۷ ، الفصول المهمه ج ۲ ص ۱۰۰۱

زاییده نشدن فرزند کمتر از شش ماه

مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى رَفَعَهُ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) لَا تَلِدُ الْمَرْأَةُ لِأَقَلَ مِنْ سِتَّةِ أَشْهُرٍ .(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: زن کمتر از شش ماه زایمان نمی کند .

شش ماه فاصله میان امام حسن و امام حسین (علیهما السلام)

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْعَرْزَمِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: كَانَ بَيْنَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ (عليهما السلام) طُهْرٌ وَ كَانَ بَيْنَهُمَا فِي الْمِيلَادِ سِتَّةُ أَشْهُرٍ وَ عَشْراً.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: بین حسن و حسین(علیهما السلام) یک طُهر بود و بین آن دو در ولادت شش ماه و ده روز فاصله بود .

عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ (عليهما السلام) أَنَّهُ سُمِّيَ حَسَناً يَوْمَ السَّابِعِ وَ اشْتَقَّ مِنِ اسْمِ الْحَسَنِ حُسَيْناً وَ ذَكَرَ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ بَيْنَهُمَا إِلَّا الْحَمْلُ .(۳)

امام حسن(علیه السلام) فرمودند: ایشان در روز هفتم حسن نامیده شدند و از اسم حسن، حسین گرفته شد و بین آن دو جز به اندازه یک بارداری نبود .

تولد در بهشت

كَتَبَ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِاللهِ الْحِمْيَرِيّ إِلَى الصَّاحِبِ الزَّمَانِ (عليه السلام) مِنْ جَوَابِ مَسَائِلِهِ الَّتِي سَأَلَهُ عَنْهَا فِي سَنَةِ ثَمَانٍ وَ ثَلَاثِمِائَةٍ سَأَلَ عَنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَتَوَالَدُونَ إِذَا دَخَلُوهَا أَمْ لَا فَأَجَابَ إِنَّ

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۵ ص ۵۶۳ ، تهذيب الأحكام ج ۷ ص ۴۸۶ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۳۸۲

۲- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۱ ص ۴۶۳ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۴۸۱

۳- عيون أخبار الرضا (عليه السلام) ج ۲ ص ۴۲ ، صحيفه الامام الرضا (عليه السلام) ۷۹ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۴۰۹

الْجَنَّهَ لَا حَمْلَ فِيهَا لِلنِّسَاءِ وَ لَا وِلَادَهَ وَ لَا طَمْثَ وَ لَا نِفَاسَ وَ لَا شَقَاءَ بِالطَّفُولِيَّهِ وَ فِيهَا مَا تَشْتَهِي الْأَنْفُسُ وَ تَلَذَّ الْأَعْيُنُ كَمَا قَالَ سُبْحَانَهُ فَإِذَا اشْتَهَى الْمُؤْمِنُ وَلَداً خَلَقَهُ اللَّهُ بِغَيْرِ حَمْلٍ وَ لَا وِلَادَهٍ عَلَى الصُّورَهِ الَّتِي يُرِيدُ كَمَا خَلَقَ آدَمَ عِبْرَه .(۱)

محمد بن عبدالله حمیری در ضمن سوالاتی از حضرت صاحب الزمان(علیه السلام) طی نامه ای سوال کرد: آیا اهل بهشت هنگامی که داخل بهشتمی شوند بچه دار می شوند؟ حضرت فرمودند: در بهشت بارداری و ولادت و خون حیض و نفاس و سختی زایمان برای زن وجود ندارد و در بهشت آنچه اشخاص به آن میل و رغبت داشته و چشم ها از آن لذت می برند وجود دارد همان گونه که خداوند در قرآن فرموده است پس زمانی که مومن خواستار فرزند باشد خداوند بدون بارداری و ولادت بر همان شکلی که می خواهد فرزند را خلق می کند همان طور که برای عبرت، آدم را خلق کرد (بدون بارداری و ولادت) .

شیرین ترین و تلخ ترین مخلوق خداوند

قَالَ ابْنُ أَبِي لَيْلَى لِلصَّادِقِ (علیه السلام) أَيُّ شَيْ ءٍ أَحْلَى مِمَّا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ فَقَالَ الْوَلَدُ الشَّابُّ فَقَالَ أَيُّ شَيْ ءٍ أَمَرُّ مِمَّا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ فَقْدُهُ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ حُجَجُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ.(۲)

ابن ابی لیلا (قاضی اهل تسنن) به امام صادق(علیه السلام) عرض کرد: شیرین ترین چیزی که خداوند خلق کرده چیست؟ حضرت فرمودند: فرزند جوان و گفت: تلخ ترین چیزی که خداوند خلق کرده چیست؟ حضرت فرمودند: از دست

۱- الإحتجاج ج ۲ ص ۴۸۸ ، نورالثقلین ج ۴ ص ۶۱۴ ، کنزالدقائق ج ۱۲ ص ۹۸

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۱۸۸ ، اثبات الهداه ج ۴ ص ۱۴۸

دادن او پس گفت: شهادت می دهم که شما حجت های خداوند بر خلق او هستید.

جوان و غذای شب

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَا تَدَعُوا الْعَشَاءَ وَ لَوْ عَلَى حَشَفَةٍ إِنِّی أَخْشَی عَلَی أُمَّتِی مَنْ تَرَکَ الْعَشَاءَ الْهَرَمَ فَإِنَّ الْعَشَاءَ قُوَّةُ الشَّیْخِ وَ الشَّاب .(۱)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: غذا خوردن در در شب را ترک نکنید اگر چه به مقدار کم باشد، چرا که من بر امتم می ترسم که از نخوردن غذا در شب، پیری به آنها روی آورد و همانا غذای شب موجب قوت در پیر و جوان است.

عَنِ النَّوْفَلِیِّ عَمَّنْ ذَکَرَهُ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: أَوَّلُ خَرَابِ الْبَدَنِ تَرْکُ الْعَشَاء .(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: اولین عامل خرابی بدن ترک کردن غذای شب است .

اطفال موجب دفع عذاب خداوند

عَنْ أَبِی عُبَیْدَهَ الْحَذَّاءِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ سَمِعْتُهُ یَقُولُ وَجَدْنَا فِی بَعْضِ کُتُبِ أَمِیرِالْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) قَالَ حَدَّثَنِی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّ جَبْرَئِیلَ (علیه السلام) حَدَّثَهُ أَنَّ یُونُسَ بْنَ مَتَّی (علیه السلام) بَعَثَهُ اللَّهُ إِلَی قَوْمِهِ وَ هُوَ ابْنُ ثَلَاثِینَ سَنَهً ... یَدْعُوهُمْ إِلَی الْإِیمَانِ بِاللَّهِ وَ التَّصْدِیقِ بِهِ وَ اتِّبَاعِهِ ثَلَاثاً وَ ثَلَاثِینَ سَنَهً فَلَمْ یُؤْمِنْ بِهِ وَ لَمْ یَتَّبِعْهُ مِنْ قَوْمِهِ إِلَّا رَجُلَانِ ... فَلَمَّا رَأَی یُونُسُ (علیه السلام) أَنَّ قَوْمَهُ لَا یُجِیبُونَهُ وَ لَا یُؤْمِنُونَ بِهِ ضَجِرَ وَ عَرَفَ مِنْ نَفْسِهِ قِلَّهَ الصَّبْرِ فَشَکَا ذَلِکَ إِلَی رَبِّهِ وَ کَانَ فِیمَا شَکَا أَنْ قَالَ یَا رَبِّ إِنَّکَ بَعَثْتَنِی إِلَی قَوْمِی وَ لِی ثَلَاثُونَ

۱- المحاسن ج ۲ ص ۴۲۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۴ ص ۳۳۰ ، هدایه الأمه ج ۸ ص ۹۷

۲- المحاسن ج ۲ ص ۴۲۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۴ ص ۳۲۹ ، هدایه الأمه ج ۸ ص ۹۷

سَنَهً فَلَبِثْتُ فِيهِمْ أَدْعُوهُمْ إِلَى الْإِيمَانِ بِكَ وَ التَّصْدِيقِ بِرِسَالَاتِی وَ أُخَوِّفُهُمْ عَذَابَکَ وَ نَقِمَتَکَ ثَلَاثاً وَ ثَلَاثِينَ سَنَهً فَکَذَّبُونِی وَ لَمْ يُؤْمِنُوا بِی وَ جَحَدُوا نُبُوَّتِی وَ اسْتَخَفُّوا بِرِسَالَاتِی وَ قَدْ تَوَاعَدُونِی وَ خِفْتُ أَنْ يَقْتُلُونِی فَأَنْزِلْ عَلَيْهِمْ عَذَابَکَ فَإِنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ قَالَ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَى يُونُسَ (عليه السلام) أَنَّ فِيهِمُ الْحَمْلَ وَ الْجَنِينَ وَ الطِّفْلَ وَ الشَّيْخَ الْكَبِيرَ وَ الْمَرْأَهَ الضَّعِيفَهَ وَ الْمُسْتَضْعَفَ الْمَهِينَ وَ أَنَا الْحَكَمُ الْعَدْلُ سَبَقَتْ رَحْمَتِی غَضَبِی لَا أُعَذِّبُ الصِّغَارَ بِذُنُوبِ الْكِبَارِ مِنْ قَوْمِک ... (۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: جبرئیل(علیه السلام) به من گفت یونس بن متی زمانی که سی ساله بود خداوند او را به قومش برانگیخت ... آنان را به ایمان و تصدیق به خدا و تبعیت او دعوت می کرد و جز دو نفر مرد به او ایمان نیاورد ... پس هنگامی که یونس متوجه شد که قومش او را اجابت نکرده و ایمان به او نمی آورند غمناک شده و صبرش تمام شد و به خداوند شکایت کرد و در ضمن شکایت خود گفت: خدایا من را در سن سی سالگی به سوی این قوم مبعوث داشتی پس در مدت سی و سه سال در بین آن ها بوده و آنان را به ایمان به تو و تصدیق به آموزه های خود دعوت می کردم و از عذاب و بلای تو آن ها را می ترساندم با این حال من را تکذیب کرده و ایمان نیاوردند و پیامبریم را انکار کردند و آموزه هایم را سبک شمردند و من را تهدید کردند وترس داشتم که من را بکشند پس بر اینان عذاب نازل کن که ایمان نمی آوردند، خداوند به او وحی کرد: در بین آن ها فرزند در شکم و طفل و پیرمرد و زن ضعیف و فرد ناتوان در فهم دین وجود دارد و من حاکم عادلی هستم که رحمتم به خشمم غلبه دارد، افراد کوچک را به گناه بزرگسالان از قوم عذاب نمی کنم .

۱- بحار الأنوار ج ۱۴ ص ۳۹۲ ، تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۱۲۹ ، البرهان ج ۳ ص ۶۰

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَهْلًا عَنْ مَعْصِیَهِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِیدُ الْعِقَابِ لَوْ لَا عِبَادٌ رُکَّعٌ وَ رِجَالٌ خُشَّعٌ وَ بَهَائِمُ رُتَّعٌ وَ أَطْفَالٌ رُضَّعٌ لَصُبَّ عَلَیْکُمُ الْعَذَابُ صَبّا.(۱)

رسول الله(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نسبت به گناه شتاب نکنید، چرا که خداوند سخت عذاب کننده است، اگر بندگان رکوع کننده و مردان خاشع و حیوانات چرنده و نوزادان شیرخوار نبود بر شما عذاب نازل می شد.

عَنِ ابْنِ عَرَفَهَ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِی کُلِّ یَوْمٍ وَ لَیْلَهٍ مُنَادِیاً یُنَادِی مَهْلًا مَهْلًا عِبَادَ اللَّهِ عَنْ مَعَاصِی اللَّهِ فَلَوْ لَا بَهَائِمُ رُتَّعٌ وَ صِبْیَهٌ رُضَّعٌ وَ شُیُوخٌ رُکَّعٌ لَصُبَ عَلَیْکُمُ الْعَذَابُ صَبّاً تُرَضُّونَ بِهِ رَضّا .(۲)

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: در هر روز و شب ندا کننده ای از جانب خداوند ندا دهد: ای بندگان خدا نسبت به معصیت پروردگار شتاب نکنید که اگر حیوانات چرنده و کودک شیرخوار و پیرمردان رکوع کننده نبودند بر شما عذابی می آمد که شما را خرد و کوبیده می کرد.عَنْ مَسْعَدَهَ بْنِ صَدَقَهَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) أَکْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّهُ قَدْ عَمِلَ فِیهِ مَا بَیْنَ الْعَرْشِ إِلَی الْأَرْضِ وَ مَا فِیهَا مِنْ کَثِیرٍ مِنْ خَلْقِهِ ثُمَّ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَ لَا أُخْبِرُکُمْ قَالُوا بَلَی یَا رَسُولَ اللَّهِ فِدَاکَ الْآبَاءُ وَ الْأُمَّهَاتُ فَقَالَ إِنَّهُ کَانَ نَبِیٌّ فِیمَنْ کَانَ قَبْلَکُمْ یُقَالُ لَهُ دَانِیَالُ وَ إِنَّهُ أَعْطَی صَاحِبَ مِعْبَرٍ رَغِیفاً لِکَیْ یَعْبُرَ بِهِ فَرَمَی صَاحِبُ الْمِعْبَرِ بِالرَّغِیفِ وَ قَالَ مَا أَصْنَعُ بِالْخُبْزِ هَذَا الْخُبْزُ عِنْدَنَا قَدْ یُدَاسُ بِالْأَرْجُلِ فَلَمَّا رَأَی ذَلِکَ مِنْهُ

۱- مجموعه ورّام ج ۲ ص ۲۲۱ ، ارشاد القلوب للدیلمی ج ۱ ص ۳۲ ، الکشف و البیان(تفسیر الثعلبی) ج ۲ ص ۲۲۴

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۲۷۶ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۳۰۷ ، بحارالأنوار ج ۷۰ ص ۳۴۴

دَانِيَالُ رَفَعَ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ أَكْرِمِ الْخُبْزَ فَقَدْ رَأَيْتَ يَا رَبِّ مَا صَنَعَ هَذَا الْعَبْدُ وَ مَا قَالَ قَالَ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى السَّمَاءِ أَنْ تَحْبِسَ الْغَيْثَ وَ أَوْحَى إِلَى الْأَرْضِ أَنْ كُونِي طَبَقاً كَالْفَخَّارِ قَالَ فَلَمْ يُمْطَرُوا حَتَّى أَنَّهُ بَلَغَ مِنْ أَمْرِهِمْ أَنَّ بَعْضَهُمْ أَكَلَ بَعْضاً فَلَمَّا بَلَغَ مِنْهُمْ مَا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ ذَلِكَ قَالَتِ امْرَأَةٌ لِأُخْرَى وَ لَهُمَا وَلَدَانِ يَا فُلَانَةُ تَعَالَيْ حَتَّى نَأْكُلَ أَنَا وَ أَنْتِ الْيَوْمَ وَلَدِي وَ إِذَا كَانَ غَداً أَكَلْنَا وَلَدَكِ قَالَتْ لَهَا نَعَمْ فَأَكَلَتَاهُ فَلَمَّا أَنْ جَاعَتَا مِنْ بَعْدُ رَاوَدَتِ الْأُخْرَى عَلَى أَكْلِ وَلَدِهَا فَامْتَنَعَتْ عَلَيْهَا فَقَالَتْ لَهَا بَيْنِي وَ بَيْنَكِ نَبِيُّ اللَّهِ فَاخْتَصَمَا إِلَى دَانِيَالَ فَقَالَ لَهُمَا وَ قَدْ بَلَغَ الْأَمْرُ إِلَى مَا أَرَى قَالَتَا لَهُ نَعَمْ يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَ أَشَدَّ قَالَ فَرَفَعَ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ اللَّهُمَّ عُدْ عَلَيْنَا بِفَضْلِكَ وَ فَضْلِ رَحْمَتِكَ وَ لَا تُعَاقِبِ الْأَطْفَالَ وَ مَنْ فِيهِ خَيْرٌ بِذَنْبِ صَاحِبِ الْمِعْبَرِ وَ أَضْرَابِهِ لِنِعْمَتِكَ قَالَ فَأَمَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ السَّمَاءَ أَنْ أَمْطِرِي عَلَى الْأَرْضِ وَ أَمَرَ الْأَرْضَ أَنْ أَنْبِتِي لِخَلْقِي مَا قَدْ فَاتَهُمْ مِنْ خَيْرِكَ فَإِنِّي قَدْ رَحِمْتُهُمْ بِالطِّفْلِ الصَّغِيرِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمود: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: نان را گرامی دارید، که برای فراهم آمدن آن هر چه میان عرش و زمین است و گروهکثیری از آفریدگان خدا به کار برخواسته اند، سپس به اطرافیان فرمودند: آیا به شما خبر ندهم؟ گفتند: بله ای رسول خدا پدران و مادرانمان فدای شما، فرمودند: پیامبری در امتی قبل از شما به نام دانیال بود او برای عبور کردن از مسیری به نگهبان آن نان داد، نگهبان نان را دور انداخت و گفت: با این نان چکار کنم؟ نان نزد ما لگد مال می شود، دانیال هنگامی که این را دید دست به آسمان بلند کرد و گفت: پروردگارا، نان را اکرام کن همانا دیدی این شخص با نان چه کرد و چه

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۳۰۲، النور المبین ص ۴۲۹، بحارالأنوار ج ۱۴ ص ۳۷۷

گفت، خداونـد به آسـمان وحی کرد که باران نبارد و به زمین وحی کرد که مانند سـفال سـفت شود پس باران نبارید تا اینکه وضـعیت آنان به جایی رسـید که بعضـی بعض دیگر را می خوردنـد و با واقع شدن اراده خداوند برای آن ها زنی به زن دیگر گفت: بیا امروز فرزنـد من را بخوریم و فردا از تو را، زن قبول کرد و آن را خوردنـد و هنگامی که گرسـنه شدنـد زن دیگر از خوردن فرزندش جلوگیری کرد، زن دیگر گفت: دعوای خود را پیش پیامبر خدا دانیال می بریم، دانیال فرمود: آیا کار شما به جایی رسـیده که می بینم؟ گفتنـد: بله و بدتر، پس دانیال دست خود را بالا برد و فرمود: خدایا به فضل و رحمتت به ما رو کن و کودکان ما و کسانی که در آن ها خیر است را به خاطر گناه نگهبان راه و مانند او را در برابر نعمتت عذاب نکن، خداوند به آسـمان امر کرد که بـاران ببـار و به زمین فرمـود برای خلقم گیاهـانی را که از دست داده انـد را برویـان که من به خـاطر طفل کوچک به آنان رحم کردم.

دعا کردن و آمین گفتن کودکان

عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السـلام) قَـالَ: كَانَ أَبِي (علیه السـلام) إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ جَمَعَ النِّسَاءَ وَ الصِّبْيَانَ ثُمَ دَعَا وَ أَمَّنُوا.(۱)امام صادق(علیه السـلام) فرمودنـد: پدرم هنگامی که چیزی ایشان را ناراحت می کرد، زنان و کودکان را جمع کرده سپس دعا می کردند و آنها آمین می گفتند.

درمان یک بیماری خاص

عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيـدَ قَالَ: كُنْتُ عِنْـدَ أَبِي عَبْـدِ اللَّهِ (علیه السـلام) وَ عِنْـدَهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي أُحِبُّ الصِّبْيَانَ فَقَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَتَصْنَعُ مَا ذَا قَالَ أَحْمِلُهُمْ عَلَى ظَهْرِي فَوَضَعَ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۴۸۷ ، الدعوات للراوندی ص ۲۹ ، عده الداعی ص ۵۸

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یَدَهُ عَلَی جَبْهَتِهِ وَ وَلَّی وَجْهَهُ عَنْهُ فَبَکَی الرَّجُلُ فَنَظَرَ إِلَیْهِ أَبُو عَبْدِاللَّهِ (علیه السلام) کَأَنَّهُ رَحِمَهُ فَقَالَ إِذَا أَتَیْتَ بَلَدَکَ فَاشْتَرِ جَزُوراً سَمِیناً وَ اعْقِلْهُ عِقَالًا شَدِیداً وَ خُذِ السَّیْفَ فَاضْرِبِ السَّنَامَ ضَرْبَةً تَقْشِرُ عَنْهُ الْجِلْدَهَ وَ اجْلِسْ عَلَیْهِ بِحَرَارَتِهِ فَقَالَ عُمَرُ فَقَالَ الرَّجُلُ فَأَتَیْتُ بَلَدِی فَاشْتَرَیْتُ جَزُوراً فَعَقَلْتُهُ عِقَالًا شَدِیداً وَ أَخَذْتُ السَّیْفَ فَضَرَبْتُ بِهِ السَّنَامَ ضَرْبَةً وَ قَشَرْتُ عَنْهُ الْجِلْدَ وَ جَلَسْتُ عَلَیْهِ بِحَرَارَتِهِ فَسَقَطَ مِنِّی عَلَی ظَهْرِ الْبَعِیرِ شِبْهُ الْوَزَغِ أَصْغَرُ مِنَ الْوَزَغِ وَ سَکَنَ مَا بِی.(۱)

راوی گوید: نزد امام صادق(علیه السلام) بودم که مردی به حضرت گفت: فدایتان شوم من کودکان را دوست دارم، حضرت فرمودند: چه کاری انجام می دهی؟ گفت: کودکان را بر پشت خود حمل می کنم (مفعول کودکان شدن)، حضرت دست خود را بر پیشانی گذاشتند و روی خود را برگرداندند، پس مرد گریه کرد و امام(علیه السلام) از روی رحمت به او نگاه کردند و فرمودند: هنگامی که به شهر خود رفتی یک شتر (نر یا ماده) چاق بخر ودست او را محکم بسته و با شمشیر ضربه ای به کوهان او بزن که پوستش جدا شود و بر روی آن در حال حرارت داشتن بشین. شخص گوید: به شهر خود رفتم و این کارها را انجام دادم و بعد از نشستن، حیوانی شبیه وزغ و کوچکتر از آن از من خارج شد و آن حالتی که در من بود فرو نشست.

پنهان کردن کودکان در شب

فِی الْخَبَرِ إِذَا اسْتَجْنَحَ اللَّیْلُ فَأَکِنُّوا صِبْیَانَکُمْ .(۲)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۵۰ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۴۳

۲- مجمع البحرین ج ۲ ص ۳۴۷

در روایت آمده است : با فرا رسیدن شب کودکان خود را پنهان کنید .

علت خنده و گریه بدون مقدمه نوزادان

عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: سَأَلْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ (علیهما السلام) عَنِ الطِّفْلِ یَضْحَکُ مِنْ غَیْرِ عَجَبٍ وَ یَبْکِی مِنْ غَیْرِ أَلَمٍ فَقَالَ یَا مُفَضَّلُ مَا مِنْ طِفْلٍ إِلَّا وَ هُوَ یَرَی الْإِمَامَ وَ یُنَاجِیهِ فَبُکَاؤُهُ لِغَیْبَتِهِ الْإِمَامِ عَنْهُ وَ ضَحِکُهُ إِذَا أَقْبَلَ عَلَیْهِ حَتَّی إِذَا أُطْلِقَ لِسَانُهُ أُغْلِقَ ذَلِکَ الْبَابُ عَنْهُ وَ ضُرِبَ عَلَی قَلْبِهِ بِالنِّسْیَانِ.(۱)

مفضل بن عمر گوید: از امام صادق(علیه السلام) پرسیدم علت خنده نوزاد بدون به شگفت آمدن و گریه بدون درد چیست؟ حضرت فرمودند: ای مفضل هیچ نوزادی نیست جز اینکه امام را دیده و با او مناجات می کند. پس گریه او به خاطر غائب شدن امام از او و خنده او به خاطر آمدن امام پیش اوست. زمانی که زبان کودک باز شود این حالت از او گرفته می شود و فراموشی بر قلب او عارض می گردد.

علت گریه کودکان

اعْرِفْ یَا مُفَضَّلُ مَا لِلْأَطْفَالِ فِی الْبُکَاءِ مِنَ الْمَنْفَعَهِ وَ اعْلَمْ أَنَّ فِی أَدْمِغَهِ الْأَطْفَالِ رُطُوبَهً إِنْ بَقِیَتْ فِیهَا أَحْدَثَتْ عَلَیْهِمْ أَحْدَاثاً جَلِیلَهً وَ عِلَلًا عَظِیمَهً مِنْ ذَهَابِ الْبَصَرِ وَ غَیْرِهِ وَ الْبُکَاءُ یُسِیلُ تِلْکَ الرُّطُوبَهَ مِنْ رُءُوسِهِمْ فَیُعْقِبُهُمْ ذَلِکَ الصِّحَّهَ فِی أَبْدَانِهِمْ وَ السَّلَامَهَ فِی أَبْصَارِهِمْ أَ فَلَیْسَ قَدْ جَازَ أَنْ یَکُونَ الطِّفْلُ یَنْتَفِعُ بِالْبُکَاءِ وَ وَالِدَاهُ لَا یَعْرِفَانِ ذَلِکَ فَهُمَا دَائِبَانِ لِیُسْکِتَانِهِ وَ یَتَوَخَّیَانِ فِی الْأُمُورِ مَرْضَاتَهُ لِئَلَّا یَبْکِیَ وَ هُمَا لَا یَعْلَمَانِ أَنَّ الْبُکَاءَ أَصْلَحُ

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۵۸۴ ، بحارالأنوار ج ۲۵ ص ۳۸۲

لَهُ وَ أَجْمَلُ عَاقِبَةً فَهَكَذَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَشْيَاءِ مَنَافِعُ لَا يَعْرِفُهَا الْقَائِلُونَ بِالْإِهْمَالِ وَ لَوْ عَرَفُوا ذَلِكَ لَمْ يَقْضُوا عَلَى الشَّيْ ءِ أَنَّهُ لَا مَنْفَعَةَ فِيهِ مِنْ أَجْلِ أَنَّهُمْ لَا يَعْرِفُونَهُ وَ لَا يَعْلَمُونَ السَّبَبَ فِيهِ فَإِنَّ كُلَّ مَا لَا يَعْرِفُهُ الْمُنْكِرُونَ يَعْلَمُهُ الْعَارِفُونَ وَ كَثِيراً مَا يَقْصُرُ عَنْهُ عِلْمُ الْمَخْلُوقِينَ مُحِيطٌ بِهِ عِلْمُ الْخَالِقِ جَلَّ قُدْسُهُ وَ عَلَتْ كَلِمَتُهُ فَأَمَّا مَا يَسِيلُ مِنْ أَفْوَاهِ الْأَطْفَالِ مِنَ الرِّيقِ فَفِي ذَلِكَ خُرُوجُ الرُّطُوبَةِ الَّتِي لَوْ بَقِيَتْ فِي أَبْدَانِهِمْ لَأَحْدَثَتْ عَلَيْهِمُ الْأُمُورَ الْعَظِيمَةَ كَمَنْ تَرَاهُ قَدْ غَلَبَتْ عَلَيْهِ الرُّطُوبَةُ فَأَخْرَجَتْهُ إِلَى حَدِّ الْبَلَهِ وَ الْجُنُونِ وَ التَّخْلِيطِ إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ مِنَ الْأَمْرَاضِ الْمُتْلِفَةِ كَالْفَالِجِ وَ اللَّقْوَةِ وَ مَا أَشْبَهَهُمَا فَجَعَلَ اللَّهُ تِلْكَ الرُّطُوبَةَ تَسِيلُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ فِي صِغَرِهِمْ لِمَا لَهُمْ فِي ذَلِكَ مِنَ الصِّحَّةِ فِي كِبَرِهِمْ فَتَفَضَّلَ عَلَى خَلْقِهِ بِمَا جَهِلُوهُ وَ نَظَرَ لَهُمْ بِمَا لَمْ يَعْرِفُوهُ وَ لَوْ عَرَفُوا نِعَمَهُ عَلَيْهِمْ لَشَغَلَهُمْ ذَلِكَ مِنَ التَّمَادِي فِي مَعْصِيَتِهِ فَسُبْحَانَهُ مَا أَجَلَّ نِعْمَتَهُ وَ أَسْبَغَهَا عَلَى الْمُسْتَحِقِّينَ وَ غَيْرِهِمْ مِنْ خَلْقِهِ تَعَالَى عَمَّا يَقُولُ الْمُبْطِلُونَ عُلُوّاً كَبِيرا .(۱)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : ای مفضل بدان که چه منفعتی در گریه کودکان است ، در مغزهای اطفال رطوبتی است که اگر در آن باقی بماندموجب حادثه های بزرگ و مریضی های عظیم می باشد از جمله کور شدن و... و گریه این رطوبت را از سرهایشان به بیرون خارج می کند و به دنبال آن صحت و سلامتی در بدن و چشمان حاصل می شود و طفل به واسطه آن نفع می برد در حالی که پدر و مادر از این مطلب ناآگاه بوده و خود را برای سکوت او به سختی انداخته و در صدد جلب رضایت او در کارها هستند تا گریه نکند در حالی که نمی دانند گریه برای او مصلحت داشته و زیباترین سرانجام است ،

۱- توحید المفضل ص ۵۳

به همین صورت در بسیاری از اشیاء منافعی است که دیگران (قائلین به اهمال) نمی دانند که اگر آن را بدانند حکم به بی منفعتی در چیزی نمی کنند و حکم آن ها به خاطر عدم شناخت آن منفعت و سبب در آن است پس هر چه را نادانان نمی دانند دانایان می دانند و در بسیاری موارد علم مخلوقات کوتاه است و علم خالق مسلط به آن است ، اما آن رطوبتی که از دهان کودکان خارج می شود که اگر در بدن بماند موجب مریضی های بزرگ شده و غلبه آن منجر به دیوانگی و فلج شدن و لَقوَه (بیماری ای که صورت را به سمت گردن کج می کند) و شبیه آن ها می گردد ، خداوند آن رطوبت را این گونه قرار داده که در کودکی خارج شود تا موجب سلامتی در بزرگی گردد پس خداوند به مخلوقات لطفی کرده که آن را نمی دانند و به آنان عنایتی کرده که نمی شناسند که اگر نعمت های او را بشناسند به معصیت او ادامه نمی دهند ، چقدر نعمت های او بر لایقان و غیر لایقان بزرگ و زیاد است ، خداوند از آن چه باطل گویان می گویند برتری عظیمی دارد .

کودکان پیامبران

عَنْ جَمِیلِ بْنِ دَرَّاجٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنْ أَطْفَالِ الْأَنْبِیَاءِ فَقَالَ لَیْسُوا کَأَطْفَالِ سَائِرِ النَّاسِ قَالَ وَ سَأَلْتُهُ عَنْ إِبْرَاهِیمَ بْنِ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَوْ بَقِیَ کَانَ صِدِّیقاً قَالَ لَوْ بَقِیَ کَانَ عَلَی مِنْهَاجِ أَبِیهِ (صلی الله علیه و اله).(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره کودکان پیامبران سوال کردم حضرت فرمودند: مانند کودکان سایر مردم نیستند، راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام)

۱- التوحید للصدوق ۳۹۵ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۴۹۰ ، کنزالدقائق ج ۱۲ ص۴۵۳

درباره ابراهیم فرزند پیامبر(صلی الله علیه و اله) سوال کردم که اگر زنده می ماند صدّیق بود؟ حضرت فرمودند: اگر زنده می ماند بر روش پدر خود بود.

بیان: مرحوم مجلسی در ذیل این روایت می فرمایند: کان مؤمنا موحّدا تابعا لأبیه لا نبیّا(۱) یعنی ابراهیم اگر زنده بود فرد مومن و موحد و تابع پدرشان بود و پیامبر نبود.

کودکان ائمه (علیهم السلام)

مِنْ کِتَابِ رَبِیعِ الْأَبْرَارِ لِلزَّمَخْشَرِیِّ عَنْ عَلِیٍّ (علیه السلام) یَرْفَعُهُ : دُعَاءُ أَطْفَالِ ذُرِّیَّتِی مُسْتَجَابٌ مَا لَمْ یُقَارِفُوا الذُّنُوبَ.(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: دعای کودکان فرزندان من تا زمانی که گرفتار گناه نشوند مستجاب است.

علم امام (علیه السلام) به فرزند قبل از تولد

عَنِ الحُسَیـنِ بنِ خَالِد قَالَ سَألتُ أبَا الحَسَن (علیه السـلام) عَن قَولِ اللهِ « ما تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَهٍ إلَّا یَعْلَمُها وَ لا حَبَّهٍ فِی ظُلُماتِ الْأَرْضِ وَ لا رَطْبٍ وَ لا یابِسٍ إلَّا فِی کِتابٍ مُبِینٍ » فَقَالَ: الوَرَقَهُ السِّقطُ یَسـقُطُ مِن بَطنِ أمِّهِ مِن قَبلِ أن یُهِلَّ الوَلَـدُ قَالَ: فَقُلتُ وَ قَولِهِ: « وَ لا حَبَّهٍ » قَالَ: یَعنِی الوَلَدَ فِی بَطنِ أمِّهِ إذَا أهَلَّ وَ یَسقُطُ مِن قَبلِ الوَلادَهِ قَالَ: قُلتُ قُولُه: « وَ لا

۱- بحار الأنوار ج ۵ ص ۲۹۴

۲- مستدرک الوسائل ج ۵ ص ۲۸۱ ، المجتنی من الدعاء المجتبی ص ۲۰

رَطْبٍ » قَالَ: يَعنِي المُضغَةَ إذَا أسكَنَت فِي الرَّحِمِ قَبلَ أن يُتِمَّ خَلقُهَا قَبلَ أن يَنتَقِلَ قَالَ قُلتُ قَولُه: « وَ لا يابِسٍ » قَالَ : الوَلَدُ التَّامُ قَالَ: قُلتُ « فِي كِتابٍ مُبِينٍ » قَالَ: فِي إمامٍ مُبِينٍ .(۱)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) درباره آیه شریفه (هیچ برگی و هیچ دانه ای در تاریکی های زمین نمی افتد جز اینکه خداوند آن را می داند و هیچ تر و خشکی نیست جز اینکه در کتاب مبین است) فرمودند: برگی که ساقط می شود منظور فرزندی است که قبل از صدا به گریه بلند کردن از شکم مادرش سقط شود. راوی گوید: پرسیدم و منظور از (و دانه ای نیست) چیست؟ فرمودند: فرزندی است که به دنیا آید و گریه کند و هنگام ولادت بمیرد، پرسیدم: منظور از (و هیچ تری نیست) چیست؟ فرمودند: فرزند در زمانی که به شکل تکه ای گوشت بوده و در رحم قرار گرفته و خلقتش کامل نگشته و به مرحله بعدی منتقل نشده است، پرسیدم: منظور از (و هیچ خشکی نیست) چیست؟ فرمودند: فرزند کامل شده می باشد، پرسیدم:منظور از (در کتاب روشنگر است) چیست؟ فرمودند: منظور امام روشنگر است.

عدم تأثیر شرّ مشرک در نطفه مومن

عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَيْسَرَةَ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام): إِنَّ نُطْفَةَ الْمُؤْمِنِ لَتَكُونُ فِي صُلْبِ الْمُشْرِكِ فَلَا يُصِيبُهُ مِنَ الشَّرِّ شَيْ ءٌ (۲)

حَتَّى إِذَا صَارَ فِي رَحِمِ الْمُشْرِكَةِ لَمْ يُصِبْهَا مِنَ الشَّرِّ شَيْ ءٌ حَتَّى تَضَعَهُ فَإِذَا وَضَعَتْهُ لَمْ يُصِبْهُ مِنَ الشَّرِّ شَيْ ءٌ حَتَّى يَجْرِيَ عَلَيْهِ الْقَلَمُ.(۳)

۱- تفسیر العیّاشی ج ۱ ص ۳۶۱ ، بحارالأنوار ج ۴ ص ۹۱ ، البرهان ج ۲ ص ۴۲۶

۲- در بعضی نسخ " من الشرک شی ء " آمده است.

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۳ ، الوافی ج ۴ ص ۷۰ ، المحاسن ج۱ ص ۱۳۸

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نطفه مومنی که در صلب مشرک قرار می گیرد از شر او به مومن نمی رسد تا اینکه نطفه در رحم زن مشرک قرار می گیرد که از شر او هم به نطفه چیزی نمی رسد تا اینکه او را به دنیا آورده پس زمانی که متولد گردد تا زمانی که به تکلیف نرسد شری از شرک به او نرسد.

محفوظ ماندن مومن در صلب کافر

عَنْ عَلِیِّ بْنِ یَقْطِینٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ مُوسَی (علیه السلام) قَالَ: قُلْتُ لَهُ إِنِّی قَدْ أَشْفَقْتُ مِنْ دَعْوَهِ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَلَی یَقْطِینٍ وَ مَا وَلَدَ فَقَالَ یَا أَبَا الْحَسَنِ لَیْسَ حَیْثُ تَذْهَبُ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُ فِی صُلْبِ الْکَافِرِ بِمَنْزِلَهِ الْحَصَاهِ فِی اللَّبِنَهِ یَجِی ءُ الْمَطَرُ فَیَغْسِلُ اللَّبِنَهَ وَ لَا یَضُرُّ الْحَصَاهَ شَیْئاً .(۱)علی بن یقطین گوید: به امام کاظم(علیه السلام) عرض کردم من از نفرین امام صادق (علیه السلام) بر یقطین (پدرش) و فرزندانش می ترسم پس حضرت فرمودند: ای ابالحسن این گونه نیست که فکر می کنی، مومن در صلب کافر مانند ریگ در یک خشت گلی است، باران آمده و آن خشت را می شوید اما ضرری به ریگ نمی زند .

نطفه در رحم حرام

عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِیسَی عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَاباً یَوْمَ الْقِیَامَهِ رَجُلٌ أَقَرَّ نُطْفَتَهُ فِی رَحِمٍ تَحْرُمُ عَلَیْهِ .(۲)

۱- الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۳ ، الوافی ج ۴ ص ۷۱ ، رجال الکشی ص ۴۳۶

۲- المحاسن ج ۱ ص ۱۰۶ ، ثواب الأعمال ص ۲۶۳ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۴۱

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شدیدترین عذاب در روز قیامت برای شخصی است که نطفه خود را در رحمی که بر او حرام است بریزد.

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): مَا مِنْ ذَنْبٍ أَعْظَمَ عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بَعْدَ الشِّرْكِ مِنْ نُطْفَهِ حَرَامٍ وَضَعَهَا امْرُؤٌ فِي رَحِمٍ لَا تَحِلُّ لَهُ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بعد از شرک بزرگترین گناه نزد خداوند، ریختن نطفه حرام در رَحِم غیر حلال است.

علت زیبایی و خوش اخلاقی و بد اخلاقی در نسل حضرت آدم

عَنْ بُرَيْدِ بْنِ مُعَاوِيَهَ الْعِجْلِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْزَلَ حَوْرَاءَ مِنَ الْجَنَّهِ إِلَى آدَمَ فَزَوَّجَهَا أَحَدَ ابْنَيْهِ وَ تَزَوَّجَ الْآخَرُ إِلَى الْجِنِّ فَوَلَدَتَا جَمِيعاً فَمَا كَانَ مِنَ النَّاسِ مِنْ جَمَالٍ وَ حُسْنِ خُلُقٍ فَهُوَ مِنَ الْحَوْرَاءِ وَ مَا كَانَ فِيهِمْ مِنْ سُوءِ الْخُلُقِ فَمِنْ بِنْتِ الْجَانِّ وَ أَنْكَرَ أَنْ يَكُونَ زَوَّجَ بَنِيهِ مِنْ بَنَاتِهِ.(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: خداوند متعال یک زن بهشتی برای حضرت آدم نازل نمود و حضرت آدم او را به ازدواج یکی از دو پسرش در آورد و دیگری را به ازدواج یک زن جن در آورد و هر دو فرزنددار شدند پس هر آنچه در مردم از زیبایی و خوش اخلاقی است از آن زن بهشتی است و هر آنچه در آنها از بد اخلاقی است از دختر جنّی است و حضرت آدم قبول نداشت که پسرانش را به ازدواج دخترانش در آورد.

۱- الجعفریات ص ۹۹ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۴۴۸ ، النوادر للراوندی ص ۳۶

۲- علل الشرائع ج ۱ ص ۱۰۳ ، مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۲۰۴ ، النور المبین ص ۵۷

عَنْ أَبِی بَکْرٍ الْحَضْرَمِیِّ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ آدَمَ وُلِدَ لَهُ أَرْبَعَهُ ذُکُورٍ فَأَهْبَطَ اللَّهُ إِلَیْهِمْ أَرْبَعَهً مِنَ الْحُورِ الْعِیْنِ فَزَوَّجَ کُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ وَاحِدَهً فَتَوَالَدُوا ثُمَّ إِنَّ اللَّهَ رَفَعَهُنَّ وَ زَوَّجَ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعَهَ أَرْبَعَهً مِنَ الْجِنِّ فَصَارَ النَّسْلُ فِیهِمْ فَمَا کَانَ مِنْ حِلْمٍ فَمِنْ آدَمَ وَ مَا کَانَ مِنْ جَمَالٍ فَمِنْ قِبَلِ الْحُورِ الْعِینِ وَ مَا کَانَ مِنْ قُبْحٍ أَوْ سُوءِ خُلُقٍ فَمِنَ الْجِنِ .(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: آدم چهار پسر داشت پس خداوند چهار زن بهشتی فرود آورده و به ازدواج آنان در آورد و از آن ها فرزند متولد شد. سپس خداوند آن زنان را بالا برده و چهار زن جنّی را به ازدواج پسران در آورد و نسل انسان از آن ها به وجود آمد پس آن چه از حلم و صبر در انسان است ازآدم و آن چه زیبایی است از زنان بهشتی و آن چه زشتی و اخلاق بد وجود دارد از جن است.

افراد خلق شده و خلق نشده در صلب حضرت آدم

عَنْ سَلَّام بْنِ الْمُسْتَنِیرِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ (علیه السلام) عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «مُخَلَّقَهٍ وَ غَیْرِ مُخَلَّقَهٍ(۲)» فَقَالَ الْمُخَلَّقَهُ هُمُ الذَّرُّ الَّذِینَ خَلَقَهُمُ اللَّهُ فِی صُلْبِ آدَمَ أَخَذَ عَلَیْهِمُ الْمِیثَاقَ ثُمَّ أَجْرَاهُمْ فِی أَصْلَابِ الرِّجَالِ وَ أَرْحَامِ النِّسَاءِ وَ هُمُ الَّذِینَ یَخْرُجُونَ إِلَی الدُّنْیَا حَتَّی یُسْأَلُوا عَنِ الْمِیثَاقِ وَ أَمَّا قَوْلُهُ «وَ غَیْرِ مُخَلَّقَهٍ» فَهُمْ کُلُّ نَسَمَهٍ لَمْ یَخْلُقْهُمُ اللَّهُ فِی صُلْبِ آدَمَ حِینَ خَلَقَ الذَّرَّ وَ أَخَذَ عَلَیْهِمُ الْمِیثَاقَ وَ هُمُ النُّطَفُ مِنَ الْعَزْلِ وَ السِّقْطُ قَبْلَ أَنْ یُنْفَخَ فِیهِ الرُّوحُ وَ الْحَیَاهُ وَ الْبَقَاءُ.(۳)

۱- تفسیر العیّاشیّ ج ۱ ص ۲۱۵ ، البرهان ج ۲ ص ۱۰ ، بحارالأنوار ج ۱۱ ص ۲۴۴

۲- سوره حج آیه ۵

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۱۲ ، البرهان ج ۳ ص ۸۵۶

راوی گوید: از امام باقر(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه(آفرینشی کامل و غیر کامل)

سوال کردم فرمودند: آفرینش کامل منظور ذره هایی هستند که خداوند آنان را در صلب حضرت آدم خلق کرد و از آن ها میثاق گرفت، سپس آنان را در صلب مردان و رحم زنان جاری ساخت و آنان کسانی هستند که به عالم دنیا آمده تا اینکه از میثاق سوال شوند و اما منظور از آفرینش غیر کامل، هر شخصی است که خداوند هنگام خلق ذره ها در صلب حضرت آدم او را خلق نکرده و از آنان میثاق گرفته است و آن ها همان نطفه های ریخته شده خارج از رحم و فرزندان سقط شده قبل از دمیدن روح و حیات هستند.

اثر آرزو داشتن مرگ دختران

قَالَ الصّادِقُ (علیه السلام) مَنْ تَمَنَّی مَوْتَ الْبَنَاتِ حُرِمَ أَجْرَهُنَّ وَ لَقِیَ اللَّهَ تَعَالَی عَاصِیا .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که آرزوی مرگ دخترانش را بکند از پاداش آنها محروم شده و گنهکار خدا را ملاقات می کند.

فرزند، توشه دنیا

قَالَ امِیرُالمُومِنین (علیه السلام) الْمَالُ وَ الْبَنُونَ حَرْثُ الدُّنْیا وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ حَرْثُ الْآخِرَهِ وَ قَدْ جَمَعَهُمَا اللَّهُ لِأَقْوَام .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: مال و فرزندان توشه دنیاست و عمل صالح توشه آخرت و خداوند هر دو را برای عده ای جمع کرده است.

۱- بحار الأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۹ ، عدهالداعی ص ۸۹

۲- الغارات ج ۱ ص ۵۱ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۷ ، قرب الإسناد ص ۳۹

وجوب رسیدگی به فرزندان دیگران در صورت قساوت قلب مادر

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ(علیه السلام) قَالَ: «الرَّحْمنُ» هُوَ الْعَاطِفُ عَلَى خَلْقِهِ بِالرِّزْقِ قَالَ: وَ مِنْ رَحْمَتِهِ أَنَّهُ لَمَّا سَلَبَ الطِّفْلَ قُوَّةَ النُّهُوضِ وَ التَّغَذِّي جَعَلَ تِلْكَ الْقُوَّةَ فِي أُمِّهِ وَ رَقَّقَهَا عَلَيْهِ لِتَقُومَ بِتَرْبِيَتِهِ وَ حَضَانَتِهِ فَإِنْ قَسَا قَلْبُ أُمٍّ مِنَ الْأُمَّهَاتِ أَوْجَبَ تَرْبِيَةَ هَذَا الطِّفْلِ [وَ حَضَانَتَهُ](۱) عَلَى سَائِرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ لَمَّا سَلَبَ بَعْضَ الْحَيَوَانَاتِ قُوَّةَ التَّرْبِيَةِ لِأَوْلَادِهَا وَ الْقِيَامِ بِمَصَالِحِهَا جَعَلَ تِلْكَ الْقُوَّةَ فِي الْأَوْلَادِ لِتَنْهَضَ حِينَ تُولَدُ وَ تَسِيرَ إِلَى رِزْقِهَا الْمُسَبَّبِ لَهَا.(۲)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: معنای " الرحمن " یعنی مهربانی بر خلق در رزق دادن آنها و از جمله رحمت او آن است که توانایی کسب و طلب غذا را از نوزاد گرفته و در مادرش قرار داده است و او را نسبت به فرزند مهربان قرار داده تا عهده دار تربیت و نگهداری او باشد. پس اگر مادری از مادران قساوت قلب پیدا کرد پرورش و رسیدگی به این نوزاد بر سایر مومنین واجب است و هنگامی که خداوند توانایی نگهداری و رسیدگی فرزندان را از بعضی حیوانات سلب کند آن را در خود فرزندان قرار می دهد تا هنگام تولد خود به دنبال رزق خود بروند.

شدیدترین مصیبت

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنِينَ (علیه السلام) : أَشَدُّ الْمَصَائِبِ سُوءُ الْخَلَف .(۳)

۱- در بحارالأنوار ج ۸۹ ص ۲۴۸

۲- التفسیر المنسوب إلی الإمام الحسن العسکری (علیه السلام) ص۳۴ ، بحارالأنوار ج ۸۹ ص ۲۴۸

۳- غرر الحکم ص ۱۹۱

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: سخت ترین مصیبت فرزند بد است.

قَالَ أَبُوالحَسَنِ الهَادِی (علیه السلام) : شَرٌّ مِنَ الْمَرْءِ رَزِیَّهً سُوءُ الْخَلَف .(۱)

امام هادی(علیه السلام) فرمودند: بدترین بلا برای مرد فرزند بد است.

ولایت بهتر از ولادت

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام) : وَلَایَتِی لِأَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام) أَحَبُّ إِلَیَّ مِنْ وِلَادَتِی مِنْه .(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: محبت و ولایتم نسبت به امیرالمومنین(علیه السلام) برایم محبوب تر از تولدم نسبت به ایشان است.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) وَلَایَتِی لِعَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ أَحَبُّ إِلَیَّ مِنْ وِلَادَتِی مِنْهُ لِأَنَّ وَلَایَتِی لَهُ فَرْضٌ وَ وِلَادَتِی مِنْهُ فَضْلٌ .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: محبت و ولایتم نسبت به امیرالمومنین(علیه السلام) برایم محبوب تر از تولدم نسبت به ایشان است چون ولایت واجب و ولادت یک فضیلت است.

۱- نزهه الناظر و تنبیه الخاطر ص ۱۳۸

۲- إعتقادات الإمامیه (للصدوق) ص ۱۱۲

۳- الفضائل (لابن شاذان القمی) ص ۱۲۵

امر به نماز هنگام فقر و نیاز خانواده

يُرْوَى عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) أَنَّهُ كَانَ إِذَا أَصَابَ أَهْلَهُ خَصَاصَةٌ قَالَ قُومُوا إِلَى الصَّلَاةِ وَ يَقُولُ بِهَذَا أَمَرَنِي رَبِّي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى « وَ أْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلاةِ وَ اصْطَبِرْ عَلَيْها لا نَسْئَلُكَ رِزْقاً نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَ الْعاقِبَةُ لِلتَّقْوى(۱)» .(۲)

از پیامبر(صلی الله علیه و اله) روایت شده است: هنگامی که نیاز و فقری دچار خانواده ایشان می شد به آنان امر می کردند نماز بخوانید و می فرمودند خداوند من را به این امر کرده است (خانواده ات را به نماز امر کن و خود بر آن صبر داشته باش، ما از تو رزق نمی خواهیم، ما خودمان به تو رزق می دهیم و سرانجام خوب برای تقواست).

نافله یعنی فرزندِ فرزند

عَنْ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ« وَ وَهَبْنا لَهُ إِسْحاقَ وَ يَعْقُوبَ نافِلَةً»(۳) قَالَ وَلَدُ الْوَلَدِ نَافِلَه .(۴)

امام صادق(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (و اسحاق و یعقوب را به عنوان عطایی افزون به ابراهیم بخشیدیم) فرمودند: منظور از نافله فرزندِ فرزند (نوه) است.

۱- سوره طه آیه ۱۳۲

۲- مجموعه ورّام ج ۱ ص ۲۲۲ ، مسکن الفؤاد ص ۵۰

۳- سوره انبیاء آیه ۷۲

۴- معانی الأخبار ص ۲۲۵ ، البرهان ج ۳ ص ۸۲۸ ، بحارالأنوار ج ۱۲ ص ۱۰۳

همراهی فرزند تا قبر پدر

عَنْ مَسْعَدَهَ بْنِ زِيَادٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ (عليهم السلام) قَالَ قَالَ عَلِيٌّ (عليه السلام): إِنَّ لِلْمَرْءِ الْمُسْلِمِ ثَلَاثَهَ أَخِلَّاءَ فَخَلِيلٌ يَقُولُ لَهُ أَنَا مَعَكَ حَيّاً وَ مَيِّتاً وَ هُوَ عَمَلُهُ وَ خَلِيلٌ يَقُولُ لَهُ أَنَا مَعَكَ حَتَّى تَمُوتَ وَ هُوَ مَالُهُ فَإِذَا مَاتَ صَارَ لِلْوَرَثَهِ وَ خَلِيلٌ يَقُولُ لَهُ أَنَا مَعَكَ إِلَى بَابِ قَبْرِكَ ثُمَّ أُخَلِّيكَ وَ هُوَ وَلَدُه . (۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: برای هر فرد مسلمان سه دوست صمیمی وجود دارد: ۱- دوستی که می گوید من در حال زنده و مرده با تو هستم و آن عمل اوست ۲- دوستی که می گوید من تا هنگام مردن با تو هستم و آن مال اوست پس هنگامی که بمیرد مال او به وارثان می رسد ۳- دوستی که می گوید تا دم قبر با تو هستم و بعد از آن تو را تنها می گذارم و آن فرزند تو است .

منفعت وجود فرزند در صورت اطاعت خداوند

«وَ ما أَمْوالُكُمْ وَ لا أَوْلادُكُمْ بِالَّتِی تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنا زُلْفی إِلاَّ مَنْ آمَنَ وَ عَمِلَ صالِحاً فَأُولئِكَ لَهُمْ جَزاءُ الضِّعْفِ بِما عَمِلُوا وَ هُمْ فِی الْغُرُفاتِ آمِنُون (۲)»

خداوند متعال می فرماید : اموال و فرزندانتان چیزهایی نیستند که شما را نزد ما مقرب کنند مگر آنان که ایمان آورده و کار شایسته انجام داده اند، پس ایناننـد که برای آنان در برابر آن چه انجام داده اند پاداش مضاعف است و آنان در غرفه های بهشتی آسوده خاطرند .

۱- الأمالی(للصدوق) ص ۱۰۸ ، الخصال ج ۱ ص ۱۴ ، معانی الأخبار ص ۲۳۲

۲- سوره سبأ آیه ۳۷

« يَوْمَ لا يَنْفَعُ مالٌ وَ لا بَنُون * إِلاَّ مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ »(۱)

خداونـد متعال می فرماید: روز قیامت روزی است که مال و پسـران سودی ندهد مگر کسـی که با قلبی تسـلیم خداوند وارد بر پروردگار گردد.

آرامش دل در فرزند نیکوکار

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) : الْأُنْسُ فِی ثَلَاثٍ فِی الزَّوْجَهِ الْمُوَافِقَهِ وَ الْوَلَدِ الْبَارِّ وَ الصَّدِیقِ الْمُصَافِی . (۲)

امام صادق(علیه السـلام) فرمودنـد: آرام گرفتن دل در سه چیز است :۱- همسر سازگار و موافق ۲- فرزند نیکوکار ۳- دوستی که در محبتش خالص باشد.

جایز نبودن سقط فرزند

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) الْمَرْأَهُ تَخَافُ الْحَبَلَ فَتَشْرَبُ الدَّوَاءَ فَتُلْقِی مَا فِی بَطْنِهَا فَقَالَ لَا فَقُلْتُ إِنَّمَا هُوَ نُطْفَهٌ قَالَ إِنَّ أَوَّلَ مَا یُخْلَقُ نُطْفَه .(۳)

راوی گویـد: به امام کاظم(علیه السـلام) عرض کردم زنی که از ترس بارداری دارویی بخورد و آن چه در شـکم اوست بیرون آید، عملش جایز است؟ فرمودند: نه، گفتم: فرزند در حالت نطفه بوده، فرمودند: اولین چیزی که خلق می شود نطفه است .

۱- سوره شعراء آیات ۸۸ و ۸۹

۲- تحف العقول ص ۳۱۸ ، بحارالأنوار ج ۷۵ ص ۲۳۱

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۱۷۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۹ ص ۲۶

رَوَى طَلْحَهُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ (عليهما السلام) فِي امْرَأَهٍ حُبْلَى شَرِبَتْ دَوَاءً فَأَسْقَطَتْ قَالَ تُكَفِّرُ عَنْهُ .(۱)

امام باقر(علیه السلام) درباره زن بارداری که دارو خورده و سقط جنین کند فرمودند: دیه او را بدهد.

اثر صالح نبودن فرزند برای والدین

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ وَاحِدَهً مِنْهُنَّ لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ الْعَيْشِ زَائِلَ الْعَقْلِ مَشْغُولَ الْقَلْبِ فَأَوَّلُهَا صِحَّهُ الْبَدَنِ وَ الثَّانِيَهُ الْأَمْنُ وَ الثَّالِثَهُ السَّعَهُ فِي الرِّزْقِ وَالرَّابِعَهُ الْأَنِيسُ الْمُوَافِقُ قُلْتُ وَ مَا الْأَنِيسُ الْمُوَافِقُ قَالَ الزَّوْجَهُ الصَّالِحَهُ وَ الْوَلَدُ الصَّالِحُ وَ الْخَلِيطُ الصَّالِحُ وَ الْخَامِسَهُ وَ هِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ الدَّعَه .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پنج خصلت است اگر یکی از آن ها نباشد پیوسته زندگی شخص ناقص و عقل از او دور و قلب او مشغول باشد ۱- سالم بودن بدن ۲- امنیت ۳- رزق زیاد ۴- انیس موافق، راوی گوید: انیس موافق چیست؟ حضرت فرمودند: همسر صالح و فرزند صالح و دوست صالح ۵- این مورد که همه موارد را در بر دارد، آرامش است .

تفاوت وزن شیر مادر در فرزند پسر و دختر

عَنْ تَمِيمِ بْنِ حِزَامٍ الْأَسَدِيِ أَنَّهُ دَفَعَ إِلَى عُمَرَ مُنَازَعَهَ جَارِيَتَيْنِ تَنَازَعَتَا فِي ابْنٍ وَ بِنْتٍ فَقَالَ أَيْنَ أَبُو الْحَسَنِ (علیه السلام) مُفَرِّجُ الْكُرَبِ فَدُعِيَ لَهُ بِهِ فَقَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَّهَ فَدَعَا بِقَارُورَتَيْنِ

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۳۷۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۲ ص ۳۷۴

۲- الخصال ج ۱ ص ۲۸۴ ، مکارم الأخلاق ص ۱۹۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۵۱

فَوَزَنَهُمَا ثُمَّ أَمَرَ كُلَّ وَاحِدَهٍ فَحَلَبَتْ فِی قَارُورَهٍ وَ وَزَنَ الْقَارُورَتَیْنِ فَرَجَحَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَی الْأُخْرَی فَقَالَ الِابْنُ لِلَّتِی لَبَنُهَا أَرْجَحُ وَ الْبِنْتُ لِلَّتِی لَبَنُهَا أَخَفُ فَقَالَ عُمَرُ مِنْ أَیْنَ قُلْتَ ذَلِکَ یَا أَبَا الْحَسَنِ فَقَالَ لِأَنَّ اللَّهَ جَعَلَ لِلذَّکَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَیَیْنِ وَ قَدْ جَعَلَتِ الْأَطِبَّاءُ ذَلِکَ أَسَاساً فِی الِاسْتِدْلَالِ عَلَی الذَّکَرِ وَ الْأُنْثَی.(۱)

راوی گوید: دو زن دعوای خود بر سر یک پسر و یک دختر را نزد عمر بن خطاب بردند، عمر گفت: علی (علیه السلام) گشاینده گرفتاری ها کجاست؟ حضرت آمده و قصه را برایشان گفتند پس درخواست دو ظرف شیشه ای کردند و آن دو را وزن کرده و از آن دو زن خواستند در ظرف از شیر خودبریزند و هر دو ظرف را وزن کرده و یکی بر دیگری سنگینی داشت بعد گفتند پسر برای شیر سنگین است و دختر برای شیر سبک. عمر گفت : ای اباالحسن این را از کجا گفتی؟ حضرت فرمودند: خداوند بهره مرد را دو برابر زن قرار داده است و طبیب ها این را اساس تشخیص پسر و دختر بودن قرار داده اند.

عدم عذر با وجود پسران نیکوکار

قَالَ رَبِیعَهُ بْنُ کَعبٍ سَمِعتُ رَسُولَ اللهِ (صلی الله علیه و اله) یَقُولُ : مَنْ أُعْطِیَ خَمْساً لَمْ یَکُنْ لَهُ عُذْرٌ فِی تَرْکِ عَمَلِ الْآخِرَهِ زَوْجَهٌ صَالِحَهٌ تُعِینُهُ عَلَی أَمْرِ دُنْیَاهُ وَ آخِرَتِهِ وَ بَنُونَ أَبْرَارٌ وَ مَعِیشَهٌ فِی بَلَدِهِ وَ حُسْنُ خُلُقٍ یُدَارِی بِهِ النَّاسَ وَ حُبُّ أَهْلِ بَیْتِی .(۲)

راوی گوید: رسول خدا(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که پنج چیز به او عطا شده عذری در ترک عمل آخرت ندارد:
۱- همسر صالحی که او را در امر دنیا و آخرت

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۳۶۷ ، بحارالأنوار ج ۴۰ ص ۲۳۴
۲- الدعوات (للراوندی) ص ۴۰ ، بحارالأنوار ج ۱۰۰ ص ۲۳۸

یاری کند ۲- پسران نیکوکار ۳- تهیه هزینه های زندگی در وطن خود ۴- خوش اخلاقی که موجب مدارای او با مردم گشته ۵- محبت اهل بیت من .

کشتن نوعی از مارها در دفع سقط فرزند

عَـوَالِی اللآَّـلِی، عَـنِ النَّبِیِّ (صـلی الله علیـه و الـه) قَـالَ: اقْتُلُـوا ذَا الطُّفْیَـتَیْنِ وَ الْـأَبْتَرَ فَإِنَّهُمَـا یَطْمِسَـانِ الْبَصَـرَ وَ یَسْتَسْـقِطَانِ الْحَبَلَ.(۱)پیامبر(صـلی الله علیه و اله) فرمودند: ماری که دو خط مشـکی بر پشـتش دارد و ماری که دم کوچک دارد (افعی) را بکشید که موجب کم بینایی و سقط فرزند می شود .

پناه بردن به خدا از مسلط شدن فرزند

عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السـلام) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صـلی الله علیه و اله) کَانَ یَـدْعُو بِهَـذَا الدُّعَاءِ اللَّهُمَّ إِنِّی أَعُوذُ بِکَ مِنِ امْرَأَهٍ تُشَیِّبُنِی قَبْلَ الْمَشِیبِ وَ أَعُوذُ بِکَ مِنْ وَلَدٍ یَکُونُ عَلَیَ رَبّا .(۲)

امیرالمومنین(علیه السـلام) فرمودند: پیامبر(صـلی الله علیه و اله) این دعا را می خواندند: خدایا از زنی که من را از قبل پیر شدن پیر کند و از فرزندی که بر من مسلط شده و زورگو باشد، به تو پناه می برم .

۱- مستدرک الوسائل ج ۸ ص ۲۹۹

۲- الجعفریات ص ۲۱۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۹

استفاده پدر از مال فرزند بدون اذن

عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِي إِبْرَاهِيمَ (علیه السلام) قَالَ: سَأَلْتُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَأْكُلُ مِنْ مَالِ وَلَدِهِ قَالَ لَا إِلَّا أَنْ يُضْطَرَّ إِلَيْهِ فَيَأْكُلَ مِنْهُ بِالْمَعْرُوفِ وَ لَا يَصْلُحُ لِلْوَلَدِ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ مَالِ وَالِدِهِ شَيْئاً إِلَّا أَنْ يَأْذَنَ وَالِدُه . (۱)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) درباره مردی که از مال فرزند خود می خورد سوال کردم فرمودند: نه مگر اینکه اضطرار داشته باشد پس بدوناسراف بخورد و برای فرزند جایز نیست از مال پدر چیزی بردارد مگر به اذن او .

عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِرَجُلٍ أَنْتَ وَ مَالُكَ لِأَبِيكَ ثُمَّ قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ (علیه السلام) وَ مَا أُحِبُّ لَهُ أَنْ يَأْخُذَ مِنْ مَالِ ابْنِهِ إِلَّا مَا احْتَاجَ إِلَيْهِ مِمَّا لَا بُدَّ مِنْهُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَ لا يُحِبُّ الْفَسَاد .(۲)

امام باقر(علیه السلام) فرمود: رسول خدا(صلی الله علیه و اله) به مردی فرمودند: تو و مالت برای پدرت هستید. سپس امام باقر(علیه السلام) فرمودند: دوست ندارم از مال فرزندش چیزی بردارد مگر آن چه به آن محتاج است و ضرورت دارد، خداوند فساد را دوست ندارد.

عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْعَلَاءِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) مَا يَحِلُّ لِلرَّجُلِ مِنْ مَالِ وَلَدِهِ قَالَ قُوتُهُ بِغَيْرِ سَرَفٍ إِذَا اضْطُرَّ إِلَيْهِ قَالَ فَقُلْتُ لَهُ فَقَوْلُ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِلرَّجُلِ الَّذِي أَتَاهُ فَقَدَّمَ أَبَاهُ فَقَالَ لَهُ أَنْتَ وَ مَالُكَ لِأَبِيكَ فَقَالَ إِنَّمَا جَاءَ بِأَبِيهِ إِلَى النَّبِيِّ (صلی الله علیه و اله) فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۱۳۵ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۴۴ ، الإستبصار ج ۳ ص ۴۸

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۱۳۵ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۴۳ ، الإستبصار ج ۳ ص ۴۸

هَـذَا أَبِی وَ قَدْ ظَلَمَنِی مِیرَاثِی مِنْ أُمِّی فَأَخْبَرَهُ الْأَبُ أَنَّهُ قَدْ أَنْفَقَهُ عَلَیْهِ وَ عَلَی نَفْسِهِ فَقَالَ أَنْتَ وَ مَالُکَ لِأَبِیکَ وَ لَمْ یَکُنْ عِنْدَ الرَّجُلِ شَیْ ءٌ أَ فَکَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) یَحْبِسُ الْأَبَ لِلِابْنِ.(۱)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم چقدر برای شخص از مال فرزندش حلال است؟ فرمودند: غذای روزانه بدون اسراف کردن اگر مجبور به آن باشد، عرض کردم: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به شخصی که پدرش را نزدایشان آورده بود فرمودند: تو و مالت از آن پدرت هستید، پس فرمودند: او با پدرش نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمده و گفت: پدرم در ارث مادرم به من ظلم کرده و پدرش به او گفت: آن را برای او و خودش خرج کرده است و پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: تو و مالت از آن پدرت هستید و آن شخص چیزی از مال نداشت، آیا رسول خدا(صلی الله علیه و اله) پدر را به خاطر فرزند حبس می کند؟

کشته نشدن پدر در قتل فرزند

عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ الْفُضَیْلِ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) لَا یُقْتَلُ الْوَالِدُ بِوَلَدِهِ وَ یُقْتَلُ الْوَلَدُ بِوَالِدِه (۲)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند : پدر به خاطر قتل فرزند کشته نمی شود و فرزند در قبال قتل پدر کشته می شود .

جواز ازدواج نکردن !

رُوِیَ عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَیَأْتِیَنَّ عَلَی النَّاسِ زَمَانٌ لَا یَسْلَمُ لِذِی دِینٍ دِینُهُ إِلَّا مَنْ یَفِرُّ مِنْ شَاهِقٍ إِلَی شَاهِقٍ وَ مِنْ حَجَرٍ إِلَی حَجَرٍ کَالثَّعْلَبِ بِأَشْبَالِهِ قَالُوا وَ مَتَی ذَلِکَ الزَّمَانُ قَالَ إِذَا لَمْ یَنَلِ الْمَعِیشَهَ إِلَّا بِمَعَاصِی اللَّهِ فَعِنْدَ ذَلِکَ حَلَّتِ الْعُزُوبَهُ قَالُوا یَا

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۱۳۶ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۴۴ ، الإستبصار ج ۳ ص ۴۹

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۷ ص ۲۹۸ ، تهذیب الأحکام ج ۱۰ ص ۲۳۷

رَسُولَ اللَّهِ أَمَرْتَنَا بِالتَّزْوِيجِ قَالَ بَلَى وَ لَكِنْ إِذَا كَانَ ذَلِكَ الزَّمَانُ فَهَلَاكُ الرَّجُلِ عَلَى يَدَيْ أَبَوَيْهِ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ أَبَوَانِ فَعَلَى يَدَيْ زَوْجَتِهِ وَ وَلَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُزَوْجَةٌ وَ لَا وَلَدٌ فَعَلَى يَدَيْ قَرَابَتِهِ وَ جِيرَانِهِ قَالُوا وَ كَيْفَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ يُعَيِّرُونَهُ لِضِيقِ الْمَعِيشَهِ وَ يُكَلِّفُونَهُ مَا لَا يُطِيقُ حَتَّى يُورِدُونَهُ مَوَارِدَ الْهَلَكَه .(۱)

روایت شده پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زمانی بر مردم می آید که هیچ دینداری دینش سالم نمی ماند مگر کسی که از کوهی بلند به کوه بلند دیگر و از سنگی به سنگ دیگر مانند روباه با بچه هایش فرار کند، گفتند: آن زمان چه زمانی است؟ حضرت فرمودند: زمانی که معیشت و خرج زندگی جز با معصیت به دست نیاید و آن هنگام مجرد بودن حلال است، گفتند: ای رسول خدا شما ما را به ازدواج امر کردی! فرمودند: بله اما در آن زمان هلاکت شخص به دست پدر و مادر اوست و اگر نباشند زن و فرزندان و اگر نباشند نزدیکان و همسایگان، گفتند: ای رسول خدا چگونه چنین چیزی رخ می دهد؟ فرمودند: دیگران از تنگی معیشت به او عیب گرفته و کارهایی را که طاقت او نیست بر عهده اش می گذارند و او را وارد بر محل های هلاکت می کنند .

انسان شقاوتمند ، شقاوتمند در شکم مادر

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِی عُمَیْرٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَی بْنَ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) عَنْ مَعْنَی قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الشَّقِیُّ مَنْ شَقِیَ فِی بَطْنِ أُمِّهِ وَ السَّعِیدُ مَنْ سَعِدَ فِی بَطْنِ أُمِّهِ فَقَالَ الشَّقِیُّ مَنْ عَلِمَ

۱- التحصین فی صفات العارفین ص ۱۳ ، مستدرک الوسائل ج ۱۱ ص ۳۸۸

اللَّهُ وَ هُوَ فِی بَطْنِ أُمِّهِ أَنَّهُ سَیَعْمَلُ أَعْمَالَ الْأَشْقِیَاءِ وَ السَّعِیدُ مَنْ عَلِمَ اللَّهُ وَ هُوَ فِی بَطْنِ أُمِّهِ أَنَّهُ سَیَعْمَلُ أَعْمَالَ السُّعَدَاء .(۱)راوی گوید از امام کاظم(علیه السلام) درباره معنای کلام پیامبر(صلی الله علیه و اله) که شقاوتمند در شکم مادر شقاتمند است و سعادتمند در شکم مادر سعادتمند سوال کردم پس حضرت فرمودند: شقاوتمند کسی است که خداوند در حالی که در شکم مادر است علم دارد او اعمال اشقیاء را انجام می دهد و سعادتمند کسی است که خداوند در حالی که در شکم مادر است علم دارد او اعمال سعادتمندان را انجام می دهد .

علت بیشتر بودن استخوان دنده زن نسبت به مرد

الْعِلَلُ، لِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِیِّ بْنِ إِبْرَاهِیمَ الْعِلَّهُ فِی زِیَادَهِ ضِلْعِ الْمَرْأَهِ عَلَی ضِلْعِ الرَّجُلِ لِمَکَانِ الْجَنِینِ کَیْ یَتَّسِعَ جَوْفُهَا لِلْوَلَدِ.(۲)

در روایت است علت زیاد بودن استخوان دنده زن نسبت به مرد به خاطر وسعت پیدا کردن مکان جنین است.

امام حسن و امام حسین (علیهما السلام) پسران پیامبر (صلی الله علیه و اله) نه نوه ایشان

عَنْ أَبِی الْجَارُودِ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ لِی أَبُو جَعْفَرٍ (علیه السلام) یَا أَبَا الْجَارُودِ مَا یَقُولُونَ لَکُمْ فِی الْحَسَنِ وَ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) قُلْتُ یُنْکِرُونَ عَلَیْنَا أَنَّهُمَا ابْنَا رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) قَالَ فَأَیَّ شَیْ ءٍ احْتَجَجْتُمْ عَلَیْهِمْ قُلْتُ احْتَجَجْنَا عَلَیْهِمْ بِقَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِی عِیسَی ابْنِ

۱- التوحید (للصدوق) ص ۳۵۶ ، البرهان ج ۵ ص ۱۷۲ ، بحارالأنوار ج ۵ ص ۱۵۷

۲- بحار الأنوار ج ۵۸ ص ۳۱۶

مَرْيَمَ (وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ داوُدَ وَ سُلَيْمانَ وَ أَيُّوبَ وَ يُوسُفَ وَ مُوسى وَ هارُونَ وَ كَذلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ وَ زَكَرِيَّا وَ يَحْيى وَعِيسى (۱)» فَجَعَلَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ مِنْ ذُرِّيَّهِ نُوحٍ قَالَ فَأَيَّ شَيْ ءٍ قَالُوا لَكُمْ قُلْتُ قَالُوا قَدْ يَكُونُ وَلَدُ الِابْنَهِ مِنَ الْوَلَدِ وَ لَا يَكُونُ مِنَ الصُّلْبِ قَالَ فَأَيَّ شَيْ ءٍ احْتَجَجْتُمْ عَلَيْهِمْ قُلْتُ احْتَجَجْنَا عَلَيْهِمْ بِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى لِرَسُولِهِ(صلى الله عليه و اله) «فَقُلْ تَعالَوْا نَدْعُ أَبْناءَنا وَ أَبْناءَكُمْ وَ نِساءَنا وَ نِساءَكُمْ وَ أَنْفُسَنا وَ أَنْفُسَكُمْ (۲)» قَالَ فَأَيَّ شَيْ ءٍ قَالُوا قُلْتُ قَالُوا قَدْ يَكُونُ فِي كَلَامِ الْعَرَبِ أَبْنَاءُ رَجُلٍ وَ آخَرُ يَقُولُ أَبْنَاؤُنَا قَالَ فَقَالَ أَبُوجَعْفَرٍ (عليه السلام) يَا أَبَا الْجَارُودِ لَأُعْطِيَنَّكَهَا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ جَلَّ وَ تَعَالَى أَنَّهُمَا مِنْ صُلْبِ رَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) لَا يَرُدُّهَا إِلَّا الْكَافِرُ قُلْتُ وَ أَيْنَ ذَلِكَ جُعِلْتُ فِدَاكَ قَالَ مِنْ حَيْثُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى«حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهاتُكُمْ وَ بَناتُكُمْ وَ أَخَواتُكُمْ » الْآيَهَ إِلَى أَنِ انْتَهَى إِلَى قَوْلِهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى« وَ حَلائِلُ أَبْنائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلابِكُمْ (۳)» فَسَلْهُمْ يَا أَبَا الْجَارُودِ هَلْ كَانَ يَحِلُّ لِرَسُولِ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) نِكَاحُ حَلِيلَتَيْهِمَا فَإِنْ قَالُوا نَعَمْ كَذَبُوا وَ فَجَرُوا وَ إِنْ قَالُوا لَا فَهُمَا ابْنَاهُ لِصُلْبِهِ.(۴)

راوی گوید: امام باقر(علیه السلام) به من فرمودند: ای اباجارود مردم درباره حسن و حسین(علیهما السلام) چه می گویند؟ گفتم: آن ها را انکار می کنند که دو پسران رسول خدا(صلی الله علیه و اله) هستند، حضرت فرمودند: شما چه دلیلی آوردید؟ گفتم: آیه قرآن درباره عیسی بن مریم(علیه السلام) (و از فرزندان نوح داود و سلیمان و ایوب و یوسف و موسی و هارون و این چنین به احسان کنندگان پاداش می دهیم و زکریا و یحیی و عیسی)، حضرتفرمودند: چه گفتند؟ گفتم: گاهی اوقات فرزند دختر

۱- سوره انعام آیات۸۴ و ۸۵

۲- سوره آل عمران آیه ۶۱

۳- سوره نساء آیه ۲۳

۴- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۸ ص ۳۱۷ ، تفسیر القمی ج ۱ ص ۲۰۹ ، البرهان ج ۲ ص ۵۲

به عنوان فرزند گفته می شود در حالی که از صلب او نیست، حضرت فرمودند: چه دلیلی آوردید؟ گفتم: آیه قرآن درباره پیامبر(صلی الله علیه و اله) (پس بگو بیاید ما پسرانمان را می خوانیم و شما پسرانتان را و ما زنانمان را و شما زنانتان و خودمان را و شما خودتان)، حضرت فرمودند: پس آنان چه گفتند؟ گفتم: گفتند در کلام عرب این گونه است که از فرزند دختر گاهی تعبیر به فرزند یک مرد (داماد) و گاهی فرزند خودمان، می شود پس امام باقر(علیه السلام) فرمودند: ای اباجارود قطعا از کتاب خدا دلیلی برای تو می آورم که آن دو پسران رسول خدا(صلی الله علیه و اله) هستند که هیچ کسی جز کافر آن را رد نمی کند، گفتم: فدایتان شوم آن کجاست؟ فرمودند: از این آیه (بر شما مادرانتان و دخترانتان و خواهرانتان ... و همسران پسرانتان که از صلب شما هستند، حرام شده است) پس ای اباجارود از آن ها بپرس آیا ازدواج پیامبر(صلی الله علیه و اله) با همسران حسن و حسین(علیهما السلام) جایز است؟ اگر گفتند بله دروغ گفته و معصیت کردند و اگر گفتند نه پس آن دو پسران رسول خدا(صلی الله علیه و اله) از صلب ایشان هستند .

عَن جَابِرٍ رَضِیَ اللَّهُ عَنهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): إنّ اللَه عَزَّ وَ جلَّ جَعَلَ ذُرِیّهَ کُلِّ نَبِیٍّ فِی صُلبِهِ وَ إنّ اللَه تَعَالَی جَعَلَ ذُرِیّتِی فِی صُلبِ عَلِیّ بنِ أبی طالِب (علیه السلام).(۱)جابر گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند فرزندان هر پیامبر را از صلب او قرار داد و فرزندان من را از صلب علی بن ابی طالب(علیه السلام) قرار داد .

۱- أخبار الحسن بن علی بن أبی طالب (علیهما السلام) ص ۶۹ ، المناقب ص ۳۲۸ ، کفایه الطالب ص ۳۷۹

امکان فرزند آوری بدون دخول مرد

أَبُو الْبَخْتَرِیِّ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِیهِ: أَنَّ رَجُلًا أَتَی عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَقَالَ: إِنَّ امْرَأَتِی هَذِهِ جَارِیَةٌ حَدَثَةٌ وَ هِیَ عَذْرَاءُ وَ هِیَ حَامِلٌ تِسْعَهَ أَشْهُرٍ وَ لَا أَعْلَمُ إِلَّا خَیْراً وَ أَنَا شَیْخٌ کَبِیرٌ مَا افْتَرَعْتُهَا وَ إِنَّهَا لَعَلَی حَالِهَا. فَقَالَ عَلِیٌّ (علیه السلام): نَشَدْتُکَ اللَّهَ هَلْ کُنْتَ تُهَرِیقُ عَلَی فَرْجِهَا؟ وَ قَالَ: عَلِیٌّ (علیه السلام): إِنَّ لِکُلِّ فَرْجٍ ثَقْبَتَیْنِ ثَقْبٌ یَدْخُلُ فِیهِ مَاءُ الرَّجُلِ وَ ثَقْبٌ یَخْرُجُ مِنْهُ الْبَوْلُ وَ أَفْوَاهُ الرَّحِمِ تَحْتَ الثَّقْبِ الَّذِی یَدْخُلُ مِنْهُ مَاءُ الرَّجُلِ فَإِذَا دَخَلَ الْمَاءُ فِی فَمِ وَاحِدٍ مِنْ أَفْوَاهِ الرَّحِمِ حَمَلَتِ الْمَرْأَهُ بِوَلَدٍ وَاحِدٍ وَ إِذَا دَخَلَ مِنِ اثْنَیْنِ حَمَلَتِ الْمَرْأَهُ مِنِ اثْنَیْنِ وَ إِذَا دَخَلَ مِنْ ثَلَاثَهٍ حَمَلَتْ بِثَلَاثَهٍ وَ إِذَا دَخَلَ مِنْ أَرْبَعَهٍ حَمَلَتْ بِأَرْبَعَهٍ وَ لَیْسَ هُنَاکَ غَیْرُ ذَلِکَ وَ قَدْ أَلْحَقْتُ بِکَ وَلَدَهَا فَشَقَّ عَنْهَا الْقَوَابِلُ فَجَاءَتْ بِغُلَامٍ فَعَاشَ .(۱)

شخصی به نزد امیرالمومنین(علیه السلام) آمد و گفت: زن من یک کنیز جوان است که باکره بوده و حال نه ماه است که باردار است و من جز خیر از او سراغ ندارم در حالی که من یک پیرمرد بوده و به او دخول نکرده ام و او چنین شده است پس امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: تو را به خدا قسم می دهم آیا با او دخول کرده آب را در او ریختی؟ و حضرت فرمودند: برای هر زن دو سوراخ است، سوراخی که آب مرد در آن وارد می شود و سوراخی که از آنادرار خارج می کند و دهانه های رحم در زیر سوراخی است که آب مرد در آن داخل می شود، پس اگر آب مرد در یک دهانه وارد شود زن بادار به یک فرزند می شود و اگر به دو دهانه وارد شود زن به دو فرزند باردار می شود و اگر به سه دهانه داخل شود زن باردار به سه فرزند می شود و اگر به چهار دهانه وارد شود زن باردار به

۱- قرب الإسناد ص ۱۴۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۳۷۹ ، بحارالأنوار ج ۵۷ ص ۳۶۷

چهار فرزند می شود و مطلب غیر از این نیست و من این فرزند را فرزند تو می دانم پس قابله ها بچه او را که پسر بود به دنیا آوردند و زنده ماند.

الْعَامَّهُ وَ الْخَاصَّهُ أَنَّ امْرَأَهً نَكَحَهَا شَيْخٌ كَبِيرٌ فَحَمَلَتْ فَزَعَمَ الشَّيْخُ أَنَّهُ لَمْ يَصِلْ إِلَيْهَا وَ أَنْكَرَ حَمْلَهَا فَسَأَلَ عُثْمَانُ الْمَرْأَهَ هَلْ افْتَضَّكِ الشَّيْخُ وَ كَانَتْ بِكْراً فَقَالَتْ لَا فَأَمَرَ بِالْحَدِّ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) إِنَّ لِلْمَرْأَهِ سَمَّيْنِ سَمَّ الْحَيْضِ وَ سَمَّ الْبَوْلِ فَلَعَلَّ الشَّيْخَ كَانَ يَنَالُ مِنْهَا فَسَالَ مَاؤُهُ فِي سَمِّ الْمَحِيضِ فَحَمَلَتْ مِنْهُ فَقَالَ الرَّجُلُ قَدْ كُنْتُ أُنْزِلُ الْمَاءَ فِي قُبُلِهَا مِنْ غَيْرِ وُصُولٍ إِلَيْهَا بِالافْتِضَاضِ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) الْحَمْلُ لَهُ وَ الْوَلَدُ لَهُ وَ أَرَى عُقُوبَتَهُ عَلَى الْإِنْكَارِ لَهُ.(۱)

اهل تسنن و شیعه نقل کرده اند: پیرمردی با زنی ازدواج کرد و زن باردار شد و پیرمرد اذعان داشت که با او دخول نداشته و فرزند را قبول نداشت پس عثمان از زن سوال کرد آیا پیرمرد به تو دخول داشته (در حالی که باکره بود)؟زن گفت: نه، عثمان دستور به حد زدن کرد، پس امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: زن دارای دو سوراخ است، سوراخ حیض و سوراخ ادرار و شاید شیخ از او بهره برده و آبش در سوراخ حیض داخل گشته و باردار شدهاست، پیرمرد گفت: من آب را در جلوی او بدون دخول می ریختم، امیرالمومنین (علیه السلام) فرمودند: فرزند از اوست.

۱- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۲ ص ۳۷۰

فرزند به منزله اسیر

عَنْ مُعَمَّرِ بْنِ خَلَّادٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) قَالَ: یَنْبَغِی لِلرَّجُلِ أَنْ یُوَسِّعَ عَلَی عِیَالِهِ کَیْلَا یَتَمَنَّوْا مَوْتَهُ وَ تَلَا هَذِهِ الْآیَه «وَ یُطْعِمُونَ الطَّعامَ عَلی حُبِّهِ مِسْکِیناً وَ یَتِیماً وَ أَسِیراً(۱)» قَالَ الْأَسِیرُ عِیَالُ الرَّجُلِ یَنْبَغِی لِلرَّجُلِ إِذَا زِیدَ فِی النِّعْمَهِ أَنْ یَزِیدَ أُسَرَاءَهُ فِی السَّعَهِ عَلَیْهِمْ ثُمَّ قَالَ إِنَّ فُلَاناً أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَیْهِ بِنِعْمَهٍ فَمَنَعَهَا أُسَرَاءَهُ وَ جَعَلَهَا عِنْدَ فُلَانٍ فَذَهَبَ اللَّهُ بِهَا قَالَ مُعَمَّرٌ وَ کَانَ فُلَانٌ حَاضِراً.(۲)

راوی گوید: امام رضا (علیه السلام) فرمودند: شایسته است که مرد رزق خانواده خود را وسیع قرار دهد تا آرزوی مرگ او را نکنند و این آیه را تلاوت فرمودند: (و با وجود دوست داشتن غذا، به مسکین و یتیم و اسیر غذا می دهند) فرمودند: اسیر، خانواده شخص است که شایسته است اگر زیادی نعمت پیدا کند رزق اسیرانش را زیاد کند. سپس فرمودند: خداوند به فلانی نعمت عطا کرد و از اسیرانش منع کرد و آن نعمت را نزد شخص دیگر قرار داد و خداوند آن نعمت را از او گرفت، راوی گوید: آن شخص نزد حضرت حاضر بود .قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) عِیَالُ الرَّجُلِ أُسَرَاؤُهُ وَ أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَی اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَحْسَنُهُمْ صُنْعاً إِلَی أُسَرَائِه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خانواده مرد، اسیران او هستند و محبوب ترین بندگان نزد خداوند خوش رفتارترین آن ها به اسیرانشان هستند.

۱- سوره انسان آیه ۸

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۴۰ ، البرهان ج ۵ ص ۵۵۴

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۵ ، مکارم الأخلاق ص ۲۱۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۷۱

عَنْ مَسْعَدَهَ قَالَ قَالَ لِی أَبُو الْحَسَنِ مُوسَی بْنُ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) إِنَّ عِیَالَ الرَّجُلِ أَسَرَاؤُهُ فَمَنْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَیْهِ نِعْمَهً فَلْیُوَسِّعْ عَلَی أُسَرَائِهِ فَإِنْ لَمْ یَفْعَلْ أَوْشَکَ أَنْ تَزُولَ تِلْکَ النِّعْمَهُ.(۱)

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: خانواده مرد، اسیران او هستند پس کسی که خداوند به او نعمتی داده باید برای اسیرانش وسعت رزق قرار دهد و اگر این کار را نکند نزدیک است که نعمت از بین برود.

بهترین اشخاص

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) خَیْرُکُمْ خَیْرُکُمْ لِأَهْلِهِ وَ أَنَا خَیْرُکُمْ لِأَهْلِی.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین شما، بهترینتان برای خانواده خود است و من بهترین شما برای خانواده خود هستم.

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) : خَیْرُکُمْ خَیْرُکُمْ لِنِسَائِکُمْ وَ بَنَاتِکُمْ.(۳)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بهترین شما، بهترینتان برای زنان خود و دختران خود است.

قِیلَ لِرَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَنْ خَیْرُ النَّاسِ فَقَالَ أَتْقَاهُمْ لِلَّهِ وَ أَوْصَلُهُمْ لِرَحِمِهِ وَ قَالَ (صلی الله علیه و اله): إِنَّ اللَّهَ تَعَالَی یُوصِیکُمْ بِآبَائِکُمْ وَ أُمَّهَاتِکُمْ إِنَّ اللَّهَ یُوصِیکُمْ بِأَبْنَائِکُمْ وَ ذَوِی أَرْحَامِکُمْ الْأَقْرَبِ فَالْأَقْرَبِ.(۴)

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۴۰۲ ، الأمالی للصدوق ص ۴۴۲ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۷۱

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۵ ، مکارم الأخلاق ص ۲۱۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۷۱

۳- مستدرک الوسائل ج ۱۴ ص ۲۵۵

۴- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۲۴۵

روایت شده به رسول خدا(صلی الله علیه و اله) عرض شد: بهترین مردم چه کسانی هستند؟ فرمودند: با تقواترین آن ها و نیکوکارترین آنان به نزدیکان (صله رحم) است و فرمودند: خداوند متعال شما را نسبت به پدران و مادران سفارش می کند، خداوند شما را به پسرانتان و نزدیکان سفارش می کند، به ترتیب هر کدام نزدیکتر هستند اولویت دارند.

ترک کردن دنیا و دوری از فرزندان !

عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ وَ غَيْرُهُمَا بِأَسَانِيدَ مُخْتَلِفَةٍ فِي احْتِجَاجِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) عَلَى عَاصِمِ بْنِ زِيَادٍ حِينَ لَبِسَ الْعَبَاءَ وَ تَرَكَ الْمُلَاءَ وَ شَكَاهُ أَخُوهُ الرَّبِيعُ بْنُ زِيَادٍ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) أَنَّهُ قَدْ غَمَّ أَهْلَهُ وَ أَحْزَنَ وُلْدَهُ بِذَلِكَ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (عليه السلام) عَلَيَّ بِعَاصِمِ بْنِ زِيَادٍ فَجِي ءَ بِهِ فَلَمَّا رَآهُ عَبَسَ فِي وَجْهِهِ فَقَالَ لَهُ أَ مَا اسْتَحْيَيْتَ مِنْ أَهْلِكَ أَ مَا رَحِمْتَ وُلْدَكَ أَ تَرَى اللَّهَ أَحَلَّ لَكَ الطَّيِّبَاتِ وَ هُوَ يَكْرَهُ أَخْذَكَ مِنْهَا أَنْتَ أَهْوَنُ عَلَى اللَّهِ مِنْ ذَلِكَ أَوَ لَيْسَ اللَّهُ يَقُولُ (وَ الْأَرْضَ وَضَعَها لِلْأَنامِ *فِيها فاكِهَةٌ وَ النَّخْلُ ذاتُ الْأَكْمامِ (۱)» أَ وَ لَيْسَ اللَّهُ يَقُولُ « مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيانِ * بَيْنَهُما بَرْزَخٌ لا يَبْغِيانِ(۲) » إِلَى قَوْلِهِ «يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَ الْمَرْجانُ(۳) » فَبِاللَّهِ لَابْتِذَالُ نِعَمِ اللَّهِ بِالْفِعَالِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنِ ابْتِذَالِهَا بِالْمَقَالِ وَ قَدْ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ أَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ (۴)» فَقَالَ عَاصِمٌ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَعَلَى مَا اقْتَصَرْتَ فِي مَطْعَمِكَ عَلَى الْجُشُوبَةِ وَ فِي مَلْبَسِكَ عَلَى الْخُشُونَةِ فَقَالَ وَيْحَكَ إِنَّ اللَّهَ

۱- سوره الرحمن آیات ۱۰ و ۱۱

۲- سوره الرحمن آیات ۱۹ و ۲۰

۳- سوره الرحمن آیات ۱۱ و ۲۲

۴- سوره ضحی آیه ۱۱

عَزَّ وَ جَلَّ فَرَضَ عَلَى أَئِمَّهِ الْعَدْلِ أَنْ يُقَدِّرُوا أَنْفُسَهُمْ بِضَعَفَهِ النَّاسِ كَيْلَا يَتَبَيَّغَ بِالْفَقِيرِ فَقْرُهُ فَأَلْقَى عَاصِمُ بْنُ زِيَادٍ الْعَبَاءَ وَ لَبِسَ الْمُلَاءَ.(۱)

روایتی در احتجاج امیرالمومنین(علیه السلام) بر عاصم بن زیاد هنگامی که عباء به تن کرده و لباس نرم و لطیف را ترک کرد و برادرش ربیع بن زیاد به امیرالمومنین(علیه السلام) شکایت او را کرد که خانواده اش و فرزندانش را ناراحت کرده است، وارد شده و حضرت فرمودند: عاصم بن زیاد را بیاورید پس او را آوردند و حضرت با دیدن او چهره در هم کشیدند و فرمودند: آیا از خانواده خود حیا نمی کنی؟ آیا به فرزندانت رحم نمی کنی؟ آیا این گونه فکر می کنی که خداوند طیبات را بر تو حلال کرده و استفاده کردن تو از آن را ناپسند می دارد؟ تو حقیرتر از آن هستی که خداوند این گونه کند، آیا خداوند نمی گوید (زمین را برای مردم قرار داد، در آن میوه و درختان خرمای دارای غلاف است) آیا خداوند نمی گوید (دو دریا را روان ساخت در حالی که باهم برخورد دارند) تا این آیه (از آن دو دریا مروارید و مرجان بیرون می آید). به خدا سوگند بخشیدن نعمت های خدا در عمل برای خداوند محبوب تر است از بخشش آن با زبان و خداوند فرموده است (نعمت پروردگارت را یاد کن)، پس عاصم گفت: ای امیرالمومنین پس چرا شما در غذا خوردن به غذاهای سخت و در پوشش به لباس های زبر اکتفا کرده اید؟ حضرت فرمودند: وای بر تو خداوند بر امامان عادل واجب کرده است که خود را در ردیف ضعیفان از مردم قرار دهند تا فقر به آنان فشار نیاورد، پس عاصم عبا را در آورد و لباس نرم پوشید .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۱ ص ۴۱۰ ، وسائل الشیعه ج ۵ ص ۴۱۲ ، بحارالأنوار ج ۴۱ ص ۱۲۳

رفع چشم درد از فرزند

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ (علیه السلام): مَنْ أَخَذَ مِنْ أَظْفَارِهِ كُلَّ يَوْمِ خَمِيسٍ لَمْ يَرْمَدْ وَلَدُه .(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: کسی که ناخن هایش را در روز پنجشنبه بگیرد، فرزندش چشم درد نمی گیرد .

اثر احسان به فرزندان دیگران

قَالَ أَمِيرُالمُؤمِنين(علیه السلام): أَحْسِنُوا فِي عَقِبِ غَيْرِكُمْ تُحْفَظُوا(۲) فِي عَقِبِكُم . (۳)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: به فرزندان دیگران نیکی کنید تا فرزندانتان حفظ شوند .

قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام): أَحْسِنُوا فِي عَقِبِ غَيْرِكُمْ تُحْسَنُوا فِي عَقِبِكُمْ . (۴)امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: به فرزندان دیگران احسان کنید که به فرزندانتان احسان می شود .

تاثیر نیکی به دیگران

عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي الْحَسَنِ عَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: ظَهَرَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ قَحْطٌ شَدِيدٌ سِنِينَ مُتَوَاتِرَةً وَ كَانَ عِنْدَ امْرَأَةٍ لُقْمَةٌ مِنْ خُبْزٍ فَوَضَعَتْهَا فِي فِيهَا لِتَأْكُلَ فَنَادَى السَّائِلُ يَا أَمَةَ اللَّهِ الْجُوعَ فَقَالَتِ الْمَرْأَةُ أَتَصَدَّقُ فِي مِثْلِ هَذَا الزَّمَانِ فَأَخْرَجَتْهَا مِنْ فِيهَا فَدَفَعَتْهَا إِلَى السَّائِلِ وَ

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۱ ص ۱۲۷ ، وسائل الشیعه ج ۷ ص ۳۶۰

۲- در الدعوات للروانـدی ص ۲۹۳ " تحسنوا " آمده است .

۳- نهج البلاغه (للصبحی صالح) ص ۵۲۱

۴- الدعوات للراوندی ص ۲۹۳

كَانَ لَهَا وَلَدٌ صَغِيرٌ يَحْطِبُ فِي الصَّحْرَاءِ فَجَاءَ الذِّئْبُ فَاحْتَمَلَهُ فَوَقَعَتِ الصَّيْحَةُ فَعَدَتِ الْأُمُّ فِي أَثَرِ الذِّئْبِ فَبَعَثَ اللَّهُ إِلَيْهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى جَبْرَئِيلَ (عليه السلام) فَأَخْرَجَ الْغُلَامَ مِنْ فَمِ الذِّئْبِ فَدَفَعَهُ إِلَى أُمِّهِ فَقَالَ لَهَا جَبْرَئِيلُ (عليه السلام) يَا أَمَةَ اللَّهِ أَ رَضِيتِ لُقْمَةً بِلُقْمَةٍ.(۱)

امام رضا(عليه السلام) فرمودند: ساليان متوالى در بنى اسرائيل قحطى به وجود آمد و همراه زنى يک لقمه نان بود و آن را در دهان خود گذاشت تا بخورد كه فقيرى گفت: اى كنيز خدا من گرسنه ام، زن گفت: آيا در اين زمان به تو صدقه دهم؟ پس از دهان خود بيرون آورد و به فقير داد. آن زن يک بچه كوچک داشت كه در صحرا مشغول هيزم جمع كردن بود كه گرگى آمد و او را به دهان گرفت و فرياد فرزند بلند شد پس مادر به دنبال گرگ دويد، خداوند متعال جبرئيل(عليه السلام) را براى خارج كردن پسر از دهان گرگ فرستاد و جبرئيل(عليه السلام) او را نزد مادرش آورد و به او گفت: اى كنيزخدا آيا اين لقمه (فرزند به دهان گرگ) را در مقابل آن لقمه (لقمه نان) راضى شدى؟

بازى نكردن ائمه و انبياء (عليهم السلام) با كودكان در كودكى

عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ (عليه السلام) مَا عَلَامَةُ الْإِمَامِ الَّذِي بَعْدَ الْإِمَامِ فَقَالَ طَهَارَةُ الْوِلَادَةِ وَ حُسْنُ الْمَنْشَإِ وَ لَا يَلْهُو وَ لَا يَلْعَبُ .(۲)

راوى گويد: به امام باقر(عليه السلام) عرض كردم: نشانه امام بعد از امام ديگر چيست؟ فرمودند: حلال زادگى و تربيت نيک و دورى از لهو و بازى كردن.

۱- ثواب الأعمال ص ۱۴۰ ، وسائل الشيعه ج ۹ ص ۳۸۰

۲- الكافى (ط - الإسلاميه) ج ۱ ص ۲۸۵ ، اثبات الهداه ج ۵ ص ۳۴۲

عَنْ صَفْوَانَ الْجَمَّالِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنْ صَاحِبِ هَذَا الْأَمْرِ فَقَالَ إِنَّ صَاحِبَ هَذَا الْأَمْرِ لَا يَلْهُو وَ لَا يَلْعَبُ وَ أَقْبَلَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى (علیه السلام) وَ هُوَ صَغِيرٌ وَ مَعَهُ عَنَاقٌ مَكِّيَّةٌ وَ هُوَ يَقُولُ لَهَا اسْجُدِي لِرَبِّكِ فَأَخَذَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَ ضَمَّهُ إِلَيْهِ وَ قَالَ بِأَبِي وَ أُمِّي مَنْ لَا يَلْهُو وَ لَا يَلْعَبُ .(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره امام (بعد از ایشان) سوال کردم؟ فرمودند: صاحب این مقام دچار کار بیهوده و بازی نیست و امام کاظم(علیه السلام) در سن کودکی وارد شدند و همراهشان یک ماده بز مکّی بود و به بز می گفتند به پروردگارت سجده کن پس امام صادق(علیه السلام) او را گرفت و به خود چسباندند و فرمودند: پدر و مادرم فدای کسی که کار بیهوده و بازی انجام نمی دهد.قَالَ أَبُومُحَمَّدٍ العَسكَرِيّ(علیه السلام) ... فَقَالَ لَهُ الصِّبْيَانُ: هَلُمَّ نَلْعَبْ فَقَالَ: أَوَّهْ وَ اللَّهِ مَا لِلَّعِبِ خُلِقْنَا وَ إِنَّمَا خُلِقْنَا لِلْجِدِّ لِأَمْرٍ عَظِيمٍ.(۲)

امام عسگری(علیه السلام) فرمودند: کودکان به حضرت یحیی(علیه السلام) گفتند: بیا تا بازی کنیم، پس یحیی آه کشید و گفت: ما برای بازی خلق نشدیم و برای تلاش در امری بزرگ خلق شدیم.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۱ ص ۳۱۱ ، الخرائج ج ۲ ص ۸۹۶ ، الدرالنظیم ص ۶۵۳

۲- التفسیر المنسوب إلی الإمام الحسن العسکری (علیه السلام) ص ۶۵۹ ، بحارالأنوار ج ۱۴ ص ۱۸۵

ورود پدر بر فرزند بدون اجازه

عَنْ أَبِی أَیُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: یَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ إِذَا دَخَلَ عَلَی أَبِیهِ وَ لَا یَسْتَأْذِنُ الْأَبُ عَلَی الِابْنِ قَالَ وَ یَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ عَلَی ابْنَتِهِ وَ أُخْتِهِ إِذَا کَانَتَا مُتَزَوِّجَتَیْنِ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شخص هنگام ورود بر پدر اجازه بگیرد اما پدر اجازه نگیرد و اگر دختر و خواهر ازدواج کرده باشند شخص بر آنان اجازه بگیرد.

ورود فرزند بر پدر با اجازه

عَنْ جَرَّاحٍ الْمَدَائِنِیِّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: لِیَسْتَأْذِنِ (الَّذِینَ مَلَکَتْ أَیْمانُکُمْ وَ الَّذِینَ لَمْ یَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْکُمْ ثَلاثَ مَرَّاتٍ)(۲) کَمَا أَمَرَکُمُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَ وَ مَنْ بَلَغَ الْحُلُمَ فَلَا یَلِجُ عَلَی أُمِّهِ وَ لَا عَلَی أُخْتِهِ وَ لَا عَلَی خَالَتِهِ وَ لَا عَلَی سِوَی ذَلِکَ إِلَّا بِإِذْنٍ فَلَا تَأْذَنُوا حَتَّی یُسَلِّمَ وَ السَّلَامُ طَاعَةٌ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَل .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسانی که مملوک شما هستند و کسانی که بالغ نشده اند باید در سه هنگام اجازه بگیرند، همان گونه که خداوند به شما امر کرده است و کسی که بالغ شد بدون اجازه نه بر مادرش، نه بر خواهرش، نه بر خاله اش، و نه بر دیگران وارد نشود پس اجازه ورود ندهید تا سلام کند و سلام کردن اطاعت پرودگار است ~

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۲۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۲۱۴

۲- سوره نور آیه ۵۸

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۵۴۹ ، مشکاه الأنوار ص ۱۹۵

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْحَلَبِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) الرَّجُلُ يَسْتَأْذِنُ عَلَى أَبِيهِ قَالَ نَعَمْ قَدْ كُنْتُ أَسْتَأْذِنُ عَلَى أَبِي وَ لَيْسَتْ أُمِّي عِنْدَهُ إِنَّمَا هِيَ امْرَأَةُ أَبِي تُوُفِّيَتْ أُمِّي وَ أَنَا غُلَامٌ وَ قَدْ يَكُونُ مِنْ خَلْوَتِهِمَا مَا لَا أُحِبُّ أَنْ أَفْجَأَهُمَا عَلَيْهِ وَ لَا يُحِبَّانِ ذَلِكَ مِنِّي السَّلَامُ أَصْوَبُ وَ أَحْسَن . (۱)

راوی گوید: به امام صادق(علیه السلام) گفتم: آیا مرد برای وارد شدن بر پدرش اجازه بگیرد؟ فرمودند: بله من از پدرم اجازه می گرفتم در حالی که مادرم نزد او نبود بلکه فقط همسر پدرم بود. من نوجوان بودم که مادرم درگذشت. گاهی در خلوت آنان چیزی بود که دوست نداشتم در آن حالت یکباره بر آنان وارد شوم، آنان نیز این را از من نمی پسندیدند. سلام کردن درست ترین و زیباترین اجازه است.

وجود رزق در مراحل زندگی فرزند

حَمَّادُ بْنُ عِيسَى عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ أَنْ قَالَ لَهُ يَا بُنَيَّ لِيَعْتَبِرْ مَنْ قَصُرَ يَقِينُهُ وَ ضَعُفَتْ نِيَّتُهُ فِي طَلَبِ الرِّزْقِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى خَلَقَهُ فِي ثَلَاثِهِ أَحْوَالٍ مِنْ أَمْرِهِ وَ آتَاهُ رِزْقَهُ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي وَاحِدَهٍ مِنْهَا كَسْبٌ وَ لَا حِيلَهٌ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى سَيَرْزُقُهُ فِي الْحَالِ الرَّابِعَهِ أَمَّا أَوَّلُ ذَلِكَ فَإِنَّهُ كَانَ فِي رَحِمِ أُمِّهِ يَرْزُقُهُ هُنَاكَ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ حَيْثُ لَا يُؤْذِيهِ حَرٌّ وَ لَا بَرْدٌ ثُمَّ أَخْرَجَهُ مِنْ ذَلِكَ وَ أَجْرَى لَهُ رِزْقاً مِنْ لَبَنِ أُمِّهِ يَكْفِيهِ بِهِ وَ يُرَبِّيهِ وَ يَنْعَشُهُ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ بِهِ وَ لَا قُوَّهٍ ثُمَّ فُطِمَ مِنْ ذَلِكَ فَأَجْرَى لَهُ رِزْقاً مِنْ كَسْبِ أَبَوَيْهِ بِرَأْفَهٍ وَ رَحْمَهٍ لَهُ مِنْ قُلُوبِهِمَا لَا

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۵ ص ۵۲۸ ، نور الثقلين ج ۳ ص ۵۸۶

يَمْلِكَانِ غَيْرَ ذَلِكَ حَتَّى إِنَّهُمَا يُؤْثِرَانِهِ عَلَى أَنْفُسِهِمَا فِي أَحْوَالٍ كَثِيرَةٍ حَتَّى إِذَا كَبِرَ وَ عَقَلَ وَ اكْتَسَبَ لِنَفْسِهِ ضَاقَ بِهِ أَمْرُهُ وَ ظَنَّ الظُّنُونَ بِرَبِّهِ وَ جَحَدَ الْحُقُوقَ فِي مَالِهِ وَ قَتَّرَ عَلَى نَفْسِهِ وَ عِيَالِهِ مَخَافَةَ إِقْتَارِ رِزْقٍ وَ سُوءِ يَقِينٍ بِالْخَلَفِ مِنَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي الْعَاجِلِ وَ الْآجِلِ فَبِئْسَ الْعَبْدُ هَذَا يَا بُنَيَّ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: از جمله موعظه های لقمان به پسرش این بود: ای پسرم باید عبرت بگیرد کسی که یقینش کم و نیت او در طلب رزق ضعیف است، خداوند متعال او را در سه حالت خلق کرد و رزق او را داد و در هیچ کدام کسب و چاره اندیشی نداشت و خداوند در حالت چهارم هم روزی او را می رساند. اما حالت اول آن است که در رحم مادر خود بود و خداوند او را در جایگاهی بلند مرتبه روزی می داد به گونه ای که گرما و سرما او را اذیت نمی کرد. سپس او را خارج کرده و رزق او را از شیر مادر جاری کردکه او را کفایت می نمود و او را تربیت و رسیدگی کرد بدون اینکه قوت و نیرویی داشته باشد. سپس از شیر گرفته شد و خداوند رزق او را از کسب پدر و مادر به واسطه مهربانی و رحمت قلب آنان نسبت به او بدون توانایی بر ترک آن، جاری کرد تا آن جا که پدر و مادر او را بر خود در بسیاری از احوال مقدم کردند تا این که بزرگ شده و عاقل گشت و کسب روزی نمود و وضعیت بر او تنگ شد و گمان های بد به خدا برده و حق شرعی موجود در مال خود را انکار کرد و بر خود و خانواده به خاطر ترس کم شدن رزق و یقین بد نسبت به کمک خدا در دنیا و آخرت، روزی را تنگ گرفت. پس چه بد بنده ای است این بنده ای پسرم .

۱- الخصال ج ۱ ص ۱۲۲ ، بحارالأنوار ج ۱۳ ص ۴۱۴ ، النور المبین فی قصص الانبیاء ص ۳۲۷

ترک ازدواج به علت نیازمند شدن

عَنْ وَلِيدِ بْنِ صَبِيحٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: مَنْ تَرَكَ التَّزْوِيجَ مَخَافَةَ الْعَيْلَةِ فَقَدْ أَسَاءَ بِاللَّهِ الظَّنَّ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که ازدواج را به خاطر ترس از نیازمندی ترک کند نسبت به خداوند بدگمان شده است .

اثر خانواده داشتن همراه با صبر

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) إِنَّ فِي الْجَنَّةِ دَرَجَةً لَا يَنَالُهَا إِلَّا إِمَامٌ عَادِلٌ أَوْ ذُو رَحِمٍ وَصُولٍ أَوْ ذُو عِيَالٍ صَبُورٍ.(۲)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در بهشت درجه ای است که جز امام عادل یا فرد نیکوکار به نزدیکان به صورت زیاد یا خانواده دار با صبر، به آن نمی رسد .

اصلاح بین پدر و فرزند در اول ماه شعبان

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ(صلى الله عليه و اله): إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا كَانَ أَوَّلُ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ أَمَرَ بِأَبْوَابِ الْجَنَّةِ فَتُفَتَّحُ وَ يَأْمُرُ شَجَرَةَ طُوبَى فَتُطْلِعُ أَغْصَانَهَا عَلَى هَذِهِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَأْمُرُ بِأَبْوَابِ النَّارِ فَتُفَتَّحُ، وَ يَأْمُرُ شَجَرَةَ الزَّقُّومِ فَتُطْلِعُ أَغْصَانَهَا عَلَى هَذِهِ الدُّنْيَا ثُمَّ يُنَادِي مُنَادِي رَبِّنَا عَزَّ وَ جَلَّ: يَا عِبَادَ اللَّهِ هَذِهِ أَغْصَانُ شَجَرَةِ طُوبَى فَتَمَسَّكُوا بِهَا تَرْفَعْكُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَ هَذِهِ أَغْصَانُ شَجَرَةِ الزَّقُّومِ فَإِيَّاكُمْ وَ إِيَّاهَا لَا تُؤَدِّيكُمْ إِلَى الْجَحِيمِ ... ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله): ...مَنْ

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۵ ص ۳۳۰ ، من لا يحضره الفقيه ج ۳ ص ۳۸۵ ، مكارم الأخلاق ص ۱۹۶

۲- الخصال ج ۱ ص ۹۳ ، أعلام الدين ص ۱۵۲ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۹۰

أَصْلَحَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ زَوْجِهِ أَوِ الْوَالِدِ وَ وَلَدِهِ ... فَقَدْ تَعَلَّقَ مِنْهُ بِغُصْنٍ ... وَ مَنْ ضَرَبَ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ زَوْجِهِ أَوِ الْوَالِدِ وَ وَلَدِهِ... فَقَدْ تَعَلَّقَ بِغُصْنٍ مِنْهُ .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: خداوند متعال در روز اول ماه شعبان امر می کند که درهای بهشت باز شوند و به درخت طوبی امر می کند که شاخه هایش را در دنیا فراگیر کند. سپس به درهای آتش امر می کند که باز شوند و به درخت زقوم امر می کند که شاخه هایش را در دنیا فراگیر کند. سپس گوینده پروردگار گوید: ای بندگان خدا این شاخه های درخت طوبی است پس به آن چنگ زنید تا شما را به سمت بهشت بالا ببرد و این شاخه های درخت زقوم است پس از آن دور باشید که شما را به جهنم می کشاند. پیامبر(صلیالله علیه و اله) فرمودند: کسی که بین زن و شوهر و پدر و فرزند را اصلاح کند به شاخه ای از درخت طوبی چنگ زده است و کسی که بین زن و شوهر و پدر و فرزند فساد ایجاد کند به شاخه ای از درخت زقوم چنگ زده است.

رفتار با یتیم مانند رفتار با فرزند

عَنْ غِيَاثِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) أَدِّبِ الْيَتِيمَ بِمَا تُؤَدِّبُ مِنْهُ وَلَدَكَ وَ اضْرِبْهُ مِمَّا تَضْرِبُ مِنْهُ وَلَدَكَ .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: یتیم را به گونه ای تربیت کن که فرزندت را تربیت می کنی و در موردی او را بزن که فرزندت را می زنی .

۱- التفسیر المنسوب إلی الإمام الحسن العسکری (علیه السلام) ص ۶۴۵ ، وسائل الشیعه ج ۱۴ ص ۴۷۰

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۶ ص ۴۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۴۷۹ ، هدایه الأمه ج ۷ ص ۳۳۹

فِی الْحَدِیثِ أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ فِی حَجْرِی یَتِیماً ... أَ فَأَضْرِبُهُ قَالَ مِمَّا کُنْتَ ضَارِباً مِنْهُ وَلَدَک .(۱)

در روایت است شخصی به پیامبر(صلی الله علیه و اله) گفت: یتیمی در کفالت من است آیا می توانم او را بزنم؟ فرمودند: در آن موردی که فرزندت را می زنی.

تاثیرکودک در تشریع وقت نماز عشاء

عَنْ أَبِی بَصِیرٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لَوْ لَا نَوْمُ الصَّبِیِ وَ عِلَّهُ الضَّعِیفِ لَأَخَّرْتُ الْعَتَمَهَ إِلَی ثُلُثِ اللَّیْلِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اگر خواب کودکان و مریضی افراد ضعیف نبود نماز عشاء را تا یک سوم شب به تاخیر می انداختم.

طول ندادن نماز جماعت به خاطر کودکان

عَنْ فَاطِمَهَ بِنْتِ قَیْسٍ أَنَّ النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ: مَنْ أَمَّ النَّاسَ فَلْیُخَفِّفْ فَإِنَّ فِیهِمُ الْکَبِیرَ وَ الصَّغِیرَ وَ الْمَرِیضَ وَ ذَا الْحَاجَهِ.(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی امام جماعت قرار می گیرد، نماز را طول ندهد چون در آن ها افراد پیر و کودک و مریض و حاجتمند است.

۱- عوالی اللئالی ج ۲ ص ۱۱۹ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۶۸

۲- علل الشرائع ج ۲ ص ۳۶۷ ، وسائل الشیعه ج ۴ ص ۲۰۱ ، بحارالأنوار ج ۸۰ ص ۶۶

۳- الجعفریات ص ۲۴۹ ، مستدرک الوسائل ج ۶ ص ۵۰۲ ، صحیح مسلم ج ۱ ص ۳۴۱

حق مومن بر مومن

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ: مِنْ حَقِّ الْمُؤْمِنِ عَلَی أَخِیهِ الْمُؤْمِنِ ... فَإِذَا مَاتَ خَلَفَهُ فِی أَهْلِهِ وَ وُلْدِهِ .(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: حق مومن بر برادر مومن خود آن است ... هر زمان از دنیا رفت به خانواده و فرزندان او رسیدگی کند.

حاضر نبودن کودکان در عذاب های الهی

عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ صَالِحٍ الْهَرَوِیِّ عَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ: قُلْتُ لَهُ لِأَیِّ عِلَّهٍ أَغْرَقَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ الدُّنْیَا کُلَّهَا فِی زَمَنِ نُوحٍ (علیه السلام) وَ فِیهِمُ الْأَطْفَالُ وَ مَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ فَقَالَ مَا کَانَ فِیهِمُ الْأَطْفَالُ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَعْقَمَ أَصْلَابَ قَوْمِ نُوحٍ وَ أَرْحَامَ نِسَائِهِمْ أَرْبَعِینَ عَاماً فَانْقَطَعَ نَسْلُهُمْ فَغَرِقُوا وَ لَا طِفْلَ فِیهِمْ وَ مَا کَانَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لِیُهْلِکَ بِعَذَابِهِ مَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ وَ أَمَّا الْبَاقُونَ مِنْ قَوْمِ نُوحٍ (علیه السلام) فَأُغْرِقُوا لِتَکْذِیبِهِمْ لِنَبِیِّ اللَّهِ نُوحٍ(علیه السلام) وَ سَائِرُهُمْ أُغْرِقُوا بِرِضَاهُمْ بِتَکْذِیبِ الْمُکَذِّبِینَ وَ مَنْ غَابَ عَنْ أَمْرٍ فَرَضِیَ بِهِ کَانَ کَمَنْ شَهِدَهُ وَ أَتَاهُ.(۲)

راوی گوید: از امام رضا(علیه السلام) سوال کردم به چه علت خداوند همه دنیا را در زمان نوح(علیه السلام) غرق کرد در حالی که کودکان و کسانی که گناه نداشتند در میان آنان بودند؟ حضرت فرمودند: کودکی در آن نبود به خاطر اینکه خداوند چهل سال صلب مردان و رحم زنان را عقیم کرده بود و نسلشان قطع شد پس غرق شدند در حالی که طفلی میان آنان نبود و این گونه نیست که

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۱۶۹ ، مشکاه الأنوار ص ۱۹۱ ، وسائل الشیعه ج ۱۲ ص ۲۰۴

۲- التوحید (للصدوق ص ۳۹۲ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۷۵ ، علل الشرایع ج ۱ ص ۳۰

خداوند افراد بی گناه را عذاب کند و اما افراد باقی از قوم نوح(علیه السلام) به علت تکذیب پیامبر غرق شدند و دیگران هم به علت رضایتشون به تکذیب آنان غرق شدند و کسی که از کاری غائب باشد و به آن راضی گردد مانند کسی است که در آن کار حاضر بوده و انجام داده است.

وجود زبانی دیگر برای اطفال

رُوِیَ أَنَّ امْرَأَةً تَرَکَتْ طِفْلًا ابْنَ سِتَّةِ أَشْهُرٍ عَلَی سَطْحٍ فَمَشَی الصَّبِیُّ یَحْبُو حَتَّی خَرَجَ مِنَ السَّطْحِ وَ جَلَسَ عَلَی رَأْسِ الْمِیزَابِ فَجَاءَتْ أُمُّهُ عَلَی السَّطْحِ فَمَا قَدَرَتْ عَلَیْهِ فَجَاءُوا بِسُلَّمٍ وَ وَضَعُوهُ عَلَی الْجِدَارِ فَمَا قَدَرُوا عَلَی الطِّفْلِ مِنْ أَجَلِ طُولِ الْمِیزَابِ وَ بُعْدِهِ عَنِ السَّطْحِ وَ الْأُمُّ تَصِیحُ وَ أَهْلُ الصَّبِیِّ کُلُّهُمْ یَبْکُونَ وَ کَانَ فِی أَیَّامِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَجَاءُوا إِلَیْهِ فَحَضَرَ مَعَ الْقَوْمِ فَتَحَیَّرُوا فِیهِ وَ قَالُوا مَا لِهَذَا إِلَّا عَلِیُّ بْنُ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) فَحَضَرَ عَلِیٌّ (علیه السلام) فَصَاحَتْ أُمُّ الصَّبِیِّ فِی وَجْهِهِ فَنَظَرَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ(علیه السلام) إِلَی الصَّبِیِّ فَتَکَلَّمَ الصَّبِیُ بِکَلَامٍ لَا یَعْرِفُهُ أَحَدٌ فَقَالَ (علیه السلام) أَحْضِرُوا هَاهُنَا طِفْلًا مِثْلَهُ فَأَحْضَرُوهُ فَنَظَرَ بَعْضُهُمَا إِلَی بَعْضٍ وَ تَکَلَّمَ الطِّفْلَانِ بِکَلَامِ الْأَطْفَالِ فَخَرَجَ الطِّفْلُ مِنَ الْمِیزَابِ إِلَی السَّطْحِ فَوَقَعَ فَرَحٌ فِی الْمَدِینَهِ لَمْ یُرَ مِثْلُهُ ثُمَّ سَأَلُوا أَمِیرَ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) عَنْ کَلَامِهِمَا فَقَالَ أَمَّا خِطَابُ الطِّفْلِ الْأَوَّلِ فَإِنَّهُ سَلَّمَ عَلَیَّ بِإِمْرَهِ الْمُؤْمِنِینَ فَرَدَدْتُ عَلَیْهِ وَ مَا أَرَدْتُ خِطَابَهُ لِأَنَّهُ لَمْ یَبْلُغْ حَدَّ الْخِطَابِ وَ التَّکْلِیفِ فَأَمَرْتُ بِإِحْضَارِ طِفْلٍ مِثْلِهِ حَتَّی یَقُولَ لَهُ بِلِسَانِ الْأَطْفَالِ یَا أَخِی ارْجِعْ إِلَی السَّطْحِ وَ لَا تُحْرِقْ قَلْبَ أُمِّکَ وَ أَبِیکَ وَ عَشِیرَتِکَ بِمَوْتِکَ فَقَالَ دَعْنِی یَا أَخِی قَبْلَ أَنْ أَبْلُغَ فَیَسْتَوْلِیَ عَلَیَّ الشَّیْطَانُ فَقَالَ ارْجِعْ إِلَی السَّطْحِ فَعَسَی أَنْ تَبْلُغَ وَ یَجِیءَ

مِنْ صُلْبِکَ وَلَدٌ یُحِبُّ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ یُوَالِیَ هَذَا الرَّجُلَ فَرَجَعَ إِلَی السَّطْحِ بِکَرَامَهِ اللَّهِ تَعَالَی عَلَی یَدِ أَمِیرِ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام).(۱)

روایت شده: زنی طفل شش ماهه خود را بر پشت بام خانه قرار داد و کودک بر روی دست و شکم راه رفت تا اینکه از پشت بام خارج شده و بر سر ناودان نشست. پس مادرش آمد و نتوانست او را برگرداند، دیگران نردبان آوردند و آن را بر روی دیوار گذاشتند اما به دلیل طول ناودان و دور بودن از پشت بام نتواستند به آن دست یابند و مادر فریاد می زد و خانواده کودک همگی گریه می کردند و این اتفاق در زمان عمر بن خطاب بود و او با جمعی به محل آمد و حیرت زده شد و گفت: این کار جز به دست علی بن ابی طالب(علیه السلام) نیست پس علی(علیه السلام) حاضر شد و مادر مقابل ایشان فریاد می زد، امیرالمومنین (علیه السلام) به کودک نگاه کرد و کودک کلامی گفت که دیگران نفهمیدند. پس حضرت فرمودند: طفلی مثل او را حاضر کنید، حاضرکردند و آن دو طفل به یکدیگر نگاه می کردند و به کلام اطفال با یکدیگر صحبت کردند پس طفل از ناودان به پشت بام آمد و شادمانی در شهر به وجود آمد که مثلش دیده نشده بود. سپس از امیرالمومنین(علیه السلام) از کلام آن دو طفل سوال کردند، حضرت فرمودند: خطاب طفل اول این بود که به عنوان امیرالمومنین به من سلام کرد و من جواب او را گفتم و من نخواستم به او دستور دهم چون او به حد تکلیف و خطاب من نرسیده بود، پس من دستور دادم طفلی مانند او را بیاورند تا به زبان کودکان با او سخن کند و بگوید ای برادر به پشت بام برگرد و قلب مادر و پدر و قبیله ات را با مرگت آتش نزن، او گفت: ای برادر من را رها کن قبل از اینکه بالغ شده و شیطان بر من مسلط شود، دیگری گفت: برگرد به پشت بام

۱- الفضائل (لابن شاذان القمی) ص ۶۳ ، بحارالأنوار ج ۴۰ ص ۲۶۷

امید است بالغ شوی و از نسل تو فردی بیاید که خدا و رسول(صلی الله علیه و اله) و این مرد (امیرالمومنین(علیه السلام)) را دوست داشته باشد پس کودک با کرامتی به دست امیرالمومنین(علیه السلام) به پشت بام برگشت .

شفا به دست پیامبر (صلی الله علیه و اله)

مِنْ مُعْجِزَاتِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّ امْرَأَةً أَتَتْ بِصَبِیٍّ لَهَا تَرْجُو بَرَکَتَهُ بِأَنْ یَمَسَّهُ وَ یَدْعُوَ لَهُ وَ کَانَ بِرَأْسِهِ عَاهَةٌ فَرَحِمَهَا وَ الرَّحْمَهُ صِفَتُهُ فَمَسَحَ بِیَدِهِ عَلَی رَأْسِهِ فَاسْتَوَی شَعْرُهُ وَ بَرَأَ دَاؤُهُ فَبَلَغَ ذَلِکَ أَهْلَ الْیَمَامَهِ فَأَتَوْا مُسَیْلَمَهَ بِصَبِیٍّ فَسَأَلُوهُ فَمَسَحَ رَأْسَهُ فَصَلِعَ وَ بَقِیَ نَسْلُهُ إِلَی یَوْمِنَا هَذَا صُلْعاً .(۱)

از جمله معجزات پیامبر(صلی الله علیه و اله) آن است که زنی به امید برکت، طفل خود را نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آورد تا ایشان دستی بر او کشیدهدعایش کنند و در سر طفل یک مریضی بود. پیامبر(صلی الله علیه و اله) به زن لطف کرده و با دست خود بر سر او کشید پس موهای طفل راست و استوار گردید و درد از سرش برطرف شد. این خبر به اهل یمامه رسید پس کودکی را به نزد مسیلمه (مدعی پیامبری) آوردند و از او درخواست کردند، مسیلمه دست خود را به سر کودک کشید و او تاس شد و نسل او تا به حال تاس هستند.

أَنَّ أُسَامَهَ بْنَ زَیْدٍ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) فِی حِجَّتِهِ الَّتِی حَجَّهَا حَتَّی إِذَا کُنَّا بِبَطْنِ الرَّوْحَاءِ نَظَرْنَا إِلَی امْرَأَهٍ تَحْمِلُ صَبِیّاً فَقَالَتْ یَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا ابْنِی مَا أَفَاقَ مِنْ خُنَاقٍ مُنْذُ وَلَدْتُهُ إِلَی یَوْمِهِ هَذَا فَأَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ تَفَلَ فِی فِیهِ فَإِذَا الصَّبِیُّ قَدْ بَرَأَ .(۲)

۱- إعلام الوری ص ۲۷ ، الخرائج ج ۱ ص ۲۹ ، بحارالأنوار ج ۱۸ ص ۸

۲- الخرائج و الجرائح ج ۱ ص ۴۵ ، بحارالأنوار ج ۱۸ ص ۹

اسامه گوید ما در راه حج همراه پیامبر(صلی الله علیه و اله) بودیم تا اینکه به روحاء رسیدیم و نگاهمان به زنی افتاد که کودکی را به دوش می کشید، زن گفت : ای رسول خدا این پسرم است از زمانی که او را زاییده ام به سختی نفس می کشد پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) او را گرفته و آب دهان خود را در دهان او گذاشتند و کودک خوب شد.

دستور پیامبر (صلی الله علیه و اله) در جنگ ها

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حُمْرَانَ وَ جَمِيلِ بْنِ دَرَّاجٍ كِلَاهُمَا عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِذَا بَعَثَ سَرِيَّةً بَعَثَ أَمِيرَهَا فَأَجْلَسَهُ إِلَى جَنْبِهِ وَأَجْلَسَ أَصْحَابَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ ثُمَّ قَالَ سِيرُوا بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَلَى مِلَّهِ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) ... وَ لَا تَقْتُلُوا شَيْخاً فَانِياً وَ لَا صَبِيّاً وَ لَا امْرَأَه .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: روش پیامبر(صلی الله علیه و اله) این گونه بود که اگر گروهی را برای جنگ می فرستادند امیر آن گروه را کنار خود و اصحابش را مقابلش می نشاندند و سپس می فرمودند: با نام خدا و در راه خدا و بر دین رسول خدا (صلی الله علیه و اله) حرکت کنید ... و هیچ پیرمرد کهنسال و کودک و زنی را نکشید.

نجس شدن لباس پیامبر (صلی الله علیه و اله) توسط نوزادان و رفتار ایشان

عَن أَبِي رَافِعٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) يُؤْتَى بِالصَّبِيِّ الصَّغِيرِ لِيَدْعُوَ لَهُ بِالْبَرَكَهِ أَوْ يُسَمِّيَهُ فَيَأْخُذُهُ فَيَضَعُهُ فِي حَجْرِهِ تَكْرِمَهً لِأَهْلِهِ فَرُبَّمَا بَالَ الصَّبِيُّ عَلَيْهِ فَيَصِيحُ بَعْضُ مَنْ رَآهُ حِينَ يَبُولُ فَيَقُولُ (صلی الله علیه و اله) لَا تُزْرِمُوا بِالصَّبِيِّ فَيَدَعُهُ حَتَّى يَقْضِيَ بَوْلَهُ ثُمَّ يَفْرُغُ لَهُ مِنْ دُعَائِهِ

۱- المحاسن ج ۲ ص ۳۵۵ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۵ ص ۲۷ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۱۳۸

أَوْ تَسْمِيَتِهِ وَ يَبْلُغُ سُرُورُ أَهْلِهِ فِيهِ وَ لَا يَرَوْنَ أَنَّهُ يَتَأَذَّى بِبَوْلِ صَبِيِّهِمْ فَإِذَا انْصَرَفُوا غَسَلَ ثَوْبَهُ بَعْدَهُ.(۱)

راوی گوید: نوزادان را برای دعای به برکت و نام گذاری به نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) می آوردند و ایشان او را گرفته و برای اکرام خانواده اش او را در دامان خود قرار می دادند و چه بسا نوزاد بر ایشان ادرار می کرد و بعضی از اطرافیان فریاد می زد پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) می فرمودند: بگذارید کارش را بکند و حضرت او را رها می کردند تا ادرارش تمام شود سپس از دعا کردن و نام گذاری فارغ گشته و خانواده نوزاد خوشحال می گشتند و کسی ندید که پیامبر(صلی الله علیه و اله) از ادرار کودکان اذیت شود و هنگامی که بر می گشتند لباس خود را می شستند.

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِی لَیْلَی قَالَ: کُنَّا جُلُوساً عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِذْ أَقْبَلَ الْحُسَیْنُ (علیه السلام) فَجَعَلَ یَنْزُو عَلَی ظَهْرِ النَّبِیِ وَ عَلَی بَطْنِهِ فَبَالَ فَقَالَ دَعُوهُ.(۲)

راوی گوید: ما نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) نشسته بودیم که حسین(علیه السلام) آمد و همین که بر پشت پیامبر(صلی الله علیه و اله) و شکم ایشان بالا و پایین می رفت، ادرار کرد. ایشان فرمودند: رهایش کنید .

عَن عِیسَی بنِ عَبدِالرَّحمَنِ عَن جَدِّهِ : کُنَّا عِندَ النَّبِیّ (صلی الله علیه و اله) فَجَاءَ حَسَنُ بنُ عَلیّ (علیهما السلام) یَحبُو حَتّی صَعِدَ عَلَی صَدرِهِ فَابتَدَرنَاهُ لِنَأخُذَهُ فَقَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) ابنِی ابنِی ، قَالَ ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ فَصَبَّهُ عَلَیه .(۳)

۱- مکارم الأخلاق ص ۲۵ ، بحارالأنوار ج ۱۶ ص ۲۴۰

۲- مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام) ج ۴ ص ۷۱ ، بحارالأنوار ج ۴۳ ص ۲۹۶

۳- مسند ابن حنبل ج ۷ ص ۳۵ ، مثیر الأحزان ص ۱۷

راوی گوید: ما نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) بودیم که حسن بن علی(علیهما السلام) با حالت چهار دست و پا آمد تا این که روی سینه ایشان رفت و ادرار کرد. ما به سرعت حرکت کردیم تا او را بگیریم که پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرزندم فرزندم، آن گاه آبی طلب کردند و بر آن ریختند.عَن عَایشه : کَانَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) یُؤتَی بِالصِّبیَانِ فَیدعُو لَهُم وَ إنَّهُ أتِیَ بَصَبِیٍّ فَبَالَ عَلَیهِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) صُبُّوا عَلیهِ المَاءَ صَبّاً .(۱)

عایشه گوید: معمولا کودکان را نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) می آوردند و ایشان برایشان دعا می کرد. یک بار کودکی که نزد ایشان آورده بودند به ایشان ادرار کرد. پیامبر (صلی الله علیه و اله) فرمودند: آبی بر آن بریزید.

اثر یادگیری حکمت

مِمَّا رُوِیَ عَنْ لُقْمَانَ مِنْ حِکْمَتِهِ وَ وَصِیَّتِهِ لِابْنِهِ ... یَا بُنَیَّ تَعَلَّمِ الْحِکْمَهَ تُشَرَّفْ فَإِنَّ الْحِکْمَهَ تَدُلُّ عَلَی الدِّینِ وَ تُشَرِّفُ الْعَبْدَ عَلَی الْحُرِّ وَ تَرْفَعُ الْمِسْکِینَ عَلَی الْغَنِیِّ وَ تُقَدِّمُ الصَّغِیرَ عَلَی الْکَبِیر .(۲)

لقمان به پسرش گفت: پسرم حکمت را بیاموز که شرافت دار می شوی، همانا حکمت به دین راهنمایی می کند و برده را بر آزاد شرافت داده و مسکین را بر ثروتمند برتری داده و کودک را بر بزرگ مقدم می کند .

۱- مسند ابن حنبل ج ۹ ص ۲۹۹ ، مسند اسحاق بن راهویه ج ۲ ص ۱۱۶

۲- کنز الفوائد ج ۲ ص ۶۶ ، أعلام الدین ص ۹۳ ، بحارالأنوار ج ۱ ص ۲۱۹

شفاعت کردن برای فرزندان

عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا (عليهما السلام) قَالَ: ... مَنْ صَامَ يَوْماً فِي آخِرِهِ جَعَلَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ مُلُوكِ الْجَنَّةِ وَ شَفَّعَهُ فِي أَبِيهِ وَ أُمِّهِ وَ ابْنِهِ وَ ابْنَتِهِ وَ أَخِيهِ وَ أُخْتِهِ وَ عَمِّهِ وَ عَمَّتِهِ وَ خَالِهِ وَ خَالَتِهِ وَ مَعَارِفِهِ وَ جِيرَانِهِ وَ إِنْ كَانَ فِيهِمْ مُسْتَوْجِبٌ لِلنَّار .(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: کسی که یک روز از آخر ماه رجب را روزه بگیرد، خداوند او را از پادشاهان بهشت قرار داده و او را شفاعت کننده برای پدر و مادر و پسر و دختر و برادر و خواهر و عمو و عمه و دایی و خاله و آشنایان و همسایه ها قرار می دهد اگرچه مستحق آتش باشند.

علامت نزول لعنت خداوند

رَوَى جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ: حَجَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ(صلى الله عليه و اله) حِجَّةَ الْوَدَاعِ فَلَمَّا قَضَى النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) مَا افْتُرِضَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَجِّ أَتَى مُوَدِّعَ الْكَعْبَةِ فَلَزِمَ حَلْقَةَ الْبَابِ وَ نَادَى بِرَفِيعِ صَوْتِهِ أَيُّهَا النَّاسُ فَاجْتَمَعَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ وَ أَهْلُ السُّوقِ فَقَالَ (صلى الله عليه و اله) اسْمَعُوا أَنِّي قَائِلٌ مَا هُوَ بَعْدِي كَائِنٌ فَلْيُبَلِّغْ شَاهِدُكُمْ غَائِبَكُمْ ثُمَّ بَكَى رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) حَتَّى بَكَى لِبُكَائِهِ النَّاسُ أَجْمَعُونَ فَلَمَّا سَكَتَ مِنْ بُكَائِهِ قَالَ اعْلَمُوا رَحِمَكُمُ اللَّهُ أَنَّ مَثَلَكُمْ فِي هَذَا الْيَوْمِ كَمَثَلِ وَرَقٍ لَا شَوْكَ فِيهِ إِلَى أَرْبَعِينَ وَ مِائَةِ سَنَةٍ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ شَوْكٌ وَ وَرَقٌ إِلَى مِائَتَيْ سَنَةٍ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ شَوْكٌ لَا وَرَقَ فِيهِ حَتَّى لَا يُرَى فِيهِ إِلَّا سُلْطَانٌ جَائِرٌ أَوْ غَنِيٌّ بَخِيلٌ

۱- الأمالی(للصدوق) ص ۱۰ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۱ ص ۲۹۱ ، فضائل الأشهر الثلاثه ص ۱۷

أَوْ عَالِمٌ رَاغِبٌ فِی الْمَالِ أَوْ فَقِیرٌ کَذَّابٌ أَوْ شَیْخٌ فَاجِرٌ أَوْ صَبِیٌّ وَقِحٌ أَوِ امْرَأَهٌ رَعْنَاءُ ثُمَّ بَکَی رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فَقَامَ إِلَیْهِ سَلْمَانُ الْفَارِسِیُّ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ وَ قَالَ یَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا مَتَی یَکُونُ ذَلِکَ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) یَا سَلْمَانُ إِذَا قَلَّتْ عُلَمَاؤُکُمْ ... وَ لَا یَرْحَمُ کَبِیرُکُمْ صَغِیرَکُمْ وَ لَا یُوَقِّرُ صَغِیرُکُمْ کَبِیرَکُمْ فَعِنْدَ ذَلِکَ تَنْزِلُ اللَّعْنَهُ عَلَیْکُمْ وَ یُجْعَلُ بَأْسُکُمْ بَیْنَکُمْ وَ بَقِیَ الدِّینُ بَیْنَکُمْ لَفْظاً بِأَلْسِنَتِکُم . (۱)

جابر گوید: در حجه الوداع همراه پیامبر(صلی الله علیه و اله) حج به جا آوردم پس هنگامی که اعمال واجب حج را انجام دادند نزدیک کعبه آمده و حلقه در آن را گرفتند و با صدای بلند فرمودند: ای مردم پس اهل مسجد و اهل بازار جمع شدند، بشنوید از من آن چه که بعد از من واقع می شود و شاهدین به غائبین برسانند سپس پیامبر(صلی الله علیه و اله) به گریه افتادند و با گریه ایشان مردم هم به گریه افتادند، با تمام شدن گریه فرمودند: بدانید خداوند شما را رحمت کند که مَثَل شما در این روز مَثَل برگی است که خار ندارد و این تا صد و چهل سال است، سپس بعد از آن خار و برگ است و این تا دویست سال است، سپس بعد از آن خار است که برگ ندارد تا اینکه دیده نمی شود جز سلطان ستمگر یا ثروتمند بخیل یا عالم شیفته مال یا فقیر دروغگو یا پیرمرد بدکاره یا کودک کم حیاء یا زن نادان و بی خیال. سپس پیامبر(صلی الله علیه و اله) به گریه افتادند و سلمان ایستاد و گفت: ای رسول خدا این در چه زمانی محقق می شود؟ حضرت فرمودند: هنگامی که علما کم شوند ... و بزرگ شما به کوچک رحم نمی کند و کوچک احترام بزرگتر را ندارد پس در این هنگام لعنت بر شما نازل شده و سختی در بین شما بیاید و و دین فقط در زبان شما جاری باشد.

۱- جامع الأخبار ص ۱۴۰ ، بحارالأنوار ج ۵۲ ص ۲۶۳

علامت نزدیک شدن قیامت

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) یا سَلمان وَ الّذی بَعَثَنِی بِالنَبُوَّه وَ استَخَصَّنی بِالرِّسَالَهِ لَیَأتِیَنَّ عَلی أمَّتِی زَمانٌ تُقَطَّعُ فِیهِ الأرحَامُ وَ تَذهَبُ الأمَانَاتُ وَ تَبَحُ صِغارُهُم فِی وُجُوهِ کِبارِهِم وَ لا یُوَقِّرُ صَغِیرٌ کَبِیراً وَ لا یَرحَمُ کَبِیرٌ صَغِیراً .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای سلمان قسم به کسی که من را به پیامبری برانگیخت و من را به رسالت اختصاص داد، زمانی بر امت من می آید که در آن قطع رحم شده و در امانت ها خیانت می شود و کوچکترها همچون سگ ها در صورت بزرگترها پارس می کنند و کوچک به بزرگ احترام نمی گذارد و بزرگی به کوچک مهربانی نمی کند .

حق کودک و نوجوان

قَالَ السَجّاد(علیه السلام) وَ أَمَّا حَقُ الصَّغِیرِ فَرَحْمَتُهُ وَ تَثْقِیفُهُ وَ تَعْلِیمُهُ وَ الْعَفْوُ عَنْهُ وَ السَّتْرُ عَلَیْهِ وَ الرِّفْقُ بِهِ وَ الْمَعُونَهُ لَهُ وَ السَّتْرُ عَلَی جَرَائِرِ حَدَاثَتِهِ فَإِنَّهُ سَبَبٌ لِلتَّوْبَهِ وَ الْمُدَارَاهُ لَهُ وَ تَرْکُ مُمَاحَکَتِهِ فَإِنَّ ذَلِکَ أَدْنَی لِرُشْدِه .(۲)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: حق صغیر و کودک عبارت است از مهربانی کردن به او و شتاب در علم آموزی و بخشیدن او هنگام خطا و پوشیدن عیوب او و نرمی کردن با او و پوشیدن جنایت های جوانی او که منجر به توبه او می شود و مدارای با او و دشمنی و لجبازی نکردن با وی که این ها کم ترین چیز برای رشد اوست .

۱- العسل المصفی ج ۱ ص ۲۶۵

۲- تحف العقول ص ۲۷۰ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۱۹

معنای عقوق به پدر و مادر

أَبُو الْقَاسِمِ الْكُوفِيُّ فِي كِتَابِ الْأَخْلَاقِ عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) أَنَّهُ قَالَ: ثَلَاثَةٌ لَا يَحْجُبُونَ عَنِ النَّارِ الْعَاقُّ لِوَالِدَيْهِ وَ الْمُدْمِنُ لِلْخَمْرِ وَ الْمَنَّانُ بِعَطَائِهِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَا عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ قَالَ يَأْمُرَانِ فَلَا يُطِيعُهُمَا وَ يَسْأَلَانِهِ فَيَحْرِمُهُمَا وَ إِذَا رَآهُمَا لَمْ يُعَظِّمْهُمَا بِحَقِّ مَا يَلْزَمُهُ لَهُمَا الْخَبَرَ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: سه دسته از آتش محفوظ نمی مانند: عاق به والدین و شراب خورنده دائمی و منت گذار در بخشش. سوال شد: ای رسول خدا عاق به والدین چیست؟ فرمودند: این که پدر و مادر امر کنند و فرزند اطاعت نکند و از فرزند چیزی بخواهند و او محرومشان کند و وقتی آنان را ببیند آن چه حق آن هاست احترام نمی گذارد.

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلى الله عليه و اله): يا عليّ مَنْ أَحْزَنَ وَالِدَيْهِ فَقَدْ عَقَّهُمَا .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای علی کسی که پدر و مادرش را ناراحت کند، عاق آنان شده است.

عَنْ يَحْيَى بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي الْبِلَادِ السُّلَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: لَوْ عَلِمَ اللَّهُ شَيْئاً أَدْنَى مِنْ أُفٍّ لَنَهَى عَنْهُ وَ هُوَ مِنْ أَدْنَى الْعُقُوقِ وَ مِنَ الْعُقُوقِ أَنْ يَنْظُرَ الرَّجُلُ إِلَى وَالِدَيْهِ فَيَحِدَّ النَّظَرَ إِلَيْهِمَا.(۳)

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۹۳

۲- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۳۷۲ ، الجعفریات ص ۱۸۷ ، تحف العقول ص ۱۱۱

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۳۴۹ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۰۲ ، البرهان ج ۳ ص ۵۱۷

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: اگر خداوند چیزی کمتر از اف گفتن به والدین را می دانست از آن نهی می کرد و آن کمترین عقوق است و از جمله عقوق تیز نگاه کردن به پدر و مادر است.

عَنْ سَمَاعَهَ بْنِ مِهْرَان قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) فِی ذِکرِ جُنُودِ العَقلِ وَ الجَهلِ : بِرُّ الْوَالِدَیْنِ وَ ضِدَّهُ الْعُقُوق .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: نیکی به پدر و مادر از سربازان عقل است و ضد آن عقوق از سربازان جهل است.

شوم بودن فرزند عقوق

قَالَ أمِیرُالمُؤمِنین (علیه السلام) : وَلَدٌ عَقُوقٌ مِحْنَهٌ وَ شُؤْم .(۲)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: فرزندی که نسبت به پدر و مادر ناسپاس و جفا کننده است شوم و باعث آزمایش پدر و مادر است.

آرزوی فرزند کم توسط والدین به خاطر عقوق

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) : لَا تَقُومُ السَّاعَهُ حَتَّی یَتَمَنَّی أَبُو الْخَمْسَهِ أَنْ یَکُونُوا أَرْبَعَهً وَ أَبُو الْأَرْبَعَهِ أَنْ یَکُونُوا ثَلَاثَهً وَ أَبُو الثَّلَاثَهِ أَنْ یَکُونُوا اثْنَیْنِ وَ أَبُو الِاثْنَیْنِ أَنْ یَکُونَا وَاحِداً وَ أَبُو الْوَاحِدِ أَنْ لَمْ یَکُنْ لَهُ وَلَدٌ لِلَّذِی یَظْهَرُ مِنَ الْعُقُوق .(۳)

پیامبر اکرم(صلی الله علیه و اله) فرمودند: قیامت بر پا نمی شود تا اینکه کسی که پنج فرزند دارد آرزو می کند چهار فرزند داشته باشد و کسی که چهار فرزند دارد آرزو

۱- المحاسن ج ۱ ص ۱۹۷ ، الکافی (ط- الإسلامیه) ج ۱ ص ۲۲ ، الخصال ج ۲ ص ۵۹۰

۲- غررالحکم ص ۷۲۵

۳- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۹۴

می کند سه فرزند داشته باشد و کسی که سه فرزند دارد آرزومی کند دو فرزند داشته باشد و کسی که دو فرزند دارد آرزو می کند یک فرزند داشته باشد و آن کس که یک فرزند دارد آرزو می کند هیچ فرزندی نداشته باشد به خاطر آنچه که از عقوق از فرزندان ظاهر می شود.

علت حرام بودن عقوق به والدین

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ أَنَّ الرِّضَا (علیه السلام) کَتَبَ إِلَیْهِ حَرَّمَ اللَّهُ عُقُوقَ الْوَالِدَیْنِ لِمَا فِیهِ مِنَ الْخُرُوجِ مِنَ التَّوْفِیقِ لِطَاعَهِ اللَّهِ تَعَالَی وَ التَّوْقِیرِ لِلْوَالِدَیْنِ وَ تَجَنُّبِ کُفْرِ النِّعْمَهِ وَ إِبْطَالِ الشُّکْرِ وَ مَا یَدْعُو مِنْ ذَلِکَ إِلَی قِلَّهِ النَّسْلِ وَ انْقِطَاعِهِ لِمَا فِی الْعُقُوقِ مِنْ قِلَّهِ تَوْقِیرِ الْوَالِدَیْنِ وَ الْعِرْفَانِ بِحَقِّهِمَا وَ قَطْعِ الْأَرْحَامِ وَ الزُّهْدِ مِنَ الْوَالِدَیْنِ فِی الْوَلَدِ وَ تَرْکِ التَّرْبِیَهِ لِعِلَّهِ تَرْکِ الْوَلَدِ بِرَّهُمَا.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: خداوند عقوق والدین را حرام کرد به خاطر خروج از توفیق طاعت پروردگار و احترام والدین و به خاطر کفر نعمت و باطل کردن شکر و هر آن چه که از این حرام منجر به کمی نسل و قطع شدن آن می شود چرا که در عقوق بی احترامی و نشناختن حق پدر و مادر و قطع رحم با ایشان و بی میلی والدین نسبت به فرزند و ترک تربیت آنها به خاطر عدم نیکی به آنها، وجود دارد.

حکومت باطل و عقوق فرزندان

عَنْ أَبِی الصَّبَّاحِ الْکِنَانِیِّ قَالَ: کُنْتُ عِنْدَ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فَدَخَلَ عَلَیْهِ شَیْخٌ فَقَالَ یَا أَبَا عَبْدِاللَّهِ أَشْکُو إِلَیْکَ وُلْدِی وَ عُقُوقَهُمْ وَ إِخْوَانِی وَ جَفَاهُمْ عِنْدَ کِبَرِ سِنِّی فَقَالَ أَبُوعَبْدِاللَّهِ

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۴۷۹ ، من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۶۵ ، عیون أخبارالرضا (علیه السلام) ج ۲ ص ۹۲

(علیه السلام) یَا هَذَا إِنَ لِلْحَقِ دَوْلَهً وَ لِلْبَاطِلِ دَوْلَهً وَ کُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِیدَوْلَهِ صَاحِبِهِ ذَلِیلٌ وَ إِنَّ أَدْنَی مَا یُصِیبُ الْمُؤْمِنَ فِی دَوْلَهِ الْبَاطِلِ الْعُقُوقُ مِنْ وُلْدِهِ وَ الْجَفَاءُ مِنْ إِخْوَانِهِ وَ مَا مِنْ مُؤْمِنٍ یُصِیبُهُ شَیْ ءٌ مِنَ الرَّفَاهِیَهِ فِی دَوْلَهِ الْبَاطِلِ إِلَّا ابْتُلِیَ قَبْلَ مَوْتِهِ إِمَّا فِی بَدَنِهِ وَ إِمَّا فِی وُلْدِهِ وَ إِمَّا فِی مَالِهِ حَتَّی یُخَلِّصَهُ اللَّهُ مِمَّا اکْتَسَبَ فِی دَوْلَهِ الْبَاطِلِ وَ یُوَفِّرَ لَهُ حَظَّهُ فِی دَوْلَهِ الْحَقِّ فَاصْبِرْ وَ أَبْشِرْ.(۱)

راوی گوید: نزد امام صادق(علیه السلام) بودم که شخص پیری وارد شد و گفت: ای اباعبدالله از عقوق (عدم توجه و بی احترامی) فرزندان و روی گرداندن برادران دینی هنگام پیری خود به شما شکایت می کنم. حضرت فرمودند: ای مرد برای حق و باطل دولتی است و هر کدام از آنها در دولت دیگری ذلیل است و کمترین مصیبتی که به مومن در دولت باطل می رسد عقوق فرزندان و روی گرداندن برادران است و هیچ مومنی نیست که در دولت باطل در رفاه بوده جز اینکه خداوند او را قبل از مرگش در مورد بدن یا فرزند و یا مال دچار بلاء کند تا اینکه از آنچه در دولت باطل به دست آورده رهایی یابد و در دولت حق دارای فراوانی نعمت گردد پس صبر کن که بشارت بر تو باد.

گناه کبیره بودن عقوق نسبت به والدین

جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْفَزَارِیُّ مُعَنْعَناً عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: أَکْبَرُ الْکَبَائِرِ سَبْعٌ ... وَ عُقُوقُ الْوَالِدَیْنِ .(۲)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۴۴۷ ، المومن ص ۲۳ ، الغیبه للنعمانی ص ۳۱۹

۲- تفسیر فرات الکوفی ص ۱۰۲ ، تهذیب الأحکام ج ۴ ص ۱۵۰ ، وسائل الشیعه ج ۹ ص ۵۳۶

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: گناهان کبیره هفت عدد است ... و رفتار بد و عدم نیکی با پدر و مادر.

عَنْ عُبَیْدِ بْنِ زُرَارَهَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنِ الْکَبَائِرِ فَقَالَ هُنَّ فِی کِتَابِ عَلِیٍّ (علیه السلام) سَبْعٌ ... وَ عُقُوقُ الْوَالِدَیْنِ .(۱)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) درباره گناهان کبیره پرسیدم پس فرمودند: آن ها در کتاب علی(علیه السلام) هفت عدد است ... و رفتار بد و عدم نیکی نسبت به پدر و مادر.

عَنْ مَسْعَدَهَ بْنِ صَدَقَهَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) یَقُولُ الْکَبَائِرُ الْقُنُوطُ مِنْ رَحْمَهِ اللَّهِ ...وَ عُقُوقُ الْوَالِدَیْنِ .(۲)

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) شنیدم که می فرمود: گناهان کبیره عبارتند از ناامیدی از رحمت خدا و ... رفتار بد و عدم نیکی نسبت به پدر و مادر.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: قُلْتُ لَهُ جُعِلْتُ فِدَاکَ مَا لَنَا نَشْهَدُ عَلَی مَنْ خَالَفَنَا بِالْکُفْرِ وَ بِالنَّارِ وَ لَا نَشْهَدُ لِأَنْفُسِنَا وَ لِأَصْحَابِنَا أَنَّهُمْ فِی الْجَنَّهِ قَالَ مِنْ ضَعْفِکُمْ إِنْ لَمْ یَکُنْ فِیکُمْ شَیْ ءٌ مِنَ الْکَبَائِرِ فَاشْهَدُوا أَنَّکُمْ فِی الْجَنَّهِ قُلْتُ فَأَیُّ شَیْ ءٍ الْکَبَائِرُ جُعِلْتُ فِدَاکَ قَالَ أَکْبَرُ الْکَبَائِرِ الشِّرْکُ وَ عُقُوقُ الْوَالِدَیْنِ ... (۳)

راوی گوید به امام صادق(علیه السلام) عرض کردم: فدایتان شوم چگونه است که ما شهادت به کفر و آتش جهنم می دهیم اما شهادت به بهشت رفتن خودمان و

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۲۷۸ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۳۲۱

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۲۸۰ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۳۳۴

۳- الخصال ج ۲ ص ۴۱۱ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۳۳۰

هم کیشانمان نمی دهیم؟ حضرت فرمودند: از ضعف شماست، اگر چیزی از گناهان کبیره در شما نباشد شهادت دهید که در بهشت هستید، عرض کردم: قربانتان شوم گناهان کبیره چه هستند؟ فرمودند: بزرگترین گناه کبیره شرک به خداست و رفتار بد و عدم نیکی به والدین ...

عقوق والدین موجب تاریکی هوا

أَبَا خَالِدٍ الْكَابُلِيَّ يَقُولُ سَمِعْتُ زَيْنَ الْعَابِدِينَ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام): الذُّنُوبُ الَّتِي تُظْلِمُ الْهَوَاءَ السِّحْرُ ... وَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ . (۱)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: گناهانی که موجب تاریکی هوا می شوند عبارتند از: سحر ... و رفتار بد با پدر و مادر و عدم نیکی به آنان.

نگاه نکردن خداوند به عاق والدین

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَرْبَعَةٌ لا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيامَهِ عَاقٌّ وَ مَنَّانٌ وَ مُكَذِّبٌ بِالْقَدَرِ وَ مُدْمِنُ خَمْرٍ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: چهار دسته هستند که خداوند در روز قیامت به آنان نگاه نمی کند: ۱- عاق به پدر و مادر ۲- منت گذارنده ۳- تکذیب کننده قَدَر الهی ۴- شراب خورنده دائمی.

۱- معانی الأخبار ص ۲۷۱ ، الإختصاص ص ۲۳۸ ، عده الداعی ص ۲۱۳

۲- الخصال ج ۱ ص ۲۰۳ ، وسائل الشیعه ج ۲۵ ص ۳۳۵ ، بحارالأنوار ج ۵ ص ۸۷

نفهمیدن بوی بهشت توسط عاق والدین

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله) وَ الَّذِی بَعَثَنِی بِالْحَقِّ إِنَّ الْعَاقَّ لِوَالِدَیْهِ مَا یَجِدُ رِیحَ الْجَنَّهِ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: قسم به کسی که من را به حق برگزید عاق پدر و مادر بوی بهشت را استشمام نمی کند.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ فُرَاتٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) فِی کَلَامٍ لَهُ إِیَّاکُمْ وَ عُقُوقَ الْوَالِدَیْنِ فَإِنَّ رِیحَ الْجَنَّهِ تُوجَدُ مِنْ مَسِیرَهِ أَلْفِ عَامٍ وَ لَا یَجِدُهَا عَاق .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از عقوق پدر و مادر دور باشید که بوی بهشت از مسیر هزار سال فهمیده می شود و عاق آن را متوجه نمی شود .

عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِی جَعْفَرٍ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَخْبَرَنِی جَبْرَئِیلُ (علیه السلام) أَنَّ رِیحَ الْجَنَّهِ یُوجَدُ مِنْ مَسِیرَهِ أَلْفِ عَامٍ مَا یَجِدُهَا عَاق .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: جبرئیل به من خبر داد که بوی بهشت از مسیر هزار سال فهمیده می شود و عاق آن را متوجه نمی شود .

بخشیده نشدن عاق والدین در شب قدر

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِیَّ (صلی الله علیه و اله) یَقُول ... فَإِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ نَادَی جَبْرَئِیلُ (علیه السلام) یَا مَعْشَرَ الْمَلَائِکَهِ الرَّحِیلَ الرَّحِیلَ فَیَقُولُونَ یَا جَبْرَئِیلُ فَمَا ذَا صَنَعَ اللَّهُ تَعَالَی فِی حَوَائِجِ الْمُؤْمِنِینَ مِنْ أُمَّهِ مُحَمَّدٍ (صلی الله علیه و اله) فَیَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَی نَظَرَ إِلَیْهِمْ فِی هَذِهِ

۱- مکارم الأخلاق ص ۲۲۰ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۹۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۳۴۹ ، مشکاه الأنوار ص ۱۶۱ ، ارشاد القلوب ج ۱ ص ۱۷۹

۳- معانی الأخبار ص ۳۳۰ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۳۴۷

اللَّيْلَهِ فَعَفَا عَنْهُمْ وَ غَفَرَ لَهُمْ إِلَّا أَرْبَعَهً قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) وَ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعَهُ مُدْمِنُ الْخَمْرِ وَ الْعَاقُ لِوَالِدَيْهِ وَ الْقَاطِعُ الرَّحِمِ وَ الْمُشَاحِن .(۱)

راوی گوید: از پیامبر(صلی الله علیه و اله) شنید که می فرمود ... هنگامی که اذان صبح شود جبرئیل(علیه السلام) به ملائکه دستور حرکت دهد، ملائکه گویند: ای جبرئیل خداوند با حاجت های مومنین از امت پیامبر(صلی الله علیه و اله) چه کرد؟ گوید: خداوند در این شب (شب قدر) به آنان نگاه کرده و از آن ها درگذشت مگر چهار دسته، راوی گوید: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: شراب خورنده دائمی و عاق به والدین و قطع رحم کننده و اظهار کننده دشمنی با دیگران .

داخل آتش شدن عاق به والدین

رُوِی أَنَّ مُوسَی (علیه السلام) قَالَ یَا رَبِّ أَیْنَ صَدِیقِی فُلَانٌ الشَّهِیدُ قَالَ فِی النَّارِ قَالَ أَ لَیْسَ وَعَدْتَ الشُّهَدَاءَ الْجَنَّهَ قَالَ بَلَی وَ لَکِنْ کَانَ مُصِرّاً عَلَی عُقُوقِ الْوَالِدَیْنِ وَ أَنَا لَا أَقْبَلُ مَعَ الْعُقُوقِ عَمَلًا.(۲)روایت شده حضرت موسی به خداوند عرض کرد: پروردگارا فلان دوست شهید من کجاست؟ خداوند فرمود: در آتش است. عرض کرد: آیا به شهدا وعده بهشت را ندادی؟ فرمود: بله اما او اصرار به عقوق والدین داشت و من عملی را همراه آن نمی پذیرم.

۱- الأمالی (للمفید) ص ۲۳۱ ، إقبال الآعمال ج ۱ ص ۲۵ ، بحارالأنوار ج ۹۳ ص ۳۳۹

۲- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۹۳

الْقُطْبُ الرَّاوَنْدِيُّ فِي لُبِّ اللُّبَابِ عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله): لِيَعْمَلِ الْعَاقُ مَا شَاءَ أَنْ يَعْمَلَ فَلَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّه .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فرد عاق هر کاری می خواهد انجام دهد، او هرگز داخل بهشت نمی شود.

شتاب در عذاب عاق والدین

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (عليه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) ثَلَاثَهٌ مِنَ الذُّنُوبِ تُعَجَّلُ عُقُوبَتُهَا وَ لَا تُؤَخَّرُ إِلَى الْآخِرَهِ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ وَ الْبَغْيُ عَلَى النَّاسِ وَ كُفْرُ الْإِحْسَانِ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: سه گناه است که عقوبتش سریع سر می رسد و به آخرت واگذاشته نمی شود: عقوق به والدین و ظلم به مردم و ناسپاسی کردن احسان دیگران.

عقوق به والدین موجب کم شدن عمر

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) يَقُولُ كَانَ أَبِي (عليه السلام) يَقُولُ نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الذُّنُوبِ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ وَ تُقَرِّبُ الْآجَالَ وَ تُخْلِي الدِّيَارَ وَ هِيَ قَطِيعَهُ الرَّحِمِ وَ الْعُقُوقُ وَ تَرْكُ الْبِرِّ.(۳)

راوی گوید: شنیدم که امام صادق(علیه السلام) فرمود که پدرم می فرمود: پناه می بریم به خدا از گناهانی که موجب مرگ زودتر و نزدیک شدن مرگ و خالی شدن

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۱۹۶

۲- الأمالی للمفید ص ۲۳۷ ، الأمالی للطوسی ص ۱۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۳۱۲

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۴۴۸ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۲۷۴ ، البرهان ج ۴ ص ۳۵۲

سرزمین ها از ساکنین است و آن قطع رحم و عقوق به والدین و ترک کردن احسان و نیکی است .

عقوق به والدین باعث بند آمدن زبان هنگام مرگ

عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ (عليه السلام) يَقُولُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) حَضَرَ شَابّاً عِنْدَ وَفَاتِهِ فَقَالَ لَهُ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ فَاعْتُقِلَ لِسَانُهُ مِرَاراً فَقَالَ لِامْرَأَةٍ عِنْدَ رَأْسِهِ هَلْ لِهَذَا أُمٌّ قَالَتْ نَعَمْ أَنَا أُمُّهُ قَالَ أَ فَسَاخِطَةٌ أَنْتِ عَلَيْهِ قَالَتْ نَعَمْ مَا كَلَّمْتُهُ مُنْذُ سِتِّ حِجَجٍ قَالَ لَهَا ارْضَيْ عَنْهُ قَالَتْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ بِرِضَاكَ عَنْهُ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَقَالَهَا فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) مَا تَرَى قَالَ أَرَى رَجُلًا أَسْوَدَ الْوَجْهِ قَبِيحَ الْمَنْظَرِ وَسِخَ الثِّيَابِ نَتِنَ الرِّيحِ قَدْ وَلِيَنِي السَّاعَةَ وَ أَخَذَ بِكَظَمِي فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) قُلْ يَا مَنْ يَقْبَلُ الْيَسِيرَ وَ يَعْفُو عَنِ الْكَثِيرِ اقْبَلْ مِنِّي الْيَسِيرَ وَ اعْفُ عَنِّي الْكَثِيرَ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ فَقَالَهَا الشَّابُّ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ (صلى الله عليه و اله) انْظُرْ مَا ذَا تَرَى قَالَأَرَى رَجُلًا أَبْيَضَ اللَّوْنِ حَسَنَ الْوَجْهِ طَيِّبَ الرِّيحِ حَسَنَ الثِّيَابِ قَدْ وَلِيَنِي وَ أَرَى الْأَسْوَدَ قَدْ تَوَلَّى عَنِّي فَقَالَ لَهُ أَعِدْ فَأَعَادَ فَقَالَ لَهُ مَا تَرَى قَالَ لَسْتُ أَرَى الْأَسْوَدَ وَ أَرَى الْأَبْيَضَ قَدْ وَلِيَنِي ثُمَّ طَفَا عَلَى تِلْكَ الْحَالِ .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) هنگام مرگ یک جوان پیش او حاضر بودند و به او گفتند: بگو لا اله الا الله، پس جوان زبانش بارها بند آمد، حضرت به زنی که در کنار او بود گفتند: این شخص مادر دارد؟ زن گفت: بله من هستم، حضرت فرمودند: شما از دست او غضبناک هستی؟ گفت: بله من به

۱- الأمالی (للمفید) ص ۲۸۷ ، الأمالی للطوسی ص ۶۵ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۷۵

مدت شش سال است که با او حرف نزدم، حضرت فرمودند: از او راضی شو، زن گفت: ای رسول خدا به خاطر راضی شدن شما از او خدا از او راضی باشد، پیامبر(صلی الله علیه و اله) رو به جوان کردند و فرمودند: بگو لا اله الا الله پس جوان گفت، حضرت فرمودند: چه می بینی؟ جوان گفت: شخصی سیاه رو، زشت رو با لباسی کثیف و بوی بد الان به من نزدیک شد و گلوی من را گرفت، پیامبر (صلی الله علیه و اله) به او فرمودند بگو: يَا مَنْ يَقْبَلُ الْيَسِيرَ وَ يَعْفُو عَنِ الْكَثِيرِ اقْبَلْ مِنِّي الْيَسِيرَ وَ اعْفُ عَنِّي الْكَثِيرَ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (ای کسی که کم را قبول می کنی و از زیادی گناه در می گذری از من کم را قبول کن و زیادی گناه من را ببخش همانا تو بخشنده و مهربانی)، پس جوان آن را گفت، حضرت فرمودند: چه می بینی؟ گفت: مردی سفید رو، زیبا رو، خوش بو و خوش لباس به من نزدیک شد و آن سیاه رو دور شد، حضرت فرمودند: دوباره دعا را بگو و او گفت، حضرت فرمودند : چه می بینی؟ گفت:آن شخص سیاه رو را نمی بینم و آن شخص سفید رو را می بینم که به من نزدیک شده است، پس جوان به همین حال بالا رفت.

ملعون بودن عاق به والدین

عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ (علیه السلام) يَقُول ... مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ ضَرَبَ وَالِدَهُ أَوْ وَالِدَتَهُ مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ عَقَّ وَالِدَيْه . (۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: ملعون است ملعون است کسی که پدر یا مادرش را بزند. ملعون است ملعون است کسی که عاق به والدین خود باشد.

۱- کنز الفوائد ج ۱ ص ۱۵۰ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۲۸۱ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۸۵

زیر سایه عرش بودن در اثر عاق نبودن

إِبْرَاهِيمُ بْنُ أَبِي الْبِلَادِ عَنْ أَبِيهِ رَفَعَهُ قَالَ: رَأَى مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ (علیه السلام) رَجُلًا تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ فَقَالَ يَا رَبِّ مَنْ هَذَا الَّذِي أَدْنَيْتَهُ حَتَّى جَعَلْتَهُ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ فَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى يَا مُوسَى هَذَا لَمْ يَكُنْ يَعُقُّ وَالِدَيْهِ وَ لَا يَحْسُدُ النَّاسَ عَلى ما آتاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَالَ يَا رَبِّ فَإِنَّ مِنْ خَلْقِكَ مَنْ يَعُقُّ وَالِدَيْهِ فَقَالَ إِنَّ الْعُقُوقَ لَيْسَتْ لَهُمَا .(۱)

در روایت آمده: موسی بن عمران(علیه السلام) شخصی را در زیر سایه عرش الهی دید پس عرضه داشت: پروردگارا این چه کسی است که او را به خود نزدیک کردی تا اینکه او را در زیر سایه عرش قرار دادی؟ خداوند متعال فرمود: ای موسی این کسی است که عاق به والدین نبوده و به مردم نسبت به عطای خداوند به آنان حسادت نداشته است. حضرت موسی(علیه السلام)گفت: پروردگارا از خلق تو افرادی هستند که عاق به پدر و مادر خود هستند؟ خداوند فرمود: عقوق برای والدین نیست .

عقوق در حیات و ممات والدین

عَنِ الصَّادِقِ (علیه السلام) يَكُونُ الرَّجُلُ عَاقّاً لِوَالِدَيْهِ فِي حَيَاتِهِمَا فَيَصُومُ عَنْهُمَا بَعْدَ مَوْتِهِمَا وَ يُصَلِّي وَ يَقْضِي عَنْهُمَا الدَّيْنَ فَلَا يَزَالُ كَذَلِكَ حَتَّى يُكْتَبَ بَارّاً وَ يَكُونُ بَارّاً فِي حَيَاتِهِمَا فَإِذَا مَاتَ لَا يَقْضِي دَيْنَهُمَا وَ لَا يَبَرُّهُمَا بِوَجْهٍ مِنْ وُجُوهِ الْبِرِّ فَلَا يَزَالُ كَذَلِكَ حَتَّى يُكْتَبَ عَاقّا .(۲)

۱- الزهد ص ۳۸ ، بحارالأنوار ج ۱۳ ص ۳۵۳

۲- الدعوات للراوندی ص ۱۲۶ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۸۴

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: شخصی در زمان حیات پدر و مادر عاق به آنان بوده و بعد از مرگ آن ها از جانبشان روزه گرفته و نماز خوانده و دِین آنان را ادا می کند و پیوسته این گونه باشد تا اینکه از عاق بودن خارج شود و فردی در هنگام حیات والدین نیکوکار بوده و بعد از مرگ آنان دِینشان را ادا نکرده و به هیچ وجه عمل نیکی برایشان انجام نمی دهد و پیوسته این گونه باشد تا اینکه عاق به پدر و مادر گردد.

شقیّ شدن فرد عاق

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) يَقُولُ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ مِنَ الْكَبَائِرِ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الْعَاقَ عَصِيًّا شَقِيًّا.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: عقوق نسبت به پدر و مادر از گناهان کبیره است چون خداوند فرد عاق را گناه کار و شقاتمند قرار داده است.

رضایت خدا در گرو رضایت والدین

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ(صلی الله علیه و اله) رِضَا اللَّهِ مَعَ رِضَا الْوَالِدَيْنِ وَ سَخَطُ اللَّهِ مَعَ سَخَطِ الْوَالِدَيْنِ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: رضایت خداوند همراه با رضایت پدر و مادر است و غضب خداوند همراه با غضب پدر و مادر است.

۱- علل الشرائع ج ۲ ص ۴۷۹ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۳۲۸

۲- روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۸ ، مشکاه الأنوار ص ۱۶۲ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۸۰

بالاترین حد عقوق

عَنِ السَّكُونِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) فَوْقَ كُلِ ذِي بِرٍّ بَرٌّ حَتَّى يُقْتَلَ الرَّجُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِذَا قُتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَيْسَ فَوْقَهُ بِرٌّ وَ إِنَّ فَوْقَ كُلِّ عُقُوقٍ عُقُوقاً حَتَّى يَقْتُلَ الرَّجُلُ أَحَدَ وَالِدَيْهِ فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ فَلَيْسَ فَوْقَهُ عُقُوقٌ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بالای هر نیکی یک نیکی دیگر وجود دارد تا اینکه شخص در راه خدا کشته می شود پس هنگامی که در راه خدا کشته شود بالاتر از آن نیکی دیگر نیست و بالاتر از هر عقوقی یک عقوق دیگر است تا اینکه شخص یکی از پدر و مادر خود را می کشد و با انجام آن عقوقی بالاتر از آن نیست.

معاف شدن از عقوق والدین

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) ... مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سِتَّةَ أَيَّامٍ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ لِوَجْهِهِ نُورٌ يَتَلَأْلَأُ أَشَدُّ بَيَاضاً مِنْ نُورِ الشَّمْسِ وَ أُعْطِيَ سِوَى ذَلِكَ نُوراً يَسْتَضِي ءُ بِهِ أَهْلُ الْجَمْعِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ بُعِثَ مِنَ الْآمِنِينَ حَتَّى يَمُرَّ عَلَى الصِّرَاطِ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَ يُعَافَى مِنْ عُقُوقِ الْوَالِدَيْنِ وَ قَطِيعَهِ الرَّحِم . (۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که شش روز از ماه رجب را روزه بگیرد از قبر خود خارج شده در حالی که چهره اش نوری دارد که سفیدی آن از نور خورشید بیشتر است و به غیر آن نوری به او عطا شود که مردم در قیامت از آن بهرمند شوند و از جمله ایمن شدگان برانگیخته شود تا اینکه بر پل صراط بدون حساب عبور کرده و از عقوق والدین و قطع رحم معاف گردد.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۳۴۸ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۱۲۲ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۶۳

۲- الأمالی للصدوق ص ۵۳۵ ، ثواب الأعمال ص ۵۵ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۰۷

اثر بزرگداشت پدر و مادر

رُوِیَ عَنْ أَحَدِهِمْ (علیهم السلام) أَنَّهُ قَالَ: وَقِّرْ أَبَاکَ یَطُلْ عُمُرُکَ وَ وَقِّرْ أُمَّکَ تَرَی لِبَنِیکَ بَنِینَ .(۱)

روایت شده: به پدر خود احترام کن که عمرت طولانی گردد و مادرت را احترام کن که برای پسرانت پسرها می بینی .

ادا شدن حق والدین

رَوَی ابْنُ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: مَنْ صَلَّی لَیْلَهَ الْخَمِیسِ بَیْنَ الْمَغْرِبِ وَ الْعِشَاءِ الْآخِرَهِ رَکْعَتَیْنِ یَقْرَأُ فِی کُلِّ رَکْعَهٍ فَاتِحَهَ الْکِتَابِ مَرَّهً وَ آیَهَ الْکُرْسِیِّ خَمْسَ مَرَّاتٍ وَ قُلْ یَا أَیُّهَا الْکَافِرُونَ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَ الْمُعَوِّذَتَیْنِ کُلَّ وَاحِدٍ مِنْهَا خَمْسَمَرَّاتٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ اسْتَغْفَرَ اللَّهَ تَعَالَی خَمْسَ عَشْرَهَ مَرَّهً وَ جَعَلَ ثَوَابَهُ لِوَالِدَیْهِ فَقَدْ أَدَّی حَقَ وَالِدَیْهِ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که شب پنجشنبه بین نماز مغرب و عشا دو رکعت نماز بخواند که در هر رکعت یک بار سوره حمد و پنج بار هر کدام از آیه الکرسی و سوره کافرون و سوره توحید و سوره ناس و فلق را بخواند و بعد از فارغ شدن از نماز پانزده بار استغفار کند و ثوابش را برای پدر و مادرش قرار دهد ، حق آنان را ادا کرده است.

۱- مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۲۰۴

۲- مصباح المتهجّد ج ۱ ص ۲۵۵ ، جمال الأسبوع ص ۹۹ ، وسائل الشیعه ج ۸ ص ۱۷۷

علت پیدایش اقوام سیاه پوست و ترک و سقالبه و یاجوج و ماجوج و چین

علت پیدایش اقوام سیاه پوست و ترک(۱) و سقالبه(۲) و یاجوج و ماجوج(۳)

عَبْدُ الْعَظِیمِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَسَنِیُّ قَالَ سَمِعْتُ عَلِیَّ بْنَ مُحَمَّدٍ الْعَسْکَرِیَّ (علیهما السلام) یَقُولُ عَاشَ نُوحٌ (علیه السلام) أَلْفَیْنِ وَ خَمْسَمِائَهِ سَنَهٍ وَ کَانَ یَوْماً فِی السَّفِینَهِ نَائِماً فَهَبَّتْ رِیحٌ فَکَشَفَتْ عَنْ عَوْرَتِهِ فَضَحِکَ حَامٌ وَ یَافِثُ فَزَجَرَهُمَا سَامٌ وَ نَهَاهُمَا عَنِالضَّحِکِ وَ کَانَ کُلَّمَا غَطَّی سَامٌ شَیْئاً تَکْشِفُهُ الرِّیحُ کَشَفَهُ حَامٌ وَ یَافِثُ فَانْتَبَهَ نُوحٌ (علیه السلام) فَرَآهُمْ وَ هُمْ یَضْحَکُونَ فَقَالَ مَا هَذَا فَأَخْبَرَهُ سَامٌ بِمَا کَانَ فَرَفَعَ نُوحٌ (علیه السلام) یَدَهُ إِلَی السَّمَاءِ یَدْعُو وَ یَقُولُ اللَّهُمَّ غَیِّرْ مَاءَ صُلْبِ حَامٍ حَتَّی لَا یُولَدَ لَهُ إِلَّا سُودَانٌ اللَّهُمَّ غَیِّرْ مَاءَ صُلْبِ یَافِثَ فَغَیَّرَ اللَّهُ مَاءَ صُلْبِهِمَا فَجَمِیعُ السُّودَانِ حَیْثُ کَانُوا مِنْ حَامٍ وَ جَمِیعُ التُّرْکِ وَ السَّقَالِبَهِ وَ یَأْجُوجَ وَ مَأْجُوجَ وَ الصِّینِ مِنْ یَافِثَ حَیْثُ کَانُوا وَ جَمِیعُ الْبِیضِ سِوَاهُمْ مِنْ سَامٍ وَ قَالَ نُوحٌ (علیه السلام) لِحَامٍ وَ یَافِثَ

۱- خاستگاه اصلی مردم ترک زبان آسیای میانه بوده و از نژاد زرد هستند و بعد به تدریج در غرب آسیا و خاورمیانه و و آسیای کوچک و اروپای شرقی پراکنده شدند .

۲- جد آنان سقلب بن یافث بن نوح (علیه السلام) است (الطراز الأول ج ۲ ص ۱۳۲) در اعراب به اسلاوها صقلاب می گفتند این نام به مجموعه اقوامی که در اروپا از سرحدهای ونسی تا اورال و بخش بزرگی از آسیای مرکزی و جنوبی پخش شده اند ، اطلاق می شود . از نظر نژاد قوم اسلاو هند و اروپایی است . فرهنگ نامه دهخدا

۳- قومی هستند شبیه به حیوانات که در جهاتی شبیه به انسان هم هستند و مردان آن ها قدشان از پنج وجب تجاوز نمی کند و عریان هستند و بر بدنشان کرکی همچون کرک شتر است که از سرما و گرما حفظ می شوند و دارای ناخن هایی همچون چنگال و دندان هایی مثل درندگان هستند و دارای دو گوش بلند که هنگام خواب یکی را زیر خود و دیگری را روی خود می اندازند و جریان آنان و ذوالقرنین در قرآن آمده و سدی که او در جلوی آنان برای دفع خوی حیوانی و ظلمشان بنا کرد که بعد از ظهور امام زمان (علیه السلام) سد از بین رفته و همگی به دست عیسی بن مریم (علیه السلام) به دریا ریخته می شوند .کمال الدین ج ۲ ص ۴۰۰ ، الخصال ج ۲ ص ۴۴۷

جَعَلَ اللَّهُ ذُرِّيَّتَكَمَا خَوَلًا لِذُرِّيَهِ سَامٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَهِ لِأَنَّهُ بَرَّ بِی وَ عَقَقْتُمَانِی فَلَا زَالَتْ سِمَهُ عُقُوقِكَمَا لِی فِی ذُرِّيَتِكَمَا ظَاهِرَهً وَ سِمَهُ الْبِرِّ بِی فِی ذُرِّيَّهِ سَامٍ ظَاهِرَهً مَا بَقِيَتِ الدُّنْيَا.(۱)

امام هادی(علیه السلام) فرمودند: حضرت نوح(علیه السلام) دو هزار و پانصد سال زندگی کرد و روزی در کشتی خواب بود و باد وزیدن گرفت و عورت حضرت نوح(علیه السلام) پیدا شد پس حام و یافث خندیدند و سام آن دو را از این کار بازداشت و نهی کرد و هر وقت سام روپوش را که باد کنار می زد درست می کرد آن دو آن را کنار زده و می خندیدند پس حضرت نوح(علیه السلام) بیدار گشته و دید که آنان می خندند ، قضیه را جویا شد و سام تمام واقعه را گفت، نوح(علیه السلام) بلند شده و دستش را به آسمان بلند کرد و دعا کرد: خدایا نطفه حام را تغییر بده تا اینکه فرزندی از او زاییده نشود مگر اینکه سیاه پوست باشد، خدایا نطفه یافث را تغییر بده و خداوند هر دو را تغییر داد پس هر کجا سیاه پوست باشد از نسل حام و همه ترک ها و سقالبه و یاجوج و ماجوج و چینی ها هر کجا باشند از نسل یافث هستند و همه سفیدپوستان غیر از این ها از نسل سام هستند. حضرت نوح (علیه السلام) رو به حام و یافث کرده فرمود: خداوند تا روز قیامت فرزندان شما را برده و کنیز فرزندان سام قرار داد چون او به من نیکی کرد و شما بی ادبی کردید پس همیشه نشانه بی ادبی شما به من در فرزندانتان آشکار است و نشانه نیکی سام تا دنیا باقی است بر فرزندان سام نمایان می باشد .

عَنْ سَمُرَهَ عَنْ النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) قَالَ : سَامٌ أَبُو الْعَرَبِ وَ حَامٌ أَبُو الْحَبَشِ وَ يَافِثُ أَبُو الرُّوم. (۲)

۱- علل الشرائع ج ۱ ص ۳۲ ، قصص الأنبياء للراوندی ص ۸۵ ، بحارالأنوار ج ۶ ص ۳۱۴

۲- الجامع الصحيح و هو سنن الترمذی ج ۵ ص ۲۰۶ ، مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۳۳ ص ۲۹۲

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: سام پدر عرب ها و حام پدر حبشی ها (شرق آفریقا) و یافث پدر رومی ها است.

وجوب نفقه فرزند بر پدر

رَوَی مُحَمَّدُ بْنُ عَلِیٍّ الْحَلَبِیُّ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قُلْتُ لَهُ مَنِ الَّذِی أُجْبَرُ عَلَی نَفَقَتِهِ قَالَ الْوَالِدَانِ وَ الْوَلَدُ وَ الزَّوْجَه (۱).

راوی گوید از امام صادق(علیه السلام) سوال کردم نفقه چه کسی را مجبور به پرداخت آن هستم؟ فرمودند: پدر و مادر و فرزند و همسر.

معصیت بودن بخل بر خانواده و فرزند

قَالَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) : الذُّنُوبُ الَّتِی تَکْشِفُ الْغِطَاءَ الِاسْتِدَانَهُ بِغَیْرِ نِیَّهِ الْأَدَاءِ وَ الْإِسْرَافُ فِی النَّفَقَهِ عَلَی الْبَاطِلِ وَ الْبُخْلُ عَلَی الْأَهْلِ وَ الْوَلَدِ وَ ذَوِی الأرحَامِ .(۲)امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: گناهانی که موجب کنار زدن پوشش و پرده و بی آبرویی می شود عبارتند از: قرض گرفتن بدون نیت داشتن پرداخت آن و هزینه کردن زیاد در مسیر باطل و بخل نسبت به خانواده و فرزند و ذوی الارحام .

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۱۰۵ ، الکافی ج ۴ ص ۱۳ ، الخصال ج ۱ ص ۲۴۸

۲- معانی الأخبار ص ۲۷۱ ، عدهالداعی ص ۲۱۴ ، وسائل الشیعه ج ۱۶ ص ۲۸۲

برترین صدقه

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِب (علیه السلام) قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) لِسُرَاقَةَ بْنِ مَالِكِ بْنِ جُشْعُمٍ أَ لَا أَدُلُّكَ عَلَى أَفْضَلِ الصَّدَقَةِ قَالَ بَلَى بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ عَلَى أُخْتِكَ أَوِ ابْنَتِكَ وَ هِيَ مَرْدُودَةٌ عَلَيْكَ لَيْسَ لَهَا كَاسِبٌ غَيْرُكَ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) به سراقه بن مالک فرمودند: آیا تو را به بهترین صدقه راهنمایی کنم؟ گفت: بله پدر و مادرم فدای شما ای رسول خدا پس حضرت فرمودند: بهترین صدقه، صدقه ای است که به خواهر یا دخترت که پیش تو برگشتند و سرپناه مالی غیر تو ندارند، بدهی .

عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ : أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) عَنِ الصَّدَقَاتِ أَيُّهَا أَفْضَلُ ؟ قَالَ : عَلَى ذِي الرَّحِمِ الْكَاشِحِ .(۲)

راوی گوید: شخصی از پیامبر(صلی الله علیه و اله) پرسید برترین صدقه چیست؟ فرمودند: رَحِمی که دشمنی پنهانی با تو دارد.

طاعت خداوند در طلب معاش خانواده

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: إِنَّ مُحَمَّدَ بْنَ الْمُنْكَدِرِ كَانَ يَقُولُ مَا كُنْتُ أَرَى أَنَّ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام) يَدَعُ خَلَفاً أَفْضَلَ مِنْهُ حَتَّى رَأَيْتُ ابْنَهُ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ (علیهما السلام) فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِظَهُ فَوَعَظَنِي فَقَالَ لَهُ أَصْحَابُهُ بِأَيِّ شَيْ ءٍ وَعَظَكَ قَالَ خَرَجْتُ إِلَى بَعْضِ نَوَاحِي الْمَدِينَهِ فِي سَاعَهٍ حَارَّهٍ فَلَقِيَنِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ (علیهما السلام)وَ كَانَ رَجُلًا بَادِناً

۱- النوادر للراوندی ص ۳ ، بحارالأنوار ج ۷۱ ص ۱۰۳

۲- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۲۴ ص ۳۶

ثَقِيلًا وَ هُوَ مُتَّكِئٌ عَلَى غُلَامَيْنِ أَسْوَدَيْنِ أَوْ مَوْلَيَيْنِ فَقُلْتُ فِي نَفْسِي سُبْحَانَ اللَّهِ شَيْخٌ مِنْ أَشْيَاخِ قُرَيْشٍ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ فِي طَلَبِ الدُّنْيَا أَمَا لَأَعِظَنَّهُ فَدَنَوْتُ مِنْهُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ عَلَيَّ السَّلَامَ بِنَهْرٍ وَ هُوَ يَتَصَابُّ عَرَقاً فَقُلْتُ أَصْلَحَكَ اللَّهُ شَيْخٌ مِنْ أَشْيَاخِ قُرَيْشٍ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ فِي طَلَبِ الدُّنْيَا أَ رَأَيْتَ لَوْ جَاءَ أَجَلُكَ وَ أَنْتَ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ مَا كُنْتَ تَصْنَعُ فَقَالَ لَوْ جَاءَنِي الْمَوْتُ وَ أَنَا عَلَى هَذِهِ الْحَالِ جَاءَنِي وَ أَنَا فِي طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَكُفُّ بِهَا نَفْسِي وَ عِيَالِي عَنْكَ وَ عَنِ النَّاسِ وَ إِنَّمَا كُنْتُ أَخَافُ أَنْ لَوْ جَاءَنِي الْمَوْتُ وَ أَنَا عَلَى مَعْصِيَةٍ مِنْ مَعَاصِي اللَّهِ فَقُلْتُ صَدَقْتَ يَرْحَمُكَ اللَّهُ أَرَدْتُ أَنْ أَعِظَكَ فَوَعَظْتَنِي .(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: محمد بن منکدر می گفت : فکر نمی کردم علی بن حسین (علیهما السلام) فرزندی بهتر از خود باقی بگذارد تا اینکه پسرش محمد بن علی (علیهما السلام) را دیدم و خواستم او را موعظه کنم که او من را موعظه کرد. یارانش گفتند چه موعظه ای به تو کرد؟ گفت: روزی در گرمای زیاد به بعضی از نواحی مدینه رفتم پس محمد بن علی (علیهما السلام)من را دید و او شخصی چاق و سنگین بود و بر دو برده سیاه رو تکیه کرده بود، در خودم گفتم: عجب است که پیرمردی از پیرمردان قریش در این زمان و بر این حال در طلب دنیاست، می روم او را موعظه کنم، پس نزدیک شدم و سلام کردم و با روی ناراحت جواب داد در حالی که عرقش سرازیر بود، گفتم: خداوند امر شما را اصلاح کند پیرمردی از پیرمردان قریش در این ساعت و بر این حال در طلب دنیاست، به من بگویید اگر مرگ شما بیاید و شما بر این حال باشید چه کار

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۷۳ ، الارشاد ج ۲ ص ۱۶۲ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۲۵

می کنید؟ فرمود: اگر مرگ سراغم آید و من در این حال باشم، در حالی آمده که من در طاعت خداوند هستم و نیاز خود و خانواده ام را از تو و مردم باز می دارم. من می ترسم مرگ بیاید و من در حال معصیت خداوند باشم. گفتم: درست گفتید خداوند شما را رحمت کند من آمدم شما را موعظه کنم و شما من را موعظه کردید.

راضی ترین شخص نزد خداوند

عَنْ أَبِی حَمْزَهَ الثُّمَالِیِّ عَنْ عَلِیِّ بْنِ الْحُسَیْنِ (علیهما السلام) قَالَ: أَرْضَاکُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَسْبَغُکُمْ عَلَی عِیَالِهِ . (۱)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: راضی ترین شما نزد خداوند پر نعمت ترین شما نسبت به خانواده خود است.

وسعت رزق بر خانواده در عید غدیر

عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ یَحْیَی عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ قَالَ: قِیلَ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) لِلْمُؤْمِنِینَ مِنَ الْأَعْیَادِ غَیْرُ الْعِیدَیْنِ وَ الْجُمُعَهِ قَالَ نَعَمْ لَهُمْ مَا هُوَ أَعْظَمُ مِنْ هَذَا یَوْمٌ أُقِیمَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) فَعَقَدَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) الْوَلَایَهَ فِی أَعْنَاقِ الرِّجَالِ وَ النِّسَاءِ بِغَدِیرِ خُمٍّ فَقُلْتُ وَ أَیُّ یَوْمٍ ذَاکَ قَالَ الْأَیَّامُ تَخْتَلِفُ ثُمَّ قَالَ یَوْمُ ثَمَانِیَهَ عَشَرَ مِنْ ذِی الْحِجَّهِ قَالَ ثُمَّ قَالَ وَ الْعَمَلُ فِیهِ یَعْدِلُ الْعَمَلَ فِی ثَمَانِینَ شَهْراً وَ یَنْبَغِی أَنْ یُکْثَرَ فِیهِ ذِکْرُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الصَّلَاهُ عَلَی النَّبِیِّ (صلی الله علیه و اله) وَ یُوَسِّعَ الرَّجُلُ فِیهِ عَلَی عِیَالِهِ.(۲)

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۱ ، من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۴۰۸ ، تحف العقول ص ۲۷۹

۲- ثواب الأعمال ص ۷۴ ، بشاره المصطفی ص ۲۴۱ ، وسائل الشیعه ج ۱۰ ص ۴۴۲

راوی گوید: از امام صادق(علیه السلام) سوال شد آیا مومنین عیدی غیر از عید فطر و قربان و جمعه دارند؟ فرمودند: بله مومنین عیدی بزرگتر از این ها دارند و آن روزی است که امیرالمومنین(علیه السلام) ایستادند و پیامبر(صلی الله علیه و اله) ولایت را به گردن مردان و زنان در غدیرخم آویختند.گفتم: آن چه روزی است؟ فرمودند: روزهای متفاوتی این اتفاق افتاد سپس فرمودند: روز هجدهم ذی الحجه و بعد فرمودند: عمل در آن معادل عمل در هجده ماه است و شایسته است که در آن یاد خداوند و صلوات بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) زیاد باشد و مرد بر خانواده خود وسعت رزق قرار دهد.

توسعه رزق بر خانواده با وجود نعمت

عَنِ ابْنِ أَبِی نَصْرٍ عَنِ الرِّضَا (علیه السلام) قَالَ قَالَ: صَاحِبُ النِّعْمَهِ یَجِبُ عَلَیْهِ التَّوْسِعَهُ عَنْ عِیَالِهِ.(۱)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: بر صاحب نعمت واجب است که رزق خانواده خود را وسعت دهد.عَنْ عُمَرَ بْنِ یَزِیدَ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ الْمُؤْمِنَ یَأْخُذُ بِأَدَبِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا وَسَّعَ عَلَیْهِ اتَّسَعَ وَ إِذَا أَمْسَکَ عَلَیْهِ أَمْسَکَ.(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: مومن از تربیت الهی بهره می برد، هنگامی که خداوند وسعت رزق به او دهد، او هم بر خانواده خویش وسعت می دهد و اگر خداوند از او دریغ دارد او هم دریغ می دارد .

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۱ ، تحف العقول ص ۴۴۲ ، مشکاه الأنوار ص ۲۷۳

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۲ ، تحف العقول ص ۵۲

عَنْ مُعَمَّرِ بْنِ خَلَّادٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) قَالَ: یَنْبَغِی لِلرَّجُلِ أَنْ یُوَسِّعَ عَلَی عِیَالِهِ کَیْلَا یَتَمَنَّوْا مَوْتَهُ وَ تَلَا هَذِهِ الْآیَه «وَ یُطْعِمُونَ الطَّعامَ عَلی حُبِّهِ مِسْکِیناً وَ یَتِیماً وَ أَسِیراً(۱)» قَالَ الْأَسِیرُ عِیَالُ الرَّجُلِ یَنْبَغِی لِلرَّجُلِ إِذَا زِیدَ فِی النِّعْمَهِ أَنْ یَزِیدَ أُسَرَاءَهُ فِی السَّعَهِ عَلَیْهِمْ ثُمَّ قَالَ إِنَّ فُلَاناً أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَیْهِ بِنِعْمَهٍ فَمَنَعَهَا أُسَرَاءَهُ وَ جَعَلَهَا عِنْدَ فُلَانٍ فَذَهَبَ اللَّهُ بِهَا قَالَ مُعَمَّرٌ وَ کَانَ فُلَانٌ حَاضِراً.(۲)

راوی گوید: امام رضا (علیه السلام) فرمودند: شایسته است که مرد رزق خانواده خود را وسیع قرار دهد تا آرزوی مرگ او را نکنند و این آیه را تلاوت فرمودند: (و با وجود دوست داشتن غذا، به مسکین و یتیم و اسیر غذا می دهند) فرمودند: اسیر، خانواده شخص است که شایسته است اگر زیادی نعمت پیدا کند رزق اسیرانش را زیاد کند. سپس فرمودند: خداوند به فلانی نعمت عطا کرد و از اسیرانش منع کرد و آن نعمت را نزد شخص دیگر قرار دادو خداوند آن نعمت را از او گرفت، راوی گوید: آن شخص نزد حضرت حاضر بود.

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام) عِیَالُ الرَّجُلِ أُسَرَاؤُهُ وَ أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَی اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَحْسَنُهُمْ صُنْعاً إِلَی أُسَرَائِه .(۳)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خانواده مرد، اسیران او هستند و محبوب ترین بندگان نزد خداوند خوش رفتارترین آن ها به اسیرانشان هستند.

۱- سوره انسان آیه ۸

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۱ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۴۰ ، البرهان ج ۵ ص ۵۵۴

۳- من لا یحضره الفقیه ج ۳ ص ۵۵۵ ، مکارم الأخلاق ص ۲۱۷ ، وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۱۷۱

عَنْ مَسْعَدَهَ قَالَ قَالَ لِی أَبُو الْحَسَنِ مُوسَی بْنُ جَعْفَرٍ (علیهما السلام) إِنَّ عِیَالَ الرَّجُلِ أَسَرَاؤُهُ فَمَنْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَیْهِ نِعْمَهً فَلْیُوَسِّعْ عَلَی أُسَرَائِهِ فَإِنْ لَمْ یَفْعَلْ أَوْشَکَ أَنْ تَزُولَ تِلْکَ النِّعْمَهُ.(۱)

امام کاظم(علیه السلام) فرمودند: خانواده مرد، اسیران او هستند پس کسی که خداوند به او نعمتی داده باید برای اسیرانش وسعت رزق قرار دهد و اگر این کار را نکند نزدیک است که نعمت از بین برود.

قَالَ أَمِیرُ الْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) حُسْنُ الْخُلُقِ فِی ثَلَاثٍ اجْتِنَابُ الْمَحَارِمِ وَ طَلَبُ الْحَلَالِ وَ التَّوَسُّعُ عَلَی الْعِیَال .(۲)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: حسن خلق در سه چیز است: دوری از حرام ها و طلب رزق حلال و وسعت دادن رزق بر خانواده.قَالَ رَسُولُ الله (صلی الله علیه و اله) لَیْسَ مِنَّا مَنْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَیْهِ ثُمَ قَتَّرَ عَلَی عِیَالِه .(۳)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: از ما نیست کسی که خداوند به او وسعت رزق داده سپس او از خانواده اش کم گذارد.

اعتدال در نفقه خانواده

قَالَ الرِّضَا (علیه السلام) وَ لْیَکُنْ نَفَقَتُکَ عَلَی نَفْسِکَ وَ عَلَی عِیَالِکَ قَصْداً فَإِنَّ اللَّهَ یَقُولُ «یَسْئَلُونَکَ ما ذا یُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ»(۴) وَ الْعَفْوُ الْوَسَطُ وَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَی «وَ الَّذِینَ إِذا أَنْفَقُوا

۱- من لا یحضره الفقیه ج ۴ ص ۴۰۲ ، الأمالی للصدوق ص ۴۴۲ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۷۱

۲- مجموعه ورّام ج ۱ ص ۹۰ ، بحارالأنوار ج ۶۸ ص ۳۹۴

۳- عوالی اللئالی ج ۱ ص ۲۵۵ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۲۵۶

۴- سوره بقره آیه ۲۱۹

لَمْ يُسْرِفُوا وَ لَمْ يَقْتُرُوا وَ كانَ بَيْنَ ذلِكَ قَواماً»(۱) وَ قَالَ الْعَالِمُ (علیه السلام) ضَمِنْتُ لِمَنِ اقْتَصَدَ أَنْ لَا يَفْتَقِر .(۲)

امام رضا(علیه السلام) فرمودند: هزینه کردن برای خود و خانواده ات باید میانه باشد چرا که خداوند می فرماید: (از تو می پرسند چه چیزی انفاق کنند بگو بخشش) و منظور از بخشش وسط و میانه است و خداوند فرمود: (کسانی که هنگام انفاق نه زیاده روی می کنند و نه کم کاری و همواره میان این دو در اعتدال است) و حضرت فرمودند: من ضامنم کسی که میانه رو باشد فقیر نمی گردد .

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِی الْحَسَنِ (علیه السلام) فِی قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ (وَ كانَ بَيْنَ ذلِكَ قَواماً)(۳) قَالَ الْقَوَامُ هُوَ الْمَعْرُوفُ (عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَ عَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ مَتاعاًبِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ» (۴) عَلَى قَدْرِ عِيَالِهِ وَ مَئُونَتِهِمُ الَّتِی هِیَ صَلَاحٌ لَهُ وَ لَهُمْ وَ «لا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْساً إِلَّا ما آتاها(۵)».(۶)

امام کاظم(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (همواره میان این دو در قوام است) فرمودند: قوام یعنی معروف، (توانگر به اندازه خویش و فقیر به اندازه خویش زن را از معروف بهره مند کنند) در بیان آن فرمودند: معروف یعنی هزینه کردن به اندازه خانواده و نیازهایی که صلاح خانواده و تو در آن است و

۱- سوره فرقان آیه ۶۷

۲- الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا (علیه السلام) ص ۲۵۵ ، بحارالأنوار ج ۱۰۱ ص ۷۲

۳- سوره فرقان آیه ۶۷

۴- سوره بقره آیه ۲۳۶

۵- سوره طلاق آیه ۷

۶- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۵۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۵۶

(خداوند هیچ کس را جز به اندازه رزقی که به او عطا کرده است، تکلیف نمی کند).

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبَانٍ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا الْحَسَنِ الْأَوَّلَ (علیه السلام) عَنِ النَّفَقَهِ عَلَى الْعِيَالِ فَقَالَ مَا بَيْنَ الْمَكْرُوهَيْنِ الْإِسْرَافِ وَ الْإِقْتَارِ.(۱)

راوی گوید: از امام کاظم(علیه السلام) درباره نفقه خانواده پرسیدم فرمودند: مقدار آن بین دو امر ناپسند باشد یعنی اسراف و کم گذاشتن.

پاداش اطعام طعام به خانواده

عَنْ عَلِيٍّ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) إِنَّ فِي الْجَنَّهِ غُرَفاً يُرَى ظَاهِرُهَا مِنْ بَاطِنِهَا وَ بَاطِنُهَا مِنْ ظَاهِرِهَا يَسْكُنُهَا مِنْ أُمَّتِي مَنْ أَطَابَ الْكَلَامَ وَ أَطْعَمَالطَّعَامَ وَ أَفْشَى السَّلَامَ وَ صَلَّى بِاللَّيْلِ وَ النَّاسُ نِيَامٌ فَقَالَ عَلِيٌّ (علیه السلام) يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَنْ يُطِيقُ هَذَا مِنْ أُمَّتِكَ فَقَالَ يَا عَلِيُّ ... وَ إِطْعَامُ الطَّعَامِ نَفَقَهُ الرَّجُلِ عَلَى عِيَالِه ... (۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: در بهشت اتاق هایی است که بیرونش از داخل و داخلش از بیرون پیداست و کسی ساکن آن می شود که کلامش را نیکو کرده و غذا بدهد و سلام را علنی کند و در نماز شب بخواند در حالی که مردم خواب هستند پس علی(علیه السلام) فرمود: ای رسول خدا چه کسی از امت شما طاقت چنین عملی را دارد؟ فرمودند: ای علی ... غذا دادن منظور نفقه ای است که مرد برای خانواده می دهد.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۵۵ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۵۵ ، البرهان ج ۴ ص ۱۴۸

۲- الأمالی للصدوق ص ۳۲۸ ، معانی الأخبار ص ۲۵۱ ، روضه الواعظین ج ۲ ص ۳۷۱

ارزش تلاش برای طلب رزق خانواده

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله) تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ یَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ رَجُلٌ خَرَجَ ضَارِباً فِی الْأَرْضِ یَطْلُبُ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ مَا یَکُفُّ بِهِ نَفْسَهُ وَ یَعُودُ بِهِ عَلَی عِیَالِهِ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: زیر سایه عرش خداوند در روزی که هیچ سایه ای جز سایه آن نیست، شخصی است که در روی زمین حرکت کرده و از فضل خداوند آن چه که نیاز خود را از دیگران بازداشته و روزی خانواده را بدهد، طلب می کند .

پیشروترین اعمال

قَالَ الصَّادِقُ(علیه السلام) سَبْعٌ مِنْ سَوَابِقِ الْأَعْمَالِ فَعَلَیْکُمْ بِهِنَّ فَذَکَرَهُنَّ وَ قَالَ فِیهِنَّ وَ النَّفَقَهُ عَلَی الْعِیَالِ.(۲)امام صادق(علیه السلام) فرمودند: هفت عمل از پیشروترین اعمال است پس به آن ها عمل کنید، و آن ها را یاد آور شدند و از جمله فرمودند: نفقه بر خانواده .

هفتصد برابر شدن نفقه بر خانواده

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَا مِنْ عَبْدٍ یَکْسِبُ ثُمَّ یُنْفِقُ عَلَی عِیَالِهِ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِکُلِّ دِرْهَمٍ یُنْفِقُهُ عَلَی عِیَالِهِ سَبْعُمِائَهِ ضِعْفٍ .(۳)

۱- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۱۵ ، مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۱۳

۲- دعائم الإسلام ج ۲ ص ۲۵۴ ، مستدرک الوسائل ج ۱۵ ص ۲۱۷

۳- مکارم الأخلاق ص ۲۱۶

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بنده ای نیست که مالی را به دست آورد سپس خرج خانواده کند مگر اینکه خداوند هر درهمی که برای خانواده خرج می کند را هفتصد برابر کند.

پاداش عظیم در نفقه بر خانواده

عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): أَفْضَلُ دِينَارٍ دِينَارٌ أَنْفَقَهُ الرَّجُلُ عَلَى عِيَالِهِ وَ دِينَارٌ أَنْفَقَهُ عَلَى دَابَّتِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ دِينَارٌ أَنْفَقَهُ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَالَ وَ أَيُّ رَجُلٍ أَعْظَمُ أَجْراً مِنْ رَجُلٍ سَعَى عَلَى عِيَالِهِ صِغَاراً يُعِفُّهُمْ وَ يُغْنِيهِمُ اللَّهُ بِهِ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: برترین دینار، دیناری است که شخص برای خانواده خرج می کند و دیناری که بر مرکب خود در راه خدا خرج کند ودیناری که بر دوستان خود در راه خدا خرج کند. سپس فرمودند: چه مردی بیشترین پاداش را دارد از شخصی که تلاش برای خانواده با فرزندان کوچک خود دارد تا آنان را از نیاز به دیگران بازداشته و خداوند به واسطه او آن ها را بی نیاز کند.

پاداش غصه خوردن بر مخارج خانواده

عَنِ الْمُسَيَّبِ قَالَ: خَرَجَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (علیه السلام) يَوْماً مِنَ الْبَيْتِ فَاسْتَقْبَلَهُ سَلْمَانُ فَقَالَ لَهُ كَيْفَ أَصْبَحْتَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ قَالَ أَصْبَحْتُ فِي غُمُومٍ أَرْبَعَةٍ قَالَ وَ مَا هُنَّ قَالَ هُمُّ الْعِيَالُ يَطْلُبُونَ الْخُبْزَ وَ الشَّهَوَاتِ وَ ... فَقَالَ لَهُ أَبْشِرْ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ فَإِنَّ لَكَ بِكُلِّ خَصْلَةٍ دَرَجَاتٍ وَ إِنِّي كُنْتُ دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ (صلی الله علیه و اله) كَيْفَ أَصْبَحْتَ يَا عَلِيُّ فَقُلْتُ أَصْبَحْتُ

۱- مستدرک الوسائل ج ۷ ص ۲۴۱ ، مسند الامام أحمد بن حنبل ج ۳۷ ص ۱۱۸ ، الجامع الصحیح (سنن الترمذی) ج ۴ ص ۱۱۷

وَ لَيْسَ فِي يَدِي شَيْ ءٌ غَيْرُ الْمَاءِ وَ أَنَا مُغْتَمٌّ لِحَالِ فَرْخَيَّ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ (عليهما السلام) فَقَالَ لِي يَا عَلِيُّ غَمُّ الْعِيَالِ سِتْرٌ مِنَ النَّارِ ... وَ اعْلَمْ يَا عَلِيُّ أَنَّ أَرْزَاقَ الْعِبَادِ عَلَى اللَّهِ سُبْحَانَهُ وَ غَمَّكَ لَهُمْ لَا يَضُرُّ وَ لَا يَنْفَعُ غَيْرَ أَنَّكَ تُؤْجَرُ عَلَيْهِ وَ أَنَّ أَغَمَّ الْغَمِّ غَمُّ الْعِيَالِ.(۱)

راوی گوید: روزی امیرالمومنین(علیه السلام) از خانه خارج شدند و سلمان به استقبال ایشان آمد، حضرت فرمودند: ای اباعبدالله چگونه صبح کردی؟ گفت: صبح کردم در حالی که چهار غم دارم، حضرت فرمودند: آن ها چه هستند؟ گفت: غم خانواده که از من طلب نان و خواسته هایشان را دارند و ... پس حضرت فرمودند: ای اباعبدالله بر تو بشارت باد که از هر مورد درجاتی برای تو است، من روزی بر پیامبر(صلی الله علیه و اله) داخل شدم، ایشان فرمود: ایعلی چگونه صبح کردی؟ گفتم: صبح کردم در حالی که چیزی جز آب ندارم و من ناراحت حال حسن و حسین(علیهما السلام) هستم. پس ایشان فرمودند: ای علی غم خانواده سپری برای آتش است ... و بدان ای علی رزق بندگان بر عهده خداست و غم خوردن تو نه ضرری می رساند و نه نفعی غیر اینکه بر آن اجر می بری و بدترین غم ها غم خانواده است .

گناه در توجه نکردن به حق خانواده

عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ: كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْماً أَنْ يُضَيِّعَ مَنْ يَعُولُهُ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: همین گناه برای مرد کافی است که نسبت به خانواده توجهی نکند و نیازهای آنان را تامین نکند.

۱- جامع الأخبار ص ۹۱ ، بحارالأنوار ج ۷۳ ص ۱۶

۲- (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۲ ، الجعفریات ص ۱۶۵ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۲۵۴

ملعون شدن در توجه نکردن به خانواده

عَنْ عَلِيِّ بْنِ غُرَابٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ ضَيَّعَ مَنْ يَعُولُ.(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ملعون است ملعون است کسی که توجه به خانواده نکند و از نیازهای آنان کم گذارد.

بازخواست شدن پدر برای خانواده

قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلى الله عليه و اله) الرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ وَ هُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُم .(۲)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: مرد سرپرست خانواده است و در برابر آنان بازخواست می شود .

راه زیاد شدن رزق شخص خانواده دار

عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (عليه السلام) قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ (صلى الله عليه و اله) فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي ذُو عِيَالٍ وَ عَلَيَّ دَيْنٌ وَ قَدِ اشْتَدَّتْ حَالِي فَعَلِّمْنِي دُعَاءً أَدْعُو اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ لِيَرْزُقَنِي مَا أَقْضِي بِهِ دَيْنِي وَ أَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى عِيَالِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه و اله) يَا عَبْدَ اللَّهِ تَوَضَّأْ وَ أَسْبِغْ وُضُوءَكَ ثُمَّ صَلِّ رَكْعَتَيْنِ تُتِمُّ الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ ثُمَّ قُلْ يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ يَا كَرِيمُ يَا دَائِمُ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ (صلى الله عليه و اله) يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّكَ وَ رَبِّي وَ رَبِّ كُلِّ شَيْ ءٍ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ أَسْأَلُكَ نَفْحَةً

۱- ط - الإسلاميه) ج ۴ ص ۱۲ ، من لا يحضره الفقيه ج ۲ ص ۶۸ ، وسائل الشيعه ج ۲۱ ص ۵۴۳

۲- مجموعه ورّام ج ۱ ص ۶ ، ارشاد القلوب للديلمى ج ۱ ص ۱۸۴

كَرِيمَهً مِنْ نَفَحَاتِكَ وَ فَتْحاً يَسِيراً وَ رِزْقاً وَاسِعاً أَلُمُّ بِهِ شَعْثِي وَ أَقْضِي بِهِ دَيْنِي وَ أَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى عِيَالِي .(۱)

امام باقر(علیه السلام) فرمودند: شخصی به نزد پیامبر(صلی الله علیه و اله) آمده و گفت: ای رسول خدا من عیال وارم و قرض به گردن داشته و وضعیتم سخت شده است، به من دعایی بیاموزید که به واسطه آن خداوند رزقی نصیب من کند تا قرض را ادا کرده و خرج خانواده ام کنم. پس پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ای بنده خدا وضوی نیکویی بگیر و دو رکعت نماز با رکوع و سجود کامل به جا بیاور سپس بگو: يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ يَا كَرِيمُ يَا دَائِمُ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَبِمُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَهِ (صلی الله علیه و اله) يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى اللَّهِ رَبِّكَ وَ رَبِّي وَ رَبِّ كُلِّ شَيْ ءٍ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ أَسْأَلُكَ نَفْحَهً كَرِيمَهً مِنْ نَفَحَاتِكَ وَ فَتْحاً يَسِيراً وَ رِزْقاً وَاسِعاً أَلُمُّ بِهِ شَعْثِي وَ أَقْضِي بِهِ دَيْنِي وَ أَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى عِيَالِي .

عَنْ خَالِدٍ الْقَلَانِسِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ (علیهما السلام): حُجُّوا وَ اعْتَمِرُوا تَصِحَّ أَبْدَانُكُمْ وَ تَتَّسِعْ أَرْزَاقُكُمْ وَ تُكْفَوْنَ مَئُونَاتِ عِيَالِكُم . (۲)

امام سجاد(علیه السلام) فرمودند: حج و عمره به جا آورید که باعث سلامتی بدن های شما و وسعت رزق و کفایت شدن در مخارج خانواده می شود .

۱- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۲ ص ۵۵۲ ، تهذيب الأحكام ج ۳ ص ۳۱۱ ، مكارم الأخلاق ص ۳۳۶

۲- الكافي (ط - الإسلاميه) ج ۴ ص ۲۵۲ ، مكارم الأخلاق ص ۲۴۲ ، وسائل الشيعه ج ۱۱ ص ۹

قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلی الله علیه و اله): مَنْ لَمْ یَسْتَحْیِ مِنْ طَلَبِ الْحَلَالِ مِنَ الْمَعِیشَهِ خَفَّتْ مَئُونَتُهُ وَ رَخِیَ بَالُهُ وَ نُعِّمَ عِیَالُه .(۱)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کسی که از طلب کردن رزق حلال زندگی حیا نکند، مخارج او کم و ذهنش آرام و خانواده اش بهره مند از نعمت گردند.

عَنِ السَّکُونِیِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِیهِ (علیهما السلام) قَالَ: قَالَ النَّبِیُّ (صلی الله علیه و اله) وَ قَدْ فَقَدَ رَجُلًا فَقَالَ مَا أَبْطَأَ بِکَ عَنَّا فَقَالَ السُّقْمُ وَ الْعِیَالُ فَقَالَ أَ لَا أُعَلِّمُکَبِکَلِمَاتٍ تَدْعُو بِهِنَّ یُذْهِبِ اللَّهُ عَنْکَ السُّقْمَ وَ یَنْفِی عَنْکَ الْفَقْرَ تَقُولُ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ تَوَکَّلْتُ عَلَی الْحَیِّ الَّذِی لَا یَمُوتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَمْ یَتَّخِذْ وَلَداً وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ شَرِیکٌ فِی الْمُلْکِ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ وَلِیٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ کَبِّرْهُ تَکْبِیرا .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) به شخصی که چند روزی غائب بود فرمودند: چه شده که از ما دور افتادی؟ گفت: بیماری و مخارج خانواده، پس حضرت فرمودند: آیا نمی خواهی به تو کلماتی یاد دهم که آن را خوانده و خداوند از تو بیماری و فقر را زائل کند، بگو: لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّهَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ تَوَکَّلْتُ عَلَی الْحَیِّ الَّذِی لَا یَمُوتُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی لَمْ یَتَّخِذْ وَلَداً وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ شَرِیکٌ فِی الْمُلْکِ وَ لَمْ یَکُنْ لَهُ وَلِیٌّ مِنَ الذُّلِّ وَ کَبِّرْهُ تَکْبِیرا .

۱- تحف العقول ص ۵۷ ، السرائر ج ۳ ص ۵۹۳ ، أعلام الدین ص ۱۲۰

۲- بحار الأنوار ج ۹۲ ص ۱۱ ، تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۳۲۰ ، البرهان ج ۳ ص ۶۰۱

عَنْ أَبَانٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ: مَنْ أَدْمَنَ قِرَاءَهَ سُورَهِ مَرْیَمَ لَمْ یَمُتْ حَتَّی یُصِیبَ مَا یُغْنِیهِ فِی نَفْسِهِ وَ مَالِهِ وَ وُلْدِهِ وَ کَانَ فِی الْآخِرَهِ مِنْ أَصْحَابِ عِیسَی ابْنِ مَرْیَمَ وَ أُعْطِیَ فِی الْآخِرَهِ مِثْلَ مُلْکِ سُلَیْمَانَ بْنِ دَاوُدَ فِی الدُّنْیَا.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: کسی که مداومت بر خواندن سوره مریم داشته باشد نمیرد تا اینکه در مورد خودش و مالش و فرزندانش توانگر شود و در آخرت از یاران عیسی بن مریم گشته و در آخرت مثل مملکت سلیمان در دنیا به او داده شود.

هم خوراکی با خانواده نشانه عدم تکبر

جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ الْقُمِّیُّ فِی کِتَابِ الْمَانِعَاتِ عَنْ جَابِرٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَنَّهُ قَالَ: أَ لَا أُنَبِّئُکُمْ بِخَمْسٍ مَنْ کُنَّ فِیهِ فَلَیْسَ بِمُتَکَبِّرٍ ... وَ أَنْ یَأْکُلَ الرَّجُلُ مَعَ عِیَالِهِ .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آیا خبر ندهم به شما به پنج چیزی که در هر کس باشد متکبر نیست ... و اینکه مرد با خانواده اش غذا بخورد.

بدترین مردان

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) أَ لَا أُخْبِرُکُمْ بِشِرَارِ رِجَالِکُمْ قُلْنَا بَلَی یَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ إِنَّ مِنْ شِرَارِ رِجَالِکُمْ... وَ الْمُلْجِئَ عِیَالَهُ إِلَی غَیْرِهِ .(۳)

۱- ثواب الأعمال ص ۱۰۸ ، وسائل الشیعه ج ۶ ص ۲۵۲ ، البرهان ج ۳ ص ۶۹۵

۲- مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۲۵۴

۳- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۲ ص ۲۹۲ ، تهذیب الأحکام ج ۷ ص ۴۰۰ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۳۴۰

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: آیا خبر دهم به شما از بدترین مردانتان؟ گفتند: بله ای رسول خدا، پس فرمودند: همانا از جمله بدترین مردانتان ... کسی است که خرج خانواده خود را به دیگری می سپارد [و خود نفقه نمی دهد].

لعن شدن در واگذاری نیازهای خانواده به دیگران

عَنْ عَلِیِّ بْنِ غُرَابٍ عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله) مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ أَلْقَی کَلَّهُ عَلَی النَّاسِ.(۱)پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: ملعون است ملعون است کسی که از زیر بار خانواده شانه خالی کرده و بر دوش دیگران اندازد.

نهی از خوردن اختصاصی بدون خانواده

قَالَ عَلِیُّ بنُ إبراهِیمَ فِی قَولِهِ تَعَالی «فَمَا الَّذِینَ فُضِّلُوا بِرَادِّی رِزْقِهِمْ» قَالَ لَا یَجُوزُ لِلرَّجُلِ أَنْ یَخُصَّ نَفْسَهُ بِشَیْ ءٍ مِنَ الْمَأْکُولِ دُونَ عِیَالِهِ.(۲)

علی بن ابراهیم ذیل آیه شریفه (پس آنان که در رزق فزونی یافته اند حاضر نیستند از رزق خود به دیگران بپردازند) گوید: جایز نیست که مردی خوراکی را به خود بدون خانواده اختصاص دهد.

نوعی از اسراف

عَنْ هِشَامِ بْنِ الْمُثَنَّی قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ آتُوا حَقَّهُ یَوْمَ حَصادِهِ وَ لا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لا یُحِبُّ الْمُسْرِفِینَ» (۳) فَقَالَ کَانَ فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ الْأَنْصَارِیُ

۱- ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۱۲ ، من لا یحضره الفقیه ج ۲ ص ۶۸ ، وسائل الشیعه ج ۲۱ ص ۵۴۳

۲- تفسیرالقمی ج ۱ ص ۳۸۷ ، البرهان ج ۳ ص ۴۳۷ ، بحارالأنوار ج ۹ ص ۲۲۱

۳- سوره انعام آیه ۱۴۱

سَمَّاهُ وَ كَانَ لَهُ حَرْثٌ وَ كَانَ إِذَا أَخَذَ يَتَصَدَّقُ بِهِ وَ يَبْقَى هُوَ وَ عِيَالُهُ بِغَيْرِ شَيْ ءٍ فَجَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ ذَلِكَ سَرَفاً.(۱)

راوی گوید: شخصی از امام صادق(علیه السلام) درباره آیه شریفه (و حق آن را در روز درو کردنش بپردازید و از اسراف بپرهیزید که قطعا خدا اسراف کنندگان را دوست ندارد) سوال کردم فرمودند: درباره فلان بن فلان انصاریاست که دارای زمین زراعتی بود و محصول آن را صدقه می داد و خودش و خانواده اش بدون چیزی باقی می ماندند پس خداوند عمل او را اسراف قرار داد.

مصداقی از طلب آخرت

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِی یَعْفُورٍ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِأَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) وَ اللَّهِ إِنَّا لَنَطْلُبُ الدُّنْیَا وَ نُحِبُّ أَنْ نُؤْتَاهَا فَقَالَ تُحِبُّ أَنْ تَصْنَعَ بِهَا مَا ذَا قَالَ أَعُودُ بِهَا عَلَى نَفْسِی وَ عِیَالِی وَ أَصِلُ بِهَا وَ أَتَصَدَّقُ بِهَا وَ أَحُجُّ وَ أَعْتَمِرُ فَقَالَ (علیه السلام) لَیْسَ هَذَا طَلَبَ الدُّنْیَا هَذَا طَلَبُ الْآخِرَهِ.(۲)

راوی گوید: مردی به امام صادق(علیه السلام) عرضه داشت به خدا سوگند ما به دنبال دنیا هستیم و بهره بردن از آن را دوست داریم پس حضرت فرمودند: دوست داری با دنیا چه کار کنی؟ گفت: به خود و خانواده رسیدگی کنم و با آن صله رحم کنم و صدقه دهم و حج و عمره روم، حضرت فرمودند: این طلب دنیا نیست و طلب آخرت است.

۱- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۴ ص ۵۵ ، تفسیرالعیاشی ج ۱ ص ۳۷۹ ، الجعفریات ص ۱۰۷

۲- الکافی (ط - الإسلامیه) ج ۵ ص ۷۲ ، تهذیب الأحکام ج ۶ ص ۳۲۸ ، الأمالی للطوسی ص ۶۶۲

نهایت بلاء

عَنْ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ (علیه السلام) أَنَّهُ قَالَ: جَهْدُ الْبَلَاءِ کَثْرَهُ الْعِیَالِ وَ قِلَّهُ الْمَالِ.(۱)

امیرالمومنین(علیه السلام) فرمودند: نهایت مشقت و بلا کثرت خانواده و کم بودن مال است.

محبت خداوند به خانواده دار فقیر

قَالَ الصَّادِقُ (علیه السلام): إِنَّ اللَّهَ یُحِبُّ عَبْدَهُ الْفَقِیرَ الْمُتَعَفِّفَ ذَا الْعِیَالِ .(۲)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: خداوند بنده ای که فقیر و پاکدامن و صاحب خانواده باشد را دوست دارد.

بهشت برای خانواده دار عفیف

عَنْ أَبِی هُرَیْرَهَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): عُرِضَ عَلَیَّ أَوَّلُ ثَلَاثَهٍ یَدْخُلُونَ الْجَنَّهَ وَأَوَّلُ ثَلَاثَهٍ یَدْخُلُونَ النَّارَ فَأَمَّا أَوَّلُ ثَلَاثَهٍ یَدْخُلُونَ الْجَنَّهَ ... وَعَفِیفٌ مُتَعَفِّفٌ ذُو عِیَال .(۳)

راوی گوید پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: اولین سه گروهی که وارد بهشت می شوند و اولین سه گروهی که داخل جهنم می شوند بر من عرضه شد. پس اولین گروهی که وارد بهشت می شوند ... شخص عفیف خانواده دار است .

۱- الجعفریات ص ۲۳۸ ، دعائم الإسلام ج ۲ ص ۲۵۵

۲- وسائل الشیعه ج ۲۰ ص ۳۹

۳- مسند الإمام أحمد بن حنبل ج ۱۵ ص ۲۹۷

شرک ورزیدن به خدا

عَنْ أَبِی عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) فِی قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَی(وَ ما یُؤْمِنُ أَکْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَ هُمْ مُشْرِکُونَ) (۱) قَالَ هُوَ قَوْلُ الرَّجُلِ لَوْ لَا فُلَانٌ لَهَلَکْتُ وَ لَوْ لَا فُلَانٌ لَمَا أَصَبْتُ کَذَا وَ کَذَا وَلَوْ لَا فُلَانٌ لَضَاعَ عِیَالِی أَ لَا تَرَی أَنَّهُ قَدْ جَعَلَ لِلَّهِ شَرِیکاً فِی مُلْکِهِ یَرْزُقُهُ وَ یَدْفَعُ عَنْهُ قُلْتُ فَیَقُولُ لَوْ لَا أَنَّ اللَّهَ مَنَّ عَلَیَّ بِفُلَانٍ لَهَلَکْتُ قَالَ نَعَمْ لَا بَأْسَ بِهَذَا وَ نَحْوِهِ.(۲)

امام صادق(علیه السلام) پیرامون آیه شریفه (بیشتر مردم به خدا ایمان نمی آوردند مگر اینکه مشرک هستند) فرمودند: منظور از شرک به خدا گفته شخصی است که گوید: اگر فلانی نبود من هلاک می شدم و اگر فلانی نبود این مصیبت به من نمی رسید و اگر فلانی نبود خانواده من تباه می شدند، آیا نمی بینی که برای خداوند شریکی در فرمانروایی اش قرار داده که به او روزی می دهد و بلا را از او دفع می کند، راوی گوید: اگر شخص بگوید: اگر نبود که خداوند به واسطه فلان شخص بر من منت نهد همانا من هلاک می شدم، حضرت فرمودند: این عبارت و مشابه آن اشکالی ندارد.

شیعیان امیرالمومنین (علیه السلام) گرامی تر از خانواده

قَالَ أَمِیرُالْمُؤْمِنِینَ (علیه السلام) لِلْیُونَانِیِّ ... مَنْ کَانَ مِنْهُمْ فَاضِلًا عَلَیْکَ فِی دِینِکَ آثَرْتَهُ بِمَالِکَ عَلَی نَفْسِکَ حَتَّی یَعْلَمَ اللَّهُ مِنْکَ أَنَّ دِینَهُ آثَرُ عِنْدَکَ مِنْ مَالِکَ وَ أَنَّ أَوْلِیَاءَهُ أَکْرَمُ إِلَیْکَ مِنْ أَهْلِکَ وَ عِیَالِکَ .(۳)

۱- سوره یوسف آیه ۱۰۶

۲- عده الداعی ص ۹۹ ، تفسیرالعیاشی ج ۲ ص ۲۰۰ ، وسائل الشیعه ج ۱۵ ص ۲۱۵

۳- التفسیرالمنسوب إلی الإمام الحسن العسگری (علیه السلام) ص ۱۷۵ ، الإحتجاج ج ۱ ص ۲۳۸

امیرالمومنین(علیه السلام) به یک یونانی در آستانه شیعه شدن فرمودند: کسانی از مومنین که در دین بهتر از تو هستند در مال او را بر خود مقدم کن تا خداوند بداند که دینش نزد تو مقدم است نسبت به مالت و اینکه دوستانش از اهل و خانواده تو گرامی ترند .

قسم دروغ و فقر فرزندان

عَنْ مَلِيحِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الشَّيْبَانِيِّ قَالَ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (علیه السلام) الْيَمِينُ الْكَاذِبَةُ تُورِثُ الْعَقِبَ الْفَقْرَ.(۱)

امام صادق(علیه السلام) فرمودند: قسم دروغ باعث فقر در فرزندان می شود .

سنّ کودکان در بهشت

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلی الله علیه و اله): مَنْ مَاتَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ يُرَدُّونَ أَبْنَاءَ ثَلَاثِينَ فِي الْجَنَّةِ لَا يَزِيدُونَ عَلَيْهَا أَبَدًا وَ كَذَلِكَ أَهْلُ النَّار .(۲)

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: کوچک و بزرگی که از اهل بهشت بمیرند در بهشت در سن سی سالگی خواهند بود و هیچ گاه از آن فراتر نمی روند و اهل جهنم هم این گونه هستند.

۱- ثواب الأعمال ص ۲۲۶ ، الکافی(ط- الإسلامیه) ج ۷ ص ۴۳۶ ، وسائل الشیعه ج ۲۳ ص ۲۰۴

۲- الجامع الصحیح (سنن الترمذی) ج ۴ ص ۴۰۶

حیض نشدن دختران پیامبران

عَن عَلیّ (علیه السلام) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّهِ (صلی الله علیه و اله): إنّ فَاطِمَهَ خُلِقَت حُوریهً فِی صُورَهِ إنسیّهِ وَ إنَّ بَنَاتِ الأنبیاءِ لا یَحِضنَ .(۱)امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: فاطمه(علیها السلام) یک زن بهشتی است که در صورت انسان است و دختران پیامبران حیض نمی شوند.

حَدَّثَ عُمَرُ بنُ عَلیّ بنِ أبی طالبٍ عَن أبیهِ عَلیِ بنِ أبی طالب (علیه السلام) : أنَّ النَّبیَّ (صلی الله علیه و اله) سُئِلَ عَن البَتُولِ فَإنّا سَمِعنَاکَ یَا رَسُولَ اللهِ تَقُولُ: إنَّ مَریمَ بَتُولٌ وَ فَاطِمهُ (علیها السلام) بَتولٌ؟ فَقَالَ: البَتُولُ الَّتی لَم تَرَ حُمرَهً قَطُّ أی لَم تَحِض فَإنَّ الحِیضَ مَکروهٌ فِی بَناتِ الأنبیاء.(۲)

امیرالمؤمنین(علیه السلام) فرمودند: از پیامبر(صلی الله علیه و اله) درباره معنی بتول سوال شد که ما از شما شنیدیم که می گویید: مریم بتول است و فاطمه بتول است، پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: بتول یعنی کسی که قرمزی نمی بیند یعنی حیض نمی شود چرا که حیض در دختران پیامبران ناپسند است.

هفت آیه از سوره تغابن

عَن عَطَاءِ بنِ عَبدِاللهِ بنِ عَمرِو قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و اله): مَا مِن مَولُودٍ یُولَدُ إلّا وَ فِی تَشَابِیکِ رَأسِهِ مَکتُوبٌ خَمسُ آیاتٍ مِن فَاتِحَهِ سُورَهِ التَّغَابُن.(۳)

۱- الدرّ النظیم فی مناقب الأئمه اللهامیم ص ۴۵۷

۲- الدرّ النظیم فی مناقب الأئمه اللهامیم ص ۴۶۵

۳- الکشف و البیان المعروف تفسیر الثعلبی ج ۹ ص ۳۲۵

پیامبر(صلی الله علیه و اله) فرمودند: هیچ فرزندی متولد نمی شود مگر این که در سر او هفت آیه اول سوره تغابن نوشته شده است.

استفاده از تربت امام حسین (علیه السلام) برای کودکان

قَالَ البَاقِرُ (علیه السلام) ... یَا مُحَمَّدُ إِنَّ الشَّرَابَ الَّذِی شَرِبْتَهُ فِیهِ مِنْ طِینِ قَبْرِ الْحُسَیْنِ (علیه السلام) وَ هُوَ أَفْضَلُ مَا اسْتُشْفِیَ بِهِ فَلَا تَعْدِلْ بِهِ فَإِنَّا نَسْقِیهِ صِبْیَانَنَا وَ نِسَاءَنَا فَنَرَی فِیهِ کُلَ خَیْر.(۱)

امام باقر(علیه السلام) در ضمن روایتی که شربتی از تربت امام حسین(علیه السلام) برای شفای درد به محمد بن مسلم دادند، فرمودند: ای محمد این نوشیدنی که خوردی از خاک قبر حسین(علیه السلام) بود و آن برترین چیزی است که به واسطه آن شفا حاصل می شود، پس چیزی را جایگزین آن نکن که ما آن را به کودکان و زنانمان می دهیم و هر خیری را از آن مشاهده می کنیم .

۱- کامل الزیارات ص ۲۷۷ ، وسائل الشیعه ج ۱۴ ص ۵۲۶

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانه‌ای
قائمیه
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹